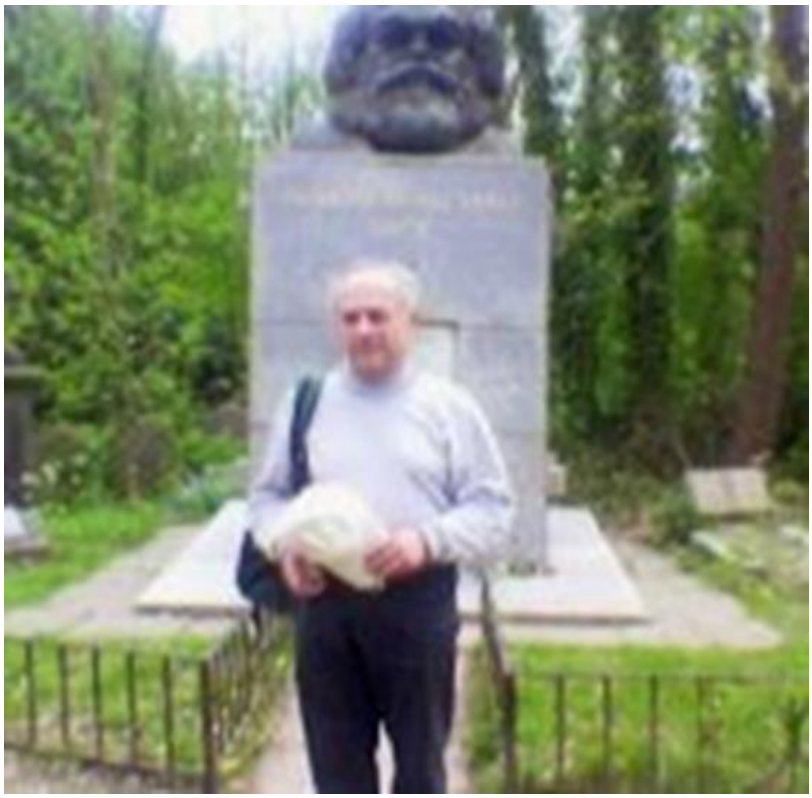
П О Д М Я Н А Т А

1. Увод – Велинград, Кърджали войник (БКП), болтова фабрика

Завърших техникума по горско стопанство във Велинград през пролетта на 1963 година, а през есента на същата година постъпих в казармата в град Кърджали за да отбия задължителната редовна военна служба. Военната ми специалност бе изчислител, обработвах и подавах данните, на които трябваше артилеристите да водят стрелба. На снимката съм в зимни условия край град Хисар, а на гърба ми е кутията с прибора за управление на огъня ПУО 3.

Уволнен бях през есента на 1965 година. През 1964 г. като войник бях приет за кандидат-член на БКП (в рамките на така наречения „набор на свободата“ по случай 20 годишнината от девети септември 1944 г.) , а през лятото на 1965 година преди уволнението бях утвърден за член на БКП. През първата година бях избран за комсомолски секретар на девета батарея, в която бях приет за кандидат-член на БКП

(в рамките на така наречения „набор на свободата“ по случай 20 годишнината от девети септември 1944 г.) , а през лятото на 1965 година преди уволнението бях утвърден за член на БКП. През първата година бях избран за комсомолски секретар на девета батарея, в която служех, а през втората година от военната ми служба бях избран и за член на полковия комитет за държавен и народен контрол.

През втората година от военната си служба кандидатствах в Софийския университет по специалност „българска филология“, но не бях приет. Така през есента на същата година след уволнението постъпих на работа в завода за свързочни материали „Гочо Грозев“ (по известен в Пловдив като „болтовата фабрика“). Назначен бях за термист и работех на три смени с месечна заплата от 57 лева. Работата ми се състоеше в пълнене на големи метални съдове, подобни на варели, с болтове. С портален кран закарвах болтовете до две електропещи, където те се загряваха доколкото си спомням до 1100 градуса и след това ги изваждах и зареждах нова партида. Съумявах да подготвям следващата партида бързо, с пот на чело, а след това вадех материалите за подготовка за кандидат-студентските изпити и четях. На някои това не се харесваше, но началникът на цеха прояви разбиране и така, рационално използвайки работното време, успях да се подготвя за приемните изпити и бях приет в специалност „народностопанско планиране“ във Висшия икономически институт „Карл Маркс“.

2. ВИИ „К. Маркс“, бригада, преподаватели.

Преди началото на първия семестър бяхме на бригада в село Памидово край Пазарджик. Там мнозинството от селяните за първи път видяха черен човек – един от състудентите ми беше от Танзания. Казваше се Джафет Джогуаки Тауфунде Маутоджобе (или Муатоджобе), вече не помня съвсем точно). Мнозина от селяните вървяха след него за да го разгледат, но когато стана въпрос за настаняване в някоя от къщите, никой не го искаше. Съгласи се да го настани в дома си партийният секретар на селото. А аз бях единственият от колегите, който се съгласи да му бъде съквартирант. Запомнил съм как Джафет всяка сутрин се миеше на чешмата гол до кръста и след това сядаше да пише. Каза ми че пише дневник, който ще издаде когато стане на 40 или 50 години.

Помагахме на селяните в прибирането на царевицата. Много вицове си разказвахме, много смях имаше докато работехме. Аз също разказвах много вицове, заради което, когато бях предложен за комсомолски секретар на групата (бях единствения член на БКП) ми бе направен отвод от колежка на име Цветанка Манолова (ако не ме лъже паметта баща и беше посланик в Япония)

с мотив че не съм сериозен и разказвам много вицове, някои от които „мръсни“. Някои колежки я взеха на подбив, а аз бях избран за комсомолски секретар независимо от направения отвод.

От следването в института имам много добри спомени от преподавателите си по основи на държавата и правото - проф. Димитър Димитров – с прякор „жилата“ (изнасяше лекциите си под девиз „моите студенти се смеят и знаят“) и проф. Михаил Геновски. Голямо удоволствие ми доставяха лекциите на професора по стопанска география Тянко Йорданов, дългогодишен водещ на предаването „Атлас“ по БНТ. На изпита при него ми се паднаха въпросите за селското стопанство на пазарджишко-пловдивския подрайон и за текстилната промишленост на Индия. В отговора си по първия въпрос си позволих да спомена за проведено наскоро съвещание на партийния и стопански актив на подрайона и за набелязани мерки за ускоряване развитието на селското стопанство. По въпроса за текстилната промишленост на Индия посочих, че годишно там се произвеждат по 4 сантиметра вълнени платове на глава от населението. Професор Йорданов много хареса споменаването на допълнителни факти в отговора ми, за които не беше ставало въпрос в учебника и лекциите и попита присъстващите на изпита студенти от групата: „Колко да му пишем колеги“? Последва групов отговор:
„шест!“.

„Пиша му шест и му пожелавам да стане професор“.

По стопанска история ми преподаваше доц. Любен Беров – бъдещ министърпредседател след преврата от 1989 година. По време на изпита той ми каза че е забелязал редовното ми присъствие и активността ми на лекциите му. И наистина за мен бе удоволствие да попивам данните, с които изобилстваха лекциите му.

3. Прехвърляне във ВШЕ „Антонин Запотоцки“ – Прага – септември 1967 г.

В края на първия семестър бяха обявени 3 места за продължаване на образованието във Висшето икономическо училище „Антонин Запотоцки“, в чехословашката столица Прага. Някои от колегите ми казваха, че няма смисъл да кандидатствам, тъй като имало много кандидати с високо поставени родители и връзки „от лъв нагоре“, но аз все пак реших да кандидатствам и чудото стана. Бях утвърден. Вероятно защото бях завършил семестъра с отличен успех, бях комсомолски секретар на групата, имах и една година стаж като работник, бях партиен член. Баща ми беше член на БКП от 1946 г., строителен работник. При тогавашните критерии тези обстоятелства вероятно са се оказали решаващи за да бъда предпочетен измежду 13 други кандидати.

През септември 1967 г. пристигнах в Прага и се записах като редовен студент във Висшето икономическо училище. Заедно с мен пристигнаха още състудентите ми от ВИИ „К. Маркс“ Румяна Иванова и Иван Трендафилов. Тримата преминахме подготовка по чешки език през летния семестър на 1966/67 учебна година – един път седмично по два часа вечер и след това в течение на месец юли всеки ден по шест часа в Софийския университет. Първите няколко месеца четяхме с речник в ръката, по 1-2 страници на час и вадехме по 20 до 50 непознати думи. Постепенно започнахме да овладяваме езика и с течение на времето все по-рядко прибягвахме до речника.

4. Политическо напрежение, студентски протести, Декемврийски пленум на ЦК на ЧКП.

През есента на 1967 г. в Прага се чувстваше политическо напрежение особено сред студентите. Спомням си следния пример. Тогава се строеше първата линия на метрото. Прага беше разкопана на много места, а някои чешки състуденти ме попитаха дали знам защо е разкопана. Отговорих че знам, заради метрото, което се строеше по открит способ. А те ми отговаряха присмехулно, че Прага е разкопана за да види ръководството на компартията колко дълбоки корени е пуснал социализмът в ЧССР. За едната година, през която следвах във ВИИ „К. Маркс“ не бях чувал подобни иронични вицове по адрес на БКП и социализма в България. (Доколкото си спомням е имало предложение от Съветския съюз метрото в Прага да бъде построено по закрит способ, без гражданите да усетят, че има такъв строеж, но то не е било прието от чехословашка страна. Мотивите за отказа не са ми известни).

После дойдоха ноемврийските демонстрации на студентите през 1967 г. , които заради режим на тока в студентските общежития излязоха на демонстрация в центъра на града със скандирания: „ Искаме светлина, искаме да учим“. Стигна се до намеси на полицията, до студентски стачки и задълбочаване на протестите и беше удовлетворено искането на студентските представители територията на висшите учебни заведения и техните общежития да бъде обявена за академична територия и да бъде забранен достъпа на полицията там. Така бе посрещнат студентския празник 17-ти ноември, който в ЧССР се празнуваше на тази дата.

5. Новотни, Дубчек, работнически милиции

В тази обстановка бе насрочен пленум на ЦК на ЧКП – 1967 година, който бе прекъснат поради коледните празници и продължен в началото на януари 1968 г., когато първият секретар на ЦК Антонин Новотни бе свален от този пост и на негово място бе избран инженер лесовъдът Александър Дубчек, словак по националност.

Според запознати той е бил без ясна собствена концепция и всяко от крилата в ЦК се е надявало да го постави под свое влияние. Антонин Новотни остана само президент, но това беше временно, защото бяха насрочени избори за президент през март 1968 г. след които той бе сменен от армейския генерал Лудвик Свобода, командир на чехословашкия корпус в СССР, който заедно с Червената армия е воювал за освобождението на Чехословакия от хитлеристката окупация.

Александър Дубчек, символ на либерализацията на обществото и автор на фразата „Социализъм с човешко лице“

В ЧССР в този период съществуваха организирани, въоръжени доброволни работнически отряди, народни милиции, като инструмент за защита на социалистическата революция. През февруари беше честван 20-годишнината от февруарската революция (1948 г.), когато комунистическата партия идва на власт след като спечелва проведените тогава избори. Точно по времето на това честване беше предприета серия от атаки срещу работническите милиции в някои вестници и електронни медии с искане за тяхното разпускане. Ето извадка от клетвата, която са полагали членовете на тези народни милиции, съставени предимно от работници:

„Клетва на милиционера:

Аз, членът на Народните милиции, се заклевам, че винаги жертвоготовно и вярно ще служа на Комунистическата партия на Чехословакия, на работническата класа и на своята социалистическа родина и на укрепването на интернационалните връзка със Съветския съюз и останалите социалистически страни.

С пълна отговорност и съзнание ще повишавам своята политическа и бойна готовност и съзнателно ще изпълнявам решенията на партийните органи, заповедите на висшестоящите и всички задачи, произтичащи от членството в Народните милиции.

Готов съм с оръжие в ръка за защитавам интересите на партията, революционните придобивки на работническата класа и социалистическата държава срещу вътрешни и външни врагове и в случай на необходимост няма да се колебая при тяхната защита да отдам своя живот.

Заклех се!“

„Přísaha milicionáře:

Já, příslušník Lidových milicí, přísahám, že budu vždy obětavě a věrně sloužit Komunistické straně Československa, dělnické třídě a své socialistické vlasti a upevňovat internacionální svazky se Sovětským svazem a ostatními socialistickými zeměmi.

.....

Tak přísahám !“

За непредубедения наблюдател беше ясно, че тезата на Дубчек и компания за изграждането на „социализъм с човешко лице“, на „демократичен социализъм“ в ЧССР беше лъскава словесна опаковка, зад която се криеше по същество стремеж към демонтаж на социалистическия строй, а не за неговото усъвършенстване, от каквото той без съмнение имаше нужда. Затова тези кръгове нямаха нужда от организирана сила, която да защитава социалистическия строй. Че това е така беше доказано през 1989 г., когато в Чехословакия бе възстановен капиталистическият строй, въпреки че СССР вече не им пречеше да установят демократичния социализъм „с човешки образ“. Тогава бяха разпуснати и народните милиции в състав от 84 821 членове.

6. Президентски избори, армейски генерал Л. Свобода - президент

С приближаването на насрочените за м. март избори за президент политическата обстановка се нагорещяваше все повече. Освен кандидата на ЧКП се появиха още доста кандидати за президентския пост, като например Йозеф Смърковски,
Честимир Цисарж и редица други. Някой обяви, че кандидат на младежта е
Честимир Цисарж. Спомням си как след това учебните занятия във висшите учебни заведения бяха прекратени и центърът на Прага се изпълни с демонстриращи студенти, издигащи лозунги в подкрепа на Цисарж. Неговата фамилия е прякорна и означава буквално „император“. Центърът на Прага бе изпълнен с лозунги по сградите „Цисарж на Храд!“ – Цисарж в президентския дворец Храдчани.

За мен това беше ново и интересно преживяване. През цялото време бях на демонстрацията и се опитвах с въпроси да разбера от демонстриращите какво знаят за концепцията на Цисарж, по какво тя се различава от кандидатпрезидентската концепция на Лудвик Свобода например или на Йозеф Смърковски. Никъде не получавах смислен отговор. Най-често отговорът беше – ти, воле, буде сранда – воле (вул означава на човешки вол) е нещо като пловдивското обръщение „майна“ – а сранда означава майтап, джумбиш, сеир. Останах с чувството, че аз, чужденецът, знам повече за предизборните програми на отделните кандидати от демонстриращите местни студенти. Разбира се това не попречи на следващия ден на фона на кадри от студентската демонстрация Цисарж да твърди в телевизионно предаване, че народът е с него. Това беше първият случай в живота ми когато можех непосредствено да наблюдавам политическо манипулиране и злоупотреба с доверието на млади хора и превръщането им в сляпа сила в името на конкретни политически цели от конкретни политически лица и сили.

7. Социализъм „с човешки образ“

Особено място в политическите манипулациите зае тезата за строителство на социализъм с човешки образ за разлика от „командно-административният“ социализъм до този момент. Втората опорна точка беше изграждане на демократичен социализъм. Лозунги, които по принцип са харесвани, особено ако човек не се задълбочи в това, какво се крие зад тях, каква насока ще вземат нещата. Вече масово се атакуваше ръководната роля на ЧКП, издигаха се лозунги за многопартийна система и демократизиране на обществото без да се поставя
въпроса в името на какви цели ще се създават и чии интереси ще защитават другите партии.

В средствата за масова информация широко се налагаше тезата, че ЧССР може да бъде мост между Изтока и Запада, като се подчертаваше, че тя е на такова ниво, че може да дава ум и на Изтока, и на Запада. Това разпалваше силни националистически настроения. В тази обстановка, въпреки разгръщащия се все повече и все по-открито антисъветизъм, президентските избори все пак бяха спечелени от кандидата на ЧКП Лудвик Свобода, който се ползваше и от доверието на СССР и който е бил репресиран в началото на петдесетте години. Това показа, че онова, което се разиграваше предимно в Прага и още няколко поголеми града, все още не е обхванало останалата част от ЧССР в същата степен.

8. Посещение във Виена, емигриране, Мексико плац

Доколкото си спомням през 1968 г. католическият Великден беше през м. април. По време на почивните дни с две коли 8 души от партийната организация на студентите и аспирантите посетихме Виена. Не помня кой ни даде адреса на танти Бети, улица „Сторкгасе“ 3 в австрийската столица. Тази жена по време на аншлуса на Австрия от хитлеристите е била служителка в австрийското посолство в България и българи са и помагали за да избегне репресии. Затова тя с удоволствие предоставяше апартамента си на български гости.

Оказа се, че за трима от групата това гостуване е било начин да емигрират на Запад. Мисля че единият се казваше Петър Лазаров , другият Иван Казаков, а на третия, който беше от Пловдив и беше син на активен борец против фашизма и капитализма, името вече не си спомням. Спомням си, че ходих при родителите му на улица „Кичево“ за да се опитам да ги ангажирам със съдействие за да се върне обратно в Прага. Това беше първият случай в краткия ми до този момент стаж в БКП, при който се сблъсках с такъв род поведение на партийни членове. До този момент не можех да си представя, че в БКП има членове, които мечтаят да емигрират в капиталистическа страна. Мислех че такива желания имат само хора, които са извън партията и не са привърженици на социалистическия строй. А от посещението във Виена ми останаха спомени за посещението на Пратера, на замъка Шьонбрун и на Мексико плац, където по това време имаше голям бит пазар. Там си купих шушлеков шлифер, които бяха на мода по това време. Имах 10 английски шилинга, които продавачът, чужденец, помисли за 10 паунда и започна да ми връща по-голяма сума от тази, която всъщност му бях дал. Аз му казах това, той беше безкрайно благодарен, но от двама от спътниците си не получих одобрение за постъпката си. Те счетоха за неправилно че съм му казал истината за курса. За мен беше изненада членове на БКП да реагират по този начин.

9. Посещение на Т. Живков в Прага, нов договор за дружба и взаимопомощ

През 1968 година се навършваха 20 години от подписването през 1948 г. на Договора за дружба и взаимопомощ между Чехословакия и България. Трябваше да бъде подписан нов, защото старият договор беше за 20 години и срокът му изтече. По този повод през м. април в Прага пристигна делегация начело с Тодор Живков. От това посещение ми е останал спомен за приема, организиран в чест на делегацията ни. Той под формата на събрание-концерт се състоя не в президентския дворец Храдчани, където обикновено се посрещат делегациите на най-високо равнище, а в залата на Профсъюзния дом на културата на Намнести миру – Площада на мира. Това само по себе си показваше отношението на новото ръководство на ЧКП към България. Второто нещо което помня беше, че за българските граждани в Прага бяха предвидени 80 места. Спомням си, че по своя инициатива дойдоха над 200 българи, за всички имаше места, нещо повече, в залата останаха поне още толкова свободни места. Явно се чувстваше, че се очертава преориентация в международен план.

След първата част, когато бяха произнесени съответните официални слова от двете страни, Живков си тръгна и не остана за концерта. Концертът беше на отлично ниво, но понеже се провеждаше на необичайно място, стигна се до спъване на една балерина (танцуваше великолепно) в една саксия на необичайната за нея сцена и тя падна. Публиката обаче изпрати нейното изпълнение с бурни ръкопляскания. Това падане предполагам не би се случило, ако концертът беше да речем в пражкия Национален театър.

Договорът за дружба и взаимна помощ за следващите 20 години бе подписан. На този етап все още на официално ниво не бяха се появили искания за напускане на Варшавския договор и Съвета за икономическа взаимопомощ.

10. Варшавско писмо, среща в Дрезден, две хиляди думи

През пролетта, след избора на новия президент, политическото напрежение не спадаше. В медиите се водеше война срещу така наречените консерватори в Политбюро като например Васил Биляк, Алоис Индра, Милош Якеш и др. Неспокойната обстановка естествено пораждаше безпокойство в ръководството на СССР и останалите страни от Варшавския договор. Поради това беше проведена тяхна среща в полската столица Варшава, на която ЧКП не изпрати свои представители. От това съвещание бе изпратено така нареченото Варшавско писмо до ЦК на ЧКП с което се изразяваше безпокойство от надигащите се контрареволюционни сили в ЧССР и се настояваше да се вземат мерки срещу тях.

Практическият резултат от това писмо беше обратен. Засилваше се дейността на така наречените реформатори. На 27.6. 1968 година в органа на съюза на писателите „Литерарни листи“ бе публикуван манифестът „Две хиляди думи“ на журналиста Лудвик Вацулик.((Dva tisíce slov, které patří dělníkům, zemědělcům, úředníkům, umělcům a všem – Две хиляди думи, които са за работниците, селяните, чиновниците, дейците на изкуството и всички). В тази обстановка бе проведена нова среща на страните от Варшавския договор в

Дрезден. Отново без резултат.

Междувременно приближаваше голям международен форум – предстоеше провеждането на Световния фестивал на младежта и студентите в София във втората половина на м. юли и началото на м. август. Вече бях овладял достатъчно добре (благодарение между другото и на множеството дискусии на политически теми) чешки език и реших да кандидатствам за преводач с чешката делегация по време на фестивала. Получих тази възможност.

11. Световен фестивал на младежка и студентите – София, свободна трибуна

На фестивала се появиха две чехословашки делегации – едната официална, а другата неофициална, туристическа, в която бяха само привърженици на новата политическа линия. Спомням си например когато делегациите дефилираха на препълнения стадион Васил Левски в София как в един момент в публиката се изписа огромен плакат с атомна бомба, която беше зачертана с ярки червени линии – плакат против ядрените оръжия. Точно в този момент „прогресивната“ част от чехословашката делегация накляка на пистата и започна да скандира „Тито, Дубчек, Чаушеску“. Повод за това

скандиране беше по-явната или по-прикрита политическа подкрепа, която промяната в ЧССР получаваше от югославските и румънските ръководители. Как се връзваше „демократичният социализъм“ на Дубчек с диктатурите на Чаушеску и Тито, вероятно и на скандиращите не бе ясно, но в случая им беше изгодно да скандират този лозунг в противовес на критиките, които новото ръководство на
ЧССР получаваше за развитието на обстановката в държавата от страна на СССР, НРБ, ГДР, ПНР, УНР.

Спомням си и фрагмент от дискусията по време на организираната в Софийския университет Свободна трибуна. Там можеха наистина да се изказват всякакви възгледи. Така например член на делегацията на ЧССР (тогава не се поинтересувах дали беше от официалната или от туристическата група) от трибуната заяви, че „Световният фестивал на младежта и студентите не би трябвало да се провежда в България, защото тук народът е лишен от всичките си политически и граждански права“. Преведох казаното. На излизане от дискусията попитах този представител дали му изглеждам изключително нещастен като лишен от всичките ми политически и граждански права. Той изненадан от въпроса ми, отказа да разговаря с мен.

12. Военно учение, разговори в Черна над Тиса.

Междувременно градусът на напрежението между ЧССР и останалите страни от Варшавския договор продължаваше да се покачва. През пролетта имаше военно учение на Варшавския договор на територията на ЧССР и се водеше интензивна кампания срещу присъствието на части на съветската армия, които под влияние на тази кампания бяха изтеглени. Разговори в Чиерна над Тисоу. В първата половина на м. август се проведе среща между унгарския партиен лидер Янош Кадар и Александър Дубчек. Това беше последният опит с посредничеството на Кадар да се предотврати влизането на войските на
Варшавския договор в ЧССР.

Спомням си откъс от книгата на Васил Биляк „Истината си остана истина“. Той разказва, че в самолета, на връщане от преговорите с унгарския ръководител Янош Кадар, е попитал Дубчек какво му е казал унгарския ръководител. Отговорът е бил – че руснаците са нервни. На което Биляк казва „Ами тогава обръщай самолета и да отиваме да преговаряме“, а Дубчек му заявил „Аз с този тъпанар Брежнев няма да се занимавам“.

13. Влизане на войски от СССР, ПНР, ГДР, УНР и НРБ, преговори в Москва

Така в крайна сметка се стигна до късната вечер на 20 август, когато ако не ме лъже паметта от 12 пункта на територията на ЧССР навлизат обединените войски на СССР, ПНР, ГДР, УНР и НРБ и на 21 август територията на страната бе окупирана. Военна съпротива от чехословашката армия по заповед на президента и главнокомандващ Лудвик Свобода и министъра на отбраната Мартин Дзур не бе оказана. Цялото висше ръководство на ЧССР заедно с президента бе откарано в Москва, където беше подписан така наречения Московски протокол за нормализация на положението в ЧССР. След връщането

от Москва Дубчек заяви: - „Трябва да изхождаме от ситуацията, в която се намираме.“ Списание Репортер по този повод публикува карикатура, в която човек, потънал до шия в турски клозет, държейки се за ръба на отвора, казва: „Трябва да изхождаме от ситуацията, в която се намираме“.

14. 14-ти конгрес в ЧКД Височани, непризнат.

През пролетта на 1968 г. бе взето решение да се проведе извънреден XIV конгрес на ЧКП и бяха избрани делегати за него. Конгресът трябваше да се проведен по план през септември 1968 г. Съставът на делегатите бе силно повлиян от новата, „реформаторска“ вълна. Веднага след влизането на войските на Варшавския договор, тайно от тях, част от делегатите се събират в една от залите на ЧКД – Прага – Височани. Приемат резолюция, с която осъждат окупацията и искат връщане на представителите на държавата от Москва. Избрани са нови членове на ЦК от реформаторското крило. Не е прието предложението за напускане на Варшавския договор и обявяване на неутралитет. От 1543 избрани делегати на конгреса са присъствали 1192 души, но само около 10 % от словашките делегати. Това бе един от аргументите за обявяване на конгреса за невалиден. Малко след това – на 26 – 28 август се провежда извънреден конгрес на Словашката комунистическа партия, на който за първи секретар бе избран Густав Хусак. Конгресът се разграничи от решенията на Височанския конгрес и сложи ударение върху федерализацията на Чехословакия. Три дни след това, на 31 август 1968 г. се провежда общодържавен пленум на ЦК на ЧКП, на който, в съответствие с резултатите от преговорите в Москва и подписания Московски протокол, бяха отхвърлени решенията на Височанския конгрес, изказа се съгласие с „временното пребиваване на войските“ и бяха направени персонални промени, като в ЦК на ЧКП бяха кооптирани Густав Хусак, президента Лудвик Свобода и още 80 души. След това през м. ноември се взе решение планираният XIV конгрес на ЧКП да се проведе през май 1971 г. Александър Дубчек на този етап остана на длъжност Първи секретар на ЦК на ЧКП. Процесът на нормализацията вървеше бавно и трудно. Организираха се студентски стачки, протести против цензурата, въпреки че тя практически не съществуваше.

15. Лудмила Грусова – Справи , Анастасия Ризопуло

Но същевременно борците против цензурата искаха да бъде забранен вестник „Справи“ (Новини), който се издаваше от централната група съветски войски на чешки език. На мене ми го носеше моя чешка състудентка на име Лудмила Грусова.

В тази обстановка през м. септември 1968 г. се върнах от Пловдив в Прага. На втория ден случайно срещнах гръцката си приятелка Анастасия Ризопуло, по-възрастна от мен с шест години, с която ходех почти осем месеца и която, заедно с брат си Костас Ризопуло, пребиваваше в Прага като политемигрантка след военния преврат в Гърция. Тя работеше в автомобилния завод „Шкода“ в град Млада Болеслав. Брат и беше човек на изкуството, скулптор. Като ме видя тя язвително ме попита какво правя в Прага, разглеждайки ме като гражданин на страна окупаторка. Същевременно ми каза, че тя не може да понася съветските войски и затова ще се премести в Германия. На което аз иронично и казах, че постъпва правилно, защото не германци са избили един милион

гърци през втората световна война, а Съветския съюз и съветската армия. Това беше последната ни среща. А в Германия както по-късно научих тя все пак не се е местила.

16. 9-ти ноември, запознанство с Али, агент на Държавна сигурност

На 9-ти ноември 1968 година посетих общежитието на Академията за изящни изкуства на улица „ Храдебни“ № 7 да търся българска студентка на име Валя, за която знаех, че има пишеща машина с кирилица. Трябваше ми да напиша някакъв текст на български език. Почуках на вратата на стая № 47 (ако не ме лъже паметта), отвори ми нейна съквартирантка, по анцуг и тениска с къс ръкав. Каза ми че Валя я няма и затвори вратата. Дойде ми на ум да почукам отново и да попитам дали не мога да я почакам докато се прибере. Беше ми разрешено. Така се запознах с бъдещата си съпруга Алена.

Около две седмици след това изпращах Али на Площада на републиката, откъдето тя се качи на автобус за летището на Прага за да посети родителите си в Братислава. Като се върна отново в Прага малко уплашена ми разказа, че когато на летището слязла от автобуса някакъв непознат мъж я попитал откъде ме познава и я предупредил да внимава с мен, защото съм агент на СТБ – държавна тайна полиция. Вероятно е бил този, на когото превеждах в Софийския университет по време на така наречената свободна трибуна, където той заяви, че „фестивалът не е трябвало да се провежда в страна като България, където народът е лишен от всичките си политически и граждански права“. След като го попитах дали му изглеждам страшно нещастен, че съм лишен от всичките си политически и граждански права, той отказа да разговаря с мен и вероятно поради това ме е счел за агент на Държавна сигурност. Дали случайно ме е видял с приятелката ми или съм бил следен нямам представа, мисля че по-скоро е първото.

Лесно убедих Али че съм съвсем обикновен студент, че не съм агент на ДС и дружбата ни продължи за да стигнем до граждански брак три години след това през лятото на 1971 г. в Пловдив.

17. Самозапалване на Ян Палах, хотел „Тихий“ Сваз младих, Хана Халупникова

Независимо от присъствието на войските на Варшавския договор политическата истерия продължаваше да се вихри. Особено активни бяха студентите. Така на 16. януари 1969 г. се стигна до самозапалването на студента от Философския факултет на Карловия университет Ян Палах. През 1966 г. той кандидатства във философския факултет на Карловия университет в Прага, но не е приет с политически мотив заради дребнобуржоазния му произход. През 1967/68 учебна година учи във Висшето икономически училище в Прага, в което учех и аз, а след това отново кандидатства във Философския факултет, този път в новите политически условия вече е приет и от 1968/1969 г. продължава образованието си там по специалност история и политическа икономия.

Преди това през лятото на 1968 г. Палах получава разрешение и пребивава на почивка във Франция. През есента на 1968 г. участва в различни студентски протестни акции, призовава за студентска окупация на чехословашкото радио.

Бил е недоволен от пасивността на чехословашката общественост след влизането на войските както и от издаването на вестник Справи от командването на съветските части и е искал с някакви по-радикални действия да предизвика активизиране на протестите. Самозапалва се на 16-ти януари в 13,30 часа в на трамвайната спирка в горната част на Вацлавския площад, близо до паметника на свети Вацлав. След това в пламъци побягва към улица „Вашингтонова“, където стрелочник на трамвайното кръстовище помага за загасяването на пламъците със своето палто. 74 часа след това умира в болницата. За намерението си да се самозапали не е уведомил нито брат си, нито майка си. Преди смъртта си Палах според неговия съученик Лубош Холечек е пожелал да няма следващи мъртви и е казал:

„Моята постъпка изпълни целта си. Нека вече никой не го прави. Нека студентите да се запазят за да посветят целия си живот за постигането на нашите цели. Нека да допринесат за това живи и в борба“. Според функционера на ЧКП Вилем Новий, Палах е избран по жребий и е трябвало да бъде първият от студентска група „Петорка на смъртта“. Не е искал да се самоубие, а само да се полее с химикал, предизвикващ ефектен „студен пламък“, който не е опасен за живота му и да предизвика изостряне не ситуацията в държавата. Сместа обаче не е била направена в точната пропорция и това е довело да смъртния изход. Според Вилем Новий към тази форма на протест са ги подтиквали Лудек Пахман, Владимир Шкутина, писателят Павел Кохоут, лекоатлетът Емил Затопек и Лубомир Холечек. Срещу Новий са подадени жалби в съда от споменатите лица (Затопек по-късно оттегля жалбата) и от майката на Палах, но съдът ги отхвърля с мотив, че Новий не само е бил прав, но освен това е бил длъжен да критикува постъпката на Палах.

Въпреки апела на Палах до края на април 1969 г. още 26 души правят опит да се самозапалят, като 7 от тях завършват със смъртен изход. Според появили се сведения в печата някои от тях са били психически болни, а други са били под влияние на самозапалванията на будистки монаси в южен Виетнам в знак на протест срещу действията на армията на САЩ.

През този период съществуващият до събитията Социалистически съюз на младежта бе практически почти парализиран. Недоволни от това положение млади хора и политически привърженици на нормализацията, верни на комунистическата идея и дружбата със Съветския съюз решават да организират нова младежка организация – Сваз младих – Съюз на младите. Учредителното събрание се проведе на 7-ми март 1969 г. в залата на ресторанта към хотел „Тихий“. За тази акция научих от инспекторката в учебен отдел на Общоикономическия факултет Хана Халупникова, (бивша концлагеристка от концентрационен лагер по времето на хитлеристката окупация на Чехия), която между другото отговаряше и за работата с българските студенти. Тя ме покани на присъствам и ме помоли да произнеса приветствено слово от името на българските студенти в Прага. Без колебание приех и с приятелката ми Алена присъствахме при създаването на новата младежка организация. Наистина произнесох приветствие, което в изопачен вид на следващия ден се появи в един от пражките всекидневници под заглавие „Българин, който не се представи, произнесе приветствие“. Мислех да протестирам в редакцията срещу изопачаването на казаното от мен, но като споделих идеята си в нашето посолство ми казаха да не правя това и да бъда благодарен, че авторите на текста във вестника не знаят името ми.

18. Хокейни събития – март 1969 г. , протестна нота от СССР. Снимки.

Ключова роля в по-нататъшното развитие на процесите на нормализацията изиграха така наречените „хокейни събития“. На 28 март 1969 г. след втората победа на чехословашките хокеисти над отбора на Съветския съюз по улиците на Прага и редица други градове да празнуват победата излизат общо около половин милион души.

По време на тези празненства се стига на около двадесет места до преки нападения срещу казарми, в които са настанени части на съветската армия. Унищожено е представителството на съветската авиокомпания Аерофлот на Вацлавския площад в Прага, изгорени са бил дръвчетата в Щроугаловите градини около паметника на свети Вацлав.

След тези събития последва протестна нота на правителството на СССР до правителството на ЧССР. Присъствах в голяма зала във висшето икономическо училище когато тогавашния ректор професор Владимир Кадлец прочете тази нота пред присъстващите студенти и преподаватели. Спомням си присмехулните викове и подмятания, когато в нотата се посочваше, че в ЧССР отново надигат глава контрареволюционните сили и други констатации в този дух. Тези присмехулни реакции престанаха и залата утихна в момента, в който бе прочетен текст от нотата, в която се посочваше, че правителството на СССР дава право на командването на централната група войски да употребява оръжие и да открива стрелба срещу нападатели, приближили се на по-малко от 200 м. от съветските военни обекти. Присмехулните подмятания изведнъж престанаха. Настъпи тишина. Залата сякаш замръзна. Този момент от срещата на студентите с икономиста, професор Кадлец,, член на ЦК на ЧКП и министър на просветата в първото правителство на Олдржих Черник от април до декември 1968 г., ми направи такова впечатление, че остана записан трайно в паметта ми.

Надписите на долната снимка: „За август“, „Ще издържим и окупацията“, „Истината побеждава“, както и резултатите от двата хокейни мача между Чехословакия и СССР 2:0 и 4:3 за Чехословакия.

19. Смяна на Дубчек с Густав Хусак. Биографични данни за Хусак.

Тези така наречени „хокейни събития“ станаха повод за редица политически действия и промени в ръководството на ЧССР, които в началото на м. април на проведения пленум на ЦК на ЧКП доведоха до отстраняването на Дубчек от поста Първи секретар на ЦК на ЧКП, като той остана само член на ЦК на ЧКП. Претенденти за поста му според някои твърдения са били министър председателят Олдржих Черник и членът на Политбюро на ЦК на ЧКП Васил Биляк. В крайна сметка през м. април 1969 г. за ръководител на ЧКП бе избран словакът Густав Хусак, човек с богато политическо минало . Той е участвал в Словашкото национално въстание, след 1945 година бързо се издига в йерархията на властта, но по време на култа към личността през петдесетте години е бил осъден в процеса със словашките буржоазни националисти и прекарва близо десет години в затвора заедно с осъдени за криминални престъпления. Първите седмици и месеци е прекарал в пражкия Рузински затвор в Чехия, където по негови думи е научил чешки език.

Спомням си как по време на разговори със Станко Тодоров през 1978 година чехословашкият премиер Лубомир Щроугал споменаваше, че неговият шеф (разбирай Хусак) е на мнение, че всеки истински мъж трябва да е прекарал поне година в затвора. И после Щроугал на шега допълваше, че още не е бил в затвора, но може би му предстои.

Олдржих Черник остана министър-председател още около година, до изключването му от ЧКП през 1970 г. , а Васил Биляк остана първи секретар на

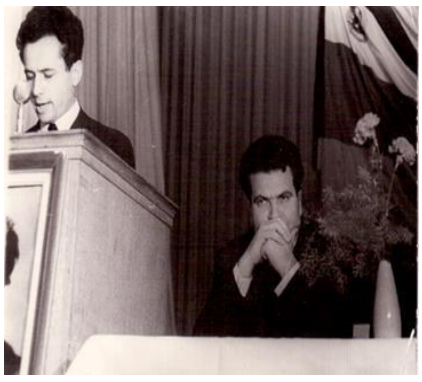
Словашката комунистическа партия и член на политбюро на Чехословашката комунистическа партия.

20. Телевизията за Зденек Млинарж и Густав Хусак.

През този период за мен беше важно българските студенти в пражките висши учебни заведения да не се поддадат на антисъветските и в крайна сметка антисоциалистически настроения сред голяма част от чехословашките студенти. Имаше случаи, при които някои се изказваха, че подобни събития трябва да станат и в България. Спомням си за един от тях, син на генерал С. Симеонов, който открито застъпваше тази позиция.

Телевизията през този период все още в голяма степен беше под влиянието на „реформаторите“ и обслужваше противниците на социализма. Спомням си за телевизионно предаване, в което говорителката заяви: „Днес имаше забележителна реч Зденек Млинарж (един от представителите на така наречените реформатори). В речта му нямаше нищо ново, нищо фундаментално. След това говорителката обяви: „Днес имаше реч и Густав Хусак“. Без епитет от типа важна, съществена, забележителна или нещо подобно. А всъщност това беше ключово изказване на Густав Хусак още преди да бъде избран за първи ръководител на ЧКП. Той заяви: „Всеки у нас беше за социализъм, но за какъв социализъм?“ За първи път официално публично бе поставен този въпрос с който така да се каже се бръкна в раната. Защото на думи никой официално не оспорваше социализма, но на практика нещата изглеждаха съвсем различно.

21. Доклад за отчетно-изборно събрание , К. Телалов, среща с Митко Григоров, среща с армейски генерал Отакар Ритирж.

Няколко месеца след пристигането ми в Прага бях избран за член на партийното бюро на ППО на студентите и аспирантите в градската организация и след това за секретар. Тогава не си зададох въпроса как от около 400 студенти и аспиранти в Прага бях избран именно аз. И до този момент нямам отговор на този въпрос.

За предпазване на студентите и аспирантите от възприемане на антисъветски и антисоциалистически идеи трябваше да се подобри работата на първичната ни партийна организация. В тази насока аз написах доста критичен доклад за отчетно-изборното събрание през 1970 г. и предложих редица неща за усъвършенстване на работата ни. Парторгът в посолството Тодор Алексиев ми каза, че тогавашният завеждащ отдел „Външна политика и международни връзки“ на ЦК на БКП Константин Телалов е изказал похвала за доклада ми. За съжаление нямам копие от него. А тогава не се сетих да поискам от парторга Тодор Алексиев да ми даде оригинала за да си направя копие. Знаех, че през този период главен редактор на международното списание на комунистическите партии „Проблеми на мира и

социализма“ със седалище в Прага, беше бившият член на Политбюро на ЦК на БКП Митко Григоров, считан някога за втори човек в партията след Т. Живков. След изваждането му от Политбюро той остана само член н ЦК и бе изпратен в Прага и назначен за главен редактор на списанието.

Митко Григоров (в средата) на среща с българи в Прага.

Посетих редакцията, която се намираше в пражкия район Дейвице и помолих да бъда приет от главния и редактор. Митко Григоров ме прие много любезно. Попита ме усмихнат какви хора ще присъстват на организираната от мен среща. Отговорих му че ще присъстват само български студенти и аспиранти. „Ами те ще задават много въпроси“ – каза той и аз вече бях настроен да атакувам, че е добре, че ще задават въпроси и че трябва да им се отговаря ясно и конкретно.

Митко Григоров ме прекъсна с думите:

- О, нека да питат! Мене живо ме интересува какво мислят и за какво се вълнуват нашите студенти.

Срещата се състоя в една от читалните на общежитието на Висшето икономическо училище Яров, в район Жижков. Митко Григоров пристигна със съпругата си точно в уречения час вечерта. Посрещнахме го с приятелката ми Алена. Той и съпругата му още на пръв поглед правеха впечатление с изисканото си облекло и интелигентен външен вид. Но когато минаваха покрай пропуска, където ги представих на портиерката за да знае кой влиза в общежитието, тя намери за уместно да ме помоли да предупредя гостите, че тоалетните са изчистени преди малко и че трябва да внимават как ги ползват за да не ги замърсят. Преведох казаното от нея за да има Митко Григоров още едно впечатление за съществуващите настроения сред чешките граждани. Той и жена му само се усмихнаха.

Срещата продължи около три часа. Митко Григоров се оказа изключително интересен и убедителен лектор и събеседник и срещата се оказа много полезна. Той успя да скъси дистанцията между себе си и слушателите и се получи много откровена дискусия, в хода на която всички получихме много ценна информация от първа ръка.

След края на срещата Али и аз изпратихме двамата гости до колата, с която дойдоха. На сбогуване Митко Григоров, който беше вече разбрал, че Али е чехкиня, каза, че ако я оставя ще ми откъсне ушите.

Втората среща, която организирах и за която си спомням беше с бившия началник на Генералния щаб на Чехословашката народна армия армейски генерал Отокар Ритирж. Той изнесе много факти свързани с дейността на Александър Дубчек и на така нареченото реформаторско крило в ЦК на ЧКП. Спомням си как коментира опита на Дубчек да се оправдае, че не е знаел, че се готви окупиране на страната от войски на Варшавския договор.

„Целият генерален щаб на нашата армия, министърът на отбраната, разузнаването – всички знаеха, че в Крушне хори (планина между Полша и ЧССР) има съсредоточена 500 000 армия, само той не е знаел. Да не би там да са били за да се наслаждават на красотите на тази планина?“.

Срещата се състоя в Българския културен и информационен център и на нея освен студенти присъстваха и други български граждани. Генералът отговори на многото зададени въпроси и присъстващите останаха доволни от споделената информация. През този период в мнозинството от чешките медии нямаше място за подобен род информация.

22. Преводач на кореспондента на БТА Георги Монев.

През есента на 1970 г. БТА изпрати нов кореспондент в Прага - Георги
Монев, който не знаеше чешки език. Той ми предложи да ходя всеки ден у тях
и да му превеждам материали от пресата, както и по време на пресконференции и официални мероприятия. Вероятно се е спрял на мен защото бях партиен секретар на първичната партийна организация на студентите и аспирантите и ме е препоръчал някой от посолството, най-вероятно парторгът Тодор Алексиев или вторият секретар на посолството Гочо Гочев, който отговаряше за студентите и аспирантите. Каза, че са му отпуснали за заплата за преводач 800 крони. Това беше добре дошло за мен, тъй като стипендията от 700 крони не ми стигаше (въпреки че не пуша и не пия) и се налагаше да ходя чрез студентско предприятие да работя в новостроящия се жилищен комплекс Просек. Там за почистване на подовете и прозорците на новопостроени апартаменти, преди предоставяне на бъдещите им обитатели, плащаха по 100 крони на ден за 10 часа работа.

Спрях да ползвам услугите на студентското предприятие и започнах всеки ден (без неделя) да ходя сутрин или следобед (доколкото работата позволяваше се съобразявах с разписанието на учебните ми занятия) да превеждам на Георги Монев. Той изпращаше преведените от мен материали в дописки за БТА и вестник „Работническо дело”.

Може да се каже, че през този период учех за семинарните занятия и изпитите предимно в трамваите. Тогава живеех в общежитие на Висшето икономическо училище – Яров, в район Жижков. А Монев живееше в апартамент в район Дейвице, близо до хотел „Интернационал”. Нормално пътуването със една смяна на трамвая на спирка Мустек траеше поне един

час. Един час там и един час обратно. Така се научих да ценя времето си и да уча в трамвая. Научих се да се концентрирам в четенето независимо от обстановката около мен. И интересно – успехът ми се покачи в сравнение с първите две години, когато имах задача само да уча.

23. Покупка на пишеща машина и овладяване на десетопръстна система за писане.

През този период започнаха от време навреме да ме търсят и от посолството ни за да превеждам определени материали, които диктувах на машинописката Нанкова. Горката, като ме видеше, получаваше стрес, защото обикновено успявах да и продиктувам понякога до 50 машинописни страници на ден. Въпреки че пишеше на електрическа машина а не на механична, това много я уморяваше.

Стана ми ясно, че трябва да се науча да пиша на пишеща машина. Чрез брат ми намерих един учебник от учителката по машинопис Ганукова в Търговската гимназия – Пловдив и за около един месец успях да препиша тренировъчно всички упражнения от него. Така започнах да пиша по така наречената десетопръстна система. Отначало бавно, а с течение на времето се появи и бързината.

Научих от машинописката в посолството, че в Бърно, където произвеждат пишещи машини „Консул", работи един български арменец с фамилия Чолакян. Успях да се свържа с него и си купих портативна машина с български букви. Така станах независим от времето и възможностите на машинописката на посолството, защото тя имаше още много друго за писане. Не бях, както се казва , на главата и само аз.

24. Устен превод за посланик Виденов. Назначаване за преводач в посолството

Така изминаха няколко месеца. През зимата на 1971 г., мисля че беше през февруари, но не си спомням точно, на някаква обществена проява присъстваха посланикът ни Владимир Виденов и Георги Монев. Наложи се да правя устен превод за посланика. След този случай той ми предложи да постъпя на редовна работа в посолството като преводач и аз приех. Така от месец март 1971 г. бях назначен за редовен преводач в посолството ни. Разписанието на лекциите и упражненията ми стоеше при посланика за да се следи когато ме няма на работното ми място дали имам учебна заетост. Разбира се, когато имаше посещение на делегации или спешни преводи учебната заетост оставаше на второ място. Условието беше своевременно да извършвам писмените и устните преводи – те бяха с приоритет.

25. 25 – 29 май – XIV конгрес на ЧКП. Разговор Хусак - Живков - превод

Първото голямо събитие, на което участвах като преводач, беше състоялият се от 25 до 29 май в Конгресния дворец редовен четиринадесети конгрес на Чехословашката компартия. На него за генерален секретар бе избран Густав Хусак, който преди това заемаше този пост след решение на пленум на ЦК на ЧКП. През една от почивките между заседанията в малка зала на конгресния дворец Живков и Хусак проведоха кратък разговор, на

който превеждах. И както превеждах, някак машинално обърнах глава назад и видях, че в тази зала бяха още цялата съветска делегация – Брежнев, министър председателя Косигин, министъра на външните работи Громико, министърът на отбраната Гречко, делегацията на ГДР, начело с Ерих Хонекер, унгарската начело с Янош Кадар, полската начело с Едвард Герек, почти цялото политбюро на ЧКП и други. Аз, обикновеното малко човече, се бях оказал сред висшия политически елит на страните членки на Варшавския договор.

26. С Иван Абаджиев в Бланско. Снимка посрещане. Снимка Георги Джагаров и Владимир Виденов.

В деня за провеждането на избора на ново ръководство на ЧКП делегациите на отделните комунистически партии не участваха в заседанието и имаха отделни програми. Т. Живков се върна в България, а начело на делегацията на БКП остана кандидат-членът на Политбюро Иван Абаджиев. По програма делегацията трябваше да посети машиностроителния завод „Г. Димитров“, намиращ се в гр. Бланско, Южноморавска област. В този завод от дълги години се произвеждаха турбини и за българските електроцентрали.

След влизането на войските на Варшавския договор (без Румъния) бях изключително любопитен как ще бъде посрещната делегацията ни в завода. И бях много приятно изненадан. На двора на завода огромно множество хора устрои тържествено посрещане. Нещо повече, на шосето извън двора и по част от гористия склон в съседство имаше още много хора, които приветстваха делегацията.

След официалното приветстване влязохме в огромен леярски цех с грамадни отливки. Иван Абаджиев се насочи към група леяри, които го посрещнаха с халби бира в ръка. Абаджиев им зададе нормалния в такъв случай въпрос как са. Отговориха, че са добре. Един от тях посочи към група работнички, също с халба бира в ръка, които стояха наблизо до друга отливка и каза:

- Вижте и нашите момичета.

Абаджиев се насочи и към тях, поздрави ги и ги попита как се чувстват.

Добре сме- отговори една жена от групата и добави – имаме тук и българи

- Добре ли работят - последва естественият в такъв случай въпрос.
- Добре работят, ама още по-добре любят – весело отговори същата жена.

Настана весела глъчка и Ивана Абаджиев тогава ги попита дали знаят каква е разликата между виното и бирата относно въздействието им върху мъжете. Последва мълчание и той продължи:

- Когато мъж се напие с вино му се иска да спи. Когато се напие с бира, също му се иска да спи. Само че когато се напие с бира му се иска да спи сам, а когато се напие с вино иска да спи с жена.
- Нашите са безнадеждно научени да пият само бира – сред бурен смях отговори същата жена. А друга я дърпаше за ръката и казваше да мълчи, но тя се бранеше и казваше, че това си е истина.

(На снимката отдясно наляво – Георги Джагаров, Владимир Виденов – като част от българската делегация, посетила град Бланско по време на 14-ти конгрес на ЧКП 1971 г.)

27. На квартира у отец Роман Петров.

Вече имах солидна за времето си заплата – 3100 чешки крони, което по тогавашния курс беше равно на почти 260 лв. При това положение ми стана някак неудобно и неморално да получавам тази заплата и още 700 крони стипендия, поради което спрях да получавам ежемесечно тези 700 крони. Благодарение на голямата за времето заплата вече имах възможност да наема за 300 крони частна квартира, в която се преместих с тогавашната ми приятелка и бъдеща съпруга Алена. Квартирата беше на 5-6 минути пеша от посолството, на ул. Мисликова 21, първи етаж, в непосредствено съседство с Карлово намнести – Карловия площад – един от най-известните пражки площади, в центъра на столицата. Хазаинът ми, Роман Петров, беше пенсиониран православен свещеник, служил в българската православна църква в Прага. Съпругата му бе чехкиня, нямаха деца. Когато още не бяхме женени и

Али започна да идва при мен в квартирата, попадията Марие съзаклятнически ми каза:

- Попът е глух, ама вижда. Прибирайте чехлите на Аленка, да не се виждат.

В крайна сметка това че живеехме двамата без да сме сключили граждански брак не се оказа голям проблем и отец Роман се примири с обстоятелствата.

28. На 29 август 1971 г – Пловдив, граждански брак с Али. Търсене на квартира в Прага.

На 29 август 1971 г. в Пловдив сключихме граждански брак с Али в присъствието на нейните родители, сестра и брат. Направихме мило сватбено тържество.

Снимка от сватбата. Седнали отляво на дясно родителите на Али и майка ми и баща ми. Прави братът и сестрата на Али, кумът и кумата, първия ми братовчед Пенчо Коев и брат ми Пенчо. По средата ние като съпружеска двойка.

Снимка с майка ми и баща ми в Прага по време на промоцията ми.

Скоро след това се върнахме в Прага, тъй като от една страна на двамата ни предстоеше последната ни учебна година, а от друга страна трябваше да бъда на работа в посолството ни.

Хазаинът отец Роман ни посрещна с поздравления за сватбата и с неочаквано предложение да си потърсим друга квартира, защото той и попадията, като възрастни бездетни хора, се опасяват, че ако се появи бебе трудно ще се приспособят към проблемите, които то носи със себе си.

29. Опит за получаване на гарсониера от посолството.

Потърсих обяви във вестниците за квартири под наем. Наемите обаче бяха такива, че заплатата ми в посолството нямаше да е достатъчна само за тяхното плащане. Тогава случайно научих, че посолството ни разполага със свободна гарсониера. Реших да попитам посланика Атанас Димитров дали може да ми я дадат под наем. Той ми отговори, че няма нищо против, но че ключът е у дъщерята на предишния посланик и че на него му е неудобно като нов посланик да гони от там дъщерята на предшественика си. Препоръча да му напиша писмо и да го помоля да се съгласи да ми бъде даден ключа за да се настаним. Добави, че ако Виденов се съгласи, той с две ръце ще ми подпише да се настаним.

30. Разговори с Галина Виденова и позицията на Ат. Димитров. Отец Роман за напускането на църквата и за партията

Предварително попитах дъщерята на предишния посланик дали би се съгласила да върне ключа, но тя каза, че баща и не разрешава. Тя не ползваше гарсониерата, имаше стая в общежитието на нейния ВУЗ, но в същност доколкото знам не ползваше и стаята в общежитието, а живееше при приятеля си и неин бъдещ съпруг. Спомних си по този случай за поговорката, че кучето не яде сламата върху която лежи, ама и на друг не я дава. И така, в края на 1971 г. аз написах писмо до Владимир Виденов (той вече бе избран за член на Държавния съвет) и му го изпратих. След това показах писмото на посланик

Атанас Димитров. Неговата реакция беше:

- Ей, какво писмо си му написал!

За съжаление нямам копие от писмото. Спомням си, че в него бях описал пред какъв квартирен проблем съм изправен заедно със съпругата ми. След това бях написал, че много хора в посолството са ми казали че няма смисъл да му пиша писмо, защото няма да получа положителен отговор. Накрая бях изразил убеждение, че те не са прави и че той като член на ЦК на БКП и на Държавния съвет на НРБ ще постъпи в съответствие с политиката на Партията за подкрепа на младите семейства и стимулиране на раждаемостта и ще се съгласи дъщеря му да върне ключа от гарсониерата. След като прочете писмото новият посланик отново потвърди, че ако предишният посланик се съгласи, той ще подпише „с две ръце“ разрешение да се настаним в гарсониерата.

След новогодишните празници дъщерята на Владимир Виденов Галина се върна от България в началото на януари 1972 г. и аз я попитах какво става с

ключа за гарсониерата.

- Баща ми ти е обиден – отговори ми тя.
- Защо ми е обиден? – попитах.
- Ами той те е назначил на работа, а пък ти си му написал такова писмо. - Галина, той ме назначи на работа защото мога да превеждам, а не защото съм му роднина. (Имах предвид назначения също за преводач негов племенник, който обаче не знаеше добре езика и практически не превеждаше, а вършеше работата на секретар).

-Да, ама татко може да ти направи нещо – заплаши ме тя.

- Виж какво Галина, аз съм долу, от долу по-долу няма, но не знам дали ще бъде добре ако председателят на държавния съвет научи какви неща върши баща ти като член на Държавния съвет. Това изглежда подейства и Галина ми обеща, че в началото на февруари ще ми даде ключа. Но историята с гарсониерата не приключи с това.

31. 24-27 януари 1972 г – Заседание на Политическия консултативен комитет на Варшавския договор в Прага.

От 24 до 27 януари в Прага се проведе заседание на Политическия консултативен комитет на Варшавския договор. От българска страна в преговорите участваха Т. Живков, министър-председателят Станко Тодоров, министърът на отбраната Добри Джуров и министърът на външните работи Петър Младенов. Българската делегация бе настанена във вила „Крамарж“. В една от вечерите (не помня коя точно), полковник Савчев от УБО каза да отида при Тодор Живков за да му преведа нещо от чешки език. В просторен хол около ниска масичка в кресла седяха Т. Живков и Ст. Тодоров. Трябваше да им преведа текст от секретния бюлетин на Чехословашката телеграфна агенция, в който се даваше информация за статии в Ню Йорк Таймс и други западни издания относно положението в НР България във връзка с проведения наскоро преди това пленум на ЦК на БКП и взетите на него кадрови и други решения. Преди да започна да превеждам устно текста, Т. Живков направи забележка на полковник Савчев и го накара да се отстрани от входната врата. По памет, думите му бяха: „ Какво си застанал там? Да не ме прехвръкне нещо? В братска страна сме“.

32. Полковник Савчев - Лихарски, служебен бюлетин на ЧТК – превод

Полковник Савчев мълчаливо се отстрани от входа и затвори вратата. Преди да вляза при Т. Живков и Ст. Тодоров, той ме попита познавам ли един от навъртащите се около резиденцията мъже и ми го показа. Казах му, че знам името му, казва се Иван Лихарски, доколкото знам се подвизава в Прага като кореспондент на софийския вестник „Вечерни новини“. Полковник Савчев възмутено ми каза, че това лице му предложило сутеньорска услуга и го попитало желае ли да му бъде осигурена компанията на жена. Каза още, че наоколо е имало и други хора, инак би го строполил на пода с един юмрук само.

Превеждах устно текста от бюлетина на ЧТК около половин час. Живков и Ст. Тодоров слушаха и не коментираха. Когато свърших превода,

малко неочаквано за мен Т. Живков, който очевидно е бил информиран, че освен преводач съм и студент, ме попита:

33. Т. Живков – въпрос за бълг. студенти, мое писмо в отговор

- Как са студентите ни в Прага?

- Като ме питате, да Ви кажа, другарю Живков. Само в Прага имаме около 400 студента, а в цяла Чехословакия са повече. Огромното мнозинство от тях учат в престижни висши учебни заведения, представят се добре и ще се върнат в България като добри специалисти. Но имаме и няколко души, които, въпреки че съгласно Наредбата на Министерството на просветата български студенти нямат право да повтарят в чужбина по слаб успех, пребивават години наред, повтаряйки по слаб успех. Никой не взема мерки за тяхното отзоваване. В нашия деканат например има чешка служителка, Хана Халупникова, която е била в нацистки концлагер. Тя ме пита дали толкова нямаме по-свестни хора, та търпим такива студенти. И аз не знам какво да и отговоря. Когато аз дойдох в Прага като студент в първи курс, единият от тях беше в трети курс. Сега аз завършвам, а той е в първи курс. Във Висшето икономическо училище, когато се повтаря по слаб успех, изпитите, взети с тройка, не се признават и трябва да се държат наново. Така въпросният студент постепенно стига обратно от трети курс в първи курс.

- Ще ги отзовем. Напиши ми го, докато съм още тук. Ще ги отзовем, - повтори Живков като удряше опакото на дясната си ръка в дланта на лявата. Още същия ден използвах, че в помещението за българската делегация имаше пишеща машина с кирилица, седнах и бързо написах осем страници писмо. Спомням си, че в него наред с другото нарекох председателя на Комитета за наука, технически прогрес и висше образование Начо Папазов опортюнист, защото гласува за партийните решения, а после не ги изпълнява на практика. Дадох един екземпляр на Т. Живков, а на следващия ден дадох и един екземпляр на посланика Атанас Димитров. Той след като прочете писмото ми каза с укорителен тон:

- Пише ли се на генерален секретар осем страници писмо! После добави, че ако от София разпоредят, въпросните студенти ще бъдат отзовани. От заседанието на Политическия консултативен комитет ми е останал още спомен за хвалбите, които чехословашките домакини изказаха по адрес на българската делегация, която не им е създала никакви проблеми, за разлика от румънската, която например не е искала да ползва храна, приготвена от домакините, а са имали готвач и продукти от Румъния.

34. Реплика на Живков за Н. Чаушеску

Освен това си спомням и репликата на Т. Живков по повод на това, че Чаушеску не е целунал момиченцето, което му е поднесло букет.

- Келеш с келеш. Него го е страх да няма отрова на бузката на детето. Разбира се това в тогавашните условия нямаше как да се появи по вестниците. Там задължително се пишеше само за братската дружба между двете страни.

35. След пленум на ЦК смяна на позицията на Ат. Димитров. Отец Роман за напускането на църквата и за партията. Краят на опита да получа гарсониерата от посолството.

В края на м. януари 1972 г., скоро след заседанието на Политически консултативен комитет на Варшавския договор в Прага, посланик Атанас Димитров, който беше член на ЦК на БКП, отпътува за София за да участва в пленум на ЦК, на който, доколкото си спомням, бе решено създаването на аграрно-промишлени комплекси на мястото на уедрените ТКЗС. След като се върна той ме повика при себе си и с ледено студен глас, не търпящ възражение, ми каза:

- Митев, да престанеш да безпокоиш Галина Виденова.

Не успях да кажа нищо. Това ме преряза като с нож. Не толкова заради самата гарсониера, защото в Прага можеше да си намеря друга квартира или да се върна в общежитието. Не можех да приема за нормални действията на бившия и настоящия посланик. Междувременно разбрах, че в София са съседи и живеят в два съседни входа на жилищна кооперация на ул. „Оборище" – Атанас Димитров на № 1, а Виденов на № 3.. Нещата бяха решени по съседски очевидно, членът на държавния съвет пожела да си запази гарсониерата като „беден" човек за да я ползва при евентуални гостувания, а аз, като служител на посолството и нуждаещ се от квартира, нямах възможност да си реша проблема. (Цитат от книга за професор Никола Стефанов - мисъл на Паскал, че
"справедливостта без сила е немощна, но силата без справедливост е ТИРАНИЧНА!")

Не можех да приема, че двама членове на ЦК на БКП ще постъпят така и че единият ще осигури на другият нещо, което не му се полага по никакъв закон (освен по закона за връзките), а ще оставят на улицата човек, който има право като служител да бъде настанен в квартирата.

Очевидно разочарованието от тази реакция на Виденов и новия посланик Атанас Димитров е било изписано на лицето ми, защото още щом ме видя, отец Роман директно ме попита какво се е случило. Спомних си какво ми каза съпругата му – че е глух ама вижда. Разказах му накратко как са се развили нещата. Той реагира с думи, които запомних за цял живот.

- Аз напуснах църквата, защото в нея е пълно със свине. В партията е същото. Оставаш тук.

Така квартирният ми проблем бе разрешен и можех спокойно да продължа последната си учебна година.

36. Март 1972 г. Т. Живков с делегация в Прага. Живков пита посланик Атанас Димитров за студентите за които бях дал писмо. Реплика на посланика за връзките.

След посрещането на делегацията и настаняването на членовете и, преди започване на преговорите, посланикът Атанас Димитров ми сподели:

- Другарят Живков ме пита какво става със студентите, за които си му писал.

- Не знам. Вече започвам да си мисля, че всичко става с връзки – отговорих.
- Че ти не си ли го разбрал още? – последва убийствено откровен отговор, какъвто не очаквах. В живота си още много пъти имах възможност да си спомням за този отговор от члена на ЦК на БКП Атанас Димитров.

С делегацията пътуваше преводач от България, доколкото си спомням, това беше доктор Стоянов, но може да греша относно фамилията. За мен той беше непознат.

37. Разделяне на делегацията – Т. Живков при Митко Григоров в Прага, Ст. Тодоров в Нивнице - снимка. В единият от дните делегацията се раздели на две части. Т. Живков отиде на посещение в редакцията на международното списание „Проблеми на мира и социализма“, където главен редактор в този момент бе Митко Григоров, бивш член на Политбюро и считан преди изваждането му от състава на Политбюро за втори човек в йерархията на властта след Живков.

Основната част от делегацията начело със Станко Тодоров отпътува за Южноморавска област, където посети село Нивнице и кооперативното стопанство, носещо името на Георги Димитров. Разгледани бяха различни обекти в кооперативното стопанство, а делегацията бе приветствана от насъбрали се хора пред входа на заведението, където трябваше да се състои тържествения обяд. Там, преди да влезем, изведнъж чух от публиката:

“ Митьо, цо ту делаш?

– Митьо, какво правиш тук?“ и видях сестрата на дядото на жена ми – госпожица Марие Матиашова. След разглеждането на стопанството се състоя тържествен обяд , на който бяха произнесени приветствени тостове.

(Снимка от тържествения обяд в село Нивнице. На нея се виждат Ст. Тодоров, Васил Биляк, Андрей Луканов, посланика Атанас Димитров и др.)

38. След тържествения обяд делегацията се върна в Бърно и после със самолет в Прага. Членът на политбюро на ЧКП Васил Биляк съпровождаше Станко Тодоров. При обратния път от Нивнице до Бърно Биляк задряма в колата и тогава, докато нямаше нужда да превеждам, успях да дам на Станко Тодоров копие от писмото за слабите студенти, което първоначално бях дал само на Т. Живков. Освен това, без да споменавам, че става въпрос за мен, в общ план описах случката с гарсониерата и поведението на Владимир Виденов и новия посланик Атанас Димитров. Давайки в ръцете на министър-председателя копието от писмото до Т. Живков аз завърших казаното за Виденов и гарсониерата с думите:

- Дръжте ги изкъсо другарю Тодоров. С такива действия тези високопоставени лица бият жестоко по авторитета на партията. Станко Тодоров взе писмото и не каза нищо.

Преди дрямката да налегне Васил Биляк в един момент на разговора му със Станко Тодоров Биляк цитира мисъл на Маркс за виното. Аз обещах да намеря в българско издание на Маркс въпросната мисъл и да я изпратя на след като се върна в България. Ето писмото което изпратих по този повод:

„Уважаеми другарю Тодоров,

Може би си спомняте, че по време на посещението на нашата партийно-държавна делегация в ЧССР другаря В. Биляк Ви каза една мисъл на К. Маркс относно виното. Тогава Вие поискахте да Ви я запиша, а аз помолих да свърша това след завръщането ни в България, за да я намеря в българското издание на съчиненията на Маркс и Енгелс и да Ви я дам във вид, в който тя е известна в България. С това желаех да избягна известна неточност, която би могла да се получи при двойния превод от немски на чешки и от чешки на български. Сега, макар и с известно закъснение, за което моля да бъда извинен, Ви изпращам съответния пасаж от писмото на Маркс до Франсоа Лафарг, като посочвам в курсив казаното от др. В. Биляк:

„Сърдечно Ви благодаря за виното. Тъй като произхождам от винарски край и съм бивш притежател на лозя, действително мога да оценя виното. Аз самият дори мисля донякъде като стария Лутер, ЧЕ ЧОВЕК КОЙТО НЕ ОБИЧА ВИНОТО, НИКОГА НЕ МОЖЕ ДА СВЪРШИ НЕЩО СВЯСТНО. /ВСЯКО ПРАВИЛО СИ ИМА ИЗКЛЮЧЕНИЕ/. Но не може например да се отрича, че политическото движение в Англия бе ускорено от търговския договор с
Франция и от вноса на френски вина. Това е едно от добрите неща, които Л/уи/ Бонапарт свърши, докато бедният Луи Филип бе така изплашен от фабрикантите на север, че не се осмели да сключва търговски договори с Англия. Трябва само да се съжалява, че такива режими като Наполеоновия, които почиват върху умората и безсилието на двете антагонистични класи на обществото, изкупуват известен материален прогрес с цената на обща деморализация. За щастие работническата маса не може да бъде деморализирана. Физическият труд е велика противоотрова срещу всяка социална инфекция“. /Маркс, Енгелс, съч. т. 31, стр. 445/

С най -дълбоко уважение: /Д.Ихтев/

Отговор на писмото с цитата от Маркс за виното не получих. Не знам дали то е стигнало до Станко Тодоров.

38. Багаж на Дража Вълчева от самолета и пътуване до Пловдив с мерцедеса.

Имах усещане, че на много високо ниво са взети мерки да бъда държан настрана от Т. Живков заради сигнала, подаден от мен за слабите студенти. Това чувство се затвърди още повече, когато пътувах с делегацията обратно за България.

Малко преди края на полета при мен дойде полковник Савчев и ме помоли да отида във ВИП салона на самолета за да взема някакъв пакет от Дража Вълчева. Каза, че е неудобно, когато камерите на медиите снимат завръщането на делегацията , Дража Вълчева да слиза с пакет в ръцете. Тръгнах да изпълня молбата, но пред ВИП салона ме спря генерал Кашев. Казах му кой и за какво ме праща, но той доста грубо (винаги преди това се държеше много любезно и дружески с мен) ми каза да се върна на мястото си. След това ми донесоха пакета, който трябваше да сваля от самолета вместо Дража Вълчева.

39. Разговор с Дража Вълчева и реакцията на съпруга й Стефан Игнатов.

Това беше най-краткото пътуване в живота ми от Прага до Пловдив. Защото съпругът на Дража Вълчева Стефан Игнатов я чакаше на летището със служебния мерцедес, а тя ме покани да пътувам с тях. По пътя разказах за писмото, което съм дал на Живков за нередовните студенти. Дадох копие и на нея. Разказах и за присвоената от Владимир Виденов гарсониера на посолството, без да казвам, че аз съм искал да я ползвам. Споменах и за други нередности в посолството и накрая казах, че имам чувството, че който се провали в България на държавна длъжност го пращат на дипломатическа служба. До този момент Стефан Игнатов само слушаше, но след последното ми заключение се обади осъдително:

- Много приказваш, много приказваш!

- Прав е човека – съгласи се с мен Дража Вълчева. И от своя страна, виждайки че нещата, които разказвам, силно ме вълнуват, ми препоръча да си пазя нервите, защото ще ми трябват за цял живот, а те не се възстановяват.

40. Държавен изпит по специалност политическа икономия. Втори държавен изпит 4. Април 1972 г.– История на икономическите учения и стопанска история.

В началото на м. април се върнах в Прага, защото отпуската ми в посолството изтече, а на 4 април ми предстоеше вторият държавен изпит. Освен това трябваше да довърша и дипломната си работа на тема „Въпроси на ефективността на развитието на народното стопанство“ – предстоеше ми защита на 15 юни 1972 г.. Още на следващия ден случайно срещнах секретаря на градската комсомолска организация Иван Трендафилов и той радостен каза, че сме победили, че е пристигнала заповед за отзоваване на въпросните студенти. Изглежда е имало намеса на премиера Станко Тодоров по случая.

На 12 февруари се явих на заключителен държавен изпит по политическа икономия. За щастие вълненията около гарсониерата не попречиха на подготовката ми, нещо повече, покрай последното форсиране на подготовката за изпита някак по-лесно преглътнах разочарованието от „принципността“ на двамата представители на висшия ешелон на БКП. На 4 април ми предстоеше втория държавен изпит по стопанска история и история на икономическите учения, а защитата на дипломната ми работа бе насрочена за 15 юни. Освен това редовно трябваше да ходя и да работя в посолството.

ČESKOSLOVENSKÁ SOCIALISTICKÁ REPUBLIKA

Číslo C * 046762

Čj. 3362

DIPLOM

Dimitr NIKOLOV MITEV

narozený(á) dne 8. srpna 1944 v Marucekovci - Bulharsko

zakončením řádného studia státní závěrečnou zkouškou na fakultě národohospodářské

Vysoké školy ekonomické v Praze

nabývá podle zákona č. 19/1966 Sb., o vysokých školách, vysokoškolské kvalifikace

v oboru politická ekonomie

a přiznává se mu (jí) titul inženýr

ve zkratce Ing.

V Praze dne 15. června 19 77

Vysoká škola ekonomická v Praze Rektorát

děkan

rektor

Sv 02 - 0683 71

ČESKOSLOVENSKÁ SOCIALISTICKÁ REPUBLIKA

Vysoká škola ekonomická v Praze - fakulta národohospodářská

Číslo: 3362

Příloha k diplomu č. C 046 762

VYSVĚDČENÍ

o státní závěrečné zkoušce

(bez diplomu neplatné)

DIMITR NIKOLOV MITEV

narozen dne 8.srpna 19 44 v Marucekovci, BLR

ukončil ve studijním roce 19 71/72 pěti leté studium

na fakultě národohospodářské

obor politická ekonomie

- - -

obhájil diplomovou práci na téma Otázky efektivnosti rozvoje socialistického národního hospodářství

dne 15.června 1972 s výsledkem výborně

během studia vyhověl všem podmínkám studijních předpisů pro vysoké školy – vyhláška MŠK č. 25/1966 Sb.

a vykonal státní závěrečnou zkoušku podle směrnic pro státní závěrečné zkoušky na vysokých školách č.j. 44 828/62 - III/1 z 13.10.1962

z předmětů stanovených učebním plánem s prospěchem:

politická ekonomie	dne 14.2.1972	výborně
dějin národního hospodářství a dějin ekonomických učení	dne 4.4.1972	výborně
-	dne -	-
-	dne -	-
-	dne -	-
-	dne -	-

s celkovým prospěchem prospěl

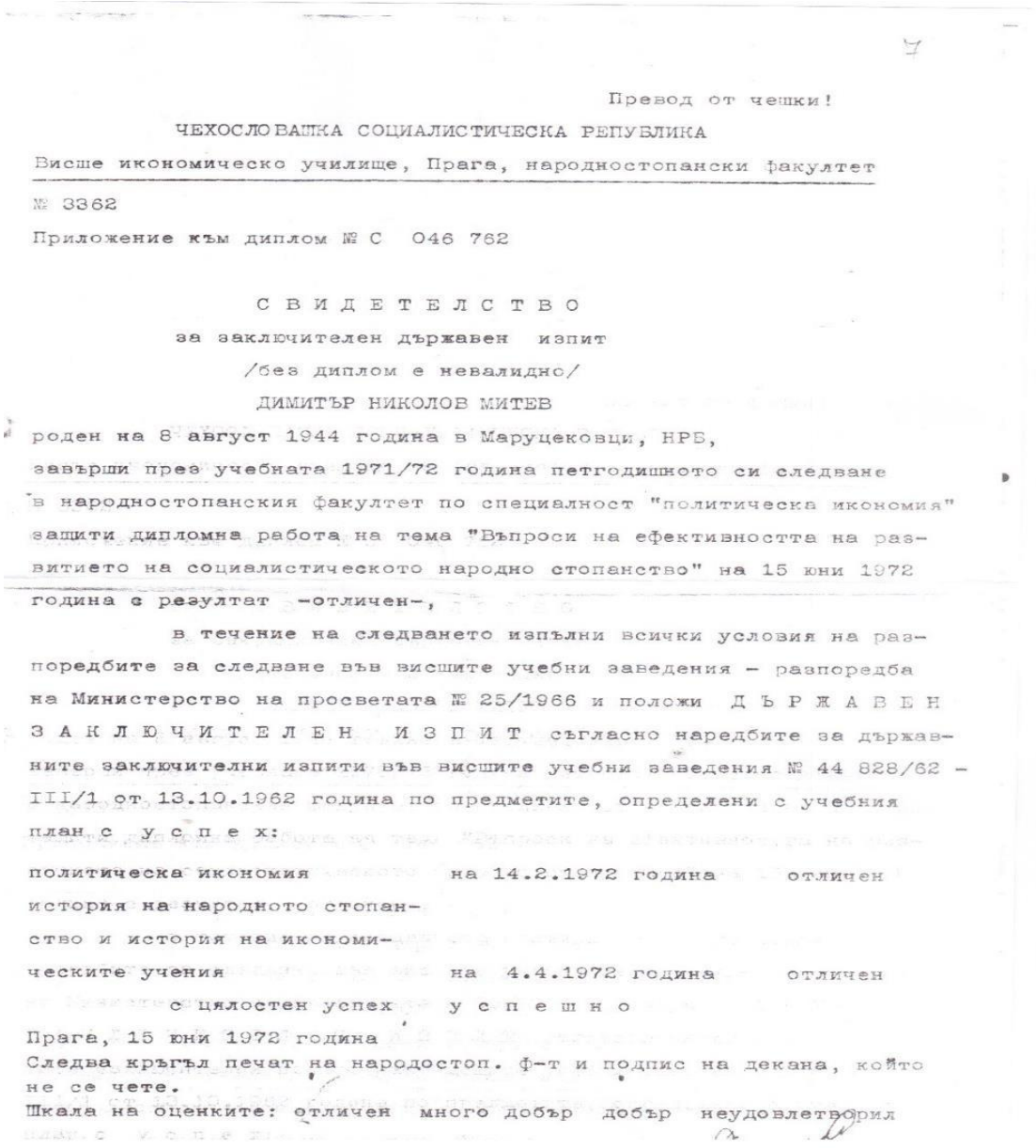
V Praze dne 15.června 19 72

ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

děkan

Stupnice známek:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl(a)

3EVT – 49 363 1 – VŠ universitní a ekonomické Svoboda 4 – 810 164/1 – 1971

Превод от чешки!

ЧЕХОСЛОВАШКА СОЦИАЛИСТИЧЕСКА РЕПУБЛИКА

Висше икономическо училище, Прага, народностопански факултет

№ 3362

Приложение към диплом № С 046 762

С В И Д Е Т Е Л С Т В О

за заключителен държавен изпит

/без диплом е невалидно/

ДИМИТЪР НИКОЛОВ МИТЕВ

роден на 8 август 1944 година в Маруцековци, НРБ, завърши през учебната 1971/72 година петгодишното си следване в народностопанския факултет по специалност "политическа икономия" защити дипломна работа на тема "Въпроси на ефективността на развитието на социалистическото народно стопанство" на 15 юни 1972 година с резултат -отличен-,

в течение на следването изпълни всички условия на разпоредбите за следване във висшите учебни заведения - разпоредба на Министерство на просветата № 25/1966 и положи Д Ъ Р Ж А В Е Н З А К Л Ю Ч И Т Е Л Е Н И З П И Т съгласно наредбите за държавните заключителни изпити във висшите учебни заведения № 44 828/62 - III/1 от 13.10.1962 година по предметите, определени с учебния план с у с п е х:

политическа икономия	на 14.2.1972 година	отличен
история на народното стопанство и история на икономическите учения	на 4.4.1972 година	отличен

с цялостен успех у с п е ш н о

Прага, 15 юни 1972 година

Следва кръгъл печат на народостоп. ф-т и подпис на декана, който не се чете.

Шкала на оценките: отличен много добър добър неудовлетворил

41. **Пловдивската народна опера има обявен конкурс за арфист/стка. Назначение на Али.**

Докато пребивавах в България разбрах, че в Пловдивската народна опера има обявен конкурс за арфист/стка и много се зарадвах. Това означаваше възможност за Али да работи по специалността си ако успее на конкурса. В Прага на този етап нямаше шанс за редовна работа по професията си. Наложи се Али да отпътува за Пловдив за участие в конкурса и в случай на успех – за започване на работа. В крайна сметка тя бе назначена в операта от 01.5. 1972 г. и остана в България, а аз в Прага. Върна се обратно в Прага в началото на м. юли. Пристигна заедно с майка ми и баща ми за да присъства на тържественото връчване на дипломите на випуска, част от който бях. А поради започването на работа тя не можа да приключи своята учебна година и да се дипломира заедно със своя випуск, а се дипломира през следващата година.

42. **Посещение на председателя на народното събрание Вл. Бонев. Снимка - дописвам увода на дипломната работа.**

Българската парламентарна делегация начело с Владимир Бонев пред паметника на съветската армия на хълма Славин – Братислава. На заден план се вижда замъка, наричан още словашкия Кремъл, седалище на правителството на Словашката република.

След като положих втория държавен изпит – този път по стопанска история и история на икономическите учения – дните, оставащи до защитата на дипломната ми работа, започнаха да текат изключително бързо. В посолството имаше много работа за мен. Почти цяла седмица бях плътно зает с посещението на българска парламентарна делегация, начело с председателя на Народното събрание Владимир Бонев. Посетихме Пилзен, Карлови вари, Братислава. Трябваше своевременно да предоставя на чешка машинописка да препише на чисто дипломната ми работа, оставаше да напиша само увода. Него приключих по време на преговорите между домакините и нашата делегация в замъка Барнабитки.

От този момент ми е останала снимка, запечатала замислената ми физиономия, докато обмислях и дописвах последните изречения на увода в момента, когато колежката ми превеждаше изказването на председателя на чехословашкото федерално събрание Алоис Индра. Вечерта, след края на първия ден от посещението на нашата делегация отнесох завършената вече дипломна работа на машинописката, а в последния ден от пребиваването на делегацията рано сутринта успях с такси да стигна до катедрата по политическа икономия и в последния ден от определения срок да предам дипломната си работа напечатана.

(Отдясно на ляво след мен Владимир Бонев, Лалю Ганчев, посланик Ат. Димитров и други членове на парламентарната ни делегация)

43. Приемане на Ат. Димитров от Хусак. Заем за захар. Тремор на Хусак.

От този период ми е останал спомен също за посещение на посланик Атанас Димитров при Густав Хусак. Трябваше да бъде връчено писмо от България, с което се отправяше молба към ЧССР да ни предостави заемообразно до новата реколта 60 000 тона захар. Хусак ни прие приветливо, обеща да съдейства за положителен отговор на българската молба. Поднесено бе кафе. Направи ми впечатление, че ръцете на Хусак толкова силно трепереха, че се налагаше той да държи чашката с две ръце, когато отпиваше от нея. Помислих си, че животът му не е бил лек в миналото, особено когато през петдесетте години, по време на култа към личността, е бил в затвора почти десет години, но определено не е лек и в момента, когато работи за консолидирането на чехословашкото общество след Пражката „пролет“.

След като се прибрахме в посолството посланикът ми каза:

- Ти си по-млад, акълът ти сече по-добре и по-добре помниш, напиши справка за приемането и разговора при Хусак. Бях поласкан от доверието, написах справката и я представих. Посланикът я хареса, подписа я и без изменение я изпрати в България

44. Защита. Промоция. Снимки.

Дните в този момент ми летяха толкова бързо, че на моменти ми се струваше че всеки час вече не е 60, а само 30 минути. В тази бързина дойде успешната защита на дипломната ми работа. След това дойде и тържественият момент на промоцията с връчването на дипломите на абсолвентите от висшето икономическо училище, в което учех. . Тя се състоя в тържествена среда в сградата близо до кулата Прашна брана до площада на Републиката. На тържеството поканих и платих билетите на родителите ми до Прага. Заплатата ми позволяваше да сторя това и аз бях изключително щастлив да ги посрещна. Те имаха възможност да присъстват на момента, в който в изпълнената до краен предел от стотици присъстващи близки на студенти ми беше връчена на дипломата на инженер-икономист в изключително тържествена среда.

На връчването на дипломата ми присъства още съпругата ми Алена, бременна в шестия месец и хазаите ми госпожа Марие и отец Роман Петров.

Тази снимка е направена пред сградата, в която ми бе връчена дипломата за завършено висше икономическо образование.

Това беше първо излизане на майка ми и баща ми в чужбина. Щастлив съм че можах да им го осигуря, да им покажа Златна Прага, да ги разходя с кораб по река Вълтава и т.н. Мисля, че бяха горди и щастливи.

45. Студентите, за които казах и писах на Т. Живков, все пак няма да бъдат отзовани.

Няколко дни след това разбрах, че студентите, за които казах и писах на Т. Живков, все пак няма да бъдат отзовани и радостта ни от спазване на законността не продължи дълго. Към края на летния семестър се разбра, че паспортите на тези студенти са си у тях и те могат да останат в Прага и ЧССР. Попитах посланика какво е станало, та не е изпълнено обещанието, дадено

на най-високо равнище законът да бъде спазен. Той ми отговори, че има разпореждане от най-високо място.

- Аз най-високото място го видях как удря една в друга ръцете си и възмутено казва, че ще бъдат отзовани и поиска да му опиша случая. Колко най-високи места има в България? И къде отива идейно-възпитателната работа с комсомолците, какъв личен пример им се дава?

- Хайде, хайде, ти много приказваш, ама ще закъсаш и ще видиш дали ще има кой да ти помогне – тросна ми се посланикът.

- Аз ако закъсам по такъв начин като тях не искам никой да ми помага – отговорих и с това разговорът приключи. А после в живота си имах много поводи да си спомням за казаното от Атанас Димитров.

Разбрах че по случая се е намесил началникът на кабинета на Живков Милко Балев, както и че двама от въпросните студенти са деца на наш посланик в Индия, който бил близък с члена на Политбюро и по-късно министър председател Гриша Филипов. Признавам, през главата ми минаваха не съвсем приятни мисли относно атмосферата, господстваща във висшия ешелон на партията, относно принципите, според които действат високопоставени партийни функционери. В крайна сметка през главата ми минаваше и въпросът доколко всъщност управлява Живков и се слуша неговата воля.

46. Честване на 90-годишнината от рождението на Георги Димитров в град Бърно. Гости от Пловдив доцент по философия Борис Димитров и доцент по история на БКП Стоянка Ташева.

През месец юни 1972 г. беше чествана 90-годишнината от рождението на Георги Димитров. По този повод бе проведено тържествено събрание в гр. Бърно, организирано от българския клуб „Георги Димитров“ в Чехословакия.

На това събрание посланикът ни в ЧССР Атанас Димитров произнесе слово. По точно, той каза няколко уводни изречения, които аз превеждах за гостите, някои от които не знаеха български, а след това аз прочетох останалата част от текста на приветствието на чешки език. Накрая посланикът отново произнесе няколко заключителни изречения.

На това събрание като гости от България (Бърно и Пловдив бяха побратимени като панаирни градове) присъстваха доцентът по марксистка философия от Висшия институт по хранително-вкусова промишленост – Пловдив Борис Стоянов Димитров и доцентката по история на БКП от същия институт Стоянка Ташева. След приключването на официалната част те установиха контакт с мен и ми казаха, че в института има обявен конкурс за асистент по политическа икономия.

След като разбраха, че съм прясно дипломиран политикономист, те ме попитаха дали не желая да се явя на конкурса и да заема обявеното асистентско място. Отговорих утвърдително и обещах да се явя на конкурса. Съгласих се веднага. Още повече, че жена ми, бременна към този момент в шестия месец, вече от месец май беше назначена след конкурс като арфистка в оркестъра на Народна опера – Пловдив. Предложението бе добре дошло за мен и семейството ми, спестяваше ми се усилието като се прибера в България тепърва да търся работа. Освен това идеята да преподавам

политическа икономия за мен бе особено привлекателна. Струваше ми се като голяма печалба от тотото. На този етап по никакъв начин не можех да предположа какво ще ме очаква там.

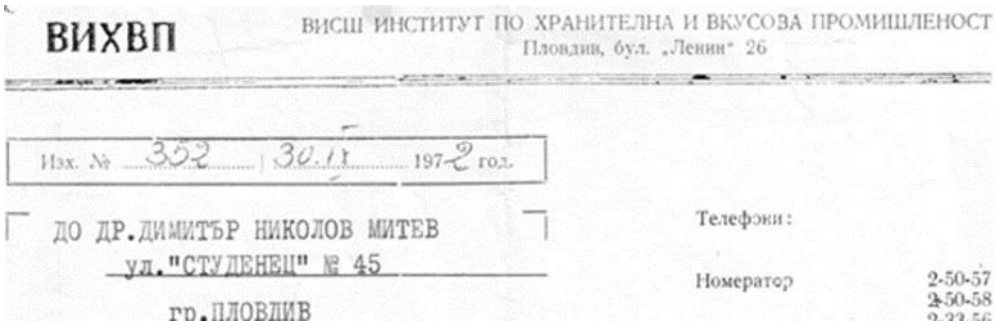
На посланика не му се вярваше, че ще напусна преводаческото място в посолството, където заплата ми беше 250 лева и ще отида да работя като асистент за 125 лева, но не се опита да ме спира. Напротив, останах с чувството, че ме е похвалил солидно пред доцентите от Пловдивския Висш институт по хранително-вкусова промишленост.

47. 9-ти IX 72. Последен работен ден в посолството и прием.

Девети септември 1972 г. беше последният ми работен ден в посолството. Вечерта имаше прием по случай националния ни празник. Тогава за последен път превеждах на гостите и използвах повода да се сбогувам с тези от тях, с които бях установил по-тесен контакт. Беше ми малко тъжно защото се разделях с работа, която обичах и която ми даваше достъп до много информация. Но преподавателската работа ме притегляше още повече.

48. Завръщане в България. 7 октомври – изпит за редовен асистент. Начин на провеждане на изпита. 23-X. 1972 г. Заповед за назначаване.

Върнах се в България, където беше пристигнала още преди това бременната ми съпруга. Настанихме се при родителите ми – аз и жена ми в спалнята на апартамента, брат ми спеше в преходния хол, а майка ми и баща ми – в кухнята. В началото на октомври се роди първото ни дете – Ивана. Тримата живяхме в спалнята на апартамента до края на 1972 г. и цялата 1973 г. На 30.IX. 1972 г. получих съобщение за датата на изпита за редовен асистент. Тогава още не беше въведена петдневна работна седмица и в събота се работеше до 13:00 часа.

ВИХВП
ВИСШ ИНСТИТУТ ПО ХРАНИТЕЛНА И ВКУСОВА ПРОМИШЛЕНОСТ
Пловдив, бул. „Ленин" 26

Изх. № 352 / 30.11 1972 год.

ДО ДР.ДИМИТЪР НИКОЛОВ МИТЕВ
ул."СТУДЕНЕЦ" № 45
гр.ПЛОВДИВ

Телефони:
Нумератор 2-50-57
2-50-58

Съобщаваме Ви, че изпита за редовен асистент по Политическа икономия ще се проведе на 7.X. 1972 год. / събота/ от 8.30 часа в катедра „Марксизъм-ленинизъм“ в Института.

ЗАВ."ЛИЧЕН СЪСТАВ":
/Т.Маринова/

Изпитът не се състоя където бе обявен – в катедрата по „марксизъм – ленинизъм“ – ВИХВП , а в един от кабинетите на Дома за политическа просвета, в ниската част на Партийния дом, в който във високата десететажна част от сградата функционираха ГК и ОК на БКП. Изпитът бе проведен от доцента по политическа икономия от ВСИ „В. Коларов“ Латю Русев. Не присъстваха други членове на комисията, доколкото си спомням другите членове на изпитната комисия бяха ръководителят на катедра „марксизъм ленинизъм“ Борис Димитров и Дафина Дърева, съпруга на кандидат-члена на ЦК на БКП и първи секретар на ГК на БКП в Пловдив, която към този момент като старши преподавател беше титуляр по политическа икономия в катедрата. Всъщност, тук отсъстваха и други атрибути на класическия конкурсен изпит. Нямаше теглене на билет с въпроси. Нямаше писмено развиване на изтеглени въпроси, следователно нямаше оценяване на написаното от мен. Нещата се сведоха до въпрос, който устно на четири очи ми зададе Латю Русев , а именно „кой е източникът на стойността на стоката“? Отговорих кратко – живият човешки труд. Доцент Русев невъзмутимо ме запита: - И още? Какво друго е източник на стойността на стоката“?

Аз се разсмях и отговорих, че няма още, че единствено живият човешки труд е източник на стойността.

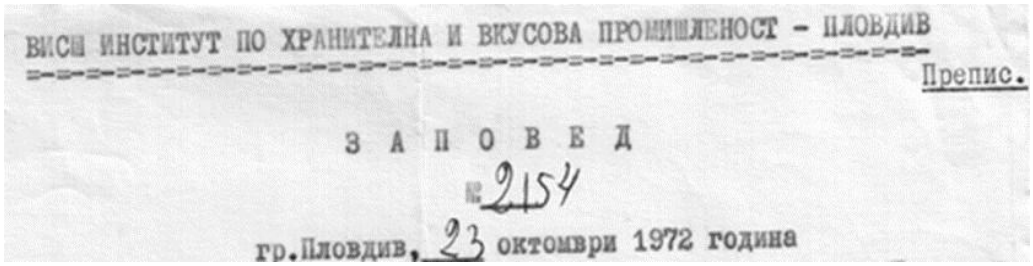
Доцент Русев остана доволен от отговора на зададения провокационен въпрос. Ако бях започнал да посочвам други източници на стойността, това би означавало, че не съм разбрал трудовата теория за стойността , която е ключова в марксистката политическа икономия. С това изпитът приключи. Доцент Латю Русев каза, че съм разбрал главното. А ако има подробности, които не съм усвоил, тях според него съм щял да разбера в хода на работата си като асистент. След като вече бях избран и назначен за асистент, дочух слухове, че на конкурсния изпит са искали да се явят и други кандидати, но не бяха ми споменати конкретни имена. Борис Димитров обаче безцеремонно ги елиминирал, като им е заявявал директно в очите, че катедрата има определен кандидат, който ще назначи на длъжността. Нямам информация дали някой се е опитал да атакува опорочаването на конкурса от тази гледна точка. Но е
възможно да е имало дори по-подготвени от мен, със стаж като преподаватели по политикономия.

В този момент не се замислих за позициите и връзките на Борис Димитров, на базата на които той си позволи такъв начин на провеждане на „конкурса“. Бях доволен, че след като съпругата ми имаше работа в Народната опера – Пловдив, аз също можех да гледам по-сигурно на бъдещето си. И освен това аз се върнах в България не на последно място воден от желанието да допринасям с работата си у нас никога да не се случат събития като Пражката пролет, които под прикритието на демократизиране и хуманизиране на социализма, под лозунга за „социализъм с човешки образ“, по същество според мен бяха насочени към ликвидиране на социализма.

Безбройните спорове и дискусии, които водих през петте години в Прага с най-различни хора, както и информацията, която получавах като преводач в посолството ни в Прага, ми даваха възможност да разбера и осмисля

причините, които водят до дискредитирането на комунистическата партия и социализма. И желаех активно да работя у нас, в България, за отстраняване на същите явления, които дискредитират в очите на обикновените хора социализма и дават храна за антисоциалистически настроения.

Желанието ми стана реалност:

ВИСШ ИНСТИТУТ ПО ХРАНИТЕЛНА И ВКУСОВА ПРОМИШЛЕНОСТ – ПЛОВДИВ

Препис.

З А П О В Е Д

№ 2154

гр.Пловдив, 23 октомври 1972 година

Съгласно член 27 буква „а“ от Кодекса на труда и протокол № 2/20. X.1972 г.
на АС при ВИХВП – Пловдив

Н А З Н А Ч А В А М

ДИМИТЪР НИКОЛОВ МИТЕВ – жител на гр. Пловдив, ул. „Студенец № 45 на длъжност асистент по „Политическа икономия“ при Института с основна месечна заплата 135 /сто тридесет и пет/ лв. съгласно щатна таблица № 9 пореден № 48, считано от дена на встъпване в длъжността. Диплом № С-046762/15.VI.1972 година от Чехословашката социалистическа република. Препис от настоящата заповед да се изпрати на Финансово-счетоводно отделение, касиера, Личен състав, Протокол № 2 на АС, към Методична служба, катедрата и лицето за сведение и изпълнение.

ВИЗИРАЛ: /п/
/П.Чонев/

Р Е К Т О Р: /п/
/Проф.М.Бешков/

ВЯРНО ПРИ ВИХВП-Пловдив:

ТМ/НД

На 23 октомври 1972 заповедта за назначаването ми като асистент по политическа икономия , подписана от ректора, професор Милен Бешков, беше факт и аз бях готов веднага да започна работа. Същевременно, доколкото назначаването на асистенти в катедрите по марксизъм-ленинизъм не можеше да стане без съгласуване със съответния окръжен комитет на БКП (за София – градския комитет), аз вече бях в списъка на номенклатурните кадри на БКП в рамките на Пловдивски окръг. В катедрата бях приет много благосклонно. Всички се държаха любезно и с уважение към мен. Нещо повече, титулярката на специалност политическа икономия, старши преподавател Дафина Дърева, съпруга на първия секретар на Градския комитет на БКП в Пловдив, ми предложи да нямаме служебни тайни помежду си, което аз разбира се с благодарност приех.

Започнах от началото на есенния семестър на 1972/73 учебна година да водя семинарни занятия по политическа икономия на социализма.

Работата ми доставяше истинско удоволствие. Мисля, че и на студентите им беше интересно. Особено интересно за тях беше свързването на преподавания материал по политикономия на социализма със събитията от така наречената Пражка пролет - 1968 г. и тяхното тълкуване.

49. Първо посещение на колегите на мое семинарно занятие. Забележка от доц. Генов

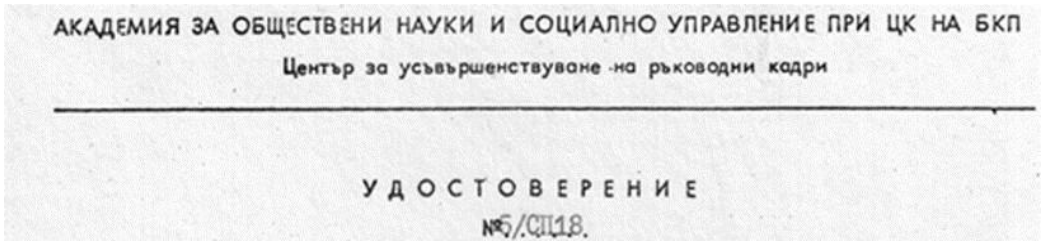
След няколко седмици членовете на катедрата посетиха мое семинарно занятие със студенти. Всички бяха доволни от това, което видяха и чуха, поне оценките им бяха благосклонни и без изключение положителни. Имаше само една „критична“ забележка от доцента по история на БКП, активен борец против фашизма и капитализма Дончо Генов. С много сериозен тон той ме упрекна, че твърде бързо съм казал на студентката, която е стояла на редицата пред него, да седне след като ми е отговорила на въпроса. И след това добави, че при ставането на студентката поличката и отзад се била повдигнала, така че не му се искало толкова бързо да и кажа да седне.

49. **Обстановката в катедрата. Седмица след седмица, изтече цялата 72/73 учебна година. Курс в АОНСУ**.

Така, тема след тема, седмица след седмица, изтече цялата 72/73 учебна година. Бях щастлив, защото чувствах, че съм попаднал на място, на което мога да бъда полезен и същевременно да изпитвам удоволствие от работата със студентите, от които бях средно само пет-шест години по-възрастен. Като асистент аз бях длъжен да посещавам лекциите, които водеше старши преподавател Дърева преди всяко семинарно занятие по съответната тема. Но още след първото посещение тя ми каза, че няма нужда да ходя на нейните лекции, защото според нея съм достатъчно подготвен за да водя семинарните занятия. Тогава приех това за израз на много добра оценка и практически неограничено доверие към мен.

Добре се развиваха и отношенията с ръководителя на катедрата. След участието му на конференция в Бърно безплатно преведох на чешки език негова статия – „Родинознанието като наука“ за сборник, който предстоеше да бъде издаден там. Освен това уредих и напечатването на статията на чешки език в Културния и информационен център на ЧССР в София.

Към края на учебната 1972/73 учебна година бях изпратен и завърших едномесечен курс за усъвършенстване на ръководни кадри в АОНСУ – София
(от 07 май до 9 юни 1973 г.) с тематика:

АКАДЕМИЯ ЗА ОБЩЕСТВЕНИ НАУКИ И СОЦИАЛНО УПРАВЛЕНИЕ ПРИ ЦК НА БКП

Център за усъвършенстване на ръководни кадри

УДОСТОВЕРЕНИЕ

№5/СП18.

Удостоверяваме, че др. …ДИМИТЪР НИКОЛОВ МИТЕВ… завърши постоянния курс за усъвършенстване на ръководни кадри от 7.V. до ..9.VI.1973

г. В учебния план бяха включени :

- съвременни проблеми на марксистко-ленинската теория и практика,
- общи проблеми на управлението,
- проблеми на управлението на определени области.

София, 9. VI. 1973 г.

Имената на лекторите, които изнесоха лекции по времето на курса, за съжаление вече не си спомням, но нямам спомен да ми е било скучно или лекциите да са били безинтересни. Тъй като този курс бе по време на учебната година беше временно назначен хоноруван асистент, който да води семинарните занятия вместо мен. Той беше преподавател по политическа икономия от Икономическия техникум в Пловдив и е бил използван да води семинарни занятия преди моето назначение в катедрата.

51. Недка Маврова. Среща с Енчо Москов, първи секретар на ЦК на ДКМС.

През първата половина на 1973 г. при посещение в София случайно научих, че българската студентка, която бе изключена от Висшето икономическо училище в Прага и от ДКМС заради фалшификация на преподавателски подписи в студентската си книжка, е записана за редовна студентка в Икономическия институт „К. Маркс“ в София в специалност „вътрешна търговия“ и е получила отчислителна бележка, че е член на ДКМС. По този повод по моя молба бях приет от Енчо Москов, първи секретар на ЦК на ДКМС. По време на срещата аз му разказах подробно как са се развили събитията в Прага, тъй като бях свидетел и участник в тях. За да бъда сигурен, че ще последва някаква реакция на сигнала, който подадох, след това внесох в деловодството на ЦК на ДКМС с входящ номер писмо, в което по същество повторих, вече в писмен вид, информацията, която бях споделил при срещата устно:

Уважаеми другарю Москов,

Моля да бъда извинен за това, че повторно Ви занимавам с един и същи случай. Преди около 15 дена аз бях при Вас и Ви разказах съвсем накратко за неправилните според мен действия на представителя на ЦК на ДКМС и на КНТПВО в Прага, вторият секретар на Посолството на НРБ в Прага Георги Йончев. Считам, че ще бъде добре да имате в писмена форма моя сигнал, а освен това открих още някои обстоятелства, облекчаващи проверката на случая, така че искам по такъв начин да Ви съобщя и тях. Още един път за всичко.

Нашата студентка Недка Йорданова Маврова, специалност „външна търговия“ във Висшето икономическо училище – Прага, през 1972 година е извършила фалшификация на шест подписа на свои преподаватели и сама си е нанесла оценки в студентската книжка за януарската и юнската сесия същата година.

През м. май миналата година при мен дойдоха студенти от същия институт и ми сигнализираха, че Недка Маврова е фалшифицирала подписи и че въпросът се проучва от деканата на Търговския факултет. Даже ми загатнаха, че някои български студенти искали да откраднат студентската книжка на Недка за да се прикрие работата. Незабавно сигнализирах на др. Г. Йончев след неговото завръщане от конгреса на ДКМС. Той ме помоли да отида в деканата на факултета, в който учеше Недка Маврова и да проверя какво е положението. При срещата ми с декана, същият ми каза, че е фалшифицирала два подписа, а за трети подпис се проверява.

Веднага след това се състоя заседание на ГК на ДКМС – Прага. На заседанието аз разказах за разговора си с декана и попитах Недка колко са в края на краищата фалшифицираните подписи. Отговори ми, че са три. Своята постъпка се мъчеше да обясни с това, че не искала да следва във въпросната специалност, но майка и не я разбирала. Оплака се и от съпруга си, който също не я разбирал и проля доста сълзи.

Решението на комитета бе да постави въпроса за разглеждането му в дружеството на ДКМС при Висшето икономическо училище, а комитета излезе с предложение за наказание „последно предупреждение за изключване от ДКМС“.

Съвсем наскоро бе проведено и събрание на дружеството, в което членуваше Недка Маврова. На това събрание не присъстваше нито тя, нито съпругът и, член на ГК на ДКМС, в момента – секретар на ГК на ДКМС. На това събрание бе изнесено, че фалшифицираните подписи не са три, а шест. Това означава, че на заседанието на ГК на ДКМС Недка Маврова все още е продължавала да лъже, разчитайки може би на това, че всичко няма да се разкрие.

Комсомолците от дружеството при Висшето икономическо училище взеха принципно становище по нейната постъпка и гласуваха за нейното изключване от редовете на ДКМС. Спомням си даже някои от репликите на нейните състуденти – комсомолци. По повод на оправданието и, че била в състояние на депресия, когато е извършила нарушението, остро и отговориха, че човек след един месец депресия умира, а тя е била в депресия цели шест месеца /първите фалшифицирани подписи са от м. януари 1972 година/.

Георги Йончев предложи същата да бъде отзована в България без правото да продължи автоматично образованието си, а чрез нов приемен изпит. Изтъкнато бе, че до този момент тя не е била добра студентка по успех. Спомням си и конфликта, който тогава възникна между мен и другаря Йончев във връзка с учудването ми, че съпругът и и тя не присъстват на

събранието. Отговорът на Г. Йончев бе, че Вълко /съпругът и/ не е знаел за постъпката и не трябва да го обвиняваме. Моето становище бе не да го обвиняваме без да знаем, но той трябва да присъства, защото става въпрос за съпругата му, защото е член на ГК на ДКМС, защото освен това е предложен и за приемането му в БКП, така че като бъдещ комунист също е длъжен да бъде сред комсомолците, когато се решават техни проблеми. Още повече, срещу него съществуваше съмнението, че той все пак е знаел за постъпката на съпругата си и той трябваше да дойде по някакъв начин да го разсее. Същият в момента е секретар, както вече посочих по-горе, на ГК на ДКМС.

Решението на събранието бе Недка Йорданова да бъде изключена от редовете на ДКМС. Не ми е известно дали това решение е било одобрено от висшестоящата инстанция – ГК на ДКМС Прага, защото малко след това аз се завърнах окончателно в България.

Преди известно време обаче при другаря Петко Димитров в КНТПВО открих докладна записка от Г. Йончев от 20.6.1972 година, в която той съобщава за нарушението на Недка Маврова, съобщава, че за това тя е била изключена от ДКМС и че въпросът се разглежда от дисциплинарната комисия във факултета и. Решението на дисциплинарната комисия бе същата да бъде изключена от Висшето икономическо училище в Прага.

В КНТПВО има наредба, че български студент, изключен от висше учебно заведение в чужбина няма право да следва в България без нов приемен изпит от първи курс. Въпреки тази разпоредба Г. Йончев дава мнение Недка бъде прехвърлена в България и същата е записана във II курс, специалност „вътрешна търговия“. Човек не може да не се усмихне при мисълта, че на този, който фалшифицира подписи е дадена възможност да продължи образованието си не къде да е, а във вътрешна търговия. Впрочем този въпрос е от компетентността на КНТПВО.

Това решение ми се стори безпринципно, но като че ли нещо ми подсказваше, че няма как да е само това. И действително, след време аз открих при секретаря на ВК на ДКМС във ВИИ „К. Маркс“ отчислителна бележка на името на Недка Йорданова Маврова, подписана от Г. Йончев и от съпруга и Вълко Мавров, наш аспирант в ЧССР. В отчислителната бележка, която прилагам, е написано, че работата на Недка в комсомолската организация е била добра, че особено добре се е проявила по времето на теоретичната конференция за Г. Димитров /а това, че години наред преди това е била пасивна комсомолка не се споменава/, че има идейно-политически интереси /интересно ми е като на преподавател по идеологическа дисциплина по какъв ли начин е съвместим идейно-политическия интерес с фалшифицирането на подписи и в тази насока с удоволствие бих изслушал разясненията на Г. Йончев и другия комунист В. Мавров/, че същата не е наказвана. Ако някой е отменил наказанието и от формална гледна точка това може да е вярно. Но тогава бих искал да знам кой и с какви мотиви и е отменил наказанието.

През м. март 1973 година срещнах Г. Йончев в КНТПВО и го запитах, как е възможно от престъпника да се изкара ангел. Отговори ми, че наказанието било отменено. Казах му, че ще се обърна към Вас, на което ми отговори, че Ви е информирал от своя гледна точка, но аз ще Ви информирам като комунист и бивш партиен секретар, който добре познава хората. Отговори ми, че мога да действам, че той е насреща. Наистина, каква принципна позиция на комунист! Във ВИИ „К. Маркс“, също в специалност вътрешна търговия, но в I курс, следва студентката Мария Иванова, която се завърна от Прага за да продължи образованието си у нас и която е присъствала на изключването на Недка Маврова. Тя може да потвърди изнесеното от мен до тук. През лятото от ЧССР ще се завърнат във ваканция и други студенти от Висшето икономическо училище в Прага, които могат да потвърдят изключването.

След около месец аз ще посетя ЧССР и ще поставя въпроса пред партийната организация в посолството на НРБ. Считам обаче, че главно Вие, ЦК на ДКМС и КНТПВО имат компетентността да преценят действията на Г. Йончев и да вземат мерки. Защото не можем да осъдим Недка Маврова, че си живее спокойно като комсомолка, ни лук яла, ни лук мирисала, без да осъдим комунистите, които си сложиха подписите на отчислителната и бележка. Не съм убеден, че техните действия спомагат за укрепване на авторитета на ДКМС и на нашата Партия, чиито представители се явяват същевременно те. Готов съм при необходимост да дам и допълнителни дам и допълнителни разяснения и не бих

си поскъпил времето да дойда от Пловдив когато разглеждате случая. Уверен съм във Вашето принципно комунистическо отношение към повдигнатия от мен въпрос. Чакам отговора Ви.

С комунистически поздрав:
Димитър Николов Митев
асистент по политикономия
Висш институт по хранително-
вкусова промишленост - Пловдив
катедра „марксизъм-ленинизъм“

София
7.6.1973 година.

52. Отговор от ЦК на ДКМС:

В отговор получих следното писмо от ЦК на ДКМС, подписано от секретар на ЦК с нечетлив подпис:

ЦЕНТРАЛЕН КОМИТЕТ
ДИМИТРОВСКИ КОМУНИСТИЧЕСКИ МЛАДЕЖКИ СЪЮЗ
бул. „Ал. Стамболийски", 11
Отдел .....
Телефон 86-81
№ Л-336

София, 16.1.197?г.

ДО
ДР. ДИМИТЪР МИТЕВ
АСИСТЕНТ ПО ПОЛИТИЧЕСКА ИКОНОМИЯ
ВЪВ ВИХВП – ПЛОВДИВ

ДРУГАРЮ МИТЕВ,

По повод на Вашето писмо до Първия секретар на ЦК на ДКМС беше извършена проверка и се установи, че изнесеното от Вас отговаря на истината. Другарят Георги Йончев е извършил грубо нарушение, за което беше извикан в ЦК на ДКМС и му се наложи наказание.

Останалите въпроси повдигнати във Вашето писмо са от компетенцията на КНТПВО.

С комсомолски поздрав!
СЕКРЕТАР:

В отговора нямаше информация дали студентката, фалшифицирала подписите, към момента продължава да е член на ДКМС на базата на дадената отчислителна бележка или е със статут изключена от съюза. Не бе посочен и видът на наложеното наказание на Георги Йончев.

В рамките на договорката да нямаме служебни тайни помежду си аз разказах на старши преподавателката Дафина Дърева за срещата си с Енчо Москов и за писмото, което му изпратих, както и за отговора, който получих. В известен смисъл с чувство на гордост за написаното дадох да прочете както моето писмо, така и отговора, който получих. Тя не реагира на информацията, която и предоставих. Около шест години по-късно от нейно изказване по време на сбирка на партийната група в катедра „марксизъм- ленинизъм" за обсъждане на поведението ми като комунист разбрах какво си е мислила във връзка с разказаното от мен. И бях много неприятно изненадан и разочарован.

53. Започна новата 1973/74 учебна година. Възможност за получаване на ведомствено жилище

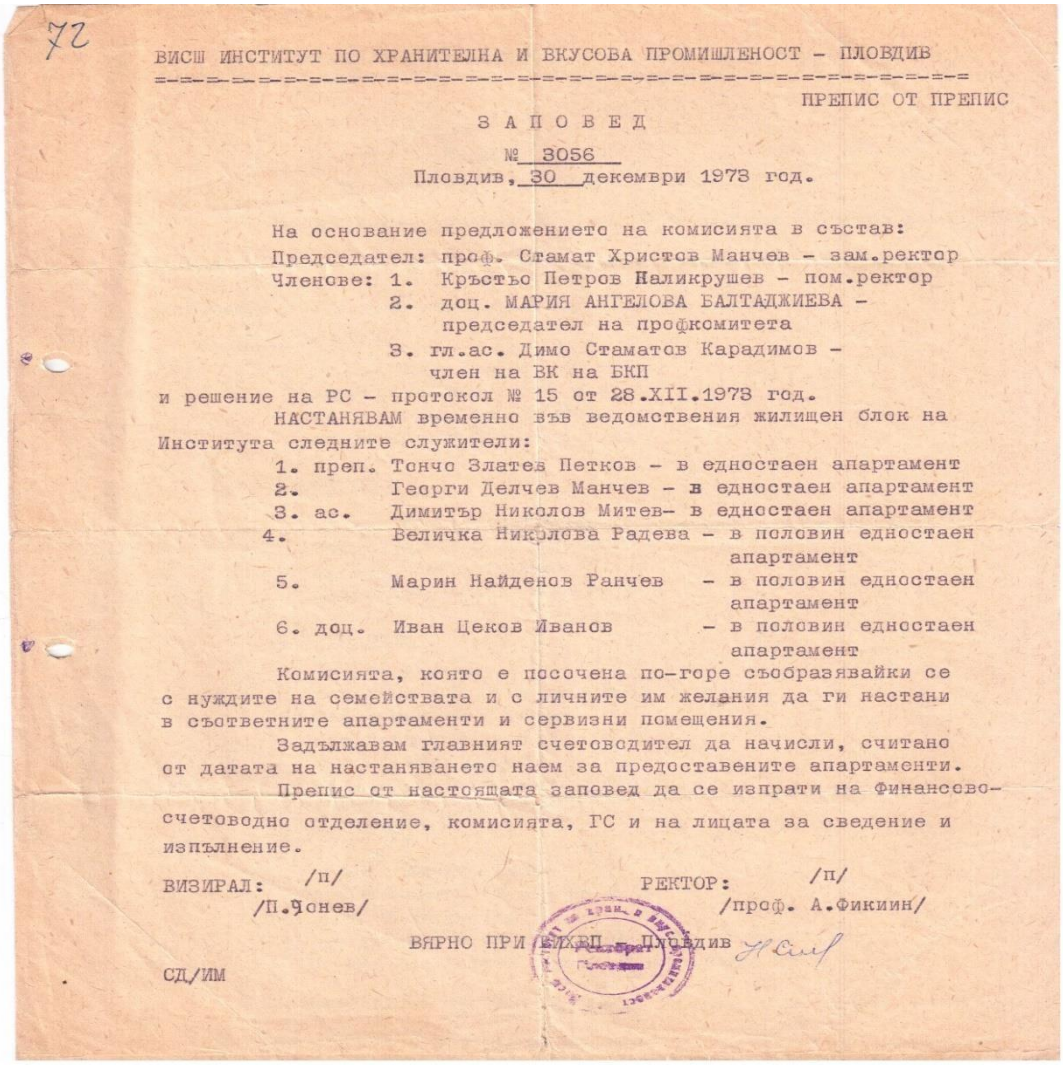
Започна новата 1973/74 учебна година. Вече се чувствах още по-уверен след като в предишната учебна година по всяка от темите, включени в учебния план по политическа икономия, бях водил семинарни занятия доколкото си спомням с осем групи. След като с всяка от различните групи бях разглеждал отделните теми вече имах по-пълна представа за нивото на подготовка и обща култура на студентите, което ми помагаше за по-удачно изясняване на съответните проблеми.

Същевременно по решение на партийното бюро на първичната организация, в която членуваха преподавателите от нашата катедра бях натоварен с воденето на партийната учебна година за служителите от администрацията на института. Освен това бях предложен и избран за член на вузовския профкомитет, в който отговарях за организирането и отчитането на социалистическото съревнование между отделните катедри и звена на института.

Нещата за мен и семейството ми се развиха благоприятно и от друга гледна точка. В края на 1973 г. трябваше да бъдат разпределени 8 едностайни ведомствени апартамента за нуждаещи се преподаватели и служители на Института. Естествено кандидатствах и аз. За моя голяма радост бях включен в списъка на тези, които ще бъдат настанени в тези апартаменти. Настаняването трябваше да стане възможно в първото тримесечие на 1974 г.

Първоначално бе издадена заповед от 30 декември 1973 година за настаняването ми в едностаен апартамент.

След това на пети април 1974 г. бе издадена заповед № 809 за настаняване в конкретен апартамент номер 19 на четвърти етаж западно изложение и изба № 23. Апартамента бе определен по мое желание.

72

ВИСШ ИНСТИТУТ ПО ХРАНИТЕЛНА И ВКУСОВА ПРОМИШЛЕНОСТ – ПЛОВДИВ

ПРЕПИС ОТ ПРЕПИС

З А П О В Е Д

№ 3056

Пловдив, 30 декември 1973 год.

На основание предложението на комисията в състав:
Председател: проф. Стамат Христов Манчев – зам.ректор
Членове: 1. Кръстьо Петров Наликрушев – пом.ректор
2. доц. МАРИЯ АНГЕЛОВА БАЛТАДЖИЕВА – председател на профкомитета
3. гл.ас. Димо Стаматов Карадимов – член на ВК на БКП
и решение на РС – протокол № 15 от 28.XII.1973 год.

НАСТАНЯВАМ временно във ведомствения жилищен блок на Института следните служители:

1. преп. Тончо Златев Петков – в едностаен апартамент
2. Георги Делчев Манчев – в едностаен апартамент
3. ас. Димитър Николов Митев – в едностаен апартамент
4. Величка Николова Радева – в половин едностаен апартамент
5. Марин Найденов Ранчев – в половин едностаен апартамент
6. доц. Иван Цеков Иванов – в половин едностаен апартамент

Комисията, която е посочена по-горе съобразявайки се с нуждите на семействата и с личните им желания да ги настани в съответните апартаменти и сервизни помещения.

Задължавам главният счетоводител да начисли, считано от датата на настаняването наем за предоставените апартаменти.

Препис от настоящата заповед да се изпрати на Финансово-счетоводно отделение, комисията, ГС и на лицата за сведение и изпълнение.

ВИЗИРАЛ: /п/ /П.Ченев/

РЕКТОР: /п/ /проф. А.Фикиин/

ВЯРНО ПРИ ВИХВП – Пловдив

СД/ИМ

61

ВИСШ ИНСТИТУТ ПО ХРАНИТЕЛНА И ВКУСОВА ПРОМИШЛЕНОСТ - ПЛОВДИВ

З А П О В Е Д

№ 809

ПРЕПИС

гр. Пловдив, 5 април 1974 год.

На основание решение № 15 на РС и предложението на комисията

Н А С Т А Н Я В А М

временно във ведомствените жилища следните служители:

I-ВИ ЕТАЖ

1. ст.пр. Иван Драготинов Иванов
   апартамент № 3, изба № 5
2. ст.ас. Тодор Ст. Пройчев
   апартамент № 4 и изба № 13

II-РИ ЕТАЖ

1. проф. Димитър Сп. Велев
   апартамент № 8 и изба № 14
2. препод. Тончо Златев
   апартамент № 9 и изба № 15

III-ТИ ЕТАЖ

1. Георги Манчев
   апартамент № 14 и изба № 21
2. Марин Найденов Ранчев
   апартамент № 13 и изба № 20
   проф. Емил Христов
   една стая, обща изба и баня

IV-ТИ ЕТАЖ

1. асист. Димитър Митев
   апартамент № 19 и изба № 23
2. доц. Иван Иванов
   апартамент № 18 една стая, обща изба и баня
   и сем. Дамянови - апарт. № 18 и изба № 23

Същите се настаняват временно докато са на работа в Института.

След напускане на работа се задължават да освободят апартаментите

- 2 -

Препис от настоящата заповед да се изпрати на Финансово-счетоводно отделение за начисляване наем за предоставените апартаменти и лицата за сведение и изпълнение.

РЕКТОР: (п)
(проф. Анг. Фикиин)

КП/НТ · ВЯРНО ПРИ ВИХВП - ПЛОВДИВ

54. Смущение в безоблачните дни и добрите перспективи. Ректорът Фикийн – Комисия за техническия персонал. Проф. Милен Бешков против.

Безоблачните дни и добрите перспективи пред мен бяха смутени от неочаквано събитие. На 19. 1. 1974 г. тогавашният ректор Ангел Фикийн ме повика в кабинета си и в присъствието на главния счетоводител на Института Петко Чонев каза, че ме назначава за председател на комисия, която трябваше да се занимае с преразпределяне на помощно-техническия персонал в отделните катедри. Главният счетоводител бе определен за член на комисията. Какво е имал предвид ректорът Фикийн за да възложи на мен, който бях работил само два семестъра в Института, да се занимавам с преразпределяне на помощно техническия персонал, мога само да гадая.

Естествено беше незабавно да започна да работя за изпълнение на възложената задача, въпреки че нямах черно на бяло съответна писмена заповед за създаването на комисията и назначаването ми за неин ръководител.

За стъпките, които предприех в тази насока, научи бившият ректор професор Бешков, който получил информация от зачислените аспирантки от неговата катедра „Микробиология“ за разговорите, които водих с тях. Той написал съответно писмо до ВК на БКП и Ректора на ВИХВП. Преди това се срещна с мен и сподели, че ректорът Ангел Фикийн е отрекъл, че ми е нареждал да проведа въпросните разговори и заявил, че съм действал на своя глава, по своя инициатива.

Лесно убедих професор Бешков, че Фикийн лъже, като му казах, че съм едва от една година в института и че дори не зная дали има или няма аспиранти към неговата катедра. Той ми повярва още и поради това, че ме познаваше от времето преди като ректор да подпише заповедта за назначаването ми за асистент по политикономия в Института. Баща ми беше направил вътрешната и външната мазилка на неговата къща, работейки в събота и неделите, а аз през лятната ученическа ваканция му помагах, като носех кофите с хоросан за мазилката. И така за професор Бешков картината се изясни, но историята не приключи с това.

55. Ректорът Фикийн с безцеремонно искане и шантажиране с апартамента.

Скоро след разговора с професор Бешков (член на ГК на БКП Пловдив) при случайна среща новият ректор Ангел Фикийн ми каза, че за сформираната комисия за преразпределение на помощно-техническия персонал вече знае и ГК на БКП. Поясни, че това било нормално, след като „секретаршата“ е научила. Под секретаршата имаше предвид колежката ми - старши преподавателката по политикономия Дафина Дърева, съпруга на първия секретар на ГК на БКП Петър Георгиев. Каза ми и за писмото на проф. Бешков, но не ми разказа подробности от него.

Изненада ме с безцеремонното си искане да потвърдя, че съм започнал да говоря с аспирантите по своя инициатива. Изненадата ми бе толкова огромна, че в момента не му отговорих нищо. Само споделих в катедрата с Дафина

Дърева, с която ползвахме един и същ кабинет, какво ми е казал Ангел Фикийн. Не предприех никакви други стъпки, защото смятах, че случаят ще заглъхне. Ситуацията, в която бях поставен, ми изглеждаше толкова абсурдна, че реших да не пиша писмо до ВК на БКП и да изчакам, да се разминат нещата от само себе си. Обаче след двадесетина дни, при среща в един от коридорите на Института, ректорът Фикийн ми заяви недвусмислено, че ключ за апартамента още не съм получил, намеквайки, че може и да не получа, ако не напиша исканото писмо до вузовския комитет на БКП, в което да потвърдя версията му, че съм водил разговорите с аспирантките по своя инициатива. Това вече ми дойде твърде много, затова написах и представих във ВК на БКП следното

56. Сведение до ВК на БКП за действията на Фикийн:

С В Е Д Е Н И Е

от Димитър Николов Митев, асистент по политическа икономия, катедра „Марксизъм-ленинизъм“ във връзка с писмото на др. проф. М. Бешков до Вузовския комитет на БКП и Ректора на ВИХВП

На 19.1.1974 г. в 10 ч. сутринта имаше насрочено заседание на Профкомитета. Аз дойдох около 10 минути предварително и още преди да вляза в партийния кабинет ми казаха, че ме вика другаря Ректор. Отидох веднага. При него заварих и другаря Чонев – гл. счетоводител на ВИХВП.

Другарят ректор ми заяви, че трябва да се осъществи по-рационално разпределение на помощно-техническия персонал по катедри. За целта каза, че назначава др. Чонев и мене за комисия, която трябва да подготви проект по този въпрос. За ръководител на комисията бях определен аз.

След това др. каза, че трябва да се ръководим при преразпределението от съотношението: трима преподаватели – двама души помощно-технически персонал. Каза при това да изготвя проекта за 2 -3 дни.

Аз попитах с колко души помощно-технически персонал разполага Института. Другарят Чонев каза, че разполагаме със 108 души. Същият представи и таблица за броя на преподавателите и на помощно-техническите лица по катедри. Между нас започна разговор за това, как трябва да се извърши преразпределението на въпросните 108 служители. В хода на този разговор се изясни, че четири души от тях са аспиранти в катедра „Микробиология“. Др. Ректор каза, че за тях ще бъде по-добре ако от задочна аспирантура бъдат прехвърлени в редовна, тъй като в противен случай трябва да бъдат разпределени също по другите катедри и ще бъде трудно да работят до четири часа и след това да работят върху аспирантурите си.

След това др. Ректор попита др. Чонев за становището на КНТПВО по този въпрос. Др. Чонев отговори, че Комитета е съгласен да бъдат прехвърлени споменатите четири задочни аспиранти в редовна аспирантура, при условие, че Института поеме ангажимент да им осигури работа. ДР. Ректор отговори, че работа ще им бъде осигурена.

Другарят Чонев отбеляза, че трябва да попитаме и тях и че те сигурно ще желаят, но ще поставят условие да им бъде осигурена работа. Др. Ректор се съгласи, че трябва да вземем личните им желания и още един път потвърди, че Институтът

може да поеме ангажимент за настаняването им на работа след защитата на кандидатската им дисертация.

В разговора се изясни, че те ще получават 125 лева стипендия, че ще бъдат освободени също така и от разпределение след завършването на аспирантурите.

Изхождайки от желанието на др. Ректор комисията да свърши бързо възложената работа, след заседанието на Профкомитета аз отидох веднага при другаря Чонев и заедно направихме таблица за преразпределението на помощно-техническия персонал. От 108 души в разпределението включихме 99 души. Останалите девет (шест от техническа работилница, 1 научен секретар , 1 строителен техник и 1 завеждащ филмовата лаборатория) не можеха да бъдат използвани при разпределението поради естеството на тяхната работа. С разпределените 99 души спазихме норматива за всичко катедри, с изключение на катедрите физкултура, ч. езици, висша математика и механика и марксизъм-ленинизъм. След това с др. Чонев решихме аз да говоря с аспирантите и той ми даде техните имена. Каза ми също така къде мога да ги намеря.

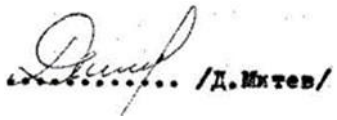
Отидох веднага в катедра „микробиология“. Там намерих само др. Константа Павлова. Излязохме във фоайето на II етаж и там и съобщих, че съм натоварен да проуча личното й желание по въпроса за прехвърлянето и в редовна аспирантура при условие, че и бъде осигурена стипендия, работа след завършването и че формалностите с КНТПВО ще бъдат уредени.

В завързалия се между нас разговор, тя изказа опасения за това дали няма да изгуби мястото си в института, но аз и повторих, че др. Ректор е заявил в мое присъствие, че работа ще им бъде осигурена. Същата ме попита и дали ще бъдат разпределени и аспирантите по различните катедри. На това и отговорих, че не знам как ще бъде решен въпроса, но засега и те са включени в общата бройка на хората, които ще бъдат разпределени. Освен това я помолих да съобщи и на другите задочни аспиранти от същата катедра ако им е възможно да ми се обадят на другия ден, за да разбера по-бързо желанията им във връзка с прехвърлянето им в редовна аспирантура.

На другия ден (неделя) ми се обади и др. Мария Кирчева. Казах и същото и на нея. Тя също, както и Константа Павлова каза, че ще и бъде по-лесно ако започне редовна аспирантура, но се опасява да не загуби мястото си в Института, а също, че напредналата и възраст може да попречи на прехвърлянето. По въпроса за възрастта не можах да и отговоря, тъй като в разговора с др. Ректор не бяхме го засегнали. Няколко дни след това при мен дойде проф. Милен Бешков и ме запита кой ме е изпратил в катедрата да разговарям с аспирантите. Отговорих му, че съм извършил това не по собствено желание, а защото ми е била възложена задача да взема личното им желание във връзка с евентуалното им прехвърляне от задочна в редовна аспирантура. След това му разказах накратко за задачите на нашата комисия. Др. Бешков ми каза след това, че др. Ректор е отказал да ми е възлагал такава задача. По собствено желание не съм отишъл да водя разговора, тъй като до този момент дори не знаех, че има такива аспиранти и такива проблеми за решаване. Това е накратко. При нужда съм готов да дам и допълнителни подробности.

6.III. 1974 .

Пловдив

57. Среща с Фикийн на прием в София в посолството на ЧССР.

Сега, повече от четири десетилетия след тази история, смятам, че тогава направих грешка като не описах в писмото до ВК на БКП и разговорите с Фикийн, в които той ми предлагаше да твърдя, че съм действал по своя инициатива и ме плашеше с лишаване от ведомственото жилище.

След като написах и предадох доклада, ректорът Фикийн се обръщаше на другата страна когато се случеше да се срещнем по коридорите на института или на двора. Какво са решили ВК на БКП и ГК на БКП по този случай нямам информация. Струва ми се, че ако беше му наложено наказание щях да науча. Скоро след тази случка той бе назначен за заместник-министър на вътрешната търговия и услугите. Доколкото разбрах той и тогавашният министър на вътрешната търговия и услугите Георги Караманев били съграждани, ако не ме лъже паметта от Батак или Пещера.

С Ангел Фикиин по случайност се срещнах отново след около година. По време на посещение на чехословашка партийно-правителствена делегация на най-високо равнище през 1975 година имаше прием в посолството на ЧССР на ул. Ген. Заимов. В началото на приема, при посрещането на българските гости, стоях между генералния секретар на ЦК на ЧКП Густав Хусак и посланика на ЧССР Вацлав Давид (бивш министър на външните работи на ЧССР) и превеждах при представянето на гостите на приема. Доколкото знам за прием на най-високо равнище получават покани и заместник-министрите в правителството, но е прието само някои от тях, свързани с конкретни проблеми, обсъждани от делегациите, да посещават приемите.

На приема се появи и Ангел Фикиин. Оказа се, че посланикът Вацлав Давид не го познава като новоназначен заместник-министър на вътрешната търговия и услугите и се наложи аз да го представя на Густав Хусак. От този момент нататък при среща с мен Фикийн любезно, бих казал дори някак угоднически ме поздравяваше. А за мен останаха не съвсем приятни размисли за кадровата политика на партията и за качествата на нейните членове, издигани на високи длъжности.

58. Получих ключ от ведомственото жилище.

В крайна сметка получих ключ от ведомственото жилище. Ние се изнесохме от жилището на родителите ми и с огромна радост се настанихме в едностайния апартамент – спалня, баня, преходен хол, антре, тоалетна и кухня. Чувствахме се щастливи, на всичко отгоре взехме и полагащият се за млади семейства до 30 години кредит от две хиляди лева с които почти обзаведохме апартамента. В началото на лятото съпругата ми забременя с второто ни дете. Вече можехме да си го позволим.

59. Командировка със студенти в Полша. Торун.

През лятото на 1974 г. бях командирован като ръководител на група от девет студенти от Института в международен студентски трудов лагер в гр.

Торун, Полша. Деветте студентки и студенти бяха избрани измежду 80 кандидати, все комсомолски активисти. В групата беше Светлозар Димитров, син на ръководителя на катедра „марксизъм-ленинизъм“ доцент Борис Димитров, както и дъщерята на предишния ректор проф. Бешков Дора Бешкова.

По пътя за Полша по своя инициатива спрях групата за едно денонощие в Прага за да покажа на студентите чехословашката столица. Настаних ги в женската част на общежитието на Висшето икономическо училище -Яров 1. Първото, което си спомням, е че две студентки дойдоха при мен да ме питат за превод на текста на един плакат на вътрешната страна на вратата на тяхната стая. Надписът гласеше: „Дево Мария, ти, която си заченала без да съгрешиш, дай да грешим без да зачеваме“

Наред с показване на някои забележителности на град Прага, имайки предвид, че студентите са от институт по хранително-вкусова промишленост, ги заведох на посещение в завод „Орион“, където се произвеждат най-разнообразни шоколадови изделия. Беше разрешено на всеки посетител да яде колкото може от това, което му харесва от производството, осъществявано в няколкото етажа на предприятието, но бяхме изрично предупредени, че е забранено да се изнася каквото и да било от произвеждания асортимент при напускане на обекта.

Там имах възможност да се червя пред чешките домакини, защото няколко от водените от мен комсомолски активисти въпреки забраната се бяха опитали да вземат и тайно да изнесат различни шоколадови изделия.

В международната студентска бригада в историческия град Торун освен българската група участваха още студенти от ГДР и студенти от Полша. Работата беше чиста, приятна и лека – трябваше да се пакетират бинтове и марли в завод за санитарни материали. За втори път се наложи да се срамувам от някои от моите комсомолци тъй като не можеха да си изпълняват нормата. Тя не беше непосилна, аз спокойно я изпълнявах без някакво напрежение. Причината за неизпълнението беше в недоспиването на комсомолците, тъй като те още от първата вечер тръгнаха по дискотеки, някои от които приличаха на задимена конюшня. Започнах да се страхувам да не се сдобият някои от момчетата и момичетата с някоя венерическа болест. По този повод възникна напрежение между мен и тях.

Няколко години след това научих от ръководителя на катедрата, баща на един от участниците в бригадата , че съм критикувал студентите не за доста разпуснатото им поведение, а защото съм им завиждал и съм ги ревнувал и че аз не съм бил съвсем чист. Очевидно синът му така е представил нещата, а Димитров ги беше счел за чиста монета без да говори и с мен.

При разговорите един от студентите, мисля че се казваше Бойчо, ми заяви, че няма смисъл да се напъва за да изкара нормата, тъй като неговото бъдеще било определено, в смисъл че няма никакво бъдеще, тъй като баща му бил съден за антисоциалистически действия. На въпроса ми това ли доказва фактът, че е бил избран за комсомолски секретар и е бил предпочетен пред други 80 души за включване в групата за Полша той не даде отговор, но ми се струваше, че се позамисли върху това.

Аз май бях единствен, който носеше само разрешените 25 лева. Останалите носеха повече български левове и се стигна до кражба на пари помежду им. А бяха комсомолски активисти, избрани при голяма конкуренция.

По време на бригадата за участниците в нея бе организирано посещение на концентрационния лагер в Освиенцим. Още ми са пред очите наведените глави и тъжните погледи на студентите и студентките от ГДР пред стените и катакомбите на концлагера. Струва ми се, че те искрено се срамуваха от вършеното от хитлеристите в него.

През тези години националният празник на Полската народна република беше 22 юли. На този ден в една от читалните на студентското общежитие, в което бяхме настанени, гледахме по телевизията военния парад във Варшава по случай празника. Минаваха ракети със среден радиус на действие, когато един от полските студенти се обади: „Вистарчи до Москви“ – тоест ще стигнат до Москва. Аз се обърнах, погледнах го и след това се състоя разговор между него и мен. Той ми каза, че още като е видял как съм го погледнал, е разбрал, че „ще има коментар“. Тогава за първи път се сблъсках с полския антисъветизъм.

И още едно нещо. В Торун, точно в града, където се е родил Николай Коперник, за първи път видях име на улица „Свети Дух“. Нещо, което ме изненада, защото нито в България, нито в Чехословакия тогава не можеше да се види такова име на улица или нещо подобно. Още тогава усетих че влиянието на католическата църква в Полша е много силно. В студентския стол, където се хранехме, месото беше рядко срещано явление. А нямах пари да посещавам ресторант. Много и разнообразно месо и месни продукти на трапеза видях когато една от работничките в завода ме покани на гости у родителите си, които бяха заможни частни собственици и системно прибягвали според нея до труд на ратаи за да обработват земите.

Бях доволен и благодарен на тази работничка, защото можах да се запозная конкретно с тази форма на селскостопанска дейност, която в България вече не съществуваше практически никъде. В Полша към този момент ако не греша колективизацията на селското стопанско беше някъде около 30 – 40 %.По време на бригадата беше организирано и посещение на град Краков и разглеждане на замъка Вавел. Последното, което си спомням, е че през цялото време – втората половина на юли и първата половина на август – ежедневно валеше дъжд и беше мъгливо като в България през ноември. Толкова съвсем накратко за спомените ми от международната студентска бригада в Полша.

60. Честване на 30 годишнина от 9-ти септември 1974 г. . Дража Вълчева, Петър Георгиев, Бариерата. Курорт „Дружба“.

Делегация от побратимения град Бърно пред паметника на Альоша.

Предстоеше честване на 30-годишнината от 9-ти септември 1944 г.. По този случай в Пловдив пристигнаха делегации от побратимените с него градове, сред които беше и четиричленна делегация от побратимения град Бърно начело с първия секретар на Областния комитет и член на ЦК на ЧКП Карел Нойберт. Поканен бях от завеждащия протокола на Окръжния комитет на БКП Васко Василев да превеждам на гостите по време на посещението им. Пред гостите първата секретарка на ОК на БКП Дража
Вълчева ме похвали, че осъществявам българо-чехословашката дружба на практика, имайки предвид, че съпругата ми е чехкиня.

След манифестацията окръжният комитет организира тържествен обяд в резиденцията над село Марково. Там един от чешките гости, председател на областния комитет за народен контрол в Бърно, вече придобил настроение от изпития алкохол, започна да разказва, че най-много обичал жена си, когато е облечена само с обеци. Това го преведох. След това той продължи, че само като го видела, краката на жена му започвали да се разтварят, разтварят... Тук спрях. Дража Вълчева ме попита защо съм спрял и аз и казах, че не знам дали да преведа това, което е казал. - Превеждай – отговори тя и аз преведох казаното.

- Ами аз не съм жена, аз съм партиен работник – беше нейната реакция на това, което преведох.

По време на честването разговарях и с Петър Георгиев кандидат-член на ЦК на БКП и първи секретар на ГК на БКП в Пловдив - съпруг на пряката ми ръководителка в дисциплината политикономия. Разговорът се завъртя около института и катедрата и аз започнах нещо да му разказвам, вече не помня какво, а той ме прегърна през рамото приятелски и ме прекъсна усмихнато:

- Знам, знам, нали знаеш че имам там свой човек.

На следващия ден чешките гости, придружени от завеждащия протокола на окръжния комитет Васко Василев и мен отпътувахме за курорта „Дружба“ (сега „Свети Константин и Елена“) край Варна, където бяхме настанени в почивната станция на ЦК на БКП. (Днес доколкото не греша е собственост на моя бивш студент от ВСИ „Васил Коларов“ Георги Гергов). Времето беше прекрасно за море и те можаха да прекарат три хубави дни. В последния ден искрено съжаляваха, че се налага да си тръгват.

Пътуването с тях го запомних с още една случка. Някъде около Сливен, на ж.п. прелез имаше спусната бариера. Васко Василев отиде да говори с кантонера, който вдигна бариерата и двете коли преминаха. По този повод Карел Нойберт полушеговито, полусериозно отбеляза, че у нас Партията наистина ръководи (командва).

При изпращането в София се наложи кратък престой в хотел Рила, където гостите бяха възхитени от трите евксиноградски вина, които им бяха сервирани по време на обяда – Тамянка, Мускат Отонел и Врачански мискет.

61. Общобългарско състезание за млади певци и инструменталисти – участие на Али.

През есента на 1974 г. се състоя общобългарско състезание за млади певци и инструменталисти. На жена ми бе отказано да участва с мотив, че не е българска гражданка. Не помагаха аргументите ми, че живее постоянно в България и че ражда деца, които са граждани на България. Наложи се да се обърна към по-висока инстанция в лицето на тогавашния заместник-министър на културата Иван Маринов. Свързаха ме по телефона с него, а той изруга:

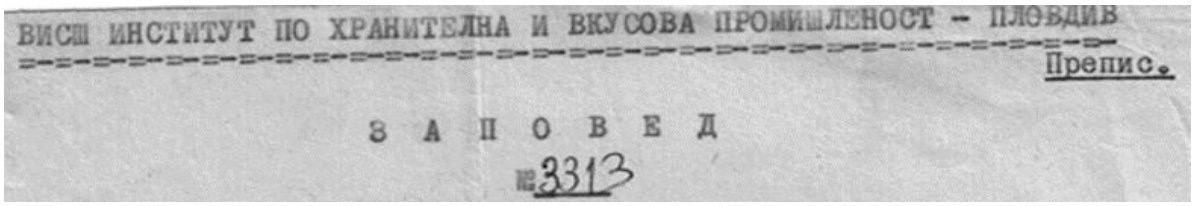
- Кой идиот ви свърза с мен по време на заседание? - но все пак не прекъсна разговора. Успях накратко да му обясня за какъв случай става дума.
- Защо не карате по каналния ред и не подадете жалба? – ми отговори той.
- Защото жена ми е на 27 години и ако карам по каналния ред ще изпуснем срока за това състезание, а за следващото, ако има такова след три години, тя вече няма да може да участва заради възрастово ограничение.

Заместник-министърът на културата Маринов прояви разбиране и жена ми бе включена в списъка на участниците. Бременна в шестия месец, тя участва в състезанието и стана лауреатка. После същият заместник-министър и връчи медала. Жена ми бе щастлива, а аз също, защото успях да и осигуря възможност за професионална изява.

62. Учебна 1974/75 година. Повишение в звание старши асистент.

Започна учебната – 1974/75 година. Вече отговарях на изискванията за да бъда повишен в звание старши асистент – да имам две години стаж като асистент и да съм взел участие с доклад в научна конференция или да имам поне една публикация. От катедрата получих пълна подкрепа и бе направено съответно предложение до Академичния съвет на института. Преназначаването ми стана факт със заповед, издадена на 19. декември и подписана от новоизбрания ректор професор Любен Гюзелев. Това преназначаване подобри в известна

степен и финансовото положение на семейството ми, тъй като заплатата ми скочи от 135 на 180 лв. и можех по-лесно да погасявам заема от 2000 лв.

ВИСШ ИНСТИТУТ ПО ХРАНИТЕЛНА И ВКУСОВА ПРОМИШЛЕНОСТ – ПЛОВДИВ

Препис.

З А П О В Е Д

№ 3313

На основание одобреното щатно разписание за 1974 год. и Протокол № 4 /18.XII. 1974 год. на АС при Института

П Р Е Н А З Н А Ч А В А М:

ДИМИТЪР НИКОЛОВ МИТЕВ – на длъжност ст. асистент по „Политическа икономия“ с основна месечна заплата 180/сто и осемдесет/ лв. по щатна таблица № 9 с пореден номер 21, считано от деня на встъпване в длъжност.

Препис от настоящата заповед да се изпрати на финансово-счетоводно отделение, касиера, Личен състав и лицето за сведение и изпълнение.

ВИЗИРАЛ: (п) Р Е К Т О Р: (п)
(П.Чонев) (Проф.Л.Гюзелев)
ВЯРНО ПРИ ВИХВП–Пловдив:

/НД

63. Лекция в курс за следдипломна квалификация на тема „Производителност на труда“. Публикувана в сборник на ВИХВП.

През есента на 1974 г. от катедрата бях натоварен със задача да участвам с лекция в курс за следдипломна квалификация по темата за проведената национална партийна конференция. Лекцията ми бе отпечатана заедно с останалите лекции от курса в сборник на Висш институт по хранително-вкусова промишленост – Отделение за следдипломна квалификация.

РЕШЕНИЯТА НА НАЦИОНАЛНАТА ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИЯ ЗА ПОВИШАВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНАТА ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТ НА ТРУДА

Д. Митев

1. Същност на категорията производителност на труда. Видове производителност на труда

За да може да се осъществи разкриването и използването на резервите за повишаването на производителността на труда е необходимо да се познава същността на тази икономическа категория. Само при това положение може да се обхване сложният и многостранен процес на повишаването на

производителността на труда в неговите технически и обществени аспекти. (Неправилно е процесът на повишаване на производителността на труда да се разглежда само като технологически проблем, откъснато от неговия обществен аспект).

Производителността на труда е икономическа категория, която е израз на степента на развитие на производителните сили и производствените отношения. Тя представлява качествена характеристика на конкретния човешки труд защото ни дава представа за неговата плодотворност, за неговата резултатност. Измерва се с „размера на масата на потребителната стойност, създадена от единица труд или с величината на труда, вложен за производството на единица потребителна стойност “.[1/] В практиката е разпространено неправилно популярно определение за производителността на труда като способност на работника или колектива да произведе за определено време дадено количество продукция.

Равнището на производителността на труда на всеки етап от развитието на обществото зависи от качеството на работната сила и от условията, при които тя се използва. Поради това е необходимо да се подобрява както качеството на работната сила, така и условията при които тя се използва.

[1/]Проф. Ив. Костов – Усъвършенстването на социалистическите производствени отношения и повишаването на производителността на труда“ – доклад на Национална научна конференция по политикономия, Варна, 15 – 26 X. 1974 г., стр. 3.

Когато говорим, че масата на потребителната стойност, създадена с единица труд, е мерило за развитието на производителността на труда, трябва от друга страна да подчертаем, че масата на потребителната стойност (т.е. способността на изделието за задоволява определена човешка потребност) зависи не само от количеството на произведените продукти, но и от тяхното качество. Подобряването на качеството на произведената продукция се проявява като увеличаване на масата на потребителната стойност, тъй като по такъв начин се осигурява по-висока степен на задоволяване на потребностите на обществото и неговите членове. От тук и голямата важност на подобряването на качеството на продукцията в борбата за повишаване на производителността на труда.

В доклада си пред Националната партийна конференция др. Т. Живков посочва, че между производителността на труда и качеството на продукцията общото е това, „че трудът, вложен в некачествено произведение не създава или създава незначителни потребителни стойности. Нещо повече. Колективите, които произвеждат нискокачествена продукция не само влагат непроизводително собствения си труд, но като похабяват ценни суровини, материали и енергия, унищожават плодовете на производителния труд, вложен от други колективи. А това повлича надолу производителността на труда на цялата нация “[1/]

Освен повишаването на производителността на труда до повишаване на масата на потребителните стойности, създадени за единица време води и повишаването на интензивността на труда. Затова е необходимо да направим кратко разграничение между тези две категории. Интензивността на труда е категория, която се характеризира с количеството човешка енергия, вложена за единица време в трудовия процес. Следователно увеличаването на масата на произведените потребителни стойности посредством повишаването на интензивността на трудовия процес коренно се различава от увеличаването на

масата на потребителните стойности по пътя на повишаване производителността на труда. В първия случай допълнителното количество потребителни стойности се произвежда за сметка на допълнително вложена човешка енергия, а във втория за сметка на усъвършенстване на елементите на трудовия процес при запазване на количеството изразходвана енергия за единица време.

Освен като повишаване на масата на потребителните стойности, произведени за единица време, повишаването на производителността на труда се проявява и като намаляване на разхода на труд за производството на единица потребителна стойност. За производството на потребителните стойности се изразходва жив, текущ труд и минал, овеществен труд. Повишаването на производителността на труда се проявява като намаляване на общото количество изразходван труд. Това намаляване може да се постигне като резултат на:

[1/] Т. Живков – за висока обществена производителност на труда – стр. 46

а) намаляване на количеството жив труд при запазване на количеството на овеществения труд;

б) намаляване на количеството жив труд и увеличаване на количеството овеществен труд, но увеличеното изразходване на овеществения труд се компенсира от по-голямото снижение на живия труд;

в) запазване на количеството жив труд и намаляване на количеството овеществен труд;

г) едновременно намаляване както на количеството жив труд, така и на количеството овеществен труд.

Обикновено повишаването на производителността на труда има за предпоставка намаляването на дела на живия труд и повишаването на дела на овеществения труд, като при това общото количество изразходван труд намалява. Промяната в пропорцията, в съотношението между миналия, овеществен труд и живия труд обаче не означава, че на всяка цена трябва да е налице увеличаване на абсолютния размер на вложения овеществен труд. Този размер също може и трябва да намалява.

Производителността на труда може да се проявява в различни насоки, на различно равнище и в различни форми. Поради това може да се говори за различни видове производителност на труда. В икономическата литература се срещат различни определения на различните видове производителност на труда. Тук ще се спрем на тези, които по наше мнение са най-правилни, тъй като изхождат от исторически формиралото се обществено разделение на труда и от организационностопанската структура на производството. Освен това винаги се има предвид, че производителността на труда е качество само на живия конкретен труд. От споменатата гледна точка можем да говорим за:

а) лична и колективна (групова) производителност на труда. Личната производителност на труда се отчита обикновено с трудовата норма и отразява резултатността на труда на отделния работник. Колективната производителност на труда отразява резултатността на труда, вложен от даден колектив или група заети в производството лица, които изпълняват дадена съвместна дейност в подразделенията на предприятието.

б) от гледна точка на равнището, на което се отчита, производителността на труда може да бъде народностопанска, отраслова, подотраслова и производителност на труда на отделната стопанска организация. Тези видове производителност на труда дават характеристика на резултатността на изразходвания от работната сила труд в рамките на съответното равнище. Трябва обаче да се подчертае, че личната, колективната, народностопанската, отрасловата и т.н. производителност на труда не зависи само от ефективността на използването на работната сила на съответните равнища, а зависи и от използването на работната сила в обслужващите народното стопанство и съответните равнища органи и отрасли. Например производителността на труда във всички отрасли може да бъде засегната от качеството на работата на енергетиката. Ако липсва енергия за работа на предприятията сериозно се затруднява процеса на повишаване на производителността на труда на съответното равнище.

в) индивидуална и обществена производителност на труда. За индивидуална и обществена производителност на труда говорим от гледна точка на производството на отделния вид потребителна стойност. Потребителните стойности от даден вид обикновено се произвеждат не в едно, а в няколко предприятия в рамките на дадена страна. Естествено е условията в тези предприятия да са различни. А щом производствените условия са различни, това води и до различия в равнището на производителността на труда за производството на дадено изделие с еднаква потребителна стойност. Следователно за всяко предприятие, произвеждащо определена потребителна стойност, е характерна различна, индивидуална производителност на труда, която отразява специфичните производствени условия в същото.

Обществената производителност на труда характеризира средните производствени условия в производството на определена потребителна стойност. Средни производствени условия са условията в които се произвежда преобладаващата част от дадения вид потребителна стойност. За предприятията, работещи при тези средни производствени условия, обществената производителност на труда съвпада с тяхната индивидуална производителност на труда. Индивидуалната производителност на труда съвпада с обществената производителност на труда и в случай, че даден вид изделие се произвежда поради голяма концентрация на производството само в едно единствено предприятие, задоволяващо потребностите на обществото от този вид изделие.

От обществената производителност на труда зависи пряко обществената стойност на отделната стока, тъй като обществената производителност на труда определя обществено необходимите разходи на труд за нейното производство. С повишаването на обществената производителност на труда намалява обществената стойност на стоката.

Неправилни са възгледите според които индивидуална производителност на труда е производителността на живия труд, а обществена производителност на общото количество жив и овеществен труд, изразходван за производството на дадено изделие. Не бива да се забравя, че производителността на труда е качество само на живия конкретен труд, което качество води до намаляването на общото количество труд, изразходван за производството на определен продукт.

2. Значение на бързото повишаване на производителността на труда на настоящия етап на нашето развитие.

В условията на социализма за разлика от капитализма се създават условия производителността на труда да нараства непрекъснато и с високи темпове. Нашата страна не прави изключение в тази насока. Възниква въпросът, кое в такъв случай наложи раздвижването на цялото наше общество и свикването на национална партийна конференция, която да разгледа проблемите на бързото повишаване на производителността на труда.

За периода 1948 - 1972 г. производителността на труда в нашата страна е нараствала средногодишно с 8,6 %. С такъв висок темп на нарастване могат да се похвалят много малко страни в света. Въпреки това обаче нашето по-нататъшно икономическо развитие изисква да бъде осъществен прелом в повишаването на обществената производителност на труда. Това е така защото нашата страна наследи много ниска производителност на труда и въпреки високите темпове на повишаване равнището на производителността на труда в нашето народно стопанство е все още значително по-ниско от това в развитите в икономическо отношение социалистически и капиталистически страни. Като се има предвид, че над половината от нашия национален доход минава през външната търговия и като се има предвид, че международните цени отразяват световната обществена стойност и световната обществена производителност на труда, лесно може да се обясни защо е необходимо огромно внимание към проблемите на бързото повишаване на производителността на труда.

Необходимостта от рязко повишаване на производителността на труда произтича и от изискванията на основния икономически закон на социализма в настоящия етап от развитието на нашата страна. Все по-пълното задоволяване на нарастващите потребности на населението и комплексното повишаване на жизненото равнище на трудещите се са възможни само при наличието на високи и устойчиви темпове на развитие на общественото производство. Високи и устойчиви темпове на нарастване на общественото производство са възможни или по пътя на непрекъсната включване на допълнителна работна сила (екстензивен път на развитие), или по пътя на непрекъснато повишаване на обществената производителност на труда (интензивен път на развитие). В нашето народно стопанство възможностите за увеличаване на количеството на произведените блага по екстензивен път са до значителна степен изчерпани. Нещо повече, в много отрасли се чувства и недостиг на работна сила. Естественият прираст на населението и на работната сила е нисък, не може да се очаква по-голямо включване на жените в производството, тъй като ще се получи противоречие с функцията на жената като майка, притокът на работна сила от селското стопанство към другите отрасли на материалното производство също ще намалява. Паралелно с това нарастват и потребностите на непроизводствената сфера от работна сила. Следователно при създалите се условия главната възможност за запазване на темповете на нарастване на общественото производство и националния доход, следователно и за повишаване на жизненото равнище на трудещите се от нашата страна се явява единствено в бързо повишаване на обществената производителност на труда. Същевременно това е условие и за по-нататъшното бързо развитие на производствената сфера.

Въпросът за повишаването на производителността на труда има и своя класов аспект. В условията на мирното съвместно съществуване, когато на преден план излизат идеологическата борба и съревнованието в икономическата област, повишаването на производителността на труда е главното условие за победата на социализма и комунизма. Известна е и ленинската постановка в този смисъл.

3. Предпоставки за бързото повишаване на производителността на труда.

Поставяйки проблема за бързото повишаване на равнището на производителността на труда като ключов проблем за доизграждането на материално-техническата база на социализма и изграждането на развитото социалистическо общество в НРБ, Партията изхожда не само от значението на производителността на труда, но и от това, че у нас са налице действителни предпоставки за прелом в темповете на повишаването на производителността на труда. Кои са тези предпоставки?

На първо място тук трябва да посочим развитата материално-техническа база, с която вече разполага нашата страна. Редом с материално-техническата база, която непрекъснато се развива и усъвършенства, трябва да поставим и наличието на субективни условия за повишаване на производителността на труда. Те се състоят в това, че нашата страна разполага със солиден научен потенциал, че имаме опитни ръководни и изпълнителски кадри, че имаме изградени дееспособни органи за управление, които могат да решават сложните проблеми, свързани с рязкото повишаване на производителността на труда.

Сериозна предпоставка за постигане на още по-.бързо повишаване на производителността на труда са съществуващите и непрекъснато задълбочаващи се интеграционни процеси и връзки между народното стопанство на нашата страна и икономиката на останалите социалистически страни и особено между икономиката на НРБ и мощната, високо развита икономика на СССР. Политиката на БКП е насочена към пълно използване на възможностите, които предлага социалистическата икономическа интеграция и международното социалистическо разделение на труда за още по-бързото повишаване на производителността на труда.

Без да сме на мнение, че изчерпваме с това всички предпоставки за успешно решаване на проблема за повишаване производителността на труда, трябва да спомена поне още една, която при очертаващото се развитие в съвременния свят има не малко значение. Това е все по-ясно очертаващото се преодоляване на последиците от студената война и преминаване от политика на противопоставяне между страните с различен обществен строй към политика на мирно съвместно съществуване. Тази тенденция в световното развитие ще позволи да се разгърне взаимно изгодно

сътрудничество в икономическата област вече не само със социалистическите страни, но и с развитите в икономическо отношение капиталистически страни.

4. Пътища и фактори за повишаване на производителността на труда. Размера на настоящата лекция не позволява да се направи подробен анализ на всички

пътища и фактори за повишаване на производителността на труда. Затова ще се опитаме поне тезисно да очертаем по-важните от тях.

а) концентрация и специализация на производството. Главните проблеми тук са във връзка с изграждането на оптимални по размер мощности на базата на най-прогресивните технологии, намаляване на пъстротата на произвеждания асортимент от изделия, постигане на крупни серии при висока ефективност на производството.

б) най-пълно и ефективно използване на суровините, материалите и енергията. Решенията на Национална партийна конференция задължават всички, работещи в сферата на материалното производство, да се стремят към осигуряване на пълна, дълбочинна и комплексна преработка на суровините и материалите. Въпросът за икономиите на суровини, материали и енергия е изключително важен за нашата страна, тъй като тя не разполага с достатъчно собствени суровинни източници. Нещо повече, нашата страна спада към страните, които са бедни откъм собствени суровини. Изключителната важност на въпроса за икономията на суровини, материали и енергия се засилва от изостряне на суровинния и енергиен проблем в световен мащаб. Трябва обаче дебело да се подчерта, че тук не става въпрос за осъществяване на икономии на всяка цена, а за осъществяване на икономии при запазване или подобряване на потребителната стойност на произведените изделия.

в) развитие на науката и бързо внедряване на научно-техническите постижения в производството. Социалистическите производствени отношения дават възможност за по-пълно използване на научно-техническата революция в сравнение с капиталистическите производствени отношения. Целият наш научен фронт има за задача по-бързо да реагира на нуждите на производството. Нов момент в тази насока е подчертаването на значението за бързото, своевременно и пълноценно усвояване и използване на постиженията на науката и техниката в развитите в промишлено и научно отношение страни. Ролята на науката зависи до голяма степен от съкращаването на срока за внедряване на научните открития в практиката, от бързото и качествено проектиране и въвеждане на новите производствени мощности.

г) повишаване на качеството на продукцията – този фактор бе засегнат по-горе при изясняване същността на производителността на труда. Не бива да се забравя връзката между по-високото качество и по-голямата маса на потребителната стойност.

д) модернизацията и реконструкцията на съществуващите производствени мощности, е най-прекия път за повишаване на производителността на труда. Трябва да се преодолее неправилното схващане, че производствените мощности в нашата страна са сравнително нови и не се нуждаят от модернизация и реконструкция. Бурното развитие на науката и техниката прави необходимост да се започне проектирането на модернизацията и реконструкцията и на току-що въведени в експлоатация предприятия, при строителството на които са взети предвид най-новите научни постижения. Това е така, защото строителството, а преди това и проектирането продължават през по-дълъг или по-кратък период от време, през който период се раждат нови научни открития.

е) усъвършенстването на системата на социалното управление представлява също много важен фактор за повишаване на производителността на труда. В тази насока Националната партийна конференция посочи необходимостта от засилване ролята и отговорността на държавните органи в ръководството на икономиката. На преден план излиза проблемът за непрекъснатото усъвършенстване на системата на планирането с оглед повишаване на жизненото равнище на населението и още по-пълното използване на вътрешните възможности в страната и най-изгодното и участие в международното социалистическо разделение на труда. Отново бе подчертано огромното значение на насрещните планове за усъвършенстване на производството и по-бързо развитие и нарастване на количеството на произведените материални блага. Не на последно място бе разгледан въпросът за усъвършенстване системата на обучението, разпределението и използването на
кадрите, за по-тясна връзка на подготовката на кадрите с нуждите и изискванията на практиката.

ж) социално-психологически фактори за повишаване на производителността на труда. Към тях спадат комунистическото възпитание на личността, формирането на любознателност, новаторски подход, гражданска смелост и доблест у трудещите се; повишаване на трудовата, технологичната и договорната дисциплина; издигане ролята на социалистическото съревнование; усъвършенстване на планирането на социалното развитие а трудовите колективи.

В заключение трябва да кажем, че повелята за прелом в повишаването на производителността на труда, издигната от Националната партийна конференция изисква комплексно изучаване и използване на всички фактори, водещи до повишаване на производителността на труда. Освен това изисква активното участие на всички трудещи се, на цялото активно население от обикновения работник до най-висшия ръководител и от най-висшия ръководител до обикновения работник. Неправилно е да се мисли, че повишаването на производителността на труда зависи само от работника, само от инженера или само от ръководителя на производството. Тя зависи от всички.

64. **Ловен инцидент с П. Георгиев и поемане на лекциите на доцент Дърева.**

В края на 1974 г. при инцидент по време на лов съпругът на колежката ми Дафина Дърева и първи секретар на ГК на БКП в Пловдив Петър Георгиев бе простреля в областта на ахилесовото сухожилие от служител на съветското консулство в Пловдив. Наложи се тя да се грижи за него в болницата и по този повод ме попита дали мога да поема вместо нея лекциите пред студентите. Приех с удоволствие – от една страна колегиалността го предполагаше, а от друга страна ми се откриваше възможност да водя лекционен курс след само четири семестъра стаж като асистент. Вътрешно приех предложението като ясен знак за доверие и като положителна оценка на работата ми до този момент. Много по-късно разбрах, че Дърева е използвала поемането на лекциите със студентите от мен освен във връзка с раняването на съпруга си също и за да довърши кандидатската си дисертация. Въпреки договорката да нямаме служебни и професионални тайни, аз научих това чак по време на защитата на дисертацията и, на която присъствах както и на вечерята по този повод, дадена от съпруга и в гранд хотел „Балкан“ в София. Наложи се ускорено да напиша лекционен курс в съответствие с темите, включени в програмата за студентите по политическа

икономия.

Фактически аз нямах проблеми да изнасям лекциите по отделните теми без написани „сламки“. Но ръководителят на катедрата Борис Димитров държеше да разполагам с лекциите в писмен вид. Така седмица след седмица аз пишех лекциите по отделните теми и след това изнасях съответната тема и през пролетния и есенния семестър на 1975 г. вече разполагах с пълен курс лекции по политикономия на капитализма и социализма в съответствие с програмата за техническите вузове. Солидната подготовка, която получих по време на следването си във Висшето икономическо училище в Прага , ми помогна и аз не срещнах практически никакви затруднения. Технически много ми помогна и обстоятелството, че още докато работех в посолството бях усвоил десетопръстна система по машинопис, така че не губех много време в писането.

65. **Рожден ден на Никола. Тържество за защитата на Дърева. Втора майка**

В началото на м. февруари 1975 г. , т.е. две години и четири месеца след дъщеря ни Ивана се роди синът ни Никола. Животът ми се по много добър начин. В подреждаше катедрата уважение от по-младите се ползвах с гледаха на мен с възрастните, а някои от по-галеното известна завист и за тях бях дете на катедрата.

Раждането на сина ми отпразнувахме и с цялата катедра – поканих ги на вечеря в къщи. Получих и подарък от катедрата – родопско одеяло. По време на вечерята съпругата ми се запозна с всички преподаватели от катедрата.

За ръководителя на катедрата Борис Димитров /на снимката с очилата/ каза че е лисица, а Дърева /на долната снимка също с очила/определено не и хареса. Аз бях се хвалил много за работата си с нея и това ме учуди.

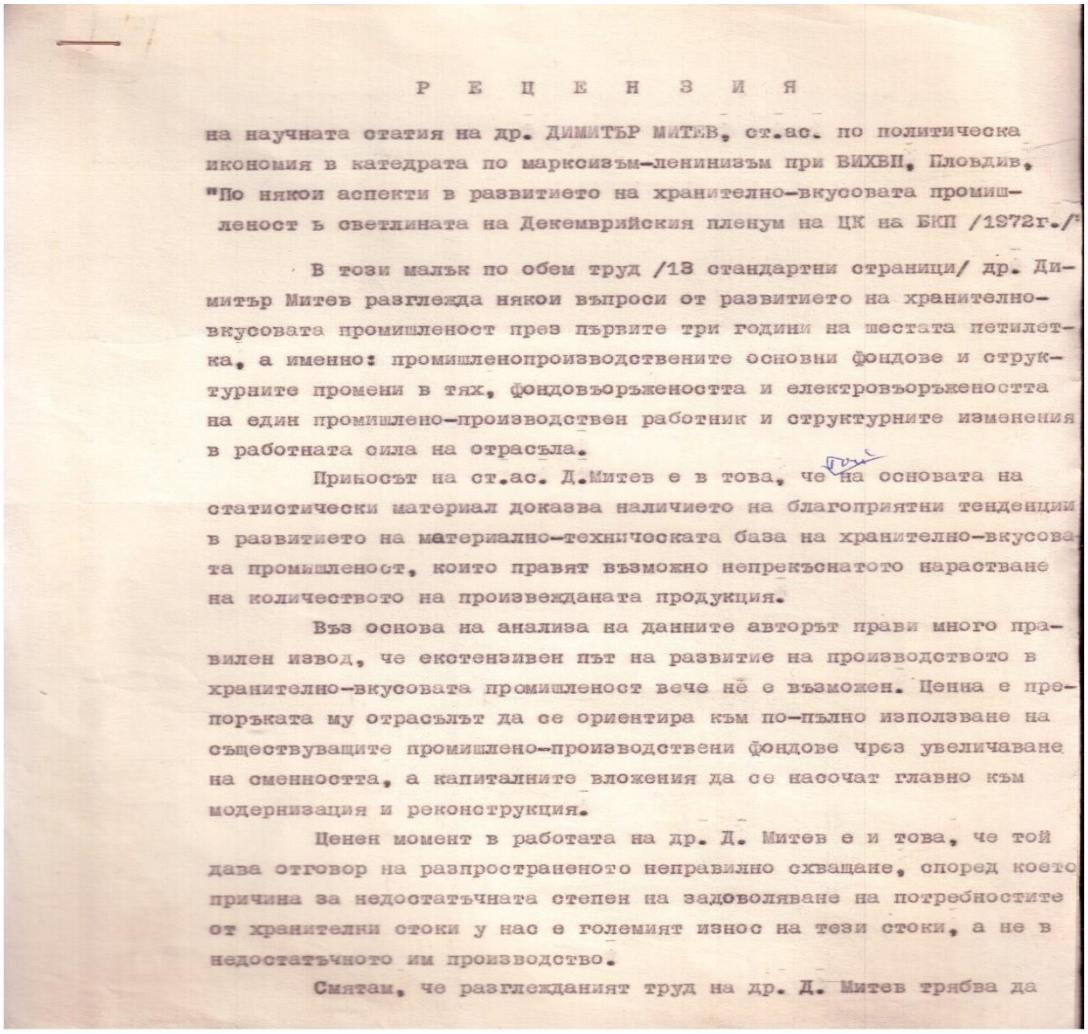

Минаха няколко години докато разбера Към този момент колко права е била жена ми. аз обаче бях доволен от отношението на Дърева към мен до такава степен, че по време на вечеря в гранд хотел Балкан в София, дадена от съпруга и Петър Георгиев по повод на защитата на дисертацията й през 1974 г. , аз си позволих да кажа, че я чувствам като втора майка.

Дърева /на долната снимка също с очила/ определено не и хареса. Аз бях се хвалил много за работата си с нея и това ме учуди. Минаха няколко години докато разбера колко права е била жена ми. Към този момент аз обаче бях доволен от отношението на Дърева към мен до такава степен, че по време на вечеря в гранд хотел Балкан в София, дадена от съпруга и Петър Георгиев по повод на защитата на дисертацията й през 1974 г. , аз си позволих да кажа, че я чувствам като втора

майка. И усетих, че казаното от мен не бе прието еднозначно от присъстващите, даже от самата Дърева. Аз към този момент бях абсолютно искрен и казах това, което чувствах.

66. Рецензия на доцент Латю Русев за моя статия

Р Е Ц Е Н З И Я

на научната статия на др. ДИМИТЪР МИТЕВ, ст.ас. по политическа икономия в катедрата по марксизъм-ленинизъм при ВИХВП, Пловдив, "По някои аспекти в развитието на хранително-вкусовата промишленост в светлината на Декемврийския пленум на ЦК на БКП /1972г./"

В този малък по обем труд /18 стандартни страници/ др. Димитър Митев разглежда някои въпроси от развитието на хранително-вкусовата промишленост през първите три години на шестата петилетка, а именно: промишленопроизводствените основни фондове и структурните промени в тях, фондовъоръжеността и електровъоръжеността на един промишлено-производствен работник и структурните изменения в работната сила на отрасъла.

Приносът на ст.ас. Д.Митев е в това, че на основата на статистически материал доказва наличието на благоприятни тенденции в развитието на материално-техническата база на хранително-вкусовата промишленост, които правят възможно непрекъснатото нарастване на количеството на произвежданата продукция.

Въз основа на анализа на данните авторът прави много правилен извод, че екотензивен път на развитие на производството в хранително-вкусовата промишленост вече не е възможен. Ценна е препоръката му отрасълът да се ориентира към по-пълно използване на съществуващите промишлено-производствени фондове чрез увеличаване на сменността, а капиталните вложения да се насочат главно към модернизация и реконструкция.

Ценен момент в работата на др. Д. Митев е и това, че той дава отговор на разпространеното неправилно схващане, според което причина за недостатъчната степен на задоволяване на потребностите от хранителни стоки у нас е големият износ на тези стоки, а не в недостатъчното им производство.

Смятам, че разглежданият труд на др. Д. Митев трябва да

- 2 -

бъде публикуван, за да стане достояние на широк кръг кадри, работещи в хранително-вкусовата промишленост.

16.V.1975 г.

гр. Пловдив

РЕЦЕНЗЕНТ: /доц. Л. Русев/

67. Множество ангажименти в Института и в града. Посещение на партийно-правителствена делегация начело с Густав Хусак в България – 1975 г. Преводач. Снимка

Освен преките си задължения като старши асистент по политикономия бях ангажиран още и с водене на звено за партийна учебна година към Дома за политическа просвета, бях ръководител на звеното за политическа подготовка на административно-техническия персонал в Института, бях търсен като лектор към дружество Георги Кирков, бях член и на профкомитета на Института, където, както посочих вече, отговарях за организирането и отчитането на социалистическото съревнование, бях член на методическия съвет за подготовка на профсъюзни пропагандисти към Окръжния съвет на Българските професионални съюзи, бях търсен за преводачески услуги в

Пловдивския панаир и др. Изобщо не усещах как бързо се изнизват един след друг дните и месеците.

През 1975 година се осъществи посещение у нас на партийно правителствена делегация на Чехословашката социалистическа република начело с първия секретар и президент на страната Густав Хусак. По своя инициатива се обадих, в известен смисъл се натрапих и бях включен като последен, петнадесети, в списъка на преводачите . По време на подготовката на посещението при изготвяне на комюникето за посещението на делегацията, което трябваше да бъде подписано от ръководителите на двете делегации, възникнали затруднения от преводачески характер относно текста. По това време там, във втори отдел на Министерството на външните работи, работеше вече като дипломатически служител Иван Гергов, който ме познаваше като колега преводач от времето, когато също работеше в посолството ни в Прага. Той ме препоръча на служителите от Единния държавен протокол. Така през цялото времетраене на посещението на гостите аз бях постоянно до Тодор Живков и превеждах.

На снимката е заснет момент от посрещането на делегацията начело с Густав Хусак на летище София.

ГЕНЕРАЛНИЯТ СЕКРЕТАР НА ЦК НА ЧЕХОСЛОВАШКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ ГУСТАВ ХУСАК ПОСЕТИ ДРУГАРЯ ТОДОР ЖИВКОВ

От пози период ми е останала и снимка от разговора на „четири очи“ в кабинета на Тодор Живков в Партийния дом. От чешка страна като преводач за делегацията участваше Петър Панев, българин, постоянно живеещ в Чехословакия, преподавател по чешки език във Висшето икономическо училище, от където ме познаваше и който ме бе изпитвал по чешки език. На срещата в кабинета на Т. Живков превеждах само аз.

68. Вечерни срещи във вилата на Т. Живков с Хусак, Щроугал и на следващата вечер с Биляк.

Спомням си някои интересни според мен моменти от това посещение. Чехословашката делегация бе в състав Густав Хусак, министър-председателят Лубомир Щроугал, членът на политбюро Васил Биляк (един от членовете на политбюро, поканили съветските войски влязат в ЧССР през август 1968 г.) посланикът на ЧССР в НРБ Вацлав Давид (бивш министър на външните работи) и други.

Тодор Живков покани Хусак, Щроугал и Биляк на вечерна среща във вилата си в Бояна. Около огнището в пристройката се състоя непринудена беседа, вдигаха се тостове. Като вдигаше наздравица Живков добавяше, че той не е пияч и че е от тези, дето само вдигат шумотевица. Всъщност, съдейки по изпитото и гостите не можеше да бъдат причислени към пиячите. Нямаше сервитьори. Тяхната задача се изпълняваше от Людмила Живкова, която наливаше ябълкова ракия, а след това вино и Иван Славков, който запичаше парчета луканка и други мезета на скара в огнището. Двамата само сервираха и отнасяха приборите, но не вземаха никакво участие в разговорите. След вечерята с две коли Хусак и Щроугал бяха откарани в резиденция Врана, където беше настанена делегацията. Тогава имах възможност, останал сам с Хусак в колата, да поговоря с него по пътя до резиденцията за ситуацията в ЧССР и конкретно какво е мнението на сина му за нея.

На следващата вечер бе организирано отделно посещение на Васил Биляк във вилата на Живков, защото, според УБО, първата вечер поради липса на координация той се прибрал направо в резиденция Врана. Според мен по-скоро ставаше въпрос за по-специално отношение към него, но може и да не съм прав. Как Хусак и Щроугал са гледали на това отделно посещение на Биляк нямам информация. Отново бяхме обслужвани само от Людмила Живкова и Иван Славков, които през цялото време мълчаха и не участваха в разговора.

69. Прием в посолството на Чехословакия. Култ към личността. Осъждане през 1951 г., освобождаване от затвора 1960 г. Реабилитиране през 1963 г. на Хусак.

На приема по случай посещението на делегацията в посолството на ЧССР след официалната част Густав Хусак, Лубомир Щроугал, Васил Биляк и посланик Вацлав Давид, заедно с партньорите им от българска страна Тодор Живков, Станко Тодоров, Борис Велчев и посланик Атанас Димитров, бяха разположени встрани от останалите участници, край отделна кръгла маса. Аз бях деветият човек около тази маса и естествено превеждах.

В хода на разговора бяха засегнати много теми – двустранни и световни. По едно време стана дума за култа към личността. Тодор Живков се похвали, че за него е било изготвено досие, че е агент на някогашния шеф на полицията Гешев и на английското разузнаване. Даже кимна по посока на дългата маса в лявата си страна, сочейки към един от присъстващите на приема, че е съставител на досието (аз останах с впечатление, че има предвид председателя на народното събрание Владимир Бонев, но може и да греша). И съвсем неочаквано Живков заяви на Хусак, че съдбата им е била еднаква, имали са еднакви проблеми в миналото.

Хусак отговори с леден оттенък в гласа си:

- Не, другарю Живков, да бяхте отседели поне годинка зад решетките, пък тогава да говорим за еднаква съдба.

Преведох и ми идеше да потъна в земята от срам. Защото Тодор Живков си позволи да сравнява досието си, че бил агент с годините реално прекарани от Хусак в затвора по време на култа към личността (от февруари 1951 г. – освободен през 1960 г. осъден в процеса срещу буржоазни националисти за национално предателство, реабилитиран през 1963 г.) доколкото си спомням. Той излиза от затвора през 1960 г., , а три години по-късно отново е приет за член на ЧКП. Пълното му реабилитиране фактически стана непосредствено преди започване събитията от така наречената Пражка пролет. Живков не може да не е знаел тази факт от биографията на Хусак. Разговорът бързо бе прехвърлен на друга тема. Днес вече не си спомням от кого, в този момент, гледайки към Хусак и превеждайки казаното от него, не се сетих да гледам каква е реакцията на казаното на другите присъстващи около масата.

70. **Пред двореца Враня. Предложение от посланика Атанас Димитров за работа**.

На следващата сутрин членът на политбюро Борис Велчев, първият заместник министър на външните работи Андон Трайков (преди това секретар на Окръжния комитет на БКП в Пловдив) , посланикът ни в Прага Атанас Димитров и аз чакахме да излязат от резиденция Враня Густав Хусак и придружаващите го лица. Докато чакахме Атанас Димитров ми каза, че е свободно мястото на втори секретар на посолството, който отговаря за българските студенти, аспиранти и за научно-техническото сътрудничество с ЧССР, заемано до този момент от Георги Йончев и ме попита дали бих искал да заема тази длъжност. Отговорих му, че тази възможност е прекрасна, но след четири години пак ще трябва да търся работа, а сега съм устроен и аз, и жена ми в Пловдив, имаме и жилище. С две думи отказах направеното ми предложение. Не ме съблазни и много по-високата заплата на дипломатически служител. А в присъствието на Андон Трайков като първи заместник министър на външните работи и посланика назначението ми можеше да бъде решено практически веднага.

71. **Прием от Т. Живков в резиденция Бояна. Тодор Живков към мен „аз та помня тебе“.**

В последния ден преди отпътуване на чехословашката делегация Тодор Живков даде прием в резиденция Бояна. От тази вечер в паметта ми са останали два спомена. Първият беше от начина, по който Живков коментира работата на журналистите . С неговия характерен смях той подигравателно подхвърли, че е любопитен дали те самите вярват на това, което пишат във вестниците. Вторият ми спомен е свързан с това, че неочаквано той се обърна към мен и пред присъстващите каза:
- Аз та помня тебе.

Не беше ме виждал от март 1972 г., когато му превеждах при негово посещение в Прага още докато бях на работа в посолството. Очевидно към този момент паметта му служеше перфектно. А може би осемте страници писмо, което му бях дал по време на заседанието на ПКК на Варшавския договор, са му направили впечатление и затова ме е запомнил.

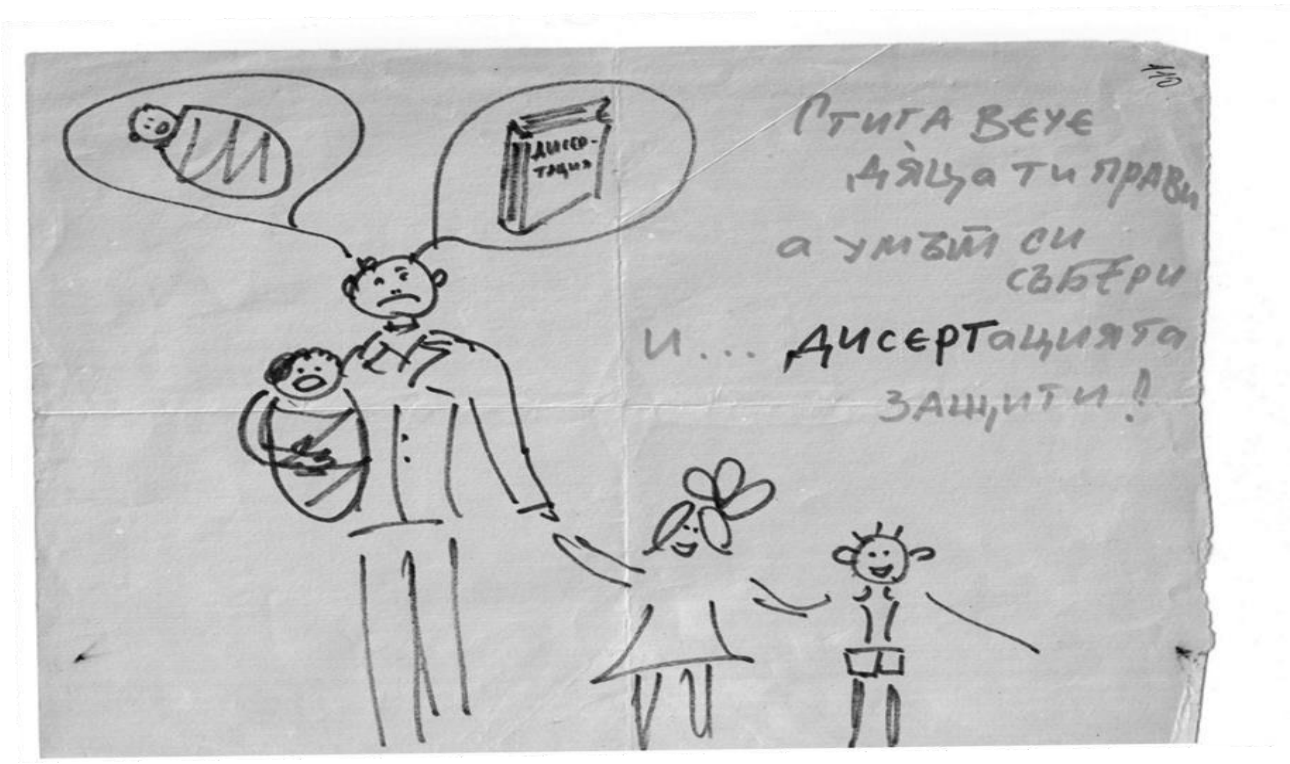
72. Прехвърляне на политическата икономия в трети курс. Пет месечен интензивен курс по английски език. Дружески шарж от участниците в курса.

Политическа икономия във ВИХВП се преподаваше през летния семестър за студентите от втори курс (на капитализма) и през есенния семестър в трети курс (на социализма). Това не беше полезно за усвояването на преподавания материал поради голямата лятна пауза. Взето бе решение през 1976 г. преподаването на предмета да бъде прехвърлено изцяло в трети курс – есенния семестър – политикономия на капитализма, а през пролетния семестър – политикономия на социализма.

По такъв начин пролетното полугодие на 1976 г. за преподавателите остана свободно, нямаше занятия със студенти, а това даде възможност да бъда изпратен на шестмесечен интензивен курс по английски език – шест дни седмично по шест часа всеки ден.

Курсът беше за преподаватели от пловдивските висши учебни заведения. От ВИХВП участвах само аз. Беше ми разрешен служебен отпуск и заплатата ми вървеше. Обучението в курса ми беше от голяма полза. То помогна после да издържа изпита по английски, който беше един от задължителните за покриване на кандидатския минимум по време на задочната ми аспирантура, на която бях зачислен през следваща 1977 година. Спомням си, че на този изпит се явих с книгата на Джон Кенет Голбрайт „Новата индустриална държава“, пасажи от която наред с другите въпроси трябваше да чета и превеждам по време на изпита. По време на обучението по английски през м. май се роди третото ни дете и аз поканих колеги от курса по английски на гости в къщи за да отпразнуваме събитието.

Тогава те ми подариха този дружески шарж за дисертацията ми:

73 Опит за замяна на жилището заради третото дете. Разговор с кмета на Пловдив

След като през есента на 1975 г. жена ми забременя с третото ни дете, едностайният апартамент ставаше вече малък за по-голямото ни семейство и през 2006 г. аз започнах да търся решение на този очертаващ се проблем. Най-напред посетих кмета на Пловдив Диран Парикян, когото помолих за евентуална замяна на ползваното от мен в момента жилище с по-голямо. Той изрази разбиране към искането ми, но ми каза, че общината има в тази насока много по-малки възможности, отколкото някои ведомства. От него научих, че в Югенерго и в Пловдивския университет предстои да бъдат раздадени по 60 апартамента, част от които бяха тристайни и евентуална замяна напълно би ме устроила. Не ме смути факта, че тези апартаменти бяха в жилищен блок непосредствено до циганския квартал Столипиново и бях готов за такава замяна.

74. Разговор за замяна на жилището с жилище от Пловдивския университет с ректора на ПУ доцент Драгомир Поборников. Писмо до Начо Папазов с резолюция от него.

Автоматично се насочих към пловдивския университет, а не към Югенерго, защото ВИХВП и Пловдивския университет са в едно министерство. Свързах се **с** Драгомир Поборников, ректор на Пловдивския университет, доцент по марксистка философия, ръководител на катедрата по „марксизъм-ленинизъм“ в университета и кум на избрания след Дража Вълчева първи секретар на окръжния комитет на БКП

Иван Панев.

И Поборников като Парикян каза, че
разбира проблема и че е готов да ми помогне.
Обаче добави, че се страхува, както се
изрази, че „ще го вдигнат на балон“ в
университета, защото аз не съм преподавател от
същото учебно заведение. Каза ми накратко, че му
трябва нареждане „отгоре“.

(Под снимката, която взех от табло за
ректорите в университета, не знам
защо е написано че Поборников е професор.
Към този момент той беше само доцент.)

Към този момент председател на Комитета за наука, технически прогрес и висше образование беше Начо Папазов. Същият, който ме познаваше като преводач и когото бях нарекъл опортюнист в писмото си до Т. Живков през януари 1972 година. Написах писмо, в което описах фактите и какво ми е казал Поборников. Начо Папазов ме прие много любезно и като разбра за какво става дума ме попита:

- Какво иска още Поборников?
- Иска нареждане, за да не го вдигнели на балон, - отговорих аз.
- Ей му нареждане, каза той и написа върху писмото ми следната резолюция:

„Др. Поборников,следва да се поощряват многодетните млади семейства. Да се удовлетвори молбата на другаря Митев“, след което се подписа.

Не се съобразих да направя копие от молбата си с резолюцията. Представих я на ректора Драгомир Поборников и в крайна сметка тя остана у него. Поради това днес не разполагам с нейния текст. По памет – описал бях семейното си положение, предстоящата поява на трето дете в семейството ми и желанието ми да направя замяна на ползвания към момента апартамент с по-голям. Изразил бях надежда, че тъй като ПУ и ВИХВП са в едно и също министерство, това няма да бъде проблем.

Върнах се в Пловдив щастлив. Всичко се нареждаше от добре по-добре. Как се разви по-нататък въпросът със замяната на малкия ми апартамент с по-голям описах в писмо до Начо Папазов. От него може да се направи извод за стила на действие на члена на ГК на БКП, ръководител на катедра „марксизъм-ленинизъм“, доцент по марксистка философия, ректор на ПУ „Паисий Хилендарски“ и както по-горе писах кум на наследника на Дража Вълчева, от 1977 година първи секретар на ОК на БКП в Пловдив – Иван Панев.

75. Писмо до Начо Папазов за провала на замяната на апартамента.

Уважаеми другарю Папазов. Простете ми, че повторно Ви занимавам със своите проблеми. Ако знаех, че всичко ще свърши така, не бих Ви безпокоил и първия път и въобще не бих предприемал нищо за да сменям ползвания от мен понастоящем апартамент.

Ето накратко по-нататъшното развитие на нещата. След като Вие резолирахте моята молба аз я отнесох на ректора на Пловдивския университет др.

Поборников. Той прочете всичко и заяви, че това му е трябвало, тъй като инак щели да го „вдигнат на балон“. Аз го помолих най-учтиво ако е възможно да ми бъде даден апартамент с балкони, тъй като бях дочул, че имало и такива без балкони.

В знак на благосклонност към мен той извади от бюрото си схемата на жилищния блок, **заявявайки ми, че я показва само на мен и ме помоли да не казвам на никого за това**. Аз не предложих конкретен апартамент, а го попитах не е ли възможно, тъй като моят случай е отделен, да получа ключа от апартамента по-рано за да мога да се преместя и после лицето от университета да получи ключовете от моя апартамент заедно с останалите новодомци, а не да ме изчаква. Освен това му казах, че бременността на съпругата ми напредва и във връзка с това го моля ако е възможно да се ускори замяната. Др. Поборников ми отговори, че до края на март всички апартаменти ще бъдат раздадени. Аз се успокоих, сбогувах се и си отидох.

След това за да не безпокоя другаря Поборников постоянно, аз поддържах връзка с председателя на профкомитета и помощник-ректора.

Краят на март дойде, а ключовете не бяха раздадени. Междувременно аз срещнах Димитър Голев, мой състудент от Прага, който работи в предприятието за електроснабдяване /жилищния блок е предназначен за това предприятие и за Пловдивския университет/. Той ми каза, че вече е получил ключовете от апартамент в същия блок . Проверих при строителния техник на университета дали в същия вход има апартаменти и за университета.

Оказа се че има и аз помолих председателя на профкомитета да предаде на др. Поборников, че без да настоявам, моля, ако е възможно, да ми бъде даден този апартамент за да бъда в един вход с моя състудент от Прага. Посочих и още 5 – 6 апартамента, ако не бъде възможно да получа апартамент в желания от мен вход.

Изминаха още три седмици от април, започна четвъртата, а все още раздаването на апартаментите не се извършваше. Жена ми навлезе в осмия месец на бременността. Реших отново да помоля др. Поборников да бъде извършена по-скоро замяната, тъй като първите ми две деца се родиха съответно вместо на 22 октомври на 3 октомври и вместо на 10 март на 6 февруари. Страхувах се да не би и третото дете да се роди с един месец по-рано, още повече жена ми почувства в онези дни някакви болки.

Един път др. Поборников не беше в Университета, на втория ден беше, но без да знае за какво го търся предаде по телефона на секретарката си да не чакам, тъй като щели да ми съобщят, когато се уреди моята молба и не ме прие. Останах малко огорчен, отидох си и продължих да поддържам връзка с председателя на профкомитета, а понякога телефонирах и на секретарката му, за да питам дали не е решено вече кога ще се раздават апартаментите. Изминаха доста дни, но никой не ме потърси.

В края на м. април разбрах, че част от апартаментите ще бъдат раздадени преди първи май – на 30 април, но че аз не съм между тези, които ще получат ключовете. Потърсих отново др. Поборников и след известни трудности успях да се свържа с него. Без да ме изслуша ми каза да донеса заповед от ректора на ВИХВП за настаняването на лице от Университета на мое място и всичко ще е готово. Аз

подхвърлих, колкото за свое оправдание, че раждането наближава, но той ми отговори сухо, че раждането си е раждане. Това беше на 28 април.

На 29 април аз получих исканата заповед от професор Гюзелев и я отнесох на др. Поборников още същия следобед. Той я взе от мене и аз останах да чакам в канцеларията пред неговия кабинет за резултата. След доста време от кабинета му излезе строителния техник и ми каза, че моят случай ще бъде решен след като бъде решено кой ще бъде настанен в сегашния ми апартамент. Изразих недоумение, тъй като не виждам защо трябва да чакам да бъде определен моят заместник и тогава да ми бъде даден ключа. Строителния техник ми заяви, че няма заповед да ми даде ключовете на следващия ден. Поисках да се срещна с др. Поборников, но секретарката ми каза, че си е излязъл през другата врата на кабинета си без да го видим.

Аз бях помолил приятели да бъдат готови през почивните дни на 1 май и след него да ми помогнат при местенето. Два пъти вечерта потърсих др. Поборников у тях за да го помоля да ми даде възможност да се местя през почивните дни, за да не губя от курса по английски, на който ходя всеки ден по 6 часа. Имах предвид и това, че на следващия ден, 30 април, когато ще се раздават ключовете за 15 /от общо 60/ апартамента, той ще бъде в София и това е последния шанс, ако искам да използвам празниците. Не успях да го открия.

На 3 май сутринта около 9 часа отново отидох в университета. Точно пред него видях др. Поборников в служебната си кола. На 3-4 метра от него аз му махнах с ръка ако може да изчака поне за момент, но той даде газ и потегли.

Всичко това сериозно ме разтревожи. Имах чувството, че съм отбягван съзнателно. Течеше вече осмата седмица откакто Вие бяхте резолирали молбата ми, а аз все още не можех да разбера защо всъщност не ми се дава ключа, когато на

други вече се раздават. Отидох при секретарката на др. Поборников, за да я помоля да му предаде, че искам да се срещна с него. Пред нея заявих, че вече няколко пъти съм отбягван, че това не е колегиално и че ми прилича на съзнателно разкарване.

По-късно пак от секретарката разбрах, че в отговор на молбата ми др. Поборников е заявил, че щом като искам толкова, ключовете ще ми бъдат дадени.

Интуицията ми подсказваше, че др. Поборников няма да ми даде апартамент от тези, които бях поискал. Трябва да Ви призная, че аз направих една грешка, за която мислех, че няма да бъде съществена след такава резолюция, но се оказа съществена. Аз Ви молех за замяна с тристаен апартамент и Ви писах в молбата си, че има 16 такива апартамента. По-късно разбрах, че част от апартаментите са по-малки. Когато Ви молех за замяната имах предвид апартамент с две спални, хол, столова, готварна, баня, тоалетна и дрешник или ниша за вграден гардероб плюс два малки балкона с обща площ около 80 . 85 кв.м. /За площта не съм съвсем сигурен/.

След обяд, на 3 май отидох отново в университета с надеждата, че вече ще получа ключа. Др. Поборников бе в кабинета си, но аз отначало не се срещнах с него. Строителният техник ме запозна с човека, който ще се нанася на моето място

– шофьор, чийто багаж, както ми каза, бил наполовина при познати и близки, а наполовина при хазаи, които му дали срок до 5 май да се изнесе, защото инак щели да го изхвърлят. Тоест даваше ми се срок от 3 дни за изнасяне с две малки деца и бременна жена. Преглътнах и започнах да правя планове как да се изнеса до четвъртък. Нищо че 47 апартамента оставаха до този момент нераздадени.

След известно чакане строителният техник излезе от кабинета на др. Поборников и каза да черпим. Запрегръщахме се, но радостта ми бе много кратка. Веднага разбрах, че ми се дава апартамент № 12 на първи етаж, който се води по схемата 3 стаи и кухня, но без готварна, без пералня, без дрешник или ниша за вграден гардероб, не с два, а с един балкон. Кухнята му е значително по-малка от сега ползваната от мен, балконът също. Този апартамент едва ли е по-голям от моя с повече от няколко кв. метра. Това, което предчувствах, стана.

Помолих секретарката да предаде на др. Поборников, че моля да ме приеме. След около 15 минути тя излезе от кабинета му и ми каза да вляза.

Стремях се да бъда максимално спокоен и с молба да го предразположа да пререшi въпроса ако това е възможно. Започнах с думите: „Др. Поборников, аз Ви причиних сигурно вече доста главоболия, но Ви моля да ме разберете, че не правя това от любов към главоболията, а защото проблемите ме притискат“. Когато казвах, че съм му причинил доста главоболия, той сухо ме прекъсна: „Вярно“. Искаше ми се да потъна в дън земя, но продължих да стоя чинно пред неговото бюро. Помолих го, ако е възможно, да ми бъде даден някой от апартаментите, които описах по-горе и че първоначалната ми молба е била наистина само молба. Отговори ми, че ведомствените жилища задоволяват само минималните потребности на нуждаещите се. Опитах се да кажа, че все пак искам да се местя за последен път и че моля ако е възможно да ми бъде даден който и да е, но от по големите апартаменти. Отговори ми, че не ми е ректор за да ме урежда както искам.

Тук може би отново направих грешка. В стремежа си да се защитя по някакъв начин отговорих, че ВИХВП и Университета са в рамките на КНТПВО и че Вие сте и негов началник. В този момент „нормалния“ разговор свърши. Той изрева /думата е точна/ как си позволявам да го уча в неговия работен кабинет на кого е подчинен. Опитах се да загладя и че съвсем не искам да го уча, но че ми се струва, че в Пловдив, а не само в Университета са много малко преподавателите с три деца и че поне заради това би следвало да склони. Отговори ми, че по-нахален човек от мен не е виждал в живота си. На това аз му казах, че по мое мнение е нарушена Вашата заповед, в която му обръщате внимание, че следва да се поощряват многодетните, тъй като не е поощрение от 16 апартамента да получа най-лошия.

Отново изрева кой съм аз, че му държа сметка. Отговорих, че като идеологически работници и двамата би трябвало да знаем, че щем или не щем, делата ни се обсъждат от хората, по тях се говори. Аз само му казвам какво си мисля пред него, а не зад гърба му. Отговори ми презрително: „И ти си още идеологически работник“ стана от стола и викайки „вън от моя кабинет!“ започна да ме избутва от кабинета си, макар че сам си излизах. Отговорих, че не ми е приятно и без това повече да стоя. Продължи да крещи: „Вън“ макар че бяхме вече в стаята на

секретарката, където вече ни наблюдаваха още два-три чифта очи. Бях вече вън, а той продължаваше да крещи. Отговорих му, че вече съм на коридора и той с такава сила затръшна вратата след мен, че пода се посипа с мазилка.

След малко отново отворих стаята на секретарката за да попитам строителния техник какво ще правим в случая. Др. Поборников още не беше влязъл в кабинета си и отново изрева: „Вън!“

Излязох. След няколко минути, шокиран от всичко това, след кратко умуване между секретарката и строителния техник, ключовете ми бяха дадени. Не получих ключ за избено помещение (таванско въобще няма/. Вървях из града със сълзи в очите, хората се обръщаха зад мен, отидох, видях апартамента, отбих се при познати, изпих два валериана , поуспокоих се малко и към осем часа се прибрах. Показах ключовете на жена ми, разказах и всичко и чаках решението и. Отговори ми, че при тези унизителни условия, когато всичко ни се подхвърля като милостиня, и петстаен апартамент да ни дават, тя не иска да се местим. Каза ми, че е готова да живее колкото се наложи в сегашния ни апартамент и след този разговор на другия ден аз върнах ключовете на секретарката, тъй като др. Поборников отсъстваше.

Изложението ми стана много дълго. Простете ми, др. Папазов. Простете ми и за машинописните грешки. Благодаря Ви от все сърце за стореното от Вас /след Вашата резолюция върху молбата ми вървях из София и се усмихвах на всеки срещнат/. Замяната считам за пропаднала. Нямам повече желание да се срещам с др. Поборников. Има хора, които са в много по-тежко положение от мене. Те издържат. И ние ще издържим. Още веднъж благодаря др. Папазов и прощавайте. Желая Ви крепко здраве и много щастие.

Пловдив

6 май 1976 г. Димитър Николов Митев

Старши асистент по политикономия

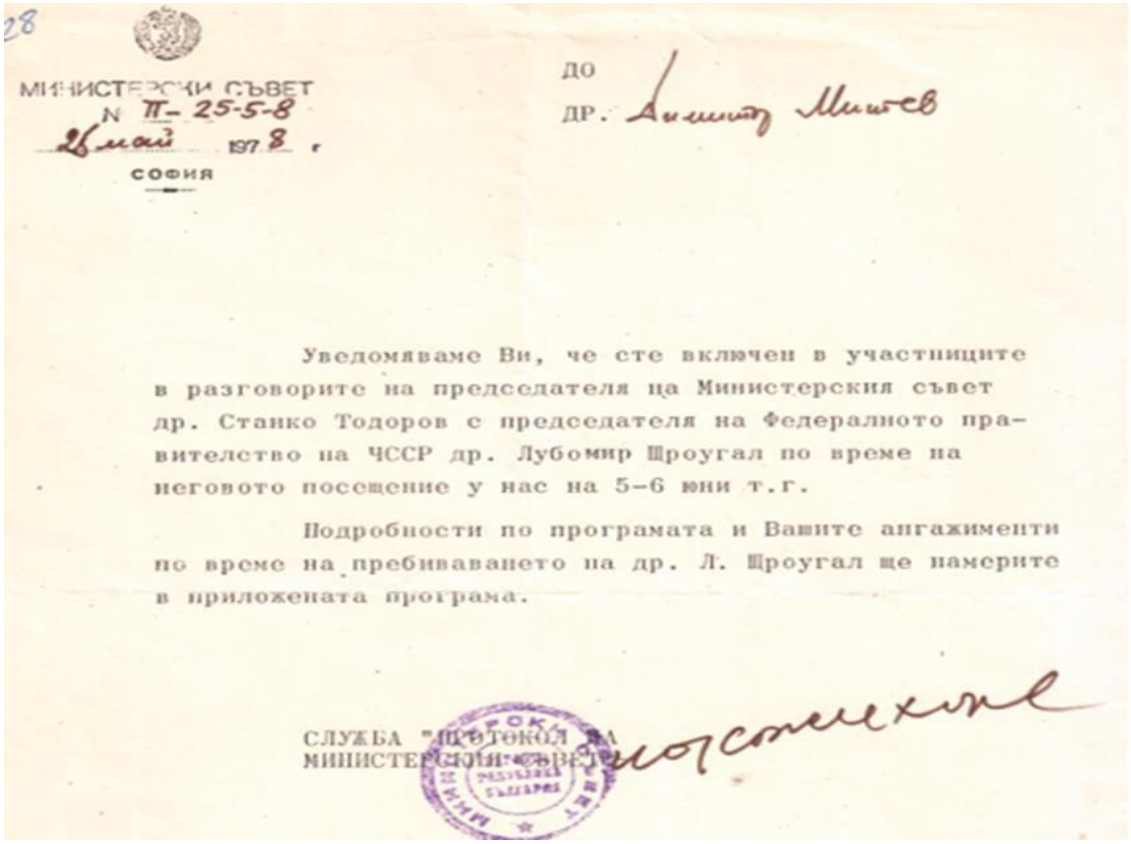
ВИХВП – Пловдив

76. Преводач на междусесийна среща на смесената българо-чехословашка комисия за икономическо и научно-техническо сътрудничество. Разговор за строителството на социализма с Начо Папазов – председател на българската част на комисията.

Тъй като вече допусках всякакви неприятни варианти, на следващия ден помолих двама колеги от курса по английски език – главни асистенти от ВМИ Пловдив Георги Паскалев (хирург и бъдещ ректор на ВМИ, зет на тогавашния шеф на Окръжно управление на МВР в Пловдив генерал Сарийчев) и Павел Ставрев (ортопед и бъдещ професор) да бъдат свидетели и в тяхно присъствие върнах ключа на секретарката на Драгомир Поборников.

Горното писмо до Н. Папазов изпратих на 6-ти май 1976 г. В края на същия месец и началото на м. юни със заповед от Министерски съвет бях командирован в София като преводач за междусесийната среща на

председателите на двете части на българо-чехословашката комисия за икономическо и научно-техническо сътрудничество.

28

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ
№ П-25-5-8
26 май 1978 г.
СОФИЯ

ДО
ДР. Димитър Минчев

Уведомяваме Ви, че сте включен в участниците в разговорите на председателя ца Министерския съвет др. Станко Тодоров с председателя на Федералното правителство на ЧССР др. Лубомир Шроугал по време на неговото посещение у нас на 5-6 юни т.г.

Подробности по програмата и Вашите ангажименти по време на пребиваването на др. Л. Шроугал ще намерите в приложената програма.

СЛУЖБА "ПРОТОКОЛ" ПРИ МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

Тогава председател на българската част беше Начо Папазов. Спомням си интересен според мен фрагмент от контакта ми с него. На път от Пловдив към Чирпан, където делегацията трябваше да посети различни обекти, в колата Начо Папазов ме попита какви са отношенията в катедрата ми и дали се караме. Тогава му отговорих че не се караме и гордо заявих, че ние сме катедра по „марксизъм ленинизъм“. Пък той за моя изненада ми каза, че точно тези катедри най-много се карат. В качеството му на председател на Комитета за наука, технически прогрес и висше образование той очевидно е разполагал с доста информация за положението в идеологическите катедри, както ни наричаха тогава. А аз все още бях в плен на първоначалните си наивни представи за катедрата, в която работех. Тогава това негово становище ме изненада, нямах представа, че в близко бъдеще ще ми се наложи да разбера колко прав е бил.

В общ план тогава му казах, че съвсем закономерно в строителството на социализма комунистическата партия има ръководна роля, както е записано и в конституцията ни. Всички ключови постове в обществото ни се ръководят от членове на БКП – в производство, в образование, в държавни органи и т.н. Това е съвсем закономерно. Но това същевременно означава, че зад всяко безобразие в страната ни стои подпис на партиен член или поне негова пасивност. Начо Папазов ме погледна изпитателно и каза:

- Слушай, това е голямо нещо което казваш.

От отговора му тогава не ми стана съвсем ясно дали е съгласен с казаното от мен или по- скоро е нещо като предупреждение да внимавам какво говоря. Беше ми неудобно да го попитам конкретно съгласен ли е с мнението ми или не. С течение

на времето обаче все повече се убеждавах колко е прав за положението в катедрите по марксизъм-ленинизъм.

При сбогуването с чехословашката делегация на летището той, без да съм го молил за това, изненадващо за мен каза, че ще говори с Дража Вълчева за нещо подобро от сегашното ми жилище. Аз не можах да реагирам веднага, тъй като той бързаше да се качи на самолета за тържествата във Враца, даже се извини на Йозеф Шимон, ръководителя на чехословашката делегация, че няма да дочака излитането на самолета с делегацията, както трябва да направи съгласно дипломатическия протокол. Затова написах следното писмо до Дража Вълчева:

77. Писмо до Дража Вълчева заради обещанието на Папазов да говори с нея за жилището ми.

Уважаема другарко Вълчева,

Простете ми, че се обръщам към Вас и Ви занимавам с проблеми, с които се сблъсках напоследък. Нямах намерение да Ви пиша, но обстоятелствата в известна степен се промениха.

В основни линии става въпрос за следното:

На 31.V и 1. VI. тази година бях командирован като преводач за междусесийната среща на председателите на двете части на българо-чехословашката комисия за икономическо и научно-техническо сътрудничество. Председател на българската част на комисията е др. Начо Папазов. При сбогуването на летището той ми каза, че ще говори с Вас за „нещо по-хубаво“ във връзка със замяната на сега ползваното от мен жилище с по-голямо. Аз бях изненадан доста от неговото решение, а и той бързаше много за самолета за Враца във връзка с тържествата по случай гибелта на Ботев, така че не успях да го помоля да не върши това.

Изпращам Ви един екземпляр от писмото си до него. За да бъде всичко поясно, мисля че се налага да дам следните пояснения.

Когато наближи раждането на третото ми дете (от 14.5. то вече е на бял свят) аз посетих др. Д. Парикян за да го помоля за замяна на ползвания от мен сега едностаен апартамент с по-голям. Др. Парикян не ми отказа, каза ми да опиша подробно положението си и да предам молбата лично на него. В разговора той сподели, че много ведомства имат значително по-голяма наситеност с жилища от ГНС –Пловдив.

Няколко дни след този разговор аз научих, че Пловдивският университет ще раздаде 62 жилища, че 16 от тях за големи и прецених че е по-добре да не занимавам със своите проблеми ГНС, а да се опитам да извърша замяната в рамките на КНТПВО.

Срещнах се с ректора на ВИХВП, който даде съгласието си да помоля разрешение от КНТПВО. ректора на Пловдивския университет др. Поборников за извършване на замяната. Др.
Поборников обаче ми отказа под предлог, че няма право да разреши замяната без съответно

След това се обърнах към др. Начо Папазов с молба за съдействие (молбата е при др. Поборников). Той ме прие много топло, прочете че има 16 големи жилища, а само един кандидат от университета с три деца и ме попита: „ Е какво иска още Поборников“? Отговорих, че иска нареждане. На това той ми отговори: „Ето му нареждане“ и написа върху молбата ми:

„Др. Поборников,

Следва да се поощряват многодетните.

Да се удовлетвори молбата на др. Митев“

Останалото може да се разбере от писмото ми до др. Начо Папазов. Накрая, уважаема другарко Вълчева, искам още един път да Ви помоля, ако др. Папазов говори по този въпрос с Вас, Вие да не отнемате от времето си за неговото решаване. Дълбоко съм убеден, че уреждането на жилището ми не е проблем, който да се решава на такова високо равнище и вярвам, че с течение на времето всичко ще се уреди.

Искам също да изразя пред Вас дълбокото си огорчение и разочарование от отношението на др. Поборников към моята молба. Изглежда обаче, че той не се отнася така само към мен. Една седмица след като върнах ключовете аз отидох да получа да получа обратно заповедта за настаняване на човек от Университета на мое място. Тя не ми беше дадена и не ми е дадена и до сега, но не това ме разстрои. Пред кабинета на др. ректор на университета аз срещнах човека, който трябваше да се настани на мое място. Той заяви, че целият му багаж е натоварен в камиона на университета, че е спал с камиона на улицата и под дъжда. Всичко това при 46 свободни апартамента на 11 май, когато в същия жилищен блок апартаментите на Югенерго бяха раздадени на 25 март. Няма да се опитвам да квалифицирам всичко това, а само ще цитирам молбата му:

„Др. Митев, моля ви не влизайте при него, защото ще се ядоса и няма да ми даде ключовете, а аз после трябва да се хвърля под влака, защото съм на улицата“. Някога Вие ме посъветвахте да пазя нервите си, но трябва да призная, че макар да сте хиляди пъти права, много е трудно да се пазят нервите, когато виждам подобни неща от страна на ректора на най-голямото и най- представително висше учебно заведение в Пловдив, от страна на доцента по марксистко-ленинска философия др. Поборников. Или те са чужди на политиката на нашата Партия, или аз не разбирам нейната политика.

Прощавайте още един път др. Вълчева за не много приятното ми писмо.

С най-дълбоко уважение:

8. юни 1976 г.

(Димитър Н. Митев)
старши асистент по политикономия -
ВИХВП

гр. Пловдив

Отговор на писмото не получих. Нямам сведение на Драгомир Поборников да е била наложена каквато и да било санкция. А когато писах писмото до Дража Вълчева идеята ми беше преди всичко да я информирам в качеството й на първи секретар на Окръжния комитет за действията му като ректор и идеологически кадър.

78. Грубата ми „грешка“ при контакта с Поборников. Разказ на колегата от ПУ Кольо Спасов.

Десетина години след приключването на този злополучен опит за замяна на малкия ми апартамент от колегата ми главен асистент по политикономия в катедра „марксизъм-ленинизъм“ на Пловдивския университет Кольо Спасов разбрах, че съм направил груба грешка. Трябвало било няколко пъти да поканя Поборников на гости, да го напоя и нахраня. Това бил пътят към неговото благоразположение. Каза ми, че той самият е приложил тази тактика и е успял да получи жилище на същото място. Мина ми през ума мисълта дали Поборников не е отлагал толкова дълго раздаването на ключовете за апартаментите за да даде възможност на повече кандидати за жилище да приложат тактиката на колегата Спасов. Спомних си също как свойски се държеше с мен при първия ни контакт и ме убеждаваше да не казвам на никого, че само на мен е показал схемата с апартаментите. Аз обаче се оказах недорасъл за такава практика. Но пък стигнах до извода, че не само катедра марксизъм-ленинизъм във ВИХВП е в болестно състояние.

Всички опити за замяна на жилището ми с по-голямо правих без да информирам когото и да било в катедрата. Не исках да използвам обстоятелството, че работя в един кабинет със съпругата на първия секретар на ГК на БКП. След време разбрах, че опитите ми не са останали тайна за нея и за Борис Димитров и че това ми поведение е било прието като нещо отрицателно, нещо като незачитане от моя страна. Днес, няколко десетилетия след тези събития, през ума ми минава и мисълта дали Борис Димитров не е подтикнал Поборников да постъпи по описания в писмото ми до Начо Папазов начин. Това обаче е в сферата на догадките и е напълно възможно такова предположение да е погрешно.

И така, Неда - третото ни дете се роди две седмици след провала на замяната и връщането на ключовете. Продължихме да живеем в същото жилище, което за нас беше вече много тясно, но пък беше истински лукс в сравнение с втората половина на 72-ра и цялата 73-та година, когато със съпругата ми след завръщането ни от ЧССР и първото ни дете живеехме в едностайния апартамент на родителите ми. Ние тримата в спалнята, брат ми в преходния хол и майка ми и баща ми в кухнята.

79. Тетрадка за обратна връзка със студентите.

След приключването на обучението ми в интензивния шестмесечен курс по английски в началото на 1976/7 учебна година отношенията в катедра „марксизъм-ленинизъм“ към мен и работата ми продължаваха да се развиват благоприятно. Учебните ми занятия протичаха нормално. Въведох

тетрадка за обратна връзка със студентите. Оставях я 15 минути преди да започна лекцията или упражнението при тях и те можеха да пишат въпроси, да отправят критики и препоръки относно воденето на лекциите и упражненията, да изказват мнения по актуални политически и икономически проблеми. След влизане в час аз прочитах какво са ми написали и за какво са ме питали и намирах начин според характера на написаното за няколко минути да отговоря. Тази практика ми помагаше да усещам какви са интересите, познанията и настроенията на студентите, което ми даваше възможност да водя по успешно учебния процес. Сред студентите и не само сред тях често срещано мнение беше това, че човек трябва да има едно на ум и да внимава когато се изказва по политически и икономически проблеми. Обяснявах на студентите си, че нямам сонда с която да проникна в главите им и да разбера какво знаят и какво не знаят, какво ги интересува и какво не. Споделях с тях, че за да си гледам работата по-добре ми е необходимо да знам какви са възгледите им за да мога да съобразявам лекциите и упражненията с тези възгледи, т.е. да се опитвам да изчиствам неверни представи и да внедрявам у тях научното познание за обществено икономическите отношения. Шегувах се, че в този смисъл, да имат едно на ум когато се изказват или питат, за мен е много. Ако хич не могат без нещо на ум, то нека да е най-много една десета от единицата например. Стремях се да постигна доверие у студентите и ми се струва, съдейки по въпросите и мненията, които се появяваха, че успявах да скъся дистанцията между мен и тях. За тази моя практика, както и за излетите, които организирах със студентите, на които преподавах, ръководителят на катедрата Борис Димитров се изказа, че „много си давам дупето под наем на студентите“. Това негово мнение обаче не ми пречеше да продължавам в същия дух. Между другото това бе един от възпитаните изрази, които съм чувал от него. Защото съм чувал и друго. Например когато след сватбата на сина му Дърева го попита как са младите, какво правят, той отговори: „еб.т се, какво друго да правят“. При друг случай Попова го попита защо иска да му прекарат вода и да му сложат мивка в кабинета, а той отговори: „Да пикая в нея“

80. Активност в катедрата, института, във вечерния партиен университет, д-во „Г. Кирков“, хумор без мито, издателство Медицина и физкултура. Необходимост от допълнителни доходи

През тези две години продължих да участвам активно в живота на катедрата и института. Бях избран за отговорник на партийната група при катедрата. Във вузовския профкомитет продължавах да завеждам сектор социалистическо съревнование и да се занимавам с неговото организиране и

отчитане. Водех партийната учебна година за служителите от администрацията и техническия персонал. Участвах в комисия за оценка на нивото на преподавателската дейност като в нея отговарях за идейно-политическия аспект в преподаването на техните предмети.

Във вечерния партиен университет водех звено за подготовка на резервни партийни кадри. По линия на дружество Георги Кирков изнасях лекции из целия Пловдивски окръг. Плащаха ми по 4 лв. на лекция (всяка пета лекция бе безплатна, на обществени начала) и това донякъде кърпеше семейния бюджет, защото семейство с три деца има обективно необходими разходи.

Пак за да посрещна тези разходи през този период преведох от чешки език книгата „Културизъм за мъже“ за издателство Медицина и физкултура. Превеждах и публикувах в окръжния партиен вестник Отечествен глас за рубриката му „Хумор без мито“ хумористични материали от чешката преса. През този период ръководителката на дисциплината политикономия Дафина Дърева, въпреки че през 1974 г. бе защитила кандидатска дисертация все още не беше се хабилитирала, а си оставаше на длъжност старши преподавател, за доцент бе избрана след този период.

81. Решение на ОК на БКП в института да дойде да чете лекции по политикономия доцент Делко Мустаков. Опита ми да противодействам.

Не помня точно в кой момент от Окръжния комитет на БКП бе взето решение в Института да дойде да чете лекции доцента по политикономия Делко Мустаков, който по това време беше директор на Окръжната държавна инспекция по труда, но преди това е бил преподавател в нашата катедра и след неговото напускане се е появила възможността да бъде обявен конкурс за асистент, на който аз се явих. Вестта за идването му в катедрата предизвика истински смут у Дърева и ръководителя на катедрата Димитров. Дърева го характеризираше като примитивен мужик, но същевременно ме успокояваше, че той спрямо мен няма да има някакви претенции.

Виждайки каква атмосфера се създава, аз на своя глава поисках да бъда приет от Дража Вълчева, за да се опитам да информирам, че решението Делко Мустаков да води лекции в катедрата е неприемливо от гледна точка на социално-психическия климат, който ще се промени в отрицателна насока. До Дража не стигнах, прие ме нейният сътрудник Кирил Кирезиев, изслуша ме, но до промяна на решението не се стигна. На срещата присъстваше и завеждащият отдел „Пропаганда и агитация на ОК на БКП Русин Донев.

82. Нужни са действени, а не формални мерки. 17.2.1977 г.

През годините на народната власт и особено през годините след Априлския пленум на ЦК на БКП от 1956 година вътрешната търговия в нашата страна постигна значителни успехи. Стокооборотът на дребно расте ежегодно с високи темпове, непрекъснато се подобрява и разширява асортимента на предлаганите стоки, развива се материално-техническата

база на търговските обекти, подобрява се търговското обслужване. Това е резултат на бързото развитие на материалното производство, резултат на грижите на партията и държавата за развитието на търговията, резултат на усилието, което ежедневно полагат хилядите търговски работници.

Тези успехи са ясно забележими и тях не ги виждат само тези, които въобще не искат да ги видят. Наред с безспорните успехи, които са главният и определящ момент в характеристиката на социалистическата ни търговия, все още съществуват и редица нерешени проблеми и недостатъци. По този въпрос в доклада на др. Тодор Живков, изнесен пред Декемврийския пленум на ЦК на БКП от 1972 г. се казва: „ЗАЕДНО С ТОВА ОБАЧЕ ТЪРГОВИЯТА И ОБЩЕСТВЕНОТО ХРАНЕНЕ ПРОДЪЛЖАВАТ ДА ИЗОСТАВАТ ОТ ОБЩИТЕ ТЕМПОВЕ НА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ. БЪРЗОТО МОДЕРНИЗИРАНЕ НА ВЪТРЕШНАТА ТЪРГОВИЯ И ОБЩЕСТВЕНОТО ХРАНЕНЕ Е НЕ САМО ИКОНОМИЧЕСКИ, НЕ САМО ТЪРГОВСКИ, НО И ДЪЛБОКО ПОЛИТИЧЕСКИ И ИДЕОЛОГИЧЕСКИ ВЪПРОС С ОГРОМНО СОЦИАЛНО И ВЪЗПИТАТЕЛНО ЗНАЧЕНИЕ“ /Курсивът е на др. Т. Живков/[x].

В настоящия материал искаме да се спрем именно на някои недостатъци, които понякога хвърлят петно върху социалистическата ни търговия. Ще започна с пример за да бъде още по-ясно за какво става въпрос. Той е от централни хали, които след преустройството и модернизацията имат всички предпоставки да бъдат едно образцово търговско заведение.

На 4. II . 1976 г. станах свидетел на следния случай: гражданин беше взел в кошницата за покупки шест бурканчета с кисело мляко. На касата при плащането касиерката извади две от бурканчетата с мотивировката, че има нареждане да се дават само по 4 бурканчета. Гражданинът помоли да му бъде направена отстъпка, тъй като има три дребни дечица и че на следващия ден е рано сутринта на работа, а съпругата му остава сама с трите и няма да може да купи. Касиерката му отговори, че това не я интересува, тъй като ако я лишат от премия, нейните деца няма да има какво да ядат.

Гражданинът изрази неверие, че някой може да глоби или лиши от премия търговски работник заради отстъпка от такъв характер, но касиерката беше непреклонна, заяви че с този гражданин не може да работи и хвърли двулевовата банкнота обратно в кошницата с покупките. След това въпросният клиент отиде да търси управителя, за да му бъде направена отстъпка. Преди да се срещне с управителя възрастен човек с очила и синя манта го запита какво иска и след като получи отговора, посъветва клиента да вземе четири бурканчета, да остави мрежата с покупките на гардероба и да се върне втори път за да закупи останалите бурканчета с кисело мляко.

Недоволен от този съвет гражданинът влезе при управителя, който също защити разпоредбата за четирите бурканчета и нареди на въпросния служител с очилата да изнесе две бурканчета на гардероба, клиентът да заплати четири бурканчета на касата и останалите две на гардероба. Клиентът се възмущаваше и нарече това мишкарска търговия, но в края на краищата плати четири млека на касата и две на гардероба и си отиде. Така завърши случката.

Междувременно, хората от съседните каси, които чакаха да заплатят покупките си , изразиха готовност да помогнат на клиента, тъй като някои от

тях носеха по едно, две или три бурканчета и предложиха да сложат допълнителните млека като свои, да ги заплатят , а пред входа на халите да ги предадат на нуждаещия се гражданин.

Пропуснахме да отбележим още и това, че докато гражданинът се възмущаваше от подобно отношение към него, като баща на три деца, служителят с очилата му заяви, че не знае да търгува. На това му беше отговорено, че случаят заслужава да се изнесе във вестника, а той цинично заяви: „Пишете. Такива като вас пътека са направили тука. Ако ви отпечатат материала аз Хасан ще стана.“ Явно случаят не е единствен, а положително се среща не само в централни хали.

Какви изводи се налагат от този и подобни случаи. Очевидно е, че въпреки постигнатите успехи в насищането на потребителското търсене със стоки от първа необходимост, ние не сме застраховани от по-кратък или по-продължителен недостиг на определени стоки в магазинната мрежа, независимо дали този недостиг е по субективни или обективни причини.

Какви мерки трябва да се вземат в такъв случай? Ръководството на Централни хали, а може би и някое по-висшестоящо ръководство е взело решение да не се продават по повече от четири бурканчета кисело мляко на човек. Подобни ограничения може да се срещнат при тоалетната хартия, при кромида, при праха за пране преди време и т.н.

Какъв е резултатът от такава мярка?

Впрочем тук би трябвало да се говори не за резултат, а за резултати. На първо място мярката представлява еднакво мерило към различни хора с различни потребности. Защото три бурканчета кисело мляко се дават и на семейство с едно дете, и на семейства с три деца. /Тук пишем три, защото междувременно наредбата е променена и цифрата четири е заменена с три./ Кое семейство е облагоприятствано не е нужно даже да се коментира. А предполагам, че на ръководителите, издали такава и аналогични разпоредби за други недостигащи стоки от първа необходимост, е известна безрезервната партийна и държавна подкрепа на многодетните семейства. Формалното ограничаване на броя на закупените от един клиент дефицитни стоки на пръв поглед преследва целта по-дълго време да има кисело мляко или друга дефицитна стока, за да могат повече хора да си купят. Наричаме тази мярка формална, защото е масово явлението гражданите да си оставят покупките в гардероба на централни хали и да се връщат отново на друга каса за да си закупят нужното им количество или да се презапасят, ако стоката е с по-траен характер.

Тук опираме до втори проблем, така ясно формулиран в приведения от нас цитат от доклада на др. Т. Живков. Въпросът е за възпитателния ефект. Такава мярка приучава хората да заобикалят законите и разпоредбите, приучва хората на лъжа. Честният клиент иска да бъде проявено разбиране от търговските работници спрямо неговите нужди, гражданите около него са готови да му помогнат като заобиколят разпоредбата, търговските работници уредиха въпроса чрез продажба в гардероба, но след много разправии.

Това уронва достойнството на многодетните родители. Не е нужно никакво капитално вложение, никакви материални разходи не са необходими, а е необходимо познаване на партийната политика, за да се отговори с чест на изпадналия във временно затруднено положение баща, че

разпоредбата е разпоредба, но тя се прилага от живи хора, които би трябвало да имат способност да преценят кога трябва да се направи изключение, щом като гражданинът искаше и чрез паспорта си да удостовери броя и възрастта на децата. Социалистическата ни държава дава огромни средства за стимулиране на раждаемостта, а в случая, повтаряме, не са нужни средства, а човешки подход.

Какво предлагаме в края на краищата след всички тези разсъждения, както и въз основа на много други впечатления, които естествено не можем да предадем всички, ако не искаме писаното тук да придобие размерите на роман.

Преди всичко е необходимо търговските организации да осигурят в тясно взаимодействие с кварталните отечественофронтовски организации картотекиране, на млади и многодетни семейства, на престарели хора, които не могат винаги да се редят на опашки или да дебнат край магазина кога ще се появи нужната стока и за тях съответните неща да се запазват, но организирано, по обществена заявка за да не се влезе в противоречие с постановленията на министерския съвет и други нормативни актове за търговията.

Необходимо е стоковите фондове от дефицитни стоки да се разпределят по-равномерно в магазинната мрежа на града. Защото в утринните часове, ако се спрем пак на киселото мляко, ще видим, че след седем часа /до този момент млякото в болшинството квартално магазини привършва/, в Централни хали болшинството от купувачите не са от близките до заведението улички и квартали, а са от значително по-отдалечени. Това означава, че сутрин, когато се бърза за работа, много хора не могат да закупят спокойно търсената стока в най-близкия магазин и тръгват към центъра и по-специално към халите. Това води до прахосване на свободното време на гражданите или до закъснение за работа, до самоотлъчки по време на работа и т.н. А това нанася щети на народното ни стопанство и често отсъстващи са и тези, които се занимават с производството на стоки за широко потребление.

Проблемите всъщност са много, но ние искаме да се спрем само на още един. Това е проблемът за информацията. Търговските организации не полагат нужните грижи да информират чрез търговските работници гражданите относно причините за една или друга ситуация с търговските фондове. Това поражда от една страна благоприятна почва за пускането на всякакви слухове, които често пъти съвсем не са добронамерени спрямо социалистическата ни търговия и спрямо социалистическия строй, а от друга страна понякога създават паника сред населението, което бърза да се запасява и презапасява с редица стоки. Последното пък от своя страна, особено когато липсват достатъчно стокови резерви, предизвиква сериозни смущения в ритмичното снабдяване на населението. Крайно време е клиентите да започнат да се срещат с все по-голямо количество и по-достоверна информация за причините на различните явления в снабдяването, били те положителни или отрицателни. С това не считаме, че сме изчерпили всички проблеми и че предлаганите мерки са единствено възможните и най-подходящите. Във всеки случай обаче положението налага да се вземат мерки, които може би не, а действително ще изискват повече

усилие от залепването на една хвърчаща бележка на щанда за киселото мляко, че ще се таксуват само по три бурканчета, но за сметка на това ще доведат до по-справедливо и по-правилно решаване на повдигнатите проблеми. 17.2.1977 г.

Пловдив

Димитър Н. Митев
старши асистент по
политикономия
катедра „марксизъм-ленинизъм“
ВИХВП – Пловдив

83. Катедрата напускат двамата преподаватели по научен комунизъм. Същност на конфликта.

През този период катедрата бе напусната от старши преподавателя по научен комунизъм Будимир Ивана Митрович, политемигрант от Югославия, със смъртна присъда от там. След него напусна и асистентката му Веселина Габровска и така започнаха години наред да възлагат лекциите на външни преподаватели, включително от Съветския съюз и бяха назначени нови асистенти – Весела Иванова и Иван Семерджиев. А аз се запознах за съжаление късно със същността на конфликта между Митрович и ръководителя на катедрата Б. Димитров. Разполагам с доклад на Митрович до ВК и ГК на БКП, в който той описва много проблеми на катедрата и действия на Димитров. Тук си позволявам да цитирам само следната извадка от този доклад:

„На края, у мен няма никаква болезнена мнителност др. Димитров. И ако това се свързва с кариеризма, то искам да заявя, че не се боря за никаква кариера, нито за това съм дошъл в България. Ако съм държал за кариерата, то при съществуващата в Югославия обстановка имаше богати условия за това. Изобщо и сега, и по много други поводи ми лепвахте и лепвате етикета за болезнена мнителност. Моето реагиране е последствие от съществуващата обстановка в катедрата. Това е базата. Ако се промени тази база и се създадат другарски и партийни отношения, ще изчезне и онова, което Вие наричате мнителност и т.н.“ . Тази извадка е от ноември 1971 г. – тоест една година преди моето постъпване на работа в катедрата.

84. Юлски пленум на ЦК на БКП. Доклад на Т. Живков

През 1977 г. бе проведен Юлски пленум на ЦК на БКП, на който бе изнесен много критичен доклад от Т. Живков и бе издигнат лозунга „Всеки за всичко пред всички отговаря“. На мен този доклад много ми хареса, защото бъркаше в раната и доста точно отразяваше състоянието към този момент в обществото и партията. На този пленум официално бе въведено използването на понятията „малка правда“ и „голяма правда“ за развитието на българското общество. И бе подета кампания за борба с отрицателните явления , характеризирани с понятието „малка правда“.

В средствата за масова информация бе подета кампания за разясняване на материалите на пленума и се появиха доста критични публикации с конкретни примери за отрицателни явления. Такъв материал под заглавие „Ако спазваш закона обиждаш“ се появи през м. ноември във вестник „Антени“ относно действия на председателя на Сливенския окръжен народен съвет, който с компания от приятели през работно време е ловил риба и в резултат на това са наказани рибовъдите, които са го санкционирали за неразрешения риболов. (да намеря статията и да я поместя тук) След появата на този материал бе публикуван и отговор от Първия секретар на Окръжния комитет на БКП в Сливен Величко Петров, който се опитваше да оправдае и защити председателя на ОНС Данчев. Бях дълбоко възмутен от този отговор и написах следното писмо до Величко Петров: (необходимо е да намеря и поместя и отговора на Величко Петров)

85. Отворено писмо до Величко Петров – I секретар на ОК на БКП – Сливен.

Отворено писмо

Уважаеми другарю Петров,

Прочетох материала „Ако спазваш закона – обиждаш“, публикуван във вестник „Антени“ от 25 ноември 1976 г. Въпросният материал завършва с молба от страна на редакцията до читателите да напишат мнението си във връзка с изнесените факти. Искаше ми се и на мен да пиша да редакцията, но някак си не ми остана време. След Вашия отговор обаче ми е изключително трудно да не реагирам. Позволете ми преди всичко да се усъмня в това, че целият окръжен комитет на Партията в Сливен се е запознал с критичния материал и споделя становището Ви. Причините смятам че ще разберете постепенно.

Признавам, че вътре в мен кипи и ми се иска да Ви пиша направо със сарказъм, но ще се мъча да Ви задавам въпросите си спокойно.

Вие сте съгласен с факта, че др. Данчев е бил на въпросния язовир за риба. Струва ми се че сте забравил да коментирате факта, че това е в работно време, и че когато огромното болшинство от нашия народ полага успешно основите на настоящата петилетка чрез упоритя си труд, в същото време един „уважаван и обичан ръководител“, придружен от други, които също уважават много работното време и трудовата дисциплина, ловят риба. Бих искал да знам дали според Вас и това е форма на проявление на авангардната роля на комуниста в нашето общество.

В отговора си Вие споменавате, че др. Данчев е бил „принуден“ да напусне язовира и след това е последвала санкцията за рибарите. Как мислите, основателно или неоснователно е бил „принуден“ един председател на ОНС да напусне язовира и прекрати риболова?

По-нататък Вие твърдите, че наказанието на рибовъдите е станало без негово знание или внушение. Тук имам няколко въпроса:

- Вярно ли е, че рибовъдите са ходили два пъти да се извиняват и не са били приети?
- Унизително ли е това за тях като трудови хора или не?

Чете ли др. Данчев в-к Антени и по-специално чел ли е материала относно неговата собствена личност? Ако е чел материала, по какъв начин са се проявили „неговите лични качества и добродетели“ които „са били винаги за пример“ спрямо наказаните работници и наказващото ги ръководство? За Вас е „необяснимо“ защо за всичко се обвинява др. Данчев. Моите скромни възможности ми позволяват да схвана че в материала обвиняемият не е само др. Данчев. Пак поради скромните си възможности не мога да разбера, защо Ви е „необяснимо“ че се търси вина от председателя на ОНС и Ви моля най-учтиво да ми отговорите.

Вие пишете: „Нещо повече, събрани са примери, случаи, изявления, разсъждения на отделни хора за да се утвърждава всичко това като морал, като норма на поведение на един председател на ОНС“. Моите въпроси са: Верни ли са изнесените данни? Как познахте, че авторът не е искал да разкрие истината, а е искал да утвърждава всичко това като морал и норма на поведение на др.
Данчев?

Следва силен пасаж за защита на др. Данчев от обвиненията. Силен, защото е направен от такава висока инстанция, каквато е заеманата от Вас длъжност. Силен, защото др. председател е антифашист. Но слаб, защото за днешната му дейност не изнасяте контрафакти. Наричате материала „злополучен“ /без да докажете в какво е злополучността му/ и сте твърдо убеден, че и след станалото авторитета на председателя не може да бъде отнет. За кой авторитет става въпрос – за формалния или неформалния?

Формалният авторитет трудно може да му бъде отнет, докато е подкрепян така мощно от Ваша страна. Но неформалния той сам си го отнема с постъпките си.

Следващият пети пасаж се състои от три изречения в които Вие обвинявате автора, но доказателства за верността на тези изречения не могат да се открият и с електронен микроскоп в тези седем реда. Защо не ги доказвате? Достатъчно доказателство ли е според Вас че тези три изречения са написани от един първи секретар на ОК на БКП? Запитвате ли се защо и първият секретар на ЦК на БКП др. Тодор Живков също доказва, когато критикува?

С първото изречение от шестия пасаж мога да се съглася без ни най-малко възражение. Но отново следват две изречения, които трябва да бъдат цитирани, защото по мое мнение са образец на рафинирано задушаване на критиката. Вие пишете: „НИЕ СЧИТАМЕ /курсивът е мой – Д.М./ че авторът на споменатия материал е показал едно опростено разбиране на изискванията, предявени от Юлския пленум на ЦК на БКП. СТРУВА НИ СЕ /курсивът е мой – Д.М./ че по този начин се издребнява, стига се до огорчаване и отричане на отделната личност, поощрява се преднамереността, разумността се заменя с повърхностно отношение към един или друг факт“. Това което съм поставил в курсив ли Ви е

доказателството, др. Петров? Ако аз знаех поне нещо от фактите, които Ви дават основание да напишете „Ние считаме“ и „струва ни се“ можеше и да Ви повярвам.

Следва пасаж от едно изречение, половината от което е констатацията или по-точно признанието, че нямате претенция за непогрешимостта на най-отговорните ръководители в окръжната партийна организация, а втора половина се състои отново ….от недоказано обвинение спрямо автора на критичния материал. Предпоследният пасаж се състои отново от голословно твърдение, че описаният случай има „случаен характер“.

Вие другарю Петров молите редакцията на Антени да разбере „основателната Ви тревога“ и „в подходяща форма“ да даде място на мнението Ви на страниците на вестника. Към редакцията не мога да не изкажа възхищението си от подходящата форма за Вашето опровержение, каквато представляват публикуваните под него неофициални коментари. А към Вас ще си позволя още няколко въпроса:

Тъй като никъде нищо не доказвате, а само твърдите упорито, че др. Данчев е невинен, започвам да се двоумя за характера на „основателната Ви тревога“. Наистина ли това е тревога за оклеветен човек или е тревога да не се разкрият някой ден и други неща, които др. Т. Живков сполучливо характеризира като явления на „малката правда“?

В публикуваното Ваше опровержение от нито една дума не се чувства Вашата тревога за авторитета, но действителният. Не Ви ли се струва, че прочелият всички материали , публикувани във връзка случай във вестник Антени, в повечето случаи ще се каже: „Гарван гарвану око не вади“.

- Полезно ли е да утвърждаваме с такива голословни опровержения мнение сред широките народни слоеве, че и при социализма „гарван гарвану око не вади“?

Димитър Николов МИТЕВ
старши асистент по политикономия
ВИХВП - Пловдив

Отговор на отвореното писмо от Величко Петров не получих. Не получих коментар и от вестник Антени, където изпратих екземпляр от писмото си. За мен постъпката на В. Петров и председателя на ОНС в Сливен Данчев са илюстрация за процеса на деградация на БКП, на самозабравяне на представители на партийната номенклатура. По времето на този медиен скандал (1976 г.) от 1971 до 1981 г. Величко Петров бе кандидат-член на ЦК на БКП, а от 1981 до 1990 г. е член на ЦК на БКП. И ако е вярна поговорката, че „вълкът козината си мени, но нрава не“, очевидно именно показаната от него „висока принципност и партиен морал“ в писмото му до в-к „Антени“ е била поощрена с повишението му в партийната йерархия.

За да продължава да брани безобразията на „верни“ партийни кадри от „злепоставящи“ ги материали в пресата. А години по-късно, доколкото си спомням, Тодор Живков заяви, че от Юлския пленум е излязла само „една

пукотевица“. Превръщането на този пленум и неговите тези в пукотевица е безспорна заслуга преди всичко на висшата партийна номенклатура. И при тези условия по-нисшите кадри следваха примера на по-висшите.

Запознаване на доц. Дърева с писмото до В. Петров.

В края на месец ноември дадох на доцент Дафина Дърева да прочете писмото ми до първия секретар на ОК на БКП в Сливен Величко Петров. Тя се въздържа от коментар, а тогава аз все още живеех с представата, че споделям написаното с единомишленик. След това с течение на времето имах много поводи да се убедя, че представата ми е била погрешна и че тя като съпруга на вече член на ЦК и първи секретар на ГК на БКП в Пловдив е застъпвала по-скоро позицията на В. Петров, отколкото моята.

86. Информация от проф. Иван Иванов за разговор с Б. Димитров. Неспокойна личност.

През този период предстоеше отчетно-изборно събрание в първичната ни партийна организация. Във връзка с нея професорът по механика Иван Иванов ми сподели, че е обсъдил с ръководителя на катедрата Б. Димитров възможността да бъда предложен за партиен секретар. На което той му е отговорил, че е против, защото според него съм „неспокойна личност“. Не се стигна до предложение да бъда избран за партиен секретар на нашата партийна организация. А и аз не желаех това и ако ме бяха предложили щях да си направя отвод.

87. Сблъсък на брат ми с „малката правда“. Писмо до **Атанас Димитров и среща с него.**

. **Назначаване на брат ми в Новотел Пловдив.**

С така наречената „малка правда“ през този период се сблъска и брат ми. Заради неговия случай се наложи да напиша писмо и да се срещна с бившия ни посланик в Прага Атанас Димитров, който след завръщането си от ЧССР бе назначен за председател на Комитета по туризма. За какъв случай става дума се разбира от писмото ми до Атанас Димитров.

Уважаеми другарю Димитров,

Преди всичко искам да Ви се извиня за това, че Ви занимавам с не много приятен проблем, но нямам друга възможност. Това са проблеми колко то на брат ми, толкова и на музикално-артистичната дейност в системата на туризма, които все още не намират най-правилно решение. В писмото си до Вас брат ми описва част от тези проблеми, а част от тях са посочени в приложенията към писмото. Става въпрос за маса финансови нарушения, вършени от тези, които обезпечават с музикално-артистични програми отдиха на нашите и чуждестранните туристи. Много Ви моля другарю Димитров, да разпоредите да бъдат проверени изнесените от брат ми факти и ако проверката ги потвърди, да се направят съответните изводи, включително и кадрови, за да не се раздават по 60 лева дневни хонорари на

един човек, а този, който се противопоставя на незаконното пилеене на държавни пари, да бъде освобождаван от длъжност.

Смятам че от предоставените материали ясно личи принципната позиция на брат ми в духа на партийната линия, особено в духа на решенията на Юлския пленум на ЦК на БКП от 1976 г. За това обаче той е обвиняван , че „рови“, а в момента, по повод на реорганизациите, той е освободен от длъжността, която изпълняваше. За началник отдел Музикално-артистични прояви е назначен човек с неспециално средно образование. Брат ми е с полувисше образование по специалността, но е изместен от човек, който е със средно образование. Не мога да не изразя учудването си от такива размествания, особено като имам предвид приложената към писмото служебна характеристика за деловите му качества. В момента брат ми е без работа и аз Ви моля за съдействие, за да бъде възстановен на работа в Слънчев бряг.

С най-дълбоко уважение: Димитър Н. Митев

По телефона си уредих среща и Атанас Димитров ме прие в служебния си кабинет. След като си разменихме нормалните за случая любезности (не бяхме се виждали от посещението на Густав Хусак в България през 1975 година), той ме запита:

- Защо ти си тръгнал да го уреждаш?(имайки предвид брат ми).
- Ами защото нормалните начини в случая не дадоха резултат. Партийният секретар не го иска на работа, защото щял „да рови“. А брат ми разполага с много документи за конкретни нарушения, подава сигнали и затова става неудобен. Сега с откриването на Новотел „Пловдив“ може би ще има възможност там да бъде назначен на работа, но партийния секретар на „Балкантурист“ Пловдив казва, че няма свободни места. От районния комитет на партията не получи съдействие, въпреки отправената молба. И освен това, в случая той има щастливото стечение на обстоятелствата, че аз Ви познавам лично. Но какво да кажат хората, които са жертва на подобни партийни секретари?
- Има място, как да няма. Обади ми се при откриването на Новотела – каза председателят на комитета по туризма и разговорът приключи.

В деня на откриването на Новотела аз и дъщеричката ми Ивана влязохме в сградата, като на входа партийният секретар Новаков се опита да ми попречи да вляза. Но Атанас Димитров, който беше седнал заедно с директора на Балкантурист срещу входа забеляза това и даде знак да вляза. Така брат ми, който от няколко месеца беше безработен, бе назначен за ръководител на музикално-артистичната и рекламната дейност на Новотел „Пловдив“ благодарение намесата на Атанас Димитров в качеството му на председател на комитета по туризма.

88. Статия в списание „Вътрешна търговия“ за търговското обслужване на населението и социалния климат.

През 1977 г. в списание „Вътрешна търговия“ бе публикувана моя статия по проблемите на търговското обслужване на населението. Повод за

написването на статията бяха практическите проблеми с които се сблъсквах като гражданин и баща на три деца:

НЯКОИ МОМЕНТИ В ТЪРГОВСКОТО ОБСЛУЖВАНЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО И ТЯХНОТО ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ СОЦИАЛНИЯ КЛИМАТ

Сп. Вътрешна търговия

1977 г.

В резултат на използването на предимствата на планомерно развиващата се социалистическа икономика и на социалистическата търговия в частност през годините на народната власт и особено след Априлския пленум на ЧК на БКП в търговското обслужване на населението бе отбелязан значителен количествен и качествен напредък. Това е реален израз на грижите и вниманието, което БКП е посвещавала и посвещава на този сектор на икономиката.

Независимо от постигнатите успехи нашата партия подлага на постоянен критичен анализ постигнатото и го съпоставя с възможностите и потребностите, отчитайки цялостно значението на отрасъла в нашия обществено-икономически живот. На Декемврийския пленум на ЦК на БКП през 1972 г. др. Тодор Живков подчерта, че заедно с постигнатите успехи „търговията и общественото хранене продължават да изостават от общите темпове на социалистическото развитие. Бързото модернизиране на вътрешната търговия и общественото хранене е не само икономически, не само търговски, НО И ДЪЛБОКО ПОЛИТИЧЕСКИ И ИДЕОЛОГИЧЕСКИ ВЪПРОС С ОГРОМНО СОЦИАЛНО И ВЪЗПИТАТЕЛНО ЗНАЧЕНИЕ“ (Курсивът мой, Д.М.).

Търговията на дребно и търговското обслужване на населението представляват важен елемент от обществената среда, в която живее и се развива социалистическия труженик . А както се подчертава в доклада на др. Ал. Лилов, изнесен пред Февруарския пленум на ЦК на БКП от 1974 г. „личността на социалистическия труженик реално се формира под въздействието на всички сфери на обществената среда - на техните както положителни, така и отрицателни елементи“.

„Т. Живков – за последователно изпълнение решенията на Десетия конгрес на БКП за повишаване жизненото равнище на народа, Партиздат, София 1972, стр. 111

Обществената среда като съвкупност от производителни сили, производствени и надстроечни отношения има пряко и непосредствено детерминиращо влияние върху социалния климат, който същевременно се явява съставна част на тази среда от гледна точка на отделната личност. В тази кратка по размер работа ние нямаме намерение да подлагаме на анализ категорията социален климат и връзката и с обществената среда. Главното за нас в случая е това, че социалният климат като динамична съвкупност от чувства, преживявания, настроения и ценностни ориентации влияе върху

поведението на хората и заобикалящата ги действителност, закономерно се проявява в резултат на човешката дейност.

Развитието на търговското обслужване и неговото равнище зависят от много фактори, между които е и социалния климат, съществуващ в отделните трудови колективи и в търговската мрежа като цяло. Нашата цел не е да изследваме социалния климат в системата на търговията, а да се опитаме да покажем някои аспекти, в които търговското обслужване оказва въздействие върху социалния климат в останалите сфери на обществено-икономическия живот в нашата страна. Що се отнася до наличието на такова въздействие, за това пише и Атанас Лютов в статията си „Вътрешната търговия и икономическия растеж“, поместена в сборника „Проблеми на икономическия растеж. Той вижда три основни направления, в които вътрешната търговия дава и трябва още повече да дава своя принос за ускореното развитие на икономиката ни. Едно от тези три направления е:

[X/] Ал. Лилов – Да издигнем идеологическата работа на висотата на задачите, поставени от Десетия конгрес и…….Партиздат, София, 1974 г. стр. 21.

„чрез подобряване на условията, съдействащи за повишаване обществената производителност на труда и в другите отрасли и сфери на дейност и СЪЗДАВАНЕ НА СОЦИАЛЕН КЛИМАТ, БЛАГОПРИЯТСТВАЩ УСКОРЕНОТО ОБЩЕСТВЕНО И ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ. (Курсивът мой, Д.М.)

Въздействието на търговското обслужване върху социалния климат на микро и макро равнище непрекъснато се засилва и то в положителна насока. Главна причина за това е успешното развитие на материалното производство, което води до непрекъснато увеличаване и разнообразяване на стоковите фондове. Същевременно трябва да се подчертае голямата роля за тези промени на търговията, която „все повече се превръща във важен, ако не и главен фактор за съгласуване на обема и структурата на платежоспособното търсене и с това – във важен фактор за оптимизиране структурата на производството“.

По такъв начин се укрепва материалната заинтересованост на трудещите се, засилва се доверието в лева, расте чувството за социална сигурност на хората. Тези положителни моменти в развитието на социалния климат ще се засилват с осъществяването в живота на линията на XI конгрес на БКП „да започне изграждането на единна автоматизирана система за изучаване на потребителското търсене и конюнктурата в търговията, управлението на стоковото движение, стокооборота в натура и на стоковите запаси. [xxx]

[X] А. Лютов – цит. Сборник, С. Изд. на БАН, 1976 г. , стр. 212

[XX] Пак там, стр. 213

[xxx] Основни насоки на XI конгрес на БКП за обществено-икономическото развитие на НРБ през седмата петилетка (1976 – 1980 г. в. Работническо дело /7.IV.76

Положително влияние върху социалния климат имат и редица други моменти в развитието на търговското обслужване, развитието на материално техническата база на търговската мрежа на дребно, непрекъснатото повишаване на професионалната квалификация , културното развитие на кадрите, въвеждането на нови форми на търговско обслужване и т.н. Достатъчно е да споменем само два примера за илюстрация.

Развитието на хладилната база на търговията дава възможност за предлагане на някои стоки в по-добро състояние (яйца през зимата), по-ритмично (при месото) или по-продължително, отколкото е традиционния период на предлагане (лагеруване на грозде) и т.н.. Всичко това влияе положително върху общото настроение на хората, формира положително отношение към социалистическата търговия и социалистическото общество.

При засилващата се динамика на живота ясно изразено положително въздействие върху климата в семейството, а и далеч не само там има развитието на търговското обслужване по домовете. По този начин се пести време на гражданите, премахва се и нервното напрежение, с което понякога е свързано снабдяването с необходимите стоки и т.н. В същата насока въздейства и разкриването на търговски обекти в предприятията.

Положителното въздействие на търговското обслужване върху социалния климат може да бъде значително по-силно ако се решат и някои засега нерешени или недорешени въпроси. Без да имаме претенция за изчерпателност по проблематиката ще се спрем на някои от тях.

Първият въпрос, който искаме да разгледаме се отнася до организиране на търговското обслужване на населението от страна на търговските предприятия, когато става дума за стоки, които не достигат за едно по-пълно насищане на платежоспособното търсене.

Ако искаме да сме в тон с живата действителност, трябва да подчертаем, че през годините на социалистическото строителство и особено през периода след X конгрес на БКП беше направено и се прави много за все по-пълното задоволяване на платежоспособното търсене на населението както по обем, така и по структура. Въпреки това все още по различни причини – субективни или обективни – се случва в търговската мрежа на дребно да се почувства недостиг на една или друга стока.

Когато недостигът се отнася до стоки от първа необходимост, тогава отрицателното му въздействие върху социалния климат е по-ясно изразено и засяга по-широк кръг хора, отколкото когато недостигът се отнася до някои луксозни стоки. В случай, че търговските организации не предприемат целесъобразни мерки за разпределението та такива стоки, тогава се стига до сериозно социално напрежение и смущение в ежедневния живот. То се проявява най-често в четири направления:

а/ стремеж за напускане на работното място и снабдяване през работно

време;

б/ стремеж да се намерят „връзки“ в магазинната мрежа или познати които да извършат покупката;

в/ недоволство у тези, които в края на краищата не са успели да закупят съответната стока.

г/ масов стремеж към презапасяване у тези, които са имали възможност да бъдат в контакт с търговията в момент на доставката на стоката.

Изброените моменти дават възможност за някои изводи относно влиянието им върху социалния климат в трудовия колектив, в населеното място или в още по-широк обхват. Създава се „благоприятен“ социален климат за напускане на работното място, нарушение на трудовата дисциплина и дори на известно примиренчество спрямо такова нарушение, особено извън сферата на материалното производство. Създава се на второ място „благоприятен“ климат за стопански нарушения и кражби от страна на търговските работници. Често се получава в такива случаи така, че съвестният труженик е останал ощетен за проявената трудова дисциплина е лишен от блага, за чието производство има по-голям принос от нарушилият трудовата дисциплина. Това от своя страна действа спирачно на процеса на повишаване на социалистическата съзнателност на съвременния труженик.

Стремежът към презапасяване от своя страна води до засилване на ефекта от даденото смущение в нормалното снабдяване и засилва трудностите, които трябва да решава производството и търговията. Броят на останалите без съответната стока от първа необходимост расте право пропорционално на броя на презапасилите се и размера на презапасяването им. От тук пък следва увеличението на отрицателните последици върху социалния климат през периода, през който е траело смущението в нормалното снабдяване с дадения артикул.

Мнозинството от търговските работници и от ръководствата на търговските организации съзнават много от тези отрицателния влияния върху социалния климат и се стремят в случаи да предприемат определени мерки.

Уместно е да разгледаме влиянието на една често срещана мярка върху социалния сред населението.

Става въпрос за това, че в случай на недостиг на определена стока много често се прибягва до ограничаване на продаваното количество на един клиент. Ограничаването обаче може да се проведе по два начина – формално и принципно, като ефектът от единия и другия начин на ограничение върху социалния климат се различава значително.

Какво имаме предвид, когато говорим за формално ограничаване на количеството стока, което даден клиент може да закупи? Имаме предвид това положение при което заедно с пристигането на стоката пристига и разпореждането (това разпореждане може да се роди като инициатива на продавачите), че всеки влязъл в магазина клиент може да закупи да речем

само два броя от съответното изделие. С това се изчерпва цялата същност на съответното ограничение. Тук не можем да отречем, че то до известна степен все пак успява да осигури достъп на повече хора до съответното изделие, като при това води до известно успокояване сред клиентите.

Такава мярка обаче има и сериозни недостатъци и затова и ние тук сме я нарекли формална. Такава мярка означава на практика прилагане на еднакъв подход към хора с различни потребности. Едно и също количество се предлага на семейство с три деца, с едно дете или без деца. Излишно е да подчертаваме,
че така проведена, тази марка противоречи на принципната политика на

нашата партия и социалистическата ни държава по въпросите на повишаване на раждаемостта в нашата страна.

Отражението на такава мярка върху социалния климат в обществото е отрицателно, при това в няколко направления:

- създава напрежение в многочлените семейства относно снабдяването им със съответния продукт;
- възпитава у членовете на такива семейства (пък и само у тях) чувството, че правилата на обществото са нещо формално, което може лесно и безнаказано да се заобиколи. Това е така защото маса хора след като са взели един път определеното количество, се връщат втори път, отиват в друг магазин, пращат други членове на семейството и т.н.;
- създава предпоставка у много хора да се всява недоверие спрямо ефикасността на партийната политика в областта на раждаемостта и в способността на социалистическата държава да се справи с подобни трудности, подронва се доверието в социалистическата ни търговия.

Без да считаме че сме изчерпали негативните явления на такова ограничение, което нарекохме формално, ще се спрем накратко и на ограничението, което нарекохме принципно.

В практиката се среща ограничение при което активно участие вземат обществените организации и на първо място Отечествения фронт. В такива случаи обикновено по различен начин, при използването на различни форми на съдействие между търговските организации и организациите на Отечествения фронт стоковите фондове се разпределят съобразно броя на членовете в домакинствата или семействата . Такова ограничение за разлика от първия тип е съпроводено с последователен контрол и е много по-ефикасно, много по- справедливо от социална гледна точка. Естествен резултат от такава мярка е положителното влияние върху социалния климат

сред населението, укрепването на доверието в Отечествения фронт като най-масова организация на трудещите се в нашата страна, засилването на

вярата в по-високата организираност и в по-голямата хуманност на социалистическото общество.

Интересно е да се добави още и това, че партията и социалистическата държава полагат огромни грижи и влагат колосални за нашите мащаби средства за развитие на материалното производство, за по-пълното задоволяване на материалните и духовните потребности на населението. Това има място за положително въздействие върху микро и макроклимата. Добре би било към това положително въздействие да се прибави и въздействието на мерки като тази, която нарекохме принципна в случаите, когато възникват по обективни или субективни причини някакви затруднения. Още повече трябва да се има предвид, че такъв род мерки не изискват капитални вложения, а изискват добро познаване и правилно прилагане на партийната политика и в детайлите, които често пъти се оказват много важни.

Вторият момент, на който искаме да се спрем, е въпросът за по-равномерното разпределението на стоковите фондове в магазинната мрежа на по-големите градове и в рамките на страната. Тук отново става въпрос за стоки от първа необходимост, а не за стоки, при които е оправдано откриването на малко на брой специализирани магазини.

Преди да разгледаме въпроса за териториалното разпределение на стоковите фондове в рамките на страната, ще разгледаме, макар и нетипичното, но все пак срещащо се в по-големите градове различно снабдяване на магазинната мрежа в различните райони. Няма да се спираме на причините за това явление, тъй като те са най-разнообразни и търговските организации добре ги познават. По-скоро искаме да подчертаем какво е отражението на такова разпределение на стоковите фондове върху социалния климат и поведението на хората. Това отражение е отново многопосочно:

- преди всичко населението на по-лошо снабдените райони на градовете прави покупките си в по-добре снабдените, което води до пилеене на свободно време, води до приближаване на купувача към стоката, а не на стоката към купувача. Това от своя страна има отрицателно отражение върху настроението на хората и тяхното съзнание.

- създава се у много хора чувството, че има привилегировани райони, , че там, където живеят работниците никой не се интересува какво е състоянието на снабдяването и т.н. и т.н. Писаното тук не е абстрактно теоретизиране, а се базира на наблюдения на действителността, що се отнася до тези настроения и мисли. Друг е въпросът че ние виждаме и отчитаме огромното развитие, което получиха малките градове и в частност магазинната мрежа. Но такива мънички на пръв поглед неща хвърлят по-дебела или по-тънка сянка върху хубавото.

Що се отнася до по-равномерното териториално разпределение на стоковите фондове в рамките на страната между отделните окръзи и в

рамките на окръзите между отделните населени места, тук няма да се спираме на причините, които го пораждат , нито пък на това колко типично е това явление. Количествена оценка не можем и не се стремим да му дадем. Ако повдигаме този въпрос, то е защото в нашата преса от време навреме се появяват сигнали за определени райони на страната, където не достигат определени стокови фондове, които пък често не са дефицитни в рамките на страната. От друга страна сме имали възможност да наблюдаваме как на

гарите в София се качват пътници за различни райони на страната, натоварени с кромид или тоалетна хартия и т.н.

Такива явления създават много „благоприятен“ социален климат за неприятелите на нашето социалистическо, които в никакъв случай не пропускат да бъдат хапливи не само по адрес на социалистическата търговия, но и по адрес на социалистическата икономика и социалистическото общество въобще. Без съмнение това не е единственото отражение на подобни явления върху социалния климат, но и това е достатъчно за да се позамислят малко повече търговските организации и съответните компетентни органи за ефикасни мерки в тази насока. Впрочем много мерки са предвидени с редица партийни и правителствени документи, но като че ли на някои места търговските работници и служители разчитат само на непрекъснато развиващата се и усъвършенстваща се материално-техническа база, а по-рядко се сещат, че и съществуващите възможности не винаги са до край използвани.

В заключение искаме да засегнем пак накратко още един проблем. Това е проблемът за информацията, която получават клиентите на търговията на дребно за положителните или отрицателните явления в този жизнено важен сектор на нашата икономика. Става въпрос също така и за информацията, която получават клиентите относно качеството на закупуваните стоки. Струва ми се, че проблемът за информацията, дори само в тези три направления, в които го повдигаме, е един от най-съществените моменти в търговското обслужване. - 11 -

Информация по много от интересуващите клиентите въпроси те могат да получат и получават и от средствата за масова информация. Това обаче не отменя задачите на търговията в тази насока. Съвсем не искаме да кажем, че в тази насока нямаме постигнати успехи. Струва ни се обаче че все още клиентът не получава винаги достатъчна информация по повдигнатите от него въпроси относно качеството на стоката, която иска да закупи, да не говорим за формата, в която понякога му се отговаря. Трудовият човек иска да знае качествата на новото изделие, което е решил да закупи със спечелените с честен труд пари. Много често не му се отговаря, защото търговският работник също не познава качествата, но и много пъти не му се отговаря, защото просто не му се обръща нужното внимание. Най-малкото, което се появява като резултат е огорчението, чувството за малоценност, което се развива у него. В такива случаи търговското обслужване въздейства

негативно върху този трудов човек в момента, когато през свободното си време той иска да осигури възпроизводството на работната си сила.

Когато става дума за информиране на купувача от страна на търговския работник за недостатъците, които съществуват в търговията и търговското обслужване и особено за недостига на някои стоки от първа необходимост, трябва да се отчита голямата политическа и икономическа значимост на този проблем. Не е тайна и това, че капиталистическия свят съвсем не се е примирил със съществуването на социализма и с всички сили действа срещу него. Много често стремежът му е насочен към създаване на климат на недоверие спрямо партията и партийните органи, спрямо социалистическата икономика и социалистическия начин на живот.

Едно от средствата, които неприятелите на социализма използват, е злоупотребяване с някои недостатъци на нашия живот, с „малката правда “.

Не рядко те ни атакуват и като използват недостатъчната информираност за „малката правда“ на много наши граждани относно проблемите, които се развиват в нашето общество. В частност те използват и недостатъците в търговията и особено в снабдяването на населението с необходимите му стоки.

Липсата на достоверна информация, която при това трябва да бъде широко достъпна, води до създаването на благоприятен климат за ширене на **абсурдни понякога слухове.** Достатъчно е да приведем един пример от времето, когато се чувстваше недостиг на нафта за отопление и въобще на нефтопродукти. Чухме дори такъв невероятен слух, че у нас нафта липсва, тъй като сме я препродавали на Израел и затова арабските страни спрели доставките за нас. Необходимо е да се подчертае, че е нужно по-голямо усилие на търговските работници и съответните компетентни органи в тази насока, тъй като огромното болшинство от възникващите случаи съвсем не са благосклонни спрямо социалистическия ни строй, при това на пръв поглед изглеждат правдоподобни, тоест намират известен по-голям или по-малък отзвук.

Незасегнати остават много проблеми, които имат влияние върху социалния климат в трудовия колектив, в населеното място или в мащаба на цялата страна. Нашата цел в случая е по-скоро да подскажем, че в действителност в сферата на търговията може много да се направи за нейното положително въздействие като част от обществената среда за формирането на все по-благоприятен социален климат и в останалите сфери на нашия обществено-икономически живот, както в областта на материалното производство, така и в извънпроизводствената сфера.

Създаването на благоприятен социален климат, в който най-пълно ще може да се използва отделната личност като строител на социализма и комунизма не е леко за постигане. Но неговото създаване и развитие има огромен ефект върху скоростта и ефективността на развитието на нашето обществено

производство. Понеже всички области на нашия живот са неразривно свързани, този ефект ще може да даде от своя страна също благоприятно отражение върху социалния климат в сферата на търговията, като с това ще се създаде още една предпоставка за подобряване на търговията и нейното по-активно участие в повишаване ефективността на целия наш социалистически възпроизводствен процес.

Следващия извод, който искаме да предложим на вниманието на работниците и служителите от търговската мрежа на дребно и който вече в по- друга форма подсказахме по-горе е следният. Въздействието върху социалния климат в положителна насока често не изисква материални разходи, а изисква инициативност и добра организация. Като имаме предвид голямата ограниченост на материалните ресурси в нашата страна и че този факт е един от ограничаващите възможностите за икономическия ни растеж, необходимо е да обърнем значително по-сериозно внимание и на фактор, какъвто е социалния климат. Това внимание се налага, защото ако то не е налице, това означава не изчезване на фактора социален климат в нашето развитие, а възникване и на отрицателни въздействия от негова страна.

Накрая, за да не възникне впечатлението, че подобряването на социалния климат останалите сфери на материалното производство е зависимо единствено от търговията и търговското обслужване на населението, би трябвало да добавим, че то трябва да бъде дело на целия наш народ. Маркс пише, че „обстоятелствата създават хората в същата степен, в каквато хората създават обстоятелствата“ X/

С други думи отделният човек е зависим в поведението си от социалния климат, на той може и активно да действа за промяната на този социален климат в положителна насока. Тук просто искахме да покажем, че и търговските работници и служители могат и трябва да имат свой дял, свой принос в този процес, който е и може да бъде още по-голям източник на човешка енергия, необходима за строителството на социализма и комунизма. Не бива да се изчаква пасивно докато централните органи разработят автоматизираната система за управление на търговското обслужване, докато тази сфера се насити с електронно-изчислителна техника, на основата на която да се осигури „надеждна и своевременна социално-икономическа и друга информация, необходима на отделните органи за планиране и ръководство на процеса на производството, разпределението и движението на стоковите фондове. XX Създаването на климат на творческа активност и инициативност сред търговските работници и служители обективно ще допринесе за по-бързото решаване на проблемите.

Създаването на благоприятен социален климат, в който най-пълно ще може да се изявява отделната личност като строител на социализма и комунизма не е леко са постигане. Но неговото създаване и развитие има огромен ефект върху скоростта и ефективността на развитието на обществото

X К. Маркс – Фр. Енгелс – Съчинения, т. 3. , стр. 39

XX А. Лютов, цит. Сборник, стр. 215

ДИМИТЪР НИКОЛОВ МИТЕВ старши
асистент по политикономия
катедра „Марксизъм-ленинизъм“
В И Х В П – Пловдив

89. Начало на радикална промяна в отношенията между катедрата и мен. 1977 г. Предложение за нарочна сбирка на ПГ в духа на юлския пленум – отхвърлено.

Във втората половина на 1977 година настъпиха събития, които постепенно доведоха до радикална промяна в отношенията между катедрата и мен. В рамките на кампанията за разглеждане и разясняване решенията на Юлския пленум. през есента на 1977 г. като отговорник на партийната ни група предложих в нашата катедра по марксизъм-ленинизъм да се проведе нарочна сбирка. Това стана причина и непосредствен повод да се появи, а с течение на времето започна постепенно и неудържимо да расте пукнатина в отношенията между мен и четиримата по-възрастни членове на катедрата. В качеството ми на групов партиен отговорник аз застъпих тезата, че в работата на катедрата трябва да настъпи искания от пленума прелом и че направеното до момента може да се счита само за едно добро начало.

Не бях убеден, че има и добро начало, но предпочетох да бъда по-внимателен. Тази моя позиция предизвика недоволство у четиримата по-възрастни членове на катедрата, а пряката ми ръководителка в дисциплината политическа икономия Дърева , която като член на Вузовския комитет на БКП отговаряше за идеологическата дейност направо ми заяви: “Ами прави прелом в работата си, бе Митев, кой ти пречи“!

Не очаквах предложението ми да бъде посрещнато на нож, което ми подсказа, че до този момент представата ми за качествата на отделните членове на катедрата беше твърде повърхностна и нереална. Всички те застъпваха становището, че катедрата работи добре и че няма нужда от прелом, а само трябва да се продължава досегашната практика. Моята позиция бе приета като пряко подценяване на цялостната дейност на катедрата. Не бях подкрепен дори в искането си да не отпадат всеки семестър първата и последната седмица като учебен процес. Семинарни занятия през първата седмица не се провеждаха с мотив, че още не е имало лекция, върху която да се прави упражнение. А през последната седмица просто се раздаваха подписи за заверка на семестъра. Отпадаше и последната лекция заради подписването на студентските книжки. Така от 15 седмици през семестъра само в 13 се водеха семинарни занятия, а само в 14 се преподаваше лекционния материал. През следващия семестър това се повтаряше по същия начин. Това по политическа икономия.

А ръководителят на катедрата, активния борец против фашизма и капитализма Борис Димитров много често вземаше само първия от двата учебни часа по философия и пускаше студентите с мотив, че „отива на пазар“. Много често сливаше двата часа без междучасие и вместо на деветдесетата минута приключваше лекцията си за 60 – 70 минути. За качеството на лекциите му не мога да съдя, тъй като за 11 години, докато бях в катедрата, аз нито веднаж не бях поканен да посетя негова лекция. За този период нито един път нямаше колективно посещение и обсъждане на негова лекция. А би трябвало той да ни е за пример като ръководител на

катедрата. Така и не разбрах как той с неговата диплома за висше юридическо образование е станал преподавател и след това доцент по марксистка философия.

90. Отворено писмо до редакцията на вестник „Работническо дело“.

Обществено-политическата действителност ми поднасяше изобилие от примери за „малката правда“ и липсата на съществени практически резултати в борбата с нея. Приближаваше Националната партийна конференция през 1978 г.. Струваше ми се, че тя е удобен повод отново да повдигна въпросите, които ме вълнуват и поради това написах

Отворено писмо до редакцията на вестник „Работническо дело“:

Уважаеми другари!

Провеждането на Националната партийна конференция се очаква с интерес от огромното болшинство от комунистите и безпартийните в нашата страна. Подетата от Вас дискусия на страниците на партийния орган е много навременна, само че тя не би трябвало да свърши с приключване работата на Националната партийна конференция, а би трябвало да се превърне в постоянен елемент на вестника.

Предполагам, че написаното от мен е по-подходящо за комисиите на националната партийна конференция, а не за публикуване.

Работя кандидатска дисертация на тема „Ролята на социалните фактори за повишаване на икономическата ефективност“ и живо се интересувам от дейността на плановите органи, от организацията на труда и неговото заплащане, тъй като това са все социални фактори. Много често излизам като лектор при обучението на партийни и профсъюзни пропагандисти и в рамките на дружество „Г. Кирков“. Моите собствени наблюдения и реакциите на хората, които ме слушат като лектор, ме карат да стигна до извода, че в много случаи нашата кадрова политика куца. Когато се спомене за наказан ръководител масово се иронизира санкцията като неефективна и обикновено хората считат, че наказаният след време или веднага получава длъжност отново като ръководител, често пъти и от по-висш ранг. Това силно обезверява трудовите колективи и води до сериозно намаляване на трудовото усилие, а у така наказаните ръководители създава чувството, че навсякъде могат да я карат както си искат, независимо от изискванията на партийната политика.

Няма да кажа нищо ново ако заявя, че често пъти при решаване на конкретни житейски ситуации много партийни и административни ръководители забравят, че срещу себе си имат хора с високо образователно културно равнище, които познават партийната политика в дадената област, не се съобразяват с множество правилни препоръки и забележки и по такъв начин подронват авторитета на нашата партия и доверието на трудещите се в нея.

Санкциите, които се налагат на провинилия се ръководител често пъти не са достатъчни за да създадат респект у останалите и да действат като превантивна мярка. Ще дам пример:

Партиен секретар отказва да приеме на работа специалист с отлична характеристика, комсомолски активист и награждаван преди това в същото ведомство със званието „образцов служител“, като аргумента му е: Той ще дойде да ме обследва“. Той отлично знае, че нежеланият от него служител е разкрил маса нарушения от финансов характер и че може да продължи тази дейност и ако бъде приет на работа в отдела, където същият партиен секретар е и административен ръководител. Случаят става известен на ГК на БКП, секретарят на ГК на БКП нарежда на секретар на РК на БКП да се занимае с него. Секретарят на РК „изяснява“ нещата, но няма време да приеме потърпевшето лице. Същото е назначено на работа от министъра . След време лично аз запитах секретаря на РК на БКП какво е направено по въпросния случай. Отговорът бе: „Нали вече лицето Х е на работа. Какво искате повече?“ А партийният секретар? Не ми е известно за някаква санкция. Защо не е докладвал на секретаря на ГК и защо същият не изисква информация за изпълнението на възложената задача? Случаят говори за ниска партийна култура на съответните лица, за подценяване на вредното отражение от такива половинчати решения върху социалния климат в трудовия колектив. Такива случаи за съжаление не са единични. Те оказват силно отрицателно въздействие върху мотивировката на хората в трудовия процес и силно снижават резултатите от този трудов процес.

Особено след Юлския пленум от 1976 г. нашата преса изнася много материали, при това често пъти на много високо публицистично равнище за явления, свързания с неправилни действия на различни ръководители. За съжаление много често, въпреки постановлението за развитието на критиката в средствата за масова информация, ефектът от такива материали не е значителен. Спомням си как във вестник „Антени“ първи секретар на ОК на БКП си беше позволил в разрез с елементарната истина да защитава разпусналият се /може би някога отличен комунист/ председател на окръжен народен съвет, заради който са наказани хора, спазвали изискванията на закона. Но той продължава да си е първи секретар на ОК на БКП.

Аз съм живял в ЧССР от 1967 до 1972 г. и съм очевидец на чехословашките събития. Спомням си как при смяната на президента А. Новотни с Ал. Дубчек множество хора реагираха с пренебрежение към случилото си с израза „борят се за по-голям кокал“. Някои наши ръководители с поведението си тласкат хората към същото. ЦК на БКП и лично другарят Тодор Живков полагат колосални усилия за борба с подобни явления, но има хора, които сякаш искат да втълпят на хората максимата „критикувай смело и се готви, че нищо няма да постигнеш“.

Срещу такива хора трябва да се вземат действени мерки. Пишейки Ви не мога да не си спомня за един ръководител на висше учебно заведение, който държи месец и половина ключове на апартаменти /65 на брой), които трябва да бъдат раздадени на преподаватели и служители, но оставя свой служител /шофьор/ да спи в двора на учебното заведение с багаж, натоварен

на камион, защото бившият наемодател поради завръщането си в града го е извадил от ползваното жилище. Доживях да видя човек да спи с багажа си на улицата , информирах ОК на БКП , но не знам до момента отговора. Всъщност той е ясен. Ректорът продължава да ректорства, въпреки че прояви бездушие на феодал спрямо своя служител.

Бих се радвал ако не съм прав, но по мнение съществува сериозна опасност у хората да се породи чувството, че нашата партия е в състояние да направи прекрасни пленуми по животрептящи въпроси, но не е в състояние да наложи решенията им в живота. Това в края на краищата води до недоверие към партийното ръководство. Спомням си как един завеждащ дом за политическа просвета ми заяви по повод Февруарския пленум на ЦК на БКП (1974 г.) : „Всичко е много хубаво и много правилно, но в тях (разбирай партийните ръководители) е и пръчката, а пък не я използват“.

Нашата партия е ръководна сила в нашето социалистическо общество. Тя съумя да изведе нашия народ от мизерията и нищетата и успешно го води към развитото социалистическо общество. С право комунистите заемат ключовите места в ръководството на цялостния ни обществено-икономически живот. Това обаче означава, че ако съществуват редица недостатъци, зад тях много често стои подписа на някой комунист или поне неговата пасивност или мълчаливо съгласие. Редно е да поогледаме от тази гледна точка нашата партия за да можем да разгърнем по-успешно инициативата на хората защото без тази инициатива колективистичното социалистическо общество винаги ще се развива по-бавно от обективно заложените в него възможности.

От все сърце желая на националната партийна конференция плодотворна работа и намиране на ключа за правилните решения по разглежданите проблеми.

С комунистически поздрав:

(Д. Митев)

януари, 1978 г.

Писмото според редакцията не се е оказало подходящо за публикуване и остана без какъвто и да било отговор към мен.

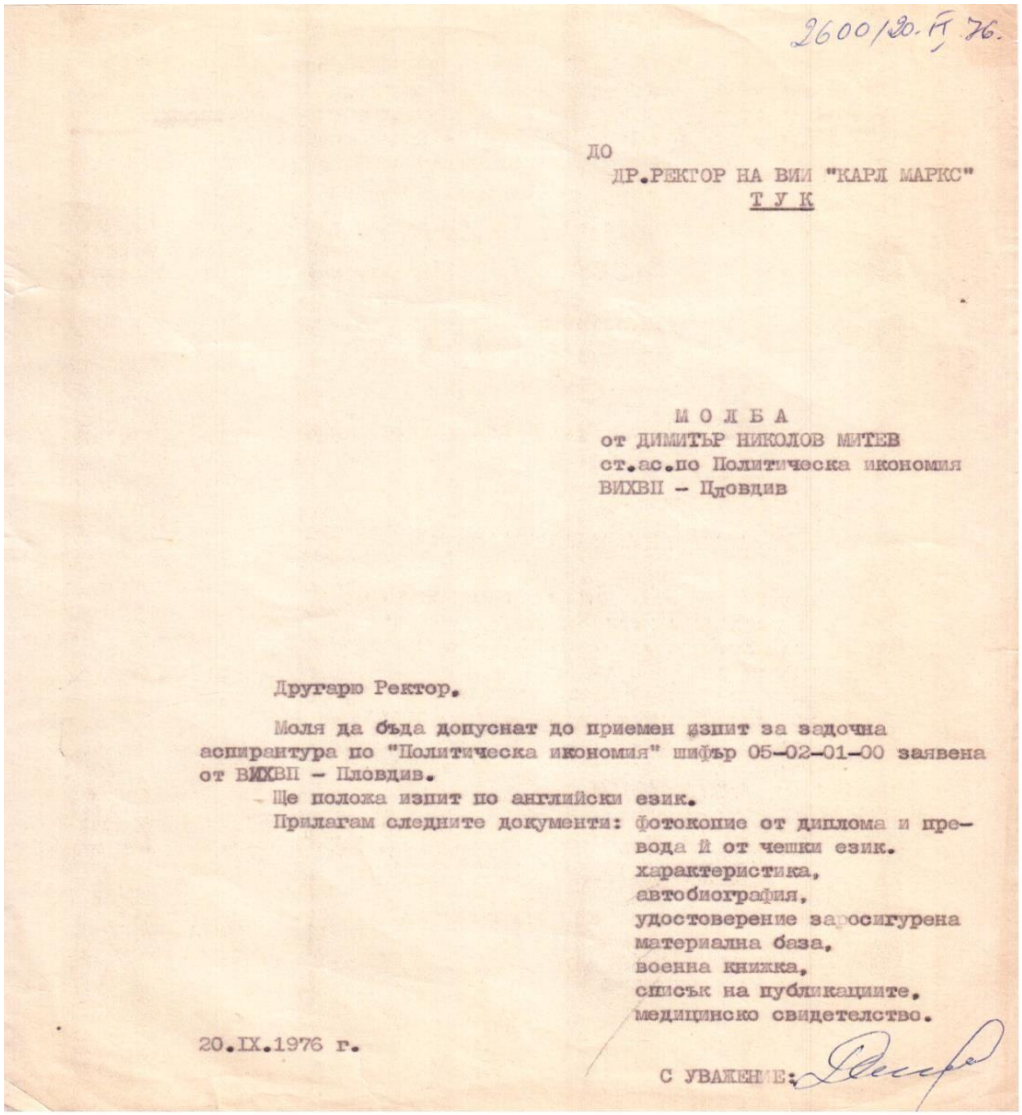
91. Приемен изпит за зачисляване като задочен аспирант и одобряване на тема „Социален климат и ефективност на общественото производство“.

След зачисляването ми като задочен аспирант аз пожелах и за моя **радо**ст в катедрата по политическа икономия на социализма във ВИИ „Карл Маркс“ (по това време там като асистенти работеха бъдещият министър Румен Гечев към момента депутат от БСП и бъдещата служителка в световната банка и след това еврокомисар от България Кристалина Георгиева и сега отново

шеф на Световната банка!) бе одобрена тема на дисертационния труд „Социален климат и ефективност на общественото производството“.

Към тази тема се ориентирах на базата на впечатленията от катедрения колектив в който недвусмислено се потискаше всякаква критика и инициатива, когато тя не служи пряко на субективния интерес на ръководството. Искаше ми се да изследвам какво е положението в по-широк мащаб, на базата на анкетно проучване в производствени и административни работни места. За мен беше ясно по начало, че потискането на критиката и инициативността в трудовите колективи е пряко противопоказно за ефективността на социалистическото производство. Мечтаех да проверя тази своя теза чрез обстойно социологическо проучване. И се надявах, че ще ми бъде разрешено да направя такова проучване.

За мое съжаление мечтата ми си остана само мечта и проучването не можах да осъществя.

2600/20.IX.76.

ДО
ДР.РЕКТОР НА ВИИ "КАРЛ МАРКС"
Т У К

М О Л Б А
от ДИМИТЪР НИКОЛОВ МИТЕВ
ст.ас.по Политическа икономия
ВИХВП – Пловдив

Другарю Ректор,

Моля да бъда допуснат до приемен изпит за задочна аспирантура по "Политическа икономия" шифър 05-02-01-00 заявена от ВИХВП – Пловдив.
Ще положа изпит по английски език.
Прилагам следните документи: фотокопие от диплома и превода й от чешки език.
характеристика,
автобиография,
удостоверение за осигурена материална база,
военна книжка,
списък на публикациите,
медицинско свидетелство.

20.IX.1976 г.

С УВАЖЕНИЕ:

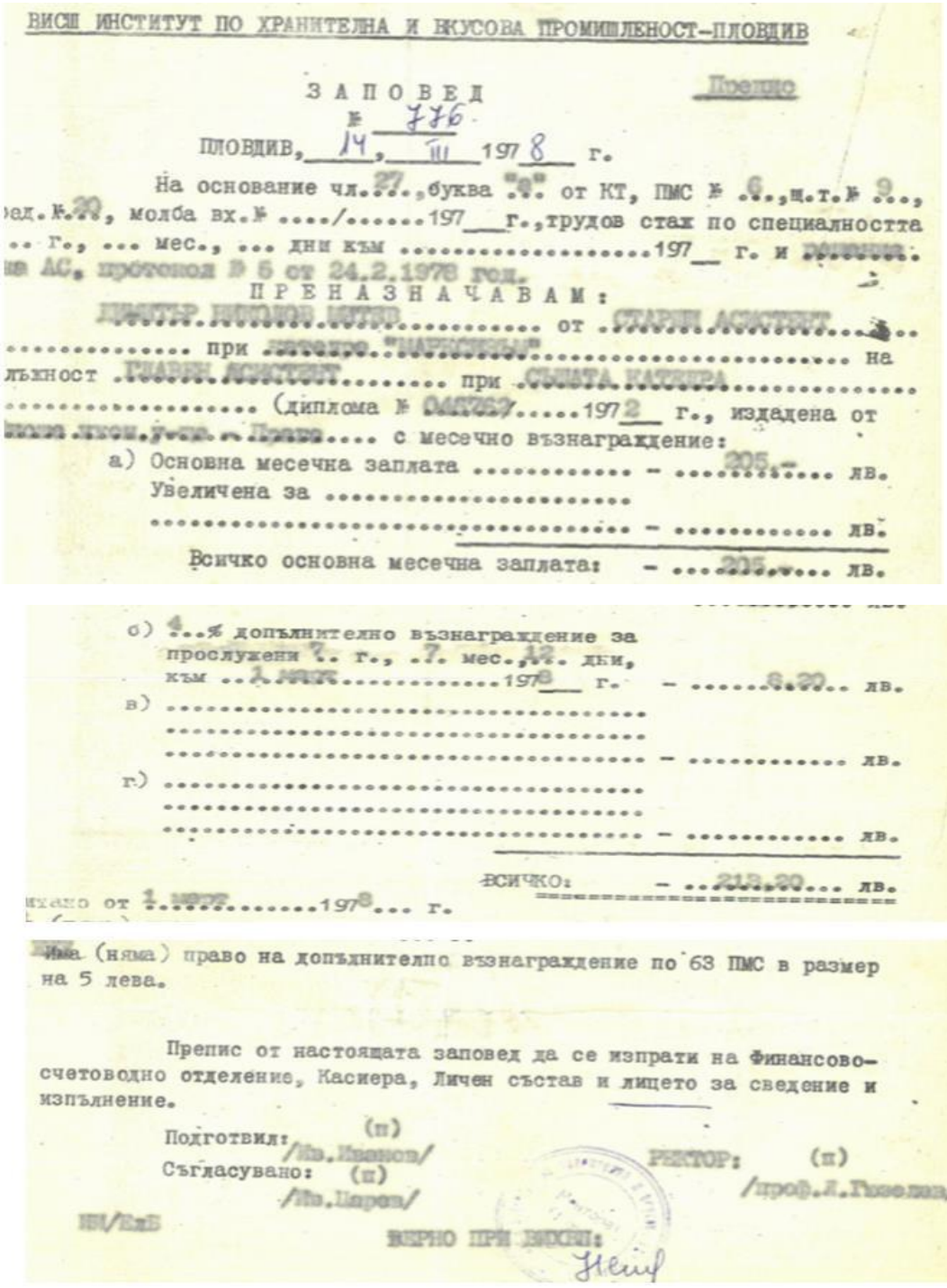
92. Преназначаване от старши асистент за главен асистент по политикономия. Заповед от 14. III. 1978 г. Дискусия.

В края на 1977 г. се навършиха три години от преназначаването ми за старши асистент. Този срок се изискваше като минимум за преназначаване на длъжност главен асистент, като освен това имаше изискване за определен брой публикации и участия в научни конференции. Тъй като отговарях на тези изисквания помолих катедрата да обсъди този въпрос и евентуално да бъде пуснат съответен доклад до ректорския съвет.

Спомням си че старши преподавателката по философия Трифонка Попова ме упрекна, че бързам и че е неетично спрямо колежката ми Дафина Дърева, която към момента все още беше старши преподавател. С избирането ми за главен асистент аз щях да се изравня по ранг с нея. Попова ме съветваше да почакам да се хабилитира Дърева. Според философския критерия за етичност на Попова би било етично да бъде задържано моето кадрово развитие за да не настигна и се изравня с колежката си Дърева.

Аз обаче не се отказах, тъй като децата ми растяха, с тях и разходите, а заплатите ни не стигаха. Преназначаването ми за главен асистент означаваше при равни други условия повишение на основната ми заплата с около 15 %. В крайна сметка старши преподавател Дърева не

противодействия на искането ми и след обсъждане в катедрата бе пуснат доклад до ректорския съвет, след което бях преназначен за главен асистент.

ВИСШ ИНСТИТУТ ПО ХРАНИТЕЛНА И ВКУСОВА ПРОМИШЛЕНОСТ–ПЛОВДИВ

Преписс

З А П О В Е Д

№ 776

ПЛОВДИВ, 14, III 1978 г.

На основание чл. 27, буква "а" от КТ, ПМС № 6, т.т. № 2, ред. № 20, молба вх. № ..../.....197__ г., трудов стаж по специалността .. г., ... мес., ... дни към .....197__ г. и протокол № 5 от 24.2.1978 год.

П Р Е Н А З Н А Ч А В А М :

ДИМИТЪР ИВАНОВ ИЛИЕВ ..... от СТАРШИ АСИСТЕНТ ..... при ИНСТИТУТ "МАРИЦА" ..... на длъжност ГЛАВЕН АСИСТЕНТ ..... при СЪЩАТА КАТЕДРА ..... (диплома № 0467267 .....1972 г., издадена от ВИСШ ИКОН. ИНСТ. "К. МАРКС" .... с месечно възнаграждение:

а) Основна месечна заплата ..... - ..... 205.- лв.
Увеличена за .....
..... - ..... лв.
Всичко основна месечна заплата: - ..... 205.- лв.

б) 4 % допълнително възнаграждение за прослужени 7 г., 7 мес., 12 дни, към 1.III.....1978 г. - ..... 8.20 лв.

в) .....
..... - ..... лв.

г) .....
..... - ..... лв.

ВСИЧКО: - ..... 213.20 лв.

ИЗПЛАЩАНО от 1.III.....1978 г.

Има (няма) право на допълнително възнаграждение по 63 ПМС в размер на 5 лева.

Препис от настоящата заповед да се изпрати на Финансово-счетоводно отделение, Касиера, Личен състав и лицето за сведение и изпълнение.

Подготвил: (п) /Ив.Иванов/
Съгласувано: (п) /Ив.Царов/
РЕКТОР: (п) /проф.Л.Гяволов/

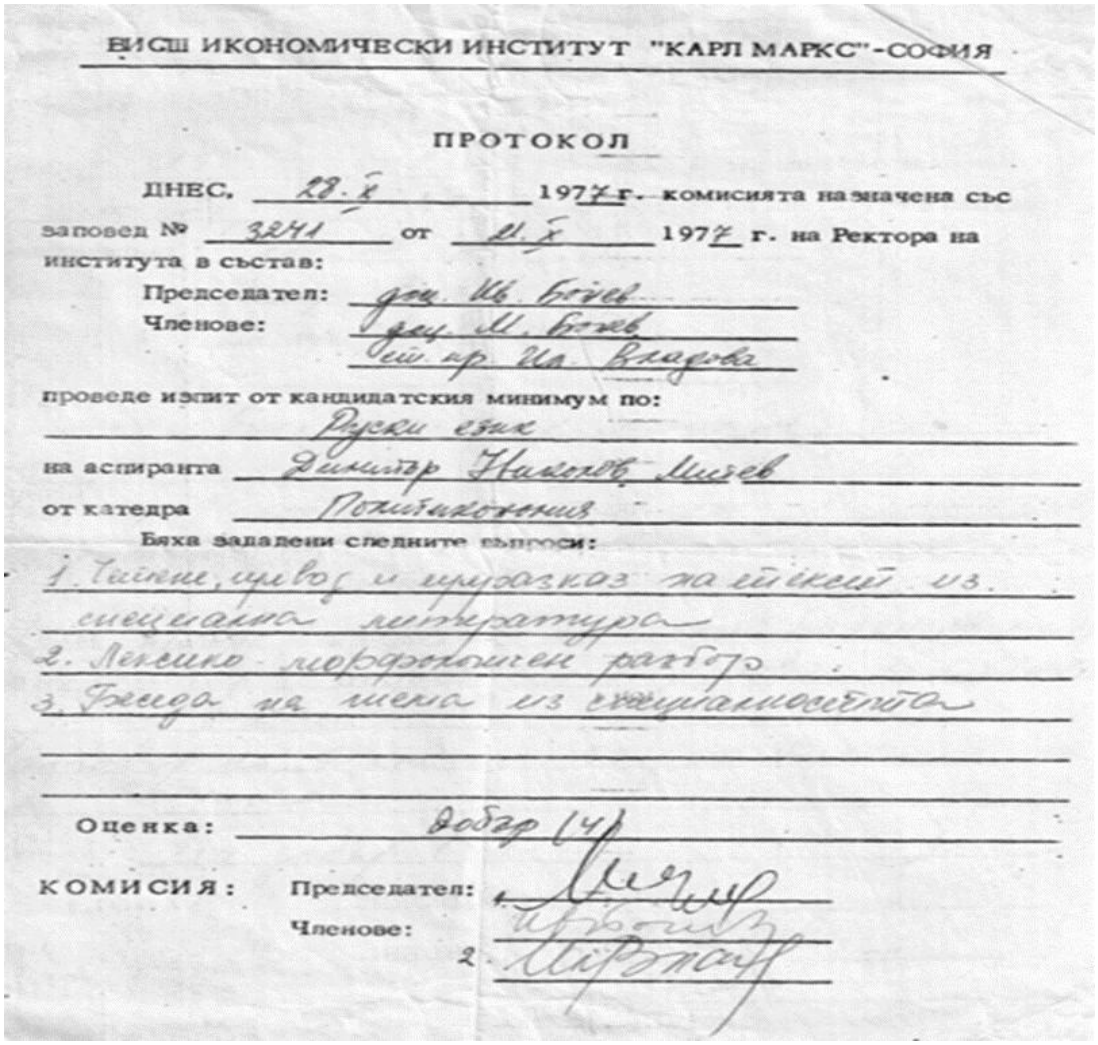
ИИ/ЕнБ

ВЕРНО ПРИ ПИСМО:

93. Изпити от кандидатския минимум – 28. X. 1977 г. – руски език, протокол, 31.1. 1978 г. английски език, протокол.

Същевременно, след като бях вече зачислен на задочна аспирантура към катедрата по политическа икономия на социализма във ВИИ „К. Маркс“ започнах да се готвя и да се явявам на изпитите, които трябваше да положа в рамките на задължителния кандидатски минимум. Първият изпит на който се явих беше по руски език на 28 октомври 1977 г. С четенето и превеждането на текстове се справих по мое мнение много добре. Но последва въпрос от кое склонение е една дума. А аз въобще към момента не знаех колко склонения има в руски език. Признах си го откровено. Казаха ми шеговито,

че това, че не знам колко склонения има в руския език не е добре, но още по-лошо е че признавам това. На което отговорих, че е по-добре да си призная, че не знам отговора на въпроса, отколкото да кажа някоя опашата глупост. Мисля, че като имам предвид слабите си познания по граматика и превода, който направих без грешка от руски език на български език, мисля че общата оценка бе справедлива.

ВИСШ ИКОНОМИЧЕСКИ ИНСТИТУТ "КАРЛ МАРКС"-СОФИЯ

ПРОТОКОЛ

ДНЕС, 28. X 1977 г. комисията назначена със заповед № 3241 от 11. X 1977 г. на Ректора на института в състав:

Председател: доц. Ив. Бъчев

Членове: доц. Н. Бъчев

гл. ас. Ив. Владова

проведе изпит от кандидатския минимум по:

Руски език

на аспиранта Димитър Николов Мичев

от катедра Политикономия

Бяха зададени следните въпроси:

1. Същност, цяло и преразказ на чуждия из. специална литература

2. Лексико-морфологичен разбор

3. Време на глагола из специалността

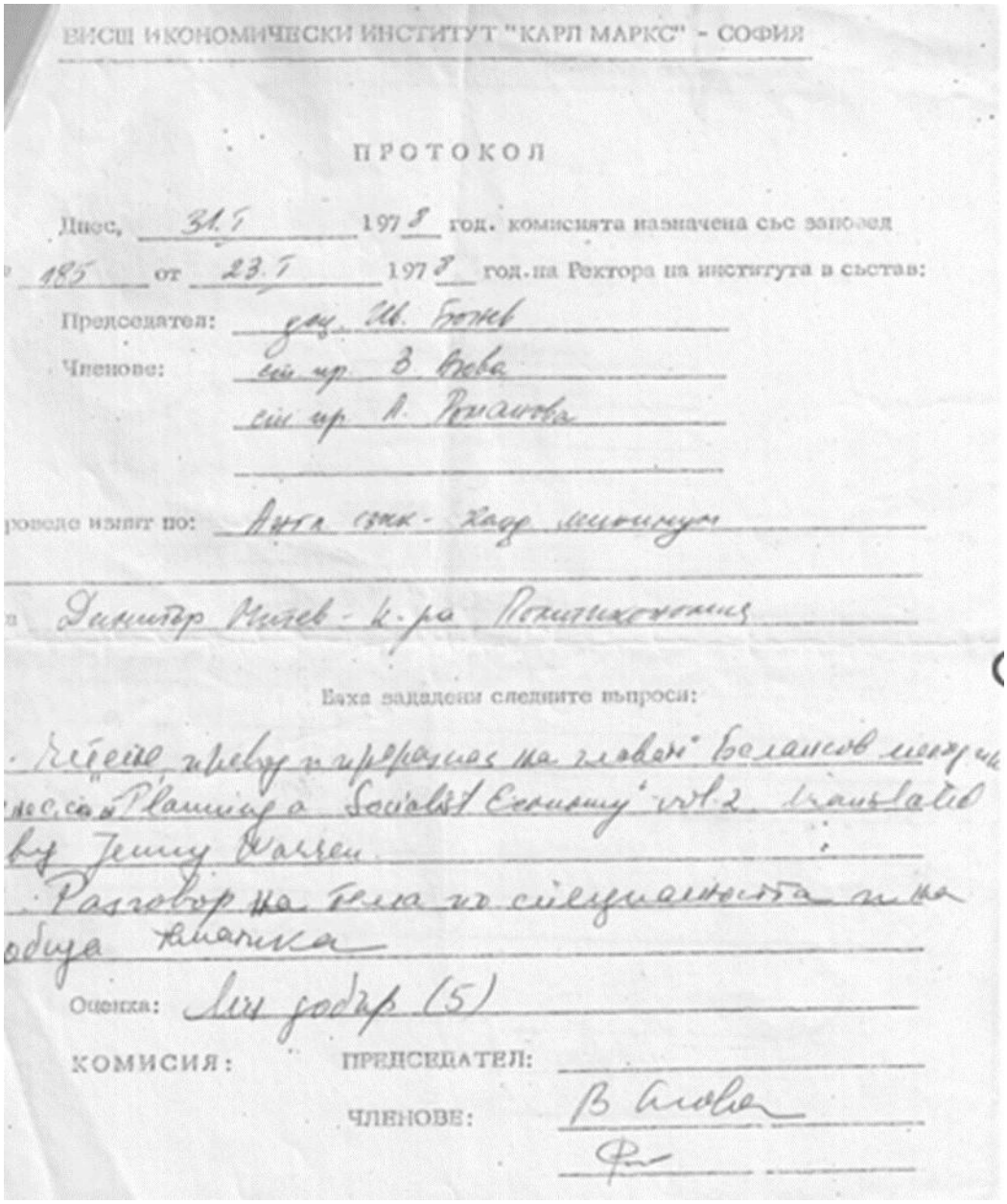
Оценка: добър (4)

КОМИСИЯ: Председател: 1.

Членове: 2.

Благодарение на сравнително пресните си знания от курса по английски език с този изпит се справих по-добре на 31.1. 1978 година. Подготовката ми бе върху книгата на Джон Кенет Голбрайт „Новата индустриална държава“.

Бях изпитан да чета и превеждам прочетеното от книгата. Направих преразказ на част от прочетеното. Освен това трябваше да отговарям и на допълнителни въпроси, зададени ми на английски език от членове на комисията. Не ми бе поискано да правя лексико-морфологичен разбор след като членовете на комисията разбраха, че не съм завършил средно образование в английска гимназия.

ВИСШ ИКОНОМИЧЕСКИ ИНСТИТУТ "КАРЛ МАРКС" - СОФИЯ

ПРОТОКОЛ

Днес, 31.7 1978 год. комисията назначена със заповед

№ 185 от 23.7 1978 год. на Ректора на института в състав:

Председател: доц. М. Божев

Членове: сек. пр. В. Ева

сек. пр. А. Ранкова

Проведе изпит по: Англ. език - ходж минимум

Димитър Иванов - к-ра Политикономия

Бяха зададени следните въпроси:

1. Същно ли е прехода на главен Балансов метод
2. Разговор на тема по специалността ѝ на
обща тематика

Оценка: Мн. добър (5)

КОМИСИЯ: ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: В. Ева

94. Разговор с доц. Димитров и задълбочаване на конфликта заради разплакана асистентка. Освободен съм като партиен отговорник на групата в катедрата с добра оценка.

Не помня точната дата на една случка през пролетта на 1978 г. , която ускори още повече настъпването на поврат в отношението към мен и моето положение в катедрата. Един ден, отивайки да говоря по не помня какъв въпрос при Борис Димитров, видях че от неговия кабинет излиза със сълзи на очите старши асистентката по марксистка философия Иванка Мандажиева, племенница на прочутия партизански командир Леваневски. Той и майката на Иванка са брат и сестра. Тя беше с много стабилен и твърд характер и не можех да си представя какво е предизвикало сълзите в очите и**.**

Почуках на вратата и влязох при Димитров. Първото нещо, което му казах беше, че когато от разговор с разплакана асистентка, такъв разговор да присъства партиен отговорник. него излиза спонтанна и искрена. Тя може би е добре на нататъшна брънка в и груповият коренен прелом в Реакцията ми беше мен от страна на Димитров, обаче се оказа по-двама по-възрастни постепенния катедрата – Попова и Генов, отношението към Дърева и другите преподаватели от които, както се убедих по-късно, са коментирали всяка моя стъпка. Попова беше старши преподавател по марксистка философия, бивш партиен работник в апарата на ГК на БКП, а Дончо Генов, активен борец против фашизма и капитализма, бе доцент по история на БКП.

Искането ми при такива разговори, от които излиза разплакана асистентка, да присъства и партийния отговорник, очевидно е довело до извод, че съм опасен за спокойствието в катедрата. От този момент нататък отношението към мен още по-бързо се промени, вече не беше така благосклонно и аз престанах да бъда „галеното дете“ на катедрата, за какъвто ме считаха някои от по-младите ми колеги преди това. С течение на времето буреносните облаци над главата ми все повече се сгъстяваха.

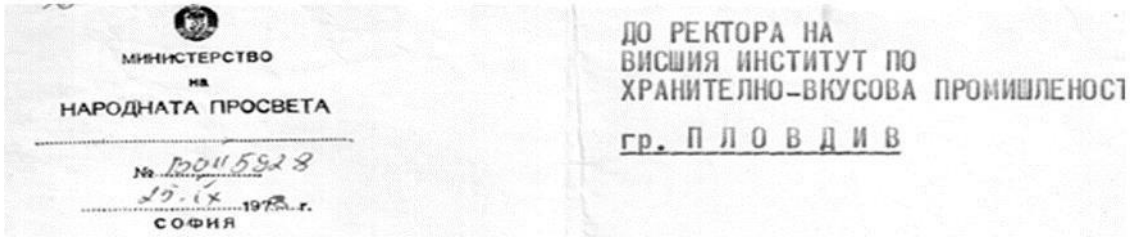
След предложението ми за нарочна сбирка на партийната ни група с оглед изискванията за прелом в работата в духа на Юлския пленум, тази моя позиция по повод на проведения разговор на Димитров с Иванка Мандажиева доведе до бързи мерки. Очевидно, когато ме избираха за партиен групов отговорник на катедрата от мен се е очаквало само да събирам и отчитам членския внос, да съобщавам срещу подпис за предстоящи партийни събрания и мероприятия, както и да организирам абонирането за „Работническо дело“ и други партийни издания. Не се е очаквало да критикувам от партийни позиции ръководителя на катедрата. Поради това бързо бе избран друг партиен отговорник вместо мен, като освобождаването ми бе мотивирано с голямата ми заетост като задочен аспирант и ми беше дадена добра оценка за досегашната ми работа.

95. Опит да ми се отнеме възможността за водене на лекции пред студентите. Писмо от Съвета за висше образование

Следващото, което се опитаха да направят ръководителя на катедрата Борис Димитров и ръководителката на дисциплината политикономия Дафина Дърева бе да ми се отнеме възможността да изнасям лекции пред студентите. Мотивът беше формален – не съм хабилитиран, не съм защитил дисертация а съм положил само изпитите от кандидатския минимум. Всичко това след като 4 години бях водил пълен лекционен курс по програмата за преподаване на политикономия в техническите специалности и след като при посещения на мои лекции от катедрата ми бе дадена много добра оценка. Като мотив посочваха изискване на Съвета за висше образование.

Когато колежката ми Дърева имаше нужда аз да поема лекциите във връзка с раняването на съпруга и Петър Георгиев, тогава нямаше нужда от искане на съгласие от Съвета за висше образование за да почна да водя пълния курс от лекции, въпреки че имах само две години педагогически стаж зад гърба си. Тогава Дърева даже не ми спомена, че ми предлага да поема лекциите за да може да приключи работата по дисертацията си. А бяхме се разбрали по нейно предложение да нямаме служебни тайни помежду си. Но когато станах неудобен, тогава изведнъж се наложи да се иска това съгласие от МНП.

За мое щастие това съгласие беше дадено.

МИНИСТЕРСТВО
НА
НАРОДНАТА ПРОСВЕТА
№ ДОЦ 5928
19.IX 1978 г.
СОФИЯ

ДО РЕКТОРА НА
ВИСШИЯ ИНСТИТУТ ПО
ХРАНИТЕЛНО-ВКУСОВА ПРОМИШЛЕНОСТ
гр. П Л О В Д И В

Съветът по висшето образование при Министерството на народната просвета не възразява да се възложи на гл. ас. ДИМИТЪР НИКОЛОВ МИТЕВ от катедра „Марксизъм-ленинизъм“ при поверения Ви институт четенето на курс лекции по Политическа икономия пред редовни и задочни студенти.

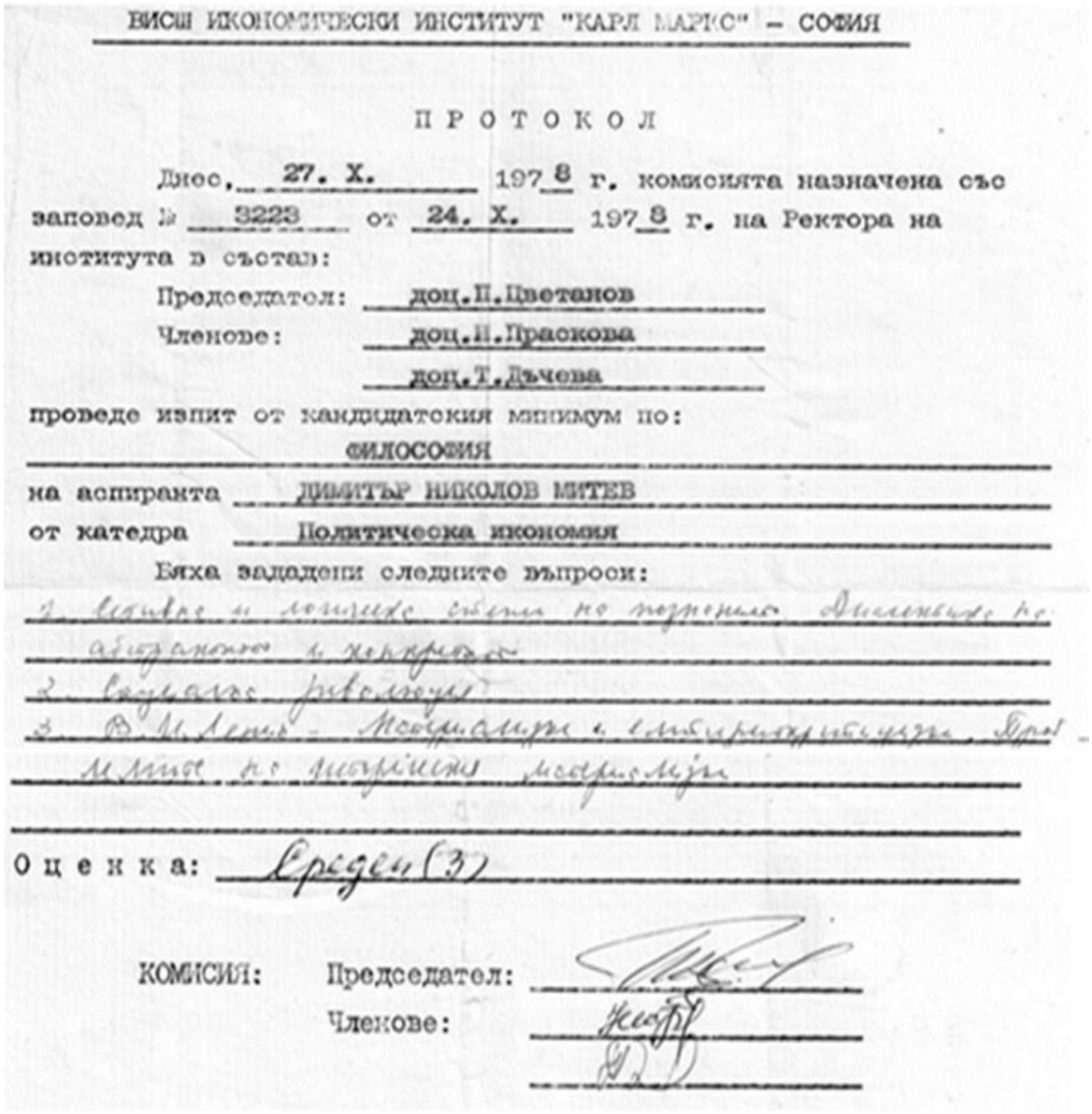
НАЧАЛНИК ОТДЕЛ
"ОБЩЕСТВЕНИ НАУКИ":
/доц. Я.Гюлмезов/

ЛГ/ИИ

96. Изпитът от кандидатския минимум по философия. Протокол.

Третият изпит от кандидатския минимум през 1978 г. бе на 27 октомври по марксистка философия, непосредствено след юбилейната сесия за „Анти Дюринг“, където участвах с долу посочената критична статия. Нека не звучи

като оправдание, но останах с впечатление, че дългата ръка на Борис Димитров бе влязла в действие, за да получа само среден (3) за отговора си. Над тази мисъл ме навежда и напрежението, което цареше по време на изпита. Освен това, което помнех още от изпита за висше образование, бях се готвил сериозно от февруари до октомври 1978 г. Аз обръщах много сериозно внимание на подготовката си по марксистка философия, защото ясно съзнавах, че тя по същество представлява методологическа основа и за политикономията като наука.

ВИСШ ИКОНОМИЧЕСКИ ИНСТИТУТ "КАРЛ МАРКС" – СОФИЯ

П Р О Т О К О Л

Днес, 27. X. 1978 г. комисията назначена със заповед № 3223 от 24. X. 1978 г. на Ректора на института в състав:

Председател: доц.П.Цветанов

Членове: доц.П.Праскова

доц.Т.Дъчева

проведе изпит от кандидатския минимум по:

ФИЛОСОФИЯ

на аспиранта ДИМИТЪР НИКОЛОВ МИТЕВ

от катедра Политическа икономия

Бяха зададени следните въпроси:

1. Основни етапи по творчеството. Дискусията по абсолютното и относителното
2. Социална революция
3. В.И.Ленин – Материализъм и емпириокритицизъм. Ленин по въпроса за диалектиката

Оценка: Среден (3)

КОМИСИЯ: Председател:

Членове:

97. Участие на 6 и 7 октомври в Национална юбилейна сесия по случай 100 години от излизането на „Анти Дюринг на Фридрих Енгелс.

На 6 и 7 октомври 1978 във Велико Търново се състоя Национална юбилейна сесия на преподавателите по обществени науки във ВУЗ по случай 100 годишнината от излизането на „Анти Дюринг“ на Фридрих Енгелс. Там успях да намеря време за да се включа със статия, която бе публикувана в юбилейния сборник с научни доклади и съобщения, отпечатан през 1979 г.

„АНТИ ДЮРИНГ“ И ПРЕПОДАВАНЕТО НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИТЕ ДИСЦИПЛИНИ

Гл. ас. Димитър Митев ВИХВП Пловдив

Първия аспект на третирания проблем е свързан с отношението към идеологическите дисциплини. Искаме веднага да припомним общоприетия възглед, че преподаването на история на БКП, философия, политическа икономия и научен комунизъм в много по- голяма степен може да допринася за изграждането на диалектическо мислене у студентите, отколкото преподаването на природните науки.

От друга страна присъстващите тук преподаватели обучават студенти, изучаващи практически всички области на познанието. Това са бъдещи научни работници, бъдещи ръководители в практиката. Като имаме предвид все по-тясната връзка между науката и практиката, за бъдещите специалисти е изключително важно да имат възможност да ползват най-висшето постижение на човечеството в областта на мисленето – диалектическия материализъм. Ние преподаваме пред студенти, за които природните науки са специалност и пред такива, за които обществените науки са специалност. Нашите наблюдения свидетелстват, че преподаването на философия, политическа икономия и научен комунизъм е на твърде различно равнище пред тези две групи студенти. Известно различие в равнището в полза на изучаващите обществените науки като специалности е, разбира се, неизбежно и необходимо.

Въпросът е обаче в това, че е неоправдано силно подценяването на обществените науки при другата група. Подценяването на обществените науки в природно-техническите специалности и вузове се проявява в много форми и е невъзможно всички да бъдат разгледани тук. За съжаление това подценяване е характерно не само за преподавателите на природно-техническите дисциплини, а определена съществена вина за това положение имаме и ние като преподаватели. Не са малко случаите, когато философи, политикономисти и др. сами подценяват значението на идеологическите дисциплини за бъдещия биолог, инженер, технолог или лекар.

Срещат се разбира се възгледи от типа: „важно е студентът да е съвестен, добър, а не колко ще знае законите на диалектиката или ще разбира класите“. Изразът е на философ, преподаващ марксистка философия. Не може да не се възрази срещу такова разбиране, защото не е все едно дали студентът ще бъде добър и съвестен и само толкова, или ще бъде добър и съвестен, но и познаващ законите на диалектиката. При равни други условия вторият ще бъде много по-полезен за обществото, за науката и практиката.

По този повод е уместно да се припомни още и казаното от Енгелс във връзка с пътищата за възвръщането от метафизическото към диалектическото мислене: „ То може да си пробие път стихийно, просто по силата на самите природно-технически открития, които не искат повече да бъдат вкарвани в старото метафизическо Прокрустово ложе. Но това е продължителен, тежък процес, при който ще трябва да се преодоляват огромно множество излишни триения “.[1]/

Обективно погледнато, подценяването на преподаването на идеологическите науки от страна на самите преподаватели означава, ни повече, ни по-малко, че те в известна степен обричат бъдещите специалисти именно на стихийно стигане до диалектическото мислене. Изводите на Енгелс за продължителността и тежестта на такъв процес , на множеството излишни триения, които го съпровождат, е твърде актуален и днес за нашата преподавателска работа особено като се имат предвид високите изисквания за качество и ефективност във всички области на човешката дейност.

Подценяването, разбира се, рядко се декларира. То се проявява главно в практиката на отделните преподаватели. При някои то е съзнателно, при други е несъзнателно. Във всички случаи обаче студентите, съпоставяйки учебния процес по различните учебни дисциплини, познават къде има

подценяване, къде са занижени изискванията. Констатирали това подценяване те от своя страна го засилват, прибавяйки и своето подценяване. Когато знаят, че например по дадена обществена наука, когато тя не им е специалност, рядко се пише двойка, а още по-рядко се презаписва заради невзет изпит по същата дисциплина, те не се стремят да усвоят преподаваните им знания системно и цялостно. Това от своя страна не им позволява да вникнат в съответната теория и да оценят нейното значение за бъдещата си практическа дейност.

[1/]Енгелс, Фр. Анти-Дюринг, С., 1950, с. 388.

Говорейки за възвръщане от метафизическото към диалектическото мислене, Енгелс продължава: „Той може да бъде значително съкратен, ако теоретиците природоизследователи поискат да се занимават по-отблизо с диалектическата философия в нейните исторически дадени форми [2/]

Днес никой марксист не отрича тази мисъл. Същевременно обаче трябва да се подчертае, че в условията на социалистическото общество, в което господства обществения интерес има възможност и е наложително природоизследователите да поискат , а ако не поискат да бъдат заставени да се занимават по-отблизо с диалектическата философия. Разбира се далеч не само природоизследователите.

Горната мисъл се налага защото съществува ясно изразена връзка между метода на познаване на действителността и равнището на това познание, между равнището на познанието и практическата дейност на човека, между практическата дейност на човека и нейните резултати. Следователно ако искаме практическата дейност на нашето общество да носи по-благоприятни за него резултати, трябва да търсим начин за формиране на диалектико материалистичен мироглед у всеки активен член на обществото, да търсим начин за усвояване на диалектическия метод на мислене от всеки.

На основата на всичко това още един път се налага изводът за изключителната вредност на подценяването на преподаването на обществените науки, по-специално в историята на партията, на философията, политикономията и научния комунизъм. На фона на нарастващите изисквания за осъществяване на мирогледно възпитание и чрез преподаването на естествените науки, срещащото се подценяване и от наши колеги, е още по-нелепо.

[2/] Пак там, с.389

98. Оценяване на дейността ми извън Института.

За дейността ми в методическия съвет на ОК на ДКМС през 1977 г. бях награден с ръчен часовник, а за работата ми в методическия съвет към ОС на БПС бях награден с екскурзия до Съветския съюз. За лекционната ми дейност към дружеството за разпространение на научни знания „Георги Кирков“ бях награден със златна значка на името на Георги Кирков и почетна грамота. Последната награда обаче дойде в момент, в който в катедрата конфликтът вече бе започнал. По тази причина Б. Димитров, който въпреки че не изнасяше лекции беше член на ръководството на дружеството и в резултат на негова намеса

бе направен опит да не бъда информиран за наградата и първоначално значката не ми беше връчена. След като научих че съм награден, но значката не ми се връчва, аз обявих, че повече няма да изнасям лекции в дружеството и след това наградата ми беше дадена.

99. Извинение пред доцент Делко Мустаков. Най-голямото блато.

Ситуацията в катедрата вече ми бе станала ясна. Почувствах, че съм сгрешил когато направих опит да предотвратя идването на доц. Делко Мустаков в катедрата и отидох лично в окръжната държавна инспекция по труда, на която той беше директор в момента, за да му се извиня. Той прие с разбиране извинението ми. Каза, че първоначалното впечатление от катедрата ми е било предизвикано от това, че като нов преподавател, дошъл от Чехословакия, не съм имал представа що за хора работят тук. Докато той, като бивш околийски секретар на БКП е имал пределно ясна представа за това какво представляват като кадри и преподаватели в катедрата Димитров, Дърева, Попова и Генов. В заключение каза, че аз съм попаднал в „най-голямото блато в България“.

100. След освобождаване от партиен отговорник - Член на доброволните отряди в Института – опит да бъда уязвен и тормозен.

След като бях освободен като партиен групов отговорник на катедрата „поради заетост като задочен аспирант“, бе направен опит да ми бъде възложено поръчение да стана член на доброволните отряди в Института. За мен беше очевидно, че се търси пореден начин да бъда уязвен и тормозен. Начинът, по който бе направено това , ме накара да помоля ръководството на първичната партийна организация, в която членувах, да бъде отменено въпросното поръчение. Като мотив изтъкнах няколкото други поръчения и дейности, които вършех по линия на ОК на БКП, ОС на БПС, ОК на ДКМС и в рамките на института. В крайна сметка във връзка с проявеното отрицателно отношението към молбата ми за отмяна на поръчението да стана член на доброволните отряди в Института се наложи да напиша

101. Доклад до - завеждащата отдел „Пропаганда и агитация“ на Окръжния комитет на БКП Иванка Уливерова.

Нямах голяма надежда че ще получа съдействие, но си казах, че все пак е добре да предоставя информацията, с която разполагах. Все пак считах, че окръжното партийно ръководство трябва да получава информация за случващото се в Института и за поведението на местното партийно ръководство.

До др. Иванка Уливерова
завеждаща отдел „Пропаганда и агитация“ на ОК на БКП Пловдив

Д О К Л А Д

от Димитър Николов Митев – главен асистент по политическа икономия при катедра „марксизъм-ленинизъм“ – ВИХВП – Пловдив

Уважаема другарко Уливерова,

В началото на 1979 година ми бе съобщено, че ми се възлага партийно поръчение да стана член на поделение на доброволните отряди на трудещите се, организирано в рамките на Института. Малко преди това бях освободен

НЕ ПО МОЕ ИСКАНЕ от длъжността партиен отговорник на партийната група при катедрата по „марксизъм-ленинизъм“ поради заетост като задочен аспирант“.

Партийното поръчение ми бе възложено от партийното бюро на което секретар и заместник-секретар по идейно-възпитателната работа бяха членовете на нашата катедра Трифонка Попова и Николай Михов. Те знаеха мотивите за освобождаването ми от длъжността партиен отговорник, но независимо от това, че през изминалия след това период заетостта ми още повече се увеличи, ми възложиха следното поръчение:

ДО

КОМАНДИРА

НА Д О Т

……...

……..…….

М О Л Б А

от др.

……

…. роден на……гр. с.

……... живущ в гр. (с)

……ул. “……“ №……. паспорт серия ……..изд. от……

месторабота…….,……

…

…….длъжност……

…

…….. партийна принадлежност……...

ДРУГАРИ,

Моля да бъда приет за член на ДОТ, като обещавам да спазвам следните задължения:

- да участвам в поддържане на обществения ред по улиците, парковете, градините, стадионите, кината и други обществени места,
- да вземам участие в осигуряването и поддържането на обществения ред по време на манифестации, митинги, шествия, панаири и др. масови тържества;

- да съдействам на държавните органи за осигуряване на безопасност в движението на пешеходците и превозните средства по пътищата;
- да изпълнявам нарежданията на командира на отряда, да бъда дисциплиниран и смел при изпълнение на поставените ми задачи;
- да бъда пример в личния си живот, сред колектива в който работя и квартала, в който живея;
- записвам се доброволно в редовете на ДОТ и се задължавам да бъда верен и предан на БКП и народната власт, браня с всички сили завоеванията и интересите на народа.

Вярвам, че молбата ми ще бъде удовлетворена.

П Р И Л О Ж Е Н И Е: препоръка.

Гр. (с)…….

……197… г. С УВАЖЕНИЕ:…….

Помолих др. Николай Михов в качеството му на изпълняващ длъжността партиен секретар (др. Попова бе на петмесечна специализация в СССР) да бъде отменено възложеното ми партийно поръчение да стана член на ДО със следните мотиви:

- партийната група ме освобождава от длъжността партиен отговорник поради „заетост като задочен аспирант“;
- член съм на Методичния съвет за ръководство на профсъюзната учебна година при ОС на БПС и завеждащ секция „политикономия“;
- член съм на методичния съвет на ОК на ДКМС за ръководство на комсомолската политическа учебна година;
- възлагат ми се поръчения от ОК на БКП като за пример посочих определянето ми за ръководител на научно-практическата конференция по ефективността на икономическото обучение в градската партийна организация в Асеновград;
- ангажиран съм във Вечерния партиен университет вече години наред като ръководител на редица звена за подготовка на резервни пропагандисти, като за пример изброих ръководени от мен звена в завод „България“, завод „Балкан“, в Асеновград, в Окръжно управление на горите, в Интендантско обслужване и т.н.;
- по линия на дружеството за разпространение на научни знания „Г. Кирков“ често пъти съм ангажиран с изнасяне на лекции в града и окръга;
- при пристигане на делегации от ЧССР в Института, града, окръга и на национално равнище съм ангажиран като преводач;
- за седемте години работа във ВИХВП съм бил продължително време член на Вузовския профкомитет и председател на комисията по социалистическото съревнование, ръководил съм две години партийната учебна година при ППО на административните служители в Института, ръководил съм партийната учебна година на звено, съставено от преподаватели от нашата Първична партийна организация, бил съм заместник-партиен секретар, партиен отговорник, бил съм в ръководството

на секцията на Д-во „Г. Кирков“ в Института, член съм на библиотечния съвет, член съм на Учебно методическата комисия за проверка на равнището на учебния процес в която, като представител на катедрата по марксизъм-ленинизъм следя за идейно-възпитателното въздействие при преподаването, освен по-голямата ми пряка натовареност в сравнение с други членове на катедрата с часове пред студентите, практически само аз водя занятията с курсовете за следдипломна

квалификация, в които задължително се включват лекции по актуални проблеми на марксистко-ленинската теория и социалистическото строителство;

- имам многобройни краткосрочни поръчения в рамките на нашата ППО или в рамките на Института, като например изнасяне на встъпителна лекция при откриване на партийната учебна година в рамките на института, разясняване на материали на партийни форуми пред нашата ППО и пред отделни катедрени колективи и т.н. и т.н.;
- наистина съм много зает като задочен аспирант;
- баща съм на три деца и в къщи се срещам с упрека, че съм създал тези деца, а нямам време за тях, което по същество е така; - в нашата ППО има хора с далеч по-малка натовареност от мен, включително и такива, за които не ми е известно да имат партийни поръчения;
- цялото това натоварване води до пренапрежение у мен и уврежда здравословното ми състояние, тъй като нямам време да възстановя силите си при този темп на работа. Др. Николай Михов отговори, че без др. Попова не може да бъде променено решение на партийното бюро, взето в нейно присъствие като партиен секретар. Обясних на др. Михов уставното положение, че ПБ е пълноправно да взема решения и в случая, когато титулярния партиен секретар отсъства по определени причини продължително време. Междувременно хората, натоварени с организацията на ДО вече искаха от мен снимка и да попълня молба, че „доброволно желая да бъда приет“ за отрядник.

Молбата ми до др. Михов не бе удовлетворена и аз поисках да бъда изслушан от ПБ. Пред ПБ повторих гореописаните мотиви, като освен това посочих, че не е редно да се проявява формализъм и че аз считам, че ще бъда по-полезен ако отида там, където другите поради квалификацията си не могат да отидат (имам предвид задълженията си извън института).

Как е протекло обсъждането на молбата ми в ПБ след това не знам, но др. Михов ми съобщи, че въпросът ще бъде отнесен във ВК на БКП. Аз и сега считам, че ПБ можеше само да реши този въпрос, тъй като то е възлагащото поръчението, но това си остана само мое становище, а инак бях

държан в напрежение още няколко дни. Въпросът наистина е бил консултиран с партийния секретар на ВК доц. Обретенов. Характера на разговора не ми е известен, но след него др. Михов ми съобщи, че партийното ми поръчение е отменено. МОТИВИТЕ НЕ БЯХА МИ СЪОБЩЕНИ, а аз считах, че правдата е възтържествувала и повече не се интересувах.

За голяма моя изненада, при това крайно неприятна, след няколко месеца др. Попова, вече върнала се от СССР, на заседание на партийната група ме обвини, че не съм изпълнил партийно поръчение, че това в сегашните условия на завишени изисквания към партийните кадри може да доведе даже до изключване от Партията. Отговорих и че съм от 15 години член на Партията и знам мястото и ролята на партийните поръчения в работата с партийните членове, но тук става въпрос НЕ ЗА НЕИЗПЪЛНЕНО, А ЗА ОТМЕНЕНО ПАРТИЙНО ПОРЪЧЕНИЕ. Мислех си, че с това въпросът най-после е изчерпен.

За мое най- голямо съжаление се оказа, че съм се заблуждавал. На годишното отчетно изборно събрание в отчетния доклад е било вписано, че аз съм „ОТКАЗАЛ“ да изпълня въпросното партийно поръчение.

Аз закъснях за това събрание поради това, че съпровождах гост на ОК на БКП от Южноморавска област на ЧССР в Карлово (за него Вие положително си спомняте, то бе в края на м. ноември) и не чух тази констатация. Пристигнах, когато вече бяха започнали изказванията, седнах до гл. ас. Андреев, сегашния партиен секретар, с който работим в един кабинет, тъй като и той е политикономист и го запитах имало ли е споменаване на имена в доклада, имайки предвид своето. Отговори , че не! (може и да не е чул….).

- На следващото партийно събрание аз пожелах да бъде включено допълнително в дневния ред мое изказване за пояснение по въпроса за „ОТКАЗА“ да изпълня партийно поръчение. Думата ми бе дадена и аз описах всички цитирани по-горе моменти и помолих събранието да гласува прередактиране на текста като вместо отказа, бъде вписано, че партийното поръчение е било отменено поради уважителни причини. Заявих, че не съм отказвал, а съм молил за отмяна.

На същото събрание др. Михов заяви, че партийното поръчение „Е БИЛО ОТМЕНЕНО“, но МОТИВИТЕ СА БИЛИ ТЕЗИ, ЧЕ МИ ЗНАЯТ ХАРАКТЕРА И ЗА ДА НЕ БЪДА НАКАЗАН ЗА НЕИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПОРЪЧЕНИЕ, ТО МИ Е БИЛО ОТМЕНЕНО !?! Просто бях зашеметен от тази „приятелска“ постъпка. Интересно ЗАЩО ТОЗИ „ДРУЖЕСКИ“ ЖЕСТ НЕ МИ БЕШЕ ИЗВЕСТЕН ОЩЕ ПРИ СЪОБЩЕНИЕТО ЗА ОТМЯНАТА НА ПАРТИЙНОТО

ПОРЪЧЕНИЕ?

почетна
ГРАМОТА
Републиканският съвет на Дружеството за разпространение на научни знания „Георги Кирков" награждава с настоящата почетна грамота др. [redacted] за дългогодишна активна лекторска дейност
Председател:

По-нататък др. Михов заяви, че ходенето ми във Вечерния партиен университет, в д-во „Г. Кирков", в ОК на ДКМС и ОС на БПС (в методичните съвети съм на обществени начала и ми се заплащат само лекциите, които изнасям, а напоследък и методически указания), че това е моя „частна работа", ,,това е един вид печалбарство, тъй като тези неща се заплащат (за съжаление „печалбарството" не е записано в протокола от събранието).

Др. Тр. Попова, преподавателка по марксистка философия в качеството си на бивш партиен секретар застана по същество на позицията, че това си е „отказ", а не молба. От присъстващите членове на катедрата никой не ме подкрепи и събранието гласува: в полза на прередактирането само шест души, т.е. малцинство, против прередактирането кой е – <u>този въпрос не бе зададен</u>. Тук има редица моменти, които вероятно трябва да бъдат отнесени към завеждащия организационния отдел, но Ви моля за писмен отговор по следните пунктове:

а) считам, че не е правилно задачите, които изпълнявам по линия на вечерния партиен университет и другите извънинститутски органи да бъдат считани за моя „частна" работа и за „печалбарство";

б) считам, че присъстващите на събранието членове на катедра марксизъм ленинизъм не постъпиха в духа на изискванията на Февруарския пленум на ЦК на БКП от 1974 г. и по-късните постановки за прелом в идеологическата работа на Партията а и с отказа си да ме подкрепят не само не спомогнаха да се предотврати една несправедливост спрямо мен, но и омаловажиха една важна

страна от работата на нашата Партия;

в) считам, че златната значка „Г. Кирков" и почетната грамота, дадени ми от републиканския съвет на дружеството, награждаването ми с екскурзия в СССР от ОС на БПС за методическата ми дейност и с ръчен часовник от ОК на ДКМС пак за методическата ми дейност не са дадени за това, че съм вършил своя „частна" работа, а за това, че съм изпълнявал задачи, поставени от Партията в съответните области на нашия живот.

По мое мнение трябва да се търси партийна отговорност на членове на идеологическите катедри, които не участват активно в общественополитическия живот извън ВУЗ-овете, да не говорим пък за тези техни членове, които пречат на другите и не щадят нито нервите им, нито времето им. Още един път моля за Ваш писмен отговор на моите изводи а), б) и в), тъй като искам да знам дали аз не греша и съответно да коригирам поведението си.

В заключение моля да бъда извинен, че Ви занимавам с част от натрапените ми в последно време неприятности. Доколкото съм разговарял с някои колеги и другаде се среща неразбиране от подобен род. Ще бъда щастлив ако бъдат взети ефикасни мерки за коригиране на нещата.

С комунистически поздрав:

15.1.1979 г. (Димитър Н. Митев) Пловдив

Отговор на това писмо не получих. Очевидно като завеждаща отдел „Пропаганда и агитация“ в Окръжния комитет на БКП Иванка Уливерова добре знаеше кой стой срещу мен в тази ситуация и не посмя да реагира по какъвто и да било начин. Какво е мислила и чувствала когато е чела доклада ми до нея аз не знам. Дали е докладвала на съответния идеологически секретар на ОК на БКП или на първия секретар не знам. Факт е, че не получих подкрепа, а в катедрата ситуацията ми продължи да се развива във все по-неприятна за мен на

102. Зачьот по I том на Капиталът – 17.01.1979 г През 1979 г. продължих да вземам задължителните зачьоти и изпити от кандидатския минимум. На 17.01. 1979 г. положих зачьота по първи том на Капиталът.

ВИСШ ИКОНОМИЧЕСКИ ИНСТИТУТ "КАРЛ МАРКС" – СОФИЯ

П Р О Т О К О Л

Днес, 17. I 1979 г. комисията назначена със заповед № _____ от _____ 197__ г. на Ректора на института в състав:

Председател: проф. Стелиян Павлиянов

Членове: _____

_____

проведе изпит от кандидатския минимум по:

1-ви том на „Капиталът"

на аспиранта Димитър Николов Митев

от катедра политикономия – ВИИ „К. Маркс"

Бяха зададени следните въпроси:

1. Какъв е методологическата основа на I-ви том на „Капиталът"

2. Защо Маркс започва изследването на капиталистическия начин на производство със стоката и парите?

3. Пример за преминаване от абстрактно към конкретно и от по-просто към по-сложно в 1-ви том.

Оценка: Зачита се

КОМИСИЯ: Председател:

Членове:

103. Зачьот по втори том на Капиталът. 08.02. 1979 г

Три седмици по-късно след зачьота по първи том , на 08.02. 1979 г. положих зачьот по втори том на Капиталът.

ВИСШ ИКОНОМИЧЕСКИ ИНСТИТУТ "КАРЛ МАРКС" – СОФИЯ

ПРОТОКОЛ

Днес, 8. II 1979 г. комисията назначена със заповед № _____ от _____ 197__ г. на Ректора на института в състав:

Председател: проф. Ив. Илиянов

Членове:

проведе изпит от кандидатския минимум по:

"Р" том на „Капиталът"

на аспиранта Димитър Николов Мичев

от катедра политическа икономия – ВИИ „К. Маркс"

Бяха зададени следните въпроси:

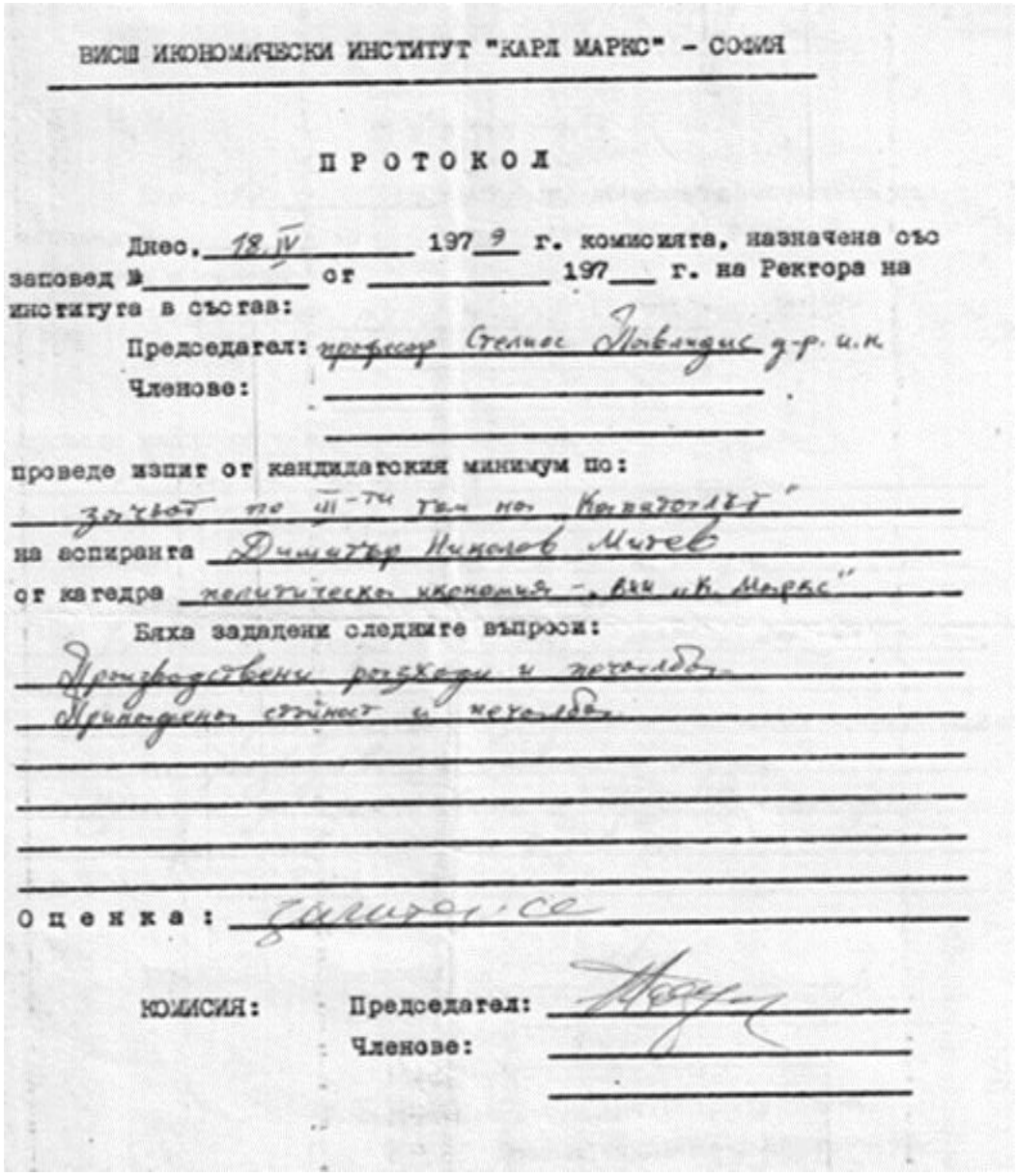
Теорията за преоборота и оборота на капитала. Методологическо значение на тази теория за определяне на икономическата ефективност на инвестициите.

Оценка: Зачита се

КОМИСИЯ: Председател:

Членове:

104. Зачьот по третия том на „Капиталът". 18.4.1979 г.

ВИСШ ИКОНОМИЧЕСКИ ИНСТИТУТ "КАРЛ МАРКС" – СОФИЯ

П Р О Т О К О Л

Днес, 18.IV 197 9 г. комисията, назначена със заповед № _____ от _____ 197___ г. на Ректора на института в състав:

Председател: професор Стелиос Пападимас д-р. и.н.

Членове: _____

_____

проведе изпит от кандидатския минимум по:

Земята по III-ти тем. пл. Капиталът"

на аспиранта Димитър Николов Минев

от катедра политическа икономия – "В.И.И.К. Маркс"

Бяха зададени следните въпроси:

Производствени разходи и печалба

Приведена стойност и печалба

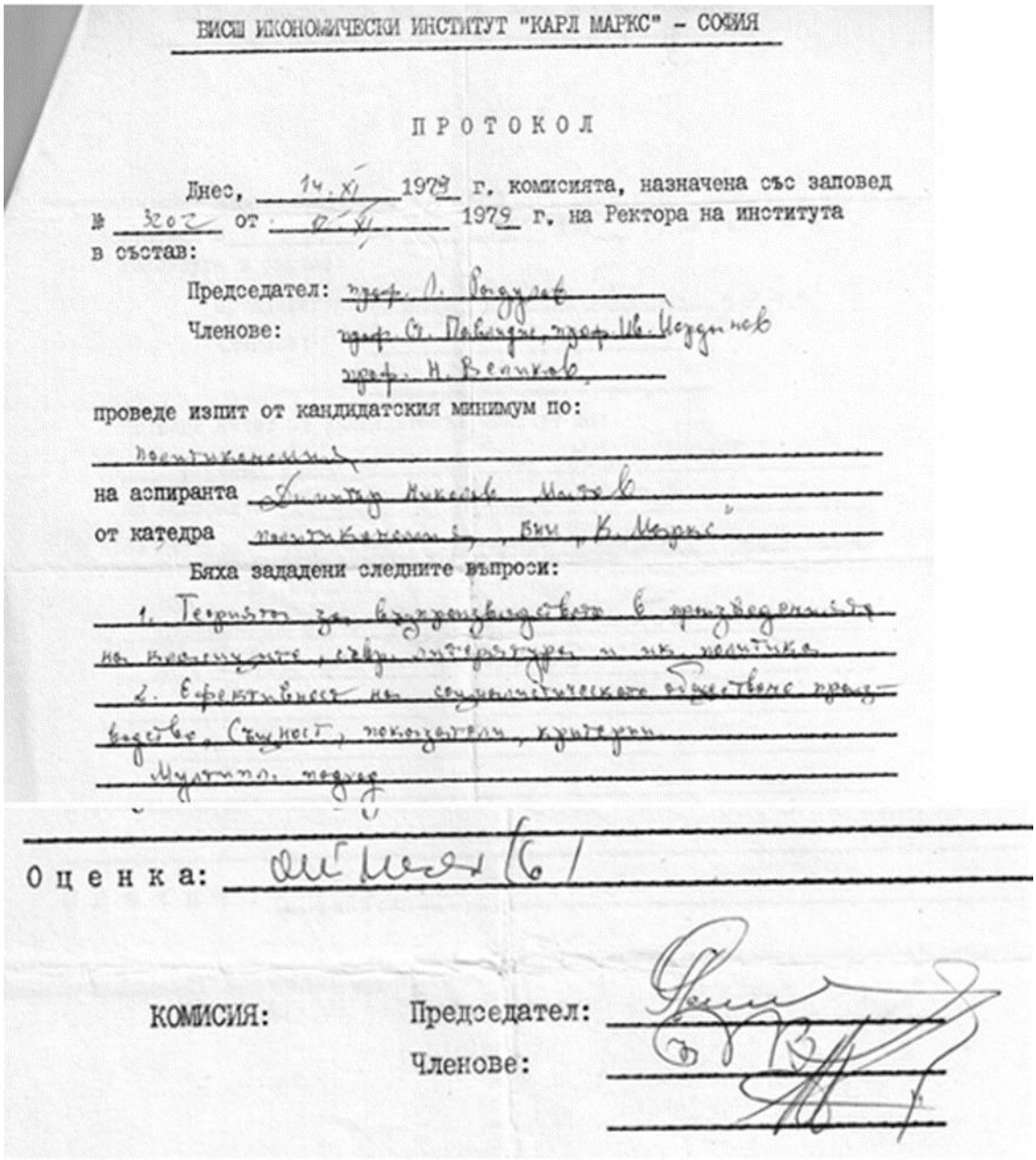
Оценка: Задоволително

КОМИСИЯ: Председател: _____

Членове: _____

_____

105. Изпит от кандидатски минимум по специалността – 14.11.1979 г. Закъснение с полагането на изпита по специалността. Причина. Коментари за късното явяване на изпита по специалността.

ВИСШ ИКОНОМИЧЕСКИ ИНСТИТУТ "КАРЛ МАРКС" – СОФИЯ

ПРОТОКОЛ

Днес, 14.XI 1979 г. комисията, назначена със заповед № 320 от 8.XI 1979 г. на Ректора на института в състав:

Председател: проф. Л. Гоцулев

Членове: проф. С. Павлов, доц. Ив. Иванов, доц. Н. Белков

проведе изпит от кандидатския минимум по:

политикономия

на аспиранта Димитър Николов Матев

от катедра политикономия, ВИИ „К. Маркс"

Бяха зададени следните въпроси:

1. Теорията за възпроизводството в производството на веществените елементи на капитала и нейното практическо значение.

2. Ефективност на социалистическото обществено производство. Същност, показатели, критерии.

Устно, тайно

Оценка: Мн. добър (6)

КОМИСИЯ: Председател:

Членове:

Изпита от кандидатския минимум по специалността си положих чак на 14.11.1979 г., т.е. почти 7 месеца след зачьота по третия том на Капиталът, малко след двегодишния срок, който по закон се полагаше за изпитите от кандидатския минимум от датата на зачисляването ми като задочен аспирант. Аз бях готов да положа изпита по специалността непосредствено след зачьота третия том на „Капиталът". Причината за толкова късното явяване на този изпит бе липсата на обявени дати за провеждане на изпити от кандидатските минимуми във ВИИ „К. Маркс". След този изпит в същия ден изпратих жена си за Братислава за погребението на баща й, който почина на 57 годишна възраст. Поради изпита по специалността аз не можах да пътувам за погребението на тъста си.

Късното обявяване на дата за изпит по специалността ме задържа с няколко месеца и това естествено ми беше неприятно, защото закъснях с един месец спрямо законния срок от две години за полагане на изпитите от кандидатския минимум. Но още по-неприятно ми беше, че в катедрата бях

упрекнат за това закъснение, сякаш аз можеше да определям датите, кога да се явявам. За да не изострям допълнително и без това вече изострените почти до краен предел отношения аз се въздържах от коментар по адрес на доц. Димитров, че той е станал доцент без да е кандидат на науките и без съответно да е полагал изпити от кандидатския минимум.

А доц. Дърева не пропусна осъдително да свърже това закъснение с участието ми като преводач на четири делегации в ЧССР през 1979 г.: – на комитета за планиране, на смесената комисия за икономически и научно-техническо сътрудничество, на министър-председателя Станко Тодоров и на Тодор Живков. Тази жена така и не можа да проумее, че участието в делегациите като преводач повишаваше икономическата ми квалификация, а не спираше развитието ми. А може би се страхуваше при контакта ми с висши партийни и държавни ръководители да не кажа нещо по адрес на съпруга й или да не кажа какво става в катедрата.

ЧАСТ II

106. Нова възможност за решение на жилищния ми проблем

се появи две години след провала на замяната с Пловдивския университет през 1976 г. . През 1978 година се освободи един от осемте едностайни апартаменти във ведомствената секция на блока. До този момент в огледалния спрямо моя апартамент от източната страна (стая, хол и кухня) живееше професорът по механика Иван Иванов от София (в спалнята) и семейството на колегата Данчо Дамянов с жена си и двете си дъщери в преходен хол и кухня. Преходния хол беше оборудван със завеса, която образуваше нещо като коридор към спалнята на професора, който преспиваше в Пловдив 3-4 дни в седмицата.

Семейство Дамянови получиха освободения апартамент, а професор Иванов вече ползваше кухнята, която е с размери на нормална стая. Тъй като ползвания от мен апартамент и огледалния му източен апартамент са на последния (четвърти) етаж, възникна техническа възможност чрез пробиване на отвор от моето антре към спалнята и банята на съседния апартамент без опасност за конструкцията на блока да разширя ползваната от мен площ. Отправих съответната молба и ректорския съвет реши по такъв начин към досегашната ми жилищна площ да бъде присъединен **холът, банята и спалнята от съседния апартамент.** За тази своя молба не споменах пред колежката ми Дърева и ръководителя на катедрата Б. Димитров. Страхувах се да не си помислят, че като споделя с тях предприетите от мен действия, ще искам и ще очаквам да ми съдействат. След време разбрах, че отново съм постигнал обратен ефект с това си поведение.

107. Решение на ректорския съвет което не беше изпълнено от ректора.

Ректорът проф. Л. Гюзелев не подписа съответна заповед. Дали за това е оказала въздействие колежката ми Дафина Дърева не знам, но ми беше

подсказано, че тя и съпругът и са се почувствали не зачетени и пренебрегнати от мен още в момента, когато се опитах сам да си уредя замяна на апартамента с по-голям чрез община Пловдив или чрез Пловдивския университет без да ги информирам. А аз просто още тогава не исках да използвам обстоятелството, че работя в една стая с колежка, която е съпругата на първия секретар на градския комитет на Партията- тоест в случая имах възможност да използвам „връзки“, но не пожелах да сторя това. В крайна сметка това не беше прието като мое добро решение и вместо съдействие за разширяване на жилищната ми площ при откритата се възможност получих противодействие. За това противодействие разбрах с течение на времето, не веднага.

108. Трето писмо до Начо Папазов.

И така се наложи отново да се обърна с писмо до председателя на КНТПВО Начо Папазов тъй като председателят на вузовския профкомитет ми каза, че трябва да си опека работата „отгоре“ и че ако отгоре се получи нареждане, ректорът сам ще дойде при мен да ми предложи разширение на жилището. А защо ректорът отказваше да изпълни решението на ректорския съвет и имало ли е в тази насока въздействие от Дърева и Димитров към този момент можех само да гадая. А какво е било истинското им отношение, включително и на секретаря и заместник секретаря на ВК на БКП към случая разбрах по време на едно изключително симптоматично заседание на партийната ни група в края на 1979 г. за обсъждане на партийното ми положение.

Спазвайки дадения ми съвет аз написах следното писмо до председателя на Комитета за наука, технически прогрес и висше образоване Начо Папазов:

Уважаеми другарю Папазов,

Преди всичко искам да Ви се извиня, че отново Ви занимавам със свои проблеми. Много ми се искаше сам да уредя всичко и когато някъде се срещнем, да Ви се похваля, че жилищния проблем за мен е разрешен, но засега не успявам.

Какво е понастоящем положението? Поради преминаване на работа в София един доцент от ВИХВП освобождава жилище в същия блок, в който живее и моето семейство. В съседство с мен (положението ще разберете по-добре от приложения план) в едностаен апартамент живеят гл. ас. Д. Дамянов със съпругата си и двете си деца и проф. Ив. Иванов. Професорът минава през жилището на другото семейство за да стигне до стаята си.

Във връзка с освобождаването на апартамента за който вече споменах, гл. ас. Д. Дамянов подаде молба да бъде даден на него. Проф. Иванов подаде молба да вземе освободеното от Дамянов кухненско помещение (то е по-голямо от спалнята, която сега ползва професорът), а аз подадох молба да ми бъде разрешено да ползвам освободените по такъв начин хол и спалня (от тях ме дели една стена и е достатъчно само да се пробие една врата). В края на м. февруари молбите бяха разгледани от ректорския съвет и въпросът бе решен в полза на предложения от тримата молители вариант.

Заповед от страна на ректора на института обаче не последва. Преди заседанието на ректорския съвет, когато го запитах няма ли да е добре да взема писмо от София от по-висша инстанция в полза на предлаганото решение, той категорично ми отговори, че това не е нужно и дословно заяви: „Ние също имаме положително разбиране по въпроса“. След като не подписваше заповедта за пренастаняване, отидох на разговор при него. В разрез с решението на ректорския съвет той започна да ме убеждава, че исканото от мен е „максимализъм“ и това си становище аргументира с жилищната криза в страната. Но не каза по какъв начин това, че не ми се дава и холът, ще допринесе конкретно за намаляване на жилищната криза в страната.

Под негово влияние на 5 април в Профкомитета на Института бе предложен и приет вариант, според който на мен трябва да се даде една стая, а второто помещение трябва да се направи гостна на института. (Холовото помещение, което би трябвало да служи за гостна, няма да има достъп до баня, нито мивка и по мое мнение трудно може да се ползва като стая за гости на института. На тази основа профпредседателя и много други ме убеждават, че това е начин да вляза „на етапи“ и в двете жилищни помещения, тъй като всички ще се убедят, че холът не може да се използва за посрещане на гости. Исканата от мен жилищна площ отговаря на нормативите, определени с чл. 5 от Закона за наемните отношения. Независимо от това до този момент ректорът на Института още не е подписал заповед за пренастаняване нито в съответствие с решението на РС, нито в съответствие с препоръките на Профкомитета, която за мен не е перспективно решение на проблема. В същност и членовете на профкомитета при разговор с мен признават, че тяхната препоръка не е „тоталното“ решение на проблема. Изобщо, като се почне от ректора и се свърши с последния член на Профкомитета, досега никой не ми е казал, че не заслужавам разширяване на жилищната си площ, никой не е проявил неразбиране на думи, но и заповед не се появява.

Във връзка със създалото се положение много хора в Института (партийния секретар, профпредседателя, членове на ректорския съвет и на Профкомитета) ми заявяват, че това е стил на нашия ректор, а именно да увърта, да отлага и протака, да избягва да вземе конкретно решение, да не поема отговорност. Всеки ми подхвърля: „Ако можеш, оплети си кошницата в София. Мъничко да се обадят за тебе и ще ни търси отговорност, защо още не е решен проблема“. Какви са техните основания не знам, но вече съм склонен да им вярвам. Един пример още. Един ден преди заседанието на РС случайно го срещнах привечер и му казах, че на това заседание ще се обсъжда въпроса за образуването на жилищна кооперация и че е уместно да бъдат включени за разглеждане и нашите молби. Отговори ми, че няма нищо

против, а на следващия ден е бил против разглеждането им и е искал отлагане.

В тази връзка ми се иска да споделя с Вас още някои свои мисли във връзка с изпълнението на партийната политика за повишаване на раждаемостта. Раждаемостта е комплексен проблем и трудно може да се обясни накратко защо само аз в института имам три деца, а множество млади преподаватели се въздържат от трето, пък и от второ дете. Все пак ще се опитам да очертая някои аспекти, тъй като ми се струва, че те се подценяват. Като член на нашето най-висше партийно и държавно ръководство Вие бихте могли да използвате тези мисли, в случай че сте съгласен с тях, при решаването на някои конкретни проблеми.

Нашата партийна политика в областта на раждаемостта е ясна. В името на нейното изпълнение социалистическата ни държава отделя огромни средства – за жилищно строителство, за детски заведения, за семейни добавки и т.н. и т.н. От собствен опит знам, че обикновените трудови хора ценят и уважават многодетните семейства. За мен е истинско удоволствие например да пътувам в тролейбуса с трите си деца, защото хората реагират по най-мил начин, научавайки, че и трите са мои. С други налице са два важни фактора и все пак раждаемостта не е висока. По мое мнение има и други фактори и възможности, които не изискват разход на средства от страна на държавата, а правилен подход от партийните и административни ръководства в съответните области.

Ще Ви дам няколко примера взети от заобикалящата ме действителност. Известно е, че поради обективни и субективни причини понякога нашият пазар не е наситен достатъчно със стоки от първа необходимост – напр. краве масло. Когато в магазина докарат масло, магазинера, оправдавайки се с нареждане на ръководството, казва – само по две пакетчета. Тоест – две пакетчета и на сам човек, и на семейство с едно дете, и на семейство с три деца. Никаква диференциация. Тя наистина не изисква средства от държавата, а само добро взаимодействие например на търговия, ОФ организации и контролни органи. Познавам младо семейство с три деца, което строи жилище. Примерно дограмата у нас не достига. Защо обаче на това семейство тя да бъда проблем като за всички други, които нямат толкова деца? Не е ли възможно да му се даде с по-малко чакане?

Профкомитетът раздава карти за почивка. Те не достигат никога за задоволяване на всички желаещи. В предприятието едно, две или няколко семейства с повече от две деца. Нима не е възможно Профкомитетът да прояви инициатива и да дава ако трябва и ежегодно с предимство карти за почивка на тези семейства?

През тази петилетка у нас трябва да се построят над 400 хиляди жилища. Това е наистина колосално за нашите условия. Трябва обаче с горчивина да споделя с Вас, че моите обиколки из новите жилищни комплекси в Пловдив ме убедиха, че в момента не се строят жилища, които да са с такава площ, че когато в тях се настани семейство с три деца, то да има същите жилищни условия, каквито има едно средно взето семейство с две деца или с едно дете.

Примери от подобен род бих могъл да дам още, но и тези мисля че са достатъчни за да илюстрирам мислите си. Просто възможностите на страната ни да стимулира финансово и материално раждаемостта са ограничени, но независимо от това такова стимулиране е налице. Трудното е направено. Тъкмо затова ми се струва че е неправилно да не се използват множеството възможности, които пак повтарям, не изискват средства, а изискват подход, партиен подход към нещата и явленията. В края на краищата и на мен ми е малко болно и обидно, че никой не се сеща когато са налице определени възможности (когато не съществуват възможности въпросът е съвсем друг), те да ми бъдат предложени преди дори аз да съм научил за тях, а не да ходя от човек на човек да моля като човек, които иска да получи нещо нередно, нещо незаконно, нещо, което не заслужава.

Боли ме когато ме упрекват в прекален идеализъм, едва ли не в утопизъм, когато например разправията с Поборников стана повод ръководителката на курса по английски , който посещавах тогава да ми заяви: „Разбра ли най-после колко струва партийната политика“? Пиша Ви, защото съм убеден, че хората наблюдават как се решават отделните проблеми, съпоставят с партийната политика и според това определят и жизнената си стратегия. А тази стратегия в зависимост от вида си може да е полезна или вредна за целите, които си поставяме. В същност, то е една от причините да се насоча в научната си работа към ролята на социалните фактори в борбата за повишаване ефективността на развитието ни.

В заключение искам още един път да Ви се извиня че Ви безпокоя при това с такова дълго писмо и да Ви пожелая крепко здраве и успех в отговорната Ви работа.

С най-дълбоко уважение:

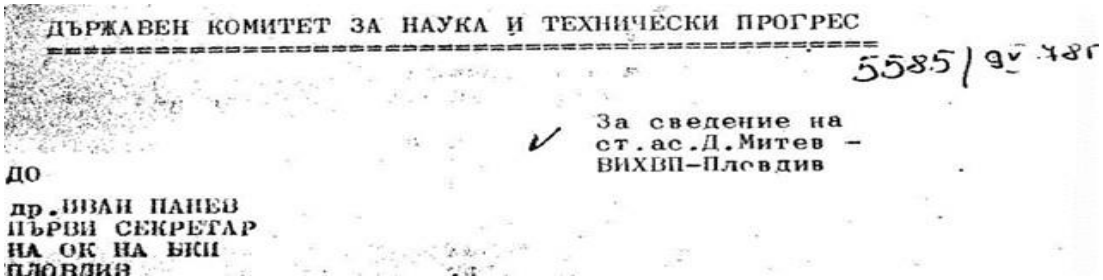
(Димитър Н. Митев, гл. асистент по политическа икономия, ВИХВП, Пловдив)

109. Писмо от Начо Папазов до Иван Панев 09.05. 1978 г.

В отговор на това мое писмо на 09.05. 1978 г. последва писмо от Начо Папазов до първия секретар на ОК на БКП Иван Панев, което за мен бе изненадващо. Аз живеех с представата, че Папазов в качеството му на председател на Комитета за наука, технически прогрес и висше образование и пряк ръководител на ректора на ВИХВП директно ще разпореди да бъде изпълнено решението на ректорския съвет.

Намесването на ОК на БКП и Иван Панев бе изтълкувано много негативно от съпругата на първия секретар на ГК на БКП Петър Георгиев Дафина Дърева, от Б. Димитров и партийното ръководство на Института и на първичната партийна организация в която членувах. Заради това писмо впоследствие получих доста упреци, когато бяха предприети стъпки срещу мен и бях наказан по партийна линия със строго мъмрене и предупреждение за изключване от партията. Особено бяха подразнени от въпроса на Н.

Папазов: „Как не се намери отговорен ръководител в Пловдив, който да разбере положението на този човек и да му помогне? Нищо подобно!“

ДЪРЖАВЕН КОМИТЕТ ЗА НАУКА И ТЕХНИЧЕСКИ ПРОГРЕС

5585/9[illegible]

За сведение на
ст.ас.Д.Митев –
ВИХВП–Пловдив

ДО
др.ИВАН ПАНЕВ
ПЪРВИ СЕКРЕТАР
НА ОК НА БКП
ПЛОВДИВ

ДРУГАРЮ ПАНЕВ,

към мен се обърна с молба ДИМИТЪР МИТЕВ – ст. ас. по политическа икономия във ВИХВП – Пловдив. Той е женен за чехословашка гражданка, която е член на колектива на Пловдивския оркестър, свири на арфа и се изявява като добър и талантлив специалист в тази област. Имат три деца и според мен са пример за младо семейство, което живее скромно и при крайно тежки жилищни условия. Как не се намери отговорен ръководител в Пловдив, който да разбере положението на този човек и да му помогне. Нищо подобно. Независимо от многото обещания на ръководството на Института квартирният въпрос не се урежда. Сега според него, се създават условия чрез освобождаването на една стая и хол да се получи сносна квартира, която да отговаря на нуждите на 5-членното семейство плюс бащата на Митев.

Другарю Панев,

Много те моля да го приемеш или да го свържеш с твой сътрудник и да му се окаже необходимото съдействие, тъй като той по закон има право на жилище със съответната площ. Др. Митев многократно е бил официален преводач при разговори на др. Живков с др. Г. Хусак и на др. Ст. Тодоров – с др. Л. Щроугал. Имах случай да бъде мой преводач при заседание на Смесения българочехословашки комитет и имам много добри впечатления от него като скромен човек с необходимия такт и уважение. Ако той беше по-нахален, сигурно щеше много бързо и лесно да уреди своя въпрос, като занимае нашите най-отговорни ръководители.

Тъй като писмото, което получих от др. Митев се загуби някъде, моля да се разгледа неговия случай и да му се помогне.

С другарски поздрав, (Й.Папазов)

110. Пленум на ОК на БКП по проблемите на науката и техническия прогрес. Разговор с Начо Папазов по време на почивката. Реакция на П. Георгиев.

През същата 1978 година в Пловдив бе проведен пленум на ОК на БКП по проблемите на науката и техническия прогрес. Присъстваше членът на политбюро Огнян Дойнов , както и председателят на комитета за наука, технически прогрес и висше образование Начо Папазов. Тъй като тези проблеми живо ме интересуваха, а и като преподавател по политическа икономия трябваше да ме интересуват, с помощта на сътрудника на Иван Панев Георги Боболев аз влязох в залата и седнах именно до него, тъй като той беше единствения ми близък познат там. Дъщеря му Бисерка свиреше на арфа, но те нямаха собствена и тя идваше да се готви у нас на арфата на съпругата ми. По тази линия се познавахме.

Присъствието ми в залата не е останало незабелязано от Петър Георгиев и после Боболев ми сподели, че е имал сериозни проблеми по повод на присъствието ми там. Нещо повече, по време на почивката, гостите излязоха извън залата от страната на дома за политическа просвета. Аз бях на около тридесетина метра от тях. Начо Папазов ме забеляза, отдели се от групата и дойде при мен. Здрависахме се и той ме попита дали случаят с разширяването на жилището ми вече е решен, а аз му казах какво е действителното положение и че ако продължа да настоявам за изпълнение на първоначалното решение на ректорския съвет, ще трябва да вляза в конфликт с първия секретар на Градския комитет.

- Ами ще влезеш – каза ми той.

- Ще вляза, ама как ще изляза! – отговорих му аз

После се сбогувахме и аз влязох след почивката отново да слушам изказванията на пленума. Видях, че Петър Георгиев забеляза и това, че Папазов се отдели от групата на високопоставените гости и дойде да говори с мен.

Дали е имало намеса от страна на Иван Панев или не вече не си спомням достатъчно ясно. Имам само смътен спомен че се срещнах с някакъв партиен сътрудник , който също смяташе, че искането да бъде изпълнено първоначалното решение на ректорския съвет е необоснован максимализъм. В крайна сметка бе издадена нова настанителна заповед и аз получих възможност да присъединя към досегашния си апартамент спалня, баня и антре от другия апартамент (без хола).

111. Орязано разширение. С баща ми направихме преустройството съгласно настанителната заповед. Останалата част, която независимо от решението на ректорския съвет не ми беше дадена, стоя 25 г. абсолютно празна!

След това с баща ми пробихме стената между двете антрета и зазидахме вратата, която водеше към хола, който не ми беше даден. Така жилището ми стана с две бани. Едната преустроихме на кухненски бокс, а

кухнята, която беше голяма колкото нормална спалня, преустроихме в спалня с легла на два етажа за двете ми дъщери, спалнята на първоначалния апартамент остана за сина ми, а ние със съпругата ми се преместихме в ново присъединената спалня от източния апартамент.

Председателят на профкомитета ме успокояваше, че това е начинът постепенно да получа и останалата част от източния апартамент. Това обаче никога не се осъществи. Аз просто престанах да искам от ръководството на института да бъде изпълнено първоначалното решение на ректорския съвет. И така 3-4 години останалите две помещения се използваха епизодично от професор Илия Нушев (по-рядко) и професор Иван Иванов когато идваха от София заради лекции или изпити. После от 1988 година видоизменението източен апартамент остана празен и само два пъти в началото на периода за по 3-4 дни бе ползван за настаняване на гости на института.

25 години оформеният като едностаен апартамент стоя абсолютно празен, не се използваше и за настаняване на гости на института, за тази цел се ползваше друг апартамент. И така, най-накрая, след като четвърт век стоя празен и неизползван, в него през 2013 г. бе настанена като наемателка една асистентка от института, а след това бе продаден на същата, която заживя там с детето си.

112. Изпълнение на изискванията на общинските органи за узаконяване на направеното преустройство.

Във връзка с направеното преустройство се наложи да подам искане за узаконяването му от Районния народен съвет, след това да заплатя глоба за това, че е направено без съответен проект и разрешение. От районния народен съвет ми съставиха акт за извършено преустройство без разрешение и посочиха следните изисквания за да бъде узаконено преустройството:

Уважаеми другарю Началник,

През 1978 г. долуподписаният Димитър Николов Митев, главен асистент по политическа икономия при катедра "марксизъм-ленинизъм" - ВИХВП - Пловдив, бях пренастанен в жилище съгласно приложена заповед № 1731 от 14.VI. 1978 г. Дадена ми бе възможност да присъединя към жилището, което ползвах до този момент още стая, баня и антренце от съседния апартамент. По такъв начин бе облекчено жилищното положение на семейството ми, което е петчленно /имам три деца/.

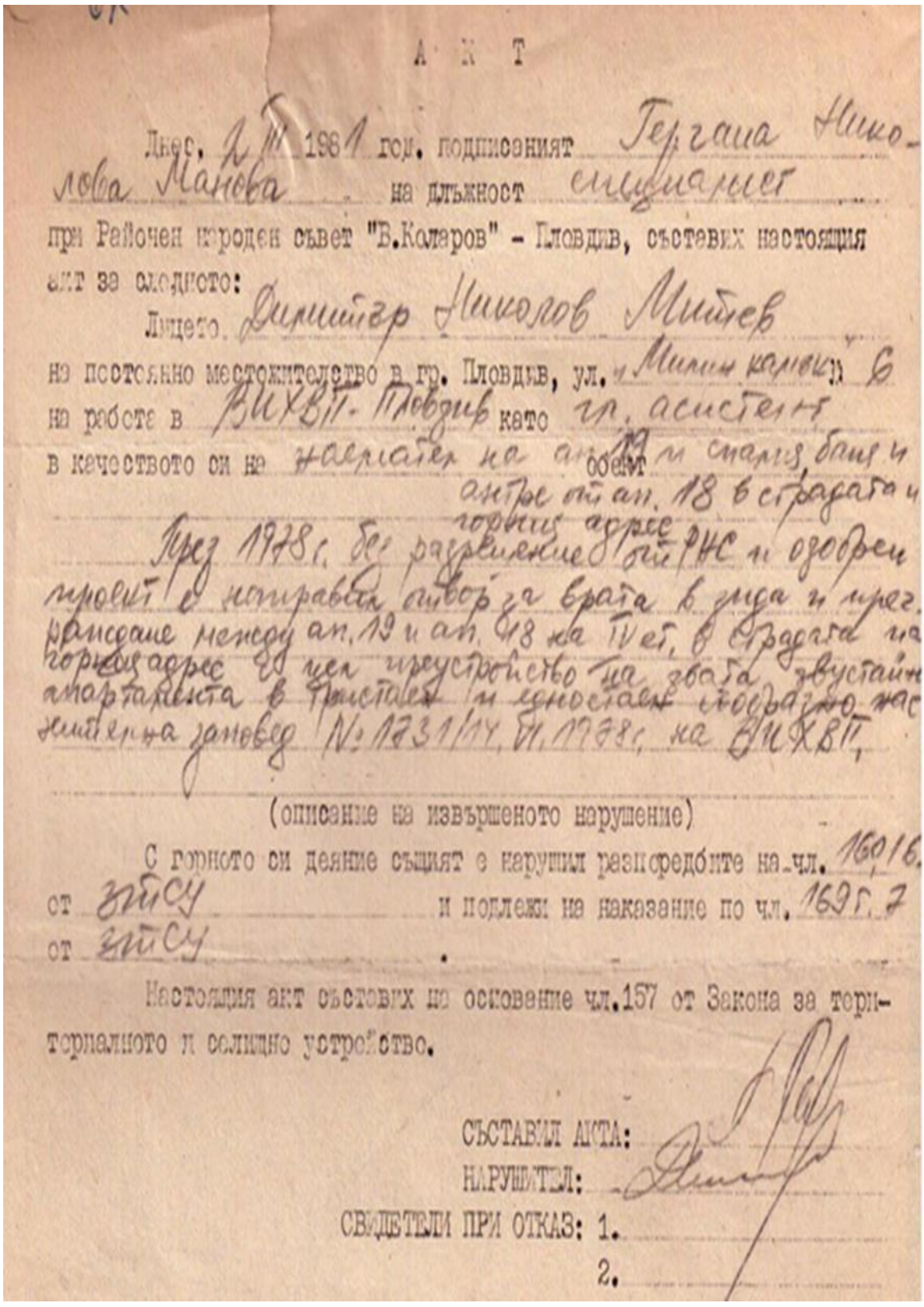
Поради моята некомпетентност по административно-правната страна на въпроса, аз, както сега разбирам, съм пропуснал да поискам проект за преустройство на двата двустайни апартамента в един тристаен /който в момента ползвам/ и един едностаен и използвайки помощта на баща ми, който е строителен работник, отворих врата в стената и извърших сам преустройството.

Сега от ръководството на ВИХВП, където съм на работа ми бе дадено разрешение да изкупя жилището, което ползвам в момента. От СД "Изграждане на населените места" дойде служител за извършване на оценката, но като разбра, че няма проект от Районна проектантска организация за узаконяване на извършеното преустройство, отказа да направи оценка.

Макар и с известно закъснение, причинено от моето незнание, аз Ви моля за разрешение за узаконяване на извършеното преустройство. Искрено вярвам, че ще удовлетворите молбата ми и предварително сърдечно Ви благодаря.

Приложение: 1/Заповед за настаняване № 1731 от 14.VI.1978 г.
2/ Писмо № 5204 от 14.12.1980 г.

26.01.1981 г. С уважение: Димитър

А К Т

Днес, 2.III 1981 год. подписаният Георгина Николова Манова на длъжност следовател при Районен народен съвет "В.Коларов" - Пловдив, съставих настоящия акт за следното:

Лицето Димитър Николов Митев

на постоянно местожителство в гр. Пловдив, ул. "Милин камък" 6 на работа в ВИХВП - Пловдив като гл. асистент в качеството си на наемател на ап. 19 и съпруг бивш наемател на ап. 18 в сградата с горния адрес

През 1978 г. без разрешение от РНС и одобрен проект е направил отвор за врата в стена и прег. помещение между ап. 19 и ап. 18 на IV ет. в сградата на горния адрес с цел преустройство на здрава двустайна апартамента в тристаен и едностаен подходящо за жилищна площ съгласно заповед № 1231/14.VI.1978 г. на ВИХВП.

(описание на извършеното нарушение)

С горното си деяние същият е нарушил разпоредбите на чл. 160,16. от ЗПИСУ и подлежи на наказание по чл. 169 т. 7 от ЗПИСУ.

Настоящия акт съставих на основание чл.157 от Закона за териториалното и селищно устройство.

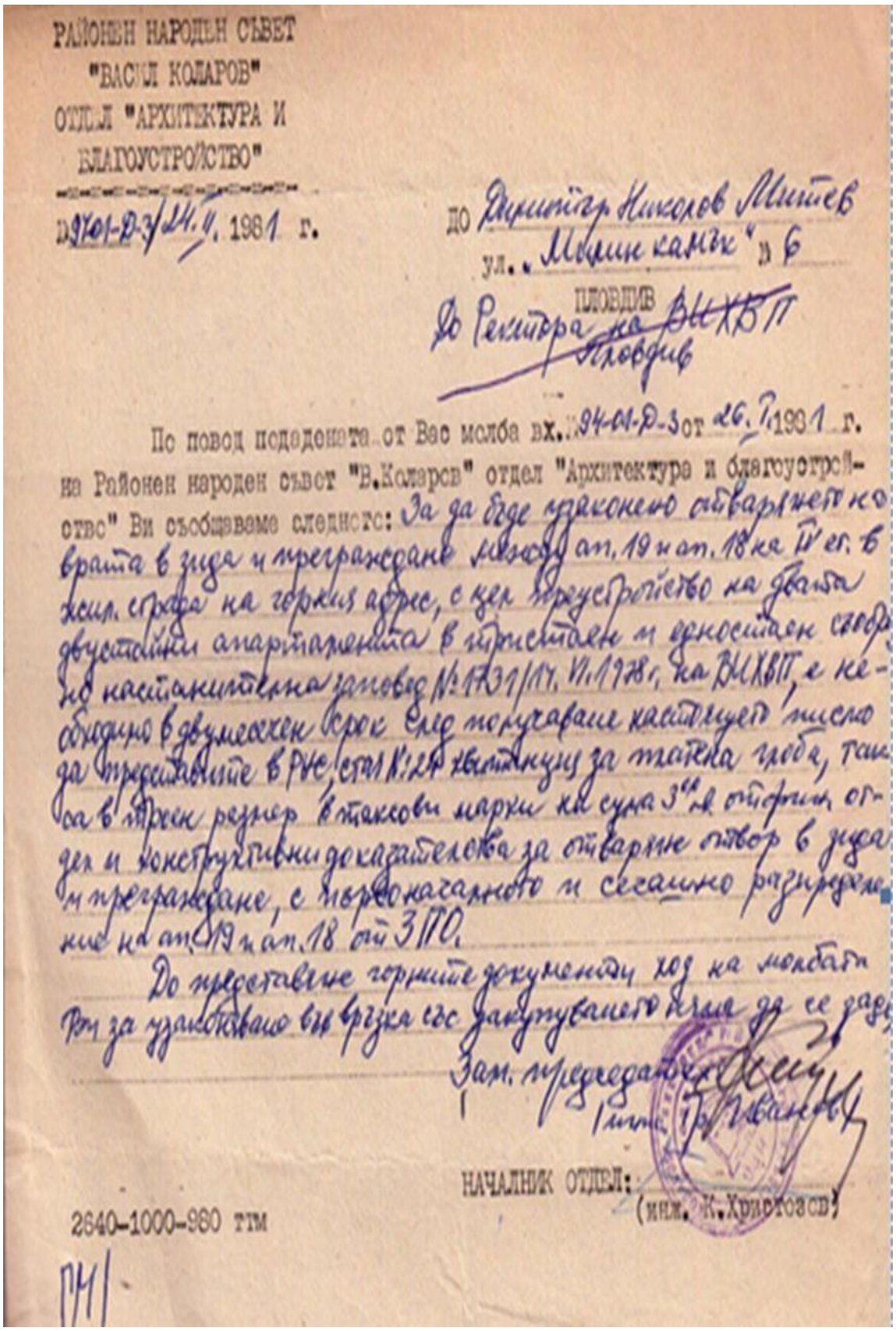
СЪСТАВИЛ АКТА:

НАРУШИТЕЛ:

СВИДЕТЕЛИ ПРИ ОТКАЗ: 1.

2.

След изпълнението на тези условия и заплащането на глоба от 40 лева преустройството бе узаконено и бе изработен нов архитектурен проект за разширеното жилище.

РАЙОНЕН НАРОДЕН СЪВЕТ
"ВАСИЛ КОЛАРОВ"
ОТДЕЛ "АРХИТЕКТУРА И
БЛАГОУСТРОЙСТВО"

№ 94-01-Р-3/24.IV. 1981 г.

ДО Димитър Николов Митев
ул. „Мъглен камък" № 6
ПЛОВДИВ

До Ректора на ВИХВП
Пловдив

По повод подадената от Вас молба вх. № 94-01-Р-3 от 26.III.1981 г. на Районен народен съвет "В.Коларов" отдел "Архитектура и благоустройство" Ви съобщаваме следното: За да бъде узаконено отварянето на врата в зида и преграждане между ап. 19 и ап. 18 на IV ет. в жил. сграда на горния адрес, с цел преустройство на двата двустайни апартамента в тристаен и едностаен според направената заповед № 1731/14.VII.1978 г. на ВИХВП, е необходимо в двумесечен срок след получаване настоящето писмо да представите в РНС, стая № 24 хвалебна за такса гюбе, такса в трети размер в такови марки на сума 3^{00} лв. от фирмен отдел и конструктивни доказателства за отваряне отвор в зида и преграждане, с първоначалното и сегашно разпределение на ап. 19 и ап. 18 от 3 ПО.

До представяне горните документи ход на молбата Ви за узаконяване ще бъде спрян.

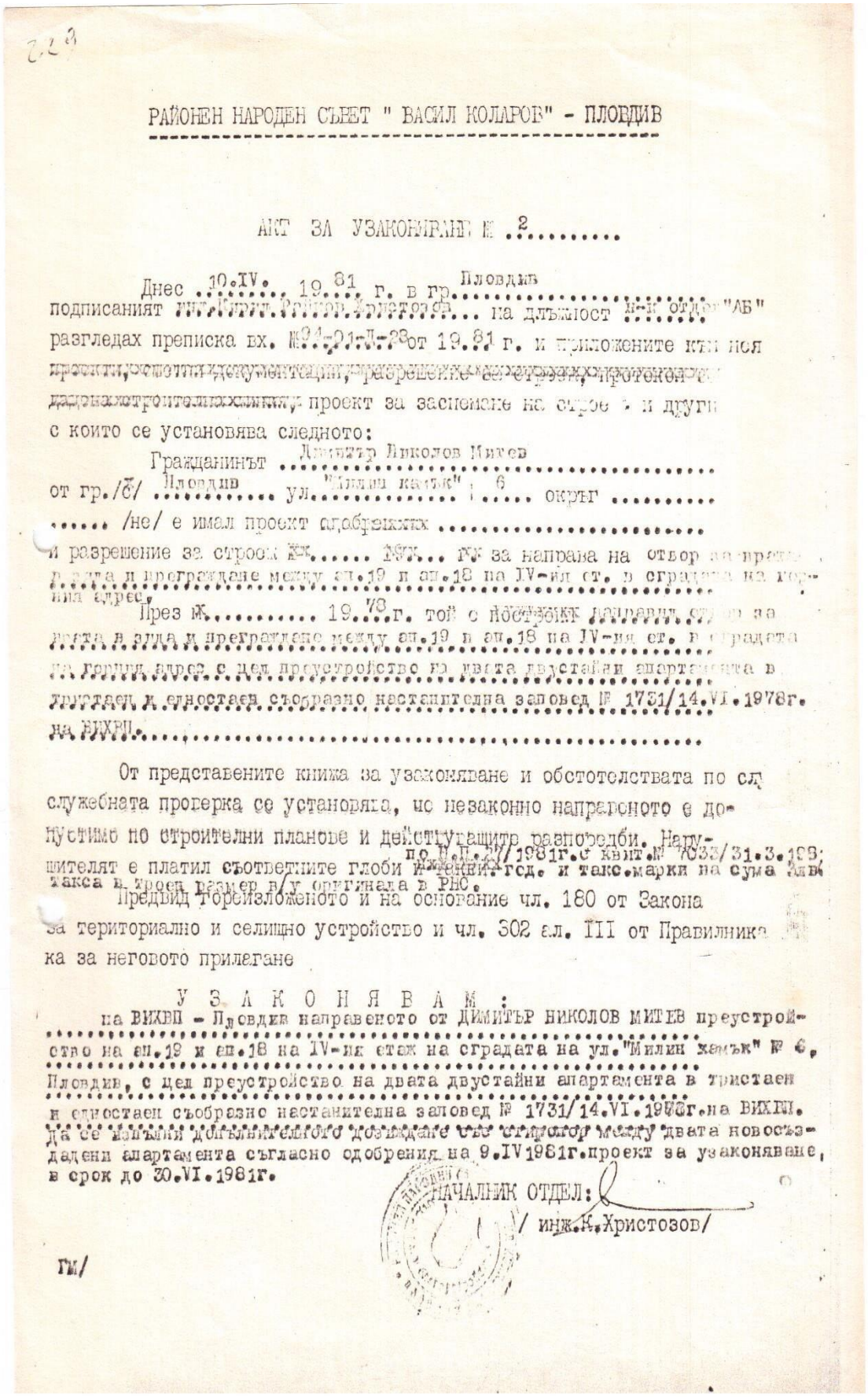
Зам. председател: /подпис/ /Г. Иванов/

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ: /подпис/
(инж. К. Христозов)

2640-1000-980 тпм

ГМ/

Представих исканите документи и РНС „В. Коларов“ издаде желаният от мен Акт за узаконяване на направеното преустройство. 10.4.1981 г.

РАЙОНЕН НАРОДЕН СЪВЕТ " ВАСИЛ КОЛАРОВ" - ПЛОВДИВ

АКТ ЗА УЗАКОНЯВАНЕ № 2

Днес 10.IV. 19 81 г. в гр. Пловдив подписаният инж.Кирил Райков Христозов на длъжност н-к отдел "АБ" разгледах преписка вх. №24-01-3-28 от 19.81 г. и приложените към нея проекти, скицата, документации, разрешение за строеж, протокол от държавнохотителната проект за заснемане на строе и други с които се установява следното:

Гражданинът Димитър Николов Митев от гр./с/ Пловдив ул. "Милин камък" 6 окръг ..... /не/ е имал проект одобрения и разрешение за строеж №..... 19..г. за направа на отвор за врата в дата и преграждане между ап.19 и ап.18 на IV-ия ет. в сградата на горния адрес.

През м..... 19.78г. той с постъпил направил отвор за врата в дата и преграждане между ап.19 и ап.18 на IV-ия ет. в сградата на горния адрес с цел преустройство на двата двустайни апартамента в тристаен и едностаен съобразно настанителна заповед № 1731/14.VI.1978г. на ВИКВП.

От представените книжа за узаконяване и обстотелствата по сл служебната проверка се установява, че незаконно направеното е допустимо по строителни планове и действуващите разпоредби. Нарушителят е платил съответните глоби и данъци, гсд. и такс.марки на сума 2лв такса в троен размер в/у оригинала в РНС.

Предвид гореизложеното и на основание чл. 180 от Закона за териториално и селищно устройство и чл. 302 ал. III от Правилника за неговото прилагане

У З А К О Н Я В А М :

на ВИКВП - Пловдив направеното от ДИМИТЪР НИКОЛОВ МИТЕВ преустройство на ап.19 и ап.18 на IV-ия етаж на сградата на ул."Милин камък" № 6, Пловдив, с цел преустройство на двата двустайни апартамента в тристаен и едностаен съобразно настанителна заповед № 1731/14.VI.1978г.на ВИКВП. Да се изпълни допълнителното довършване със стълбор между двата новосъздадени апартамента съгласно одобрения на 9.IV 1981г.проект за узаконяване, в срок до 30.VI.1981г.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ:
/ инж.К.Христозов/

ГМ/

113. Издадена нова настанителна заповед в съответствие с направеното и узаконено преустройство. 14. VI. 1978 г.

След това бе издадена нова настанителна заповед за мен, главен асистент Данчо Дамянов и професор Иван Иванов. Холовото помещение от

източния апартамент бе предвидено за гостна на института, но не се ползваше и стоеше празно!!! След пенсионирането на професора по механика Иван Иванов цялото новообразувано жилище, както вече посочих, остана празно в течение на 25 години – чак до 2013 година, когато в него бе настанена асистентка с детенцето й от Университета по хранителни технологии (това е новото име на Висшия институт по хранително-вкусова промишленост).

Скоро след това тя закупи това жилище. А никой не потърси сметка на сменящите се през този период 4-5 ректори на института поне за това, че не са събрали наем за апартамента като са го оставили празен в условията на остър недостиг на жилища за преподаватели и други служители.

ВИСШ ИНСТИТУТ ПО ХРАНИТЕЛНА И ВКУСОВА ПРОМИШЛЕНОСТ - ПЛОВДИВ

З А П О В Е Д

№ 1731

Пловдив, 14.VI 1978 год.

На основание решение на РС протокол № 14 от 23 февруари 1978 год. ПРЕНАСТАНЯВАМ временно във ведомствени жилища следните служител:

1. Гл. ас. ДАНЧО А. ДАМЯНОВ в едностаен апартамент № 8 /II етаж – източно/ и изба № 14.
2. Проф. ИВАН Ц. ИВАНОВ в апартамент № 18 /IV етаж-източно/ в кухня, антре и тоалетна.
3. Ст. ас. ДИМИТЪР Н. МИТЕВ – в апартамент № 19 /IV етаж – западно/ плюс спалня, баня и антре от апартамент № 18 /IV етаж-източно/ и изба № 23. Същите се настаняват временно, считано от деня на освобождаване на ап. № 8 от доц. ДИМИТЪР Б. ФИЛИПОВ докато са на работа в Института. След напускане на работа се задължават да освободят апартаментите.

Задължавам главния счетоводител да изчисли, считано от датата на настаняването наема за предоставените апартаменти. Препис от настоящата заповед да се изпрати на финансово-счетоводно отделение , ГНС и на лицата за сведение и изпълнение.

Ректор: /п/

/проф. Л. Гюзелев/

ВЯРНО С ПРЕПИС ОТ ОРИГИНАЛА - ПЛОВДИВ: 24

114. Заповед за увеличаване на наема в съответствие с новата настанителна заповед. 28.3.1979 г.

След това бе издадена и нова заповед за увеличаване на наема, който плащахме съответно моето семейство, семейството на колегата Дамянов и професор Иванов. Публикувам тези документи защото те са важни във

връзка с бъдещото неочаквано и неприятно за мен развитие на проблема с разширяването на жилището ми.

ВИСШ ИНСТИТУТ ПО ХРАНИТЕЛНА И ВЕТЕРИНА ПРОМИШЛЕНОСТ–ПЛОВДИВ

препис

З А П О В Я Д
№ 942
ПЛОВДИВ, 29 септ 1978 год.

Във връзка със заповед № 1731 от 14. VI. 1978 година за предоставяне временно във ведомственият жилищен блок на Института на ул. „Милин камък“ 10, Пловдив,

НАРЕЖДАМ:

Гл. ас. ДАНЧО АСЕНОВ ДАМЯНОВ заплаща месечен наем в размер на 11,65 (единадесет лева, шестдесет и пет стотинки) съгласно заповед № 253 от 12.XII. 1974 година на ГНС „Жилищно настаняване“, за пренастаняване временно в апартамент № 8, II етаж източно, считано от 10 август 1978 година.

2. Проф. ИВАН ЦЕКОВ ИВАНОВ - заплаща месечен наем в размер на 3,99 лева (три лева деветдесет и девет стотинки, съгласно заповед № 247 от 12. XII 1974 година на ГНС , служба „Жилищно настаняване“ – Пловдив за предоставеното временно в апартамент № 18, IV етаж източно, в стая, антре и тоалетна, считано от 1 септември 1978 в кухня, антре и тоалетна, считано от 1 септември 1978 год.

3. Ст. ас. ДИМИТЪР НИКОЛОВ МИТЕВ заплаща месечен наем в размер на (13,98 лева деветдесет и осем стотинка) съгласно заповед № 255 и 256 от 12.XII. 1974 година на ГНС, служба „Жилищно настаняване“ в гр. Пловдив за пренастаняване временно в апартамент № 19, IV – западно, плюс спалня, баня и антре от апартамент № 18 - източно и изба № 23, считано от 1 септември
1978 година.

Препис от настоящата заповед да се изпрати на финансово-счетоводно отделение, Касиера и лицата за сведение и изпълнение.

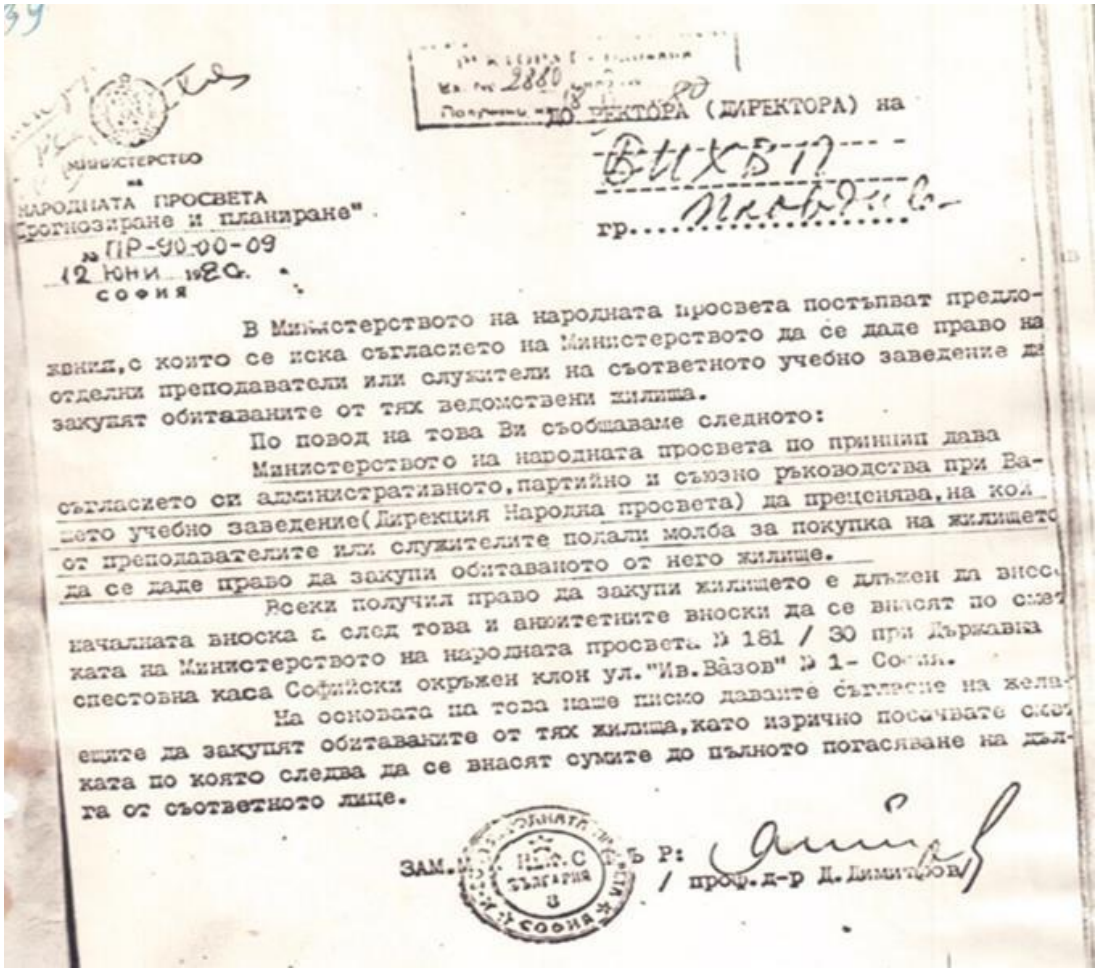
Визирал: Ректор:/п/
(Ив Царев) (проф. Л. Гюзелев)

ПРИЕТО ПРЕЗ ВИЗИ

Въпреки окастреното разширяване все пак от този момент нататък жилищните ми условия бяха чувствително подобрени. Вече можехме да живеем по-спокойно, без да страдаме от прекалена теснотия. В тези условия отгледахме трите си деца. За икономия на пространство осигурих двуетажно легло на двете ми дъщеря в едната стая. В другата пребиваваше сина ми, а съпругата ми и аз ползвахме ново присъединената спалня. Към този момент

обаче не можех дори да предположа колко големи проблеми ще имам в бъдеще относно това жилище. В тези условия живяхме до 2022 година до момента със съпругата ми и семейството на малката ми дъщеря и двете им деца след като синът ми отиде със семейството си да работи в Англия, а голямата ми дъщеря се омъжи в Прага.

115. Министерството на просветата в отговор на искания, постъпващи от отделни преподаватели, решава да продаде някои ведомствени жилища и изпраща съответно писмо с разрешение.

ДО РЕКТОРА (ДИРЕКТОРА) на

ВИХВП

гр. Пловдив

МИНИСТЕРСТВО НА НАРОДНАТА ПРОСВЕТА
„Прогнозиране и планиране"
№ ПР-90-00-09
12 Юни №20.
София

В Министерството на народната просвета постъпват предложения, с които се иска съгласието на Министерството да се даде право на отделни преподаватели или служители на съответното учебно заведение да закупят обитаваните от тях ведомствени жилища.

По повод на това Ви съобщаваме следното:

Министерството на народната просвета по принцип дава съгласието си административното, партийно и съюзно ръководства при Вашето учебно заведение (Дирекция Народна просвета) да преценява, на кои от преподавателите или служителите подали молба за покупка на жилището да се даде право да закупи обитаваното от него жилище.

Всеки получил право да закупи жилището е длъжен да внесе началната вноска а след това и анюитетните вноски да се внасят по сметката на Министерството на народната просвета № 181 / 30 при Държавна спестовна каса Софийски окръжен клон ул. "Ив. Вазов" № 1- София.

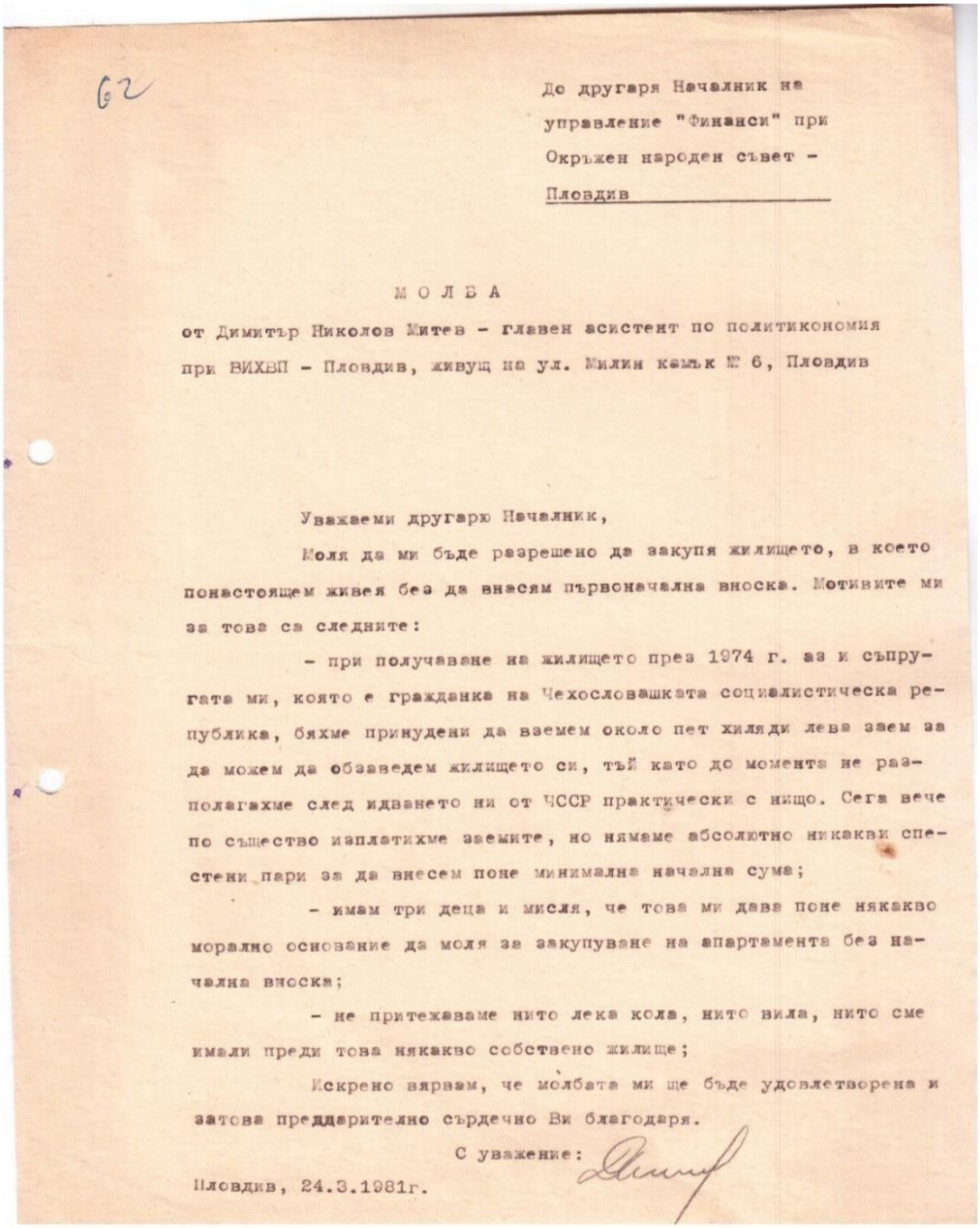
На основата на това наше писмо давате съгласие на желаещите да закупят обитаваните от тях жилища, като изрично посочвате сумата по която следва да се внасят сумите до пълното погасяване на дълга от съответното лице.

ЗАМ. МИНИСТЪР: / проф. д-р Д. Димитров /

Въз основа на горното писмо ВИХВП изпраща долупосоченото писмо до СД „Изграждане на населените места“ Пловдив с искане за оценка на апартаментите в които са настанени семействата на Данчо Дамянов и Димитър Митев

Искане за закупуване на жилището без начална вноска.

Тъй като аз не разполагах с никакви свободни парични средства и недвижими имоти, с които бих могъл да платя исканата в случая начална вноска за да се даде ход на молбата ми за закупуване на жилището ми, наложи се да отправя молба до началника на управление „Финанси“ за да ми бъде разрешено да купя жилището си на изплащане за 30 години без исканата начална вноска.

62

До другаря Началник на
управление "Финанси" при
Окръжен народен съвет -
Пловдив

М О Л Б А

от Димитър Николов Митев - главен асистент по политикономия при ВИХВП - Пловдив, живущ на ул. Милин камък № 6, Пловдив

Уважаеми другарю Началник,

Моля да ми бъде разрешено да закупя жилището, в което понастоящем живея без да внасям първоначална вноска. Мотивите ми за това са следните:

- при получаване на жилището през 1974 г. аз и съпругата ми, която е гражданка на Чехословашката социалистическа република, бяхме принудени да вземем около пет хиляди лева заем за да можем да обзаведем жилището си, тъй като до момента не разполагахме след идването ни от ЧССР практически с нищо. Сега вече по същество изплатихме заемите, но нямаме абсолютно никакви спестени пари за да внесем поне минимална начална сума;

- имам три деца и мисля, че това ми дава поне някакво морално основание да моля за закупуване на апартамента без начална вноска;

- не притежаваме нито лека кола, нито вила, нито сме имали преди това някакво собствено жилище;

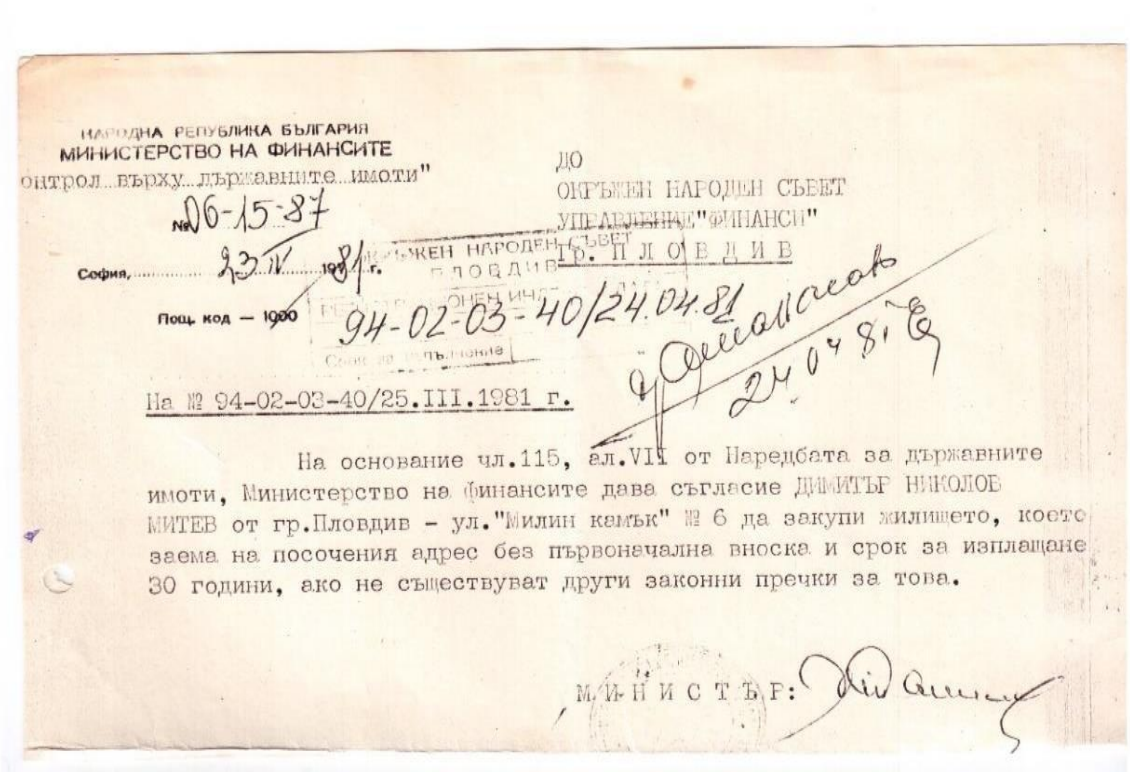
Искрено вярвам, че молбата ми ще бъде удовлетворена и затова предварително сърдечно Ви благодаря.

С уважение:

Пловдив, 24.3.1981г.

Становище на министерството на финансите .

От Министерството на финансите за наше щастие вникнаха във финансовото положение на семейството ми отговориха положително на молбата ми. В духа на партийната политика към този момент получих следното писмо, след което нямаше вече причина да ми бъда отказана покупката на ползваното от семейството ми жилище без начална вноска и на изплащане за срок от 30 години.

НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ
онтрол върху държавните имоти"
№06-15-87
София, 23.IV 1981 г.
Пощ. код — 1000

ДО
ОКТЪЖЕН НАРОДЕН СЪВЕТ
УПРАВЛЕНИЕ "ФИНАНСИ"
гр. П Л О В Д И В

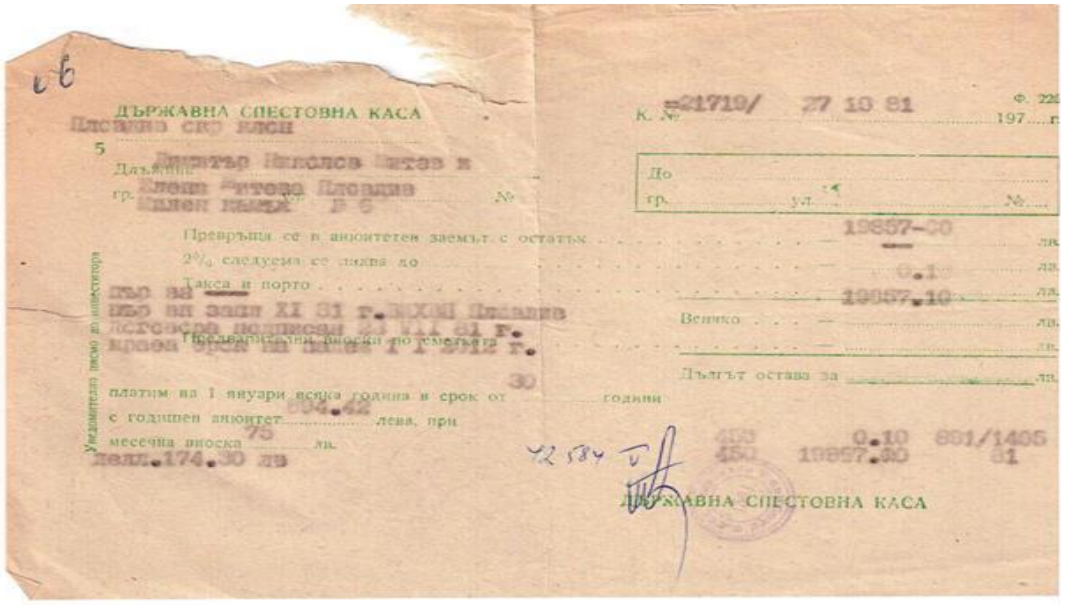
94-02-03-40/24.04.81

На № 94-02-03-40/25.III.1981 г.

На основание чл.115, ал.VII от Наредбата за държавните имоти, Министерство на финансите дава съгласие ДИМИТЪР НИКОЛОВ МИТЕВ от гр.Пловдив - ул."Милин камък" № 6 да закупи жилището, което заема на посочения адрес без първоначална вноска и срок за изплащане 30 години, ако не съществуват други законни пречки за това.

М И Н И С Т Ъ Р:

В отговор на молбата ми за предоставяне на възможност за закупуване на жилището без начална вноска министерството на финансите даде такова разрешение. На тази база Банка ДСК ми отпусна съответния дългосрочен кредит и сключихме Договор за продажбата.

ДЪРЖАВНА СПЕСТОВНА КАСА
Пловдив СКО клон
5
Димитър Николов Митев и
гр. Пловдив
№
Милин камък Р 6

К. № 21719/ 27 10 81 Ф. 220
197 г.

До
гр. ул. №

Превръща се в аноитетен заемът с остатък 19657-30 лв.
2% следуеща се лихва до 0.10 лв.
Такса и порто 19657.10 лв.
Всичко лв.
Дългът остава за лв.

платим на 1 януари всяка година в срок от 30 години
с годишен аноитет 804.42 лева, при
месечна вноска 75 лв.
дел.174.30 лв

Уведомителна писмо до инвеститора

42 584 Б

450 0.10 801/1406
450 19657.30 81

ДЪРЖАВНА СПЕСТОВНА КАСА

ДОГОВОР ЗА ПРОДАЖБА – 23 юли 1981 г.

Х

Х Х

РАЙОНЕН НАРОДЕН СЪВЕТ " ВАСИЛ КОЛАРОВ"-ПЛОВДИВ

ДОГОВОР ЗА ПРОДАЖБА

на държавен жилищен имот, съгласно Наредбата
за държавните имоти

Днес, 23 юли 198 1 год., — хиляда деветстотин осемдесет и първа година,
междуподписаните: 1. ХРИСТО ДИМИТРОВ ПАНЕВ- ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ИК НА РАЙОНЕН НАРОДЕН СЪВЕТ " ВАСИЛ КОЛАРОВ"-ПЛОВДИВ.
и 2. ДИМИТЪР НИКОЛОВ МИТЕВ и АЛЕНА МИТЕВА

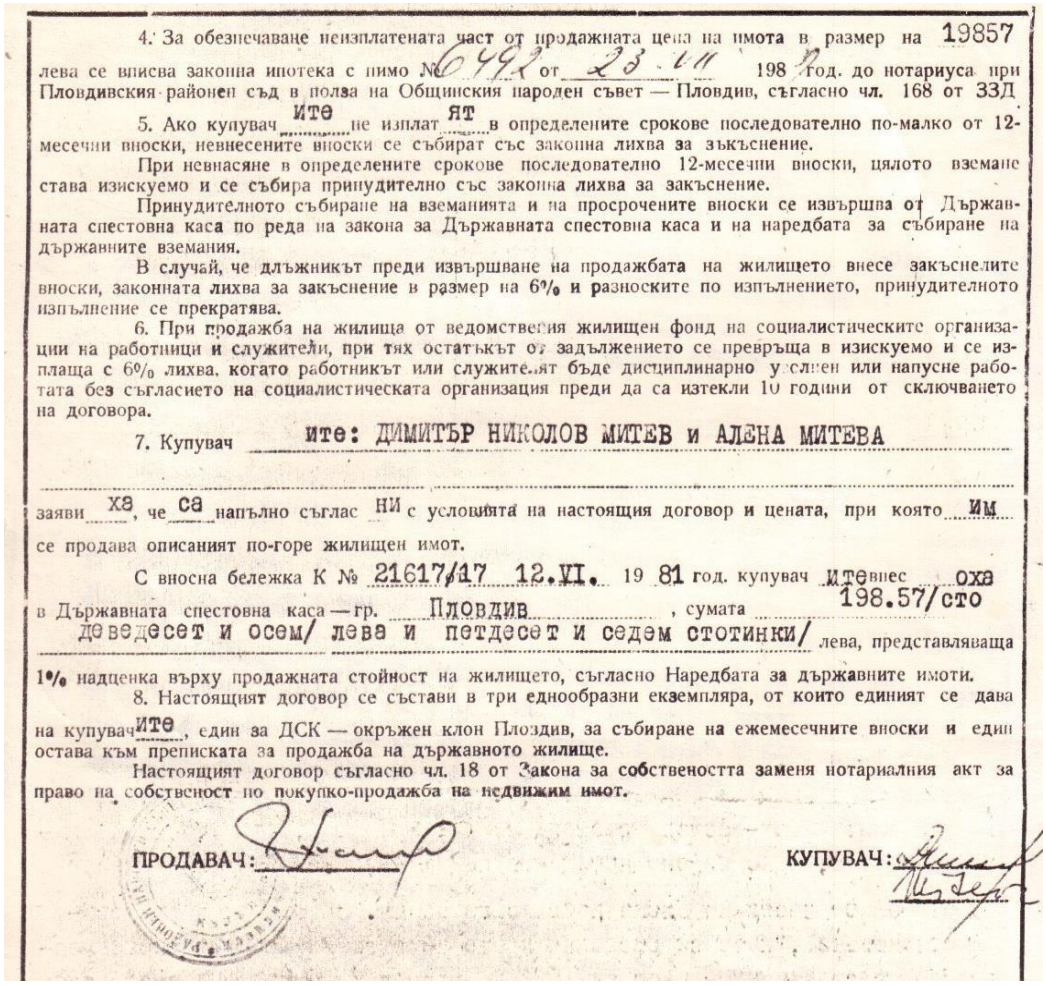
жител и на гр. Пловдив, по занятие служащи се сключи настоящият договор за покупко-продажба на държавен имот при следните условия:

1. Въз основа заповед № 269 от 15.V. 198 1 год. на председателя на Изпълнителния комитет на Районен народен съвет " Васил Коларов"— Пловдив, надлежно одобрена от председателя на Изпълнителния комитет на Окръжния народен съвет — Пловдив, на 26 май 19 81 год. се ПРОДАВА на ДИМИТЪР НИКОЛОВ МИТЕВ и АЛЕНА МИТЕВА от гр. Пловдив

Държавният ведомствен на Министерство на Народната просвета - ВИХВП апартамент № 18, вх."А" на петия етаж от жилищен блок 1-ВИХВП, находящ се на ул. "Милин камък" № 6-Пловдив, със застроена площ на апартамента от: 86/осемдесет и шест/ кв.м.,изложения: изток- запад, състоящ се от: три стаи, кухня,баня,пералня,клозет, едно избено помещение под № 31, 3.82 % идеални части от общите части на блока по смисъла на чл. 38 от Закона за собствеността , като се отстъпва право на строеж върху дворното място, съставляващо имот пл. № 842, парцел Х,комплексно застрояване, кв. 246- стар, по плана на II-ра гр.част- Пловдив, на стойност 2526/две хиляди петстотин двадесет и шест/ лева, която сума е включена в общата стойност на апартамента.

2. Гореописаният имот се продава на купувач ите за сумата 19 857/деветнадесет хиляди осемстотин петдесет и седем/ лева.
от която сума Без първоначална вноска
съставляваща _____% от стойността на имота, е внесена от купувач ___ като първоначална вноска в Държавната спестовна каса — гр. _____ с вносна бележка К № _____ от _____ 198____ година.

3. Останалата част от продажната цена на имота в размер на 19 857/деветнадесет хиляди осемстотин петдесет и седем/ лева.
купувач ите се задължава т да изплат ят в срок от 30 години на равни ежемесечни вноски платими на всяко 25-то число от месеца до окончателно изплащане на сумата, включваща и законоустановената 2 % годишна лихва върху неизплатената част от цената.

4. За обезпечаване неизплатената част от продажната цена на имота в размер на 19857 лева се вписва законна ипотека с пимо № 6492 от 23.VII 198? год. до нотариуса при Пловдивския районен съд в полза на Общинския народен съвет — Пловдив, съгласно чл. 168 от ЗЗД

5. Ако купувачите не изплатят в определените срокове последователно по-малко от 12-месечни вноски, невнесените вноски се събират със законна лихва за закъснение.

При невнасяне в определените срокове последователно 12-месечни вноски, цялото вземане става изискуемо и се събира принудително със законна лихва за закъснение.

Принудителното събиране на вземанията и на просрочените вноски се извършва от Държавната спестовна каса по реда на закона за Държавната спестовна каса и на наредбата за събиране на държавните вземания.

В случай, че длъжникът преди извършване на продажбата на жилището внесе закъснелите вноски, законната лихва за закъснение в размер на 6% и разноските по изпълнението, принудителното изпълнение се прекратява.

6. При продажба на жилища от ведомствения жилищен фонд на социалистическите организации на работници и служители, при тях остатъкът от задължението се превръща в изискуемо и се изплаща с 6% лихва, когато работникът или служителят бъде дисциплинарно уволнен или напусне работата без съгласието на социалистическата организация преди да са изтекли 10 години от сключването на договора.

7. Купувачите: ДИМИТЪР НИКОЛОВ МИТЕВ и АЛЕНА МИТЕВА

заяви хя, че са напълно съгласни с условията на настоящия договор и цената, при която им се продава описаният по-горе жилищен имот.

С вносна бележка К № 21617/17 12.VI. 1981 год. купувачите внесе оха в Държавната спестовна каса — гр. Пловдив, сумата 198.57/сто деветдесет и осем/ лева и петдесет и седем стотинки/ лева, представляваща 1% надценка върху продажната стойност на жилището, съгласно Наредбата за държавните имоти.

8. Настоящият договор се състави в три еднообразни екземпляра, от които единият се дава на купувачите, един за ДСК — окръжен клон Пловдив, за събиране на ежемесечните вноски и един остава към преписката за продажба на държавното жилище.

Настоящият договор съгласно чл. 18 от Закона за собствеността заменя нотариалния акт за право на собственост по покупко-продажба на недвижим имот.

ПРОДАВАЧ: КУПУВАЧ:

Когато взех договора в ръцете си не можех да допусна, че това не е щастлив край, а трудно начало на една предстояща продължителна борба.

116. Одобряване на тема на дисертацията „Социален климат и ефективност на общественото производство.“

Аз пожелах и за моя радост в катедрата по политическа икономия на социализма във ВИИ „Карл Маркс“ (по това време там като асистенти работеха бъдещият министър Румен Гечев към момента депутат от БСП и бъдещата служителка в световната банка, след това еврокомисар от България и сега директорка на Международния валутен фонд Кристалина Георгиева) бе одобрена тема на дисертационния ми труд „Социален климат и ефективност на общественото производството“.

Към тази тема се ориентирах на базата на впечатленията от катедрения колектив в който недвусмислено се потискаше всякаква критика и инициатива, която не е в пряк интерес на ръководството. Искаше ми се да изследвам какво е положението в по-широк мащаб, на базата на анкетно проучване в производствени и административни работни места. За мен беше ясно по начало, че потискането на критиката и инициативността в трудовите колективи е пряко противопоказно за ефективността на социалистическото производство. Мечтаех да проверя тази своя теза чрез обстойно социологическо проучване. И се надявах, че ще ми бъде разрешено да направя такова проучване.

117. Участие като преводач в срещите на делегации от България и ЧССР. (Н. Папазов, Йозеф Шимон 14- 18 XI. 1977 г.) Командировъчни заповеди.

За моя голяма радост от Министерския съвет продължаваха да ме търсят като преводач. Като преподавател по политическа икономия аз бях щастлив, че мога да участвам в заседанията и преговорите, защото получавах обилна информация както се казва от първа ръка, нефилтрирана от средствата за масова информация, за икономическите процеси, особено в областта на социалистическата интеграция, а също и за състоянието на българската и чехословашката икономика. Това ми помагаше за компетентното свързване на преподавания теоретичен материал по политическа икономия с реалните икономически процеси в страната. Благодарение на това лекциите и семинарните ми занятия със студентите бяха по-убедителни за тях, посрещаха се с по-голямо доверие. Също така и лекциите ми по линия на дружеството за разпространение на научни знания „Георги Кирков“ и във вечерния партиен университет към ОК на БКП.

През 1978 г. предстоеше посещение на министър председателя на ЧССР Лубомир Щроугал. В рамките на подготовката за това посещение от 14 до 18 ноември 1977 г. се състоя сесия на смесената българо-чехословашка комисия за икономическо и научно-техническо сътрудничество. От българска страна начело с Начо Папазов, а от чехословашка страна начело с Йозеф Шимон – заместник министър председател и министър на машиностроенето. По време на сесията на смесената комисия бе организирано посещение на строящия се комбинат за тежко машиностроене Перник – Радомир. При посещението Йозеф Шимон, както се казва машиностроител до мозъка на костите си, попита каква ще е производствената програма на завода. Начо Папазов отговори донякъде шегувайки се, че е важно да го построим, пък после ще видим каква ще е програмата.. Тази неяснота какво точно ще се произвежда ме смути. Този отговор не се хареса и на чехословашкия министър на машиностроенето, който след това коментира насаме с членовете на делегацията си, че е ненормално когато се влагат 6 милиарда лева в инвестиция да не е ясно какво ще бъде включено в производствената програма.

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

ЗАПОВЕД

№ 328

София, 3 ноември 1977 година

За участие в подготовката и провеждането на XVIII сесия на Българо-чехословашкия комитет за икономическо и научно-техническо сътрудничество, която ще се състои от 14 до 18 ноември 1977 г. в НРБ, определям следните експерти:

8. Константа Добрикова – специалист в Министерство на земеделието и хранителната промишленост

9. Петър Пеянков – специалист в Министерство на транспорта

10. Мария Лозанова – специалист в Министерство на вътрешната търговия и услугите

11. Димитър Николов Митев – гл.асистент в Института по хранителна промишленост в гр.Пловдив, преводач

12. Бонка Г.Симеонова – машинописка в Министерския съвет

ЧЛЕН НА БЮРОТО НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ И
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КИТИВО: /п/ Н.Пачазов

Вярно,
НАЧАЛНИК НА ОТДЕЛ
ОБЩА КАНЦЕЛАРИЯ:
/НВ.Колев/

В изпълнение на командировъчните заповеди от Министерския съвет ми издаваха и командировъчни заповеди за същата цел от ректора на ВИХВП. Покани, настаняване.

ВИХВП

ЗАПОВЕД, №

197 г.

КОМАНДИРОВАМ:

гр. ДИМИТЪР НИКОЛОВ МИТЕВ

на длъжност ст.асистент

при ВИХВП от 14 ноември 197 7 г.

до 18 ноември 1977 г. в гр. София

със задача за участие в подготовката и провеждането на XVIII сесия на Българо-чехословашкия комитет

Командировката е с право на пътни пари експрес по КДЖ, дневни и квартирни пари в съгласие с Наредбата за служебните командировки — Изв. бр. 51/1957 г. и бр. 53/1958 г. и за сметка на

Изпратил РЕКТОР
/Царев/ /проф. Л. Пеневлев/

Отпътувал на 197 г.
Пристигнал в на 197 г.
Подпис: (длъжн. лице — печат)
Болява — неболд. държ. квартал
Подпис: (длъжн. лице — печат)

3185/75 25 000 „К. бала" 0.02 кл. Б-к 645

РЪКОВОДИТЕЛ КАТЕДРА
/доц. Б. Димитров/

118. От посещението на Л. Щроугал в България през месец юни 1978 г. са ми останали на разположение снимка от посрещането на Щроугал на летище София и покани от Т. Живков за официален обяд, от Ст. Тодоров за официална вечеря и картон за настаняването ми в резиденция Бояна, номер

на стая и кола без номер. Когато Т. Живков прие Щроугал преводач беше колегата ми от ЧССР Петър Панев.

НРБ – ЧССР

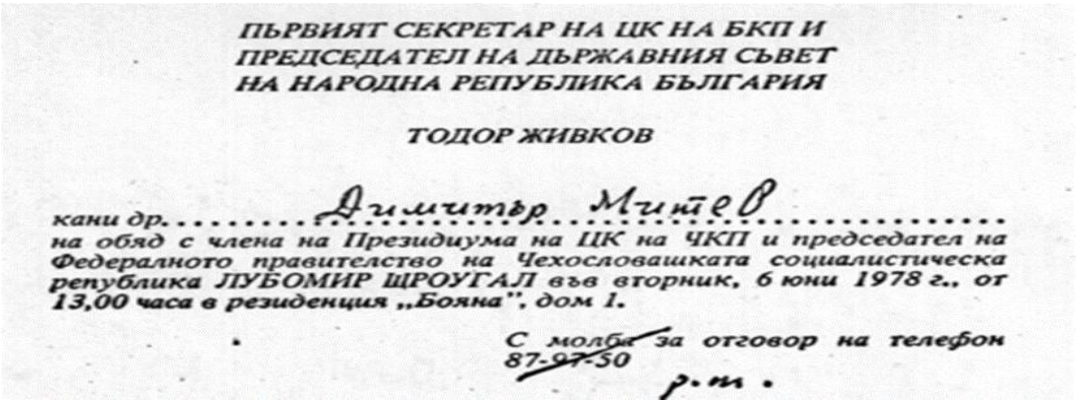
НОВА КРАЧКА В УКРЕПВАНЕТО НА БРАТСКАТА ДРУЖБА

Пристигна председателят на правителството на ЧССР Лубомир Щроугал ● Официалните разговори започнаха ● Вечеря в чест на високия гост

По покана на председателя на Министерския съвет Станко Тодоров вчера на официално приятелско посещение у нас пристигна председателят на правителството на Чехословашката социалистическа република Лубомир Щроугал.

Чехословашката социалистическа република Лубомир Щроугал.

От българска страна в разговорите участвуват заместник-председателят на Министер-

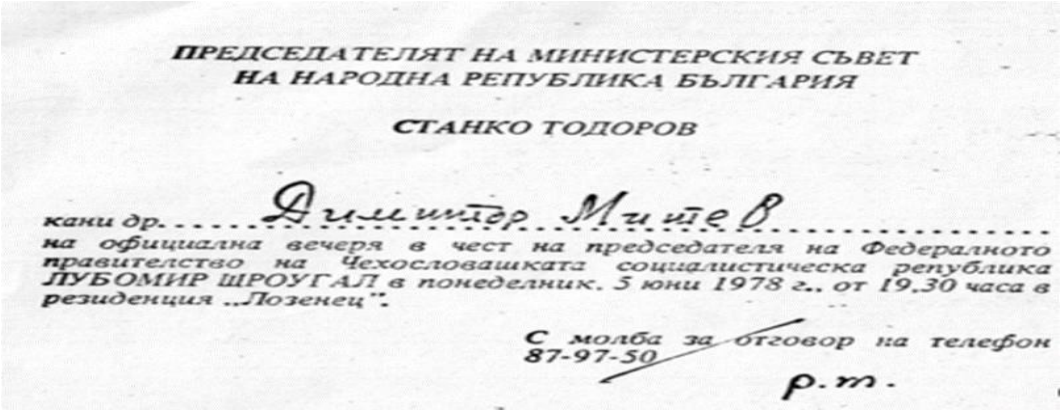

ПЪРВИЯТ СЕКРЕТАР НА ЦК НА БКП И
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДЪРЖАВНИЯ СЪВЕТ
НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ТОДОР ЖИВКОВ

кани др. Димитър Митев
на обяд с члена на Президиума на ЦК на ЧКП и председател на Федералното правителство на Чехословашката социалистическа република ЛУБОМИР ШРОУГАЛ във вторник, 6 юни 1978 г., от 13,00 часа в резиденция „Бояна", дом 1.

С молба за отговор на телефон 87-97-50
р.т.

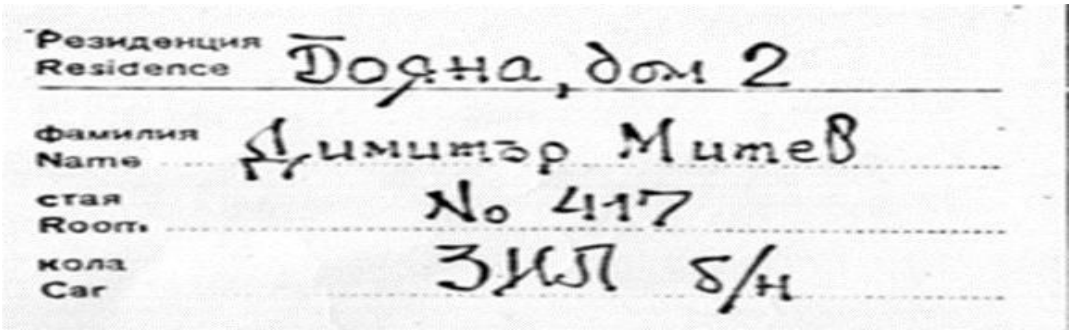

ПРЕДСЕДАТЕЛЯТ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНКО ТОДОРОВ

кани др. Димитър Митев
на официална вечеря в чест на председателя на Федералното правителство на Чехословашката социалистическа република ЛУБОМИР ШРОУГАЛ в понеделник, 5 юни 1978 г., от 19.30 часа в резиденция „Лозенец".

С молба за отговор на телефон 87-97-50
р.т.

Резиденция / Residence: Бояна, дом 2
Фамилия / Name: Димитър Митев
стая / Room: No 417
кола / Car: ЗИЛ б/н

119. Посещение на правителствена делегация на ЧССР в НРБ. Приятелски разговор между Станко Тодоров и Лубомир Щроугал на чаша уиски. Тостове на официалната вечеря. Меден обков.

Спомням си, че преди пленарното заседание на двете делегации в резиденция Бояна двамата министър председатели седнаха около маса с по чаша уиски. От масата се виждаше голям сводест вход, целият в меден обков. Щроугал забеляза този обков и се пошегува:

- Станко, разправяш, че нямате мед, а?

Почти винаги възникваше проблем около желанието на Чехословакия да закупува повече електролитна мед от продукцията на комбинат „Медет" и желанието на нашата страна да изнася повече от продукцията на комбината по така нареченото второ направление срещу твърда валута.

Лубомир Щроугал и Станко Тодоров винаги се държаха сърдечно, по приятелски един към друг. Споделяха си всеки своите проблеми. Например Щроугал се оплакваше, че ръководителят му Густав Хусак го изтиква на

преден план при решаването на проблемите и в този смисъл завиждаше на Станко Тодоров, че у нас на преден план винаги излиза Тодор Живков. А Станко Тодоров му се оплакваше, че членът на политбюро Гриша Филипов много се меси в неговата работа.

При едно от отпиванията от чашите нашият премиер каза:

- Наздраве, че не се знае какво време ни чака и дали ще имаме време да пием.
- То не се знае ако имаме време дали ще имаме с какво да си платим пиенето – отговори му Щроугал. И бръкна с пръсти в чашата си за да извади леда, който още не беше се разтопил, извинявайки се на колегата си, че нарушава протокола.

След това Щроугал каза шеговито, че неговият шеф (имайки предвид Хусак) заявил, че всеки истински мъж трябва да прекара поне една година в затвора и добави, че това вероятно му предстои, тъй като още не е бил там.

От официалната вечеря (пети юни 1978 г.) в резиденция Лозенец в паметта ми трайно е останал спомен за произнесените тостове от Станко Тодоров и Щроугал. Нашият министър-председател вдигна наздравица за дружбата между НРБ и ЧССР, за дружбата с СССР и КПСС, за здравето на нашите първи партийни и държавни ръководители Тодор Живков и Густав Хусак. Тостът на Щроугал беше практически огледален по съдържанието си с тоста на българския премиер с едно изключение, което съм запомнил, защото ми направи впечатление. Завършвайки наздравицата той каза само „За здравето на първия партиен и държавен ръководител на Народна република България другаря Тодор Живков“ и **спря без да спомене името на първия партиен и държавен ръководител на ЧССР Густав Хусак.**

x

x x

През 1979 г. контактите между България и ЧССР по партийна и държавна линия бяха особено активни. Осъществяваше се процес на координация между двете държави във връзка с приемането на плановете за следващата петилетка. Пак ще кажа, че за мен като преподавател по политическа икономия беше истинско щастие да участвам като преводач в преговорите, защото имах възможност по такъв начин да се запознавам с реалното състояние на взаимоотношенията между двете страни и да научавам какви са реалните проблеми.

След заседанието на смесената комисия за икономическо и научно техническо сътрудничество и посещението на министър-председателя на ЧССР Л. Щроугал през 1978 г. в България сега наред бяха съответни посещения на български делегации в ЧССР по повод координацията на плановете за следващата петилетка.

120. 1979 г. м. май – посещение на председателя на Държавна планова комисия Кирил Зарев в ЧССР.

Преговорите бяха доста трудни, всяка от страните отстояваше упорито интересите си. По едно време председателят на чехословашката

планова комисия и член на политбюро на ЧКП Вацлав Хула се обърна към Кирил Зарев с думите:

-Кириле, а сега ще се обърна към тебе с думите другарю Зарев, за да разбереш колко е сериозно това, което ти казвам по този въпрос.

На което Кирил Зарев отговори по същия начин:

- Вацлаве, а сега ще се обърна към теб с израза другарю Хула, за да разбереш, че и аз съм не по-малко сериозен, когато говоря по същия въпрос.

Обсъждаше се съотношението в износа между суровия тютюн и готовите цигари. От българска страна настоявахме за по-голям дял на цигарите, от чехословашка страна искаха повече суров тютюн. И това съвсем не беше единственият спорен момент. Понеже се вживях в проблемите като икономист за първи път след около час преговори ме заболя главата. Всяка от страните се стремеше по възможност да си запази повече продукция за износ по второ направление, срещу конвертируема валута и съответно да изнася по-малко такава продукция в рамките на Съвета за икономическа взаимопомощ. Така някои проблеми оставаха за търсене на политическо решение на равнище министър-председатели, включително и на равнище генерални секретари на компартиите на двете страни.

<u>121.</u> 1979 г. 4 – 7 юни - превеждах на делегация начело с Григор Стоичков в ЧССР за преговори на двустранната комисия за икономическо и научно-техническо сътрудничество.

От българска страна вече не беше съпредседател Начо Папазов, а Григор Стоичков. На снимката от ляво е българската делегация, аз съм от дясната страна на Стоичков, а от другата му страна е секретарят на българската част на комисията Живко Димитров, от дясната страна е заместник-председателят и министър на машиностроенето на ЧССР Йозеф Шимон, до него е секретарката на чешката част на двустранната комисия Аида Черна. Предмет на разговорите беше предстоящата координация на плановете за развитие на двете страни през следващата петилетка.

122. 1979 г. 11-12 юни - Посещение на Станко Тодоров в ЧССР. Ходатайство. Игра на белот, спомен на Папазов за писмото ми до Т. Живков за слабите студенти.

При посещението на делегацията начело със Станко Тодоров член на същата бе отново и Начо Папазов в качеството си на председател на комитета за наука, технически прогрес и висше образование. Вечерта на 11 юни

остана свободно време и Станко Тодоров, Ат. Димитров, Начо Папазов и висшия служител във Министерството на външните работи Иван Кюлев седнаха да играят белот, а аз изпълнявах ролята на писар. При един от ходовете на Начо Папазов, който беше неуспешен, аз се засмях, а той каза:

-Ти се смееш, ама доцент няма да станеш.

Това разбира се беше шега, но с течение на времето той се оказа прав и аз наистина не станах доцент. И съвсем неочаквано за мен Начо Папазов отвори приказка за някогашното ми писмо до Т. Живков във връзка с неотзовaването от ЧССР на повтарящи български студенти и в което писмо бях нарекъл него като председател на комитета за наука, технически прогрес и висше образование опортюнист. И бях добавил, че може някой да се изненада от такава квалификация, но това точно отговаря на дефиницията за опортюнизъм, когато се гласува за определени решения и закони, а после с действията на практика тези решения се погазват.

- Ами те тогава ми се обадиха от секретариата на ЦК – каза той сякаш се оправдаваше.

После разговорът се завъртя отново около играта, а аз си мислех за морала на члена на Политбюро Гриша Филипов, откъдето както бях разбрал още през 1972 година е дошло обаждането, на което Папазов се бе подчинил.

И още един спомен от посещението на Ст. Тодоров. В единия следобед той ме помоли да поискам от чешките домакини някаква обикновена, непредставителна кола с която двамата да слезем в Прага и той да поразгледа без официален съпровод центъра на града. Тогава се убедих, че има някаква истина в твърдението, че светът е малък. На Вацлавския площад пред дома на модата , когато се канехме да влезем вътре, без да се смущава от това, че до мен е министър-председателят на България (не съм сигурен дали знаеше с кого съм), ме заговори някакъв мъж, който се оказа баща на студентка, която е трябвало да се явява на изпит по политикономия при мен. Започна да ходатайства да я изпитам,, защото инак щяла да повтаря годината.

Казах му, че ако и дадат от учебен отдел протокол, че има право да се яви на изпит, ще я изпитам и се отдалечихме от него. Станко Тодоров не коментира случката. След това разгледахме няколко големи магазина, но премиерът не купи нищо. Между другото забелязах, че на почетно разстояние дискретно ни следваха двама чехословашки служители от охраната.

123. Посещение в ЧССР на делегация на най-високо равнище. Настаняване. Обещание за лична среща с Т. Живков. Експозе на Т. Живков за икономическия механизъм. На кафе с Т. Живков и М. Балев в самолета

Всички пролетни делегации и преговори бяха подготовка за посещението на партийно-правителствена делегация начело с Т. Живков от 11-13 септември 1979 г. От посещението ми е останал и списъкът с настаняването на делегацията:

Тодор Живков резиденция, 2. етаж
кабинет 2122
приемен салон 2189
хол 2187

Станко Тодоров апартамент, 1. етаж – север
кабинет 2155
приемен салон 2155
спалня 2140

Петър Младенов апартамент, 2. етаж – север
приемен салон 2179
спалня 2136

Милко Балев апартамент, 3. етаж - север
кабинет 2124
спалня 2124

Ген. Илия Кашев 3.етаж – север 2115
д-р Борис Джибров 2 етаж – север 2134 д-р Георги Анастасов 2. етаж – север 2143
Ани Младенова 2. етаж – резиденция 2163
Димитър Митев 3. етаж – север 2128 Цветан Сърбиновски 3. етаж – север 2128
Васил Неделчев 2. етаж- север 2164
Богомил Антов 2. етаж – север 2164
Димитър Давидов 1. етаж – север 2131
Иван Андреев 1. етаж - север 2106

Направи ми впечатление, че през пролетта член на трите наши делегации в Прага беше посланикът ни в ЧССР Христо Шанов. При трите делегации, когато се появеше свободно от превод време, в разговори с него аз получавах много информация за развитието на положението в ЧССР през последните седем години след като напуснах работата в посолството през 1972 г. Христо Шанов беше много приятен събеседник, не се големееше и разговаряше с мен като с равен нему събеседник.

Бях много изненадан, когато разбрах, че той отсъства при посещението на делегацията на най-високо равнище, но бързо разбрах, че България има вече нов посланик в ЧССР в лицето на Живко Попов, който същевременно,

доколкото си спомням, запазваше и поста си на първи заместник министър на външните работи.

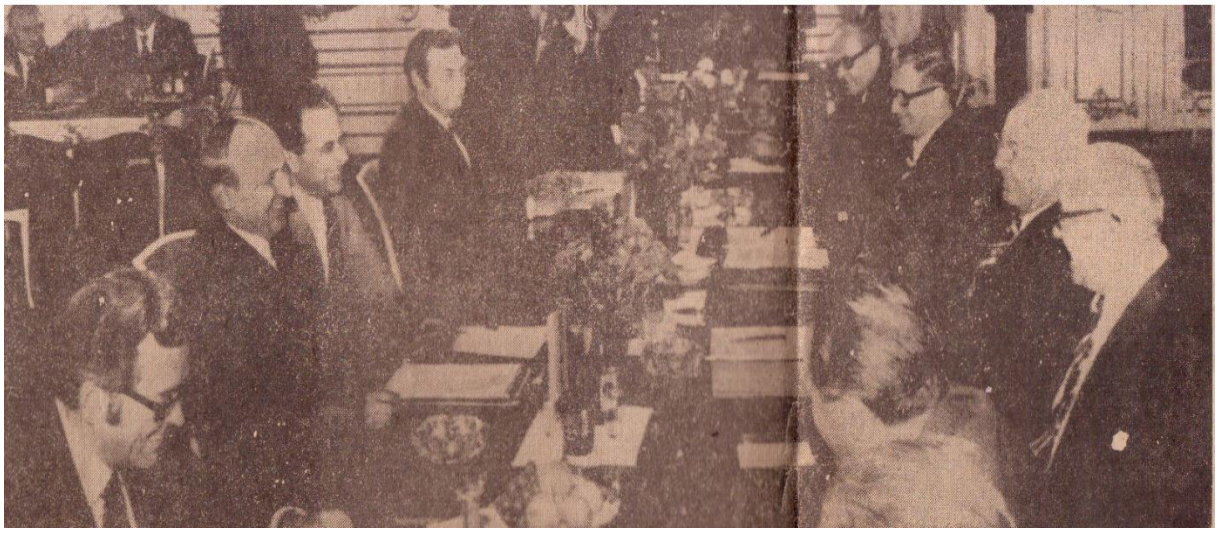
Делегацията беше настанена в двореца Храдчани (наричан още пражкият Кремъл), който е седалище на президентите на ЧССР и след образуването на федерацията на президентите на Чешката република.

В един от дните служител на УБО (името не помня) ме помоли да отида в апартамента, където беше настанен Тодор Живков за да го съпроводя до залата, където трябваше да се провеждат преговорите. По този начин останах насаме, както се казва на четири очи с първия секретар на ЦК на БКП. . Спонтанно, без да съм мислил предварително за нещо подобно, казах на Тодор Живков:

-Другарю Живков, аз съм обикновен човек, обикновен български гражданин. Баща ми е строителен работник, зидаро-мазач, майка ми е чистачка в Синдикалния дом на културата в Пловдив. Горд съм, че превеждам на държавния глава на България. Но ми се иска ако е възможно един път да поговоря с вас не като преводач, а като преподавател по политическа икономия и идеологически работник Последва кратък отговор:

- Дадено. Само кажи на Милко Балев за да не забравя.

След това отидохме в залата за преговорите.

Момент от преговорите между делегациите на България и Чехословакия. Лява страна на снимката отдясно наляво Ст. Тодоров, Т. Живков, аз като преводач., дясна страна на снимката – Петър Панев като преводач, Г. Хусак, Л. Щроугал и др.

Там в течение на около час и половина Живков разказа какви са целите на новия икономически механизъм, който по това време се въвеждаше в България. Не четеше, а разказваше. Аз седях, както изисква протокола, от лявата му страна и видях, че пред себе си имаше няколко листа с написани точки, по които се изказваше. С много едри букви, очевидно за да не се налага да ползва очила. Само отделни точки, никакви подробности. Аз като преподавател по политикономия не открих никаква грешка или неточност в изложението му. Стигнах до извод, че проблематиката на икономическия механизъм му е добре позната и затова може да направи без проблем такова продължително изложение по темата.

(Снимката е от посещението в металургичния завод в Кладно и Лидице през втория ден на гостуването на делегацията септември 1979 г.)

. На връщане, по време на полета от Прага за София Т. Живков покани колежката ми, която също фигурираше като преводач в делегацията и мен и заедно с Милко Балев поговори с нас седейки едни срещу други около правоъгълната маса във ВИП салона. За преговорите каза, че били трудни и че един от чехите пречи, но че щели да го махнат (имаше предвид чехословашките партньори). Аз си позволих да спомена:

- Вацлав Хула. (член на политбюро на ЧКП и председател на плановата комисия – Д.М.)

Живков кимна утвърдително с глава.

После разговора взе друга насока. Колежката ми освен преводачка беше специалист в областта на хигиената на храненето и като работеща в такъв научен институт обясняваше основните неща по темата за правилното хранене, а аз бях само слушател.

124. Случайна среща в София с Христо Шанов няколко дни след връщането на делегацията от Прага. Яна Маркова, Александър Лилов.

Няколко дни след връщането на делегацията отново бях в София. Вървейки по улица „Раковски“, на ъгъла с площад „Славейков“ усетих как нечия ръка се положи върху лявото ми рамо. Обърнах се и видях бившия посланик Христо Шанов. Никога няма да забравя тази случайна среща.

Шанов беше видимо отслабнал, посърнал и тъжен. Преди да успея да го попитам защо го е нямало при посещението на Живков, той, очевидно предчувствайки какво ще го питам, не дочака въпроса ми и каза:

- Изгониха ме, Митко.

И накратко ми разказа защо се е случило това. Обвинили го, че е подработвал чехословашкия премиер Щроугал да говори със Станко Тодоров за поведението на племенницата на Живков Яна Маркова (дъщеря на сестра му), която установила интимна връзка с чехословашки дисидент, противник на ЧКП.

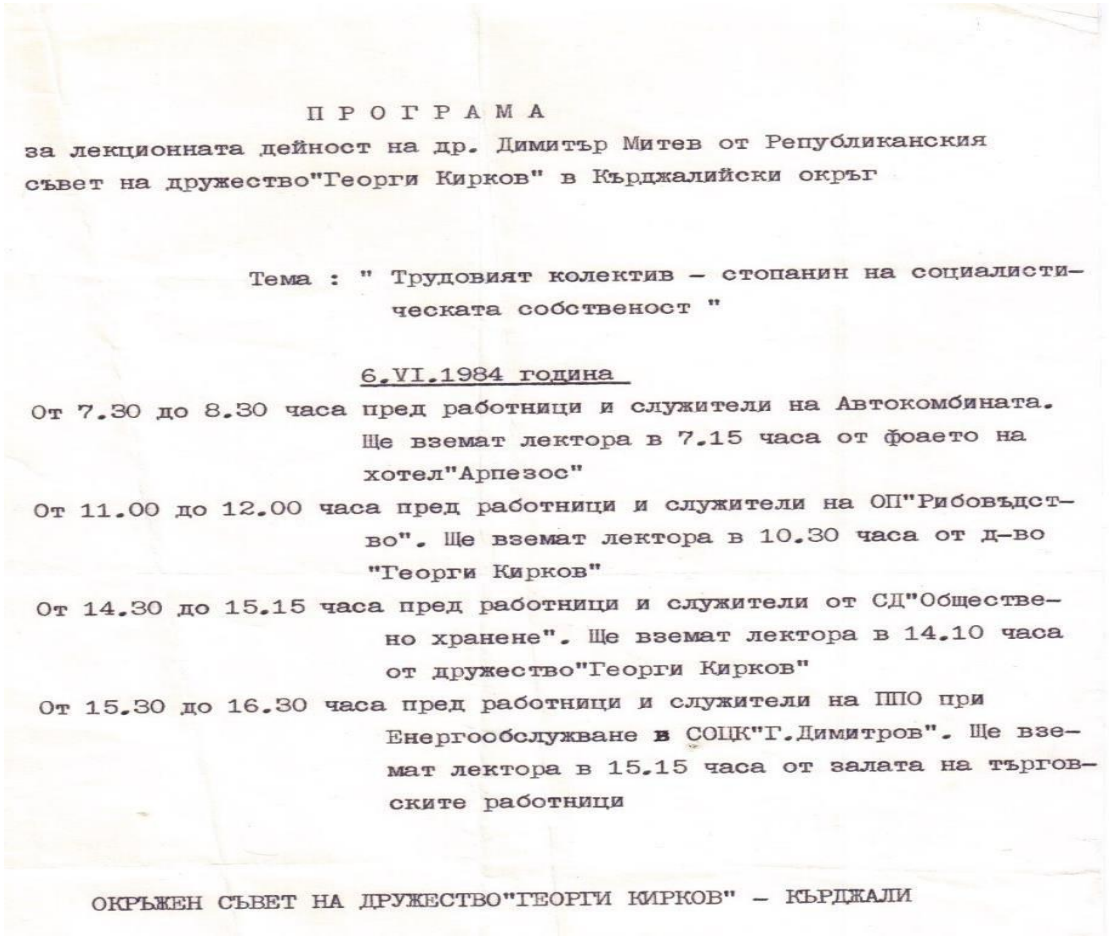
- Аз не съм се отделял нито за секунда от двамата министър-председатели по времето на преговорите. Даже до тоалетна не съм ходил. Такъв въпрос не бе повдиган от Щроугал – казах му аз.

Христо Шанов каза, че тя е искала да стане член на БКП, а той е бил против. И тя цинично му казала, че и „с оная си работа“ ще стане ако трябва, но ще стане член. Аз му казах че съм помолил Живков за личен разговор с него и той ми е обещал да ме приеме и чуе. Обещах на Христо Шанов, че ако такава среща се осъществи, ще информирам Живков и за този случай. А Шанов ми каза:

- Митко, теб другаря Живков може и да те приеме. Аз обаче от три месеца съм записан за приемане при Александър Лилов и не мога да стигна до него. А съм член на Централния комитет.

Тези негови думи запомних за цял живот. И си помислих, че БКП само по име е комунистическа, щом един член на ЦК не може да се добере до среща с член на Политбюро на същата партия в течение на три месеца. А предстоеше в близко бъдеще да се чества 25-годишнината от Априлския пленум и „априлската линия“ на партията. Когато пристигнах в Прага през 1967 г. Яна Маркова бе учителка по математика за учениците от първи до четвърти клас. Запознахме се случайно и се поздравявахме когато случайно се срещнехме на някакво мероприятие. Нямах представа тогава, че тя е дъщеря на сестрата на Тодор Живков. През 1979 г. тя вече се бе издигнала по-високо и ако не ме лъже паметта вече бе директор на българския културен и информационен център в Прага и заемаше длъжността съветник в посолството ни (втората по важност след посланика).

125. Втора случайна среща с Христо Шанов като лектор в Кърджали.

П Р О Г Р А М А

за лекционната дейност на др. Димитър Митев от Републиканския съвет на дружество"Георги Кирков" в Кърджалийски окръг

Тема : " Трудовият колектив – стопанин на социалистическата собственост "

6.VI.1984 година

От 7.30 до 8.30 часа пред работници и служители на Автокомбината. Ще вземат лектора в 7.15 часа от фоайето на хотел"Арпезос"

От 11.00 до 12.00 часа пред работници и служители на ОП"Рибовъдство". Ще вземат лектора в 10.30 часа от д-во "Георги Кирков"

От 14.30 до 15.15 часа пред работници и служители от СД"Обществено хранене". Ще вземат лектора в 14.10 часа от дружество"Георги Кирков"

От 15.30 до 16.30 часа пред работници и служители на ППО при Енергообслужване в СОЦК"Г.Димитров". Ще вземат лектора в 15.15 часа от залата на търговските работници

ОКРЪЖЕН СЪВЕТ НА ДРУЖЕСТВО"ГЕОРГИ КИРКОВ" – КЪРДЖАЛИ

С Христо Шанов се срещнах случайно още един път през юни 1984 година. Срещнахме се в Кърджали, където бях изпратен от Републиканския съвет на дружество „Георги Кирков“ да изнеса две лекции. По същата линия е бил изпратен и той. Много се зарадвах от тази среща –особено от това, че Шанов като бивш принадлежащ към висшата номенклатура не се беше оттеглил от обществения живот, а беше станал активен лектор по международните отношения. Срещата, както посочих, беше изненадваща за мен и въобще тогава не ми дойде на ум да го попитам дали през 1979 или 1980 г. все пак е бил приет от Александър Лилов или не.

След дванадесетия конгрес на БКП през 1981 г. той вече не фигурираше в списъка на членовете и кандидат членовете на ЦК.

126. Сборник с научни трудове на ВИХВП по случай 35 години от 9.IX. 1944 г. Моя статия ВОСР и икономически проблеми на развиващите се страни.

През есента на 1979 г. във връзка с навършването на 35 години от победата на 9-ти септември 1944 г. бе решено да бъде издаден отделен свитък с научни трудове на ВИХВП специално за научни публикации от катедра марксизъм – ленинизъм. На 20 октомври аз представих за публикуване статия със заглавие „Великата Октомврийска социалистическа революция и някои икономически проблеми на развиващите се страни“. Публикациите излязоха от печат на 25. VI. 1980 г.

„Великата Октомврийска социалистическа
революция и някои икономически проблеми
на развиващите се страни“.

Д. Митев

Най-великото събитие на нашата епоха – Великата октомврийска социалистическа революция . оказа огромно влияние върху развитието на цялото човечество. Нейната победа сложи началото на превръщането на научния социализъм от теория в реална обществена практика. Нейната победа означава начало на общата криза на капитализма, т.е. той престана да бъде единствения обществен строй, колониалната му система започна да се разпада, а неговите собствени противоречия се изостриха и задълбочиха още повече. Влиянието на Великия октомври не се изчерпва с миналото, то се чувства гв наши дни, то ще се чувства и в бъдеще. Дълбоко правдив е изводът, съдържащ се в Постановлението на ЦК на КПСС по случай 60 годишнината от Великата октомврийска революция, че „Октомврийската революция представлява такова социално-политическо събитие, величието на което се разкрива все по-дълбоко и все по-релефно с всяка нова крачка на човечеството по пътя на обществения прогрес“ Една от сферите, където в наше време особено ясно се долавя дъхът на Октомври, е обществено-политическото развитие на развиващите се страни.

В настоящата малка по обем статия се прави опит за очертаване на някои моменти от въздействието на най-великата от всички социални революции върху тези страни, по-точно точно върху решаването на някои техни икономически проблеми.

Преди да пристъпим към същността на проблема, налага се да отбележим, че развиващите се страни или „третият свят“, както често биват наричани, далеч не са нещо еднородно от икономическа, социална и политическа гледна точка. Независимо от това обаче те имат много общи проблеми, които съвсем не са леки за решаване. Естествено нещо е това, че в развиващите се страни много се пише и спори относно пътищата и формите за тяхното решаване. Буржоазната наука на развитите капиталистически страни също не стои настрана от дискусията по тези въпроси и изхождайки от своите класови интереси, се стреми да наклони везните при решаването на стратегическия

въпрос бъдещата ориентация на страните от Азия, Африка и Латинска Америка в полза на запазването на капитализма. В тази насока показателно е изявлението на У. Ростоу: „Ние трябва да покажем, да демонстрираме, че слабо развитите страни могат успешно да се развиват при предварителни условия към явен напредък , оставайки в орбитата на демократичния свят, борейки се срещу заплахите и съблазните на комунизма. Аз смятам, че това е най-важната точка в списъка на насъщните задачи на Запада. /1“

В тази насока естествена и наложителна е и намесата на марксистко ленинската научна мисъл в дискусията за решаване проблемите на „третия свят“ и насоките на неговото развитие. Честването на 60-годишнината от победата на Великата октомврийска социалистическа революция представлява удобен повод и удобна възможност за разкриване и пропагандиране на актуалността и значимостта на опита от революционното

преустройство на човешкото общество, за пропагандиране успехите на социалистическите страни сред слаборазвитите страни. Това неминуемо ще способства за умножаване на редиците на борците за социален прогрес, за укрепване на позициите на социализма в света.

Най-общо погледнато, въздействието на Великата октомврийска социалистическа революции върху обществено-икономическото развитие на страните от „третия свят“ може да се търси в три основни направления: - въздействие на успехите при решаване на проблемите, които бяха наследени от социалистическите страни;

- въздействие на опита от революционната замяна на капиталистическия строй със социалистически;
- въздействие на Съветския съюз и останалите страни от световната социалистическа система върху икономиката на развиващите се страни. Очертаването на тези три направления е до известна степен условно, тъй като на практика тяхното действие се проявява комбинирано. Така например, успехите на социалистическите страни са необходима предпоставка за да се появи интерес към опита им в преустройството на обществото.

[1] Анри Алег, Буржоазната идеология в служба на неоколониализма, сп. Проблеми на мира и социализма, кн. 1, с. 82, 1968 г.

От друга страна този опит може да се прилага с успех не на последно място и поради икономическата помощ на реалния социализъм за развиващите се страни и благодарение на възпирането на империалистическите сили при опита им да натрапят свое решение на вековните проблеми на народите от Азия, Африка и Латинска Америка. Нека се опитаме накратко да проследим някои икономически проблеми на тези страни в светлината на опита на Великата октомврийска социалистическа революция.

Понастоящем колониалната зависимост на народите е практически ликвидирана. Сега на дневен ред идва извоюването на икономическа независимост и ликвидиране господството на монополите на развитите капиталистически страни. Развиващите се страни все повече се убеждават, че политическата независимост е формална, когато икономиката е зависима от империализма. При това една от основните пречки за постигането на икономическа независимост е проникването на монополистичния капитал по най-различни пътища и форми, подчиняването на слаборазвитите икономики на неговия диктат.

Ако съпоставим положението в царска Русия с това в развиващите се страни, ще видим, че то е било подобно. Царска Русия е била силно зависима от западноевропейския и особено от английския и френския капитал. Национализацията на чуждия капитал спомага за укрепване на икономиката на младата съветска държава и особено за нейната независимост. Днес в развиващите се страни национализациите на чуждия капитал стават все по-често явление. Благоприятно условие за тяхното провеждане е възпиращата

роля на социалистическия лагер и особено на Съветския съюз от агресивна намеса на бившите метрополии. С други думи опита на Великия октомври може да се прилага до голяма степен благодарение на родения от него реален социализъм.

Важно значение за развиващите се страни има опитът на социалистическите страни в областта на държавния монопол върху външната търговия, който се явява сериозно препятствие пред империалистическото проникване. Контролът върху чуждите капиталовложения се разгръща във все по-голям брой слабо развити страни. Техните национални богатства от източник за обогатяване на империалистическата върхушка в шепа най-развити страни все повече се превръщат в подвластни на собствените народи на страните от Азия, Африка и Латинска Америка.

Сериозна пречка за постигането на икономическа независимост и за ликвидиране на огромната мизерия и нищета сред населението е крайно ниската степен на развитие на производителните сили. По размера на националния доход на глава от населението пропастта между развити и развиващи се страни продължава да расте. Това ограничава възможността както за натрупване и развитие на производителните сили, така и за по-радикални мерки за повишаване благосъстоянието на населението. Това често пъти кара развиващите се страни да искат помощ отвън като условие за преодоляване на създалата се историческа дистанция между тях и развитите капиталистически страни. Значението на такава помощ не може да се омаловажава, но когато тя идва от капиталистическите страни обикновено е свързана по един или друг начин с укрепване на ролята на аграрно-суровинен придатък, която играят ново освободилите се държави спрямо бившите си метрополии. Помощта на страните от социалистическия лагер играе съществена роля за издигане равнището на икономиката в тези страни. Какво показва историческия опит в тази насока?

Известно е, че болшинството от социалистическите страни и особено някои републики на Съветския съюз също тръгнаха по новия път от крайно ниска степен на развитие на производителните сили. Днес те са високо развити промишлено-аграрни държави, при това никой не им е оказвал помощ, а тъкмо обратното – световния капитализъм всячески е пречил на тяхното развитие. Достатъчно е да спомена икономическата блокада на младата съветска държава или Втората световна война. Естественият извод, който се налага в случая е, че за да се решават успешно проблемите на развиващите се страни, е необходимо радикално преустройство на до капиталистическите и капиталистическите производствени отношения в социалистически и опиране върху най-широките народни маси, върху съюза на работническата класа и огромните бедни селски маси. Без да се ориентира икономическото развитие в интерес на трудещите се, не е възможно да бъдат решени последователно и докрай острите социално-икономически проблеми на „третия свят“.

В много от развиващите се страни добре се разбира необходимостта от промяна (друг е въпросът доколко е успешно провеждането на тази

промяна) в производствените отношения и особено в собствениеските отношения. Тук става въпрос главно за страните, избрали за своето развитие социалистическата ориентация.

В тези страни, но и не само в тях, се пристъпва към създаването на държавен сектор и към провеждането на аграрни реформи. Създаването на държавен сектор в промишлеността от своя страна извиква на живот планирането, което като практика се зароди с победата на Великата октомврийска социалистическа революция.

Съвсем основателно огромните успехи, които постигна и продължава да постига социалистическият лагер в икономическото си развитие, се свързват с планомерното развитие на народното стопанство. Тези успехи накараха не само развиващите се, но и развитите капиталистически страни да проявяват интерес към планирането и да се опитват в рамките на капиталистическия строй да го използват за решаването на икономическите си проблеми.

В развиващите се страни планирането се практикува масово. Така например, както посочва Глеб Смирнов „през 1970 г. 35 от 41 независими страни от Африка имаха национални планове…. Планирането се превърна в една от характерните черти на обществения живот на страните от третия свят“.

Същевременно по редица обективни и субективни причини плановете и програмите за развитие често не се изпълняват или се провалят. Това поражда както стремеж за тяхното усъвършенстване, така и стремеж за отричане на значението и възможностите за планирането в развиващите се страни. В тази връзка опитът на Съветския съюз и останалите страни в областта на социалистическото строителство представлява ценен източник за поуки и търсене на решения за развиващите се страни (разбира се не само за тях). Тук ще се опитаме накратко да разгледаме някои моменти от планирането в тези страни в светлината на натрупания от реалния социализъм опит.

Както вече посочихме, след извършените национализации в развиващите се страни възникна държавен сектор, който има различен характер в зависимост от характера на държавата и управляващите класови сили. Наред с държавния сектор се запазва силен дребностоков сектор, частно капиталистически сектор и остатъци от докапиталистически начин на производство. С други думи икономиката на страните от „третия свят“ е многосекторна. В тази връзка много икономисти си задават въпроса „…може ли в условията на многосекторна икономика пропорционалността в производството да се осигурява чрез съчетаване на планомерната и стихийната форма, при което първата форма, т.е. съзнателно поддържаната пропорционалност, би могла да определя основното, главното направление на социално-икономическото развитие“

[1]Г. Смирнов, Теоретически методологически проблеми на планирането в развиващите се страни, сп. Икономическа мисъл, кн. 4. С. 47, 1

[2] Пак там, с. 49.

Историческият опит, както посочва и Глеб Смирнов, дава възможност за положителен отговор: „Що се касае до икономиката на преходния период от капитализма към социализма, историята отговори положително на този въпрос.“[1] Възниква основателно следващ въпрос: защо в многосекторната икономика на преходния период планирането се развива успешно, а в многосекторната икономика на развиващите се страни плановете често не дават очаквания резултат? Отговорът трябва да се търси в няколко направления. На първо място трябва да се посочи индикативния, препоръчителен а не директивния характер на плановете. Индикативният характер на плановете не е заимстван от опита на социалистическите страни, а представлява израз на стремежа на буржоазията да заимства планирането от социализма, без да насочва развитието по пътя на социализма. Във връзка с планирането в Африка С. Бессонов пише: „Своя индикативен, препоръчващ характер африканското национално планиране получи от буржоазното икономическо програмиране. Както е известно, неговите теоретици отъждествяват индикативността на плановете в несоциалистическите страни с демократическия им характер, като ги противопоставят на директивните планове на социалистическите държави, носещи според тях недемократичен, тоталитарен характер [2]“

Следователно опитът дава възможност за извод, че за да може планирането да прояви предимствата си в условията на развиващите се страни, то трябва да приеме директивния характер на социалистическото планиране. Тази необходимост започва да се осъзнава и от някои ръководители на страни, вървящи по некапиталистически път на развитие. Например председателят на революционния съвет на Алжирската народнодемократична република Хуари
Бумедиен.

На второ място би могло да се посочи, че плановете в развиващите се страни отразяват целите и интересите на управляващите класи или групировки. Държавният сектор, към който в основни линии се насочва планиращата дейност, в едни случаи служи на буржоазията, а в други е ориентиран в развитието си в интерес на широките трудещи се маси. Там, където на власт са буржоазията и остатъците от феодалната аристокрация, планирането никога няма да даде очаквания успех, тъй като това е в противоречие с основната предпоставка за съзнателното определяне на пропорциите в народното стопанство – обществената собственост върху средствата за производство. Опитът на на развиващите се страни показва в съответствие с опита от

[1] Пак там.

[2] С. Бессонов, Основни черти на методологията и методиката на Африканското национално планиране, сп. Икономическа мисъл, кн. 9, с. 57, 1972 г.

[3] Пак там.

Великата октомврийска социалистическа революция, че без коренно преустройство на производствените отношения, и особено на

собствеността, планирането на народностопанското развитие не дава очаквания резултат. Впрочем, тази действителност се наблюдава и при планирането в развитите капиталистически страни.

В страните, вървящи по некапиталистически път на развитие, където на власт са прогресивни национално-демократични партии и движения, планирането играе все по-съществена роля в развитието на производителните сили и във възпроизводството на некапиталистическите производствени отношения. И при тях изпълнението на народностопанските планове не е леко. Причините за това се коренят в споменатата вече многосекторност на икономиката, в ниската степен на развитие на производителните сили, в съответните ниски възможности за натрупване и в силната зависимост от развитите капиталистически страни, която не може да се отстрани веднага. С други думи, когато планирането е насочено в интерес на най-широките трудещи се маси и се опира на тях, то е една от предпоставките за извоюване на икономическа независимост, а от друга страна икономическата зависимост е един от факторите, спъващи националното планиране. Като съпоставяме гореспоменатите проблеми с опита на Великия Октомври и социалистическото строителство в СССР и социалистическите страни, виждаме, че младата съветска държава преживява неимоверни трудности поради пълната икономическа блокада и липсата на каквато и да било възможност за помощ отвън. За социалистическите страни, отхвърлили капитализма след втората световна война, тези трудности бяха значително смекчени поради наличието на Съветския съюз, който независимо от понесените по време на войната колосални щети им оказваше съществена помощ. Оттук произтича ясно изводът, че развиващите се страни са заинтересовани да се ориентират към по-тесни връзки със социалистическите страни, което може да им спести редица трудности при тяхното развитие.

Ориентирането към по-тясно сътрудничество със социалистическите страни е особено необходимо в планирането, където слаборазвитите страни не притежават никакъв или почти никакъв опит и изпитват остър недостиг на квалифицирани икономически кадри. Когато анализираме причините за неуспехите в тяхното национално , трябва да посочим и методологията и методиката, които се използват при планирането, липсата на обвързаност и вътрешна съгласуваност на плановете, откъсването на потребностите от възможностите за тяхното задоволяване и т.н.

По този въпрос С. Бессонов пише: „Най-важната причина за тези неуспехи (на плановете в страните от Африка, Азия и Латинска Америка – б.а.) по наше мнение е използването на буржоазната методология и методика на планиране“ и продължава – „През последните години до такъв извод по същество идват и буржоазните икономисти – теоретици и практици по планирането в Африка. Затова в страните от този континент настъпи недоверие към западната теория и практика на планирането. Засили се интересът към методологията и методиката на

социалистическото планиране, при това и в страни, вървящи по капиталистически път на развитие.“[1]

От гледна точка на нашата тема това е ясно потвърждение на значимостта и актуалността на опита на най-великата от социалните революции. Независимо че по редица класови съображения буржоазната върхушка в развиващите се страни отхвърля социалистическата алтернатива на развитие, тя е принудена от обективния ход на обществено-историческото развитие да заимства от опита на социализма, в случая в областта на планирането.

В тази връзка е необходимо да се добави, че интересът към социалистическото планиране с положителност ще расте , тъй като „главното е, че борбата за национално освобождение в много страни започна практически да прераства в борба против експлоататорските отношения, както феодални, така и капиталистически[2].“ От тук и големите задачи пред марксистко-ленинската научна мисъл в областта на разработването на методология и методика на планирането в развиващите се страни на основата на опита на социалистическите страни, съобразени с особеностите в различните групи развиващи се страни.

В тясна връзка с проблема за планирането и проблема за икономическия растеж в развиващите се страни е насоката на развитието на тяхното селско стопанство. Наличието на докапиталистически и капиталистически производствени отношения и силният дребностоков сектор са пречка за планирането, пречка за ускоряване на икономическия растеж.

Значимостта на характера и насоките на развитието на селското стопанство в тези страни се засилва от факта, че в болшинството от тях то се явява основен отрасъл, значително преобладаващ над всички останали

[1]С. Бессонов, Основни черти на методологията и методиката на Африканското национално планиране, сп. Икономическа мисъл, кн. 9, с. 62, 1972 [2] Л. Брежнев, XXIV конгрес на КПСС, Доклад и решения, Партиздат, с. 26, 1971г.

отрасли, взети заедно. Във връзка с развитието на селското стопанство развиващите се страни проявяват значителен интерес към опита на Октомврийска революция и последвалите я социални революции в Европа, Азия и Латинска Америка. Това е така защото условията, съществуващи в Царска Русия и нейните колонии и полуколонии, както и в страните, тръгнали по-късно по пътя на социализма, в областта на селското стопанство бяха в много направления подобни на сегашните условия в развиващите се страни. (Като споменаваме общо условията в развиващите се страни, не забравяме пъстротата, съществуваща в тази насока).

Друга причина за проявявания интерес са големите успехи, постигнати от социалистическите страни в развитието на тяхното селско стопанство, които стават пример за милионните селски маси в развиващите се страни, заинтересовани от развитието на производителните сили и от премахването на експлоатацията на селския труд и огромната мизерия на широките селски маси.

Пред всички развиващи се страни стои проблемът за провеждането на аграрна реформа. Чрез тях трябва да се преодолее ниската стоковост на селскостопанското производство и ниската производителност на труда. „Един от факторите, пише О. Денкова, който спъва постигането на тези цели, е наличието на архаични поземлени отношения – родово общинни в тропическа Африка (Танзания, Гвинея, НР Конго, Сомалия), полуфеодални и феодални в Азия и Северна Африка (Алжир, АРЕ, Сирия, Бирма“.[1]

Аграрните реформи в различните страни се провеждат по различен начин. Много често при провеждането им земята, конфискувана от бившите собственици, се раздава в собственост на малоимотните и безимотните селяни. Това създава широк дребностоков сектор, който от своя страна се превръща в солидна социална база за развитието на капиталистически производствени отношения.

Опитът от социалистическото преустройство в селското стопанство показва, че колективизацията на селскостопанското производство може да се извърши в по-благоприятни условия, ако докапиталистическата поземлена собственост възможно най-малко се превръща в дребна частна собственост. До подобни изводи за необходимостта от създаването на мястото на до капиталистическите форми на собственост на кооперативна или друга обществена форма на собственост стигат и участниците в Третата международна конференция на африканистите от социалистическите страни, състояла се през 1971 г в дома на учените „Жолио Кюри“ край Варна [2/] Такава е практиката например в Алжир, Бирма и др. , където получилите земя от държавния фонд задължително се организират в кооперативи.

[1]О. Денкова, Аграрните преобразования в страните развиващи се по некапиталистически път, Сп. Ново време, кн. 9, с. 68, 1973

[2] Вж. Икономическа мисъл, Информация и съобщения, кн. 2, с. [1]05, 1972 г.

В много случаи се пристъпва към задължителното кооперииране на дребните собственици. Практиката показва, че когато не се спазва принципът на доброволността, известен от Лениновия кооперативен план, възникват затруднения, които лесно могат да се използват от реакционните сили в съответните страни. Такива затруднения възникват например в Египет и това кара президента Насър през 1959 г. да отправи призив за промени в тази насока и за отслабване на контрола върху кооперативите. В Алжир дребните селски собственици, не получили земята си от Националния фонд на аграрната революция, са оставени да решат кога и на какви етапи ще влязат в кооперативите.

Друго важно изискване за кооперирането е постепенността. Като разглеждаме условията в развиващите се страни, в повечето случаи констатираме огромна изостаналост на производителните сили. Така например по данни на О. Данкова, в Африка на 1000 хектара се падат 0,25 трактора, докато в развитите страни от капиталистическата система техният брой е 18,52, т.е. 74 пъти повече. Следователно постепенността в развиващите се страни се налага от една страна от необходимостта да се

спазва доброволността, а от друга страна от възможността на държавата да подпомага кооперативите с техника.

В същност помощта на държавата е третата страна на Лениновия кооперативен план и трета поука от опита на социалистическите страни. При наличието на силни реакционни елементи, неразвита материално-техническа база, развитието на кооперативното движение е силно затруднено. Затова скоростта на неговото развитие трябва да бъде съобразена с възможностите на държавата за неговото подпомагане. Когато разглеждаме кооперативното движение в развиващите се страни трябва да отбележим, че неговата същност в различните страни е различна. По начало преобладават по-низшият тип кооперации. По този въпрос е уместно да приведем мисълта на Ленин, че „кооперацията е също така един вид държавен капитализъм, но по-малко опростен…по забъркан и поради това поставящ на практика пред нашата власт по-големи затруднения. Кооперацията като форма на търговия …улеснява обединяването, организиране на милиони хора от населението…, а това е … гигантски плюс от гледна точка на по-нататъшния преход от държавния капитализъм към социализма“.

[1]Вж. о. Денкова, сп. Ново време, кн. 9, стр. 67, 1973 г.
О.Денкова, цит. статия, с. 69
[3] В. Ленин, съч. т. 32, с. 360 -361,

В условията на развиващите се страни върху същността на кооперацията и кооперативното движение огромно влияние оказват държавата и характерът на управляващите социални сили. Това е важно да се знае, когато искаме да разберем дали кооперативното движение има връзка с влиянието на Октомврийската революция или не. В развиващите се страни, ориентиращи се към некапиталистически път на развитие кооперативното движение е насочено в интерес на експлоатираните селяни. Тук може отново да цитираме Х. Бумедиен: „Или аграрната революция ще победи и осигури справедливост, права и равенство в цялата страна, или тя ще се провали…и ние ще попаднем на нова алжирска буржоазия, която ще бъде може би по-твърда и по-долна отколкото колониалната буржоазия, която ни експлоатираше в миналото “.[1] При такава насоченост на развитието опитът на Великия Октомври има огромно значение.

Ако погледнем обаче кооперативното движение в Индия, ще видим че там се организират кооперативи от висш, производствен тип, но под ръководството на богатата върхушка в индийското село.

Държавата оказва подкрепа на такива кооперативи, а на тези, организирани от дребните селяни – не. В кооперациите, организирани от крупните собственици се използва наемен труд и по същество те представляват капиталистическия предприятия от акционерен тип.[2/] Този тип кооперации не ползват опита на социалистическите страни. И както показва практиката, те не само че не водят към намаляване и ликвидиране на социалното неравенство, но и го задълбочават.

До тук съвсем накратко очертахме някои от най-важните проблеми, стоящи пред развиващите се страни. Ясно се вижда, че тяхното решаване

изисква прогресивни промени в съответните страни. Както пише Д. Филипов, „днес става напълно очевидно, че нито един от назрелите основни проблеми на социалното, икономическото и духовното развитие на страните от Азия, Африка и Латинска Америка не е разрешим последователно и докрай на капиталистическа основа… Неотложните потребности на националното развитие на тези страни изискват да се възприеме прогресивен път на развитие, като се прескочи капитализма “.[3/] За тези промени засега няма друг опит, освен опита на Великата октомврийска социалистическа революция и той трябва широко да бъде използван.

[1]Т. Джунгуров, Аграрната реформа в Алжир, сп. Икономическа мисъл, кн. 1, с. 63, 1976 г.
[2] Вж. О. Денкова, цит. статия.

[3] Д. Филипов, Ленин и националноосвободително . движение , Н. вр. С.

Понастоящем буржоазната теория всячески се мъчи да омаловажи този опит в революционното преустройство на обществото. Писаното в сп. „Новое время“, че „сега буржоазната пропаганда особено акцентира вниманието върху тази страна от своята трактовка на „еврокомунистическата“ концепция, в която общозначимите черти на реалния революционен опит се обявяват за несъществуващи, а национално специфичните постановки, при това още непроверени на практика, се издигат в ранг на ориентири за цялото движение“ /[1] е валидно не само за еврокомунизма и европейските комунистически партии, но в пълна сила за ползването на опита от реалния социализъм от развиващите се страни. Това от своя страна прави още по-актуално и наложително анализирането на историческия опит на социалистическите страни от марксистко-ленинската теория в светлината на проблемите, които стоят за решаване пред слаборазвитите страни, особено пред онези от тях, които са избрали социалистическа ориентация за своето развитие.

1 Работническо дело, 19.IX.1977.

Постъпила на 20.X. 1979 г.
Катедра по марксизъм – ленинизъм
Редактор: проф. К. Луканов

ВЕЛИКАЯ ОКТЯБРЬСКАЯ СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЯ РЕВОЛЮЦИЯ И НЕКОТОРыЕ ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМы РАЗВИВАЮЩИХСЯ СТРАН

Д. Митев

Р Е З Ю М Е

Рассмотрены некоторые основные моменты, связанные с использованием опыта социалистических стран в революционном преустройстве общества для решения определенных экономических проблем развивающихся стран. Специальное внимание обращено на использование опыта социалистических стран в народнохозяйственном планировании, подчеркнув при этом и причины недостаточной эффективности

народнохозяйственного планирования в развивающихся странах в условиях многосекторной экономики.

Уделено внимание и использованию опыта социалистических стран в развитии сельского хозяйства, занимающего определяющее положение в экономике развивающихся стран.

В заключении подчеркнута необходимость в пропагандировании опыта социалистических стран в строительстве социализма и в противопостановлении стремлению буржуазии уменьшить и нейтрализовать этот опыт.

127. Среща с Милко Балев - началник кабинета на Тодор Живков по повод на обещанието за разговор с Т. Ж.. Статия за раждаемостта. През есента на 1979 г. няколко пъти се обаждах по прекия телефон на началник кабинета на Тодор Живков, члена на Политбюро Милко Балев. Приемането ми при първия ръководител се отлагаше всеки път. После през януари 1980 г. Милко Балев попита дали може да кажа и на него с какво ще занимавам Тодор Живков, като изрично посочи, че това не отменя обещаното приемане при първия секретар. Почувствах се в деликатна ситуация, не беше удобно да откажа на член на Политбюро и началник на кабинета на първия секретар да се срещна с него.

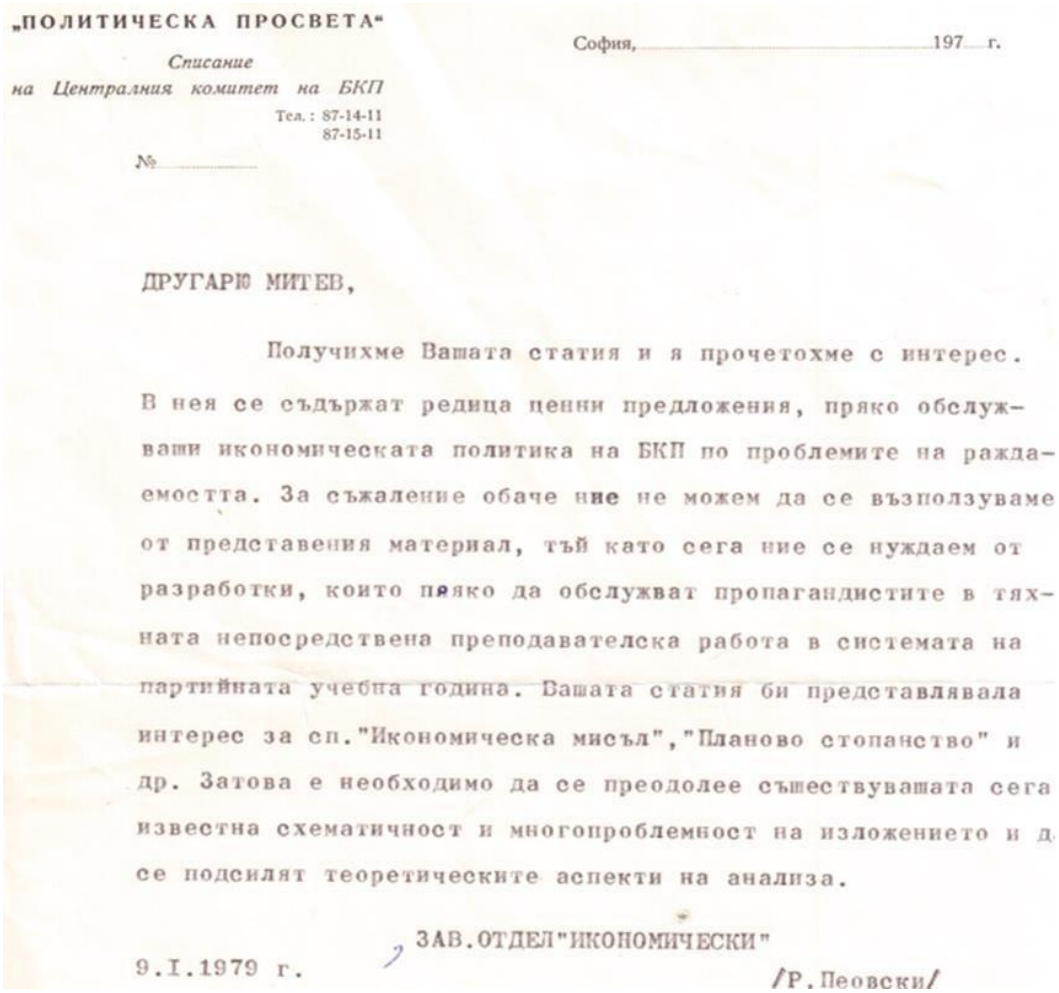
Приех, като за себе си реших, че ще му разкажа като баща на три деца само за идеите си относно стимулирането на раждаемостта. Това, за което бях решил да си сложа както се казва главата в торбата, а именно очерталото се според мен загниване и израждане на БКП, превръщането и от комунистическа партия в партия на кариеристи оставих за бъдеща среща с Тодор Живков, ако такава се осъществи.

Милко Балев ме прие в Централния комитет, отдели ми около 40 минути, като през това време разговора ни беше прекъсван няколко пъти от обаждания по телефона до него. Накрая на разговора ни му оставих екземпляр от статията ми „Проблеми на стимулиране на раждаемостта“, която бях изпратил за публикуване в списание „Политическа просвета“.

Няколко дни след тази среща отново позвъних на Милко Балев за резултат и той ми каза само „другарят Живков няма да се занимава с този проблем“ като имаше предвид проблема за стимулиране на раждаемостта. Не знам дали каза това защото Живков му е отговорил така и дали въобще е докладвал на първия секретар за срещата си с мен или реши да прецени сам с какво ще се занимава първия секретар. Това беше последния пряк контакт с него и така обещаната среща с Тодор Живков не се осъществи. В тази ситуация не си позволих да попитам остава ли в крайна сметка възможността за срещата с Т. Живков, а и Балев не каза нищо за такъв вариант, при който остава възможност за уговорената среща с Живков, въпреки че когато ме покани за среща с него изрично заяви, че това не отменя срещата с другаря

Живков. Не мога да преценя дали не направих грешка като не поисках все пак обещаната среща с Тодор Живков и как биха се развили събитията ако все пак бях я поискал.

128. Писмо от редакцията на сп. Политическа просвета за статията ми.

„ПОЛИТИЧЕСКА ПРОСВЕТА"
Списание
на Централния комитет на БКП
Тел.: 87-14-11
87-15-11
№

София, 197 г.

ДРУГАРЮ МИТЕВ,

Получихме Вашата статия и я прочетохме с интерес. В нея се съдържат редица ценни предложения, пряко обслужващи икономическата политика на БКП по проблемите на раждаемостта. За съжаление обаче ние не можем да се възползуваме от представения материал, тъй като сега ние се нуждаем от разработки, които пряко да обслужват пропагандистите в тяхната непосредствена преподавателска работа в системата на партийната учебна година. Вашата статия би представлявала интерес за сп."Икономическа мисъл","Планово стопанство" и др. Затова е необходимо да се преодолее съществуващата сега известна схематичност и многопроблемност на изложението и да се подсилят теоретическите аспекти на анализа.

ЗАВ.ОТДЕЛ"ИКОНОМИЧЕСКИ"
9.I.1979 г. /Р.Пеовски/

129. Отказ за публикуване на статията за раждаемостта от сп. Икономическа мисъл. Списание Планово стопанство – Станиш Бонев рецензент.

След този отговор от Милко Балев и отговора от списание Политическа просвета реших да опитам публикуване на статията в списание Икономическа мисъл. Там също ми отказаха публикуване възразявайки срещу идеята ми за използване на индикативното планиране в областта на стимулиране на раждаемостта. Писмен отговор с мотивите за отказа да бъде публикувана статията в Икономическа мисъл не получих.

130. Кн. 8 на сп. Планово стопанство. Проблеми на стимулиране на раждаемостта. Станиш Бонев.

Последната ми надежда за публикуване на статията остана списание Планово стопанство. Там статията попадна при рецензент доц. Станиш Бонев, към този момент председател на Държавната планова комисия. Той пусна статията за печат с едно единствено изменение –

премахна мотото на статията, което беше цитат от Т. Живков относно идеята България да стане десет милионна държава. В крайна сметка след почти две години от написването статията излезе в кн. 8 на списание Планово стопанство през 1982 г.

ДИМИТЪР МИТЕВ

ПРОБЛЕМИ НА СТИМУЛИРАНЕ НА РАЖДАЕМОСТТА*

Проблемите на раждаемостта и възпроизводството на населението са били винаги обект на вниманието на Българската комунистическа партия и на социалистическата ни държава. С голяма сила това е изразено в мисълта на др. Т. Живков, че „Нашата партия и нашата социалистическа държава носят историческа отговорност за съдбините на българския народ. Те не могат и не бива да се примиряват с тревожните тенденции на намаляване на раждаемостта, с процеса на остаряване на нацията. [1/] “ В тази насока нови конкретни постановки бяха формулирани на Дванадесетия конгрес на БКП, а именно: „Да се вземат допълнителни мерки за повишаване на раждаемостта. Да се създават по-доби условия за съчетаване на майчинството с активното участие на жените в трудовата и обществената дейност. Все по-голяма част от издръжката на подрастващото поколение да се поеме от обществото и да се увеличи броят на местата в детските заведения “[2/]

С тези партийни постановки се цели да бъде насочено усилието на всички органи на социалистическото общество към отстраняването на сложните и разнообразни причини, обуславящи понижаващата се раждаемост в нашата страна. В статията се прави опит да се разкрият някои от причините, а също се правят предложения за преодоляване на слабостите. Предлаганите мерки по същество са ориентирани към стимулиране на раждането на **трето дете в семейството, което „…е главното звено в решаването на проблема. [3/]“**

През 1967 г. др. Т. Живков посочва като тревожен факта, че естествения прираст през 1965 г. е бил 7,1 на хиляда [4/]. Още по-тревожно е развитието през последните години. След незначително повишение от 6,7 ‰ през 1973 г. на 7,4 ‰ [5/] през 1974 г., през всички следващи години естествения прираст на населението у нас бележи ясно изразена тенденция към спадане и достига през 1980 г. до рекордно ниското равнище 3,4 ‰. В общи линии се вижда, че намаляването на естествения прираст на населението до голяма степен се дължи на забележимата тенденция към намаляването на раждаемостта, която от 17,2 ‰ през 1974 г. достига 14,5 ‰ [7] през 1980 г.

[*] Статията се помества в порядък на обсъждане.
[1] Т. Живков, За комсомола и младежта, изд. „Народна младеж“, София, 1971 г., р. 93.
[2] Тезиси на Дванадесетия конгрес на БКП, „Партиздат“, София, 1982 г., р. 52. Т. Живков, Пак там, стр. 91.
[3] Т. Живков, За комсомола и младежта, изд. „Народна младеж“, София, 71 г., стр. 91.
[4] Т. Живков, За комсомола и младежта, С., 1971 г., стр. 91.
[5] Статистически годишник на НРБ, 1979 г., стр. 34.

Основателно може да се направи изводът, че изпълнението на задачите, поставени от партията в Тезисите за работа с младежта преди повече от едно десетилетие не е на нужното равнище. Независимо от важността на тези задачи, данните показват, че било налице само временно подобрение. Като се вземе предвид и обстоятелството, че българското население в рамките на цялото население забавя своя прираст, ще се види,
че проблемът е особено сложен [8/]

Ако продължават горепосочените тенденции, очевидно ще продължи и остаряването на населението, а не е изключено след определен период от време да се стигне и до процес на абсолютно намаляване на българското население.

От Статистическия годишник на НРБ може да се види, че намаляват ражданията не само на трето дете, но и на второ дете. Това означава, че нараства относителният дял на семействата с по едно дете, в резултат на което „се създава опасност да се наруши нормалната възрастополова структура на населението и нейното възстановяване се превръща в дело на много десетилетия. [9/]“.

Тук не е нужно повече да се посочват възможните отрицателни последици от снижаването на раждаемостта. Те са най-разнообразни, но тяхното изясняване не е предмет на настоящата статия. Задачата е да се потърсят причините за сегашното състояние на нещата и да се обосноват поне отчасти някои предлагани мерки за излизане от него. Необходимо е още един път да се подчертае, че тук естествено не могат да бъдат изчерпани всички причини за наблюдаваното развитие на раждаемостта. По всичко личи, че те са основни и тяхното разрешаване в най-голяма степен ще допринесе за изпълнението на задачите, свързани с възпроизводството на населението в нашата страна.

*

Няма основание за съмнение във верността на постановката, че „за разлика от животинския свят забременяване и раждането е волеви акт на съпружеската двойка, който от своя страна е обусловен от обществените

[6] Стастически годишник на НРБ, 1981 г., стр. 34.
[7] Пак там.
[8] Л. Радулов, Възпроизводство на трудовите ресурси в развитото социалистическо общество, Варна, 1977 г., стр. 201.
[9] Пак там, стр. 179.

условия, при които живеят хората [10]“. Въз основа на тази постановка в синтезиран вид причината за ниската раждаемост у нас може да бъде

търсена в това, че все още не са намерени необходимите обществени условия за съответстваща на интересите на обществото раждаемост, особено що се отнася до третото дете. И това е така, въпреки че сега българския народ има несравнимо по-високо жизнено равнище в сравнение с който и да било етап от миналото.

В потвърждение на направения извод могат да бъдат приведени много факти. На първо място сред тях трябва да бъде посочена организацията на възпроизводствения процес. Азбучна истина е, че този процес в народното стопанство включва възпроизводството на средствата за производство и възпроизводството на работната сила. Общопризнато е и решаващото място на работната сила в рамките на производителните сили. Въпреки теоретическата яснота относно мястото на работната сила във възпроизводствения процес, прави впечатление, че е налице известно несъответствие между степента а планомерност при възпроизводството на средствата за производство и предмети за потребление и степента на планомерност във възпроизводството на населението и работната сила във вреда на последното.

Нашата социалистическа държава съзнателно, планомерно е утвърдила редица материални и морални стимули, които би трябвало да доведат до увеличаване на раждаемостта и до решаване на проблема за третото дете в семейството. Данните показват, че използваните досега стимули не дават желания траен ефект. Очевидно в нашата обществена действителност съществуват обстоятелства , които не насърчават семейството , като основна обществена единица, в която става възпроизводството на населението, да създава повече деца.

Изводът от това е, че се налага планомерно и всестранно изучаване на факторите, влияещи върху равнището на раждаемостта , налага се да се правят прогнози за тяхното развитие и на тази основа да се разработват дългосрочни мероприятия за стимулиране на раждаемостта. Целесъобразно е тези мероприятия да бъдат включени в единния план за социално-икономическото развитие на страната. За тяхното неизпълнение би трябвало да се търси отговорност по същия начин, като при неизпълнение на производствените задачи.

До сега главната тежест при стимулиране на раждаемостта пада на общонационално равнище и по-точно в бюджета на страната. Със засилването на плановото начало в това отношение още повече се повишава ролята на социалистическата държава в ръководството на тези процеси, но това не означава , че трябва да се правят планове само на национално равнище. Напротив, такива планове според нас, би могло да се съставят и на равнище на отделните стопански организации. До сега те искат от обществото работна сила, но може да се каже, че не участват в достатъчна степен със свои сили и

[10] Пак там, стр. 167.

средства в организацията на нейното възпроизводство. Целесъобразно би било обществените организации на всички свои равнища също да

имат планове за стимулиране на раждането, особено на трето дете. Важно е такива планове да имат и народните съвети.

Доколкото става въпрос за планиране на образуване и използване на обществените фондове за потребление, ангажирането на стопанските организации и местните обществени и държавни органи в тази насока ще отговори на изискванията на новия подход, начертан от партията. „Чрез него следва да се открие по-широк простор пред местните ръководства и органи на властта, пред стопанските организации и трудовите колективи за решаването на проблемите на социалната, научната и културната област в техния собствен живот. „[11/]

Съвсем естествено възниква въпросът за спецификацията на задачите, които трябва да се възлагат по планов път за стимулиране на раждаемостта. За да бъде даден отговор очевидно е необходимо да се проучат всички условия и фактори, влияещи върху раждаемостта. При наличието на подобни изследвания след това няма да представлява особена трудност плановите задачи да бъдат формулирани така, че при тяхното изпълнение да се постига благоприятно изменение на същите тези условия и фактори, от които зависи раждаемостта.

Като идея за обсъждане тук може да бъде предложено да се обособи част от фонд „Социално битови и културни мероприятия“ за стимулиране на раждаемостта и възпроизводството на населението. Може би ще е необходимо за изясняването на технологията на планомерното формиране и използване на тази фонд да бъде сформирана група от представители на планови и финансови органи с участието на научни работници, работещи върху въпросната проблематика.

Засилването на планомерността при стимулирането на възпроизводството на населението ще означава значително изменение в положителна насока на обществените условия, които, както вече бе посочено по-горе, играят съществена роля. Важно е при това планираните мероприятия да получат широка гласност сред населението.

Налага се да се подчертае, че тук съвсем не става въпрос за директивно планиране, адресирано към отделното семейство колко деца трябва да има, а за планомерно организирано, гъвкаво материално и морално стимулиране на тези семейства, които участват с по-голям дял във възпроизводството на населението. Трябва да се има предвид, че „всяка едностранчива, половинчата и груба намеса в тези сложни процеси не само, че няма да разбие „психологическата бариера“, която се представя като несъкрушима римска стена, но би нанесла много сериозни социалнопсихологически травми у хората, които биха смутили нормалния ход на възпроизводството на населението и биха дали сериозно отражение

[11] Т. Живков, Отчет на ЦК на БКП пред Дванадесетия конгрес и предстоящите задачи на партията, Партиздат, София, 1981 г., стр. 63.

върху социалната и трудовата му активност [12/]“.

От друга страна, трябва да се посочи погрешността в становищата на онези, които отхвърлят каквато и да било възможност за засилване и

подобряване на плановата дейност в сферата на възпроизводството на населението. Внимателният анализ на посочените по-долу проблеми налагаизвода, че степента и бързината на тяхното решаване ще бъде правопропорционално на степента на планомерност, с която ще се подходи към тях.

*

Редица автори основателно търсят главната причина за намаляващата раждаемост в областта на материалното стимулиране. „Особено внимание трябва да се обърне на засилване на материалната заинтересованост и по-нататъшното увеличаване на социалните придобивки и привилегии на многодетните майки. Неоправданото забавяне при стимулирането на този процес може да предизвика неизмеримо многопосочни загуби, свързани с живота на много поколения [13/]“

Нашата социалистическа държава отделя значителни средства за симулиране на раждаемостта. Така например само изплатените помощи поради бременност и раждане, за отглеждане на малки деца, еднократни помощи при раждане на дете и даваните към заплатите на майките семейни добавки за деца през 1980 г. са възлезли на сума 679,3 млн. лв. [14/].

Значителни средства се отделят и за строеж на сгради за детски ясли и градини, като при тяхната издръжка нещата са организирани така, че в известна степен да бъдат облагодетелствани чрез плащаните такси семействата с повече деца. В тази насока просто с всяка измината година се извършват положителни промени, но тези промени не намират засега достатъчен израз в раждаемостта въобще и в броя на родените трети деца.

Като се има предвид изискването „….решително да се повишават икономическата и социалната ефективност от използването на обществените фондове за потребление [15/], " трябва да бъде потърсено обяснение защо те все още не оказват достатъчно въздействие. Според някои, причините за това са, че даваните помощи не компенсират изцяло намаляването на дохода на член от семейството при раждането на следващото дете.

От гледна точка на изискванията за възпроизводството на населението правилно би било, ако при раждането на третото дете бъдат предоставени такива материални стимули, които да компенсират намаляването на дохода

---

[12] М. Минков, Население и основни социални структури, БАН, София, 1976 г., стр. 243.
[13] Л. Радулов, цитираното произведение, стр. 199.
[14] Статистически годишник на НРБ, 1981 г., стр. 89.
[15] Т. Живков, цитираното произведение, стр. 62.

на член от семейството, произтичащ от работната заплата, а дори и да водят до известна по-висока степен на задоволяване на потребностите. Осигуряването на по-висока степен на задоволяване на потребностите на семейството с три деца би било онова икономически условие, което може да стане обективна основа на

промяната в създалата се сега идейно-психическа нагласа по отношение на раждаемостта. Това е така, защото съвременното семейство държи и на качеството на възпроизводството, на качеството на създаването от него поколение. А това качество съществено зависи и от материалните условия.

Нашето общество правилно си поставя задачата постепенно да поеме върху себе си все по-голяма част от издръжката на подрастващото поколение. Това обаче би могло да стане или постепенно за подрастващото поколение като цяло, или като се започне отначало с многодетните семейства. Очевидно за раждаемостта и възпроизводството на населението ще бъде по-добре, ако се засили стимулирането на семействата с три деца. Такова решение в по-голяма степен ще съответства и на изискването новият подход при формиране и използване на обществените фондове за потребление да осигури по голяма справедливост при тяхното разпределение.

Даваните помощи във формата на семейни добавки, според нас, би трябвало да се усъвършенстват още в две направления. На първо място с оглед стимулиране раждането на трето дете би могло тези добавки да бъдат давани и след 16 г. възраст, докато трае обучението в образователната система. Ако размерът на националния доход не позволява това да бъде направено за всички деца, ще бъде добре въпросната мярка да се приложи поне за семействата с три деца.

На второ място правилно е да се промени сегашното положение семейните добавки да се дават в един и същ размер, независимо дали децата са в кърмаческа или в юношеска възраст. Може да се очаква, че ако в бъдеще се постигне нарастване на изплащаните семейни добавки с нарастването на възрастта на детето, това може също да се отрази благотворно на раждаемостта. Ориентир за такова увеличение трябва да бъде размерът на разходите за издръжка на детето в съответната възраст.

Тук е уместно да бъде предложена и още една мярка за семейството с три деца. На Декемврийския пленум на ЦК на БКП през 1972 г. бе посочено, че с течение на времето данъкът върху общия доход трябва да отпадне. Без съмнение ще бъде добре, ако на сегашния етап тази мярка бъде приложена само към доходите на семействата, осигуряващи разширено възпроизводство на населението.

Понастоящем се забелязва изоставане на темпа на нарастване на помощите, изплащани за насърчаване на раждаемостта в сравнение с темпа на растеж на националния доход на човек от населението. Ако приемем за 100 националния доход на човек от населението през 1974 г., по през 1979 г. той е нараснал на 136,1. В същото време при база 100 през 1974 г. изплатените помощи, стимулиращи пряко раждаемостта, са нараснали на 113,6. Ако делът от националния доход , който отива за натрупване, е останал постоянен през разглеждания период, то това означава, че

относително е нараснала частта от националния доход, която се потребява в семействата с ниска раждаемост.

Това състояние е причинено главно от факта, че нормативите за даваните помощи са статични, постоянни за дълъг период от време, а раждаемостта през този период намалява. Логично е при това положения да намалява и абсолютния размер на сумата на тези изплатени помощи. Средство за противодействие в случая би могло да бъде динамизирането на помощите, по-честата им промяна по размер с оглед на измененията в раждаемостта и във величината на националния доход.

Във връзка с материалното стимулиране трябва да бъде посочен още един аспект. Условията в нашата страна засега са такива, че обикновено раждането на трето дете означава намаляване на жилищната площ на член от семейството. Това обществено условие е също важна спирачка за повишаването на раждаемостта. Този проблем се споменава тук само мимоходом не поради неговата маловажност, а поради това, че изисква по-специално разглеждане. Тук може да се констатира, че масовото жилищно строителство, извършвано от държавата и отделните ведомства, недостатъчно е съобразено с изискванията на семейство с три деца. Това важи особено за градовете, където през последните години все повече и повече се концентрира основната маса от населението в детеродна възраст.

Решаването на този проблем изисква огромни средства и не може да стане за кратко време, но то трябва да започне. Сегашното положение, когато средната жилищна площ на член от семейството в семействата с три деца е по-малка отколкото в по-малките семейства, не стимулира раждането на трето дете и трябва постепенно да се преодолява. В тази насока например би бил уместен комплексен план-програма за решаването на проблема в национален мащаб.

Много семейства се въздържат от второ, а особено от трето дете в името на възможността да притежават редица предмети с дълготрайна употреба. В много случаи се проявява потребителски подход към живота, който не може да бъде оправдан и с който трябва да се воюва. Неговото преодоляване обаче ще бъде продължителен процес. С това обстоятелство трябва да бъде съобразена държавната политика при насърчаването на раждаемостта.

Интересен, но нерешен от теоретическа и практическа гледна точка е проблемът за труда, който се влага при отглеждането на децата, особено докато те са по-невръстни. Работната заплата, като форма на проявление на преобладаващата част от необходимия за възпроизводството на населението продукт и обществените фондове за потребление, към които спадат и средствата за насърчаване на раждаемостта, дават онова, което трябва да бъде потребено, за да бъде възпроизведена работната сила.

За да има потребление, а следователно и възпроизводство на населението, не е достатъчно само да са налице доходи, които да служат за закупуване на съответните блага и услуги. Необходимо е да се изразходва

значително количество човешка енергия, значително количество труд, за да се осъществи самото потребление. За да се развива нормално, за да може да потребява и да се възпитава, детето има нужда в по-голяма или по-малка степен почти до навършване на пълнолетие от значителни грижи, които изискват съответен разход на физическа и умствена енергия от страна на неговите родители. Този вид труд, когато се извършва например от служителите в детските ясли и градини, от персонала на учебните заведения и други, се заплаща.

Извършеният труд от страна на родителите по отглеждането и възпитанието на децата обаче не е намерил необходимото материално признание в мащаба на обществото. Той си остава до голяма степен за сметка на родителите и когато ги има – на бабите и дядовците. Той е така да се каже труд на обществени начала, труд извършван безвъзмездно в полза на обществото, доколкото, разбира се, майката не се намира в отпуск по майчинство.

Трудът за отглеждане на първото дете може и трябва да остава за сметка на семейството, донякъде това разсъждение може да важи за второто дете, но при третото дете трябва да се отиде към някаква форма за неговото заплащане. Това е така, защото родителите, имащи три деца и полагащи необходимите грижи за тях при равни други условия, разполагат с по-малко жизнена енергия за трудова дейност и могат при разпределението според труда да получат по-малко възнаграждение. Така например една тъкачка, която цяла нощ или не е спала, или много често е била събуждана от децата си, едва ли ще може да изпълни трудовата норма както еднакво квалифицирана, но нямаща тези проблеми тъкачка.

Въпросът за заплащането на труда по отглеждане на децата има още един аспект. В марксистко-ленинската политическа икономия е общопризнато положението, че законът за разпределение според труда води до икономическо неравенство между членовете на обществото, поради нееднаквите им способности за труд и поради различния брой нетрудоспособни, върху които се разпределя възнаграждението за положения труд. Ако общественополезният труд, влаган от родителите при отглеждането на децата , намери примерно при второто и третото дете, съответно проявление в работната заплата, то в значителна степен би се намалило неравенството, предизвикано от действието на закона за разпределение според труда.

Това положително би се отразило благоприятно върху раждаемостта. Засега може да се каже, че работната заплата не се използва като средство за стимулиране на раждаемостта. Нещо повече, в сегашната организация има моменти, които косвено действат отрицателно в тази насока. Уместно е да се посочи мисълта на К. Маркс, че „Постоянното поддържане и възпроизвеждане на работническата класа (тук това спокойно може да бъде отнесено към цялата работна сила (цитат - Д.М.) си остава постоянно условие за възпроизводството на капитала. Изпълнението на това условие капиталистът спокойно може да предостави на инстинкта на работниците за самозапазване и

размножаване [16]“. По аналогия възниква въпросът – може ли социалистическото общество да разчита само на „инстинкта“ на своите членове за „самозапазване и размножаване“. Социалистическото общество полага и трябва да полага още по-големи усилия за постигане на такова поведение на своите членове в областта на раждаемостта, което да отговаря на обществените потребности. В противен случай оптималният мащаб на възпроизводството на населението няма да бъде постигнат.

•

Споменатите тук причини за намаляващата раждаемост и предложенията за тяхното отстраняване така или иначе са свързани с използване на средства от националния доход. Същевременно трябва да се има предвид, че възможностите на нашата държава за материално стимулиране на раждаемостта не са неограничени. Ето защо наред с предложенията за размера и по-рационалното използване на средствата, отделяни за стимулиране на раждаемостта, възниква закономерният и логичен въпрос дали съществуват форми и начини за стимулиране , които да не изискват допълнителни капитални вложения. Определено може да се каже, че отговорът на този въпрос е положителен. Тук нямаме възможност подробно да анализираме различните начини и форми и поради това посочените по-долу трябва да бъдат разглеждани по-скоро като илюстрация на съществуващите и засега недостатъчно използвани възможности за именно такова стимулиране на разширеното възпроизводство на населението.

В социалистическата литература основателно се посочва проблемът за времето на родителите като причина за ниската раждаемост. Неправилно е обаче да се говори само за времето на жената-майка. При семейство с три деца не достига времето на двамата родители. Според нас, правилно е по законодателен път да бъде осигурено пестенето на времето на многодетните родители. Това в определена степен може би ще се наложи да стане за сметка на времето на някои членове на обществото, в което няма нищо нередно, тъй като осигуряването на разширено възпроизводство на населението е първостепенен национален проблем.

Уместно е да се обсъди възможността с раждането на трето дете на всеки родител да се дава документ, който да му гарантира обслужване с предимство в търговските магазин, при ползване на медицински услуги (разбира се с изключение на спешните случаи), при ползване на комунално-битови услуги и т.н. Редно е не родителите да молят за такова изключение или предимство, а на съответните места да има надпис: „Многодетни родители се обслужват с предимство“.

[16] К. Маркс, Фр. Енгелс, Съч., т. 23, стр. 581

Ако се анализира друга област, а именно почивното дело, ще се види, че обикновено в предприятията и ведомствата многодетните родители се

броят на пръсти, но много е рядка практиката те да получават карти за почивка поради това, че са многодетни. При равни други условия те имат най-голяма нужда от ежегодна почивка. Дори и картите за почивка са пригодени като за семейства с едно или две деца, а семействата с три деца трябва да се „приспособяват по някакъв начин“ към по-малкия брой легла в почивните станции.

Понякога така се получава, че „…обществото (държавата) може да признава желаното или необходимо изменение на интензивността на възпроизводството на населението, а в същото време в семейството тази постановка да не намира поддръжка [17]/“.Именно затова обществото предприема и трябва да предприема стъпки, които да осигуряват еднопосочност между неговите и на семейството интереси. Допусканите слабости в това направление понякога са резултат на дейността на субективния фактор.

Трябва да се има предвид, че засега не е ликвидирана изцяло възможността субективния фактор да действа от името на държавата, а действията му съзнателно или несъзнателно обективно да са в разрез с интересите на държавата, на социалистическото общество. Такива действия и възгледи за съжаление много често остават несанкционирани и по този начин се проваля и затруднява формирането на „трайно и силно обществено мнение, което да ускорява и да облекчава изпълнението на взетите решения [18/] Формалното отношение към проблемите на многодетните семейства и бюрократичния подход при тяхното решаване не остават без идейно-психологически последици, отрицателни за раждаемостта.

За срещащия се сред някои административни органи неправилен подход красноречив пример е прилагането на Указа за насърчаване на раждаемостта. Съгласно него на майките на три и повече деца се дава държавно отличие – орден или медал. Всъщност това е може би единственото държавно отличие, което заслужаващият го трябва да поиска сам от компетентните органи. Майката трябва да отиде в народния съвет, да попълни документите и да чака решението на Държавния съвет. Хубав замисъл, но лошо изпълнение. Би могло да се помисли, както при другите отличия, инициативата да не изхожда от майката, а от народния съвет, предприятието, обществените организации и т.н. Едно е след като бъде дадено отличието да се оформят документите, друго е майката чрез оформянето на тези документи да моли или да иска отличието, което и се полага. При това медалът дава право на едно безплатно пътуване из страната всяка година и много пъти мотив за оформяне на документите е именно възможността за това безплатно пътуване, което свежда до минимум елемента на моралния стимул.

---

[17] Л. Радулов, цит. произведение, стр. 116.

[18] Ал. Лилов, Доклад пред пленума на Централния комитет на БКП, състоял се на 7 и 8 февруари 1974 г., Партиздат, 1974 г., стр. 46.

В тезисите си за работа с младежта др. Т. Живков констатира с тревога, че „ и в града, и в селото… е създадена психология да не се раждат или да се раждат малко деца “[19/]. Тази психологическа нагласа е в разрез с интересите

на социалистическото общество, обаче тя има обективни корени в нашата действителност. Тя може да бъде пречупена само с планомерното и целенасочено усилие на цялото общество, а не само на специализираните органи. За целта е необходимо системно стимулиране на третото дете, необходимо е непрекъснато да се анализира ефективността на това стимулиране и същевременно да не се забравя още , че „работата е не само в материалния фактор [20/]“.

Възприемането на схващането, че с нарастването на жизненото равнище на населението намалява раждаемостта, е неправилно и се опровергава от развитието в редица социалистически и капиталистически страни. В нашето социалистическо общество съществува не само необходимост, а и възможност за постигане на съответстваща на социалистическия строй раждаемост.

---

[19] Т. Живков, За комсомола и младежта. С., 1971 г., стр. 90.
[20] Пак там, стр. 89

Участието ми като преводач на правителствени и партийно правителствени делегации приключи за 1979 година и отново попаднах във водовъртежа на конфликта в катедрата и партийната група.

131. Протокол № … от почти пет часово заседание на партийната група. 26.12.1979 г. С червен текст са отбелязани моите твърдения в хода на **обсъждането.**

(На снимката от ляво на дясно Иванка Мандажиева, Борис Димитров, Трифонка Попова, Дончо Генов, хонорувана професорка от Киев, чието име за съжаление не мога да си спомня, Дафина Дърева, Николай Михов в кабинета на катедрата по марксизъм-ленинизъм)

На 26 декември 1979 г. се проведе сбирка на партийната група. Предварително бе отхвърлено предложението ми да направя магнетофонен запис на изказванията като обидно за членовете на партийната група и присъстващите секретар и зам. секретар на ВК на БКП. Решено бе колегата ми Андреев да стенографира изказванията и след това да напише на машина

разшифровката на стенографския запис. Не беше уважено и възражението ми, че той е страна в конфликта. В резултат разполагам с 47 страници машинописен протокол. Когато се опитах да допълвам и уточнявам на ръка в протокола, Андреев записа, че за добавките на ръка не носи отговорност без да спори дали отговарят на истината или не. По тази причина сега, преписвам оригиналния текст на протокола с нормален шрифт и запазен правопис, а допълненията, уточненията и *корекциите ще изписвам с наклонен шрифт (италик)и червен цвят за да е ясно кое е написано на машината от Андреев и кое съм допълвал аз.*

П Р О Т О К О Л №

Днес, 26.XII. 1979 г. от 16. 00 ч. се проведе сбирка на ПГ при катедра „Марксизъм-ленинизъм“. Присъстваха всички комунисти от ПГ с изключение на Иван Семерджиев, който е в болнични. В работата на сбирката взеха участие др. Обретенов, секретар на ВК на БКП и др. Мургов, зам. секретар на ВК на БКП. *(Обретенов – доцент по химия, Мургов – доцент по микробиология).* Др. Н. Михов, партиен групов отговорник, откри сбирката на ПГ като съобщи, че тя се свиква във връзка с решението на партийното събрание на ППО от 19.XII. 1979 г. и съгласувано със секретарите на ВК на БКП. Целта е да се обсъдят създалите се отношения между партийната група и комуниста Дим. Митев и отправените на партийното събрание обвинения от страна на Д. Митев спрямо комунистите от катедра „Марксизъм-ленинизъм“. Думата бе предоставена на др. Д. Митев.

/За съжаление не ми остана време преди тази сбирка да напиша предварително това, което исках да кажа и да го предоставя за протокола, както беше направила например доц. Дърева. Аз нямах дори план за изказването си и в момента импровизирах, поради което после си намерих доста пропуски, които бях допуснал поради съществуващото напрежение).

Д. Митев: Става дума за неща, с които не веднъж сме се занимавали. Как се стигна до тази ситуация? Въпросът е сложен. В катедрата дойдох с найдоброто желание да работя на попрището на идеологията. Напуснах посолството в *Прага със заплата чисти 250 лв. като преводач и дойдох тук с брутна заплата 125 лв. като асистент. Това посочвам защото някои ме обвиняват в печалбарство*. Дълги години, от 1972 г. до към 1976-1977 г. смятам, че не е имало практически никакви търкания между партийната група и мене. Др. Димитров *като* философ знае и може да потвърди, че количествените натрупвания водят до качествени изменения и аз веднъж в разговор с него казах, въпреки че той не желаеше дори да ме изслуша, че ако се търси причината за това *сегашно положение* , то Митев е безсъмнено (*без съмнение)* продукт на въздействието на колектива, в който той се намира. Не зная дали трябва да давам примери за своето отношение към катедрата *като цяло и нейните членове поотделно* , които да потвърдят, че аз съм имал най-доброто отношение. Спомням си доц. Димитров ми е давал оценка, когато *другарката* Дърева беше затруднена по семейни причини, че аз по корем ще лазя и пак ще свърша работата. На защитата на доц. Дърева през 1976 г. /Доц. Дърева: през 1974 г. беше./ аз заявих, че тя ми е като втора майка. Почувствах, че това прозвуча неуместно там, но аз го чувствах съвършено

искрено: всичко ми беше дадено. Един семестър изкарах, на следващия семестър ми беше възложено да чета лекции. Това *тогава приех като* израз на доверие. *Доцент Димитров* ме заслуша и ми каза хубави думи, отправи и някои бележки, които съм имал предвид – *например да използвам повече цитати от първоизточниците.* Спомням си тържествата у нас в къщи по случай раждането на второто ни дете, на което *присъстваше* цялата катедра. Спомням си как сме се договаряли с доц. Дърева *по нейна инициатива* да си споделяме всичко в добро и лошо време и какво си мислим един за друг откровено. Спомням си как когато научих, че ще дойде *доцент* Д. Мустаков *да води лекции по политическа икономия* в нашия институт, отидох в ОК на Партията да оспорвам решението, *тъй като почувствах, че това ще вложи социално-психическия климат в катедрата*. Във връзка с това бях заплашен с партийно наказание, че оспорвам решение на ОК. /Доц. Дърева: Не ми е известно за заплашване с партийно наказание./ Др. Дража Вълчева е била казала. Др. Дърева ми казваше „Недей отива“, доц. Димитров не отиде, отидох аз. Моите лични мотиви: доц. Дърева казваше за него, че той не ме познава и няма да ми пречи в работата, ще влиза в отделен кабинет, няма и да се виждаме, работата ще върви. Между другото нейни думи – той е

„примитивен човек“, „ мужик“ и т.н.

Ц. Обретенов: Да не се дават оценки, нашата среща няма характер на разпит. За да се решат въпросите на

последните събития не е необходимо да се цитира кой какво е казал. Да се види от една година и половина кои са причините, защо се изостри всичко. Мисля че има моменти от деликатно и друго естество и не се налага да слушаме тези неща.

Д. Митев: Тези неща ги казвам с единствена цел – ако партийната група и присъстващите са съгласни с окончателната констатация, няма нужда да изтъквам още факти. Твърдя че един продължителен период от време съм се отнасял към катедрата и към всички като към най-близки хора. Ако използвах пример с Мустаков, *то е* защото отидох там (в *ОК*) не за свои облаги, а защото бях дълбоко убеден, че тук е имало съществени противоречия преди време и че неговото идване няма да допринесе за обединяването на катедрата, няма да допринесе за социалния климат. Именно в името на този добър климат и като член на профкомитета, *знаейки, че бяхме приели обещание да съкратим броя на хоноруваните часове и че в университета имат повече часове, а ние нямаме, сметнах*, че имам защитима позиция *и помолих другарката Дража Вълчева да ме приеме. Тя ме изпрати при другаря Кирезиев, там бе и другаря Русин Донев, пред които аз изложих становището си. Другаря Русин Донев ме запита кой съм аз да поставям тези въпроси и защо не дойде ръководителят на катедрата.* Как се стигна

до сегашното положение? От същите принципи ли действам или от нови принципи? Това е един въпрос, който трябва да се изясни. Мисля, че действам от същите принципи. Например дълго време, сам не зная защо, не съм давал правилна оценка на редица явления, каквато сега давам, *а аз определено считам сегашната за правдива*. Само една илюстрация за едно от многото явления – заварих едно положение при което първото упражнение по политикономия отпада, *защото не е имало лекция преди това*, последното също така отпада, защото се дават подписи, а и на лекциите вече са дадени *подписи*. Това се повтаря и *през следващия семестър* и това означава непълно използване *на учебното време. Аз* не реагирах. Отчитам го сега като грешка. Дойде време, когато се проведе Юлския пленум, *който за мен определено* означава нещо. В партийната група съм разяснявал и ще го повторя. Тогава аз се опитах да посоча кой с какво ме е спечелил и кой с какво ме е отблъсквал. Посочих *конкретни* примери. Ще се върна как завърши това посочване. Вървях по една *линия*. След време може да се съди кое е било правилно. *Аз тръгнах по* линия на почтено и ясно казване нещата в очите на хората, вярвайки, че ще ме разберат. Много са примерите и те са еднотипни. Например, когато бях партиен отговорник, / зная много партийни отговорници, които са си изпълнявали формално задълженията/не исках да изпълнявам формално задълженията си. Конкретен случай – става въпрос за обсъждане на трудовата дисциплина.

Давам пример, а не генерална оценка. Спомням си, че беше критикувана Мандажиева *за това, че не е взела 2 часа на хоноруван преподавател. Тя твърдеше, че не е знаела и научавайки за отсъствието* след това ги е взела. Същия ден забелязах, че в нашия кабинет влиза доц. Димитров в 9,20 часа, а той има лекция до 9,45 ч. Смътно ми се откроi, че това съм го забелязвал и друг път. В случая реагирах по следния начин – счетох че е неуместно *случаят* да се изнася на равнище катедра и *партийна група* и отидох на личен разговор с *доц.* Димитров. Казах че е малко неетично в деня, в който *той си* излиза 20 минути *преди края на* часа да критикува асистент за лоша трудова дисциплина.

Забелязах след това, че *другаря* Димитров и *другарката* Попова бяха извикали при себе си Мандажиева и тя излезе силно разтревожена разстроена. *Влязох при доц. Димитров и* казах, че на такава среща, от която *асистентката излиза явно разстроена и със сълзи на очите* може би трябва да бъде канен и парт. отговорник. Постъпвах съвършено почтено и ясно. Не изнасях на равнище парт. група или катедра, защото ръководителят трябва да се ползва с уважение и преди да се изчерпят възможностите на личния разговор не трябва да се използват другите мерки. Но болно ми стана и може би от тогава започна развитието на процеса. Трудно ми е да го възстановя, защото въпросът не се реши докрай, *аз мислех* че се изясни въпроса, но всеки е останал на собственото си становище.

За себе си смятам на основата на това, което върша в Института, че се раздавам по много направления. Др. Димитров може да потвърди, че сам е правил опити да ме разтовари. В катедрата са ми били възлагани множество задължения от най-различно естество. Вършил съм всичко акуратно. Бях назначаван за секретар на катедрата. Възможно е едното да е било след другото, но имаше такъв момент, когато като поех множество тежести на

гърба си в институтски *мащаб,* в извънинститутски мащаб и *по семейна линия* в къщи, при раняването на другаря Георгиев *бях помолен* да поема *лекционни* часове, поех ги с удоволствие, непрекъснато се тревожех за ситуацията и казвах „Вървете др. Дърева, *не се безпокойте, аз ще се справя*“. /Доц. Дърева: Колко пъти ми е вземал лекции по повод раняването?/ . От януари поех *всичките Ви* лекции , а през май вие повторно поискахте и взехме хоноруван *преподавател за упражненията* и аз пак поех лекциите. Другата страна на нещата беше в къщи. Третото дете беше на 7-8 месеца. Жена ми *с основание* казваше: „Създаваш деца, а нямаш време да ги погледнеш“. Живеех с впечатлението, че се раздавам заради катедрата и *преподавателската си дейност, в течение на два семестъра написах пълния курс лекции в съответствие с програмата за техническите вузове. Знанията, получени при разширеното изучаване на политикономия в Пражкото висше икономическо училище ми позволяваха веднага да започна да изнасям лекции. Не се нуждаех и от писмени „сламки“. Но доц. Димитров настояваше да влизам в лекция с написан текст на лекцията*. Затова живея, не живея заради признателност. *И изведнъж* дойде момент, когато доц. Димитров беше в Съветския съюз. Този момент ме шокира. На мене ми се наложи поради някакво стечение на обстоятелствата да поискам разрешение до София. /Доц. Димитров: Бях тук, в творческа отпуска./ *Аз останах с впечатление, че сте в Съветския съюз. Не знаех че сте тук. Не знам каква е причината за заблуждението, в което съм изпаднал.*

Заместваше Ви доц. Генов. Може би си спомняте разговора, заявих, др. Димитров, Вие сте човек с голям опит и при вас нямаше да се случи. Винаги когато трябва да отида някъде, съм питал *за разрешение.* Питал съм и *другарката* Дърева. И тя винаги е казвала „Защо ме питаш ? *Има ръководител катедра.“ А ръководителят на катедрата ме праща при нея.* И тогава се случи така – понеделник, във вторник имах от 7 до 9 часа лекция. В понеделник попитах доц. Дърева *и след това доц. Генов*, че ми се налага да отида за 3 дни до София, *че в единия от тях (вторник) ще си взема часовете и тогава ще пътувам за София* и обясних, че ще трябва да уточнявам редица въпроси във връзка с темата, тъй като темата се запече, редица въпроси с научния ръководител, имаше и други въпроси, *като например загубен протокол от изпита за кандидатския минимум по руски език и трябваше да се събират отново подписите на членовете на комисията.* В интерес на истината, въз основа на *някои* реплики почувствах, че има известно негативно отношение в доц. Дърева за моята дейност като преводач *въпреки че поради разглежданите проблеми при преговорите аз повишавах по същество квалификацията си като преподавател по политикономия. По тази причина аз не съобщих, че секретарят на българската част на смесената комисия за икономическо и научно-техническо сътрудничество между НРБ и ЧССР ме беше помолил в сряда след обяд да помогна с превод при преговори между двамата секретари на комисията като предварително ме предупреди, че не може да ми осигури заплащане за услугата нито заповед за командировка* и аз имах предвид, че в сряда след обяд ще участвам. *Ако съм постъпил недостойно като не съм отказал, може да ме съдите.* Това не го съобщих, в четвъртък си довърших работата, *за която исках разрешение* и се обадих от София в катедрата тъй

като в сряда преговорите не можаха да приключат, в четвъртък уреждах лични работи с аспирантурата и поисках да ме свържат с катедрата, свързаха ме и казах: Тъй като преговорите, не за преговорите не споменах. Казах че съм зает, не си спомням какво *точно* казах, но помолих да ми бъде разрешено отсъствие и в петък. Обади се доц. Генов и той каза „Добре че се обаждаш, тъкмо обсъждаме твоята дисциплина“ . Това беше по-лошо от плесник, останах *изненадан* и твърде смутен от тази реплика. Трябва да кажа, че от тогава, главно от тогава, започнах по внимателно да се вглеждам в себе си и в околните – забелязах как поведение, *което е* еднотипно се съди *различно* според различните хора. Живеех с чувството, че се раздавах на тази катедра и на института. Мога да приведа много примери. И изведнъж моята трудова дисциплина се разглежда на катедрен съвет. Върнах се от София и потърсих информация и обяснение. *Другарката* Дърева каза, че не си спомня да съм я питал.

Доц. Дърева /Не че не си ме питал, а за една седмица“/ Останала с чувството за един ден. Генов каза същото.

Колкото *и да* ме смути първото, второто повече ме смути *и изненада неприятно*. А сега пък се говори, че съм искал за една седмица. Допуска се за мене, че съм човек, който знае че отива за три дни, а иска един ден – *излиза че съм шарлатанин.* Това е по-тежко, *убеждението* , че Митев *може да* допуска такива неща. *Няма да крия, че се почувствах дълбоко разочарован и обиден.* Д. Генов: може ли само да попитам. Това, което се обяснява сега, откога е известно на парт. група. На първото заседание, когато го нямаше Димитров или когато става отчета пред революцията?

Д. Митев: Това го изяснявах още *веднага* като се върнах, втори път миналата година преди нова година и фактически оставам с чувството, че въпросът е изживян *и изяснен основно.* Мъча се да си напрегна паметта от онова прословуто заседание на катедрата, от което е останал протокол и който е любопитно да се погледне. Ще го цитирам – Др. Митев не може да върши научна работа в института, *това е* първото изречение, второто не мога да възстановя. След това *другарката* Тр. Попова, след това *другарката* Дърева *и само две тирета след имената. Това е протоколът.* Не мога да си спомня повдигнаха ли въпроса. Спомням си, че исках да убедя *другарката* Дърева и *другаря* Генов, че не съм искал *разрешение* за един ден, а за три дни. Не зная колко съм успял.

Мисля, че го повдигнаха *като въпрос. Другарката* Попова ми каза „Митев, ти си могъл да искаш командировка без право на пътни и дневни. Това е било правилно“ . Не е било правилно, че съм искал устно. *И се забравя, че аз признах правотата на другарката Попова*. Спомням си къде го изяснявах. Може би говорейки за различния подход, дадох пример. Когато се *явявах на изпит от кандидатския* минимум, поисках разрешение да ме пуснат за един ден. Другарят Димитров ми отговори приблизително следното – по същество беше отказ, с аргумент, че дисциплината е на такова равнище, че трябва да се иска разрешение от институтското ръководство. Оказа се, че аз имам право на пътни и дневни при полагане на изпити за аспирантурата.

В случая беше така – поисках разрешение и беше постъпено по описания начин. Когато се върнах от минимума разбрах от другарката

Попова, че е била в София. Проверих в деловодството – и другарката Попова нямаше командировъчно. При еднотипна ситуация се постъпва по различен начин от ръководителя на катедрата. С други думи какво ме смущава – това че все повече и повече такива примери започват да се срещат в моя път. Но някой път бях принуден да се отбранявам. Малко е силна думата, но е точна. Аз ровя, аз търся факти - в това ме обвинявате. Между другото обикновено не остават записани *черно на бяло* неща. Това ме наведе на идеята, че може да се усъвършенства соц. организация на труда, ако оставяме документи за да следим развитието си. В края на краищата не остава никъде написано какво съм изяснявал и какво съм казал, което затруднява в определени случаи моята работа. Не съм сигурен дали ще бъде потвърдено, че понякога ми е казвано да не обръщам внимание на тези неща, защо ги помня, защо ги търся. *Другарката* Дърева и сега си спомня как с приятелски жест каза „А бе Митев, защо ги помниш тези неща?“ Ако престана да забелязвам кой какво върши, престават да имам единствения критерий за оценка на хората.

Какво по-нататък ме смущава? Това, че когато например доц. Димитров беше в Съветски съюз аз изпълнявах длъжността секретар на катедрата, когато се върна откликна на моята молба да бъда освободен от тази длъжност поради множеството ми други ангажименти. Изказа добра оценка на моята дейност и каза няма ли да се сърдя. Казах, че ще бъда благодарен. За моя голяма изненада и за изненада на доц. Генов след това предложението беше мотивирано, че не съм вършил възложените от доц. Генов работи добре, *без да бъде даден дори един пример за недобре свършена работа от мен.* Доц. Генов не е правил никакви забележки и ето че се получи затормозване.

Изяснявал съм пред доц. Димитров, за съжаление моя грешка, сега го казвам тук, че ми се случи да отида в д-во „Г. Кирков“ по време на месеца на марксистко-ленинската теория и практика и заварвам следната ситуация: зам. председателят на дружеството *Иван Божков* държи телефона и целия почервенял от яд казва: „Как може един доцент по марксистко-ленинска философия да не може да изнесе една лекция за класово-партийното отношение към явленията. Той е толкова доцент, толкова комунист, те хубаво бяха го изключили от партията, но с връзки го оправиха“. Защото той се обърна към мен и каза: „За твоя шеф става дума.“ *Може ли да се каже, че аз съзнателно съм ходил и ровил да търся тази информация както ме обвинявате?.Може би* правилната крачка е била да отида при другаря Димитров и да му кажа: „Др. Димитров, това чух“. Оценявайки сега от тези позиции виждам, че съм направил грешка може би. По-голямо доверие имах в доц. Дърева и както си бяхме обещали да нямаме служебни тайни един от друг, отидох при нея и споделих, че ми е казано така и така. Другарката Дърева ми каза, че другаря Димитров не е изключван от партията, вярно е, че е имал наказание. Тя не ми каза за какво и какво е било наказанието, а и аз не я попитах. Мен ме смущава това, че се прави упрек към моя ръководител и идеологически работник, че не иска да поеме лекция, която е по неговата специалност, че аз съм ръководен от човек изключван от партията. Потърсих истината от другарката Дърева и тя каза, че не е вярно. Вие какво ми отговорихте, спомняте ли си?/ Този въпрос ме затруднява, защото имахме два разговора.

/Дърева: Преставам да Ви уважавам, защото държите за Димитров/ *Такова нещо не съм казвал, това не е вярно. Ако не Ви уважавах, нямаше въобще да контактувам с Вас по този въпрос.* . При втория разговор изяснихме малко повече от аргументите. След това останах в такова положение – Божков съвсем не е случаен човек, другарката Дърева също не е случаен човек, а е налице противоречие в информацията. Споделих и по-нататък – с доц. Генов, който каза, че другаря Димитров е бил изключван от партията. Получих отговор, който е в разрез със становището на другарката Дърева. Тогава е било най-правилно да отида при другаря Димитров. Този разговор се проведе, но много по-късно. Той ми подхвърли, каза ми, че е подразбрал, че аз събирам срещу него факти, както между другото и това. И казах като набрах смелост, кой знае защо не съм имал смелост, че аз не събирам, а ми беше натрапен този факт.

И следващия факт: отивам в Икономическия институт в София и разсъждавайки върху темата за дисертацията ми, катедрата по политикономия се раздели на две как да бъде формулирано заглавието на темата. И *неочаквано за мен* професор Лалю Радулов ме пита кой ти е ръководител на катедрата. Казвам сигурно не го познавате, философ е. Професор Радулов настоя и аз казах името на другаря Борис Димитров. „А, зная го, едно време го наказвахме, изключихме го от партията за корупция“. Вероятно ще се съгласите, че не съм го търсил този факт и не зная факт ли е или не, но това ме смути. Засича се информацията. По време на последната теоретична конференция за общото, единичното и специфичното към мен се обърна професор Радулов и каза „Ти защо си използвал моето име, кога съм ти казвал нещо във връзка с доц. Димитров“ . В този момент присъстваше и съпругата му, бяхме тя, той и аз. *Припомних му какъв разговор сме имали когато се обсъждаше заглавието на дисертационната ми тема. Професор* Радулов си спомни и каза: „Вярно е, ето го и *професор Жак* Аройо ще каже, бяха му дали два служебни апартамента в София и Пловдив, единия даден от него на свободен наем, набараха го хората на Солаков, ето и Аройо ще го потвърди“.

Не съм човек, който мисли , че когато на един човек кажат „У“, винаги ще бъде така. *Приемам, че по принцип човек може да се променя и в положителна насока. Въпросът обаче дали в случая е налице такава промяна* . Но не мога да оправдая човека, който казва „какъв приятел си да разказваш такива неща ?“

Във всички случаи това е един от моментите, който ме смущава. Много примери мога да привеждам. Един от въпросите е с другарката Попова . Ако трябва да се опитам да и дам цялостна оценка ще кажа, че тя е един човек който кьртовски работи и живота си прекарва предимно в института. Публично го признавам. Докато за доц. Димитров съм твърдял и продължавам да твърдя, че не спазва трудовата дисциплина и не дава добър личен пример в тази насока. И мога да давам примери – не си взема часовете изцяло. И не е нужно да го дебна. Един път има формално оправдание – митинг. Но фактът ми се натрапва. Бих задал въпроса – като погледнем разписанието, защо на доц. Димитров липсват залите, където се провеждат лекциите? Но не отдавам значение. Ако трябва да продължа по-нататък.

Питам по партийно, пред колеги – защо доц. Димитров като титуляр на дисциплината се е задоволил с една група на чуждестранните студенти и е оставил всички други лекции на другарката Попова? Как е станало такова нещо, това са фактите, за да се разбере, че не ги търся*, а те изобилстват и без да искам се сблъсквам с тях.*

Плащам при Петкова нещо и стана въпрос за дъщеря и, оказа се, че сега нейната дъщеря работи в отдела за международно сътрудничество и доц. Димитров като декан за чуждестранните студенти е казал, че с международното сътрудничество ще се занимава доц. Балтаджиева. А доц. Генов като декан се занимаваше и с тези неща. Това са служебни задължения на декана, но ето още един пример за прехвърляне *на задължения. И от мен в разрез с партийната линия се иска да не обръщам внимание на подобни неща.*

Веднъж доц. Димитров направо ме учуди, защото той не пие. Това го знам, защото заедно с цялата катедра при празнуването по случай раждането на второто ми дете е идвал в къщи. Учуди ме като каза, че трябва да присъства на някаква среща с кандидат-студенти и поиска да отида аз, защото той е махмурлия. Друг да беше го казал, да му повярвам. И се наложи аз в неделя да викам други хора да гледат децата и да дойда *на мероприятието вместо него.*

Още какво ме смущава?

/Михов: По- делово!/ Фактите се знаят/

Това искам да се запише, че фактите се знаят. Най-прясното впечатление за такъв факт – студент на име Петър Абов ме срещна и казва: „Др. Митев, може ли да ми отделите малко време?“ Казах, че нямам време в момента, но допълнително днес на упражнението ще се видим, ще говорим. На упражнението пропуснах, пратих студент да му съобщи и да помоли да ме извини, че съм забравил. Когато после се срещнахме, той каза, че отишъл при доц. Димитров да реагира във връзка с дописка във вестника, на която е извадено жилото. Доц. Димитров е реагирал, че ВК на Комсомола носи отговорност за този брой. И Абов иронично е заявил, че доц. Димитров е с чисти ръце. Ако трябва да давам оценка, моето мнение е, че другаря Димитров е трябвало да го изслуша непременно, а не да го препраща. Другарят Димитров върви по линията на най-малкото натоварване.

/Доц. Мургов: Защо дойде този студент при теб?/

Трябва да се попита студента, въпрос може би на случайност или на закономерност, вследствие на извоювано доверие. Моят отговор е следният – аз тази година въведох една тетрадка за обратна връзка със студентите, мога да я покажа и дори днес по време на лекция твърде жестоко бях изпробван. В тази тетрадка студентите задават въпроси *и правят препоръки с името си или анонимно – кой както пожелае.* И в края на часа или в допълнително време отговарям. Създавам чувство на доверие. И фактически Петър може да е дошъл, че е почувствал доверие към мен като човек, който може да го разбере. Може и това да не е, а спонтанно да е реагирал. Това по мое мнение. Бих желал да е плод на доверие, създадени между преподавател и студенти.

/Доц. Дърева: Не допускаш ли, че студентите са почувствали отношението между тебе и Димитров?)

/Доц. Димитров: Защо именно в писмена форма?/

Защо Ви тревожи писмената форма? Да не би защото в тази форма написаното остава като доказателство, а не се губи, особено когато може да има интерес да изчезне?

Натъкнах се на два пункта. От определен момент нататък на мене ми се струва, че кръга се затваря и аз трябва да се отбранявам. Това може да се запише. Той е предоставил на мене и оригинала, и дописката, и собственото си резюме на разговора си с доц. Димитров. Редколегията трябва да обсъди този материал и да се види. Защото студентът е поставил редица критични неща, а те са изчезнали. Споделил със студентка и тя му казала дали изобщо ще се отпечатат. В тази връзка още един пункт. Той е добър студент.

Що се отнася до изясняването на въпроса дали студентите са разбрали за отношенията е въпрос сложен, *трябва да питате тях, а не мен*, защото винаги съм се стремял да избягна каквото и да е демонстриране на мое отношение към другаря Димитров и към който и да било от катедрата. Нещо повече, бих прибавил следното за да разберете позицията ми по въпроса: преди да се състои академичния съвет където трябваше да се обсъжда дейността на катедрата бях в болнични, отидох при другаря Танчев и му разказах за нашите конфликти в катедрата и казах, че на АС няма да присъствам, макар че бих могъл да присъствам, защото се опасявам, че в създалата се ситуация при някои факти *при евентуални твърдения, които не съответстват според мен на истината*, мога да не издържа *и да поискам думата за да кажа какви са фактите.* и да сервирам неща като на парт. събрание и да предизвикам отрицателни неща.

/Доц. Димитров: И особено по отношение на тебе./.

Във всеки случай казах на доц. Танчев и това изразява моя подход, че на АС присъстват и безпартийни, а нашата катедра е партийна и нейните проблеми трябва да се разглеждат на друг форум. Това е моя подход, не съм давал на студентите никакъв претекст да разберат нашите отношения и какви са моите отношения с доцент Димитров. Считам за груба грешка ако такова нещо се направи. В тетрадката се появи един въпрос, надявам се, че го цитирам точно: „Какво ще правите, др. Митев, ако Ви бъде ограничена свободата на действие?“. Този въпрос е показател за настроението, може би по друг начин, без мое участие, е изтекла информация. Отговорих по следния начин – задаващият въпроса не зная с каква информация разполага, но така го е формулирал, като че ли в близките часове и минути ще ми бъде ограничена свободата. Аз не разполагам с такава информация. Ако някой се опитва да ми ограничи свободата като преподавател, ще противодействам.

По време на събитията в Чехословакия, аз не ги намесих, *във Висшето икономическо училище в Прага по стените на коридорите* имаше разлепени множество изрезки от западни вестници. В една от пише тях беше поместен текст: „Комунистите, срещайки се ден след ден, месец след месец с отрицателните явления, с безразличието, с безобразията, рано или късно ще се уморят“. Моята цел е да не се уморя. Ще бъда щастлив, ако имам последователи. *Но, повтарям, засега нямам информация, а и не очаквам* да

става дума за ограничаване на свободата и действията ми. *Това казах на студентите. А за присъстващите на тази сбирка* заявявам, че имам студентите, аспирантурата, семейството си и обществените си изяви, имам поле за работа, с други думи проблемите на катедрата не мога да ги реша сега и ако не ми бъдат натрапени атаки от по-високо равнище, *ще се занимавам единствено с нещата, които току що споменах.* Това е становището ми, което казвам *относно ситуацията в момента.*

Какво още ме интересуваше. Изнесох го на партийното събрание. В протокола има неточности. Съществен момент в живота на катедрата и поскоро на парт. група беше момента, когато с другаря Димитров говорехме относно заявлението на др. Т. Живков, че от Юлския пленум е излязла само една пукотевица, а в нашата катедра *даже* и пукотевица няма. Ако се пази архивата *ще се види, че съм проявил предпазливост, като съм заявил,* че катедрата е извършила работа по Юлския пленум, но това е само добро начало и че е необходимо да се направи нарочна сбирка за набелязване на мерки за промени. Възразено беше от *другарката* Дърева и от други срещу тази формулировка. Не мога да цитирам съвсем точно, но във всички случаи след този разговор остана нещо, *а именно становището, че не трябва да правим нарочна сбирка*. а един от моментите защо ще трябва да правим нарочна сбирка.

Защо първите и последните часове отпадат. Отпадат контактите със студентите, особено след духа на писмото на др. Живков. Какво е моето отношение? Това е мое впечатление, а няма документ, подчертавам, че е мое впечатление – това че искам известни промени в насока по-съвършено провеждане на учебния процес., по-съвестно изпълнение на задълженията. *При липса на архив* това е недоказуемо *в момента*, логически може да се изведе, но *документирани* факти няма, *въпреки че реално те съществуват. Моето мнение е, че във връзка с позицията ми относно Юлския пленум и катедрата, която по същество беше бламиране на предложението ми като партиен отговорник, след това ми се даде добра оценка за тази ми дейност*, и поради заетост! *като задочен аспирант се предложи и бях освободен като партиен отговорник.* Аз бях доволен че бях освободен, но ме смути, че в предшестващия период беше застъпвано становище, че партийните отговорници трябва да бъдат по ранга си възможно най-близо до ръководителя на катедрата, а след промяната главен асистент като партиен отговорник бе заместен от асистент Семерджиев. Това становище е валидно винаги и винаги трябва да се прилага. *Погрешно е сега това да бъде нарушавано, защото съществува опасност работата на партийния отговорник да бъде свеждана само до събиране и отчитане на членския внос, до организиране на абонаментната дейност за партийните издания и до предаване на съобщения за събрания и други мероприятия.*

С други думи кое ме смущава? След като изнесох маса факти относно характера на дейността и *направих конкретни предложения за подобряването на същата, аз* се срещам с маса епитети. Ако трябва да ги посоча – идиот *бях наречен* от другарката Попова, психически болен от *другаря* Димитров, *лъжец* от другаря Генов, *другарката Дърева каза че въртя катедрата около пръста си, разигравам партийното бюро* според

другаря Михов, воняща разпра, ровя *в тор* според *другаря Андреев.* Това беше сериозен удар *срещу мен.* Нещата, които защитавам, не са мои кариеристични амбиции, нямам данни за такива кадрови влечения. Смятам, че тук става въпрос по същество за мое предложение за усъвършенстване работата на нашата катедра. Усилията ми са насочени към това.

Онова, което ме смущава и което ме кара да имам резервирано отношение и към другите беше следното – смутен съм, че след като критикувах доц. Димитров за това, че пуска студентите много по-рано от определеното по разписание, другарката Дърева демонстративно ми се „похвали“ : „Митев, днес и аз пуснах студентите си по-рано“. Припомням, че другарката Мандаджиева бе наказана за провалени два часа на хоноруван преподавател, защото не ги е взела вместо него, въпреки че не е знаела за отсъствието на хонорувания преподавател. Този двоен аршин ме смущава и отвращава.

Бях принуден публично миналата година преди нова година по отношение на трудовата дисциплина да изнеса факти за различно тълкуване на трудовата дисциплина. Посочих като банален пример нашата секретарка, която идва на работа с голямо закъснение. Бях определен от другаря Димитров за отговорник за трудовата дисциплина на асистентите. Казах, че отношението по трудовата дисциплина трябва да бъде еднакво за асистентите и хабилитираните преподаватели. Другарят Димитров каза Митев да отчете какво е направил за трудовата дисциплина за асистентите, а аз ще кажа за преподавателите. Но аз усетих, че става дума само за асистентите. Критикувах го и се сблъсках със становището на доц. Дърева: *„Ти ли си този който ще го критикува, ако проф. Бешков излезе по-рано от лекция, ти ли ще го критикуваш?“* .

Такова становище не е в духа на партийния устав и партийните документи за критиката и самокритиката в партията, не е издържано от никаква гледна точка, може би отговаря само на това да си живеем живуркаме спокойно. Очаквах при посочването на факта да се вземат мерки, а следващия път тя ми каза: „Митев, днес и аз излязох по-рано от лекция“.

Онова, което ме смущава и което ме кара да имам резервирано отношение и към другите беше следното – смутен съм, че след като критикувах доц. Димитров за това, че пуска студентите много по-рано от определеното по разписание, другарката Дърева демонстративно ми се „похвали“ : „Митев, днес и аз пуснах студентите си по-рано“. Припомням, че другарката Мандажиева бе наказана за провалени два часа на хоноруван преподавател, защото не ги е взела вместо него, въпреки че не е знаела за отсъствието на хонорувания преподавател. Този двоен аршин ме смущава и отвращава. Това не мога да го приема, с този подход не мога да се примиря, той не е възпитателен, младите комунисти няма какво да научат от такъв тип поведение. Ако това продължава да бъде защитавано, конфликтът няма да угасне.

Другата теза срещу мен е „Митев е непогрешим“. В протокола има *посочени примери за моя самооценка* в какво съм сбъркал. Надявам се, че няма нужда да посочвам собствените си угризения.

/Михов това е оправдание, не е угризение/.

Противоречието трябва да се разреши. Още един пример за това, което ме кара да мисля, че съм се раздавал. Колко души като са били в отпуск са вземали и часовете? Когато съм в отпуск, аз си вземам часовете. Преди малко казах за моето отношение за другарката Попова. Критикувах ръководителя на катедрата. Посипаха се епитети по мой адрес вместо оправяне на положението. *Позволявам си да припомня казаното от* Левски „Кажи ми моите кривици, аз да кажа твоите“ Стигам до този извод, че за изнесените от мен факти не беше реагирано от страна на парт. секретар, зам. секретаря на ВК, зам. парт. секретар. Не беше реагирано на груби обиди, така че сегашната сбирка да бъде насрочена по-рано. Не беше ли ясно, че ситуацията е нездрава? Ако се вземе доклада на профорганизацията ще се види констатацията, че има пукнатини в социалния климат.

/Димитров: В тези пукнатини си ти./

Допускам, че съм аз, но аз не съм във вакуум. В името на какво съм влязъл в конфликт? В името на користни интереси, в името на идеите на социализма или в името на конфликта като конфликт. Влезнах в конфликт заради това, че желая постепенно катедрата да промени своя стил и методи на работа в духа на изискванията на Юлския пленум конкретно. Изразих това становище на сбирка на партийната група. Насочвайки разговора отново само към мен, другаря Генов попита, дали съм си дал сметка за това, за което са ме критикували. Отговорих, че съм си дал сметка. Но партийната група не е на равнище, на каквото трябва да бъде една партийна група в катедра по марксизъм-ленинизъм.

Приведох пример за илюстрация на своето становище. След катедрената сбирка, на която бях наречен „психически болен“, др. Генов ме срещна и попита: „Какво правиш, момче?“ Отговорих: „Търся си акъла. Нали съм психически болен“. Той ме извика в своя кабинет и ми каза, че обвинявам катедрата в политическа слепота. Съгласих се и отново ще го потвърдя. Става дума за цялата партийна група.

/Михов: Цялата, без тебе/.

Себе си включих на определен етап. Илюстрирах със следния пример:

Доц. Димитров на моята реплика, че катедрата претупа държавния изпит, че занижаваме изискванията, че не се вземат часовете, отговори, че постъпва от партийна гледна точка, като комунист. **Ако се повишат изискванията, студентите ще намразят партията.** Втората страна: на този аргумент никой нищо не реагира. По мое мнение, ако сме на мястото си, ако е партийно това да не се вземат часовете и да се занижават изискванията, дайте да го правим всички. Никой не реагира по този начин. Това изразява недостатъчно добра партийна реакция. Другаря Димитров изобщо подмина репликата ми за изискванията и студентите, които ще намразят партията.

/Димитров: Колко комисии изпитваха на държавния изпит/

Две.

/Димитров: Понякога три и всички те ли занижаваха?/

Разбира се, ние претупахме, това казвам. Ще ви кажа аргументи.

/Дърева: Студентите не отговаряха ли?/

В общи линии отговаряха, в отделни случаи не.

/Генов: през семестъра всички ли оценки са претеглени на аналитични везни?/

От вас искам като ръководител катедра отговорност, не поставям въпроса за мене или за другите, искам реакция като партийно ръководство и ръководител катедра.

Присъствах на мъчителна картина. Падна се на студентка въпрос за Декемврийския пленум и доц. Димитров ми кимна с глава за предоставяне на изпита на мен и излезе навън. Студентката беше слабо подготвена. Преди да се върне доц. Димитров, другарят Семерджиев без дори да погледне към мен и да сподели какво иска да прави, сам прекрати изпита. Изпита не бе прекратен от Весела или от мен. Не формалната страна, кой е прекратил изпита ме интересува. Семерджиев предложи незаслужена петица на студентката. В това време влезе доц. Димитров, видя, че спорим, и каза: „вишегласие“, петицата остана като оценка. Влиза следващ студент, по-възрастен от другите, с прошарена коса и отговори много хубаво и свързано по икономически въпроси. И отново бе предложена оценка петица. Аз възразих, че на фона на онази петица, тук би трябвало да се пише най-малко седмица. Отново „демократически централизъм“ и петицата остана.

Не знаех и по-добре да не бях го чувал, но ме срещна служителката в учебен отдел Генета Златева и ми каза: „Митев, знаете ли какво сте направили? Този човек (който по мое отговори отлично/ е председател на заводски профкомитет и завършва с пълно отличие. Взел си е и допълнително задание към дипломната работа и при вас е искал да изкара отлична оценка. Не зная дали е вярно това, което ми каза Златева, но според нея преди години този студент се е явявал на изпит по философия и след първото изречение доц. Димитров му е казал да си излиза и прекратил изпита. Студентът му е казал „Вие не сте никакъв преподавател“. Следва няколкократно явяване на изпит. Не зная защо ми ги натрапват тези факти. Възразявам категорично, че аз не дебна, че съм „дебнел, дали се отива в библиотеката“. С какво ще се докаже?

/Дърева: Сам си казвал, че следиш, на различни равнища събираш сведения, по силата на логиката, както ти казваш/.

Другарко Дърева, не съм казвал такова нещо, не може да съм го казал, защото би означавало да си измислям. Дадох вече няколко примера как в различни ситуации съм се сблъсквал с информация, която по-никакъв начин предварително не съм търсил. Но Вие отново и отново продължавате необосновано да ме обвинявате и да ми приписвате неверни неща. Не ви ли е неудобно да твърдите откровено неверни неща?

С други думи, моето предложение, за да се подобри състоянието на катедрата, е да се набележат мерки как всеки да си гледа работата по-добре отколкото до този момент. Засега нашата партийна група на теоретичните семинари не е реагирала със съответни мерки, ориентирани към нашата дейност, а по-скоро реакцията се изразява в опит за задушаване на истината. */ Ето и сега – преди минутки поставих въпроса дали е партийно да се занижават изискванията към студентите за да не намразят партията, както се изрази другаря Димитров, но никой не взе отношение конкретно по този според мен съществен въпрос/.*

Още един въпрос. Нашата специалност „научен комунизъм“ работи години наред без титулярен преподавател. Не се реагира достатъчно. Ситуацията е ненормална и е крайно време да се вземат мерки. Не мога да си представя, че в България не може да се намери преподавател по „научен комунизъм“ . Принципно не е издържан аргумента, че нямаме подходящ кандидат за да се обяви конкурс. Не сме обявявали и не са проваляни конкурси. В катедрата не се проявява *достатъчна загриженост* за една дисциплина, която е завършваща и ние сме я оставили в ненормално състояние.

Михов: Забелязах, че влошаването на отношенията настъпи след не решаването на жилищния въпрос на др. Митев и критиката след случая София. Да се даде обяснение.

Попова: Имам няколко въпроса: Създадена е остра конфликтна ситуация с Попова. Втори въпрос: Знае ли др. Митев миналата година с кои студенти водеше лекции доц. Димитров? Употребявани ли са епитети и за други?

Димитров: По отношение на мен Митев да каже какъв епитет е употребявал . Но аз лично епитети не съм употребявал.

Митев: Във връзка с жилището. Другарят Михов като историк май не желае да се съобразява с историческата последователност на фактите. Конфликтът започна с предложението ми за нарочна сбирка във връзка с Юлския пленум. Това беше 1977 г. След това дойде разговора ми с доц. Димитров по повод на старши асистент Мандаджиева. Това беше през 1977 г. След това дойде „случаят София“ и разглеждането на „трудовата ми дисциплина“ Също през 1977 г. А жилищният ми въпрос, който според колегата Михов не е решен, бе поставен за решаване от Ректорския съвет едва през 1978 г.

Историк сте другарю Михов, уважавайте фактите и ги тълкувайте правилно за да не се самозаблуждавате. *Жилищния си проблем* не го смесвам с катедрените въпроси. Може да има известно отношение към доцент Дърева, но в никакъв случай жилището не касае доц. Димитров, доц. Генов и т.н.. Не зная дали не стига това, което си казахме помежду си с доц. Дърева. Ако сте съгласни, че въпроса няма отношение

/Генов: по отношение на Дърева, а по отношение на създадената обстановка?/.

Другарю Генов, учудвам се че поставяте отново въпроса след обяснението, което току що дадох на другаря Михов. Жилището няма отношение към въпроса, който тук дискутираме. Във връзка с писмото на другаря Н. Папазов до другаря Панев аз изпратих по случай Новата 1979 г. картичка на др. Папазов с поздрави и сърдечно му благодарих за всичко, което е направил за мен и семейството ми. Михов греши, ако смята, че това има отношение. Въпроса за другарката Попова употребил ли съм епитет. Употребил съм, за което съжалявам.

/Михов: Какъв беше?/.

Ако разреши другарката Попова, ще го кажа.

/Димитров: Казал съм психически болен!?!/

Семерджиев каза, „аз мислех че съм болен, но др. Митев е по-болен от мен“. Вие го казахте, другарю Димитров, а Семерджиев се присъедини към твърдението ви.

Дали винаги правилно съм реагирал? Пред мен такъв въпрос не стои, просто защото не считам, че съм безпогрешен, но държа всеки да получи дължимото. Фактите, ако се срещат, само у един ли се срещат, само у един ли се срещат или у всички, само при Митев или при всички. Грешки и аз съм имал, но нарушения не съм правил, да вляза в час по-късно или да изляза по-рано. Има тенденция в развитието, от която аз тръгвам към преодоляване на недостатъци. Кой в каква степен ги има и кой желае да ги преодолее, и кой не желае. Това е въпросът. По решение на катедрения съвет трябваше всички членове на катедрата да водят занятия с курсовете за следдипломна квалификация, но само Митев ги водеше.

/Димитров: Ходиш сам да се оправяш/ .

- *Така ли? Благодаря, сега разбрах, че сам съм ходил да се оправям. А може ли да запитам, защо вие не взехте мерки да се прекрати моето „самоуправство“ и да се включат и другите членове на катедрата със свои лекции в занятията?*

Димитров: Правилно се каза, че климата е бил добър, аз съм бил добър, Дърева майка. Всички станахме лоши и тези неща го карат Митев той да не може да търпи и да започва да се вглежда. Четири години не вижда и от две години проглежда. Трябва да се търсят причините. Длъжа да заявя, че когато отказах първата командировка на Митев за кандидатския минимум, не знаех, че има право на командировка и когато се изясни, я подписах.

А не беше ли редно да изясните преди да откажете?

По въпроса за командировките Митев спекулираше и когато отиваше като преводач. Главния счетоводител отказваше да подпише, Митев идваше при мен и се караше. И *последния* път, когато отказах и му заявих, че му се праща командировка от висшестоящите органи, той помоли поне да се подпише командировъчното като форма на извиняване на отсъствие от института. И казах, че и в този смисъл не трябва да подпиша командировъчното. Не е вярно, че е по негова молба. Това беше по мое предложение.

Противоречите си другарю Димитров. Имайки предвид обстановката в катедрата и отношението към мен, аз наистина помолих за да разполагам не само командировъчните от висшестоящите органи като извинение за отсъствие от института също и с командировъчно от института. Твърдите, че не било по моя молба, а било по ваше предложение. А в предишното изречение посочвате, че и в искания от мен смисъл не трябва да подпишете командировъчното. Та какво е било всъщност вашето предложение?

Във връзка с клеветите, които разпространява, за това, че съм изключван, че не съм способен да изнеса лекция и че е чул как допускам, че нещо по мой адрес е казал.

Никой не може да докаже, че съм изключван. Партийно наказание получих преди двадесет и пет години, което е отдавна отменено. И когато

направих бележка, че уставът гласи, че когато е снето едно наказание, то не съществува, когато Митев разпространява клеветата, че съм изключван, че не съм в състояние да изнеса една лекция, той ги разпространява с особено злостен характер . С особено подчертан стремеж да ме злепостави, как може да бъде ръководител на катедра човек, който е изключван от партията. Това ме накара да направя доклад до ВК само по тези два пункта, защото се убедих, че е ходил от член на член в катедрата в какво лошо партийно положение съм и как е възможно да бъда ръководител. Що се касае до тази лекция, бяха ми възложени девет лекции по чужда тематика и хората ме разбраха. Важното е как Митев го донася и тенденцията към мене. Във връзка с Мустаков не е вярно, че само Митев се е занимавал, мене ме извикаха от комитета и дадох своето мнение. Не е вярно той да се пише герой.

(Др. Димитров пропусна да спомене че е бил извикан след моето посещение във връзка с казаното там от мен. И не каза дали щеше да отиде в комитета ако от там не бяха го извикали).

Във връзка с преподаването на чуждестранните и редовните студенти: до миналата година аз водех редовни студенти и откак станах декан на чуждестранните студенти, логично е аз да водя чуждестранните студенти. Това е съвършено логично и естествено и не е имало никаква тенденция. Прякото сътрудничество: това са грозни клевети. Налице е разпореждане на МНП да мине този сектор към сектор наука. И не защото ме мързи, а защото има заповед. Това е клевета, която поднася. Бях поканен за една викторина. Не помня в каква шеговита форма съм го казал и помолих да ме замести и той не изпълни едно разпореждане. Обърнах се към друг човек, който изпълни това поръчение.

(Десетилетия след събитието, четейки отново текста, забелязвам – помолих, разпореждане, поръчение – и нито следа от самокритика, че именно той като ръководител катедра е логично да уважи поканата за участие в журито на викторината)

Случая с Абов: Главен редактор съм, но има редакция, на която се занасят отделните статии и всяка една поправка на редактора не мога да я редактирам отново, редактора я редактира. Той я е съкратил. Че Абов не останал доволен, това си е негова работа.

(*А следва ли главният редактор да има мнение за постъпката на редактора?)*

За държавния изпит: Това е смешно, това е обидно. Аз не съм водил една комисия, имаше три комисии и се редувахме и се сменяхме всички във всички комисии. Така че не е имало една комисия, която да изразява моето мнение. За съжаление на Митев има съответствие в оценките на трите комисии, тази клевета е неоснователна. А за съжаление Митев я разпространява из института и града: нашата катедра колко лошо си гледа работата. Това е клевета.

За забележката по научен комунизъм. Не зная колко много усилия в това отношение съм употребил. Не може да се обявява по сегашните изисквания и нормативи на Министерството конкурс без да се има предвид за кого се обявява и без предварително да се съгласува. При това съм имал

предвид указанието на доц. Гюлмезов и за това сега е изпратен професор, заслужил деятел, по предложение на отдела. По предложение на отдела сме в преговори с главния асистент от Свищов. Срещал съм се, но затова, че този въпрос не се урежда, не мога да нося вина. Нещата не са така прости. Преподавателите не стоят на улицата и като обявим конкурса да дойдат. Това е абсолютно несъстоятелно обвинение.

(Днес, четейки отново този протокол, стигам до извод, че след конфликтите с доц. Мустаков, с доц. Будимир Митрович и набиращия сила конфликт с мен, просто Димитров не е искал да обяви конкурс за преподавател по научен комунизъм, защото не е бил сигурен дали ще се появи кандидат по негов вкус. Затова му е по-удобно да сменя ежегодно различни хора от България и Съветския съюз като хонорувани преподаватели вместо да се стабилизира преподаването по тази дисциплина).

Когато говори, че трябва да бъдем обективни, трябва да се разбере, че начина на говорене е коренно различен от начина на действие и отношението, което той има към катедрата, членовете и групата, в нейните заседания. Това бяха хистерични заседания и поведение на другаря Митев, налагаше се да му даваме валидол и други успокояващи средства , защото излизаше извън себе си в състояние на ненормално поведение и реагиране

/Не лъжете, другарю Димитров, никога не сте ми давали валидол нито други успокояващи средства. Не се опитвайте с лъжи да формирате представата, че съм психически болен/ .

Това че Митев прави всичко възможно за да търси възможни слаби места, за да ги злепоставя, говорят следните факти: Митев е ходил в Личен състав да иска нашите досиета, за да види дали няма пунктове, за които да се хване, за това, което ни клевети, да прибави и други клевети. Митев ходи и търси бивши преподаватели, като Митрович, Мустаков, прави срещи и ги разпитва дали не може да разбере също така неща от миналото, с които да ни злепостави. Той обикаля членове на института, онзи ден с възмущение доцент Балтаджиева ми каза „Какъв е този Митев да ми държи сметка как е станал избора на Весела Иванова, дали и Димитров тук няма отговорност“. Серия от неща, които го поставят в съвършено ясно положение.

Излизал съм по-рано от лекции. Случва се, има различни съображения, обективни и субективни, и в бъдеще може да се случи. Примерът за неотдавнашното напускане беше такъв: влизам и студентите ми казват, че ще има митинг и че трябва да отидат. Пускам ги, но митинга бил свършил, какво да правя, да ги събирам ли? Когато се прави бележка за по-ранното излизане, дадох пример и той си призна, че е излизал по-рано. Стана известен един случай и когато го изтъкнах, ми каза, че съм го шпионирал.

(Кога е било това, др. Димитров? Припомнете ми, защото нямам такъв спомен. Все още не страдам от слаба памет и категорично твърдя, че не съм казвал, че ме шпионирате. И ако за момент приема, че е имало такъв случай, той повтарял ли се е системно като при вас или не?)

Той има право да проследява, а когато ръководителя на катедрата прави бележка, означава, че го шпионира. Нещата не са така прости, както Митев ги представя.

Митев зае курс на злепоставяне на членовете на катедрата, където това е възможно. Митев започна да критикува и да говори, че лекциите на Дърева и Попова са такива и такива, на Димитров са такива и такива, че е бил разговарял с дадена студентка, която казала така и така за лекцията на еди кой си. На практика злепоставя и по отношение на нашата лекционна, основна работа. Той злепоставя, но когато се постави въпрос за него, как изнася лекции, как провежда занятия,, как провежда изпити, Митев и дума не казва. Проведената анкета показва, че от всички преподаватели от катедрата, на Митев студентите дават най-ниски оценки.

(Другарю Димитров, анкетите бяха много на брой, защото цитирате само една от тях? В останалите оценките бяха обратни на тази, която цитирате!)

На катедрено заседание направихме забележка, че при воденето на изпит допуска сериозни слабости, за което го критикувахме. Този метод на провеждане на изпит е абсолютно неправилен.

/Дърева: Изпитва и дава консултация/, не е типично/

(Тук се налага да направя пояснение отново от дистанцията на годините. В много случаи се среща типично студентско твърдение от типа – аз отговорих, пък ми писаха двойка или съответно по-ниска оценка. По тази причина на три пъти опитах при изпитване на даден студент да помоля негови колеги, присъстващи в това време на изпита*, да дадат мотивирана оценка на отговора, който са чули, като съответно подкрепят със свои аргументи и обосноват оценката, която дават. С такъв метод на изпитване съм се срещал по време на следването си в ЧССР. Същевременно, студентът, който съм помолил да даде оценка на отговора на колегата си, има предвид, че е заинтересован да бъде максимално обективен, защото това е елемент от който също ще съдя за неговата подготовка и съответно за оценката, която трябва да му напиша.)*

/Митев: Изолирано или типично е това явление?/

Абсолвентите дадоха неположителна оценка, най-меката дума търся за обзорните лекции и на държавния изпит това се потвърди. Защото на въпросите, по които Митев води обзорни лекции, студентите дадоха най- слаб отговор. Виждате образа на Митев, който иска да бъде идеал и като преподавател, и като провеждащ семинарно занятие. Лично забраних на Митев да не занимава студентите с чехословашките събития.

/Митев: Кога сте ми забранили?/

Митев не се подчинява на катедрената дисциплина. Като му се възложи намира начин да се отскубне. Защото се смята не за асистент, а за нещо повече. Когато направих забележка, че не спазва трудовата дисциплина, отговори че му пречи телефона и телефонните разговори, които Дърева води в качеството си на член на вузовския комитет на БКП..

Другарю Димитров, малко ли бяха лъжите по мой адрес, които казахте до момента, та добавяте още една? Никога не съм се оплаквал че ми пречат телефонните разговори, които другарката Дърева води.

За здравословното състояние на Митев. Това е сериозен въпрос. Никога не съм употребявал думата психически болен, а че е болен и трябва да се лекува. Ти знаеш добре, ти сам си казвал, че сутрин, когато ставаш, трябва да вземаш 5 – 6 хапчета, за да бъдеш в нормално състояние. Здравословното състояние на Митев не е добро, по факти по негово признание, че веднъж като преводач е загубил способността да говори и че лекарят, който е бил в тази делегация, ти е дал хапчета, които са те оправили.

/*Митев: това са клевети, лекарят е жив./*

Но ти си го казвал.

(Искате да кажете, че съм лъгал? Може би за да си направя някаква реклама? Моля ви, другарю Димитров, имайте някаква мярка все пак когато се опитвате да манипулирате).

При всички случаи когато тук разисквахме Митев изпада в крайно тежко състояние и Дърева беше принудена да предложи валидол. Когато ставаха неприятности между него и Дърева стана невъзможен климата в стаята, Дърева идва разплакана и казва „невъзможно е с този колега да се работи, постоянно пъшка, върти се и създава обстановка, която е невъзможна за работа.

Другарю Димитров, само преди секунди твърдяхте, че аз съм се оплаквал от телефонните разговори на другарката Дърева. Сега твърдите, че тя е била разплаквана от моето поведение, пъшкане, въртене и създаване на обстановка, в която не може да се работи!?

И тази е причината аз да се разтърча и да се търси възможност за намиране на рекреация, за да се създадат нормални условия за работа. Ето защо смятам, че когато казвам, че здравословното състояние не е добро, имам на какво да се основавам. При това го казвам с болка, защото Митев излишно влошава положението си, а и заявявам, че ако Митев продължава с този начин на поведение и държание към собственото си състояние, той най-много ще пострада.

(Като чета тези твърдения и останалите, които следват по-долу относно здравословното си състояние ,както и тенденциозните, грубо манипулативни и неверни по същество твърдения и оценки за дейността ми, си мисля, че съм имал желязна психика за да издържа всичко това.)

Когато става дума за това, което обсъждаме, Митев съвършено неискрено подхожда към нас. Митев не се задържа в рамките на катедрата и излиза извън нея и злепоставя катедрата като цяло и това наложи да се прави сбирка на партийната група в присъствието на партийния секретар. Това положение предизвика. Трябва да се каже, че когато мина нашето заседание във връзка с отчета пред революцията, когато ние **всички възторжено споделихме своите дела и отношение към революцията**, ти тогава запази думата си последен, за да ни охулиш всички поотделно. Съзнателно, преднамерено запази думата си последен и когато ти си споделил с проф. Иванов, той ми каза: „Димитров, аз наистина смятам, че този човек съвършено нездраво е постъпил, че този човек няма мярка в поведението си.“

Във връзка с последния случай на събранието, на което не присъствах поради заетост, но идват хора при мене и споделят как може един асистент на катедрата да има такова отношение към катедрата и нейните членове. И

ако ние трябва да си вземем бележка в някои отношения, ти трябва да си вземеш бележка по цялостното поведение. Не е ли хистерия това, когато си излизаше от събранието да викаш на Дърева с тон на абсолютен хистерик „ майка, а, майка“.

/Дърева: Втора майка, втора майка, не ви ли е срам, колко ми е мъчно./ Митев мери с два аршина и с тези два аршина целта му е съзнателно, преднамерено да злепоставя и катедрата, и института. Направил съм доклад за съзнателно злепоставяне и парт. комитет трябва да вземе отношение към този доклад.

(Четейки изказването на Б. Димитров почти четири десетилетия след въпросното заседание на партийната група с тъга си спомням, че всички присъствали ме обвиняваха в липса на самокритичност и никой не реагира на това, че в изказването на ръководителя на катедрата няма и капчица самокритичност . За сметка на това има изобилие от неверни твърдения и изопачавания на истината. Всъщност не съм съвсем прав, в края на изказването самокритиката се е изразила с думите „и ако ние трябва да си вземем бележка в някои отношения....“ – в условно наклонение.)

Д. Генов: Какво да кажа, срам ме е, че сме на такова заседание. Чувствам, че сме се върнали с 30 години назад и се занимаваме с хора, които тепърва трябва да ги учим. Обидно, грозно, но такова е положението. Да кажа най-напред за отношението на катедрата към Митев. Отначало за това как беше посрещнат, млад, надежден, работлив, беше му дадена зелена улица за изява в института, обществена, лична, пълна подкрепа от страна на катедрата. Факт е това, че найрано от всички асистенти получи поток, зачисли се на аспирантура, всичко беше в ред. Дойде момент, когато положението се измени, затова искам да се доуточни с този квартирен въпрос. Убеден съм, че един от основните моменти създали напрежението, който го възбуди да търси, да рови, е именно квартирния въпрос. *(Другарю Генов, трябва ли да повторя това, което казах на другаря Михов за историческата последователност на събитията? Има ли за вас истината значение?)*

Не защото не получи разширение, не защото искаше максимално, генерално да реши въпроса. Като идея е хубаво, но трябва да се разбере, че при сегашните възможности условията не позволяват, а с перспектива, ако се разкрие възможност, не още една стая, а ако трябва две ще получи. Не трябваше да посреща толкова болезнено. Това беше момента, който изнерви Митев. Всички неща, които се казват, тогава започваше да се явяват. Очакваше че Дърева, като съпруга на Георгиев, ще чукне по масата и ще разпореди и ще стане. Но правилно Дърева не се меси в служебната работа на Георгиев. *(Другарю Генов, как стигнахте до извода, че съм имал*

такова очакване? Защо мълчите, другарко Дърева, кога съм се обръщал към вас с молба да се намесите вие или съпруга ви по случая с разширението?)

Друг момент за изостряне на обстановката: Попова постави въпроса и именно тогава този случай съвпадна с тези неща. И ако го вземем по правилник ще е напълно прав. Още същия ден говорих с Митев и му обясних, че ти си прав по принцип, но имаше ли друг начин за разрешаване на този въпрос, за двойката на сина на Попова.

(с други думи искате да кажете, че съм прав по принцип, но е трябвало да постъпя безпринципно и да не пиша двойка на сина на Попова).

Ако това е единствен случай и на други компромиси не са правени, това е друго.

/Михов: Исторически да ги припомним, нещата стоят така – влошаване отношенията след заседанието на катедрата, когато на Митев беше направена бележка за отсъствия./

Митев получи всичко в катедрата и заслужено – активен, взема участие. Но Митев именно това голямо доверие го накара да се главозамае, задоволи, да помисли, че наистина всички въпроси, които поставя са решими, че наистина той най-може. Смятам, че тук Митев се разделя с истината. Говори за партиен стаж, за юлски дух. Да се припомни, че между нас има хора с партиен стаж повече от 40 години, с повече от 15 години стаж на партиен секретар и това е
обществен ангажимент, набиране на опит. Гаранцията от 10-15 години не е най-главния фактор.

(*Мисля че по принцип същото важи и за 20 – 40 години стаж)*

Не сме се обиждали като него, въпреки че имаше за какво да се обиждаме. В някои разговори ми е казвал: „Др. Генов, Вие мислите за пенсия, но трябва да мислите какво ще оставите в катедрата“. Правя си изводи, че не съм тръгнал да занимавам Димитров ще ме пенсионират ли или не. Изживявам го по моему. Проведохме няколко събрания, на които си казахме много неща. Едно от най-важните беше отчетът пред революцията. Казахме си много неща, стигна се до обиди, и тогава и аз казах, че Митев лъже. Ако има дума, която да замени, например злоупотреби с доверието, но както и да се каже става дума за случая в София. Афектирахме се и стигнахме до такива епитети. Димитров отсъстваше, заместваха го временно. Идва Митев и ми казва, че трябва да отиде в понеделник и вторник в София. Питам го „Знае ли Дърева?“, „Знае“, заминава, в сряда има занятия и Дърева ме пита „Пускал ли си Митев?“ В четвъртък се обажда по телефона, за да урежда занятия за четвъртък и петък. Реши се като се върне Митев да се разгледа въпроса в катедрата. Почувствах, че Дърева остана със смущението, че Митев е заминал, но аз не зная.

Още по-грозно стана, когато на заседанието на катедрата нещата се объркаха още повече. Но Митев не стана и не каза, както каза на отчета на революцията или както казва сега. Митев си е удължил сам и върти на пръсти катедрата. След това на последното заседание каза истината, въпроса се изчерпа и край. Между мен и Дърева изчезна това евентуално съмнение, че може нещо да се крие в тази командировка. На това заседание обстановката беше много изострена и се стигна до епитети, Димитров избухна, Попова не

издържа, Митев започна да трепери. Ненормална обстановка, това създаде обстановка на търсене. Слушах внимателно, имам предвид не само сега казаното – не одобрявам подхода на Митев за събиране на факти на дребно, много шум и разнасяне на катедрата в института и извън института, факти, посочени от

Димитров.

/Не факти, другарю Генов, а твърдения! Според вас защо другаря Димитров си служи само с общи твърдения и старателно избягва посочването на конкретни случаи на моята зловредна дейност извън института и катедрата?)

Смятам, че това поведение, което не е неизвестно, по-възрастните колеги може добре да разберем някои неща и да не се поддадем на настроенията, но тези неща се нанасят върху младите другари. Всеки, който не го подкрепи категорично, веднага се нахвърля върху него и да го нагруби, че няма мнение по въпроса. Да си позволи Митев след събранието да отиде на такава разправа и да използва такива епитети. Това е грозно, неприятно.

(Какви епитети, другарю Генов, не ми приписвайте неща, които не съм употребявал. Защо говорите в множествено число?).

Разбирам и някои други неща. За протокола на Иванова. Бях на прослушването, присъстваха Иванов, Кондарев, Киров и всичко мина много добре, получи много добра оценка, Кондарев беше възхитен. Понеже този въпрос е поставен за повишаване, ще припомня, че когато трябваше да се повишаваш в главен асистент, се направи грешка, пусна се доклад три месеца преди да имаш стаж, направихме грешка, коригирахме я, въпроса е решен. Не бива да се търсят отделни случаи за да се злепоставя катедрата. В този случай не намерихме абсолютно никакво нарушение. Да завърша с другаря Митев. Понеже много често се казва, и това е хубаво, че винаги се подчертават партийните принципи, под хода, юлския дух. Но юлския дух не означава раздухване на дребни неща, неверни факти.

(Примери, другарю Генов, примери, за да се знае кое според вас е дребно нещо или неверен факт. Изобщо фактът или е факт, или не е. Неверен факт не може да има, може да има невярно твърдение.

Юлският дух иска отговорност, критичност, но обоснована и отговаряща на истината.

Другарю Генов, Кой от посочените от мен примери не отговаря на истината? Посочете ми поне един пример ако обичате.

Доколко е проведен, е друг въпрос: може да се направи още много, непрекъснато ще се усъвършенства и ще има какво да се прави. Ще се реши един въпрос, ще останат други да се решават. Катедрата не реагира на такива неща, на слабости и прочие, това не е вярно. Когато заместваx Димитров, два пъти са правени заседания на катедрата за трудовата дисциплина и анализиране на работата. Едно от заседанията беше по този въпрос.

И друг факт. Не че съм проявявал примиримост, но да се покаже, че всеки реагира по свой начин и всеки смята, че постъпва по партийному и не се интересува как ще го оценяват другите. Не смятам, че нашия ръководител на катедрата е безпогрешен. Не съм съгласен с негови действия и имах

смелостта, особено на заседанието, когато се разглеждаше въпроса за психологическия климат да кажа доста критични неща.

Вярно е, че на Димитров му стана криво, преживява ги, но факт е, че си казахме тези неща и не се раздрънкаха из института и да тръгнем да търсим допълнителни факти. Ако бях дал ухо и да тръгна да търся отговорност , какво ще се получи. Някои неща не съм харесвал, някои са ме обиждали, но съм намирал начин да го кажа без да правя капитал. Например Димитров знаеше за юбилейната сесия по случай 100 годишнината . Подготвих всичко, Димитров ме помоли да не го безпокоим, а след време дойде с план, съгласуван с партийния комитет. След това, когато отчитахме сесията, Димитров беше в кабинета си, но не дойде. Това ме огорчи. Има и други случаи да се скарваме, но не се караме. За случая за темата по НИС. Реагирах, че не е правилно за ръководител на темата, пари и т.н. . Прецених, че това не може да бъде повод да се караме. Димитров допуска дребни неща.

Дребно нещо е че не си взема някои лекции или на други пуща студенти далеч преди края на лекционния час.)

Доволен съм, че Митев зачекна въпроса за секретарството на катедрата. Димитров направи грешка, за която го критикувахме. Трябваше да се сподели, да се попита и да се реши Митев да бъде освободен. По начина на поставяне на въпроса в катедрата изпаднах в неудобно положение. Излиза, че аз съм дал информация, но хубаво, че Митев не дойде да се разправя с мен. Даде се повод на Митев с дребни работи да се занимава, мене, Дърева, колко други хора не зная. Например случая със смяната на секциите. Казах, че ще изчакам да се върне Димитров, но да не се прави скандал. Реши се въпроса, няма повод. Тези неща Митев, като стане нещо без да изчаква, без да премисля обстановката, започва да занимава различни хора и се създава впечатление, че катедрата е пламнала. Обстановката в катедрата е нормална, Митев реагира не защото реагира на слабостите, а защото не реагира по партийному. Да събира факти в Личен състав, не подхожда по този начин да се оформя становище.

Документите в личен състав верни ли са или фалшиви ?

Трябва да се изяснят нещата, защото Митев е непримирим, той смята, че което той е казал, по правилно не може да е. Така не бива и присъствието на представители на партийния комитет дава основание за да се разбере, че има едно искрено отношение да се помогне, макар че вече се раздрънкахме из Института. Поставя се на партийно събрание, хората слушат. На никого не е в интерес. Ако по-нататък продължава, трябва да се правят организационни изводи.

Д. Дърева: Смутена и развълнувана съм и не зная дали ще успея да кажа това, което съм написала. Начинът, по който Митев поставя въпросите днес, се различава доста от начина, по който е реагирал на другите наши съвещания. Ще ми се да приема, че някои неща е премислил. Но откровено казано, не съм оптимистично настроена, че този разговор ще бъде полезен. Защото след всеки такъв разговор като снежна топка се увеличава обидата, за да се докаже, че тук има хора, които са недостойни да работят в катедра „марксизъм-ленинизъм“, комунисти, които са недостойни да са комунисти.

Макар че сега не съм сигурна дали накрая, като вземе думата, няма да се изпорти работата.

От една година нашата катедра е разпъвана на кръст от Митев и той на всички равнища, като се започне от коридора, от стълбището, личен състав, методична служба, сега е на равнище Окръжен комитет и търси начин на достъп до първия секретар, може би до министерството на просветата и Централния комитет, търси контакт. Ако не за всички, поне за политическата икономия. На Паскалев е разказвал, за да очерни някои, доказва колко сме черни и за нещастие на някого и на нас от позициите на „свръхчовека“, да бъде съдник на катедрата, ако може на целия институт, дори и на цялото общество. Има възможност да съди и по-висшестоящи организации, че Начо Папазов е безпринципен, на Станко Тодоров, че трябва да се намесва.

Чудесните лозунги на партията ги е присвоил, но ги е изменил. Всеки за всичко отговаря пред всички, но го е изменил, че всеки отговаря пред Митев, а Митев не отговаря пред никой. И понеже искахме да отговаря пред катедрата, избухна буря, която все повече разраства и не виждам, как тази буря ще се разреши. Но засега бурята е буря и все още воюваме. Иска да докаже, че сме

(Бурята избухна заради несправедливостта на обвиненията към мен)

група хора, недостойни, а той – човек, който е без грешки и без слабости.

(Другарко Дърева, твърде превратно тълкувате казаното от мен. Просто посочвам конкретни примери за неправилни според мен действия от Ваша страна и по никакъв начин от това не следва, че считам себе си за безгрешен и без слабости)

Как виждам нашата катедра, хората, Митев? Хората са хора обикновени, хора със слабости, не безпогрешни, хора, които се стремят по възможност да преодоляват своите слабости, с малки, по-големи и най-големи възможности. Но всички хора, и останалите млади хора са хора честни, хора, които имат чувство за отговорност пред себе си и пред обществото, хора, които са активни. Активно се включват в обществените работи и комсомолците, и партийните членове, всеки гледа да си върши работата. Хората са скромни и са самокритични. С изключение на Митев. Той не забелязва, че от всички критики, ние малко или много се поучихме.

(Поучихте се, няма съмнение и резултатът е налице – координиран опит да бъда очернен за да бъда накаран да не забелязвам нещата, които са обект на критиката ми)

Бележките, които правеше, че не стоим достатъчно в Института, са възприети, така си организирах работата, че стоя и на обяд и работа може да се върши, защото в стаята сме по-малко, с Мария двете не се безпокоим. Възприехме бележката от неговата критика. Не смятам, че е нужно през цялото време да сме тук. Възприехме бележката и първото упражнение, не го губим, намирам начин да влизам в контакт със студентите. Ние сме самокритични, но ти не вземаш бележка и не се самокритикуваш.

Митев много често говори за това, че има синовно чувство към мене, че винаги иска да помага, че е взел моя поток, когато съм била в творческа

отпуска. Благодаря. Когато взех творчески отпуск, можеше да се осигури и хоноруван преподавател. Но видяхме и желанието на Митев и той се съгласи и му се възложи изнасянето на лекциите. Защо е нужно да се повтарят, че са направени големи благодеяния. Целия Пловдив, целия Институт знае, че той ми е направил голямо благодеяние. Благодаря, че ми помогна, когато моя съпруг беше в тежко положение. Ровил си в досието, че без отпуск съм била в болницата. На 26 декември моя другар с вертолет го закараха в болницата. В понеделник дойдох да си взема лекцията, в 10 часа отидох при Димитров и му казах, че заминавам в София и той ми каза, че даже неговата другарка идва да ме придружи. Аз не знаех какво е положението на моя съпруг, че е толкова критично. Отидох с др. Димитрова в болницата с голямо желание да се върна и да продължа работа. И исках да си продължа работата, защото някой семестър върви работата, бях във възход, в приятно самочувствие, работата вървеше много добре. Не исках да се прекъсва този процес. Лекция не съм проваляла по неуважителни причини, не се е случвало да се отлага лекция. Отидох в болницата и видях, че от тази болница не трябва да излизам и поръчах да се намери начин да се вземат останалите лекции до края на семестъра – двете лекции по империализма, Мария пожела да вземе последната лекция. Митев трябваше да изнесе двете лекции и упражнения на една група. Взе ги с удоволствие и благодаря. През февруари дойдоха задочниците и прецених, че може да остане сестрата на мъжа ми в болницата. И казах, че ще взема лекциите на задочниците и методична служба събра лекциите и ги взех. Не съм вземала болнични и отпуск. Могат да ме осъдят, да ги платя и ако Митев това е искал да види в Личен състав. В това време смятам, че и Митев не е бил в института. Винаги когато децата са били болни или майка му, винаги съм го разбирала. Това е февруари, март започва семестъра. Организирах нещата така, че въпреки по-голямата натовареност с упражнения, тъй като Мария беше на курс, да вземам часовете си в понеделник, вторник и сряда до 10 часа, за да тръгна веднага за София. Стоях четвъртък, петък, събота и в неделя се връщах и вземах часовете си. Това продължи до м. май. Влезнахме в инфекциозна клиника, в бокс. И с разрешение на завеждащия излизах, изкарвах си занятията. Изписаха го през м. юни, взех си отпуск. Не виждам защо Митев трябва да се разкарва по целия институт да търси сведения. Не съм нарушила преподавателската си работа с един час.

Какво мисля за Митев. В интерес на истината искам да кажа, че Митев има много качества. Когато говори е много ефектен, интересно говори, много е впечатлителен, надарен е, говори добре, слуша се с интерес, логичен е когато говори, има феноменална памет, едва ли е в негова полза. Но може да чуе много хубава лекция от преподавател от София, понеже ходи на много места, запечатва като че ли лекцията и отива и изнася хубаво своите лекции. Това е впечатлило Димитров и Ташева и го поканиха от Бърно. Беше ми много приятно да работя с Митев. Митев много го толерирахме, и аз го толерирах. Винаги

съм реагирала, вижте Митев как се развива, Михов беше обиден, Кузманова също. Навярно съм ги обиждала. Митев беше приятен, леко се работеше. Но това наше отношение го доведе до други факти.

С наша помощ си въобрази, че е някакво друго същество, той е личност, да помисли че е безпогрешен, че всичко му е разрешено.

(Другарко Дърева, не се опитвайте да бъдете екстрасенс, това което ми приписвате че си мисля, не отговаря на истината).

Помагах да стане старши асистент, главен асистент, исках всички да вървят не по пътя, по който вървяхме ние. Мустаков ми казваше след 15 години преподаване, че няма да стана главен асистент, докато той не стане доцент. И когато сме ти правили бележки не те ли е срам да не оценяваш тези моменти с каква грижа сме го казвали. И когато стана главен асистент, стана така, че като главни асистенти се заварихме. От това не съм се страхувала, ти стана главен асистент и беше хубаво. И ти си позволи да мислиш, че можеш да се отнасяш, престана да ме уважаваш и да говориш неща, които стигнаха до мен. Стана аспирант и започна да учиш Маркс и мисля, че сега се срещаш с Маркс, че тези цитати на Маркс ги зная като студентка. Сега навсякъде за Маркс говориш.

(Другарко Дърева, мой съученик от техникума може да потвърди, че още като ученик четях първи том на Капиталът. На него не сте длъжна да повярвате. А в пражкото висше икономическо училище задължително трябваше да конспектирам трите тома на Капиталът. Може да ви представя стотиците страници конспекти, нищо че са чешки език – ще разберете че става въпрос за Маркс. Не ви прави чест такова подмятане по мой адрес –тази моя реплика не е отразена в протокола, най-вероятно поради това, че Дърева беше дала на Андреев изказването си предварително написано и той е преписвал не от стенографските си записки, а от дадения му от колежката ми текст.)

Освен това като аспирант се срещаш с много хора, стана по-светски човек, ти винаги си бил, превеждаш на високи личности. Започнаха да те гъделичкат някои разговори със софийски професори. И те са хора и те търсят интригата. И ти развя знамето, и ти клюкарстваш. Тези неща, които ги чуваш, най-невинно казваш „Аз го чух“, но го казваш и разнасяш. Много работи съм чувала за тебе и представи си ако аз започнех да говоря.

(Ами дайте пример, не правете голословни внушения- това също отсъства в протокола, представен от Андреев).

За всеки човек могат да се намерят неща, но ти клюкарстваш. Митев е отмъстителен, гони до дупка с извинение за израза. Ако смее някой да излезе срещу тебе. Ти дойде и се хвалеше, че не си завършил едно дело, една студентка трябва да се изключи и т.н. Искаше от квартирата да извадиш дъщерята на Раденко Видински и зад това прозира личен интерес . Тези неща ти ги казвах и то от най-добро чувство. До къде стигна не зная. С особено удоволствие изключи един младеж, от Полша от бригадата, по твое изложение. Оказа се, че и за тебе е имало някои неща. Не дадохме ухо на това, не го взехме под внимание, повярвахме, че ти си прав. Защо изпитваш такова удоволствие ме учуди, учудва ме и сега. От партийни принципи?

(Тук колежката ми доц. Дърева имаше предвид посещението ми при първия секретар на ЦК на ДКМС Енчо Москов и писмото, което допълнително му изпратих по повод на изключена от Висшето икономическо училище и от ДКМС, която в нарушение на закона бе записана

във ВИИ „К. Маркс“ като редовна студентка и бе получила отчислителна бележка като член на ДКМС, въпреки че беше изключена. Същевременно тя посочва дъщерята на Раденко Видински, а в действително ставаше дума за члена на Държавния съвет и на ЦК на БКП Владимир Виденов. С няколко години закъснение разбрах как тя е възприемала нещата, които споделях с нея в рамките на направеното от нея предложение да нямаме служебни тайни помежду си. Осъзнах колко дълго съм се заблуждавал, че в нейно лице имам съмишленик).

Ти имаш нещо в природата си, върху което трябва да се замислиш – тази отмъстителност срещу хората, които ти противостоят. Ти си суетен държиш да те харесват хората, студентите да говорят най-хубаво. Правиш тетрадки, правиш вечери на въпроси и отговори, ходиш по хижите. Прави го, стига да ти помагат. Фактите показват друго. Анкетата показа някакво отношение към тебе, не всичко, което правиш им харесва.

(Имаше няколко анкети и те показваха друго. Не ви ли е удобно да цитирате и тях, а цитирате само тази, с манипулираните резултати? (и това отсъства от протокола за сбирката)

Въпросите и отговорите също така не ги отбягвам, трябва да предизвикваме и в лекцията да задават въпроси. Но ти предизвикваш повече, отколкото трябва и много съществени неща от материала не успяваш да ги изясняваш.

(Примери дайте ако обичате, примери дайте, не общи твърдения. Кое нещо, предвидено в програмата по политикономия за техническите вузове не съм успял да изясня? Дайте поне един пример, след като говорите за много съществени неща – и това отсъства в протокола на Андреев).

Губиш време за странични неща и основния материал не може да се изучи и твоите групи са по-слаби отколкото на Кузманова. Почти всички групи, които водеше са с по-слаб успех. Обективно така се получава. Освен това в този именно стремеж да покажеш, че абсолютно всичко можеш и владееш, не си даваш сметка. Провали се с изказването, което направи на секцията на политикономистите. Смяташ, че можеш по всички въпроси да се изказваш и излиза, че с 3-4 факта можеш да направиш научно изказване. Проф. Конарев фактически каза „Нашият колега трябва да си дава сметка, че ние не се намираме на отечественофронтовско събрание и моля да не се занижава равнището на научната сесия“. Как го прие, това беше шамар.

За този „шамар“ научавам сега от вас. Защо не пожелахте да го обсъдите с мен тогава, за да се види Конарев ли е прав или аз?

Това трябва да ти даде повод или да не изказваш, или изказвай се, но добре подготвен. Препоръчвам ти да бъдеш по-скромен, да бъдеш по-взискателен в работата си, по формата си много добре, но по съдържанието имаш още да работиш.

(Другарко Дърева, Вие още преди пет години заявихте, че няма нужда да посещавате мои лекции и от тогава не сте посетили моя лекция. Кога и как разбрахте, че със съдържанието не съм добре? Защо не ми посочихте пунктове от съдържанието, по които не съм добре, та да станат по-добре? – репликата ми липсва в протокола).

Както всеки от нас има много да работи по формата и по съдържанието. Ти с формата си добре, но по съдържанието трябва да

положиш усилия. По-голяма самокритичност. И да завърша с това, цитат на Брежнев: „Да се пази ръководителя от критика, значи да се погуби, онзи който престава да възприема критиката е загубен за делото“. Смятам, че 4 месеца в Киев са достатъчни за да прецениш всичко и те моля най-приятелски помисли си, не нападай непрекъснато, престани да клюкарстваш и по цитата на Брежнев си помисли.

(Другарко Дърева, мисля че бъркате адреса. За този цитат трябва да си помисли ръководителя на катедрата доцент Димитров. Аз не съм ръководител, той е и него пазите от моите критични бележки с тази наказателна кампания срещу мен).

Тр. Попова: Изслушах внимателно Митев и другарите, които се изказаха. От всичко, което каза Митев, се помъчих да направя извод. Какво иска Митев от партийната група, от нас. Митев иска да докаже, че партийната група не е на прав път, не е принципна, че принципен е само Митев.

Второ, да докаже, че до неговото идване в нашия институт в партийната група и в катедрата не е имало принципност, а след неговото идване в нашата катедра благодарение на него иска да издигне партийната група и катедрата до позициите на партийната принципност.

Трето, иска да докаже, че неговите доводи, съждения, неговите разбирания са истина от последна инстанция, никой друг не разсъждава по-вярно, поточно. Той е правият, а ние сме грешните и той няма за какво да се критикува, макар че се опита да си направи самокритика. Израз на това е че не прие критиката като основателна и търсеше начин да измени критиката, която се съдържаше в отчетния доклад. Тази критика съм я направила като партиен секретар и той трябва да си направи извод от резултата при поставянето на въпроса на гласуване от събранието за изменение съдържанието на критиката.

Само 6 човека гласуваха за това изменение. Останалата част от комунистите се ориентираха и разбраха същността на критиката.

(Другарко Попова, а защо на събранието не бе зададен въпрос има ли въздържали се? Защо считате, че от това опорочено гласуване може да правите извод че комунистите са се ориентирали и разбрали същността на критиката? Този мой въпрос липсва в протокола, както липсва и въпросът има ли въздържали се.)

И понеже смята, че това е личен въпрос, дойде на разговор и в този разговор се стигна до изостряне на нещата и казах на Митев да напусне кабинета ми. След това той тръгна по коридорите да събира членове на парт. бюро и да доказва на тях, за да докажат те на събранието, че той е прав, а не парт. бюро и парт. секретар. Вярно ли е че обработва Дериманова, студентката, Калинчо, Тименов.

(Споменатите от Вас са членове на партийното ни бюро. От кога разговорът на редовия партиен член с членове на партийното бюро се тълкува като обработване?)

По този маниер не бива да се работи, то не е парт. маниер. И понеже Митев парадира, че е 10 години член на Партията не това е главния фактор колко сме в

Не си спомням да съм парадирал от колко години съм член партията, но ако съм искал да парадирам сигурно съм щял да посочвам, че от 15 години съм член на партията, а не от десет,, което е истината),

Партията, а какво сме научили в Партията и как се ръководим от парт. принципи в нашата лична и обществена работа. Митев, трябва да се има предвид, разпространява неверни неща за колеги, за парт. членове.

(Дайте пример, другарко Попова, дайте пример поне вие, защото много вече станаха твърденията за разпространяване на неверни неща от моя страна, но за съжаление нито един пример –липсва в протокола.)

От един факт се мъчи да направи обобщение, извод, стига се до клевета по адрес на парт. член от парт. група. Откъде Митев знае, че Димитров е изключван? Митев дойде на разговор при мене като парт. секретар. Каза че Димитров е изключван, за слабостите на Дърева. Когато се говори за неща, трябва да са проверени. Не се съгласих с тези доводи и се тръгна по другата линия – да ми отмъстяваш.

(И в какво се състоеше отмъщението ми? Много ви моля да кажете и да го докажете, защото в противен случай твърдението ви е просто клевета).

Ако е вярно да се докаже по канален ред и да се потърси отговорност от Димитров. Но ако се докаже , че не е вярно, трябва да му се потърси отговорност като партиен член. Димитров не е изключван от Партията. Митев изнася партийни тайни. След отчета пред революцията ходи по отделни служби, отделни партийни членове и безпартийни да разказва за нашия отчет. На улицата ме срещат и разказват абсолютно всичко какво е говорено в партийната група. Получих обратна информация, това е от Вас, Митев, и за изнасяне на партийна тайна, трябва да се потърси партийна отговорност. Казахме и предупредихме да не се изнася партийна тайна.

Митев няма право грубо да се намесва в работата по нашата дисциплина. Нямаме никакви изкривявания, които да налагат Вашата намеса. Аз никога не съм се намесвала във Вашата работа. Може да се критикуваме и казваме нещата и истината на Мандажиева и тя си е взела бележка. Димитров каква натовареност имаше миналата година, с Вас не съм разговаряла по този въпрос, вътрешно сме си разпределили работата, нямам упражнения, вземам само лекции. Искам да кажа това, всеки си разпределя както намери за добре в дисциплината и ако някой дойде да се оплаче, може да се намесва. Партийната група е имала принципно и правилно отношение към Митев. Факт ли е, че партийната група си е дала съгласието да стане старши и главен асистент? Не смятам, че има провали в „научен комунизъм“. Студентите дадоха добра оценка на предишния преподавател и сега на проф. Кондарев. Нито в обществения, нито в личния живот съм мръсница.

(Тук се въздържах да попитам дали аз съм идиот, както Попова ме нарече)

И ако имам прояви, нека Партийния комитет да вземе отношение, когато ще говорим и даваме оценки да бъдат точни. Митев има положителни качества,

тези, които каза Дърева и аз ги виждам. Възлагани му са редица партийни поръчения и те са изпълнявани. Ако Митев по този начин продължава взаимоотношенията с партийната група в катедрата, тези добри качества не може да ги запази и да развива. А той е в началото на своето изграждане.

Мургов: Това състояние на групата не може да не вълнува, това което става между хора, между комунисти и което става в мястото, с което се сверяваме – катедрата по марксизъм-ленинизъм. Тук е мястото да се намерят повече сили, за да се излекува това болно състояние на партийната група. Имам впечатление за всички членове на партийната група, къде по-точни, къде по-информативни в зависимост от съвместната работа. Някои познавам повече от 20 години. Всички говориха с нужната загриженост и болка, което показва отношение, че работата и партийния живот не са на ниско равнище. Продължително време е боледувано, партийната група е търсила лекарство, с вътрешни сили да се излекува. Проследих изказването на Митев, имаше много хубави моменти, адресирани с партийните решения, с Юлския пленум.

Но на взаимоотношенията малко се гледа като на машина, а не като между живи хора. Комунистите са живи хора. Хората са с болките си, взаимоотношенията извън катедрата, човек не може да реагира като механизъм. Митев е позалитнал доста. Едва сега Митев си поизмени реакцията. А неговите слабости бяха подчертани и всеки си каза и грешките.

(Сега, когато след десетилетия чета отново този текст се питам, кое го накара да твърди, че всеки си е казал грешките? Целият текст изобилства с твърдения за мои грешки, а самопризнанията за грешки на останалите членове на групата трябва да се търсят с лупа.)

Но тези грешки да се превръщат в капитал, това не дава нищо за катедрата, на която ние залагаме. Не мога да одобря тази реакция. Може би някои неща Митев да ги е приемал болезнено, да не са го удовлетворявали, но най-напред човек трябва да се слага в знаменателя и да търси собствената си оценка и анализ на собствените си действия.

Партията има и си изработва колективно мнение и щом мнението на останалите като цяло е такова, това само по себе си е достатъчен повод да проанализираме своите действия. Размахвайки негативното в зависимост от подхода, резултатът може да бъде различен. Митев, аз съм организационен секретар и нито едно досие не съм искал от Личен състав. Дърева също така. Единствено Обретенов, когато се наложи, партийният секретар е оторизиран да работи с досиетата. Кой Ви дава на Вас право? Има партиен секретар. Нямаш доверие в партийния секретар. Има ли вузовски партиен секретар, той отговаря за тези дела. Подобни неща досега не е имало. Има ред, принципи, закони в партийната работа. На какво би заприличала вузовската партийна организация като водеща? Това са сериозни грешки.

Ще зависи като комунист от този разговор колко ще намерите сили да станете съдник на своите действия, да ги оправите и от там нещата да вървят.

Никой не отрича, че е допускал грешки, всеки допуска грешки. Въпросът е кой от нас в каква степен може да ги оцени и да изправи. Много зависи как ще върви Вашата лична собствена работа като комунист. Вашата катедра е тясно свързана с работата на целия ВУЗ. Мен лично не ме удовлетворява тази тетрадка, която сте въвели, защото имаме достатъчно трудности.

При разясняването на 50-то постановление, въпреки голямото доверие, Вие провокирахте 75% от въпросите. Аз бях филтър за да не подам тези въпроси, (курсивът мой ДМ) но и другата оценка – вашата идеологическа работа във ВУЗ-а е недостатъчна. Аз направих

-(А къде в устава на партията е записано това право да бъдете филтър? Вие просто криете информация от висшестоящите партийни органи – това липсва в протокола).

оценка за себе си конкретно по този въпрос и Вие сте задължен да си направите оценка за идеологическата работа. И искам да обърна внимание на Димитров и на партийния групов отговорник с тази тетрадка да се преустанови, защото може да ни доведе неща, с които да не можем да се оправим. Какво означава това „Ще ви бъдат ли ограничени свободите“ Подобни лозунги за прекалено голяма свобода има, който е напуснал партийните норми. Човекът е организирано същество, подчинява се и като се влиза в Партията се поемат всички ангажименти.

преди всичко имат задължения и по-малко права. Бих се радвал да покажеш вътрешни сили да се преоценят и преодолеят тези неща. Нито един не постави въпрос да ви съдим, но този разговор ако до тук не свърши, ако това стигне до партийния комитет да го решава, с перце няма да се галим. Който излиза извън рамките на комуниста сам отговаря за деянията си. Някои от нарушенията не са никак дребни.

/Митев: Стига да се докажат! липсва в протокола/

Партийната група ще даде възможност през това време в Съветския съюз да преосмислиш цялата работа. Държали сме и ще държим на Вашето отношение критично, принципно критично за подобряване на работата, никой не ни дава право да отминаваме слабостите, но ако този подход влече след себе си влошаване на идеологическата работа, учебния процес, климата, това не можем да го приемем и издигнем в лозунг в нашата работа.

Цв. Обретенов: След напрегнатата работа мислите едва ли ще текат. Ще споделя нещата като убеждения, които са съвсем оформени. Когато важни неща се говорят, слушам, а не записвам, за да мога асоциативно да си оформя мнението. Затова просто не ми харесва, че Митев непрекъснато записва, но така по-невярно и неточно ще възприеме отношението – тона, същността, въздействието на думите и фактите. И сутринта говореше за магнетофон.

/Митев: И ЦК работи с магнетофон./

Не зная, не зная за какви въпроси разговарят /

Митев: Би трябвало да научите./

По-важно е отношението. Митев при мене е идвал редица пъти за което не го упреквам. Отношение по споделяните факти и явления не съм вземал, защото съм чувствал, че тези неща трябва да се оценяват всестранно. Разбрах, че някои факти не стоят както той ги вижда. Някои от по-дребните са може би така. Но някои от другите, които правилно бяха окачествени като клюкарство са много съществени факти.

(Мисля че би трябвало да давате конкретни примери,, а не да си служите с общи твърдения. През цялото заседание изобилстват общите твърдения по мой адрес, би трябвало поне вие като партиен секретар да давате конкретни примери, например кои от примерите дадени от мен не стоят както аз ги диждам?)

Тези факти са много сериозни и трябва да се обсъдят по-задълбочено. Върху какво Митев трябва да помисли? Тук е около седем години и в по-голяма част от времето е приемал нещата в тази катедра добре. Тогава защо изведнъж става обратно? Може ли колектива като цяло да се промени и кое е по-логично: колектива да се промени или един човек. Митев каза, че действа от принципни позиции. Въпросът е до подхода. Ако подходът е неправилно избран, ефектът е отрицателен. Върху тези две неща – кое се е променило и собствения подход много сериозно трябва да се помисли.

Много резервирано приемам тази декларация за раздаването в Института. Заместал, секретар на катедрата и ако това е раздаване, това е малко раздаване. Това е старателно изпълнение на задачите, но това не е раздаване. И тази услуга, за която наблегна, това е мечешка услуга, щом като след време ще се гледа така на тази услуга. Мисля че действително си поел ангажимента самовнушавайки си да оправиш всички недъзи, но подходът не във всичко е удачен да бъдеш съдник на хората в катедрата. Щом имаш и ти слабости, не можеш да бъдеш съдник. Това може да бъде колективен орган или човек доказал. Това, което правиш с хората в катедрата, минава нормите. Защо не поставям въпроса за апартамента. Дано да е така, че се забелязват положителни неща. Този въпрос измъчи институтското ръководство.

/Митев: Затова стаята стои празна, а в Пловдив има много празни апартаменти./

Борбата за апартамента те изнерви и ти си го казвал на мене, че това те е променило.

(Не съм ви казвал такова нещо. Не си мислете, че ако бях получил разширението както бе гласувано от ректорския съвет, нямаше да отправя и да отправям критичните бележки към ръководителя на катедрата и други. Не се самозаблуждавайте, жилището няма общо с проблемите в катедрата – липсва в протокола).

И тук трябва да премислиш. Върху кое – в моите ръце не случайно попадна писмото на Н. Папазов изпратено до Панев. Това е официално писмо. В това писмо имаше една формулировка, върху която, ако аз бях секретар на ОК, щях да потърся отговорност: От Н. Папазов беше обърнато

внимание за недостатъчните грижи към хората от Пловдив и въобще за хората.

(Това е ваше обобщение, не на Начо Папазов)

Това е упрек на високо равнище. Кой го предизвика този упрек. Имаш ли основание да искаш разширение. В института има над 30 семейства с основание за разширение, имаше хора и на улицата. И в същото време ти ни накара да направим чисто закононарушение: Хората във ведомствените жилища не могат да получават разширение.

Бихте ли цитирали в кой закон е налице такава забрана?

И все пак дадохме една стая. Другата стая остана гостна на института. Не си даде сметка каква реакция настъпи до мене след като ти дадохме апартамента.

Друго нещо върху което трябва да си помислиш. Какво стана в нашата партийна група, в системата на обучението на партийните членове и безпартийните. Онова, което изнесе като доклад, беше много ясно, разбрано, но когато хората започнаха да задават въпроси, ти изпадна в една оценка, която сам си позволи неоснователно – отговаряйки конкретно на въпроси използваше Маркс, което не удовлетвори хората, не очерта въпроса, защото не познаваш подхода на ръководството, започна рязко и категорично да доказваш, че има недоглеждане, грешки; когато се поставиха конкретни въпроси препоръча да се отиде горе, когато казах, че и горе ходихме, изтъкна, че и горе има грешки. Къде е грешката горе. Спомена Маркс и ти казах „Остави Маркс“ , ти добави, че на някои хора в института им е удобно да тълкуват Маркс по този начин, не каза да се ревизира, но така излезе.

Не знаеш как е в Института и не можеш да даваш оценка, че в Института е постъпено не по партийному. А в нашата катедра едни колега каза, че в института няма партиен член, който да се погрижи за безпартийните. Един човек с добър произход. И в този момент ти подчертаваш, че в Института не е постъпено правилно. Фразата за Конарев беше неетична. На въпроса защо не е включен политикономист аз отговорих, че действително се ориентирахме към Конарев, той е по в течение, занимава се норми, документация. И ти се изрази че той е идвал при тебе да му преглеждаш и правиш увода на дисертацията.

Това е некоректно.

(Но е истина, а дали е некоректно да се казва истината?)

Върху това изявление, случайно или преднамерено изказано, трябва да се мисли. Конарев го познаваме, но да се говори пред хората, които не го познават, не може . Дискусията, която протече може би аз я раздухах, но не може да замълча срещу упреците за заплати, затова се обадих.

Защо цялостното отношение към партийната група е парадоксално. Обект на нашето внимание тази група е била многократно и то в нейните положителни неща. В тази партийна група сме се мъчили да хванем голямото и същественото, което допринася, а не дребното. Може да е съществено за отделни неща, но цялостно ти даваш съвсем отрицателна оценка: парт. група без партийност. Не мога да се съглася. Да оставим

партийните членове, но катедрата работи добре, без да смятам, че оценката е прецизна, но работи добре. И това, което стана за поръчението. Ангажиран си навън, но партийното бюро иска да те ангажира и в Института. Затова те настояват да те включат в доброволния отряд.

(Значи според вас е нормално да бъда освободен като партиен отговорник поради заетост като аспирант и веднага след това да бъда ангажиран като доброволен отрядник? Не ви ли се струва че тук се крие опит за гавра с мен? И защо не се заинтересувате колко други поръчения имам в Института и извън него, а считате, че поръчението, което помолих да бъде отменено, е единствено?)

И тогава казах „Оставете, намерете друг човек, не си заслужава толкова пъти бюрото да се занимава и в партийния комитет да идва. Два или три пъти проведе разговор и с мене по този въпрос. Всички тези неща трябва да се гледат многопланово, а не само от себе си, от своя гледна точка. Не може на партийната група да даваме такава оценка.

Що се отнася до новите форми на работа: по принцип съм за такива форми, но при едно много сериозно преценяване. Ако една форма ще блесне само за форма, а ефектът ще бъде отрицателен, такава форма няма място. Аз се зачудих на думите „Дано да издържа“. Това не дава ли право на студентите да размислят по-нататък. Нашите студенти са доста умни и такива философски отговори, двусмислени отговори дават възможност да се тълкуват нещата. Има неща, които на нас не са ясни, но има неща сериозни, щом Митев казва, че ще се бори. Нашият разговор, колкото и тежък да беше е един полезен разговор и много ми се иска да вярвам, че Митев ще си даде сметка за резултата, който трябва да се получи от този разговор.

Концентрирането на вниманието спрямо него не е случайно. В нито едно от изказванията не улових недоверие, не улових желание да се сложи край на отношенията, просто да се подчертае, че с Митев не си заслужава повече да се работи, че с него е свършено. Присъствал съм и на такива разговори. Ситуацията е сериозна, но във всички изказвания има разбиране, болка; защо е породена тази болка? Бих казал и друго нещо: винаги съм се мъчил най-напред да видя себе си. Това трябва да определя и твоето отношение към тях, а от редица от тях ти трябва да се учиш. Нещата с тази сбирка няма да свършат . Необходимо е най-сериозна преоценка на най-съществено от страна на катедрата . Време имаш за тази оценка. Ще съдим за ползата от тази среща от бъдещото ти поведение. Докладът на Димитров е умишлено задържан, защото чувствах, че нещата са сериозни и трябва време за да се изяснят. Още малко време е необходимо и ти го получаваш естествено това време. Трябва да прецениш съвсем трезво. Разсъждавай. Важното е което си почувствал.

Отношението е определено колегиално.

Ако сегашното отношение на партийната група в катедрата към мен е определено колегиално, не ми се иска дори за момент да си представя как би изглеждало неколегиално отношение.

Н. Михов: Споделям напълно това, което се каза по отношение на Митев. На неговия самоотчет му отправих забележка, че е много критичен, но че не понася критика и не е самокритичен. Цялата реакция и на

събранието, и в разговор с мене потвърждава това. На следващо място отрицателно впечатление правят онези прояви като разпространяване на слухове, клюки, клевети. Митев обича да сочи факти , ще посоча най-крупните факти. Това, което е разпространявал за Димитров, по отношение лекциите на Дърева, Попова, Димитров, оценките, които е правил, за дисциплината на Дърева.

Другарю Михов, според теб разпространявам, слухове, клюки, клевети. Пак според теб Митев обича да сочи факти, обещаваш да посочиш най-крупните факти. Това, което е разпространявал за Димитров, Дърева, Попова, оценките която е правил, за дисциплината на Дърева. Смея ли да попитам защо не дадеш поне един конкретен пример за доказателство и илюстрация на обвиненията които сипеш по мой адрес. Мечтая да чуя от теб пример за това как се превръщам в критерий за партийната истина. Конкретен пример, на базата на който да докажеш, че неправилно съм преценил съответния факт.

Отрицателно впечатление прави това, че превръща себе си в критерий за партийна истина, за правилно отношение към служебните задължения. А случая с последната делегация, когато отсъства една седмица без да се обади на ръководителя на катедрата за мене лично е непонятен, независимо как ще го аргументира. Мене ме плашат онези превратни тълкувания, които той прави. В края на тазгодишното събрание др. Обретенов ми честити съвсем на шега освобождаването с думите „Извади ми душата докато те освободя“. Митев на партийното събрание направи изказване, че на него му дават партийно поръчение, а Михов го освобождават. Това вече след казаното на събранието има друго звучене. Митев търси факти срещу колегите си.

Колега Михов, не е нужно аз да търся факти срещу колегите си. С фактите аз се сблъсквам без да ги търся. Животът ми ги предлага без да ги търся .И вие с изказването си в момента, с твърденията си че разпространявам слухове, клюки, клевети, че правя превратни тълкувания, без да дадете поне един пример за такива слухове, клюки и клевети, за мое конкретно превратно тълкуване, ми натрапвате пореден случай за некоректно отношение към истината.

Защо Митев е ходил при Балтаджиева. Поставям въпроса, защото правих протокола на партийната група за представянето. Защо след като и той даде положителна оценка ходи при Балтаджиева за събиране на аргументи. Митев прави една непочтена ревизия на някои стари свои схващания, аспекти на поведението. Един пример – преди 1-2 години, когато Дърева се наложи да отсъства, с ентусиазъм изрази готовност да я замества. В нов вариант той разсъждава така – парите на тези които работят, които вземат часовете. Тя тогава отсъства ли, отсъства, но парите ги взе. На него налага ли се да отсъства? Други колеги вземат ли часовете? Той получава ли парите?

/Митев: На мене са ми взети следните часове - другарката Дърева със задочниците преди една година, които часове аз и компенсирах след това, вземайки вместо нея, нейни часове. С Андреев бяхме се уговорили да разменим взаимно часове. Няма случай в който някой да е взел часове вместо мен и аз след това да не съм влязъл вместо него в неговите часове, другарю Михов, не клеветете!/.

Въпросът е принципен. Що се отнася до отношението на Митев към Димитров искам да кажа, че той решително пречи на утвърждаването на принципа на единоначалието. Не искам да кажа, че Димитров е идеален като човек, но целенасочено се виждат само отрицателните неща, разбутва атмосферата в катедрата. Обстановката в нашата катедра е добра. Това пролича на последното събиране. Лошото е че с тази тетрадка и някои други неща

Митев оказва влияние и върху студентите.

Разговорът смятам за полезен, защото всички ще си изясним нещата. Но лично се съмнявам, че Митев ще си направи някакви изводи. Смятам, че при него бедата идва от там, че той счита че губи и никой от колегите не го подкрепя не защото не е прав по същество, а защото по тактически съображения няма подкрепа и губи. Не иска да прецени, че по същество греши и всички колеги дават еднаква оценка. Освен това като цяло дори да приемем, че Митев се бори срещу отрицателните неща в нашата катедра, фактът, че той не е успял да убеди нито един член от партийната група в правотата си, доказва, че той не е прав, а греши. Ето защо начина, по който се бори срещу слабостите не спомага за решаването на тези слабости.

(Ще ви бъда безкрайно благодарен, ако ми посочите по-правилен начин)

Не смятам, че слабости няма, те са дребни, каза се, че колегите са скромни, гледат си работата.

Това е накратко. Що се отнася до промяната, смятам че промяната е по форма на поведението. Няма промяна на същността на поведението. Самото това поведение – магнетофон, „искам протокол“. Не искам протокол, защото ще носим всички отговорност. Трябва да се осъзнават тези неща. Що се отнася до стаята Стефанова му е казвала „Др. Митев, каква е тази работа, вие сте партиен член, лула тютюн не струва вашата политика, щом като не ви осигурят квартира“ . В тази безпартийна жена какъв извод ще се оформи?

/Митев: Тя го казва, не аз, а нейният извод е оформен./

Но това откъде е дошло до нея?

/Митев: Ами докажете, че аз съм го казвал на Стефанова и ме накажете/.

Вие пледирате най-често за принципност. Как ви се струва това използване на връзките, кое е принципно, партийно. Приемам че имате нужда, но при дадената обстановка? И аз съм в едностаен и имам две деца. Казвам тези неща не за да си откривам фронт, но понеже виждам тези черти, длъжен съм да спомена тези неща. Смятам, че Митев може би ще вземе отношение.

Митев: Искам да помоля, моята молба е, ако е възможно, да продължим разговора като се върна от Киев. Като се върна от София да се продиктува протокола и да мисля. Ако прецените какво е становището, тогава да продължим разговора.

Обретенов: Протоколът не може да се изнася извън България.

(И в Съветския съюз ли?)

Генов: Митев, ти не разбра една препоръка на др. Обретенов – откажи се, забрави кой какво е казал, анализирай целия разговор по смисъл, по съдържание, някой може да е казал една буква повече или по-малко. Анализирай по смисъл всичко онова, което се каза и дава ли повод за продължение на разговор.

Митев: Да се напише, самото написване ще мине през пръстите и очите. Може да се организира написването на протокола.

Михов: Смятам, че в тази форма няма да има завършен вид нашата работа на тази сбирка.

-43-

Обретенов: Митев, трябва да вземеш отношение и да кажеш, как приемаш разговора. Всички са уморени.

Михов: Нашият разговор трябва да има завършек. В какъв смисъл е трудността . Въпроса на Андреев – разбра ли духа на нашия разговор.

Митев: Мога да взема отношение – пределно ясно разбрах духа и мога да го обясня. Искам да кажа няколко неща в заключение на всичко това, което чух. Ако трябваше да прогнозирам протичането на разговора бих го прогнозирал точно така. Две неща: искам да отхвърля упрека и ще си позволя да помоля другаря Генов да потвърди моите думи „Не желая да излизам на над катедрено равнище , стига да не бъда аз захванат отнякъде“. Помолих ли другарката Попова да не раздухва въпроса за поръчението за да не излиза на над катедрено равнище, помолих.

/Генов: Говори, но аз имам въпрос – има ли някой да те е зачекнал освен в доклада, има ли някой друг да те дразни?/

Този пункт е съществен за мене, не видях тук онези неща, които изброих и са изпуснати от протокола на събранието.

/Попова: Ние отчитаме едногодишна дейност./

Водех учебната година на администрацията, на асистентите и т.н. Взех думата и отново 5 души ми говорят. Не може толкова просто да се обяснят нещата. Да се срещнем след като се върна, да съм си помислил. В края на краищата искам да взема становище по някои пунктове, не мога да реагирам на всички едновременно. Какво е най-общото впечатление – изразих го с една дума, направих си извод, заявих го на партийната група и казах още нещо на доц. Димитров, който не искаше да ме изслуша и тогава споменах за Вас, др. Дърева – между нещата има причинно следствена връзка, не смятате ли, че и у вас има причина за това, което е Митев?

Що се отнася до доц. Дърева, която ме обвини, че съм закъснял с изпита от кандидатския минимум вероятно поради това, че съм бил с делегация през юни, реагирах по следния начин – изглежда трябва да си уреждам нещата писмено, защото през м. май изразих своето становище пред другарката Дърева, че в Икономическия институт са обявили дата едва на 15 ноември. И аз сам съм ощетен, но през май, юни, юли, август, септември и октомври дати нямаше.

-44-

След това и на този отговор казахте, че все пак си мислите, че Митев би могъл да го съкрати и вмъкнахте делегацията. И аз реагирах, че на 11

септември заминавам с Тодор Живков за Чехословакия и *другарката* Дърева ме попита дали не мога да откажа на делегацията. Това като го разказах на човек от делегацията, ставаше дума, повтарям, за делегация на най-високо равнище, по време на пребиваването в Прага и без да цитирам имена, ми се отговори „Нормален ли е този, който те е запитал“?. Заради това твърде дълго се двоумях дали да приема да превеждам на тази окръжна делегация, но приех за да не ме упрекнат че софийските делегации ги приемам, а нашите не ги приемам. Да взема някакъв документ и да оправдая отсъствието си и третия вариант, който не избрах, беше да Ви послушам и да откажа. Не го избрах, не зная дали съм постъпил добре.

/Димитров: Защо не ни уведоми?/

Не ви уведомих своевременно затова, защото новият човек в протокола на ОК не е достатъчно опитен и до петък не можеше да ми каже дали ще има делегация или не. Опитах се в случай, че се потвърди делегацията да действам така, да се направи програмата така, че да си взема часовете. И в понеделник взех часовете, във вторник взех часовете. Да си кажа откровено не ми беше до уведомяване след като от другарката Дърева съм слушал репликата „Преводачеството ти е станало основна дейност“ при един случай, когато я помолих да ми вземе два часа, а след това аз да и взема. След това ми беше трудно и предпочетох да търся начин за оправяне на часовете.

/Димитров: Това се случва за втори път, преди това молеше Росица да уведоми тя Дърева, а след това сутринта пак се обаждаш на Росица. /

Помъчих се да кажа на Росица, че часовете са уредени. Дълбоко лична причина имам за да не се обаждам. За епитета към другарката Попова. Дълбоко съжалявам. Но когато изброявах серията от поръчения, които имам, казах, колко правилно или неправилно не знам, че съм си взел за цял живот едно партийно поръчение - трите деца. Другарката Попова каза „Да не съм те карала аз да ги раждаш тези деца? Аз ли съм виновна, че имаш три деца.“ /Следва цитат от Тезисите на Т. Живков за работата с младежта – стр. / Вие сте представител на Партията, вие сгрешихте и се подиграхте с партийната линия за стимулирането на раждаемостта.

Засегнахте ме на чувствителна струна и затова изпуснах обидната дума в състояние на афект, заради което, казах го няколко пъти, много съжалявам. Но от вас не съм чул съжаление затова, че ме нарекохте идиот.

Обретенов: С това отказваш да оценяваш нашата среща, кой колко е могъл да се ориентира.

Митев: Болшинството *упреци* са неправдиви, ще взема отношение. От срещата за мен има голяма полза. Тя за мен означава още една поука – истината е обективна, но не е автомат да се покаже и демонстрира сама.

Обретенов: Прогнозирал си срещата, как да го разбираме? Митев: Прогнозирах, очаквах, че след като стана онази разправия, ще се вземат мерки срещу мен. И Вие още преди една година трябваше да вземете мерки относно проблемите, за които ви казах. И това е записано, че не са взети мерки. Казах, че доцент Генов не потвърди епитета, който другаря Димитров точно каза, фактът, че тук се замълча психически болен и не беше

потвърдено, а беше доста замъглено. Отидох на разговор при другаря Генов – *обвиняван съм че разнасям, разпространявам*, аз признавам, че съм разговарял с другаря Михов десетки пъти, твърде много пъти съм разговарял с доц. Генов. След като имахме последната сбирка и казах, че на другаря Генов съм отговорил, че партийната група не е реагирала, че не постъпва от партийна гледна точка. Дори и другаря Генов е забравил много неща. Ако признае истината, ще бъде и срещу него. Другарят Михов много добре го е хванал, ако е вярно това и не го признае, вината ще е тяхна. Достатъчно зрял извод и добре е узрял. Ако даден факт говори във вреда на определен човек, заинтересован ли е той да го каже? Отсъства момента, че другарят Михов заяви по повод на заетостта ми във вечерния партиен университет и в дружество „Г. Кирков“

„Това е частна работа, това е един вид печалбарство“. Това от протокола липсва.

Като обобщавам имам предвид цялата действителност. Щом като критикувам, ако някой застане на моя страна, възниква въпроса защо ти не си го подкрепил досега. Тази мисъл ми се върти в главата. Но във всички случаи някой ще говори за съвест и ще се мъчи много. „Твоята е примитивна, моята е рафинирана“. Др. Генов, не играете почтено играта, след като ме нарекохте лъжец.

Вие автоматично изключихте варианта при който да сте разбрали, че искам да отида до София, но да не сте обърнали внимание, че става въпрос за три дни, при това в единия от тях сутринта си вземам лекцията и тогава пътувам за София. Вместо да допуснете и този вариант, че не сте обърнали внимание на второто, за Вас се оказа по-лесно и по-удобно да ме обвините в лъжа и да ме наречете лъжец. И след такъв случай още се чудите, че искам всичко да се записва за да остават доказателство. Парен каша духа. Това е недоказуемо в момента и това е слабото място. За съвестта става въпрос.

Обретенов: Не даде отговор.

Доц. Димитров е изключван. Това ми заяви другарят Генов. Димитров дали е имал субективна умисъл ми даде повод, когато заяви, че данък не се плаща, ако се прави темата по ТНТМ. Защо никой не ме поддържа? Защото всичките си крият съвестта.

,Обретенов: Кой в делегацията те е карал да даваш информация кой какво е казал за участието ти в делегацията?

Генов: Бях ли когато ти спомена какво ти е казал Радулов и Аройо. Ти донесе тази информация – изпъден от школата, а сега го прехвърли на мене.

Митев: Споделих и това беше преди години и не сменяйте датите. Уважавайте фактите. Много по-рано, още преди да бяха се появили пукнатините споделих по този въпрос и може да се открие коя година е било. Споделих с вас, че *съм чул от председателя на дружество Г. Кирков,* че Димитров е изключван *и че с връзки са го „оправили“*, другарката Дърева каза, че не е вярно, другарката Попова – не е вярно, *другаря* Генов – че е вярно.

Генов: Това не е вярно, не съм го казвал, вярно е....

Митев: Повтарям още едно нещо, за мен вторият извод беше това, което казах на партийната група – за мене има достатъчно поле за работа, студенти, аспирантура, деца, обществени изяви. На мене катедрата за това не ми пречи, с катедрата няма да се занимавам. Няма да пренебрегвам катедрата, но няма да се занимавам с онова, което по мое мнение е криво, а по вашето мнение е право. Съжалявам, че се изказах по въпросите. Казах ли го? Няма да се занимавам с катедрата.

Обретенов: Никой не те е натоварил да се занимаваш с катедрата.

/Другарю партиен секретар, не мислите ли че като член на партията, като комунист следва да се интересувам какво става в катедрата? /

Предлагам да свършваме разговора.

Митев: Ако днешната вечер беше спестена, ако се поискат партийните поръчения, ще се види каква е картината. В момента, в който ми беше поставено поръчението при тези стечения на обстоятелствата може да се види, че то беше възложено с цел да бъда уязвен и дразнен, а другарката Попова твърди, че на партийното поръчение се гледа много сериозни и неизпълнението му може да доведе дори до изключване от Партията. Казах „Другарко Попова, става дума че заменяте термините – не неизпълнение , а искане за отменяне и отменяне. Изглеждаше , че въпросът беше приключен. И след като другарят Андреев не ми каза нищо за това, че случаят е споменат в доклада, а след това научавам.... Попова: Партийната организация е взела отношение.

Митев: Няма формулировка, че е отменено за да не бъда наказан поради неизпълнение.

Така излиза, че вие сте ме спасявали от наказание. Благодаря, но не е вярно. Другарят Михов ми съобщи „Митев, поръчението ти отпада.“ Има три възможности. Във ВК доводите за отпадането се считат за уважителни, другият вариант отпада, защото отказва да го приеме. Ако поръчението е отменено, трябва да бъде съответно формулирано, Митев да си направи сметката . Формулировката че поръчението е отпаднало дава основание да се мислят различни варианти.

Обретенов: От тази среща нищо не прихвана.

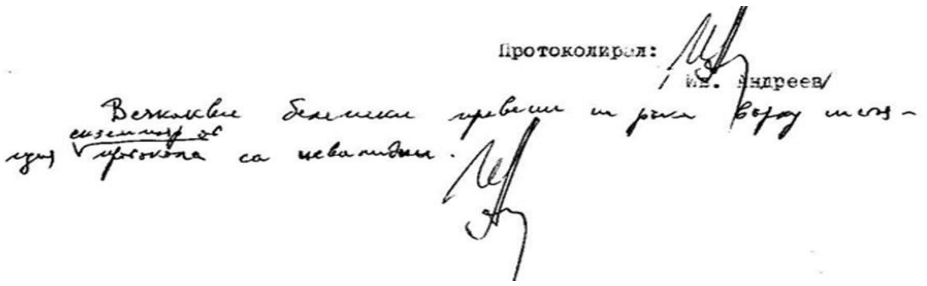
Михов: Няколко думи в заключение – на този етап др. Митев не си е направил необходимите градивни поуки . Може да вземем едно решение – престоя в Съветския съюз, това са четири месеца, да бъде време през което той да се опита да преоцени някои моменти от поведението към колегите. Ако това стане – добре, ако не стане ще поставим въпроса в партийното бюро

Митев: Не съм съгласен, че не съм извлякъл градивни поуки.

Дърева: Пожелавам Митев да не налага такова събрание.

Обретенов: Не пожелания, а действия ако няма.

Сбирката приключи в 20,40 часа.

А ето какво възнаграждение получи доцент Обретенов за позицията си в защита на Дърева, Димитров и другите ми противници по време на този петчасов маратон в който бях разпъван както се казва на кръст.

При първите избори за нови ръководства на пловдивските висши учебни заведения през 1983 година доцентът по химия от Висшия институт по хранително-вкусова промишленост Цветан Обретенов бе избран за ректор на Пловдивския университет Паисий Хилендарски. Той бе предпочетен пред многото хабилитирани и с по-висок ценз от него професори и доценти от университета, които с този избор до голяма степен бяха унизени, както и цялата партийна организация. По какъв начин е бил лансиран и наложен не знам, но сигурно не е било без намесата на първия секретар на ГК на БКП в Пловдив и член на ЦК на БКП Петър Георгиев и неговата съпруга Дафина Дърева. Горната снимка е от почетното табло на ректорите на ПУ. Тъй като по време на конфликта в катедра марксизъм той беше само доцент и кандидат на науките, за мен бе изненада че е посочен като професор и доктор на химическите науки и потърсих информация в сайта на Пловдивския университет. От там разбрах, че когато е бил избиран за ректор е бил само доцент и кандидат на науките но и че е бил наложен като ректор и за втори мандат, който най-вероятно е щял да изкара изцяло ако не бяха събитията от 1989 г.

Проф. дхн ЦВЕТАН ОБРЕТЕНОВ
(1983–1989)

1983–1987 доц. д-р Цветан Обретенов

(професор от 1991 г., дхн от 1988

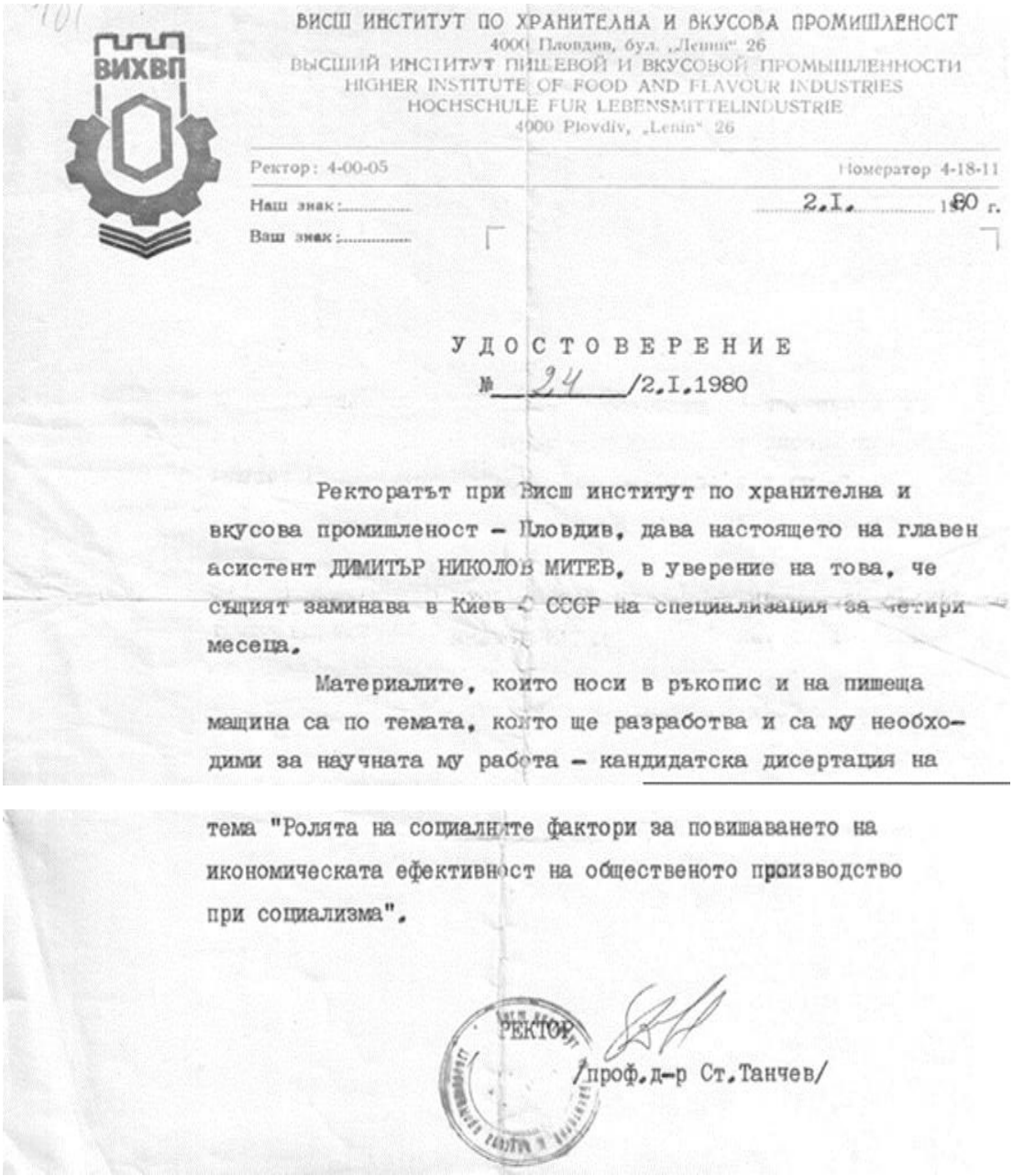
1987–1989 **доц. дхн Цветан Обретенов**

В сайта на Пловдивския университет е посочено, че той е избран за ректор като доцент, първият му мандат е пълен от 1983 г. до 1987 г.

За какви особени заслуги бе избран за втори мандат като ректор на ПУ, от 1987 г. до 1989 г. не ми е известно. След промяната през 1989 г. и отпадането поради това на мощната подкрепа от ГК на БКП в лицето на първия секретар на ГК на БКП Петър Георгиев е отстранен като ректор. Защо днес на почетното табло на ректорите на Пловдивския университет той е посочен не като доцент и кандидат на науките какъвто беше тогава, а като професор и доктор на химическите науки не ми е известно.

132 – Удостоверение от ВИХВП за специализацията в Киев.

ВИСШ ИНСТИТУТ ПО ХРАНИТЕЛНА И ВКУСОВА ПРОМИШЛЕНОСТ
4000 Пловдив, бул. „Ленин" 26
ВЫСШИЙ ИНСТИТУТ ПИЩЕВОЙ И ВКУСОВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ
HIGHER INSTITUTE OF FOOD AND FLAVOUR INDUSTRIES
HOCHSCHULE FUR LEBENSMITTELINDUSTRIE
4000 Plovdiv, „Lenin" 26

ВИХВП

Ректор: 4-00-05 Нумератор 4-18-11

Наш знак:..... 2.I. 1980 г.

Ваш знак:.....

УДОСТОВЕРЕНИЕ
№ 24 /2.I.1980

Ректоратът при Висш институт по хранителна и вкусова промишленост – Пловдив, дава настоящето на главен асистент ДИМИТЪР НИКОЛОВ МИТЕВ, в уверение на това, че същият заминава в Киев – СССР на специализация за четири месеца.

Материалите, които носи в ръкопис и на пишеща машина са по темата, които ще разработва и са му необходими за научната му работа – кандидатска дисертация на тема "Ролята на социалните фактори за повишаването на икономическата ефективност на общественото производство при социализма".

РЕКТОР
/проф.д-р Ст.Танчев/

132. Статия от Литературная газета с автограф от колегата старши асистент по марксистка философия

Николай Спасов. На 09.1.1980 г. колегата ми Николай Панайотов Спасов, старши асистент по философия ми предаде с автограф и в израз на най-добри чувства критична статия от съветския вестник „Литературная газета“, в която се разкриват безобразията на един ръководител на катедра. Приех това като мил израз на подкрепа за мен в конфликтната ситуация в катедрата.

В статията се описват псевдоприноси на професора в науката, но наред с другото и методите, с които ръководителят на катедрата се опитва да се разправи и отстрани един доцент, който си е позволил да го критикува. Сред тях са опити да се дискредитира преподавателската дейност на опонента чрез вписвания в дневника на катедрата за посещения на негови занятия; когато доцентът работи в библиотеката, ръководителят на катедрата пише че е неизвестно къде е когато отсъства от катедрата; когато доцентът доказва къде е бил, следва опит да бъде лишен от възможност да чете лекции и т.н. , и т. н.

След разнообразните опити да се справи с непокорния доцент, професорът, ръководител на катедрата, „излиза сух от водата“, т.е. не получава никаква санкция за действията си. Виждайки приликата между описаните в статията действия на въпросния професор и атаките срещу мен, Николай ми даде статията от Литературная газета с автограф с най-добри чувства. В тази враждебна обстановка в партийната група срещу мен неговото подаряване на статията с автограф за мен беше израз на много ценна подкрепа.

Освен това на няколко пъти при обсъждането на моите действия в катедрата той застана на моя страна, въпреки риска да стане обект на преследване. В края на краищата и той беше принуден с течение на времето да напусне катедрата във ВИХВП и да се премести във ВСИ където бях прехвърлен и аз.

109

На др Митев с най-добри пожелания Нейков

12 НАУЧНЫЕ

ЗАВКАФЕДРОЙ ДВИГАЕТ НАУКУ

Предстояло написать методическое пособие по элементам высшей математики для студентов медицинских институтов. Первым делом, конечно, надо было определить, что есть величина бесконечно большая и что — бесконечно малая. Завкафедрой обмакнул перо в чернильницу и задумался. Вообще-то определения эти давались различными авторами, наверное, миллион раз. Стоило раскрыть любой учебник, чтобы прочесть примерно следующее: «Бесконечно большая есть переменная величина, которая, начиная с некоторого момента, становится больше любого наперед заданного числа»; «Бесконечно малая есть переменная величина, стремящаяся к пределу, равному нулю». Но Завкафедрой как личность творческая хотел внести уже в самые первые, исходные определения что-то свое, неповторимо индивидуальное. Поэтому, подумав еще немного, он опять обмакнул перо и написал: «Переменная может называться бесконечно большой величиной, если все ее значения, следующие за некоторым бесконечно большим значением, по абсолютной величине будут больше любого наперед заданного положительного числа, как бы велико оно ни было».

Потом Завкафедрой принялся за бесконечно малую. Здесь он занял такую позицию: «Переменная называется бесконечно малой величиной, если все ее значения, следующие за некоторым значением бесконечно малой величины по абсолютному значению, будут меньше любого наперед заданного положительного числа, как бы мало оно ни было».

Позднее, когда пособие выйдет в свет, студенты будут ломать голову над этими определениями. Постой, постой, это как же получается: бесконечно большое — это то, что следует за бесконечно большим... А что же собой представляет это-то бесконечно большое, за которым следует то самое?

По поводу этих новаторских определений, созданных Завкафедрой, среди студентов будут стихийно возникать «митинги» и «круглые столы», однако Завкафедрой твердой рукой пресечет всякого рода дискуссии и полемики. И

Увы, знакомясь теперь с последующими абзацами, вызванными твердой рукой Завкафедрой (и отпечатанными сочным типографским шрифтом), начинаешь понимать, что очередной его труд уязвим не только с точки зрения русского языка и литературы.

Уже во втором абзаце Завкафедрой неосторожно написал, будто электрическое поле преобразуется в механическую, электромагнитную энергию и тем обусловливает функцию органов и систем живого организма, например, мышцы сердца. Позднее рецензент так прокомментирует это утверждение Завкафедрой: «Поля не могут превращаться в энергию — это ясно любому школьнику, изучавшему физику. В энергию может превращаться лишь сама энергия (другой ее вид) и работа».

Далее Завкафедрой захотелось объяснить студентам, что такое «блочная» схема: «Блочная схема составляется из отдельных... геометрических фигур, например, квадратов... Блоки схемы могут располагаться в различных местах... В равной мере они могут находиться не только в одном помещении, но и в одном футляре...»

домо откуда, из какой-то провинции, а туда же, рассуждает... Вы, говорит, уважаемый шеф, извините, довели кафедру до полного развала. Где, говорит, это слыхано, чтобы кафедра физики на своих лекциях не могла поставить ни одной учебной демонстрации, даже самой элементарной? Программу лекционного курса вы коверкаете как угодно: двадцать две лекции можете свободно втиснуть в двенадцать, а материал двенадцати растянуть на восемнадцать. И как, говорит, вам не стыдно допускать на своих лекциях различные безграмотные утверждения, типа «энергия — это сила, совершающая работу»?..

Хорошо бы еще тет-а-тет говорил, в своем кафедральном кругу, а то ведь записки всякие в ректорат пишет: не могу, дескать, смотреть, как студентов калечат.

Завкафедрой, естественно, говорит Доценту: «Уймись!» Раз сказал, другой, а тот не унимается. Ну, естественно, пришлось принимать меры. Поставил Завкафедрой вопрос ребром: дескать, в свете последних достижений космонавтики и современного прогресса резко возрос уровень требований к преподаванию высшей математики и электроники в медицине; к сожалению, мол, Доцент, при всех его положительных качествах, не разбирается в электронике и слабо знает математику, а потому преподавателем кафедры быть не может. Но вот беда: просто так устранить Доцента, ликвит

стройке благодарность объявляется по институту.

Что делать, приходится придумывать новый «ход», изыскивать дополнительные резервные возможности. Битва за чистоту науки продолжается.

Как-то отправляется Доцент в библиотеку над статьей работать. Понятное дело, Завкафедрой о том предупреждает. Отправляется этак себе он в библиотеку и не догадывается, что сам же себе приговор подписывает. Только закрылась за Доцентом дверь, Завкафедрой живенько командует: поставьте-ка ему, милому, прогульчик, напишите: мол, неизвестно где целый рабочий день провел. А там мы ему еще прогульчик соорудим, а там выговорешник за прогульчики влепим, а там уж и о расставании можно будет по душам поговорить.

Опять Доцент вывернулся. Нашлись у него свидетели: и как он предупреждал Завкафедрой, слышали, и как в библиотеке работал, а не в преферанс у соседа играл, видели.

Тогда Завкафедрой что делает? В сущности, ничего особенного — просто-напросто лишает Доцента права читать лекции: я, мол, посетил несколько его лекций — сплошная чушь. Месяц Доцент не читает, полгода, год, а потом вдруг Завкафедрой ему поручает в двухдневный срок под

ХОЖДЕНИЕ ЗА ДВЕ БЕСКОНЕЧНОСТИ

Современные сказки

Олег МОРОЗ

готовиться к лекции по нез комой теме, при этом пре преждает, что каждое его во будет контролировать «акустическими элементам Расчет простой: если даже меет Доцент за два подготовиться, перед ли «акустических элементов дос его всенепременно дро ну как пить дать, перепут

134. Доклад относно подмяната на документа за партийното ми членство.

До партийното бюро
на 170-та ППО – ВИХВП
тук

ДОКЛАД

от Димитър Николо Митев, главен асистент по политикономия
при катедра „марксизъм – ленинизъм – ВИХВП – Пловдив

Уважаеми другари,

Непосредствено след Нова година, в началото на м. януари научих от др. Тонка Кръстева от РК на БКП „Васил Коларов“, че е вдигната забраната за подмяната на документите на партийните членове от нашата ППО. Аз и казах че заминавам от 30 януари 1980 г. за пет месеца в ИПК – Киев и попитах, до кога е срока за подмяната партийните членски книжки. Тя ми отговори, че срока е до 30.6. 1980 година и че аз трябва да се обърна към секретаря на ППО в която членувам, за да ми бъде дадена оценка преди да замина за СССР, тъй като завръщането ми ще стане след крайния срок за подмяната на документите.

Веднага след този разговор аз информирах др. Андреев, партийния секретар на нашата ППО за този си разговор и той ми каза, че ще направи нужното, за да ми бъде дадена оценка на събранието на 16.1. В сряда, в мое присъствие др. Андреев и др. Златев правиха график на събранията за приемане на оценките. Моето име вписаха за м. март въпреки че др. Андреев знае, че тогава няма да бъдат тук. На въпроса ми в тази връзка той ме уведоми, че на 16.1- ще бъде дадена оценка и на мене. На 14.1. обаче ми бе заявено пак от него, че оценка ще ми бъде дадена след завръщането ми от СССР през м. юли. Тъй като това противоречи на информацията, дадена ми от др. Кръстева, моля случаят да бъде изяснен и по възможност да ми бъда съобщени мотивите за отлагането.

С уважение: (Д. Митев)

14.1.1980 г.
Пловдив

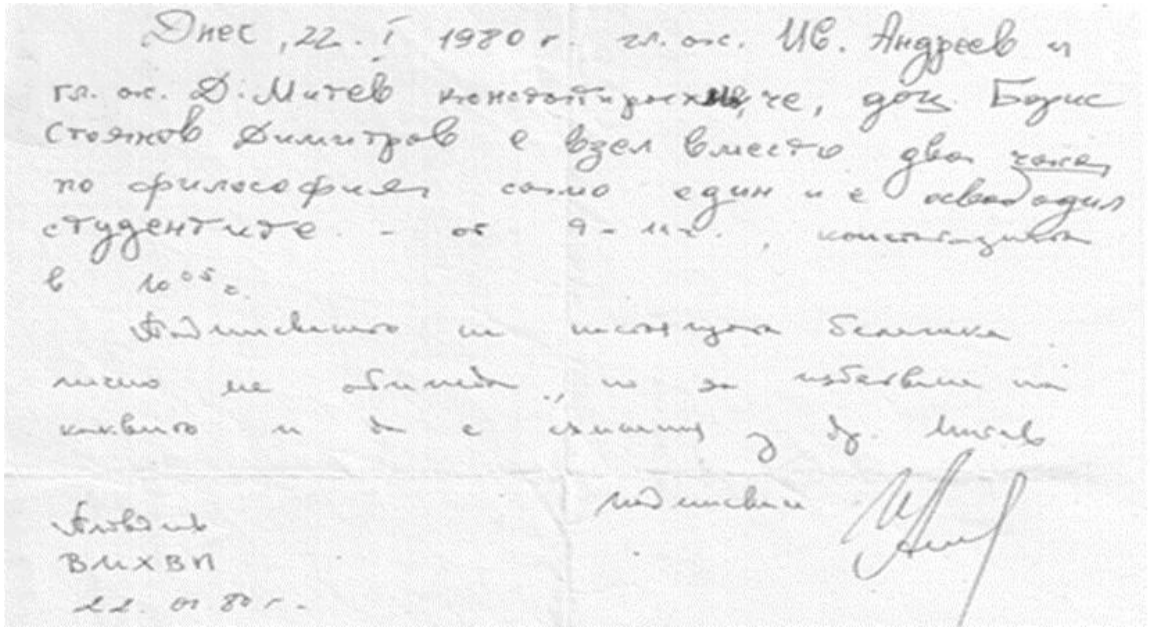
На този доклад не получих нито писмен, нито устен отговор. За мен този доклад беше в известен смисъл застраховка

Доклада пуснах защото в създадената ситуация не можех да изключа опит да бъда наказан за не подменени в срок документи като се върна от СССР. Вече знаех на какво са способни Димитров, Дърева, Генов, Попова и другите от партийната група.

135. Андреев потвърждава за по-рано освободени студенти от лекция, но това го обижда. Сведение от 22.1.1980 г.

Не беше изминал и месец от тази „историческа“ сбирка на партийната група, когато на 22.1.1980 г. двамата с колегата ми главен асистент по политикономия Иван Андреев, партиен секретар на първичната ни партийна организация по това време , забелязахме, че Димитров е взел само един вместо два часа и е освободил студентите си. Помолих Андреев да потвърди с подписа си този факт. Той не ми отказа, но написа, че настоящата бележка лично го обижда, а подписва за да избегне какви и да било съмнения от страна на мен. И така партийният секретар се обижда

когато от него се иска да потвърди случило се събитие, касаещо прекия му ръководител, вместо да потърси сметка от него след като е нарушил дисциплината. Тогава в главата ми мина само едно – ех, партийо, партийо! Щом от катедра „марксизъм-ленинизъм“ е избран такъв партиен секретар, който се обижда когато му искат да документира факт с подписа си, какво ли е положението в другите организации?

136. Доклад „За ефективна обратна връзка със студентите при преподаване на политическа икономия“ .

СПЕЦИАЛИЗАЦИЯТА В СССР - КИЕВ

Започна моята специализация в Института за повишение на квалификацията към Киевския държавен университет.

По повод на нападките на заместник- партийния секретар на ВИХВП доцента по микробиология Мургов и натиска му да спра използването на тетрадката за обратна връзка със студентите в ИПК Киев в рамките на методическата специализация подготвих и изнесох научен доклад пред методичен семинар „За осъществяването на ефективна обратна връзка със студентите при преподаването на политическа икономия“. Просто се налагаше да използвам авторитета на „Института за повишаване на квалификацията“ – Киев за да се защитя и да продължа да използвам тетрадката да обратна връзка със студентите. По тази причина първото, което направих по време на специализацията бе да напиша и защитя доклад на тема:

ЗА ЕФЕКТИВНА ОБРАТНА ВРЪЗКА СЪС СТУДЕНТИТЕ

ПРИ ПРЕПОДАВАНЕТО НА ПОЛИТИЧЕСКА ИКОНОМИЯ

(Димитър Н. Митев)

Необходимостта от обратна връзка при управлението на различните процеси е общопризната и теоретически, и практически. Тя е налице като основен момент и в учебно-преподавателската и идейно-възпитателната

работа във ВУЗ. Установяването на устойчива и ефективна обратна връзка между студентите и преподавателите е особено нужно при преподаването на обществените науки, което се характеризира с редица специфични черти в сравнение с техническите, технологическите, математическите и други природонаучни дисциплини. От друга страна и преподаването на всяка една от обществените науки има своя специфика, така че това налага по-нататъшна диференциация на използваните специфични методи и форми на преподаване.

В настоящата малка по размер статия не могат да бъдат посочени и изяснени всички особености на преподаването на политическата икономия във ВУЗ в сравнение с останалите обществено-научни и природонаучни дисциплини. С оглед на проблема за необходимостта от осъществяване на ефективна обратна връзка със студентите обаче се налага да бъде посочено като съществено обстоятелството, че студентите се срещат с политическата икономия като наука до голяма степен с оформени представи (верни и неверни) за механизма на обществените отношения и в частност на производствените отношения. Това обстоятелство свидетелства, че проблемът за обратната връзка в никакъв случай не бива да се подценява, както това за съжаление се случва в практиката.

Наличието на определени представи в главите на студентите за заобикалящата

ги обществено-икономическа действителност налага преподавателят да ги опознае. Без познаване на тези изходни представи преподавателят по политическа икономия не може достатъчно ефективно да превръща политикономическите знания в съставна част на мирогледа на бъдещите специалисти с висше образование.

За сравнение може да бъде приведен пример. Всеки вид конкретен труд изисква познаване на предмета на труда от страна на човека, извършващ трудовата дейност. В зависимост от степента на това познаване се избират средствата и методите за въздействие върху дадения предмет на труда. При преподаването на политическа икономия образно казано мисловният процес и мирогледът на студентите се явяват предмет на труда на преподавателя. Не е трудно да се разбере какво би станало ако например стъклото бъде обработвано не като стъкло със съответните му свойство, а например като желязо. В основни линии може да се каже, че приблизително същия отрицателен резултат се получава и в случаите, когато преподаващият икономически знания не се съобразява с качествените и количествените характеристики на представите на студентите за обществено-икономическата действителност у нас, в капиталистическите страни и в миналото и състоянието в настоящото им развитие.

Горните разсъждения още един път потвърждават необходимостта преподавателят по политическа икономия бързо да опознае изходното състояние на мирогледа на студентите, техните познания и представи за същността на капиталистическите или на социалистическите

производствени отношения, за законите, действащи в условията на капитализма и на социализма. Досега често пъти преподавателите получават обратна информация в тази насока чак по време на изпита. Такава информация от определена гледна точка може да се счита за закъсняла, тъй като може да бъде използвана през следващата учебна година, но не и за преминалите вече през курса на обучение студенти.

Преподаващият политическа икономия не разполага с естественонаучни средства за да изучи състоянието на обекта на своето въздействие. Той няма сонда за да проникне в мозъка на студентите, да се ориентира в техния мироглед и да запълва съобразно с това „белите петна“ в неговите познания за производствените отношения и икономическите закони. А не бива да се забравя, че преподавателят трябва да търси възможност за опознаване не само на изходното състояние, и на измененията, които настъпват като последица от неговата преподавателска работа.

Последните разсъждения по същество могат да бъдат отнесени към преподаването на всички научни дисциплини. За политическата икономия обаче те се отнасят с особена сила поради това, че много представите на студентите за икономическата действителност представляват изопачено и неправилно отражение на същата. За разлика от това при преподаването на химия например преподавателят също трябва да знае какво е научил студентът в предишните етапи на обучение, какво е равнището на неговите познания, но тъй като тези понятия се придобиват в огромна част посредством образователната система, те много по-рядко биват невярно отражение на обективната действителност, много по-рядко следователно са с ненаучен характер и много по-рядко влизат в противоречие със следващия преподаван материал. При политическата икономия положението е друго. Студентите придобиват представа, която представлява субективно отражение на обективната икономическа действителност не само в процеса на преподаването на политическата икономия, но и под въздействието на множество други фактори. Като се имат предвид превърнатите форми, маскирането и забулването на същността от формите на проявлението и, което е толкова характерно за икономическите процеси от една страна, а от друга страна навлизането на

младия човек в сферата на тези процеси първоначално без компетентно научно ръководство, става ясно защо представите на студентите за икономическите явления и процеси са много често ненаучни отражения на обективната действителност. Същевременно тази честота на срещаните ненаучни представи още един път потвърждава необходимостта преподаването на политическа икономия във ВУЗ да се съпровожда от ефективна обратна връзка със студентите през цялото времетраене на учебния процес. Без наличието на такава обратна връзка при равни други условия преподаването на политикономическите знания ще бъде винаги по-неефективно.

Формите и начините за осъществяване обратната връзка (това важи и за правата връзка – преподавател – студент) са най-разнообразни.

Преподавателят може и трябва да следи изражението на слушателите си, техните жестове, мимики, да долавя отделни реплики. За да осъществява пълноценно обратна връзка в описаните разновидности, преподавателят не бива да чете лекцията си, а трябва да я разказва за да е в състояние на непрекъснат зрителен и слухов контакт с аудиторията. (Това съвсем не означава, че преподавателят не бива да прочете даден цитат или определени данни, а точно обратното, тъй като това допринася за по-голяма достоверност и научност на лекцията).

Преподавателят може и трябва с въпроси в течение на лекцията да проверява поне отчасти, в общи линии, степента на усвояването на преподавания преди това материал и да узнава предварителните представи на студентите по въпроси, които за първи път им се поднасят в курса по политическа икономия. За целта преподавателят трябва умело да включва дискусионни моменти, да

стимулира възникването на направлявана от него дискусия по време на лекцията и особено по време на семинарните занятия и упражненията. За нуждите на ефективната обратна връзка може и трябва да се използват индивидуалните и груповите консултации. Много добри възможности за такава връзка се създават при участие на преподавателя в организирани от студентите и тяхната комсомолска организация излети, чествания и други събрания на студентите. В такива случаи неформалният контакт дава особено ефективна, непосредствена обратна връзка със студентите. Важно условие обаче е изискването присъствието на преподавателя да не бъде натрапено. С преподавателската си дейност, с личностните си качества преподавателят трябва предварително да е предизвикал интерес у студентите, трябва да е предизвикал тяхното желание и той да бъде сред тях примерно на честването на рожден ден.

По времето на такива срещи разбира се се осъществява не само обратна, но и пряка връзка, при това не само по проблеми на политическата икономия, нещо повече, проблемите на политическата икономия дори съзнателно трябва да бъдат да бъдат оставени на заден план, особено при някои чествания. Умелото включване на различни проблеми от житейската практика дава възможност на преподавателя в хода на разговорите, дори по време на разказването на анекдоти да извлече информация за общата култура на студентите, за тяхната мотивация в учебния процес, по проблемите на любовта и брака, по въпросите на раждаемостта и т.н. Студентите с по-голям интерес посрещат онези преподаватели, които знаят не само преподаваната от тях дисциплина, но и с готовност споделят житейски опит и мъдрост, които умеят да учат без нравоучение как да се живее красиво, по законите на социалистическото общежитие.

Възможността за използването на такива срещи за опознаване съществува, но за съжаление тя рядко става действителност. Осъществяването на подобен

род взаимодействие между преподавателите и студентите в процеса на изучаването на политическата икономия е затруднено от липсата на заинтересованост от страна на много преподаватели, поради това, че такъв вид извънаудиторна работа практически не се отчита в натовареността им или пък отчитането е съвсем формално. Същевременно такива срещи и контакти със студентите предполагат преподавателят да гледа с любов на своята професия, да не си изпълнява задълженията формално, заради това, че му се плаща работна заплата.

Когато преподавателят обича и уважава работата си и своите студенти, тогава той е готов да „жертва“ по подобен начин част от своето свободно време. Студентите от своя страна чувстват кой ги цени и уважава и кой само формално изпълнява преподавателските си задължения. Спрямо първия те изпитват доверие и ценят възможността за контакт с него, а спрямо втория изпитват недоверие и нежелание за общуване дори когато са принудени. Спрямо първия те са готови да разкриват мислите, чувствата и проблемите си, спрямо втория не. Това означава, че само първият тип преподаватели са в състояние да осъществяват ефективна неформална обратна връзка със студентите си.

Горните мисли са породени от наблюдение на учебно-преподавателската и идейно-възпитателната работа в технологически ВУЗ при 120 часова програма за изучаване на политическа икономия. Лекционните потоци са големи – от 100 до 200 души, групите за семинарните занятия също са многобройни (25 – 30 души) и това от една страна затруднява индивидуализирането на аудиторната работа със студентите. На този фон толкова по-необходима се оказва извънаудиторната връзка, но за съжаление дори официални празници на студентите, например 8-ми декември, протичат без присъствието на много от преподавателите по политическа икономия.

Звучи дори като парадокс обстоятелството, че най-висшите представители на държавата и партията намират време в този случай да бъдат сред студентите, а преподавателите от идеологическите катедри подценяват често този празник. По такъв начин се пропуска още една удобна възможност за осъществяване на обратна връзка със студентските маси, при това в дружеска, неформална обстановка.

Независимо от богатите възможности за обратна връзка, които предлагат извън аудиторните контакти на преподавателите със студентите, все пак най-важно остава установяването на такава връзка пряко в процеса на аудиторната работа. Както вече бе посочено по-горе, начините и формите на обратна връзка по време на аудиторните занятия са разнообразни. Цел на настоящата разработка е да бъде споделен опит от практическото прилагане на една удачна форма за получаване на обратна информация от студентите. Става въпрос за въвеждането на специална тетрадка или дневник за обратна връзка.

Преподавателят още при първата лекция и в първото семинарно занятие съобщава на студентите, че преди първия час и в почивката между първия и втория час на тяхно разположение ще е оставена тетрадка, в която

те могат да вписват свои въпроси, критични бележки и препоръки (по желание анонимно или срещу подпис) във връзка с преподаването на политическа икономия или относно събития и факти от обществено-политическия и икономическия живот на обществото, които са предизвикали техния интерес. Преподавателят подчертава становището си, че е необходимо студентите да бъдат не само пасивна, но и активна страна в учебно-възпитателния процес и въведената тетрадка има за цел

именно да бъдат регистрирани и взети предвид интересуващите ги проблеми и техните критични бележки и препоръки по отношение на учебния процес. Въпрос е на необходимост, когато почувства че аудиторията се отнася с недоверие, може да приведе някои аргументи от рода на посочените по-горе за да докаже необходимостта от осъществяване на ефективна обратна връзка. Практиката показва, че студентите с удоволствие възприемат тази форма за контакт с тях. Въведените тетрадки започват да се изпълват доста бързо с въпроси. Обикновено се задават по един до три въпроса, но понякога се случва техният брой да надвиши дори числото 10. Характерът на тези въпроси е най-различен. За илюстрация ще бъдат приведени няколко примера:

а) „Вие казвате, че още класическата буржоазна политическа икономия съдържа вулгарни елементи доколкото разглежда капитализма като вечен. Не съществува ли опасност и марксистката политическа икономия да се превърне във вулгарна, ненаучна теория, тъй като тя утвърждава комунизма като вечен строй“?

б) „В лекцията бе казано, че стоката е историческа категория, че е съществувала винаги и че на определено стъпало от обществеото развитие, тя ще изчезне. Кога“?

в) „Къде ще прекарате празника на студентите осми декември“?

г) „Има ли влияние кризата в капиталистическите страни върху социалистическата икономика и освен това, не Ви ли се струва, че процесът на разведряването е спрял“?

д) „Има ли безработица при социализма и ако има, каква е нейната форма на проявление“?

Няколкогодишното употребяване на такива тетрадки показва, че студентите ги използват предимно за задаване на въпроси, но се случва в тях да бъдат вписвани и препоръки, които разкриват вижданията на студентите относно насоките за усъвършенстване на учебния процес и мястото на преподавателя в това усъвършенстване . Без да навлизаме в подробности, ще посочим, че студентите дават предимство на активните форми, на проблемното обучение, на наличието на диалог по време на лекцията и отхвърлят сухото, без актуализация поднасяне на материала. Критичните забележки се срещат много по-рядко и са адресирани предимно против проверките като начин за осъществяване на високо присъствие на лекциите.

Използването на тази форма за обратна връзка е практикувано от автора на настоящата разработка в условията на технически ВУЗ, където политическа икономия се изучава в трети курс и в условията на селскостопански ВУЗ, където това изучаване става във втори курс. Използването на тетрадката в условията на селскостопанския ВУЗ досега има само едногодишна история и не може да бъде още достатъчна основа за обосновани изводи, но все пак прави впечатление по-малката активност на студентите в използването на тетрадката и по-ниската степен на зрелост на задаваните въпроси.

След като изтече междучасието, в началото на втория час преподавателят прочита на глас зададените въпроси и изобщо всичко вписано в тетрадката ако студентите са я ползвали и в зависимост от количеството и характера на проблемите в течение на 1-2 минути посочва не отговорите, а как ще се процедира по-нататък. Тъй като хорариумът за изнасянето на лекционния курс по политическа икономия при 120-часовата програма е недостатъчен за разглеждането на много проблеми, трябва да се подхожда диференцирано към въпросите. Възможни са различни варианти. Тук с илюстративна цел ще бъдат приведени някои от тях без претенции за изчерпателност:

а) когато въпросът вече е бил изясняван на лекции или семинарни занятия е редно само да се посочи кога и къде е даден отговорът. Много често от характера на зададените въпроси личи, че примерно задаващият ги или е отсъствал от лекция, или е присъствал само тялом. В такива случаи е добре преподавателят да запита студентите дали са много желаещите да получат отговор или за болшинството отговорът е известен. Ако отговорът е ясен за болшинството, може да се препоръча задалият въпроса да се да се консултира с колегите си, които твърдят че отворът им е познат или пък да си припомнят часовете , които водещият лекцията или семинарното занятие е определил за
консултации;

б) когато зададеният въпрос ще бъде съставна част от материала, който ще се разглежда в предстоящи теми от курса, редно е да се посочи кога ще бъде даден отговорът като се изтъкне, че изясняването на проблема изисква познания, които още не са придобити и които ще бъдат получени в течение на следващите занятия. Хубаво е обаче преподавателят да даде възможност на онези, които желаят по-бързо да получат отговора отколкото е обещаният срок да се срещнат с него след свършването на часа или в обявените часове за консултации;

в) след отделянето на въпросите и проблемите, посочени по-горе, остават въпросите, на които трябва да се даде отговор в течение на същата лекция или семинарно занятие. В зависимост от техния характер те могат да бъдат изяснени в хода на втория час или в неговия край, като се отделят 5-10 до 15 минути за тази цел. Преподавателят в този случай трябва да прецени дали въпросите, които предварително е планирал за разглеждане в лекцията и семинарното занятие са по-важни или ново поставените въпроси изискват с по-голяма наложителност негова намеса. Ако предварително планираните

въпроси и проблеми са изяснени добре в учебника или друга общодостъпна литература, а ново зададените

въпроси наложително изискват бърз отговор, трябва да се посочи на студентите, че за да стане това, те трябва да прочетат от посочения им източник онова, което е необходимо да знаят, а няма да им бъде преподадено заради отговора на въпросите. Ако предварително планираните за разглеждане проблеми не могат да бъдат оставени за самостоятелно изучаване, а ново зададените въпроси изискват повече време за отговор, преподавателят би трябвало да посочи това и да не се наема на всяка цена да отговаря тезиснодекларативно, а да използва за целта формата на груповите консултации. Има въпроси и реплики на студентите, които просто налагат така да се постъпи [1]/.

г) когато зададеният въпрос представлява трудност за преподавателя и той не е мислил по неговия отговор или не знае отговора, в никакъв случай не е добре да се импровизира. Студентите ценят скромността у преподавателя и ще го разберат, ако той им каже истината и ги насочи поне къде да търсят отговор или им обещае сам да го потърси и в бъдеще да им го съобщи. Тук може да се приложи правилото за шофьорите: „Неуверен не изпреварвай!“

[1]/Така например при разглеждането на въпросите за разпределението според труда стана дума за Декемврийската програма за повишаване на жизненото равнище и един студент гласно заяви, че това е „куп глупости“. Очевидно би било грешка ако преподавателят започне да сипе упреци и заплахи след такава реакция. По-подходящо в случая се оказа: „Може би сте прав колега, но все пак това е твърдение без доказателства. За да ни убедите че сте прав за всяка от глупостите, че е именно глупост, ще ни трябва повече време за обсъждане и дискусия. Поради това насрочвам групова консултация за всички, а там ще имате възможност за около два учебни часа да ни убеждавате“. Стана прекрасен разговор, студентите го посетиха масово и се убедиха, че е лесно да се говори безотговорно, но не винаги е възможно да се докажат необмислени твърдения.

Необосновано самоувереният преподавател, който се стреми да докаже, че е всезнаещ, бързо става антипатичен на студентите и те престават да го търсят по вълнуващите ги проблеми.

Дадените по-горе примери в никакъв случай не отразяват нито цялото богатство от въпроси, нито всички възможни подходи при даването на отговора. Важно е обаче да се подчертае, че студентите посрещат тази форма с интерес и положително отношение, което свидетелства че тя заслужава внимание и практическо приложение. Въвеждането на тетрадката за обратна връзка носи полза както на студентите, така и на преподавателя, тоест на двете страни на учебния процес.

В какво по-конкретно се състои тази полза? Тя е разностранна и поради това трудно може да бъде изчерпателно описана, но все пак следва да бъдат посочени поне някои основни аспекти.

За преподавателя на първо място идва възможността да опознае по-добре обекта на своето въздействие. При системното използване на тетрадката в течение на много години може да се проследят и очертаят редица характерни белези на студентската аудитория, които се повтарят при всеки набор. Може да се получи систематизирана представа за типичните и нетипични въпроси, възникващи по всяка една от преподаваните теми. Преподавателят започва по надеждно да се ориентира в това кои проблеми по-трудно се разбират от студентите и кои по-лесно и може съобразно с това да преподава. Освен това преподавателят получава по-голяма възможност по косвен път (съдейки по въпросите) да съди за отношението на студентите към подготовката им по политическа икономия още в течение на учебната година, а не чак по време на изпита. С оглед на всичко това, с оглед на информацията, получавана чрез обратната връзка с всяка следваща учебна година преподавателят може да усъвършенства своите лекции, може да търси нови решения за по-разбираемо, достъпно и същевременно научно изясняване на проблемите.

Известно е, че преподавателят трябва да намери начин по време на лекцията да даде известна възможност на студентите за кратък отдих. Много пъти повод за това стават зададените въпроси, направените препоръки. Възникват например възможности да бъдат вмъквани в лекцията и семинарното занятие по подходящ начин отговори на политически въпроси, които студентите често задават. Лекцията по политическа икономия не може да бъде смесвана с политическа информация, но при умело използване на политикономическите знания не един път възникват възможности да се подскаже на студентите, че да се ориентираш по-добре в съвременния свят с неговите сложни проблеми е възможно когато си добре запознат със същността на икономическите, базисните явления и процеси.

Така че използването на въпросите на студентите по политически теми дава възможност за засилване на идеологическата функция на преподаването на политическата икономия и същевременно за внасяне на по-голямо разнообразие и свежест в хода на изложението, което предпазва студентите от по-бърза умора (особено когато лекциите или семинарните занятия се провеждат в неблагоприятни часове на работни ден). В този смисъл въпросите на политически и икономически (от областта на икономическата политика) теми създават благоприятна предпоставка за засилване на актуализирането на преподавания материал.

Понякога, при някои теми става възможно дори цял проблем да бъде поднесен едновременно и като теоретичен проблем, и като отговор на някой от въпросите, които студентите, пък и на само те, считат за „парливи“ и „злободневни“. В такива случаи вниманието на аудиторията максимално се изостря, а ефектът от работата на преподавателя расте.

Във връзка с използването на тетрадката за обратна връзка е редно да се посочи, че задаването на въпросите и правенето на препоръките и критичните забележки по анонимен път по същество може да бъде и е израз

и на известен страх и недоверие от страна на студентите към преподавателя. Оказа се обаче, че всяка година, с течение на времето, отначало по-плахо, а след това и по-масово, студентите започвате да се „престрашават“ и да вписват в тетрадката и своя подпис или да задават устно, т.е. неанонимно и онези въпроси, които според тях са „неудобни“.

Така че използването на тетрадката има своя възпитателен ефект, способства за скъсяване на прекалената понякога дистанция между преподавателя и студентите и постепенно подготвя студентите за по-академични форми на контакт с техните преподаватели. Заедно с това може да се констатира, че с течение на времето започват все по-често да се срещат компетентно зададени въпроси и това радва, след като преподавателят многократно при отговорите си е обръщал внимание върху важността на изискването образованият (съгласно дипломата за висше образование) специалист да е образован и фактически, тоест между другото да е в състояние и правилно да формулира проблемите и въпросите, които поставя.

Студентите в повечето случаи са хора мислещи и с обосновано самочувствие. Няма съмнение, че те приемат положително тетрадката за обратна връзка и останалите форми за осъществяване на такава връзка и поради това, че в края на краищата по такъв начин те получават възможност в известна степен наред с преподавателя да направляват учебния процес. Със своята реакция те могат да допринасят за намаляване повторенията, баласта, ненужната информация и т.н.

Разбира се понякога се случва и друго, не съвсем редно явление, при това особено на семинарните занятия. В периоди, когато студентите имат завишено натоварване по другите учебни дисциплини, се случва да се правят опити чрез задаване на много въпроси да се накара преподавателят да отговаря на тях и по този начин да се избягва проверка на нивото на тяхната подготовка за конкретни семинарни занятия по политикономия. Това налага преподавателят да внимава за да не се поддаде на тази студентска уловка.

137. Рецензия за доклада ми от доцент Хес – ИПК КИЕВ. 28.03.80 г.

За този доклад получих рецензия от доцент Хес, преподавателка в ИПК , която завършва със следното заключение:

„Мислите на др. Д. Митев, изложени в доклада, свидетелстват за неговото увлечение по педагогическата работа, творческия подход и решаване въпросите за методиката преподаването, за чувството за висока партийна отговорност за работата по подготовката и комунистическото възпитание на специалистите за нуждите на народното стопанство.

Ние сме на мнение, че опитът от неговата работа в частта за усъвършенстване на обратната връзка със студентската аудитория представлява интерес и напълно заслужава внимание и разпространение.“ Ето оригинала на цялата рецензия:

Р Е Ц Е Н З И Я

на методический доклад слушателя 49 набора кафедры политической экономии института повышения квалификации преподавателей общественных наук при Киевском госуниверситете тов.Митева Д.Н. на тему: "Осуществление обратной связи со студентами при преподавании политической экономии".

В докладе вполне обоснованно отстаивается мысль о том, что эффективность преподавания политической экономии во многом зависит от способности преподавателя вникнуть в лабораторию мышления студентов и умения направить их познавательную деятельность на познание истины с правильных, классовых, партийных позиций.

В представлении студентов многие социально-экономические явления воспринимаются поверхностно, подчас в извращенном виде. Задача преподавателя состоит в том, чтобы помочь им вникнуть в сущность этих явлений, выяснить кажущиеся и действительные противоречия, познать закономерности развития социалистических производственных отношений.

Одним из давно испытанных способов установления обратной связи со студентами, проникновения в их сознание является вопросно-ответный метод общения преподавателя со студенческой аудиторией. Эффективность данного метода усиливается, если вопросы ставит не преподаватель, а студенты. В педагогической практике этот метод не отличается новизной. Вопросы в устной или письменной форме всегда задавались преподавателю. Это всегда требовало от преподавателя готовности на них отвечать и способствовало совершенствованию процесса преподавания.

Новым и заслуживающим внимания в опыте работы тов.Д.Н.Митева является: во-первых, попытка найти пути для вполне откровенного разговора студента с преподавателем (вопросы могут задаваться анонимно);

во-вторых, желание систематизировать эти вопросы для углубленной работы над преподаваемым курсом и наблюдением за развитием уровня познавательной деятельности студентов (ведение тетради, в которую студенты записывают возникшие у них вопросы, вполне приемлимо для данной цели).

В условиях проблемного обучения этот способ установления обратной связи вполне оправдан, т.к. активный поиск истины со стороны студенческой аудитории, предполагаемый проблемным обуче-

нием, усилится, поток вопросов увеличится. Методическая работа в части их систематизации и характера, способов ответов на них тоже должна совершенствоваться.

Разумеется, это потребует от преподавателей дополнительных усилий в части совершенствования собственной квалификации, на что и ориентирует работа высшей школы на современном этапе.

Мысли тов. Д.Митева, изложенные в докладе, свидетельствуют о его увлеченности педагогической работой, творческом подходе к решению вопросов методики преподавания, о чувстве высокой партийной ответственности за работу по подготовке и коммунистическому воспитанию специалистов для нужд народного хозяйства.

Нам представляется, что опыт его работы в части совершенствования способов установления обратной связи со студенческой аудиторией и представляет интерес и вполне заслуживает внимания и распространения.

Руководитель методического семинара доцент кафедры политэкономии ИПК при КГУ — Гесь С.Э.

Гесь С.Э

28.03.80г

Секретарь Кононова Е.А

138. Писмо от Киев до Будимир Митрович – 7.II.1980 г.

~~117~~

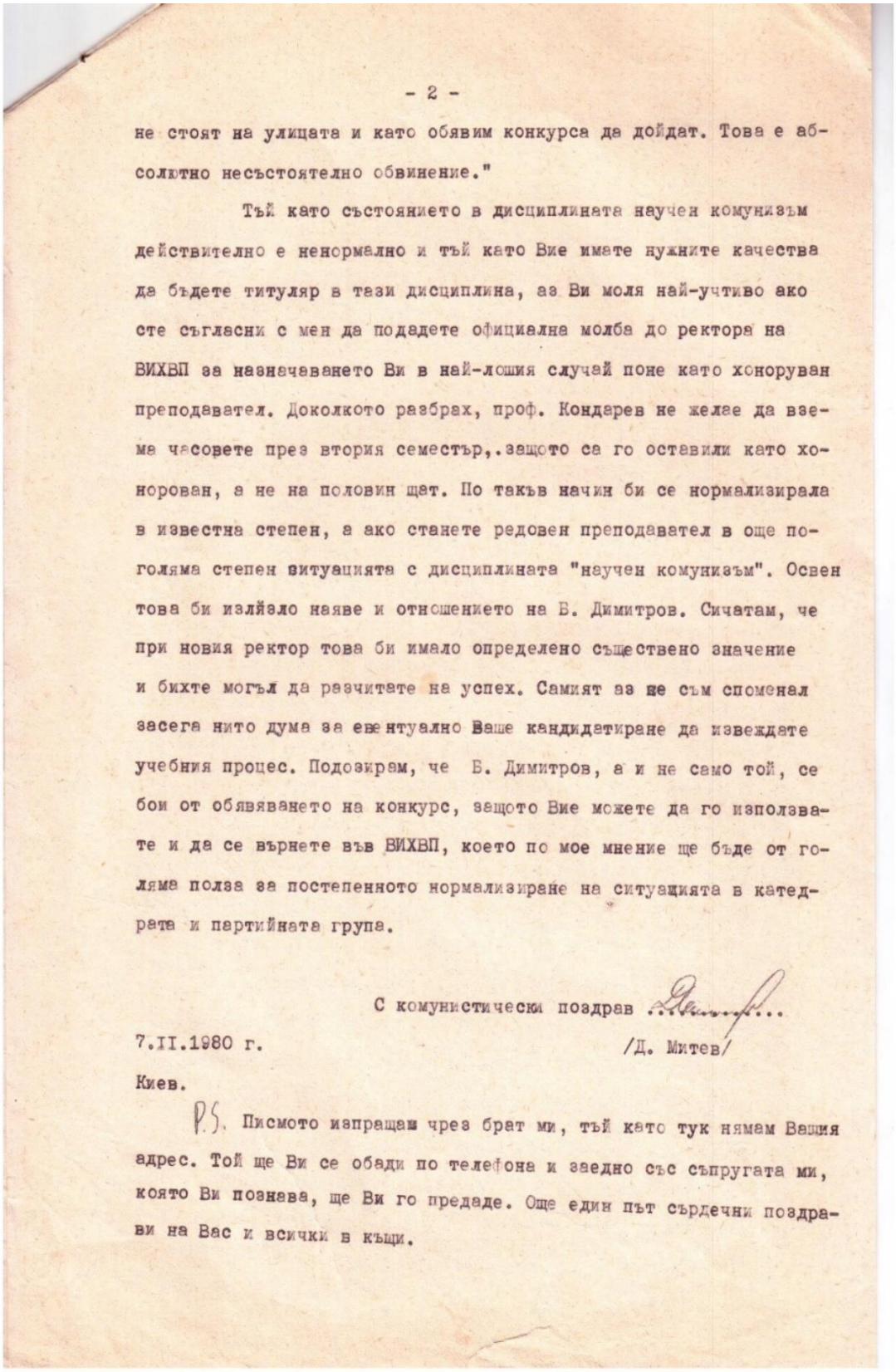
Здравейте, другарю Митрович,

Преди всичко приемете моите най-сърдечни поздрави от Киев, от ИПК, където в момента се намирам. Събитията през януари се развиха толкова бързо, че аз не можах да се срещна лично с Вас и да Ви разкажа как стоят нещата по научен комунизъм след разглеждането на отношенията между мен и партийната група в присъствието на партийния секретар на ВК и неговия заместник. Картината се повтори - срещу фактите бяха посипани хули, но аз не съм човек, който би се смутил от това, тъй като знам с какви средства действуват колегите ми.

Всъщност няма защо да Ви занимавам с всички аспекти, Вие добре може да си ги представите. Протоколирано е мое изказване със следния текст: "Още един въпрос. Нашата специалност "научен комунизъм" работи години наред без титулярен преподавател. Не се реагира. Ситуацията е ненормална и е крайно време да се вземат мерки. Не мога да си предствя, че в България не може да се намери преподавател по "научен комунизъм". Принципно не е издържан аргумента, че нямаме подходящ кандидат за да се обяви конкурс. Не сме обявявали и не са провалени конкурси. В катедрата не се проявява загриженост за една дисциплина, която е завършваща и ние сме я оставили в ненормално състояние."

По този въпрос В. Димитров ми отговори следното:

"За забележката по научен комунизъм. Не знаех колко много усилия съм употребил. Не може да се обявява по сегашните изисквания и нормативи на Министерството конкурс без да се има предвид за кого се обявява и без предварително да се съгласува. При това съм имал предвид указанието на доц. Гюлмезов и за това сега е изпратен професор, заслужил деятел, по предложение на отдела. По предложение на отдела сме в преговори с главния асистент от Свищов. Срещал съм се, но затова, че този въпрос не се урежда, не мога да нося вина. Нещата не са така прости. Преподавателите

- 2 -

не стоят на улицата и като обявим конкурса да дойдат. Това е абсолютно несъстоятелно обвинение."

Тъй като състоянието в дисциплината научен комунизъм действително е ненормално и тъй като Вие имате нужните качества да бъдете титуляр в тази дисциплина, аз Ви моля най-учтиво ако сте съгласни с мен да подадете официална молба до ректора на ВИХВП за назначаването Ви в най-лошия случай поне като хоноруван преподавател. Доколкото разбрах, проф. Кондарев не желае да вземе часовете през втория семестър,.защото са го оставили като хонорован, а не на половин щат. По такъв начин би се нормализирала в известна степен, а ако станете редовен преподавател в още по-голяма степен ситуацията с дисциплината "научен комунизъм". Освен това би изляло наяве и отношението на Б. Димитров. Сичатам, че при новия ректор това би имало определено съществено значение и бихте могъл да разчитате на успех. Самият аз не съм споменал засега нито дума за евентуално Ваше кандидатиране да извеждате учебния процес. Подозирам, че Б. Димитров, а и не само той, се бои от обявяването на конкурс, защото Вие можете да го използвате и да се върнете във ВИХВП, което по мое мнение ще бъде от голяма полза за постепенното нормализиране на ситуацията в катедрата и партийната група.

С комунистически поздрав .....

7.II.1980 г. /Д. Митев/

Киев.

P.S. Писмото изпращам чрез брат ми, тъй като тук нямам Вашия адрес. Той ще Ви се обади по телефона и заедно със съпругата ми, която Ви познава, ще Ви го предаде. Още един път сърдечни поздрави на Вас и всички в къщи.

139. Април 1980 г. От Киев до София и обратно за превод с Григор Стоичков на собствени разноски. (икономическо и научно-техническо сътрудничество)

По време на специализацията ми в Киев през м. април в България се проведе поредното заседание на смесената Комисия за икономическо и научно-техническо сътрудничество между НРБ и ЧССР. За да участвам в

него като преводач се завърнах на собствени разноски в България за пет дни и след това отлетях отново за Киев. Това беше всъщност първото заседание на което участвах като преводач след посещението в ЧССР на българската партийно правителствена делегация начело с Т. Живков през м. септември 1979 г. За мое съжаление то се оказа и последно. Председател на българската част на смесената комисия беше Григор Стоичков.

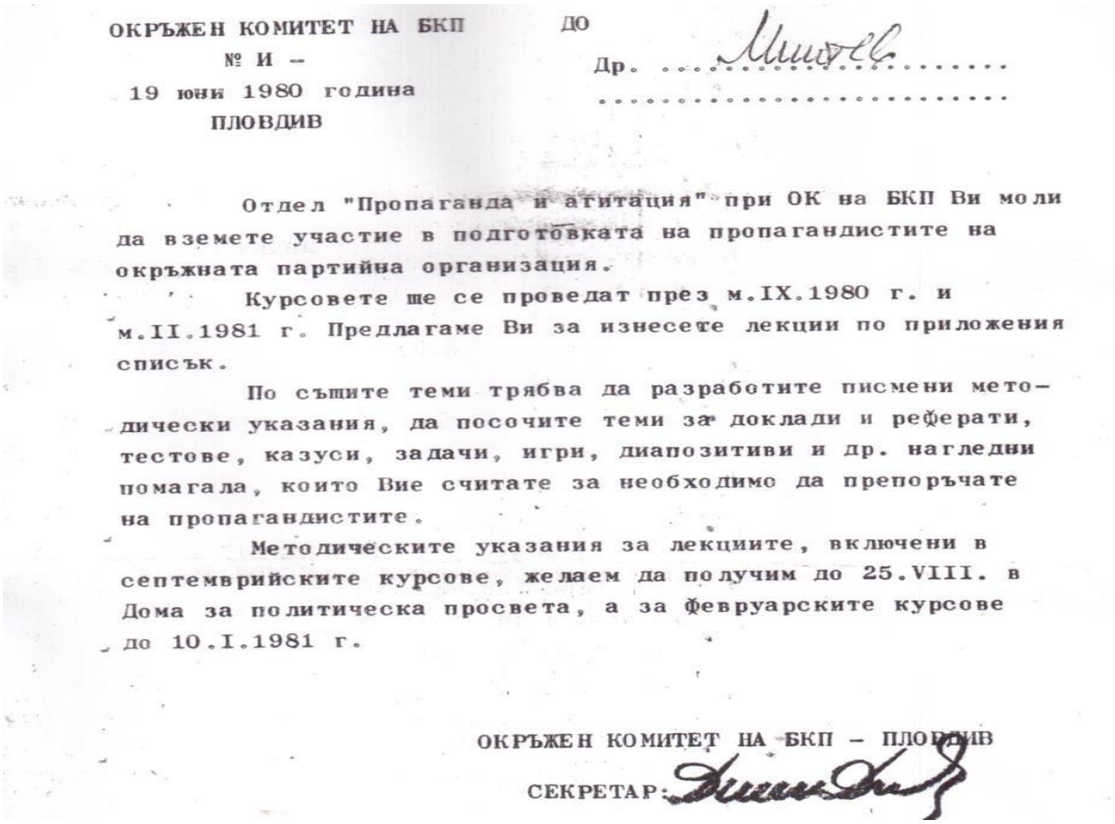
Предстоеше посещение на министър-председателя на ЧССР Лубомир Щроугал през есента на 1980 г. За участие в него като преводач не бях поканен. От протокола на Министерски съвет Ценка Петрова ми каза, че чехите водят преводачи и няма да искат такива от наша страна. Не знам дали бяха взети мерки да не се появявам пред Тодор Живков за да не си спомни за обещания разговор с мен. По протокол партньорът на Григор Стоичков трябваше да бъде приет от министър-председателя Станко Тодоров. Но когато пристига министър-председателят на ЧССР, протоколът изисква той да бъде приет от Т. Живков. А това очевидно е било потенциална възможност аз да превеждам на разговора. Но това е само мое предположение. А е възможно причината да е била и съвсем различна.

Защо Ценка Петрова не ми каза истината не знам. Истината не ми каза и ръководителят на протокола на Министерския съвет Йордан Кожухаров. Вместо това около една седмица аз получавах уклончиви отговори че още не е решено кой ще участва и покани да се обадя отново по телефона. Част от истината научих скоро след посещението на министър-председателя Щроугал от ново назначения търговски представител на ЧССР Николай Злоха (до този момент заместник – председател на плановата комисия на ЧССР) с когото се познавах от предишни делегации. Той ми каза че при преговорите са имали големи затруднения заради липса на преводач от българска страна. Подозирам, че това се е случило благодарение на намесата на члена на Политбюро и началник - на първия секретар Милко Балев. Той трябваше да се погрижи според Т. Живков да не се забрави за обещаната среща разговор. А дали е имало опит за въздействие и от Пловдив по линия на члена на ЦК на БКП и съпруг на Дафина Дърева Петър Георгиев мога само да гадая. Но не се съмнявам че са забелязали с огромно задоволство отсъствието ми като преводач.

И още един фрагмент от тази история. Около месец или може би два след заседанието на смесената комисия случайно минавах под колонадата на Министерския съвет и срещнах председателя на българската част на комисията Григор Стоичков. Не успях да го заговоря, защото той с осъдителен тон ме запита: „Митев, какво правиш тука“? Сякаш е забранено редови български гражданин да минава покрай Министерския съвет. Тогава още не знаех че до последно ще бъда държан в напрежение относно участието в преговорите на министър-председателите. Съдейки по тона, с който се обърна към мен Григор Стоичков, той предполагам вече е знаел, че от високо място не съм желан повече като преводач.

140. Писмо от ОК на БКП с покана да взема участие с лекции и указания при подготовката на пропагандисти през IX 80 г. и II 81

г.

ОКРЪЖЕН КОМИТЕТ НА БКП
№ И –
19 юни 1980 година
ПЛОВДИВ

ДО
Др. Минчев
.....

Отдел "Пропаганда и атитация" при ОК на БКП Ви моли да вземете участие в подготовката на пропагандистите на окръжната партийна организация.

Курсовете ще се проведат през м.IX.1980 г. и м.II.1981 г. Предлагаме Ви за изнесете лекции по приложения списък.

По сътите теми трябва да разработите писмени методически указания, да посочите теми за доклади и реферати, тестове, казуси, задачи, игри, диапозитиви и др. нагледни помагала, които Вие считате за необходимо да препоръчате на пропагандистите.

Методическите указания за лекциите, включени в септемврийските курсове, желаем да получим до 25.VIII. в Дома за политическа просвета, а за февруарските курсове до 10.I.1981 г.

ОКРЪЖЕН КОМИТЕТ НА БКП – ПЛОВДИВ
СЕКРЕТАР:

141. „ Вклад болгарского народа в победе над фашизмом.“ – доклад в Киев пред българския землячески клуб по случай 35 годишнината от победата в отечествената война – 1945 г.

По случай честването на този юбилей в рамките на специализацията ми в Киев подготвих и изнесох за българския землячески клуб доклад на тема: „ Вклад болгарского народа в победе над фашизмом.“ Ето неговото съдържание:

Българският народ добре познава същността на фашизма. Още през 1923 година, на 9. юни с фашистки преврат е свалено законното правителство, образувано след изборната победа на Българския земеделски народен съюз. Превратът е посрещнат със стихийно въстание на привържениците на БЗНС, в което въпреки неправилната по това време позиция на болшинството от членовете на ЦК на комунистическата партия, вземат участие и редови комунисти.

С помощта на III. Интернационал партията на българските комунисти бързо осъзнава своята грешка по време на деветоюнския преврат и възприема тактиката на организиране на въоръжено антифашистко въстание, което избухва през септември 1923 г. Въпреки изключителния героизъм на въстаниците въстанието завършва с неуспех. Фашистите установяват жесток терор в цялата страна. Избити са десетки хиляди синове и дъщери на българския народ. По този повод писателят Антон Страшимиров писа за фашистите: „Клаха своя народ тъй както и турчин не го е клал“. Въпреки неуспеха си, първото в света антифашистко въстание показа на европейската общественост кървавата и крайно реакционна същност на фашизма.

Същевременно, то изкопа дълбока пропаст между народа и фашистките управници в България, която не можа да бъде запълнена с никакви лавирания на българската буржоазия. Това е особено важно да се знае, тъй като с една или друга цел в различно време и в различни страни на света се правят опити за отъждествяване на българския народ с българския фашизъм.

Опитът от борбата на българския народ против настъплението на фашизма, за защита на демократичните свободи на народа, както и задълбоченият анализ на развитието на фашизма в началото на тридесетте години в Европа даде възможност на бележития син на българския народ и виден деец на международното комунистическо и работническо движение Георги Димитров да нанесе съкрушителен теоретичен удар на фашизма по време на Лайпцигския процес през есента на 1933 год. Защитавайки българския народ от нападките на фашизма, кой доказа, че българския народ не е „див“ и „варварски“, а че „диваци и варвари“ в България са само фашистите. Георги Димитров има огромна заслуга за разкриването на истинската същност на фашизма като власт на най-реакционните буржоазни кръгове и за обосноваването на тактиката на образуване на „единни национални фронтове“ за предотвратяването на настъплението на фашизма. Основните положения от неговия доклад пред седмия конгрес на Коминтерна звучат актуално и днес в борбата на народите от онези страни, където фашизмът отново се опитва на надигне глава.

Независимо от това, че народите в света по същество правилно разбираха същността на фашизма, реакционните управляващи кръгове на западна Европа и Съединените американски щати със своята политик поощриха развитието на фашизма в Германия, Италия, Япония и другаде разчитайки на него за нанасяне на удар по страната на съветите, за ликвидирането на социалистическия строй. Историята вече показа доколко техните сметки се оказаха правилни, че фактът си е факт – фашисткият звяр постепенно подчини на своето влияние пряко или косвено почти цяла Европа и се насочи през 1941 година към първата в света страна, в която властта принадлежи на работниците и селяните.

Българският народ посрещна с възмущение и гняв вероломната агресия на хитлеристка Германия против Съветския съюз. Българската работническа партия /комунисти/, работеща в дълбока нелегалност, в съответствие с директивите, дадени от Г. Димитров, който по това време се намира в СССР, издигна призив за въоръжена съпротива срещу хитлеристите.

Антифашистката борба в България се разгаря в сложни условия. За разлика например от съседна Югославия, която беше окупирана от хитлеровите орди, в България машината на фашистката държава не беше засегната и тя беше използвана най-активно за борба с постепенно разгръщащото и набиращо сила партизанско и съпротивително движение.

Така например през 1943 г. за смазване на все повече разрастващото се партизанско движение бе хвърлена стохилядна армия и големи жандармерийски съединения. Всички опити на фашисткия режим в България да сломи партизанското и съпротивителното движение с жестоки репресии, с масови разстрели, с препълнени концлагери, се оказаха

безуспешни. България не бе превърната в онзи спокоен тил , за който мечтаеха хитлеристите, воюващи срещу Съветския съюз. В настоящия кратък по обем доклад въобще е невъзможно да бъдат изброени всички акции на саботаж, които хвърляха хитлеристките влакове във въздуха, опожаряваха храни и облекла, предназначени за воюващите хитлеристки войски.

С масовите антифашистки и антивоенни настроения сред българския народ, както и с неговата безпределна любов към страната на съветите може да се обясни и това, че въпреки настояванията на Хитлер българският монарх и българската буржоазия не се осмелиха да изпратят български войски на Източния фронт за война срещу Червената армия.; Те добре помнеха случаите на побратимяване между български войници и войници от руската армия по време на Първата световна война. Използвайки по най-демагогски начин националистически и шовинистични лозунги, българският фашизъм отправи български войскови части за борба със съпротивителното движение в северна Гърция и в южните райони на Югославия. Но и там българските фашисти не можеха да бъдат съвсем спокойни. За пример може да послужи легендарният войнишки батальон „Христо Ботев“, който начело със своя командир Дичо Петров премина на страната на партизаните. Подобни случаи на преминаване на войници от царската армия на страната на партизаните съвсем не са изолирани явления.

Особено много се засили партизанското и съпротивителното движение след победата на Червената армия при Сталинград. Независимо от жестоките репресии броят на партизанските отряди, на бойните и саботажни групи непрекъснато растеше. В средата на 1944 г. те бяха вече десетки хиляди и се опираха върху помощта на над 20 хиляди ятаци. С приближаването на Червената армия към границите на България българските комунисти и патриотите антифашисти пристъпиха към подготовка на въоръжено въстание за сваляне от власт на фашисткото правителство и за установяване на работническо-селска власт.

Въстанието е успешно осъществено и на 9 септември 1844 г. е обявено ново отечественофронтовско правителство. През този период става и влизането на части на Червената армия в България, които са посрещнати навсякъде като двойни освободители /руската армия донесе освобождението на България от османско робство/. Гордост за българският народ е факта, че на нашата територия не е загинал нито един съветски войник.

Пред новото правителство на Отечествения фронт стояха много отговорни задачи, сред които на първо място бе организирането на участието на България в окончателния разгром на хитлеристкия звяр. Българското правителство и целият български народ чувстваха необходимост да бъде измито позорното петно, което нанесоха на България фашистките управници, въвличайки я във войната на страната на фашистката коалиция.

Българската комунистическа партия извършва огромна работа за реорганизирането на старата царска армия в армия от нов тип, способна да участва във войната за доразгромяване на фашизма и да защитава деветосептемврийските промени. „На 22 септември в армиите, дивизиите и полковете бяха назначени помощник-командири комунисти, ремсисти и неколцина членове на БЗНС, които с помощта на бившите войнишки

комитети, преобразувани след учредяването на помощник-командирския институт във войнишки активи, оглавиха морално-политическата подготовка на войската“. [1/]

Партизанските бригади, отряди и чети бяха включени в състава на армията и с постановление на Министерския съвет образуваха Народна гвардия. Комунистическата партия излезе с манифест за пълно и незабавно мобилизиране на всички народни сили за участие в Отечествената война, който „беше добре разбран и достойно изпълнен от огромното мнозинство на народа. Създаде се небивал ентусиазъм. Десетки хиляди доброволци от всички краища на страната се стичаха към казармите. В съкратен срок бе мобилизирана и подготвена 450-хилядна хилядна боеспособна армия….20000 партизани,

[1/] Данов А. „Отечествената война – 1944 – 1945“, София, Партиздат1972 стр. 9

10 000 бойци от бойните групи и близо 40000 доброволци бяха здравото ядро, около което се сплоти и израсна новата революционна армия, която по своя характер, цели и задачи, коренно се отличаваше от старата буржоазна армия“ 1/ На 17 септември българската народна армия е включена в състава на Трети украински фронт под командването на маршал Толбухин [2/]

[1/] История на България, т. III, изд. Наука и изкуство, 1964 г. стр. 49
[2/] Пак там, стр. 493

Западните държави и особено Чърчил изразяват явно нежелание България да участва със свои войски в окончателното разгромяване на фашистките орди. Независимо от това обаче с помощта на Съветския съюз на 5 октомври е сключена спогодба за участието на Българската народна армия в разгромяването на немските войски на Югославска територия. 3/

[3/] Пак там, стр. 493

За българският народ Отечествената война започва още на 9 септември 1944 г. , тоест в деня на победата на въоръженото въстание. Хитлеристките войски пресякоха северозападната граница на страната и се насочиха към град Кула. Незабавно бе организиран отпор - там бяха насочени партизански и войскови съединения и немците са прогонени от българска територия. Предстоеше участие на българската армия във военните действия срещу хитлеристите на югославска територия. Всички действия на Българската комунистическа партия са насочени към организиране на участието на нова България във войната. Партията разгръща широко народно движение под лозунга: „Всичко за фронта, всичко за победата“. Историческата необходимост от участието на България в разгрома на хитлерофашизма произтичаше от това, че победилият народ трябва да покаже на световната демократична общественост, че няма нищо общо с престъпната политика на бившите управници, да покаже солидарността на нова България със свободолюбивите народи начело със Съветския съюза за да може да извоюва справедлив мир и да осигури възможност за социалистическо развитие на родината ни. По този повод Г. Димитров пише: „…Ние трябва твърдо да знаем, че бъдещето на нашата

страна ще зависи преди всичко от оня реален принос, който сега като народ и държава ще прибавим към общите военни усилия за час по-скорошното разгромяване на фашистка Германия, за час по-скорошното победоносно завършване на войната и за установяване на нов, траен и справедлив мир…." 1/

За българския народ Отечествената война протече в две фази. През първата фаза на Българската народна армия заедно с Югославската народноосвободителна войска и войските на Четвърти, Втори и Трети украински фронтове трябваше да участват в освобождаването на Белград. Същевременно от юг немското командване започна бързо да оттегля на север мощната общовойскова групировка „Е" /Егея/, намираща се в северна Гърция с цел да прикрие пътя за настъпление на съветските войски към Будапеща и Виена. На българските войски е възложено да попречат на това оттегляне, прикривайки основните линии за придвижване на немските войски по долините на реките Ибър, Морава и Вардар. По сведение на началник щаба на войсковата групировка „Е" Ерих Шмид Рихберг „основната задача за предотвратяването на немските войски в Гърция съветското командване „възложи на току-що присъединилата се към него българска войска. Българският войскови контингент със своите добре екипиране и развърнати по военно-временните щабове десет дивизии в първа линия беше значителна свежа сила" 1

1/ Г. Димитров, съч. т. 11, стр. 152.

поле". 3/

След освобождаването на Ниш генерал-полковник Бирюзов посещава щаба на Втора българска армия и поздравява командването и личния състав на армията с успешното изпълнение на поставените задачи, като при това заявява" Падането на Ниш реши съдбата на Балканите"4/

2/История на България, т. III, стр. 497
3/ Данов А. Цит. Произведение стр. 31
4/ Пак там, стр. 32

---

1 /Данов А. Цит. произв. стр. 24

Придвижвайки се в трудни планински услови българските войски изпълняват поставените пред тях условия като проявяват огромен героизъм. По повод на боевете при Страцин генерал Бирюзов пише: „ При Страцин българските войски извършиха героичен подвиг. Те можаха да се справят с един силен противник, който имаше естествени и силни позиции. Въпреки всички препятствия, трудности и отчаяната съпротива на превъзхождащия противник българската войска можа с обход и с устрем да изтръгне победата.2/ Постигнати са редица сериозни победи като например разгромяването на елитната 7-а СС моторизирана дивизия Принц Ойген на 14 октомври и т.н. След боя пленени немски офицери заявяват: „ Ние действително бяхме страшилище на Балканския полуостров. Обаче сега още не можем да дойдем на себе си и да разберем как дойде този ужас, който изживяхме днес на бойното

Трудно могат да се опишат накратко героичните действия и на Първа и Четвърта български армии. Общо може да се каже че трите български армии, участвали в първата фаза на Отечествената война се справят успешно с поставените им бойни задачи, като дават 16463 убити и ранени. Успешното участие на българските войски в първата фаза на войната трябва да се оцени високо и поради това, че в хода на боевете те постепенно измениха своя характер и от защитници на фашисткия режим се превръщаха в героични борци, защитници на България от стремежите на англо-американските съюзници да се разпореждат със съдбините на България като със съюзник на Хитлеристката коалиция. В боевете си с българската народна армия хитлеристките войски загубиха 35000 убити, ранени и пленени войници и офицери, унищожени или пленени са 3200 моторни коли, 32 танка, 76 влекача, 2450 вагона, 35 локомотива, 377 оръдия и минохвъргачки, 1000 картечници, 20 самолета и т.н. [1/]

[1/] Данов А. Цит. произв. стр. 65

След успешното завършване на освободителните действия на българските войски на югославска територия започва втората фаза на Отечествената война на българския народ против фашизма. В края на ноември и началото на декември 1944 г. е сформирана на основата на 2-ро постановление на правителството на Отечествения фронт Първа българска армия в състав от около 130 хиляди души. Успешно е осуетен опитът на някои министри в отсъствието на министрите комунисти да попречат на участието на България във втората фаза на войната. Партията на българските комунисти полага огромни и успешни усилия за пресичане на вражеската агитация сред войниците на фронта и за повдигането на бойния им дух. Отменено е приетото в отсъствие на министрите комунисти 4-то постановление, армията е прочистена от фашистки елементи, пресечена е враждебната агитация на опомнилите се от удара на девети септември 1944 г. реакционни елементи, че войната ще бъде завършена успешно и без България и че след освобождаването на Ниш и Скопие, нейното участие повече не е нужно.

На 4 декември е публикувана заповед за поставянето на Първа българска армия под командването на Трети украински фронт, в която се казва: „Съветското командване ни нарежда рамо до рамо със своите войски. Дойде часът, в който трябва да се покажем достойни за честта, която ни се прави. Ръка в ръка със славните армии на Съветския съюз да продължим победния марш към бърлогата на звяра. Знайте, че съдбата на България ще зависи преди всичко от делата на армията, която ще участва в окончателното разгромяване на хитлеризма“. [1/]

1/ Данов А, Пак там, стр. 75

„През декември Първа българска армия се съсредоточава западно от Белград, а на 30 декември получава заповед да предаде заеманите от нея позиции на югославските войски и да се прехвърли в Унгария като премине в упорита отбрана по северния бряг на река Драва. Армията осигурява южния тил на Трети украински фронт, чиито основни сили в този момент са заети с освобождаването на Будапеща. В продължение на около два месеца

тя активно отбранява фронт с дължина над 160 км., а след това разделена на два корпуса, отбранява два участъка – западен и дравски.

През месец март, след превземането на Будапеща от съветските войски, хитлеристкото командване, виждайки опасността след евентуално настъпление на съветските, българските и югославските войски към Виена да бъдат прекъснати и последните им снабдителни връзки, изтегля нови войски от Западния фронт, съсредоточава ги в Унгария и планира да нанесе три удара едновременно – два срещу войските Трети украински фронт и един срещу Първа българска армия. През нощта на 5 срещу 6 март 1945 година хитлеристите минават Драва, започват настъпление срещу позициите на българската армия. Трудно е накратко да се опишат боевете.

Показателна е в тази насока телеграмата, изпратена до всички армии от фронта от маршал Ф.И. Толбухин и получена в щаба на Първа българска армия на 11 март. В нея се казва: „В най-ожесточени шестдневни боеве срещу девет танкови дивизии, една модернизирана и петнадесет пехотни дивизии, войските на фронта, включително и поверените Ви войски с най-голяма твърдост устояха и не позволиха на противника да сломи нашата отбрана, като му нанесоха изключително тежки загуби. Противникът изпитва остър недостиг на гориво. Необходимо е още 4 – 5 дни да се действа със същата безпримерна устойчивост и упоритост и тази авантюра на противника да бъде сломена, а танковата му група да бъде разгромена. Изисквам лично от Вас и от поверените Ви войски особена устойчивост в тези дни и постоянна готовност за решителния удар срещу врага.“ 1/

Боевете през март допринасят изключително много за формирането на трайна дружба между българските и съветските воини, те представляват нейния връх. На 15 март войските на Трети украински фронт завършват балатонската отбранителна операция и заедно с лявото крило на Втори украински фронт преминават в настъпление, започвайки Виенската операция. На 29 март в тази операция се включва и Първа българска армия, която изпълнява бойни задачи съвместно с 57-ма съветска армия. „на 30 март вечерта в Москва са дадени 20 залпа от 224 оръдия в чест на войските на Трети украински фронт и на Първа българска армия, а радио Москва предава заповед № 320 на Върховното командване, в която се съобщава, че войските на Трети украински фронт и Първа българска армия са пробили силните неприятелски позиции южно от Балатонското езеро и продължават да настъпват на запад “1/ Следват нови героични сражения, нови победи и две нови заповеди и салюти в Москва в чест на Трети украински фронт и Първа българска армия. Денят на победата заварва Първа българска армия в района на Еренхаузен и Марибор, в решително настъпление на запад.

На 11 май, напредвайки към Клагенфурт на австрийска територия българските войски се срещат с настъпващите от запад английски войски. От 16 май започва изтеглянето на Първа българска армия към Унгария, а от там, към родината. В тези последни дни на войната, на 13 май 1945 г. частите на югославската национално-освободителна войска не издържат на натиска на уставшата армия при Дравоград и се обръщат за помощ към Първа Българска армия. Още на следващия ден части на българската армия се отзовават на

молбата, разгромяват усташите, принуждават ги да капитулират и пленяват над 20 хиляди души.

На 13 юни в Белград е устроено тържествено посрещане на Първа българска армия с манифестация на нейни представителни части. Хилядното множество ги отрупва с цветя и издига лозунги за дружбата между двата славянски народа и техния по-голям брат – Съветския съюз. Маршал Тито награждава с ордени над 350 български офицери и войници.

240 дни продължи Отечествената война на българския народ против фашистките орди. 240 дни целят български народ, при извънредно напрежение на силите, даде всичко, което зависеше от него, за да може разорената и ограбена от хитлеристите и българските фашисти и без това слабо развита икономика на България да служи като надежден и сигурен тил на действието на българските войски. Революционните народни маси разбираха справедливия характер на войната против омразния фашизъм.

През 1946 г. на Мирната конференция в Париж се опитаха да отъждествят българския народ с българските фашистки управници и на тази основа искаха да омаловажат приноса на нашата страна за разгрома на фашизма. Делегациите на Съветския съюз и на народнодемократичните страни отхвърлиха незаслужените обиди по адрес на българския народ и защитиха исканията му за справедливо уреждане на неговото международно положение. На 26 август представителят на Съветския съюз, посланик на СССР във Вашингтон Николай Новиков в декларация на съветското правителство заяви:

„Съветската делегация, отбелязва като голяма заслуга на България това, че тя завърши бойната си подготовка и концентрацията на своите войски в един минимален срок, така че само два месеца по-късно българските войски, наброяващи повече от 2 дивизии, преминаха в настъпление, освободиха една голяма част от Македония и Сърбия, разбиха в боя 8 германски дивизии и оказаха значителна помощ на съветските войски, действащи на Дунав.

Българските войски активно участваха във войната против Германия и през целия следващ период, чак до разгрома на Германия… Участието на българските войски в настъплението на Червената армия на запад допринесе за по-бързото освобождаване на Хърватско, Словения, Унгария и Австрия и следователно за окончателната победа на Съюзните сили“ [1/]

1/ Данов А. Пак там, стр. 107

Българският народ е горд със своя скромен, но реален и достоен принос в победата над фашизма. Този народ, който нито за момент не се примири с фашистките управници в България и не прекрати борбата против тях, този народ, който нарече войната си против Хитлеровия фашизъм Отечествена и днес не е безразличен към опитите да бъде възроден в един или друг край на света фашизмът, и днес оказва своята подкрепа на антифашистките сили в света.

1/ В Божинов „Защитата на националната независимост на България 1944 – 1947 г. изд. на БАН, София 1962 г. стр. 158-159.

Подпис:

Димитър Николов Митев
главен асистент по политикономия,
катедра „марксизъм-ленинизъм“
ВИХВП - Пловдив

142. Част от Протокол № 24 от 12.06.1980 г. която се отнася за приемане на оценка за мен от партийно събрание на 170 ППО на БКП непосредствено след връщането ми от специализацията в Киев.

Протокол № 24

Днес, 12.06.1980 г. се проведе партийно събрание на 170 ППО. На събранието присъстваха 37 комунисти и отсъстваха по уважителни причини 11. За деловото протичане на събранието бе избрано ръководство в състав: председател Д. Манева, протоколчик Н. Ципорков. Председателстващият предложи и бе приет следния дневен ред:

1. Приемане на оценки на комунисти – докладват членове на ПБ.

Т. ПЪРВА.

Оценката на Стойне Тасев бе докладвана от Т. Златев. По оценката на Ст. Тасев станаха следните разисквания:

Ст.. Тасев – изрази съгласие с оценката и благодарност за отправените препоръки.

Р. Желева – изрази съгласие с оценката и заяви че познава др. Тасев като ярка, колоритна личност с добри методични възможности като възпитател и научен работник, с широка обществена изява.

Б. Димитров – отбеляза, че Тасев доказа, че и в катедра „чужди езици“ може да се прави научна работа. Проявява неуморна обществена работа като ръководител на ВУЗ-ия бригадирски щаб, културния клуб, председател на профкомитета. Съгласен е с оценката.

Г. Калбуров – съгласен е с оценката, познава Тасев като добър организатор и добър преподавател.

Д. Генов – изрази съгласие с оценката, познава го много добре като прави препоръка да бъде по-последователен и критичен.

Цв. Обретенов – изрази съгласие с оценката като изказа препоръка Тасев да подложи на анализ своите постъпки и ги разгледа по-обстойно.

Ст. Тасев – приема препоръките и сериозно ще се замисли над тях.

Оценката на Ст. Тасев бе приета с пълно единодушие.

Оценката на Т. Златев бе докладвана от Иван Андреев.

Т. Златев изрази съгласие с оценката след което станаха следните разисквания:

Г. Калбуров – (от същата катедра – б.м. Д.М.) поддържа предложената оценка.

Ст. Тасев – посочи че познава Т. Златев като бивш член на профкомитета, където се е проявил като самоинициативен, стриктен, делови и акуратен ръководител. Приема оценката.

Г. Марудов – познава Т. Златев като изпълнителен и точен, взискателен ръководител, приема оценката.

Д. Манева – познава добре Т. Златев, непринуден, грижлив и добър научен работник и ръководител.

Т. Златев – приема оценката и благодари за добрите думи.

Оценката на Т. Златев бе приета с пълно болшинство.

Оценката на Трифонка Попова бе докладвана от Н. Дириманова. По предложената оценка отношение взеха:

Д. Дърева- Познава отдавна Тр. Попова като отличен организационен работник още като курсистка в школата за партийни работници, като организационен работник ГК на БКП. Познава я като принципен човек, свързала живота си с партията. Приема оценката.

Цв. Обретенов – изявена творческа личност като организационен и научен работник, приема оценката.

Ив. Семерджиев – изключително съчетание на отличен научен работник с отличен организационен работник.

Б. Димитров – оценката е изчерпателна. Попова е сътрудник на когото човек винаги може да разчита, един от стожерите в катедрата по поддържане на здрава партийна линия.

Д. Генов – скромна, трудолюбива, дисциплинирана, всеотдайна комунистка, чиято дейност е свързана с провеждането на партийната линия и политика.

Д. Манева – в пълния смисъл на думата оправдава доверието на партията, висока принципност и любов към труда.

Тр. Попова – заяви, че ще има предвид дадените препоръки.

Оценката на Тр. Попова бе приета с пълно болшинство.

Оценката на Цветан Обретенов докладва Иван Андреев. По предложената оценка отношение взеха:

Тр. Попова – познава Обретенов още от идването му в института. Той едновременно се изгражда като научен работник, преподавател, общественик. Проявява отлични организаторски качества. Продължава с този добър метод на работа. Приема оценката.

Д. Митев – знае да заема принципна позиции, умее да се бори с трудностите. Продължава да стои на принципни позиции.

Д. Димитров – всички членове на нашата парт. организация познават Обретенов като общественик, тъй като той израсна по естествен път. За неговата учебно-преподавателска и научно-изследователска работа могат да се кажат само хубави неща. Винаги стриктно спазва дисциплината. Като научен работник навлезе в тематиката, след това тръгна по свой път и има хубави постижения. Присъствието на Обретенов в партийната организация ще даде своя принос, тъй като познава работата на парт. организация и на института. Когато имаме парт. събрания да бъде винаги при нас.

Д. Дърева – работата, когато беше парт. секретар, действително беше удоволствие. Той се очерта като личност. Обретенов има чудесни качества, че е много взискателен и към себе си и с това принуждава и другите около него да бъдат активни. В същото време е много скромен, за него е чужда показността.

Д. Манева – всеки, който е работил с Обретенов, не може да не се възхити от високата организираност, високата трудоспособност. От тук и

неговата смелост и почтеност. И затова някои черти от характера му някои хора трудно ги възприемат. Всички въпроси обсъжда с широк кръг от хора. Създаде се хубав ред и в методическия съвет.

Н. Дириманова – при приемане на оценката на заседанието на ПБ др. Обретенов направи един самокритичен анализ – нещо, което не се е случвало.

Цв. Обретенов – благодаря за оценката. Приемам я.

Оценката на Димитър Митев бе докладвана от Т. Златев. След като Митев не взе отношение по оценката бяха направени следните изказания:

Б. Димитров – (преди Б. Димитров да започне своето изказване Д. Митев поиска да включи магнетофон, което се постави на гласуване и бе отхвърлено с 36 гласа и един „за“.) Беше редно Митев да вземе отношение по направената оценка от ПБ. На тази основа ще бъде по-лесно да се вземе отношение по неговото развитие , по проблемите разисквани в нашата партийна група съвместно с ПБ. Митев пак запазва известни резерви с което да бъде в по-благоприятна насока. Митев е резултат на едно наше откритие в Чехословакия. Създадени са абсолютно всички условия за работа и развитие, в цялото негово развитие няма елементи на възпрепятстване. И в първите години изказваше изключителна благодарност към мене и Дърева. Твърде млад му се възложи лекционен курс и с който се справи. Преди две години Митев отива в командировка в София и след като просрочва командировката е критикуван на заседание на катедрата.

От тогава нещата се обръщат. Започва да следи, да разпространява неща , които не са истина и ни злепоставя. На няколко пъти му е обръщано внимание че нещата не са така или ако има един дребен факт, той го поставя в неправилна светлина. Но лавинообразно Митев продължава тази линия на критично отношение и се стига до там, че трябва да се извикат представители на парт. комитет и направихме заседание, на което всички другари посочиха негови грешки. „Димитров откак стана декан махна международното сътрудничество, Димитров като главен редактор съкрати една статия на студент, а Митев взел писмени показания, Димитров има големи пропуски , защото няма преподавател по научен комунизъм“. Допуска слабости като ръководител катедра и преподавател. Има случаи когато съм излизал от занятия.

Най-дружески, най-приятелски искам да кажа, че колкото повече нажежава състоянието в катедрата влошава състоянието на собственото си здраве. У всеки човек трябва да се търси доброто начало, приемам тази оценка като оценка минимум, която трябва да накара Митев да се замисли за неговото поведение, за една кардинална преценка, защото не може да се приеме, че парт. група в идеологическата катедра е на нездрави позиции, а той е прав. Тази оценка трябва да послужи като преломен момент . В този смисъл и в този аспект приемам оценката.

Ив. Семерджиев – преценката, която се дава на Митев е правилна, даже препоръката е в много лека форма дадена. Митев е съчетание на две неща – добре научно подготвен преподавател и неосъзната неетичност към колегите си. Трябва да е благодарен на катедрата.

Тр. Попова – Оценката отговаря на действителното състояние. Правилно се преценяват неговите положителни качества и да продължи да работи за усъвършенстването си като преподавател, но да престане да се занимава с тези неща, които са негативни негови качества.

Д. Дърева – Поставям въпрос – приема ли преценката на ПГ? Ако може да отговори на ПГ и на др. Обретенов положителна линия след онова историческо заседание. Ако сме на същото равнище да сме наясно, ако има някакво изменение трябва да се знае.

Ив. Андреев – На заседанието на ПБ бе разрешено на др. Митев да ползва магнетофон само с цел да не бъдем обвинени в някаква преднамереност. **Бях сигурен, че днес парт. организация ще прецени правилно и няма да допусне такава обида.** Преди всичко Митев трябва да се замисли върху духа, върху доброто желание на всички от страна на катедрата, на парт. група. Някога се е решавало едно – революцията, сега решаваме всичко, но всеки решава своето, каквото му е възложено. Всеки за всичко пред всички отговаря но за което му е възложено, което е от негова компетентност. Някои хора се нагърбват да решават всичко, историята не ги е натоварила с такава непосилна задача. И на практика пречат на всички и във всичко.

Особено е тежко, когато фактите – действия, постъпки, мисли се оценяват от собствени критерии и аспекти. Ето тук е отговора на въпроса около отношението и поведението на Митев. В повечето случаи фактите оценява от своите критерии, собствените си действия и постъпки пак само от гледна точка на собствените позиции. При това положение действително той е безпогрешен, а всички останали са против него, всички останали са на безпринципни позиции. От тук собственото си въздигане в някаква месия която праворазда, съдник на всички за всичко. Длъжен съм да информирам парт. организация за поведението на Митев вчера на заседанието на ПБ.

Той обвини ПБ в некомпетентност, едва ли не се зае със задачата теоретически да осветли и да докаже колко е безпросветно ПБ. ПБ е подведено, то е пренебрегнато, прескочено, за да бъде изолирано. Заплаши парт. бюро че ще бъде атакувано. Призна, че е снел своето доверие от ПБ, не вярва на ПБ – дойде предварително подготвен с магнетофон. Позволи си оценки, които по моему са безпрецедентни и най-малко отговарят на парт. принципи, за които толкова много ратува Митев - за др. Обретенов (тогава парт. секретар на ВК) „Един химик може да допусне такава грешка“, за др. Мургов (тогава зам. парт. секретар) също така биолог, прояви парт. некомпетентност и никой не му е дал право да лъже партията“. Това вече определено говори за средствата и начините, с които др. Митев отстоява „парт. позиции“ – злепоставяне на колеги, обработка на отделни парт. членове, магнетофон, бележки с подписи като разписки. Др. Митев трябва да помисли защо се казват тези неща, да осмисли препоръките и разговорът трябва да продължи в спокоен тон.

- Цв. Обретенов – не вземам думата защото съм провокиран от това, че отново съм споменат. В института съм бил свидетел на сложни ситуации, засягащи целия колектив. За щастие тези хора за кратко или по-дълго време са оздравявали. Митев доста време не оздравява. Бях убеден, че ще намери

сили да се излекува защото в колектива няма преднамереност. Някои слабости, които са допуснали, той е решил че трябва да служат за непрекъснати атаки. На срещата, която направихме, запазих вяра че ще се изменят нещата. На настоящото събрание не може да се почувства промяна. Първо, с магнетофона. Второ, протокола е изнесен, тогава се уточнихме протокола да не се изнася. Не съм убеден, че този запис е само достоверен източник на информация. Трето, всъщност той е тръгнал по редица инстанции. И един магнетофонен запис на това събрание, всеки който слуша и не знае организацията на какво равнище е, ще сложи черта на нашата организация. Кои са корените на това бързо преобразяване на Митев? Едно от нещата, което изнерви, съсипа Митев, беше борбата за апартамента. Имаме едно писмо до Панев от Папазов. Има една фраза от рода на „Така ли се грижите за кадрите си“? Ако трябва да се дава оценка на Окр. Комитет то в такъв случай не е вярно. Случаят с апартамента изнерви Митев и ако е разчитал на помощта на редица хора, той започна да търси неща – да обвинява. Вторият факт, той няма да се съгласи, който му подейства е избирането на втори асистент и то кандидат на науките. Това е мисъл, то не почива на реални опасения, това е откъсване от реалността. Да тръгне да събира писани неща от асистенти и студенти. И вече може да има и други неща. Това са неща, които го извадиха от психическо равновесие, за да върви против всички. ПБ е проявило най-висока степен на тактичност и партийност. Митев прекалява със злоупотребата с факти и имена от по-висши инстанции. За това писмо Папазов няма как сам да се сети. Това е парт. събрание което няма да е последното на откровеност. Още веднаж да кажа, че Митев греши в преобладаващата част от твърденията. И трябваше да станеш, да чуем мнението ти. Ти предпочете нас да чуеш и да бъдеш съдник на парт. организация. Подкрепям оценката с една висока доза на загриженост, че Митев в скоро време ще покаже, че се е съобразил с мнението на парт. организация.

Д. Митев – предлагам собственото си изказване да запиша на магнетофон.

Ив. Андреев – изразява мнение, че решението за неползване на магнетофон е в сила и за изказването на Митев.

Д. Манева – чухме оценката, чухме изказванията, вашето мнение за оценката и изказванията.

Д. Митев – ще говоря бавно, срещал съм се неведнъж с протоколи, в които не става ясно кой какво е говорил. Срещал съм хора, които се отказват. Не е лесно човек да изрази това, което наблюдава 8 години. Трябва да кажа първо по това – зададен беше въпрос дали съм се поучил. Категорично „ДА!“. Абсолютно категорично „ДА“! Който твърди, че не съм се поучил трябва да изнесе факти, които да бъдат подложени на дискусия, след това да вземем становище. Никога не съм твърдял, че не съм грешил, това е записано, че тази оценка като мнение на ПБ ще я приема, ще продължавам да мисля върху нея. Др. Димитров е прав като казва, че има връзка и със здравословното ми състояние. Един път поисках разговор с него след срещата на парт. група. Той не пожела да ме изслуша. Замисляли ли сте се, че има причинно-следствена връзка и ако Митев е такъв, няма ли дял парт. група. Протоколът досега не е четен от член на ПБ. Не завиждам на ПБ което прави оценка без да е чело протокола, без да познава дейността

на катедрата.

Написано е да бъда по-търпелив. Към какво да бъда по-търпелив? На събранието мога да обясня факт по факт. Запознах др. Обретенов със състоянието на ПГ и катедрата, той не взе отношение. Др. Мургов заяви, че съм провокирал 75 % от въпросите по 50-то ПМС и той ги е филтрирал и не ги е пуснал. По този факт заявявам следното: доц. Мургов няма никакво право да филтрира въпросите. Дори и аз да съм ги провокирал. Във връзка с тетрадката която въведох за задаване на въпроси. Беше заявено, че ще се вземат мерки да бъде преустановена тетрадката. Говорих с проф. Хес в Киев. ….Направих методическа разработка и за нея получих рецензия с много висока оценка. Разказах каква цел преследва, какво представлява. Доц. Мургов би ме упрекнал, ако започна да го уча как се преподава микробиология…

Дяко Димитров – (прекъсва Митев) Митев трябва да каже дали приема оценката, а не да вини парт. секретар.

Д. Митев – това заявих и на заседанието на ПБ, изключително поучителна за мен, редица неща бяха извънредно поучителни.

Д. Генов – Ако др. Митев бе започнал с това, с което завърши, всичко щеше да бъде по-просто.

Д. Манева – изразява становището, че парт. събрание се оказа добър съдник на проявите на др. Митев.

Оценката на Димитър Митев бе приета с пълно болшинство.

Поради изчерпване на дневния ред председателят на събранието Д. Манева обяви неговия край в 17:40 ч.

Протоколчик Нечетлив подпис — председател: нечетлив подпис

Н. Ципорков — Д. Манева

143. Писмо до министър- председателя Станко Тодоров - юли 1980 г.

През м. юли 1980 г. поради задълбочаването на конфликта в катедрата, по подобие на давещия се, който се хваща и за сламка, за да се спаси, изпратих следното писмо до министър-председателя Станко Тодоров:

Уважаеми другарю Тодоров,

Моля за извинение, че отново Ви занимавам с личните си проблеми. Може би си спомняте, че по време на посещението на нашата партийно-държавна делегация в ЧССР през м. септември 1979 г. аз Ви помолих за съдействие относно назначаването ми на работа в търговското представителство на НРБ в гр. Прага.

От началника на кабинета Ви непосредствено след това аз узнах, че Вие сте говорил с министъра на външната търговия др. Христов, за което сърдечно Ви благодаря. Известно време след това аз бях приет от директора на отдел „кадри“ при министерството, но не получих окончателен отговор. Изминаха вече десет месеца и въпреки няколкото срещи и обаждания по телефона на директора на отдел „кадри“ до този момент аз все още съм в

неизвестност относно възможността да постъпя на работа в търговското ни представителство.

Тъй като причините, които ме накараха да се обърна към Вас, продължават да съществуват, аз Ви моля ако е възможно да съдействате за по-скорошното изясняване на възможността за назначаването ми на работа на все още свободната длъжност.

Още един път моля да бъда извинен за това, че Ви отнемам ценно време.

С почит:

Димитър Н. Митев гл.

асистент по политикономия,

Пловдив 4002, ул. Мили

камък 6

Отговор на това писмо не получих. Загубих надежда че ще може по този начин да избягна тормоза в катедрата и престанах да търся съдействие от Станко Тодоров.

144. Разговори с протокола на Министерски съвет по повод предстоящо посещение на чехословашкия министър-председател Лубомир Щроугал

9 ноември 80 г. Ето какво съм записал в дневника си по този случай: Днес преди се обадих към 10 часа на др. Кожухаров – Директор на протокола при Министерския съвет. Попитах го дали вече знаят кога пристига министър-председателя на ЧССР др. Лубомир Щроугал. Каза ми да се обадя след обяд, след 16 часа. След това пред портала на института срещнах Игор Шкварла (студент от ЧССР), който ми каза, че др. Щроугал ще пристигне у нас на следващия ден, в понеделник и ме попита дали и аз ще ходя да превеждам. Отговорих му, че още чакам информация от София. Той ми каза, че има информация за пристигането на председателя на правителството на ЧССР от служител на посолството на ЧССР, който няколко дни преди това е имал среща в Пловдив със студентите от ЧССР.

Стана ми крайно неприятно, че аз вече седем дни /от втори ноември, когато бе съобщено в пресата, че в близко време ще се състои посещението, с изключение на 7 и 8 ноември се обаждах в протокола на МС на др. Йордан Кожухаров и все ми беше отговаряно, че още не се знае кога точно ще пристигне. На 6 ноември се обаждах и сутринта, и привечер. При това когато се обаждах на вътрешния телефон на др. Кожухаров чрез автоматичната централа на министерския съвет няколко пъти ми се случи аз да го чувам, а той да не ме чува. Слушах го само когато изругава по адрес на телефона. Затова в четвъртък, 6. Ноември чрез ЦК на БКП открих кой е номера на централата на МС, а оттам ме свързаха със секретарката на началник-кабинета на др. Тодоров и тя ми даде прекия служебен телефон на др. Кожухаров. Случи ми се един-два пъти и на този телефон да не ме чува добре, а аз го чувах отлично.

Желаейки да облекча работата на Протокола и да им спестя време, през което биха ме търсили /никой не ми каза до последния момент – не звъни, няма да те търсим този път/ аз попитах др. Кожухаров при едно от обажданията ми в София /на 4 или 5 ноември /за всеки случай да ми каже и домашния си телефон, за да мога през идващите празници евентуално и там да го потърся. Каза мие, че телефонът му в къщи не е съвсем в ред и че ще ме открият, да не се безпокоя. /Попитах го, защото у мен се оформяше подозрението, че след това Данчо /др. Кожухаров/ - извинявай брат той така се обръщаше към мен), но някъде съм затурял телефона и адреса ти и не можахме да те открием. От друга гледна точка имайки предвид че съм от Пловдив и че връзката е малко трудна поради това обстоятелство, аз и преди винаги съм се обаждал преди пристигането на някаква делегация все с намерение да облекча работата/.

И така, днес след обяд аз започнах все повече да подозирам, че има нещо нередно в цялата работа. Не е възможно на 10 да пристига председател на правителство на официално делово посещение, а на 9 още да не знае за това директора на протокола на МС. Макар че ми беше казано да позвъня след 16 часа, аз позвъних в 14,30 часа (искаше ми се да отида на мач, а тогава нямаше да мога да се обадя около 16 часа. Казах, че съм зает около 16 часа и попитах кога да се обадя в такъв случай. Данчо Кожухаров ми отговори, че той е там чак до 19 часа. Казах му какво ми е казал чехословашкия студент, на което той ми отговори, че такова нещо не му е известно.

Поуспокоих се, щом ми казва пак да му се обадя и че не му е известен такъв факт, макар че много ми се искаше да му кажа, че изпитвам усещане като че ли се натрапвам, ако не съм желан като преводач да не ме разиграват така. Все пак се въздържах. Отидох на мач а след мача, към 18 часа без 15 минути пак позвъних. Обади се Данчо Кожухаров и каза, че трябва да се обадя след около още 15 минути. Затворих телефона и изчаках въпросните минути. След това се обадих, обади се друг мъжки глас, от някъде познат, но не разбрах кой
е. Каза ми, че Данчо Кожухаров е излязъл за момент и след малко ще се върне. След 10 минути отново позвъних, но вече никой не ми вдигаше телефона. До 19 часа може би 10 пъти звъних, но телефонът оставаше глух.

Към 19 часа, с известно чувство че върша нещо неприятно, позвъних на телефона на Ценка Петрова. Тя беше там и докато си поема дъха, ми каза : „Виж какво Митев. Настъпи внезапна промяна. Щроугал идва утре, води със себе си трима преводачи от ЧССР, ние няма да ползваме преводач от България. Това е съгласувано и с др. Тодоров. Отговорих „Добре“ и разговора приключи. Почувствах се крайно унижен и обиден. Можеха да ми кажат още от самото начало, че не разчитат на мен като преводач и всичко би било много по-коректно. Защо бе това разиграване, двуцифрено число телефонирания от Пловдив до София. Мъчех се да си обясня причините за едно такова поведение спрямо мен.

Помислих си какво ли не. През м. юни, през време на сесията на българочехословашкия комитет стана нещо, което може ми е в основата на сегашното отношение към мен. Тогава пристигнах в София и Ценка Петрова ми каза, че нямало място в хотел „Рила“ и затова ще ме настанят в хотел

Люлин, тоест в хотел към Министерския съвет. Отговорих и, че нямам нищо против. Когато отидох да се настанявам разбрах, че искат да ме настанят в една стая с още трима души. Имайки предвид, че често пъти ми се дават материали за превод след приключване на разговорите за съответния ден, аз казах, че това е неуместно. Казаха ми (администраторката), че имало единични стаи на последния етаж, но те били за заместник председатели на окръжни народни съвети. Отговорих, че не съм такъв, но все пак ранга на делегацията е такъв, че не е редно да има друг човек с мен. В края на краищата ми дадоха такава стая. В хотела поради ремонт нямаше топла вода и на третия или четвъртия ден аз помолих Дарина (една от администраторките в хотел Рила), ако е възможно да ме пусне в някоя от стаите за половин час за да се изкъпя малко, тъй като е лятно време и ще започна да като седя до тези, на които превеждам. Тя ми осигури такава стая, изкъпах се и отидох отново в хотела. Мисля че на следващия ден (вече не си спомням точно) пристигна основната част от делегацията, освободи се едно място в хотел Рила както разбрах от управителя
Чобанов. Той каза, че ще ме устрои, а аз се обадих за всеки случай на Ценка Петрова. Тя каза добре и аз се преместих в хотел Рила.

Делегацията пристигна, разговорите протекоха и аз отидох да си получа хонорара. Всъщност сега си спомням, че възникна спор още и около това, кой ще отиде във Варна с водача на делегацията от ЧССР др. Шимон – дали аз или Р. Хароузова. Ценка Петрова искаше там да отиде Хароузова , секретарката на чешката част на комисията Аида Черна искаше там да отида аз и може би от това е възникнало впечатление че искам да се налагам, въпреки че уважих аргумента на Ц. Петрова, че трябва да отиде Хароузова, чехкиня е, жена е, нека види морето. Аида Черна пък казваше, че при посещение в заводите е по-добре мъж преводач да отиде, на което отговорих, че ми е все едно къде ще отида, но това трябва да се съгласува с нашия протокол. Даже ходих да си търся бански в ЦУМ, но не намерих и по-късно, когато се разбра че последното решение е да отиде чехословашката преводачка, даже се зарадвах, че не съм си купил някакви посредствени бански.

И така, отидох да си получа хонорара и разбрах, че вместо осем ми се заплащат седем дни и че ми се плаща по осем лева на ден, тоест значително по-малко отколкото в други подобни случаи. Спомням си, че се обаждах и на Ц. Петрова, която ми каза, че ползвам и храна и квартира, и добави, че ако ми е малко може да не идвам като преводач. Ако можеше да разбере, че е вярно това, което съм казвал на най-близки хора, че аз бих плащал за да ходя да превеждам, че не ме интересува сумата, която получавам, че тя така или инак не може да бъде измерител на онази енергия която изразходвам, на онова напрежение, на което се подлагам. Тогава може би въобще нямаше да реагирам за по-малката сума, ако не трябваше да връщам пари на Съвета за висше образование за командировката си в СССР. През април на собствени разноски си дойдох от СССР със самолет за да участвам в преговорите между председателите на плановите комитети К. Зарев и В. Хула. Това ми струваше около 100 лева и тези
пари аз трябваше да върна , а нямаше от къде. Ето защо разчитах на нормален хонорар.

Въпреки становището на Ц. Петрова все пак другаря от счетоводството на МС поправи хонорара от 8 на 12 лева, като остави дните седем.

И така, това ли беше в основата на поведението на служителите от Протокола на МС или нещо друго. В края на краищата в главата ми се породиха и други съмнения. Струваше ми се много малко вероятно, но в интерес на истината все пак мина през главата ми, дали др. М. Балев, при положение че не желае да се срещна с др. Т. Живков, така както беше уговорено миналата година при посещението в Прага. Дали не се е намесил да не отида сега като преводач, за да не участвам по такъв начин в приемането на др. Щроугал от др. Живков, та др. Живков да не ме види и да не се сети, че вече година и два месеца неговото обещание да ме приеме не се реализира.

Мина ми и друга мисъл през главата, на която още по-малко бях склонен да вярвам, а именно, че др. Ст. Тодоров не е пожелал аз да превеждам за да не стане случайно дума за моята молба за работа в търговското представителство на НРБ в ЧССР. Все пак двете последни обяснения не може да бъдат приемливи, тъй като аз съм твърде дребна рибка за да мислят висши държавни ръководители дали да отида като преводач или не. Струва ми се че това е така, независимо от съмнението, което може да се породи от действията на служителите от Протокола на МС. Може би нещо ще ми кажат при евентуална среща др. Кожухаров или др. Петрова, но и това не е много за вярване. Кой знае дали изобщо ще пожелаят да се видят с мен. Интересно защо протакаха до последния момент. Защо ми казват, че и др. Тодоров знае. Какво ли са казали на него по този повод? Въпроси, които навярно завинаги ще останат без отговор.

След промяната през 1990 година направих опит да се свържа с протокола на МС и да разбера защо служителката в протокола Ценка Петрова и директорът на протокола Йордан Кожухаров постъпиха по описания начин. Опитът беше неуспешен. Беше ми казано, че Данчо Кожухаров е болен, а Ценка Петрова живее вече в Германия.

Допускам че това мое писмо беше може би една от причините за да не бъда поканен като преводач при посещението на министър председателя на ЧССР Лубомир Щроугал през есента на 1980 г. Възможно е обаче Милко Балев да се е намесил за да бъда отстранен и Тодор Живков да не ме вижда повече като преводач. Освен това напълно възможно е и Петър Георгиев като първи секретар на ГК на БКП в Пловдив да е съдействал за елиминирането ми като преводач. За съжаление тогава Й. Кожухаров, директор на протокола в МС и Ценка Петрова, служителка в протокола не ми казаха истината.

Тогава те ми заявиха, че от чехословашка страна водят свой преводач и няма да има нужда от мен. А месец след посещението на Л. Щроугал в България научих от търговския представител на ЧССР в НРБ и бивш заместник председател на Плановата комисия в ЧССР Николай Злоха, че те са имали значителни затруднения да търсят допълнително преводач. Секретарят на българската част на смесената българо-чехословашка комисия за икономическо и научно-техническо сътрудничество Живко Димитров се

опита да ме успокои, казвайки че все пак имам работата си като главен асистент в Института.

145. Писмо до главния редактор на списание Проблеми на висшето образование. „За ефективна обратна връзка със студентите при преподаването на политическа икономия“.

След завръщането си в България представих преведен на български този доклад като статия в списание „Проблеми на висшето образование“.

Как се развиха по-нататък събитията свързани с отпечатването на статията ми в списание „Проблеми на висшето образование“ се вижда от писмото ми до неговия главен редактор:

Единственото ми обяснение за това отношение към статията ми е, че аз не запазих в тайна нейното представяне за публикуване и вероятно Б. Димитров е намерил канал, по който да се противопостави на публикуването. Но не мога да бъда 100% сигурен.

Другарю главен редактор,

През 1980 г. представих в списание „Проблеми на висшето образование статия на тема „За ефективна обратна връзка със студентите при преподаването на политическа икономия“. Според др. Славова статията получила положителна рецензия и отначало се очакваше скоро да бъде включена в някоя книжка, но по-късно поради многото материали във връзка с пленума по образованието излизането и бе забавено. Пиша Ви всичко това не за да упреквам редакцията на списанието за забавянето на статията, а за да можете по-добре да вникнете и да разберете огорчението ми от отношението, проявено към мен от др. Л. Славова – зам. гл. редактор.

През м. януари 1981 г. тя ми каза да се обадя към м. март за да разбера какво е положението с излизането на статията. Когато през м. март я посетих, тя се държа доста раздразнено и с поведението си сякаш ме обвиняваше, че съм се обадил. Реших да не я безпокоя често и се обадих чак през м. октомври и то за да поискам бележка, че статията е под печат , тъй като ми предстоеше атестация. Беше ми отказана такава бележка, което ме озадачи. В другите списания статията или е приета за печат, или не. А тук хем е приета, хем бележка не ми се дава.

През м. февруари – на 19 (петък) в СУ „Климент Охридски“ имаше среща на др. Т. Божинов с преподаватели от идеологическите катедри. Там ме срещна рецензента на статията и ме попита защо не излиза. Отговорих му, че не знам, а той ме посъветва да се свържа с др. Славова. Два три пъти я търсих в София, но не можах да я открия и през миналата седмица се обадих по телефона от Пловдив. Казах и за разговора си с рецензента, а тя заяви, че си измислям! Когато и казах, че това ме обижда, тя ми заяви че няма време да води разговори с такива като мене, че се държа нагло!, че ако не ми изнася мога да си взема статията и т.н. и т.н. Тонът и трудно мога да опиша, но още звучи в ушите ми. Много Ви моля др. главен редактор да обърнете внимание на др. Славова, че не е редно да излива гнева си върху желаещите

да сътрудничат със списанието, когато те не са виновни в нищо друго освен в това, че са си позволили да представят материал за отпечатване и един или два пъти годишно да се заинтересуват за съдбата му.

Зададох още и въпроса дали аз не съм длъжен още нещо да преработя и до огледам в статията, но не ми беше отговорено. Ето защо моля Вас да ми съобщите дали редакционната колегия има някакви изисквания, на които аз не съм отговорил и перспективата за излизане от печат на моята статия.

В заключение моля да бъда извинен, че се обръщам към Вас не с нещо приятно, а с жалба.

С уважение:

(Д. Митев – гл. ас. по

политикономия – ВИХВП

Пловдив)

18. III. 1982 г.

гр. Пловдив 4002

ул. Милин камък 6

Димитър Н. Митев

Отговор на това писмо не получих.

146. Не произнесено изказване пред отчетно-изборна конференция на БКП във ВИХВП. 1980 г.

През 1980 година във връзка с предстоящия Дванадесети конгрес на БКП в цялата партия бе проведена отчетно-изборна кампания. Естествено и във ВИХВП се проведе отчетно-изборна конференция на институтската партийна организация, състояща се от няколко първични партийни организации.

На тази конференция след завръщането от Института за повишение на квалификацията в Киев аз имах намерение да направя изказване и тъй като се опасявах от изопачаване на казаното от мен след това, за първи път написах предварително това, което смятах да кажа. Нарочно го написах с цел да предоставя един екземпляр за протокола на конференцията за да предотвратя възможността за недобросъвестно протоколиране и от там тълкуване на казаното от мен. В крайна сметка текстът си остана само текст, подготвен за изказването ми, но не произнесен на събранието. Трудно ми е да опиша вътрешната борба, която се осъществи в съзнанието ми и в резултат на която се отказах от изказване. Гледайки присъстващите участници в събранието в мен се оформи впечатление, че те си гледат спокойствието и не желаят да бъдат предизвиквани с изказване, каквото бях подготвил. За мнозинството бе важно събранието да протече гладко и без

проблеми. За да се направи поредният положителен отчет за дейността на вузовската партийна организация и нейното ръководство.

След повече от четиридесет години все още за себе си не мога да преценя дали постъпих правилно като не се изказах или сгреших. В този момент обаче почувствах огромно безсилие и безнадеждност, че мога по някакъв начин да променя нещата в положителна посока. Почувствах умора, голяма умора. Спомних си за труда на Сизиф. Спомних си и многото реплики от колеги, че съм един съвременен дон Кихот. Представих си лавината от обвинения в черногледство, критикарство, обсебване на правилните партийни лозунги за да руша катедрения колектив и да преча на работата му и т.н. и т.н. и в крайна сметка не вдигнах ръка и не поисках думата. Следва текста на подготвеното, но не произнесено изказване:

Уважаеми другарки и другари,

Нашата отчетно – изборна партийна конференция се провежда в период, когато партията се подготвя за своя XII конгрес и по същество се явява като момент от тази подготовка. Това означава, че като основен ориентир в нашата работа днес и не само днес трябва да служи Докладната записка на др. Т. Живков в която са очертани основните постижения на нашата Партия и социалистическото общество през последните години и са очертани главните проблеми, които трябва да се решават в хода на подготовката за конгреса.

С други думи оценката за дейността на вузовската партийна организация, на вузовския партиен комитет и на отделните комунисти трябва да бъде подчинена на духа и изискванията на този програмен за настоящия етап документ. В общи линии аз съм съгласен с положителната оценка за дейността на вузовската ПО. Въпреки това ще се опитам да се спра на някои страни от работата на нашата организация и по-специално на ВК на БКП. Нямам претенция, че това ще бъде цялостен анализ, засягащ многостранната дейност на партийното ни ръководство. Мислите, които ще изкажа тук са продиктувани главно от работата на ВК с партийната група при катедра „марксизъм-ленинизъм“ и със 170-та ППО.

Животът е изключително динамичен, поднася непрекъснато все нови и нови проблеми за разрешаване не един път се налага да бъдат изпълнени задачите да се преустройва начина на мислене и което е още по-важно – да се преустройва поведението. Естествено е в такива случаи да възникват и конфликти , които трябва да бъдат разрешавани от партийните групи, партийните ръководства и партийните организации като цяло.

Такъв конфликт възникна в катедрата по марксизъм – ленинизъм, поточно в партийната група към катедрата. В основата на този конфликт стоят допусканите сериозни нарушения на трудовата дисциплина и на партийните принципи от ръководителя на катедрата и някои други комунисти и от друга страна упоритите опити да бъде задушена породената от тези явления критика. Ако занимавам с тези въпроси вузовската партийна организация, то е защото:

1/катедрата по марксизъм-ленинизъм е призвана да играе извънредно важна роля в живота на Института и не само в него;

2/ там нещата трябва внимателно да се огледат с цел да се преодолее сериозното изоставане на работата и от изискванията на Партията;

3/ на фона на конфликта ярко се откроиха някои съществен слабости, допуснати от членове на ВК на БКП, които особено в светлината на цитираната Докладна записка на др. Т. Живков не бива да остават неизвестни за комунистите от нашата организация в момент, когато те отчитат цялостната си дейност и избират ново ръководство.

Ще се опитам във възможно най-едри щрихи да очертая поне някои основни моменти от конфликта. Като партиен отговорник аз си позволих да направя някои критични бележки спрямо ръководителя на катедрата доц. Борис Стоянов Димитров. Известно време след това в отчетния доклад на партийната група аз писах, че в катедрата все още няма нужния прелом в духа на Юлския пленум на ЦК на БКП от 1976 г. Същевременно предложих нарочна сбирка на ПГ за набелязване на мерки, които да доведат до прелом в работата. Предложението бе отхвърлено, такава сбирка не бе насрочена, а аз бях освободен като отговорник „поради заетост като задочен аспирант“, а за дейността ми бе дадена добра оценка.

Тъй като обаче редица недостатъци продължаваха да съществуват по време на провеждания в ПГ „отчет пред Партията“ отново си позволих да направя някои критични бележки по отношение работата на някои от колегите , и посочвайки разбира се техни положителни страни. Реакцията беше повече от срамна, недостойна за името на катедрата. Вместо да бъдат обсъдени изнесените факти и да се направят съответните изводи от тях, те бяха оставени без внимание, а към мен се посипаха обидни епитети.

Спомняйки си с горчивина за това най-ниско стъпало, до което съм виждал да падат комунисти, ще посоча някои от тях за да не бъда голословен. Ръководителят на катедрата ме охарактеризира като „психически болен“, тогавашният партиен секретар доц. Попова ме нарече „идиот“, а сегашният ни партиен секретар гл. ас. Андреев – „безумен идеалист“, „нарцис“, „човек който рови в тор“ т.н. Членът на ВК на БКП, заместник-секретар по идеологическата работа доцент Дафина Дърева (съпруга на члена на ЦК на БКП и първи секретар на ГК на БКП в Пловдив) заяви, че „Митев върти катедрата на пръстите си“. Нямам намерение да ви занимавам с други факти в тази насока. Ще посоча само, че постепенно конфликта стана известен на ППО и бе предложено тя да се занимае с работата на катедрата.

ППО, нито ПБ и до сега не са дали оценка на пунктовете, по които аз критикувах някои другари, макар че времето от тогава се измерва с години. Вместо това бе насрочена нова сбирка на ПГ с представители на ВК на БКП – тогавашният секретар доц. Обретенов, сегашният секретар – доц. Мургов и доц. Дърева която същевременно е и член на партийната група. Заседанието продължи около пет часа, от него остана протокол 47 машинописни страници, от който ако не се вярва на моите думи се вижда, че фактите изнасяни от мен, не се вземат под внимание, а аз съм обект на хули и нападки, като при това някои от комунистите прибягваха и до открити лъжи.

Бившият партиен секретар доц. Обретенов бе запознат от мен с редица факти още през 1979 г. – м. февруари. Почти една година след това, на цитираната сбирка на партийната група той заяви: „ Митев при мен е идвал редица пъти, за което не го упреквам. Отношение по споделяните факти и явления не съм вземал, защото съм чувствал, че тези неща трябва да се оценяват всестранно“. Всестранната оценка на фактите е повече от нужна, но така и не дочаках докато доц. Обретенов беше партиен секретар да вземе отношение към тях. Много от изнесените факти са от негова компетентност като заместник ректор, но повече от година той и в качеството си на такъв не взе отношение.

Доцент Мургов от своя страна заяви, че щом целят колектив е против, това е достатъчно доказателство, че аз не съм прав и не пропусна да предупреди: „Човекът е организирано същество, подчинява се като се влиза в Партията се поемат всички ангажименти. Комунистите преди всичко имат задължения и по-малко права. Бих се радвал да покажеш вътрешни сили да се преоценят и преодолеят тези неща. Нито един не постави въпроса да ви съдим, но този разговор, ако до тук не свърши, ако това стигне до партийния комитет да го решава, с перце няма да се галим“.

В интерес на истината трябва да посоча, че единствен доц. Дончо Генов направи известни критични забележки към доц. Димитров. Представителите на ВК на БКП не си позволиха дори една критична забележка на основата на фактите, просто те и този път бяха отминати. Разговорът приличаше по-скоро на кръстосан разпит на критикуващия, отколкото на делово обсъждане на повдигнатите въпроси. И аз в никакъв случай не се съмнявам, че наистина никак няма да бъда гален от хора като нашия секретар доц. Мургов, които не се интересуват от фактите, а се стараят да угодят на критикуваните. А те не са случайни хора не само във вузовски, а и в градски мащаб. Достатъчно е само да се припомни общоизвестния факт, че доцент Дафина Дърева е съпруга на члена на ЦК на БКП и първи секретар на Общинския комитет на БКП в Пловдив др. Петър Георгиев. Съдейки по фактите не са за пренебрегване и връзките на доц. Димитров.

Очевидно доц. Димитров и доц. Дърева от гледна точка на собствения си интерес добре осъзнават и използват специфичното си положение в катедрата, в ППО и в института. Те по същество се поставят над Партията и успяват при това да подчинят ПГ и ППО, в определени пунктове да ги превърнат от защитници на обществения интерес в инструменти за защита на техните собствени лични интереси. На лице по всичко личи е групировка, която не подбира средствата за вразумяване на тези, които от партийни позиции дръзват да посегнат на тяхното спокойствие, посочвайки определени техни грешки. По такъв начин те определено бият и по авторитета на своите близки и познати, заемащи съответни ръководни постове.

Известно уставно положение, подчертавано не веднъж в много партийни документи, е правото на всички комунисти да заемат критични

становища по работата на други комунисти. Заместник секретарят по идеологическата работа Д. Дърева заявява пред цялата партийна група :„Кой си ти, че ще му държиш сметка“? (става въпрос за ръководителя на катедрата доц. Б. Димитров).

Очевидно според доц. Дърева за да има правото човек да критикува трябва освен да бъде комунист и да е „някой“, кой точно не знам. Партийната група, съставена изцяло от идеологически кадри, за съжаление мълчи. Доцент Дърева стигна дори до демонстративно извършване на онова, за което критикувах доц. Димитров.

Основателно се налага въпросът защо съответните представители на ВК, които цитирах, плюс др. Райчева, плюс проф. Донка Манева, плюс представителката на Районния комитет на БКП др. Ранчева (присъствала на тазгодишната отчетно-изборна сбирка на партийната група) нито веднъж не взеха отношение по дейността на критикуваните. Всъщност ако трябва да бъда по-точен, проф. Манева заяви във връзка с недобросъвестното отношение на доц. Димитров към преподавателската си дейност, че трябва да го разберем, тъй като е с един бъбрек. Характерен белег на почти всички становища в този конфликт е стремежът им да открият непременно някаква вина и у критикуващия по повдигнатите от него въпроси. Като комунист питам, ако такава вина, тъй като няма безгрешен човек, бъде открита, това снема ли необходимостта да се преодоляват критикуваните явления?

В порядъка на горните разсъждения неволно се налага аналогията с мисълта на др. Т. Живков, че „у нас са се навъдили някои кадри, които са придобили навика да гледат нагоре, да се грижат преди всичко за това, да се харесват на своите ръководители с послушание, безкритичност и безпринципност и по този начин да направят кариера“.

Иска ми се да спомена още едно становище на доцент Мургов, което не се отнася до нашата катедра, а показва него в определена светлина. Става въпрос за разясняването на Постановление № 50. Обръщайки се към мен, той заяви: „При разясняването на 50-то постановление, въпреки голямото доверие, Вие провокирахте 75 % от въпросите. Аз бях ФИЛТЪР ДА НЕ ПОДАМ ТЕЗИ ВЪПРОСИ“. Пита се в случая, кой е дал правото на доц. Мургов да крие от висшестоящите партийни органи възникналите въпроси, същевременно, ако Митев е провокатор, кой му дава право да го прикрива по такъв начин и да го оставят по-нататък на работа?

Въпреки че изказването ми стана доста обширно, искам да се спра и на въпроса за партийния контрол в нашата организация. От приведените примери е видно, че контрола отдолу-нагоре не се радва на особено уважение. Какво може да се каже за контрола отгоре – надолу? Определено може да се каже, че той страда от съществен недостатъци.

Преди всичко обект на контрола е главно формата, а не съдържанието на нашата работа като комунисти. Така например дисциплината в трудовия процес се контролира по това, кога влизат служителите преподавателите на работа, колко стоят в Института, а не

какво вършат. Отсъства контрол откъм резултата на трудовия процес или пък са налице сериозни слабости в тази насока. Необходимо е да се разработи цялостна концепция за работа в тази насока която да отразява изискванията, застъпени на конгреса по образованието и на съответните партийни форуми и документи, третиращи работата във ВУЗ.

Необходимо е също така да се дава гласност на резултатите от контрола, да се води при това системна отчетност, за да могат да се очертаят насоките в които се развиват от тази гледна точка колективите и отделните им членове. По такъв начин да се попречи на онези, които искат за тях да се съди по декларациите им, а не по делата им.

В много случаи за дейността на партийното ни ръководство по контролиране на цялостната дейност в Института важи казаното от др. Живков, че „Партийните ръководства и звената за партиен контрол се отнасят твърде великодушно към органите и дейците, които с действието или бездействието си, с конкретните си прояви накърняват интересите на гражданите, унижават тяхното достойнство. Неоправдано великодушие се проявява и спрямо онези членове и дейци на Партията, които злоупотребяват със служебното си положение". В случая например вместо да бъде потърсена отговорност за формалното отношение към преподавателската си дейност, за нарушенията на трудовата дисциплина, за опитите му да задушава критиката, за липсата на каквато да било самокритичност у него, той през настоящата година бе удостоен с орден
Кирил и Методи.

(Бих могъл да дам още много примери, но мисля, че и тези са достатъчни. Иска ми се да вярвам, че новото вузовско партийно ръководство, цялата партийна организация , с помощта на РК на БКП, а ако трябва и с помощта на висшестоящите партийни органи, ще намерят сили да преодолеят посочените слабости. Надявам се, че това ще намери отражение и при избора на новия партиен комитет.“ (Последните пет реда бях добавил ръкописно).

147. От 18 до 20 септември 1980 г в Бургас се проведе четвърта национална конференция на преподавателите по политическа икономия.

За там успях да подготвя изказване, което бе публикувано в кн. 2 (година петнадесета) на Годишник на катедрите по политическа икономия в началото на 1981 г. С това изказване се опитах да дам свой принос, възразявайки срещу господстващото в този момент в икономическата литература концепция за начина на определяне на икономическата ефективност на производството при социализма. Това изказване беше част от възгледите ми за икономическата ефективност, които мислех да защитавам в дисертацията си. Затова бях много доволен, че то беше публикувано.

ИЗПОЛЗВАНЕ НА СТОЙНОСТНИТЕ ПОКАЗАТЕЛИ ПРИ ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ИКОНОМИЧЕСКАТА ЕФЕКТИВНОСТ НА ОБЩЕСТВЕНОТО ПРОИЗВОДСТВО

Гл. ас. Д. Митев

На настоящата конференция в доклада си „Разширеното възпроизводство и повишаване ефективността на икономиката“ доц. Ив. Велев препоръчва използването на националния доход и чистата продукция като показатели за характеризиране на ефекта при изчисляване на коефициента на ефективност на общественото производство съответно на национално равнище и на равнището на отрасъла и стопанската организация.

Използването на стойностните категории, към които се отнасят националния доход и чистата продукция като характеристики на ефекта от общественото производство, е наистина масово разпространено в икономическата литература. Освен това се среща и използването на съвкупния обществен продукт за същата цел. Независимо от широката разпространеност на подобни схващания по въпроса за критерия при определяне на икономическата ефективност на общественото производство те пораждат редица проблеми и дават основание за съществени възражения.

В това изказване ще бъдат посочени само някои недостатъци при използването на националния доход и чистата продукция като критерии за ефекта. Недостатъците на използването на стойността на съвкупния обществен продукт като характеристика на ефекта от производството са разгледани изчерпателно от проф. В. Дунаева [2/].

Доц. Велев възприема преобладаващото в икономическата литература становище, „че величината на ефекта най-точно съвпада с величината на произведения национален доход и съответно на чистата продукция за отрасъла и производствената единица“. На тази постановка може да се възрази, че величината на ефекта не се отразява най-точно от стойността на създадения национален доход, респективно на чистата продукция, а от натурално-веществения им състав. Това възражение не означава подценяване на показателя национален доход и на чистата продукция, а означава вземане предвид на обстоятелството, че стойността и нейните изменения не винаги характеризират точно измененията в потребителната стойност. Съществуващото и при социализма противоречие между потребителна стойност и стойност налага да се приемат с определен резерв стойностните показатели за измерване на ефекта, а оттам и на ефективността на производството.

Критикувайки концепцията за измерване на ефективността на общественото производство посредством стойността на създадения съвкупен обществен продукт проф. Дунаева пише: „За социалистическото общество резултатът от производството, изразен в стойностна форма, винаги е равен на действителните разходи по неговото производство /C + V + M/.[2/] Тази постановка с основание може

---

[2] Дунаева, В. Общественная форма продукта и эффективность производства. Вопросы экономики, № 6, 1979

да бъде отнесена и към националния доход. Той като ефект, изразен стойностно, винаги ще бъде равен на количеството жив труд, изразходван в производствения процес. При положение, че цените са равни на стойността, чистата продукция в предприятието също ще бъде равна на изразходвания в него жив труд, ако то произвежда с обществено необходимите разходи на труд. От това следва, че предложената от доц. Ив. Велев интегрална формула за установяване на коефициента на ефективност показва

$$E = \frac{V + M}{C + V + V1 + ФК - Л}$$

съотношението между изразходвания жив труд и съответното равнище /V + M/ и общия заплатен разход на труд /жив и овеществен/. Същата формула би могла да бъде представена в следния вид:

$$E = \frac{\text{изразходван жив труд}}{\text{изразходван мъртъв труд + изразходван заплатен жив труд}}$$

Вижда се следователно, че при съпоставянето на ефекта с разходите изразходваният от страна на обществото незаплатен жив труд не е включен като разход, което е съществен методологически недостатък на предлаганата формула. Стига се до парадоксалното явление националният доход да се разглежда като продукт на C + V. Такова положение е нормално в капиталистическо общество, където цел на капиталиста е нарастването на

2 Пак там, с. 10

стойността и за който действително принаденият труд и неговият продукт не са разход, а ефект.

В социалистическото общество, независимо от привидността, която се получава поради това, че принаденият труд не се заплаща, този труд трябва да бъде включен като разход във всяка „интегрална формула за установяване коефициента на ефективността“. В противен случай се изчислява не икономическата ефективност на общественото производство, а ефективността на част от разходите /тези, които се включват в себестойността/, направени в общественото производство. Същевременно такова изчисляване на ефективността ще дава винаги по-висок коефициент от действителния, тъй като в ефекта се съдържат компоненти, произтичащи от влиянието на принадения труд, невключен в разходите.

Методологически не е правилно част от разходите, които обществото прави, да не се считат за разходи, а същевременно ефектът, възникващ от тях, да се приписва само на останалите разходи. Това би

било редно само ако принаденият труд, влаган от членовете на обществото, е дар от природата като например земята, слънцето и така нататък.

Теоретически погледнато, при използване на предлаганата формула всяка промяна на съотношението между V и M в полза на M ще бъде фактор за повишаване на ефективността на общественото производство. Ако например бъде намалена реалната работна заплата при неизменни всички останали елементи, ефективността на общественото производство ще нарасне, тъй като V в знаменателя ще бъде по-малко, благодарение на което целият знаменател ще бъде по-малък, а в числителя V + M ще остане постоянно, тъй като намалението на V ще бъде компенсирано от увеличението на M.

Известно е освен това, че с развитието на общественото производство и увеличаването на производителността на труда, измервана с масата на потребителната стойност, създавана за единица време, в края на краищата се стига до намаляване на относителния дял на изразходвания жив човешки труд за дадена потребителна стойност и относителното увеличаване на влагания овеществен труд, като общите разходи на труд в крайна сметка намаляват. Ако това положение бъде приложено спрямо предлаганата интегрална формула, ще се види, че коефициентът на ефективност постепенно ще намалява.

Това е така, тъй като числителят, т.е. националния доход, който, както вече бе посочено, винаги стойностно е равен на изразходвания обществено необходим жив труд, с нарастването на производството ще расте по-бавно, отколкото знаменателят, в който фигурира овеществения труд и част от живия

труд. Нарастващата производителност на труда следователно, доколкото е съпроводена от нарастване на органичния строеж на производствените фондове, ще оказва отрицателно влияние върху коефициента на ефективност. Това още един път показва методологическата погрешност на предлаганата формула.

В края на доклада на др. Ив. Велев е застъпено становището, че „категориите разход – ефект не включват най-специфичното и основното за социалистическите производствени отношения – целта на социалистическото производство“. По този повод е уместно да се подчертае, че обществото не съпоставя на различните равнища на общественото производство разходите с ефекта като самоцел, заради самото съпоставяне, а винаги с оглед на задачите, с оглед на целите, които то си е поставило и които обективно стоят пред него.

Това означава, че икономическата ефективност предполага веригата цел – разходи – резултати /ефект/ - цел. Първото и последното звено на веригата са тъждествени, количествено и качествено. За определяне на икономическата ефективност определящо е съотношението резултати – цел. Когато резултатите не отговарят на целта, тогава е ясно, че разходите са били направени неефективно. Такъв

ще бъде случаят например, ако бъдат произведени продукти, които нямат обществена потребителна стойност.

От тази гледна точка съотношението резултати /ефект/ - разходи играе подчинена роля в процеса на установяването на ефективността, което обаче в никакъв случай на означава, че то може да бъде игнорирано. Без наличието на всички елементи на посочената верига икономическата ефективност остава без съдържание. При такава методологическа постановка разходите и ефектът от тях се оказват свързвани с целта на социалистическото производство. Всъщност, обективно погледнато горната постановка се явява отражение на обективната действителност, в която наистина разходите се правят във връзка с целите, които си поставя обществото в производствената сфера и ефектът от тях се разглежда през призмата на същите тези цели.

От всичко казано до тук произтича, че ефектът не може да бъде отделен от потребителната стойност, отговаряща най-пряко на целта на социалистическото производство. Потвърждение на това може да се намери и в учението на Маркс за двоякия характер на труда, според което ефектът е показател, характеризиращ плодотворността и резултатността на конкретния труд, а разходите за неговото получаване се характеризират чрез абстрактния труд. „От първата гледна точка става въпрос

изключително за качеството, от втората – само за количеството на труда. [3/]

Освен това Енгелс пише „Най-близкото приложение на стойността е разрешаването на въпроса дали една вещ трябва изобщо да се произвежда, т.е. дали нейната полезност покрива производствените разходи“.[4/] На друго място, говорейки за производствения план на комунистическото общество, той посочва, че „полезните действия на различните предмети за потребление, съпоставени едно с друго и с необходимите за тяхното изработване количества труд, окончателно ще определят този план“. [5/] В приведените цитати по същество е даден критерият за разграничаване на ефекта и разходите и тази постановка би следвало да бъде ръководна при установяването на икономическата ефективност на общественото производство. В противен случай се получава противоречие – потребителят очаква от производството конкретни потребителни стойности, а производителят се отчита пред обществото в стойностно изражение.

В заключение следва да се посочи, че критерият за ефективността има не само теоретическо, а и голямо практическо значение. Често това не се има предвид и обратната връзка не се разглежда. Тук може само да бъде посочено, че критерият за ефективно и неефективно има много силно обратно въздействие върху производството, защото съобразно него конкретният производител планира своята производствена дейност и организира възпроизводствения процес.

148. Протокол от годишната отчетно-изборна сбирка на партийната група – 30.09.1980 г.

След завръщането от специализацията в ИПК – Киев установих, че в катедрата продължават да господстват ненормалните и откровено враждебни отношения спрямо мен. Това се вижда от протокола за годишното отчетно изборно събрание на партийната група при катедрата на 30.09.1980 г. – три месеца след завръщането ми от специализацията в Киев.

П Р О Т О К О Л

Днес, 30. IX. 1980 г. се проведе годишната отчетно-изборна сбирка на партийната група при кат. „марксизъм-ленинизъм“. От осем члена на партийната група присъстваха осем. На сбирката присъстваха др. Ранчева - представител на РК на БКП – район „В. Коларов“ и др. Райчева - зам.
секретар на ВК на БКП.

Отчетната сбирка премина при следният

ДНЕВЕН РЕД:

1. Отчетен доклад за дейността на партийната група.

2. Избор на нов партиен групов отговорник.

По точка първа от дневния ред:

След прочитане на отчетния доклад от парт. групов отговорник Ив. Семерджиев станаха следните разисквания:

Б. Димитров – Много важен въпрос от нашата работа е въпроса за единството в нашата катедра. Катедрата е разно дисциплинна, нараства състава и това затруднява ръководството. Но са налице възможности за добра работа в учебно-възпитателния процес и в научно-изследователската дейност. Катедреният колектив има сили да се справи с всички задачи. И можем да бъдем убедени, че тези задачи ще бъдат изпълнени. Правилно се направи забележка на Митев за създаването на напрежение.

Той проявява стремеж да се поставя над партийното и над административното ръководство на катедрата, нещо повече, изтъква себе си като човек с най-силно изострена съвест. Вярвам, че от критиката си е взел бележка. При приемането на оценката му той я прие, макар че тя съдържаше твърде малко препоръки. Вярвам, че въпроса за преодоляването на това напрежение е свързано със здравословното му състояние.(курсивът мой – Д.М.) В бъдеще такова напрежение не трябва да има, в нашата катедра има хора, които могат трезво и разумно да преценяват проблемите и да ги решават.

Тр. Попова – Нашата основна задача е да постигаме необходимото ниво на учебния процес. Няколко думи за дисциплината философия. Имаме правилно разбиране и се осъществява ръководството на доц. Б. Димитров, като ръководител и на дисциплината. През тази година подновихме лекционния материал, стремежа беше да се проведат повече семинари и да се разработят отделни проблеми по произведения

на класиците. По научната работа: обсъждаме нашите разработки в рамките на дисциплината, материалите, които се изнасят на научни форуми минават през нас. Трябва да активизираме научната с дейност аз съм се заела с една по-голяма разработка. По партийно-обществената работа: всички от катедрата сме ангажирани с една или друга работа в Института или извън Института. Нашата катедра активно участва в едно ново начинание – Факултета за обществени професии в работата на който участват не само партийните членове, а и безпартийните. Наистина имаме известни смущения в социално-психичния климат на катедрата и се занимавахме сериозно с тези неща и на партийни събрания и на събрания на партийната група и се надявам, че Митев си е взел поука от критичните бележки и ще имаме по-благоприятен социално-психичен климат в катедрата.

Доц. Д. Дърева - доклада отразява нашата работа, както на групата, така и катедрата като цяло. През този период нормално извеждахме учебния процес. Няколко думи за дисциплината „Политическа икономия“: колегите съвестно гледат работата си и изпълняват задачите. Всички ние бяхме длъжни да съобразим нашите лекции и упражнения с много въпроси разгледани от национален мащаб – 50 постановление, нов икономически механизъм. По растежа на кадрите в катедрата мисля че няма проблеми. Михов и Митев взеха минимума, другите са се ориентирали. През този период бе открита професура на доц. Димитров, неговият труд получи висока оценка и да се надяваме, че нещата ще вървят добре. За климата искам да отбележа, че той е много добър ако елиминираме случая с Митев. Действително в нашата катедра не само в групата имаме добър климат – няма проблеми по научната, по учебната работа, във взаимоотношенията. Но повтарям с едно „но“. Има го в доклада и защото **Митев пак последен ще вземе думата и последен ще иска да нанесе известни обиди** искам да кажа нещо повече. (курсивът мой – Д.М.)

Каза се, че много ни се иска Митев да си е взел бележка. Но Димитров и Попова може би отсъстваха от последното събрание, а което той каза, че не приема оценката, която му е направена. Той стана и каза“ макар че аз тогава я приех, аз не я приемам“. Дали е правилно и какви последици трябва да има. Това ми дава основание да твърдя, въпреки че бях най-голям оптимист по отношение на Митев, Митев няма да се оправи, сега от други катедри идват колегите, за да казват, че той няма да се оправи. Продължава да ходи по катедрите и занимава хората с нас. „Това е човек, който е изтъкан от злоба към вас, как живеете“. Това са думи на хора, при които той ходи да се оплаква.

Има нещо, което ни безпокои: това е началото на годината, така започваме, така ще я завършим. Случи се инцидент помежду ни. Той е известен в Института и извън Института, в страната даже. На конференцията в Бургас дойдоха някои колеги и ми казаха „Вие сте подарили изпит на студент, на който преди това Митев е писал 2“. Това е случай за тревога, в разговор по повод на студентката той каза „Ние в крайна сметка трябва да се разберем кой ще изпитва“. Фактически той не ми разрешава да изпитвам неговите задочници студенти, подхвърля

репликата, че единствено в нашата катедра няма координация на изпитването. Това категорично го отхвърлям, тъй като винаги съм се стремяла и сме постигали координация в изпитването. На юнската сесия бяхме направили разпределение и имаше един друг момент.

На доц. Пеев на съвещание със студентите от специалността е бил поставен въпроса, че студентите не искат Митев да ги изпитва, тъй като през семестъра лекции са четени от Андреев. И винаги е имало координация. Той продължава да ни разнася из страната. Имам сведение, в Бургас няколко души ми се обадиха, че Митев прави опити да минира процедурата на доц. Димитров. Търси начини и ги намира и аз съм обезпокоена от това. Дали ще успее не зная. Критикувахме го за интригантство, за това че ни разнася. Нека той да разкаже за разговора, който без да искам чух и го предупредих да престане, в барчето на хотела в Бургас: какви членове на нашата катедра имало, пред Павлидис и трите момичета, които не обръщаха внимание, а той продължаваше да говори. Той отхвърли и оценката, която му беше направена, той не желае нищо да измени в своето поведение. И ще имаме трудна година.

Митев: Чудя се как да започна. Няколко пункта. Не съм съгласен, че в генезиса на конфликта единствен е Митев. Има много лостове на търкания, на конфликти, но един е най-явен. Ще отговоря на конкретните неща. Досега практиката беше, че аз изнасям фактите, а срещу мене хули, лъжец и така нататък. Събрахме се на партийна група. Поднесох фактите, на фактите не беше отговорено, резултатът беше, че Митев се мисли за непогрешим. За злепоставянето: Аз не злепоставям, злепоставят фактите. Доц. Дърева твърде много съм я уважавал. Занимавал съм Паскалев, така е записано, но това не може да се докаже. Сега отново твърди, Вие лъжете. Искам очна ставка. Кои са имената и да потвърди. Говорил съм в Бургас с няколко души. Разговарях с Павлидис, стана следното: Павлидис ме запита как беше за спането и споделих, че към три и половина часа през нощта с две колежки още говореха. Той ме попита защо не съм отишъл при тях, а аз казах, че не са от моята категория. Кои са ме попита той. Казах Н. Илиева и моята шефка. Коя е Н. Илиева и започнах да му обяснявам. Казах, че я провалиха на докторската дисертация и казах че беше същия рецензент. Казах, че има хора, които не са нито кандидати, нито доктори, а ще станат професори, те са държавни мъже, имат си подкрепа. И тогава Вие др. Дърева се намесихте.

Дърева: - Ти даде оценка и не е трудно Павлидис да се сети за кого става дума.

Митев: Мога да си направя самокритика, че не положих труд да се запозная с работата на Димитров. Прочетох един параграф, изказах се, направих препоръки. Във всички случаи трябва да заявя открито, аз съм го заявявал винаги открито: по мое мнение, като имам предвид изискванията, Димитров няма качества да иска професура. И ще се реша на публично мнение, съгласно законите. Той е получил орден. Аз не мога да минирам професурата, ако тя не е минируема, всеки по закон може да опонира. Дали ще опонирам или не това е отделна работа.

Откровеното ми мнение е такова и за моето мнение получих критика. Имам много конкретни съображения, но достатъчно добре съм слушал хората и изявленията. Казах, че имам достатъчно поле за изява в научната област, в работата със студентите, в обществената изява и в семейството.

Четири пъти се опитвах да се свържа с първия секретар на РК на БКП Бакалов. Досега не се срещнах с трезво обсъждане на фактите. Никой не взема отношение по въпросите, които повдигам, но фактите, които повдигам, трябва да се разгледат. Как да си променя отношението към Димитров, след като научавам, че има часове, а доц. Димитров ги е освободил, защото имал държавен изпит. Вярно е, че държавният изпит е важен, но такъв факт ме дразни и не мога да мълча. Виждам това и не мога да го пренебрегна. За отношението към препоръките: следих какво ще бъде отношението на партийната организация, кои се изказаха, какво казаха, анализирах защо мълчеше организацията. Колко са верни отговорите това е друг въпрос. Допуснах една грешка, тя е поучителна, но в момента около мене нямах среда. Защо се взема такова становище, у мене се формира извод че такива неща не се атестират.

Вие заявявате, че аз съм казал че не приемам оценката. Това не е точно, приемам я за сведение като становище. Препоръчва се да бъда търпелив. Но игнорирам тази оценка, насреща няма убеждение, няма доказателства а само декларации. Що се отнася до другите неща, хубаво е трезво да се видят. Случаят със студентката, тя не знаеше нищо. След 6-ти, на 8 май се обажда зам. ректора и моли да я изпитам. Разбирам, разговора беше такъв: колежке, мога да направя компромис, да не ви пиша 2 за да се явите втори път. Тя не ми каза, че има перманентна сесия. На 8-ми май се явява на изпит. Отново не знае. Излязох за секунди, връщам се, намирам учебника отворен, направих се че нищо не виждам, учебника на коленете и. Попитах я каква е вашата почтеност? Тя се извинява, 2 е достатъчна санкция. Тя ме лъже. Има изпит и по механика. Студентката се явява на 11 на изпит по механика, а се явява на 12 на изпит по политическа икономия. Студентката се оправи или я оправиха. Защо дойде при Вас?

Дърева: Тя дойде с протокол и знаеш защо я изпитах аз.

Митев: Като влязох видях, че студентката се е явила, казах че имаше една задочничка за изпитване и тогава видях че е същата. Тя няма право на един изпит да се яви, а тя се явява на три. Към моята най-чистосърдечна реакция защо се гледа така? Кой е дал протокол, как е станало, на законно основание ли е? И разговора със заместник-ректора беше интересен. В изненадата по-остро реагирах. Тази студентка ме е лъгала, преписвала и вместо да дам доклад за преписване, тя изкарва изпита.

Моя грешка беше че не дадох доклад. След като изнесох тези факти и след като действително знаете какво тя знае по политикономия, вие и писахте 3. Когато се пише 2 и след два дена се явява трябва да се иска комисия. Давам следната декларация: Не считам че само аз имам право да изпитвам, но след като е делегирана тази възможност, защо тя

трябва да бъде отнета по този начин? И в методичния отдел ме питат „ При вас няма ли един човек който да изпитва“? Тази студентка беше докарала и баща си, и майка си, човек който по всички начини иска да си вземе изпита. Това е цялата история. Нарушава се климата от много елементи, а не от Митев. Ако не беше захванат Митев, всичко ще е спокойно. На партийното бюро изнесох защо е конфликта в катедрата. Не мога да си представя, че съм си помислил, че съм безпогрешен човек. Кое в моето поведение кара хората да мислят, че аз се мисля за безпогрешен. Изнасям факти а се говори срещу мен, стана норма на поведение от 2 – 3 години. Няма повече какво да направя. Задължение на комуниста е да реагира и сега съм на такъв етап, когато вдигнах ръка. Отново се връщат нещата към тяхната неизясненост, но това едва ли ще бъде основание да се изменят нещата.

Михов: По моята научна работа мога да посоча, че нямам проблеми, ръководството на катедрата проявява разбиране. Моето убеждение от цялата работа е, че Митев не е съгласен, не е приел тези забележки. Смятам че сме непоследователни: само приказваме, обвиняваме се в доста значителни неща. Трябва да се види кое е прав и кой не е и да си получи наказанието. Колегите вземали отношение не към фактите, а към личността. Тук някак Митев недиалектически разкъсва връзката, тъй като фактите са свързани с личността. Този разговор е излишен ако само се изказваме. Не приемам че катедрата е напукана от конфликти по всички линии, много от тези пукнатини станаха във връзка с поведението на Митев, но това не са конфликти, които да противопоставя.

Митев: Много важно становище. Длъжен съм да го изясня. Ако нашата партийна група се безпокои, трябва да бъде спокойна, вдигнал съм ръце, ще спазвам препоръката да проявявам търпимост и сдържаност. Ще си гледам работата и с нещата, които не са от моя компетентност няма да се занимавам. Не зная кои неща не са от компетентността на комуниста. Димитров: Не може това да се приеме за истина, защото след историческото заседание ти каза: „др. Димитров, много бих искал да се гледаме в очите“. Защо на другия ден промени позиции и пак започна по стария начин?“

Митев: Аз Ви гледах в очите. По моя вина няма да има проблеми.

Семерджиев: Нещата са по-прости отколкото ние ги усложняваме. Трябва всеки да си гледа работата. Да не се задълбочават нещата, да не се правят изказвания, които не отговарят на истината.

Попова: Уверена съм, че партийната група, партийната организация имаме сили на тези неща да се сложи край, да се направи различна обработка на партийни членове, опити за елиминиране принципите на колективизма, **присвояване правото да дава оценка на партийни членове**. (курсивът мой – Д.М.) По същество си позволява подигравка с цялата партийна организация. Не съм съгласна че поднасяните факти от комуниста Митев не трябва да се свържат с

неговата личност, тъй като тези факти се интерпретират именно от него и се поднасят като несъвместими форми именно от него. Що се касае до отговора на тези факти, то той е даван на Митев неведнъж . в поредицата партийни сбирки, заседания на партийното бюро, партийни събрания. Мисля че е крайно време Митев да вземе решителна бележка от другарската критика.

Райчева: За първи път съм във Вашия колектив и съм изненадана от хода на отчетно-изборната сбирка. В доклада се дава в синтезиран вид цялостния живот на партийната група, но е недостатъчно аналитичен, конкретен и критичен. Не става дума само за частни случаи, а кои са въпросите с които се е занимавала партийната група. Познавам Вашата дейност може да се даде добра оценка на партийната група като цяло и висока оценка за участието в обществено политическата дейност на членовете на партийната група. Комунистите изпълняват авангардната си роля. На този фон малко е да се каже, че буди тревога допуснатото сериозно влошаване на социално-психическия климат, серозно нарушаван от комуниста Митев. Явно е, че всички неща са останали на това ниво, на което са започнали. Предложение: Партийното бюро по преценка дали преди отчетното събрание или след събранието, трябва съвсем конкретно да се занимае с този случай и да се вземе решение.

Много последователно се развиват едни и същи неща, не се променят и трябва да се вземе съответното партийно решение, това е Партия и ние не сме безсилни, всички сме подчинени на партийните закони. Комунистите сме длъжни преди всичко да спазваме партийния устав, партийната дисциплина, подчиняване на партийните решения, задължени сме да преодоляваме слабостите. Как да се разбира това, че на последното събрание Митев заявява че не приема оценката? Доуточнява – че я приема за сведение. Кой ни разрешава да приемаме за сведение партийно решение , що за формулировка? Това е факт, с който партийното бюро трябва да се занимае. Това е категорично заявяване, че е налице неподчинение на партийно решение. Като се вземат предвид и другите неща, трябва да се вземе решение, което ще бъде в интерес на Митев.

На него се възлагаха надежди - интересен, обаятелен, млад, включващ се активно в обществения живот. Как се промениха тези неща за да се говори и не само да се говори че една водеща катедра е в такова състояние. Че и аз съм била студентка на др. Димитров. Тук партийната група е допуснала една грешка, слабост, че всъщност не е давала достатъчен и своевременен отпор на някои повдигнати въпроси. Фактите са факти, истината е истина. „Не положих достатъчно труд да се запозная с хабилитационния труд на Димитров, но ще го опонирам“, „допуснах грешка, че не пуснах доклад, но за това да носи отговорност Дърева“. Отправя обвинения срещу партийното бюро, срещу Т. Златев, Тименов, кое го кара да мисли че не съществува среда, която да го слуша? В изказванията на всички членове на партийната група прозираше желание да се ликвидира тази конфликтна обстановка. Тези факти се излагаха с болка и с надежда, че ще

се изменят нещата. Съвсем по партийному е, че не трябва да се замазват грешките, но да се извеждат само пропуските на преден план не може.

И на тази сбирка от Митев бе демонстрирано неуважение. Защо мислите, че всички трябва да Ви доказват или да се оправдават пред Вас? Изказвам съжаление, че се измести плоскостта върху една личност. Но явно нещата са толкова силни, че трябва да се отиде към партийно решение. Искам да изразя своята убеденост, че комунистите от партийната група ще внесат своя принос.

По точка втора от дневния ред:

Бе направено предложение от Иван Андреев за партиен групов отговорник да бъде избран Николай Михов. Предложението бе прието с пълно болшинство.

Протоколчик: подпис

/гл. ас. Ив. Андреев/

Представителката на РК на БКП Ранчева не взе отношение относно разискваните проблеми и предпочете да не се изкаже и съответно да вземе страна. (Моя добавка към протокол)

149. **О Т Ч Е Т**

за

специализацията на гл. ас. Димитър Николов Митев в Института за повишение на квалификацията – гр. Киев

Петмесечния курс за повишаване на квалификацията за преподавателите по обществените дисциплини от 39 набор започна от 1. Февруари 1980 г. От началото на курса аз се включих активно в учебния процес, като редовно посещавах занятията – лекционни, практически и методически. Занятията се провеждаха по шест часа дневно в понеделник, вторник и сряда. Останалото време се предоставяше за самостоятелна работа по подготовката на теоретически и методически доклади, които задължително трябваше да бъдат разработени от всеки слушател.

Още в началото на пребиваването си в Киев установих контакт с катедрата по политическа икономия към Киевския институт по хранителна промишленост. Взех участие в юбилейна научна конференция на катедрата с доклад „Ролята на трудовия колектив за повишаване ефективността на общественото производство“ В същата катедра протече и моята педагогическа практика по време на специализацията в ИПК. Освен това взех участие заедно с един доцент от ГДР във вечер на въпросите и отговорите, организирана от комсомолската организация на студентите в същия ВУЗ.

В рамките на консултациите си с научния ми консултант по време на специализацията професор д-р П. В. Проскурин, ръководител на катедрата по политическа икономия в Киевския институт за инженери по гражданската авиация, аз се запознах с работата на катедрата и особено с използването на нагледни средства в процеса на преподаване.

По време на юбилейните тържества по случай 35-годишнината от победата на СССР над фашистка Германия по решение на българската група специализанти и по предложение на ръководството на ИПК взех участие в междувузовска научна конференция в Киев с доклад „Приносът на българския народ в победата над фашизма“.

В рамките на методическите семинари, които се провеждат във всяка група, разработих доклад за „социалното и икономическото и тяхната взаимовръзка“ с ориентация към социалната и икономическата ефективност. Полезни бяха консултациите ми с чл. кор. на АН на УССР проф. Ю. Н. Пахомов. В рамките на методическите семинари разработих методически доклад „Осъществяването на обратна връзка със студентите в процеса на преподаване на политическа икономия“. Както за теоретическия, така и за методическия си доклад получих положителни рецензии и отзиви.

За работата ми върху дисертацията имах възможност да проведа редица полезни консултации с много от челните украински и съветско икономисти, които излизаха като лектори и консултанти в ИПК. Успях да събера значително количество литература, да обработя част от същата и да оформя известни положения относно определянето на същността на общественото производство. Въпреки усилията на ръководството на ИПК нито аз, нито останалите специализанти от България не успяхме да получим за наше голямо съжаление достъп до дисертационния отдел на библиотеката на Академията на науките на УССР.

Много полезни за моето израстване като преподавател бяха лекциите по методика на преподаването, изнесени от проф. Я.У. Линейчук и проф. Палкин. Особено полезни бяха за мен спецкурсовете по определени проблеми на политическата икономия на социализма, водени от проф. Пахомов и от ръководителя на катедрата по политическа икономия на Ленинградския университет проф. Н. Д. Колесов.

Водих подробни записки от занятията, които имам намерение да използвам за усъвършенстване на лекционната си дейност и при извеждането на упражненията по политическа икономия.

Общо мога да кажа, че приключих успешно пребиваването си в ИПК, като за това получих и съответния документ. За мое голямо съжаление обаче, независимо че изпълних планираната дейност в съответствие с изискванията на ръководството на ИПК, аз не успях до край да изпълня своите лични планове, които бяха по-големи. Причината за това е, че отначало се простудих и около две седмици боледувах, а след това настъпиха известни усложнения в сърдечно-съдовата система. Продължително време, около три седмици ходих на водолечение във физиотерапевтична болница в Киев, което ми отнемаше много време и сили.

По време на специализацията имах право да поканя съпругата си за един месец на гости в Киев. За да посети СССР се наложи да ползвам съдействие от ОК на БКП – Г. Боболев се обади в консулството на СССР в Пловдив за да разрешат на жена ми пътуване до СССР. В това разрешение бе посочено че ще посетим Киев, Москва и Ленинград. Близките на останалите специализанти, на които бе разрешено да пътуват до Киев, но не бяха посочени други градове, след пристигането в СССР не можеха да пътуват до други градове.

Деня на победата 9 май посрещнахме в Москва. Там съпругата ми успя да се срещне с Вера Дулова – най-добрата арфистка в СССР, а двамата посетихме и бившия генерален консул в Пловдив Архипов. Като му се обадих по телефона на 8 май, той директно ни покани на гости в дома си. На възражението ми, че е неудобно точно на националния празник да му гостуваме, той ми отговори, че у тях действа правило: на споменаването, че идваме от България, той каза че у тях отговора е задължителен : „Приглашаю в гости“. Разговорът с него беше много интересен, той разказа и виц, за човек, заболял от социализъм, на който много се смяхме. За съжаление от тогава всички мои опити да си припомня този виц останаха без успех.

След това с Али посетихме Ленинград. Там ни посрещна Виктор, с който преди това се бях запознал случайно при негова екскурзия в Пловдив. Осигури ни кола и ни съпровождаше през цялото време. Трудно може да се опише всичко, което видяхме за тези няколко дни в града. Посетихме Петродворец, Ермитажа, крайцера Аврора, музея в град Пушкин, гледахме представление на балета Каменното цвете в Кировския театър за опера и балет и др. Позволявам си да предложа само снимката на тримата ни пред мястото, където са погребани 800 000 граждани на Ленинград по време на Отечествената война. Това е Пискарьовското гробище.

В средата на месец май положението ми се влоши още повече . На 5 май вечерта попаднах в болницата на „Бърза помощ в гр. Киев. След прегледа ми бе направена и електрокардиограма и преглеждащият ме лекар д-р Смиржицкая заяви, че трябва да прекратя пребиваването си в Киев по

здравословни причини. Констатацията и беше – остър недостиг на кислород, силна простуда. За мен възникна въпроса дали да напусна курса преди да съм изпълнил всички предвидени задачи или да остана поне до началото на юни, когато трябваше да се състоят методическите семинари. Тъй като ми бяха предписани и лекарства, които намерих, аз счетох за по-разумно при известно намаляване на темпото на работа и засилване на почивката все пак да успея да завърша курса. Въпреки че това ми костваше много напрежение, аз все пак успях да изпълня изискваното по плана за моето пребиваване.

След приключването на методическите семинари аз получих документ от ръководството за завършен курс и се завърнах в България 25 дни преди да изтекат 150-те дни командировка, т.е. на 2 юни. Решението ми за предварително завръщане освен от здравословното ми състояние беше продиктувано още и от това, че съгласно програмата в началото на юни ние трябваше да бъдем свободни още една седмица до приключването на всички методически семинари и от това, че по програма оставаха относително по-маловажни мероприятия.

15.10.1980 г.
Пловдив Гл. ас. Д. Митев

150. 10 ноември 80 г. Въпрос за посещение на упражнение на М. Кузманова. Пропусната лекция.

Днес сутринта обсъждахме кога да бъде посетено упражнение на Мария Кузманова от комисията за проверка на равнището на учебния процес. Тя ми каза, че по същество възможностите са само две, защото при две от нейните групи занятията съвпадат по време с моите занятия, така че тогава не може да стане посещението. Попитах за петата група, която тя води, за 41 група, но за тях ми каза, че не са имали лекция. Попитах защо и тя ми отговори, че доц. Дърева е взела предварително лекцията си с потока за да може след това при нейното посещение в ГДР студентите да не изостават с материала. Тъй като потокът е сборен – I и IV, при това само по политикономия, студентите от IV поток са били заети по други дисциплини, когато тя е взела лекцията с I поток и не са слушали същата. Следователно няма материал за упражнение.

Подхвърлих шеговито и на Мария, а по-късно и на професор Иванов като председател на комисията, че би било добре нашата комисия да отрази по някакъв начин факта, че дадена група изостава от графика по вина на преподавателя, но това беше прието само като шега. Нашата комисия практически се бои да отразява протичането на учебния процес и неговото качество при хабилитираните преподаватели. За три години не си спомням нито един случай да сме посетили хабилитирани преподаватели с изключение на доц. Тодоринов, доц. Киров и доц. Костова при масовото заслушване на преподавателите от катедра висша математика.

В случая по-правилно би било в седмицата, когато доц. Дърева ще отсъства, някой от нас тримата да влезе вместо нея и да изнесе лекцията в редовното време, за да не губят студентите от IV поток, но кой ти стига чак до такава „интелектуализация“ на трудовия процес. Пък и студентите не

протестират че не са им преподали част от материала. А на мен ми е препоръчано да бъдат сдържан и търпелив. Да не се занимавам с отделни факти.

151. 13. ноември 80 г. Заслушване упражнение на Мария Кузманова. Разговор в Министерството на външната търговия, разговор с Живко Димитров, „нов“ преводач – Казачки, пътуване до Пловдив със Сава Божилов.

Днес сутринта заслушвахме упражнение на Мария за повишението и от старши асистент в главен асистент. От комисията присъстваха професор Иванов, доц. Киров, доц. Христозов, а освен това присъстваха Михов (като партиен отговорник на катедрата) и Андреев. Ръководителят на катедрата Борис Димитров ми каза предишния ден че знае за заслушването, но не дойде. Заслушването мина нормално и на Мария бе дадена добра оценка. Аз се извиних преди да свърши обсъждането и тръгнах за гарата, защото трябваше да пътувам за София. Във влака беше малко хладно, така че беше опасно а се поддам на дрямка. По едно време дочух разговор за Полша, нещо споменаха за СССР в тази връзка, но какво така и не можах да разбера. След малко се разходих из вагона (без отделни купета) и видях говорещите, (мъже по-скоро млади, а не на средна възраст) но не успях да чуя нищо определено. За втори път ми се случва вече във влака да чувам разговор за Полша.

В София прегледах в библиотека „Кирил и Методий“ част от каталога на дисертациите в икономическата област, но не открих нито една, която да третира същността на категорията икономическа ефективност или на ефективността въобще като централна тема. Всички дисертации, в които така или инак фигурираше категорията ефективност, бяха с тясно отраслова насоченост. Подпечатах си командировъчното и тъй като ксерокса не работеше и нямаше как да копирам някои интересуващи ме пасажи, тръгнах към Министерството на външната търговия. Директорът на отдел Кадри беше в кабинета си. При него имаше още един човек, но той ме прие. Още след второто ми изречение си спомни и каза „Вие за Вашия случай ли?“ Отговорих утвърдително и му казах, че съм по друг повод в София, но понеже вече наближава Нова година, искам да разбера дали има нещо ново във връзка с евентуалното ми назначаване на работа в Прага. Каза ми, че няма нищо ново. Споменах му че отговорът , даден през месец септември, бе доста пооптимистичен, а той заяви, че отговорът и сега остава същият. Аз изглежда се задържах малко повече от нормалното, защото след това той първи, а не аз, каза „Довиждане“.

След това се свързах от „Пропуски“ със секретаря на българската част на смесената българо-чехословашка комисия за икономическо и научнотехническо сътрудничество Живко Димитров. Той каза, че ще се обади на пропуска да ме пуснат при него, но служителят от пропуска не дочака обаждане и веднага ми написа пропуск. Може би вече ме беше запомнил от многото посещения в Министерския съвет.

Пред сградата на МС видях пловдивска кола „Волга“ и в нея др. С. Божилов, първи зам. председател на ИК на окръжния народен съвет. Някак

без много да му мисля, за което после се упреквах, аз попитах дали има място и за мен до Пловдив. Сава Божилов ми отговори, че отзад са двама и ме попита дали ще се забавя в МС. Отговорих му, че ще бъда там само 5-6 минути и тръгнах навътре. Съжалявах защо не казах, че ще бъде трудно да се пътува трима души отзад, а ако при това положение ме поканеха, щеше да бъде по-друго. Така излезе нахално от моя страна.

Качих се при Живко Димитров. Той ме посрещна, седна насреща ми и аз го запитах директно за това кой е участвал от българска страна като преводач. (Ценка Петрова в неделя ми беше казала, че няма да има български преводач, но аз не вярвах и съмнението ми се оправда). Отговори ми, че „новия“ преводач се казва Казачки, инженер е по образование. Опита се да ме успокои, че аз не си вадя хляба от преводачеството, така че да не приемам нещата много навътре. Като му разказах някои неща от това, как се бяха отнесли към мен и как цяла седмица телефонирах той ми каза че не вярва Ценка Петрова да е направила това. Каза ми още, вероятно стремейки се да снеме от себе си каква и да било отговорност, че той е предоставил въпроса за преводачите на протокола.

Сбогувах се като казах, че вече едва ли ще се видим и че му желая всичко хубаво. Отговори ми с традиционното защо да не се видим, но явно беше на същото мнение, че вече за делегации няма да се видим. Не ми каза и за кога е договорено да се състои следващата среща на комитета или на председателите на двете части.

Излязох от министерския съвет и се качих в колата, като още един път се извиних, че ще ги притеснявам. Сава Божилов бе седнал на първата седалка, а на задната имаше мъж и жена. След малко колата вече се носеще по магистралата за Пловдив. Помислих си в духа на максимата „Всяко зло е за нещо добро“, че поне ще икономисам за държавата 4 лева и седемдесет стотинки за пътните. Мина ми през ума дали моите колеги биха посочили в отчета за командировката че са ползвали държавен превоз или не, без да мога да си отговоря достатъчно точно.

През време на пътуването аз мълчах и се стремях да не досаждам с приказките си на другите спътници. По едно време Сава Божилов ме попита върху какви проблеми работя. Отговорих, че става въпрос за неефективните пробези на товарните коли и за това, че шофьорите им не са заинтересовани да ги снижават, тъй като не получават нищо за това. Другарят до мен (до края на пътуването не разбрах как се казва и какво работи) каза, че някой вероятно им е завидял (на шофьорите) за това че са вземали някой лев тогава, когато им се е плащало при снижаването на празните пробези и когато всъщност те едва ли не са се биели за товари. От там разговорът се прехвърли върху пътническия транспорт на Пловдив.

152. Протокол № 3 – заседание на учебно-методическа комисия 4.XII 1980

Публикувам този протокол защото той е показателен за това с каква груба тенденциозност и липса на обективност ми се е налагало да се сблъсквам понякога в академичните среди при оценка на работата на определен преподавател.

П Р О Т О К О Л № 3

Днес, 4,XII 1980 г. учебно-методическата комисия по физико-математическите, техническите и идеологическите дисциплини в състав: проф. Ив. Иванов - председател, доц. Ил. Попов, доц. Г. Киров и гл. ас. Д. Митев направи посещение на упражнение по руски език, проведено от преподавател по руски език Румяна Георгиева Георгиева. Занятието беше върху тема "Нашата храна" и съдържаше заучаване и обиграване на нова граматична конструкция, както и на нови думи и термини, а също и текстово упражнение.

При проведеното обсъждане в началото проф. Иванов помоли преподавател Георгиева да сподели каква е била целта на занятието и каква е нейната оценка за постигането на тази цел, какви форми на текущ контрол се прилагат и има ли учебник по дисциплината.

Сп. преп. Олга Димова зададе следните въпроси, които според нея имат за цел да разкрият същността на работата на преп. Георгиева през втория час на упражнението по руски език:

1. Каква работа е извършена от преподавателката през първия час?

2. Защо занятията по език се наричат упражнения, а не лекции?

3/ Как преподавателката е спазила основното методическо изискване при провеждане на упражнения във ВУЗ студентите максимум да се упражняват в говорене на съответния чужд език?

Защо преподавателката записва темата "Цепотка соли" на дъската, а не стига до нейното реализиране?

5. Защо преподавателката изоставя студентите при работата върху новата лексика, когато студентите изцяло трябва да поемат тази работа в съответствие с основните изисквания на ме-

тодиката на преподаването на руски език?

6. Къде е местото на текста, който определя темата на дадено занятие? Как преподавателката може да се обоснове за този основен методически пропуск в нейната работа?

7. Защо преподавателката се върна към първите два текста, работата над които отдавна е приключила /в съответствие с годишното разпределение на учебния материал - разпределение, задължително за преподавателите по руски език от катедрата/?

8. Как методически преподавателката може да оправдае домашната работа, която, първо, е елементарна, и второ, е направена под форма на упражнение в хода на занятието? /домашната е превод от руски на български на допълнителен текст към основния текст, който изобщо не е разгледан на занятието?

Доц. Г. Киров запита какво ниво се предполага у студентите, когато те започват да изучават руски език в Института? Освен това същият заяви, че по негово мнение занятието заслужава добра оценка.

Доц. Тасев, ръководител на катедрата по чужди езици в общи линии се съгласи, че и той би задал въпросите, които е задала ст. преп. Олга Димова. Той също така пожела да му се отговори как следва да става преминаването от една езикова ситуация към друга, като спомена, че преп. Георгиева е направила същото неправилно.

Преп. Р. Георгиева отговори на въпросите, при което заяви:

Целта на занятието е да се упражняват студентите да изразяват мислите си с помощта на конструкции на руски език в свързан обобщителен разказ, като използуват текстовете: "Развитие на кулинарното изкуство", "Нашата храна"/I и II част/, "Гоголь - кулинар", правилно ли се храним - допълнително прочетен материал, да бъдат направени упражнения /от учебника!/.

В хода на урока е било осъществено предаване на нова грамат. конструкция и обиграване чрез упражнение от учебника. Осъществено е заучаване и обигравване в упражнения на нови думи и термини по темата "Щипка сол", която се явява междинна в сравнение с "Нашата храна " темата за водата. Освен това студентите задаваха въпроси и отговаряха накратко по съдържанието на обобщителната тема "Нашата храна". Последва цялостен собствен разказ по темата. Направено беше преводно упражнение във връзка с "Щипка сол".

В края на урока - отново бе направен разказ за нашата храна, като се има предвид и новата информация от текста за солта и новонаучената конструкция при изразяване на мислите.

Целта си постигнах - продължи преп. Георгиева. Студентите се стараеха да говорят добре на руски език. Допуснатите грешки се поправяха от самите студенти, чрез мое подсещане, чрез задаване на въпроси от техни колеги /ако във връзка със съдържанието се пропуска нещо важно/.

Част от думите и обясненията им в новата информация сметнах за необходимо да чета аз, тъй като учащите се в много случаи имат нужда да чуят новата дума от преподавателя, - т.е. да чуят правилното и произношение, къде пада ударението, а и в обяснителната част да се избегнат някои неточности.

В никакъв случай не съм съгласна с твърдението на колежката Димова, че "почти през цялото време на урока е говорил преподавателят"!

Обърнах вниманието на студентите върху превода /в случая от руски на бълг. език/и обърнах им тъй като преводите от руски на български и обратно ще са от голяма важност за тях като бъдещи специалисти, които ще ползват в своята работа главно руска литература.

Сметнах за целесъобразно след думите и термините от "Щипка сол" да не се занимаваме с основния текст за соята. Последното упражнения за соята беше естествен завършек на темата. В следващото занятие по план подробно ще работим върху него като обърнем внимание и на един от началните етапи на аудирането - възприемане след обработка на познат текст от магнитофон /без зрителна опора/ от познат източник на информация /в случая гласът на преподавателя/.

Над темата зааудирането аз работя от 3-4 години. В следващия урок за водата ще има възприемане на непозната информация /по-голяма по обем/ без и зрителна опора, след това едновременно от магнитофон и от филмова лента.

Групата е най-голямата по-брой на студентите от всички групи които водя - 24 души. Другите са по 11 - 15 души. В началото на годината аз водех тази група, после стана разместване. Студентите пропуснаха едно занятие, вдех я друг преподавател, след това отново се наложи да я поема аз. Съгласна съм, че имаше студенти, които отговаряха тихо. Разместването, а и влизането в залата на шестчлената комисия се отрази върху отговорите им.

Във връзка с бележката, че "на някои от студентите преподавателят е задавал допълнителни-подсказващи въпроси, от рода на въпрос, с който е свързан даден падеж, смятам, че няма нищо лошо и даже е уместно, при необходимост, да се постъпва така, а и да се подаде руската дума в съответния падеж, когато студент със задоволително ниво на знания по езика се старае да изрази мисълта си на руски език. В случая той е двойно затруднен, защото трябва да мисли и за съответното падежно окончание.

Работя съобразно календарния план и съм напълно в график. Похвално за група е, че независимо от смяната на преподавателите и от това, че някак изведнъж влязоха нови хора в

в час и атмосферата се промени, те намериха бързо сили и дух да продължат работа и проявиха стремеж и желание да отговарят на поставените задачи, да включват нещо ново - интересен елемент в изказа си, лично отношение и т.н., което говори за постигната цел в урока.

Искам да кажа, че би било редно да бъда уведомена предварително за това посещение /както беше процедирано при преподавателите Иванова, Стефанова и др./, а не да науча за това през междучасието.

Доц. Тасев заяви, позовавайки се на изискването на Тезисите за висшето образование специалистите с висше образование да знаят руски плюс един основен западен език, че не бива да се губи времето на студентите, а трябва максимално рационално да се използва. Заяви, че не приема урока като удачен. Според него студентите са извършили по-леката работа, а преподавателя е поел по-тежката, а трябва да е обратното. Повтарят се стари грешки в работата на др. Р. Георгиева. Не може да се съгласи с прилаганите от преподавателката методи. На занятията по руски език студентите трябва да получават нова информация. Студентите трябва да излизат обогатени. Урока не е постигнал целта си. Ако се прави анализ в средното училище, би се получила лоша оценка за същия урок. Георгиева владее езика. Изпуснати са съществени думи. Обръщайки се към проф. Иванов, доц. Тасев заяви че държи да му се отговори кой трябва да се упражнява по време на упражнения - преподавателя или студентите.

Доц. Ил. Попов запита дали е заслушвана и друг път др. Георгиева и от колко години работи в катедрата.

Доц. Тасев отговори, че е заслушвана, че работи от пет години в Института и че катедрата има единна методика.

Доц. Попов посочи, че му е направило добро впечат-

лените познаването на имената на студентите. Според него езика се владее от преподавателката, но категорична оценка в тази насока му е трудно да даде. По негово мнение занятието е минало на добро равнище. Отправи препоръки, отнасящи се до условията на работа - дъската е ниско, трябва да се повдигне, осветлението е слабо. По негово мнение не от езикова гледна точка, а от гледна точка на химията неправилно е бил описан съставът на мазилните.

Ст. преподавател О. Димова, оценявайки работата на преподавател Р. Георгиева заяви:

"Зададените от мен въпроси отчасти определят и същността на работата на преподавателката Румяна Георгиева на посетеното упражнение." Тя посочи, че един преподавател винаги може да намери отговор на поставените въпроси, но според нея в занятието не е имало последователна логическа работа над новата тема. Преподавателката се е ограничила само с работата над новата лексика, като и при тази работа е допуснала сериозна методическа грешка - тя е постъпила така, както не биха постъпили добрите учители даже в гимназията - три четвърти от работата е извършила сама, а студентите пасивно наблюдаваха тази работа - преподавателката чете този материал, който студентите трябваше да четат и активно да участвуват в неговото усвояване, да се упражняват в руска реч още от самото начало на занятието и до края му. Тогава целта щеше да бъде реализирана изцяло. В работата на преподавателката нямаше строга последователност и логичност - тя прескачаше от новия урок към стария, правеше упражнения от темата, която не беше още разработена /упр. от стр. 32/.

Освен груби методически грешки, преподавателката е допуснала и фактически грешки /при работа на упражн. II - до-

пуснала е заменяне на думи със синоними, когато това е невъзможно в първото изречение; неправилно дава синоним на думата "еда", когато при разработката на новите думи в обяснението е казано категорично, че това е"процес", а не "храна"; дава форми, които изобщо не се срещат нито в един текст от учебника и рядко се използват в говорната практика /зола-золы -мн. ч., пепел - пеплы мн. ч./

Занятието е завършило с работата над новата лексика, като след текстовите упражнения се правят на същото занятие, преди да е разработен самия текст. Това методически не е оправдано. Преподавателката имаше достатъчно време да разработи и текста /15 минути/, но тя има пропуски в методическата си подготовка и затова не е могла да даде логически завършек на едно занятие. За да "убие" тези 15 минути, тя импровизирано кара студентите да се върнат към първите текстови и да ги разказват /за кой ли път/. Защо е необходимо на студентите да се задават въпроси, когато студентите отдавна са надраснали нивото на занятие чрез задаване на въпроси? Подсказват се някои отговори. Не е уместно да се обръща към студентките с "подружки". Трябва задълбочена работа над всеки въпроси.

Гл. ас. Д. Митев в своето изказване посочи, че сравнително добре познава методическите изисквания при преподаването на чужди езици от студентските си години още, тъй като е бил под въздействието на различни методики в София, в Чехословакия, в СССР. Познава работата на редица преподаватели от катедрата, като напр. бившият ст. преп. К. Киров, ст. преп. Парпулова, ст. преп. Стефанова /чиято методика е използвал като слушател в шестмесечния курс с откъсване от производството по английски език/и т.н.

По-нататък той посочи, че ако ст. преп. Олга Димова

заявява, че "един преподавател винаги може да намери отговор на поставените въпроси", то също така определено може да се каже, че един преподавател винаги може да намери за какво да критикува друг преподавател. "Колкото повече слушам изказването на др. Тасев и на др. Димова,- продължи той -, толкова повече у мен се засилва впечатлението, че в критиката се проявява недобросъвестност, некоректност от страна на специалистите по руски език, посетили даденото упражнение. Това не е градивна, а смазваща критика. Към др. Георгиева се проявяват изисквания като към идеален преподавател. На фона на идеалното, никой от нас не би успял да получи положителна оценка. Др. Димова и др. Тасев в своето изказване не намериха нищо положително за забелязване в проведеното занятие. В такъв случай съвършено основателно възниква въпроса ако това е така, къде е била секцията по руски език и ръководството на катедрата, защо те са търпяли и търпят вече шеста година един некадърен преподавател, за който не може да се каже нито една положителна оценка при проведеното занятие. Защо тя не бъде освободена от работа поради непригодност?

По мое мнение занятието премина на добро равнище, но при неговата оценка се проявява тенденциозност, някои слабости се раздуват до хипертрофни размери. Преподавателката Р. Георгиева притежава добър тембър на гласа, който я прави едва ли не естествено, природно пригодна за преподаване на руски език. Тя спокойно владее аудиторията, създава творческа атмосфера и студентите активно участвуват в занятието. Ст. преп. О. Димова твърди, че не е правилно да се задават въпроси, тъй като студентите отдавна са надраснали това равнище. Това не е вярно. При много от задаваните въпроси студентите се нуждаеха от помощ за да отговорят, така че съвсем не са надраснали това равнище. Ка-

то човек, който неедноkратно, а многократно и за много продължително време е бил в чужбина и е бил принуден да се разбира на чужд език отхвърлям становището на др. Димова и поради това, че знам много добре колко трудно е и колко важно е същевременно човек да може правилно да формулира правилно въпроса си, така че не виждам нищо нередно, а напротив, в това, че студентите сами си задават въпроси.

Относно домашната работа - защо е превод от руски на български, а не обратното. Подготвяните специалисти-технолози не са филолози и те ще имат нужда главно от превод от руски на български. Освен това ние съдим за всички домашни работи по една домашна работа. Ако имаи точна представа за всички домашни, които ще бъдат зададени в течение на годината, бих могъл да говоря за правилно и неправилно съотношение между едни и други елементи на подготовката. Тук неправилно се генерализират нещата на основата само на една домашна работа.

По същия начин неправилно се процедира и при обсъждането на текущия контрол, пров. от др. Р. Георгиева. Тя бе обвинена, че едва ли не оформя текущата оценка на студентите само по едно изречение, казано от тях. Това се натрапва на комисията, въпреки че и самата др. Георгиева посочи, че отметките, които си прави за отделните студенти, са само елемент, който влиза като съставна част на комплексната оценка, така че тя не се явява резултат от едно единствено изречение, казано от студента. Др. Георгиева е упрекната, че се връща към някои разгледани преди това въпроси или че изпреварва. Без да съм категоричен за уместността в дадения случай на такъв подход, категорично заявявам, че по принцип няма нищо лошо, а обратно-необходимо е да се осъществява връзка между различните части на преподавания материал. Тук това се предоставя като методи-

чески недостатък. Подобна тенденциозност се прояви и при оценката колко време е говорил преподавателя и колко студентите. По мое мнение студентите бяха достатъчно ангажирани. Като комисия ние посещаваме множество занятия в Института и отговорно мога да кажа, че тук това съотношение беше на добро ниво. Комисията ни за първи път се среща с подобен прецедент и аз мисля, че не прави чест на присъствуващите специалисти по руски език такъв подход при оценката да даденото занятия. За мен то заслужава, подчертавам това, добре оценка, като се има предвид, че оценките, с които борави нашата комисия са много добър, добър и задоволителен."

Проф. Ив. Иванов запита др. Димова дали има нещо положително, което да е забелязала в посетеното занятие. Същата даде отново отрицателен отговор, като се ограничи само с това, че преподавателката владее езика.

Др. Тасев заяви, че др. Митев залита в оценката си. Според него разбора на урока потвърждава, че той не е постигнал целта си и че е бил неуспешен.

Др. Георгиева посочи, че счита прилаганата от нея методика за логична. Посочи, че не винаги е подсказвала на студентите, а само когато е счела това за необходимо. Посочи, че е изпитвала повече една студентка защото и е оформяла оценка за деня. На въпроса защо се е върнала отново към разгледанията преди това материал отговори, че втората тема е част от глобалната тема.

Др. О. Димова заяви, че редица основни неща са убегнали от погледа на комисията и че др. Митев е трябвало да и каже предварително какво е трябвало да каже тя като специалист. В катедрата изискванията към работата на преподавателя са високи и всеки преподавател се стреми да осъществи постановле-

нието на ЦК на ВКП ..."младите специалисти от ВУЗ да излезнат с умението да говорят на руски език и да ползуват един западен език"...

Според нея, преподавателите от катедрата са убедени, че тази цел може да се постигне само с много сериозна работа на самия преподавател, а не само с думи, че студентите се "упражняват" в руски език.

В своето изказване проф. Иванов посочи че е трудно за 1 час комисията да придобие точна представа за всички процеси, че целите на комисията са били по-скромни. Според него др. Георгиева има ясна дикция, приятен тембър, контактува със студентите, но малко повече вдигна една студентка. Счита, че трябва по изключение да се подсказва на студентите. Когато се говори за техника, в занятията по руски трябва да се дават примери. Трябва в тези занятия да се осъществява и тотален контрол на основата на матрица от въпроси, които студента за 5-10 минути да може да реши. Катедрата е получила признание в областта на методиката, но това не означава, че тя не може и по-нататък да се усъвършенствува и че преподавателят не може да има критично отношение към учебника. Посочи, че се присъединява към добрата оценка на останалите членове на комисията и в тази връзка заяви, че ако преподавателите по руски език не са съгласни с тази оценка, те могат да поканят специализирана комисия от специалисти от други вузове.

След приключването на обсъждането комисията реши да бъде дадена добра оценка на преп. Румяна Г. Георгиева за проведеното от нея упражнение по руски език.

Председател:
/проф. Ив. Иванов/
Протоколирал:
/ст. ас. Д. Митев/

153 . Съобщение за заседание на методически съвет

Окр. професионален дом на културата
"Стефан Киряджиев"
№ 829/12.XII.1980 г.
Пловдив

ДО ДР. Минчев
.....

Съобщаваме Ви, че поредното заседание на Методическия съвет по проблемите на ПШ ще се проведе на 19 декември 1980 година от 16.30 часа в Методическия кабинет, при следния

ДНЕВЕН РЕД:

1. Приемане на план за работа през учебната 1980/81 година.

2. Обсъждане на план-сценарий за провеждане на работен двор около кръглата маса с редакторите на в-к "Отечествен глас" и други Пловдив.

3. Текущи

Молим за Вашето участие.

Зав. методически кабинет:
/В. Минчева/

Председателя
Ценка

154. Списък на темите, които трябва да изнеса в Дома за политическа просвета при ОК на БКП. 1980,1981 г.

С П И С Ъ К

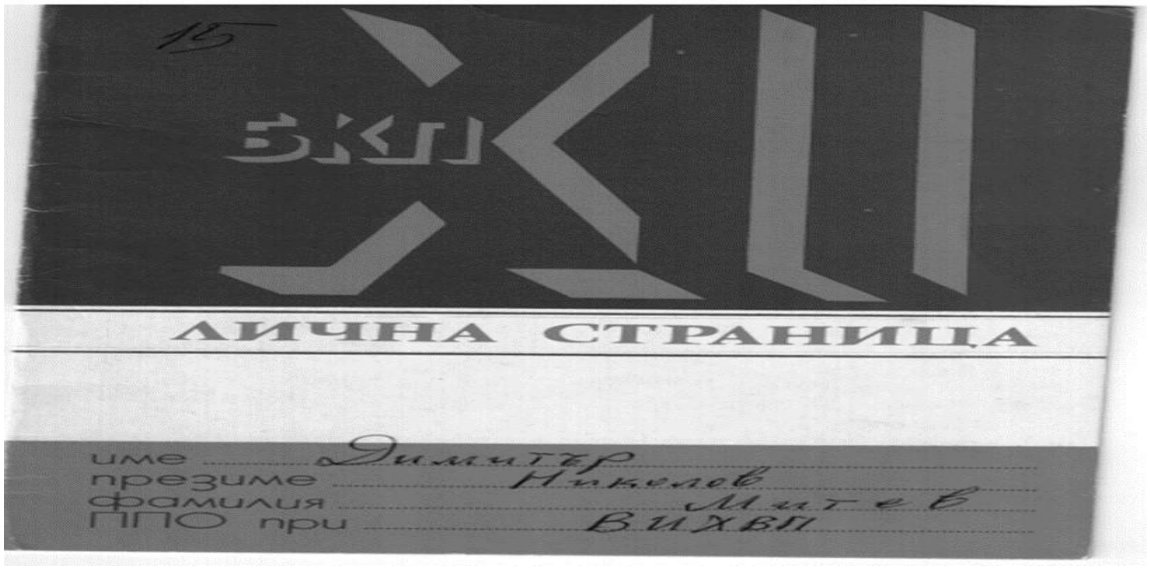
на темите по дисциплини и време за провеждане на занятията в Дома за политическа просвета при ОК на БКП – Пловдив

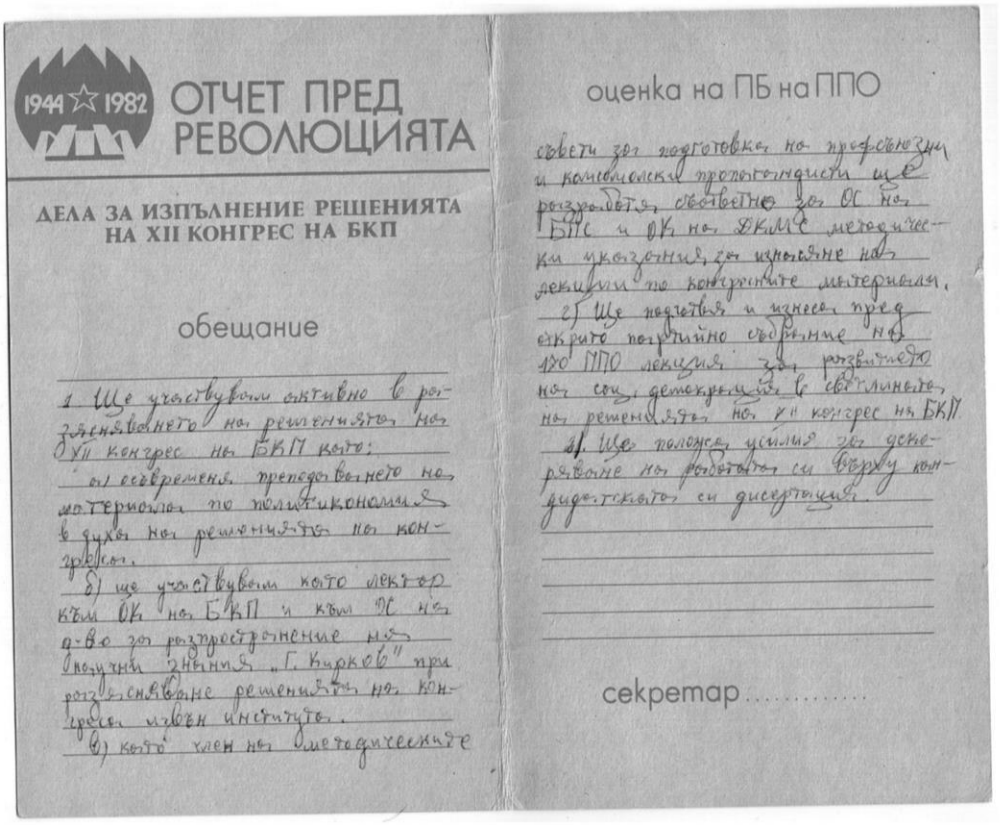
от др. Минчев – ВМУВП

№ по ред	Дисциплина, тема	Дата на провеждане
1	2	3
I	Нови икономически реформи т. 12 → 12.IX.80г. т. 17 → 11.II.81г.	
II	Икономически проблеми на РСО т. 9. → 18.IX.1980г.	

КАБИНЕТ ПО Икономика ДИСЦИПЛИНИ
СТАЯ № 4 ТЕЛ. 342 ВЪТР. 3.6.

155. Лична страница с обещания които всеки член на партийната група трябваше да приеме преди XII конгрес на БКП.

156. Предсесийно събрание на 22 група. Никой в определеното време. Борис Димитров заключен в кабинета си със студентки. 6.1. 14:28 ч. 1981 г. вторник

Днес трябваше от 16 часа да присъствам като представител на първичната партийна организация на предсесийно събрание на студентите от 22 група. Никой не дойде в определеното време, а доколкото разбрах от Андреев, това е било масово явление, т.е. и другите групи не са провели в определеното време своите събрания – срещи с преподавателите за сесията.

В 14:28 часа минах край 305 с.з., където Борис Димитров трябваше да има лекция с чуждестранните студенти. Лекцията е от 13:00 до 14:45 часа,

но още в 14:28 вратата на семинарната зала беше широко отворена и вътре се виждаха само няколко виетнамски студенти. Казах им че ми трябва доц. Димитров и ги попитах дали не знаят къде е, а те ми отговориха, че ги е пуснал преди половин час, т.е. около 14 часа и че не знаят къде е в момента. Отидох да почукам на кабинета му, но беше заключено. Тръгнах да отида в кабинета си, надникнах при секретарката на катедрата за около минутка и излязох отново на коридора. В този момент от кабинета на доц. Димитров, развеселени, излязоха две чуждестранни /поне така ми се стори/ студентки. Защо ли пък му е нужно да разговаря заключен с тях?!

Изчаках около половин минута и влязох при него. Ключът беше от вътре на вратата. Казах му, че при сутрешната среща в деканския кабинет ми е казал, че знае за какво го търся, но че аз го търся за две неща. Той ми отговори, че знае и за двете. Казах му, че е пристигнало писмо за творчески отпуск от ВИИ „К. Маркс“ и че той може да го види. Отговори ми, че не само може да го види, но и трябва да остане при него. Аз бях изкарал три ксерокопия, така че оригинала не ми беше нужен и му го дадох. Каза ми, че на катедрен съвет ще бъде решен въпроса в отговор на моето желание да бъде уточнен процедурния ред за разрешаването на отпуск от ръководството на Института. В този момент въобще не допусках каква подлост е замислил приписвайки ми желание да се възползвам от сгрешеното (а може би нарочно изготвено и изпратено писмо?)

По-късно видях съобщение в кабинета на катедрата за насрочен катедрен съвет за 8. /четвъртък/, на който по първа точка трябва да бъде обсъдено моето упражнение, посетено пред седмицата от колегите и втора точка – „Текущи“. Стана ми отново неприятно и тъжно, видях как властнически се държи доц. Димитров, /за съжаление физиономията му би трябвало да се снима, за да се потвърдят думите ми/, колко недобросъвестно се отнася към учебния процес и как изобщо е извън обсега на какъвто и да било контрол – партиен или административен.

<u>157.</u> Писмо до члена на политбюро и секретар по идеологическите въпроси Александър Лилов – 28.1.1981 г.

Поради все по-нажежаващата се обстановка в катедрата в края на месец август 1980 г. опитах да си уредя приемане при члена на политбюро и секретар на ЦК на БКП по идеологическите въпроси Александър Лилов. В България към този момент имаше някъде около двадесет вуза и съответно толкова катедри по марксизъм-ленинизъм. Струваше ми се, че е редно Лилов като член на Политбюро и секретар, отговарящ за идеологическата политика, да бъде запознат със ситуацията в катедрата. В течение на около пет месеца правих многократни опити, но винаги получавах отговор от сътрудничките му, че в момента е много зает. Тогава на 28.1.1981 г. написах и изпратих следното писмо:

Уважаеми другарю Лилов, Преди около пет месеца аз помолих да бъда записан за приемане от Вас. Очевидно поради Вашата голяма заетост, особено сега, пред XII конгрес, това приемане няма да е възможно. По тази причина аз реших да се вслушам в съвета на Вашите сътруднички и да Ви в писмена форма поне част от онова, за което бих желал да говоря с Вас.

Предварително моля да бъда извинен за сравнително големия обем на моето писмо, но просто не съм в състояние да опиша всичко по-накратко.

Обръщам се към Вас с молба за съдействие по два въпроса. Първият, който до известна степен е с частен характер, е следният:

Като преподавател по политическа икономия в катедрата по марксизъмленинизъм при ВИХВП – Пловдив аз се сблъсках с редица нередности и се опитах да воювам за тяхното отстраняване. Опитах се и познах, колко трудно е пробиваема бронята на онези, които по думите на др. Т. Живков търсят и намират на работата лекото и на баницата мекото.

През 1978 г. като партиен отговорник на партийната група при катедрата, отначало пред нейния ръководител, а след това и пред цялата партийна група поставих въпроса за необходимостта от прелом в нейната работа в духа на Февруарския пленум на ЦК на БКП (1974 г.) и Юлския пленум на ЦК на БКП (1977 г.). Такъв прелом до този момент по мое мнение, а то се оформяше на основата на много факти, нямаше. На годишно-отчетната сбирка на ПГ, където поставих този въпрос, аз бях освободен от длъжността партиен отговорник с добра оценка за извършената работа и с мотив, че съм зает като задочен аспирант.

От тогава и до този момент отношенията непрекъснато се изострят и аз

практически останах без каквато и да било поддръжка в партийната група, макар че считам че защитавам и се опитвам да провеждам на практика политиката на нашата Партия на настоящия етап. Може би един пример за илюстрация на атмосферата. През 1979 г. по партийни групи се правеха „отчети пред партията“. В нашата партийна група по мое мнение той преминаваше без каквато и да било самокритичност, нещата се показваха само от хубавата им страна. Не изтърпях такова отношение точно в партийната група при катедра по „марксизъм-ленинизъм“ и посочих и някои слабости на някои от комунистите, включително и на ръководителя на катедрата.

Уважаеми другарю Лилов,

Аз много рядко се изненадвам от поведението на хората след моето петгодишно пребиваване в ЧССР по време на събитията от 1968 г. и след това. Като партиен секретар на ППО по това време и като преводач в българското посолство в Прага аз имах възможност да видя и чуя какво ли не като се почне от равнище студент в кръчмата и се свърши на равнище първи секретар на ЦК на ЧКП. Въпреки всичко аз просто бях шокиран от реакцията на „колегите“ си. Ръководителят на катедрата ме нарече „психически болен“, тогавашният партиен секретар ме ощастливи с епитета „идиот“, сегашният партиен секретар ме нарече „безумен идеалист, „нарцис“, „човек, който рови в тор“ и т.н.. Просто ми е неприятно да си спомням този най-черен ден в моето вече 15-годишно членство в Партията.

Този черен ден обаче не остана единствен. При опит да ми бъде отправено несправедливо обвинение аз реагирах пред събрание на нашата

ППО и случаят с нашия конфликт в известен смисъл излезе на над катедрено равнище. Реши се първичната партийна организация да се занимае с климата в катедрата по „марксизъм-ленинизъм“, но вместо това се проведе среща на партийната ни група със секретаря на ВК на БКП и двамата му заместници (единият от които е член на нашата партийна група). От това заседание, продължило над пет часа е останал 47 страници протокол, който е достоен за следствените органи, защото само с техните методи може да се открие истината. Тук се стигна до неприкрити заплахи по мой адрес от страна на институтския партиен комитет (всъщност тогава той беше зам. секретар по организационните въпроси).

В по-едри щрихи по-нататък действията се развиха по следния начин. Беше ми възложено да си направя сериозни изводи и бе прокаран извода, че щом колективът е против, това означава че другарят Митев не е прав и трябва да си помисли повече да не руши климата в катедрата. Интересно противопоставяне на демократическия централизъм в търсенето на истината в даден конфликт, за което аз и до ден днешен си задавам въпроса дали е само наше катедрено или е масово явление. Изключва се въобще възможността „добрия“ климат да бъде формиран на нездрава основа.

При приемането на оценката за подмяната на партийния билет ми беше препоръчано да бъда „търпелив и сдържан“, да не си служа с чужди на комуниста средства в борбата срещу отрицателните явления и т.н. (Поисках протокола да бъде точен и предложих да се направи запис на магнетофон, който носех със себе си, но по инициатива на доц. Дърева, член на ВК на БКП и на нашата партийна група бе организирано гласуване и ППО гласува против използването на магнетофона). Въпреки настояването ми да се изясни „какво трябва да търпя в нашата действителност“ , въпреки настояването ми да се посочи кои са тези чужди на комуниста, с които служейки си аз черня катедрата по марксизъм-ленинизъм, никой не ми отговори. Събранието застана съвършено механически, безкритично на страната на критикуваните от мен, от които се искаше да направят оценката ми.

До момента никой не се зае с обсъждане на въпросите, които повдигам. Винаги обсъждането се концентрираше върху моята личност. И когато се очертаваше моя мнима или действителна грешка, смяташе се, че това е аргумент в полза на отминаване без внимание на моите критични бележки. Посочих този асиметричен подход на сбирка на партийната група в присъствието на двама представители на ВК на БКП и представител на Районния комитет на БКП, посочих че е налице задушаване на критиката, но реакцията на представителите на ВК на БКП беше изразена отново в нападки срещу мен, а представителя на РК на БКП не пожела да вземе становище. По друг частичен въпрос съм се обръщал до завеждащия отдел „Пропаганда и агитация“ на Окръжния комитет на БКП, но и от там не последва принципен официален отговор макар че неофициално бе проявено разбиране.

Логично възниква въпроса защо не се взема отношение по повдигнатите от мен въпроси от страна на партийната група, от страна на партийното бюро и ППО (партийният секретар е също член на нашата партийна група), от страна на ВК на БКП, от страна на ректора на института, от страна на представителите на висшестоящите партийни органи. Ако все пак на някои критични бележки е обърнато внимание, то е било съпроводено с безпринципност. Като връх на всичко ръководителят на катедрата, независимо от недостатъците, които системно допуска, бе награден с орден през 1980 г. по предложение на институтското ръководство (ако правилно съм информиран).

През изминалите години аз много се мъчих да намеря своя дял отговорност, да потърся причините в себе си. Фактите обаче упорито ме принуждават да търся главното обяснение в характера на трудовия процес във ВУЗ (някои от съображенията ми по този въпрос може би ще представляват интерес във връзка с подготвяния нов закон за висшето образование). Другата причина виждам в това, че членът на Вузовския комитет на БКП и на нашата партийна група доц. Д. Дърева е съпруга на първия секретар на Общинския комитет на БКП в Пловдив, члена на ЦК на БКП другаря Петър Георгиев. Ръководителят на катедрата доц. Б. Димитров също е със солидни връзки и двамата заедно успяват да парират в зародиш всяка принципна критика от страна комунистите, когато това се отнася до тях и техните интереси. Може би по тази причина някои комунисти, като члена на нашата катедра доц. Д. Генов ме предупреждават, когато сме на четири очи, че „с глава стена не се разбива“. Официално обаче и те застават като градивен елемент на „стената“.

Получава се превръщане на партийната група, на ППО и други партийни органи в определени случаи в инструменти за защита на личните, а не на обществените интереси. Виждайки, че в института, в РК и Общ. Комитет на БКП аз трудно бих срещнал подкрепа, от все сърце Ви моля другарю Лилов да организирате под Ваш непосредствен контрол проучване на всички факти и приемане на конкретни кадрови мерки, в случай, че това се окаже необходимо. Подчертавам израза под Ваш непосредствен контрол, тъй като ми е известно какво се получава понякога, когато критичните сигнали трябва да бъдат разглеждани от критикуваните, особено когато последните имат солидни позиции.

Втората молба по мое мнение е по-съществена. Аз съм задочен аспирант и разработвам или по-скоро желая да разработя темата „Ролята на социалните фактори за повишаване на икономическата ефективност на общественото производство“. Ако можех като Данко на М. Горки да извадя сърцето си, Вие лесно бихте разбрал защо в рамките на тази тема аз бих

искал по-специално да се занимая с ролята на ППО и партийните органи в предприятията, учрежденията и ведомствата в борбата за повишаване на ефективността.

По мое мнение не е възможно да се усъвършенства социалистическата организация на труда от там да се повишава

ефективността на трудовия процес, ако отсъства постоянен критичен анализ на трудовата дейност. В процеса на критиката и самокритиката трябва да се очертава положителното, подлежащо на развитие и отрицателното, подлежащо на отстраняване.

Отрицателното обаче има своите обективни причини и своите конкретни носители, които много често не са заинтересовани от каквито и да било промени. Много често те са членове на Партията, но използват всички средства за париране на критиката и за съжаление доста често успяват. А това означава, че задържат процеса на усъвършенстване на социалистическата организация на труда с всички произтичащи от това отрицателни последици. Те са онези, които превръщат линията на пленуми като Юлския в „пукотевица“ без конкретен резултат. В тези си разсъждения се опирам на множество факти, а не само на конфликта, на сблъсъка, в който влязох в името на обществените интереси и практически до сега не постигнах друга промяна освен влошаване на състоянието на сърдечно-съдовата си система.

Безпокои ме инертността на комунистите край мен, които ме съветват да не се изказвам, да не удължавам събранието, които не се задълбочават в разглежданите въпроси и благодарение на които по същество нашата ППО води в голяма степен формален живот. Подобни сигнали получавам и като лектор към Вечерния партиен университет и дружество „Г. Кирков“, към ОС на БПС и ОК на ДКМС, на подобни проблеми реагират и студентите, на които преподавам.

Понякога наблюдавам как партийните и административни ръководства тихомълком, без каквато и да било рекламност се попълват с хора безпринципни, знаещи да говорят само това, което изискват от тях определени хора, а не това, което изисква интересът на народа и на социалистическото строителство. Не мога да оправдая това, но донякъде не се учудвам на проявите на сервилност към критикуваните в случая, който описвам, след като знам, че в огромна степен избирането на институтското ръководство зависи от РК на БКП и Общ. комитет в Пловдив. При определянето на позицията си в конфликта те сигурно мислят и за хляба си.

Прекрасно би било в моята дисертация на основата на много факти да изследвам системата на интересите на комунистите и тяхното проявяване в поведението им, а от тук и в реалния ход на обществените процеси. Моля Ви другарю Лилов, ако считате за целесъобразно да ме приемете за да изясня още по-добре какво бих желал да разработвам в дисертацията си. Не бих желал тя да бъде ялова. Такива има много. Бих желал моята дисертация да даде принос в борбата за висока ефективност навсякъде и във всичко, да бъде принос в парирането на онези членове на Партията, които със своите действия създават и у нас не нещо друго, а предпоставки за разгръщането на събития от типа на чешките или полските. Безпокоя се от наличието на твърде много аргументи в подкрепа на една подобна теза.

В заключение, другарю Лилов, имам една молба, която е понятна от позицията на елементарната човечност. Възможно е да прецените, че не е целесъобразно да се занимавате с повдиганите от мен въпроси, макар че това ми се струва малко вероятно. Ако това се случи, моля за Вашето съдействие

да бъда преместен в друг пловдивски ВУЗ, защото ако продължавам да се трудя в обстановката, в която съм поставен, може да се случи така, че силите

ми няма да стигнат и трите ми деца и съпругата ми ще остана твърде рано сами на този свят.

С чувство на най-искрено уважение и с комунистически поздрав (Димитър Николов Митев, главен асистент по политическа икономия, катедра по марксизъм-ленинизъм, ВИХВП , Пловдив Дом. Адрес: Пловдив 4002 Ул. Милин камък 6 Тел. 4-93-35

84

ИЗВЕСТИЕ R № 724
(обратна разписка)

Подписан ...
от гр. (с.) София
адрес: ЦК на БКП

Удостоверявам, че получих с R пратка сумата
(...) ... лв. по запис
№ ... подаден в ст. Пловдив 4
гр. (с.) ... 197...
Подпис на получателя: (пълномощника)

В тази част се записва името и точния адрес на получателя на пратката или сумата

Химически комбинат «Свобода» Свилоза

НРБ 10

пощенски код

гр. (с.) Пловдив
адрес: Милин камък 6
Димитър Н. Митев

В тази част подателят записва своето име и пълен адрес.

158. Кореспонденция относно заповед за ползване на 6 м. творчески отпуск като „самостоятелен“ аспирант.

София 1185

Студентски град „Христо Ботев“ Телефон Ректорат 62-44-51,2,3.Телекс 22040
Изх. № 21-03 102 19…г.
15.I.81

ДО

РЪКОВОДИТЕЛЯ НА КАТЕДРА „МАРКСИЗЪМ-ЛЕНИНИЗЪМ“
НА ВИСШ ИНСТИТУТ ПО ХРАНИТЕЛНА И ВКУСОВА ПРОМИШЛЕНОСТ
ГР. ПЛОВДИВ,, БУЛ. ЛЕНИН 26

157. В отговор на Вашето запитване Ви съобщаваме, че аспирантът ДИМИТЪР НИКОЛОВ МИТЕВ е зачислен на задочна аспирантура във ВИИ „Карл Маркс“ съгласно заповед № 991 /15.04.1997 г. със срок на обучение от 1. 04. 1977 г. до 1. 04. 1981 год. Поради недобре оформено досие беше допусната грешка при издаване на заповед за творчески отпуск, какъвто той няма право да ползува. /справка Наредба а аспирантура и Наредба за отпуски на работници и служители – чл. 44. Изпращаме Ви заповедта,, отменяща ползването на платен творчески отпуск от 6 /шест/ месеца.

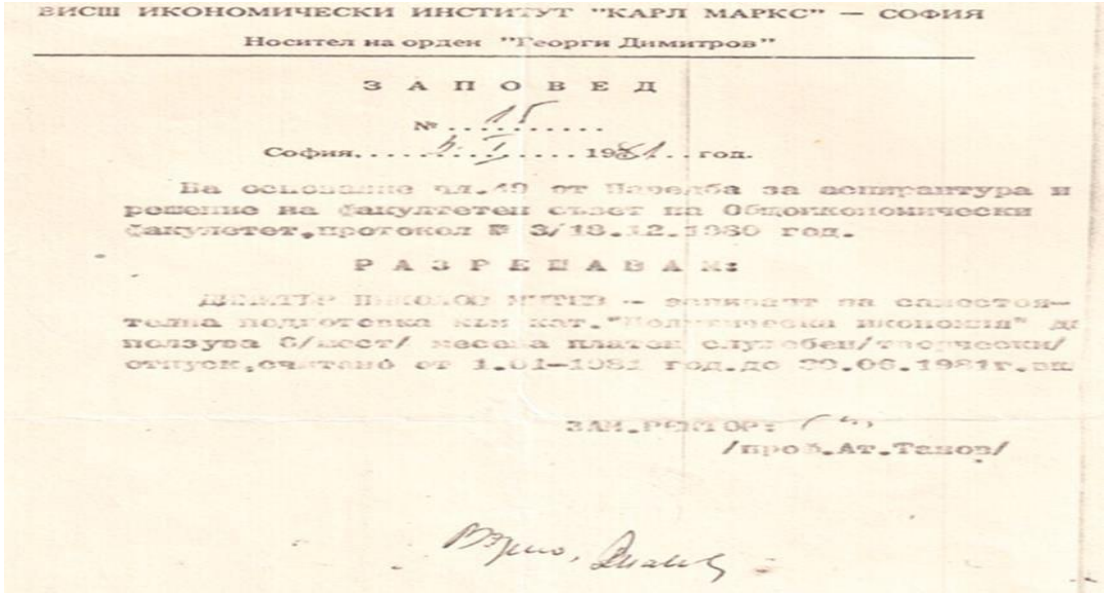
ЗАМ. РЕКТОР: подпис А. Танов
/проф. Ат. Танов/
Печат на ВИИ „Карл Маркс“
СОФИЯ

От горното писмо се вижда:

а) че 4 месеца преди изтичането на срока на задочната ми аспирантура ръководителят на катедрата ми Б. Димитров е изпратил запитване относно състоянието на аспирантурата ми. Изпратеното писмо е от началото на януари, а аспирантурата ми изтичаше през април 1981 г. За съжаление не разполагам с текста на изпратеното от Димитров запитване. Това може би би спомогнало за разкриване на истината дали грешката е била случайна или старателно подготвена.

б) въпреки че много добре знае, че бях задочен аспирант, той след като получава сгрешената заповед за творчески отпуск, (отменена като издадена по грешка в резултат на недобре оформено досие което не оформям аз, а се оформя по служебен път) започва да ме атакува че съм употребявал неверен документ за творчески отпуск. За него нямаше значение че аз никога не съм подавал искане да ми бъде разрешен такъв отпуск. Важното беше да има обвинение срещу мен, който никой не се зае да провери, а направо бях наказан.

Това е сгрешеното писмо.

ВИСШ ИКОНОМИЧЕСКИ ИНСТИТУТ "КАРЛ МАРКС" — СОФИЯ
Носител на орден "Георги Димитров"

З А П О В Е Д

№ ...15.....

София, ...4..1.... 1981.. год.

На основание чл.19 от Наредба за аспирантура и решение на факултетен съвет на Общоикономически факултет, протокол № 3/18.12.1980 год.

Р А З Р Е Ш А В А М:

ДИМИТЪР НИКОЛОВ МИТЕВ – аспирант на самостоятелна подготовка към кат. "Политическа икономия" да ползува 6/шест/ месеца платен служебен/творчески/ отпуск, считано от 1.01–1981 год. до 30.06.1981г. вк

ЗАМ.-РЕКТОР: (п)
/проф.Ат.Танов/

Въпреки че малко трудно се чете, все пак достатъчно ясно се вижда следното:

Заповед

№ …!5….

София, 4. I. 1981 год.

На основание чл. 40 от Наредба за аспирантура и решение на факултетния съвет на Общоикономически факултет , протокол № 3/`8.12.1980 г.

Р А З Р Е Ш А В А М

ДИМИТЪР НИКОЛОВ МИТЕВ , аспирант на самостоятелна подготовка към кат. „Политическа икономия“ да ползува 6 /шест/ месеца платен служебен /творчески/ отпуск, считано от 1.01. 1981 год. до 30.06.1981 год.

ЗАМ. РЕКТОР (П)

/проф. Ат. Танов/

Следва документът за отчисляване с право на защита за който става дума в края на горния доклад до ректора. Вижда се, че ректорът го е препратил на Б. Димитров, но въпреки това той като ръководител на катедрата най-цинично се опита да ме обвини че използвам неверен документ за да си осигуря творчески отпуск от 6 месеца на какъвто нямам право.

С Л У Ж Е Б Н А Б Е Л Е Ж К А

Удостоверяваме, че на 14. IV 1981 г. се състоя заседание на секция „Социализъм“ при катедра „Политическа икономия“, на което присъства аспирантът Димитър Митев и се взе съответно решение: Отчисляване с право на защита.

<u>159.</u> Писмо до професор Иван Костов – ръководител на катедра политическа икономия на социализма.

След изтичане на срока за приключване на работата по дисертацията ми и за предоставянето и за защита изпратих следното писмо до ръководителя на катедрата по политическа икономия на социализма професор Костов:

Моля да бъде удължен срока на аспирантурата ми, който изтича на 1 април 1981 г. Причините за тази молба са следните:

-баща съм на три малки деца (най-голямото в момента е на 8 години, а най-малкото на четири години и половина. Тяхното отглеждане до момента отнемаше твърде много време и сили, вследствие на което се налагаше да забавя в известна степен разработката на дисертационния си труд.

- През изминалия период бях претоварен с множество задължения в института, където работя и извън него, с уреждане на жилището си, с грижа за майка ми и баща ми, които бяха оперирани и продължително време боледуваха. Освен това не можах да избягна един остър конфликт в катедрата, където работя. Този конфликт още не е намерил окончателното си разрешение. Всички фактори, които упоменавам, както и много други, които не упоменавам доведоха до това, че в известна степен се влоши здравословното ми състояние. Особено тежко бе положението ми по време на пребиваването ми в ИПК – Киев, където почти четири месеца аз непрекъснато бях на лечение и накрая се върнах с един месец по-рано по здравословни причини, без да мога пълноценно да използвам времето там за работа по дисертацията си.

(Димитър Николов Митев, главен асистент по политическа икономия, катедра по марксизъм-ленинизъм, ВИХВП , Пловдив)

В отговор на моята молба бях отчислен като аспирант с право на защита когато съм готов.

<u>160.</u> Проверка Шалаверов, Шишков, Второ писмо до Ал. Лилов. 9.III. 1981 г. За обръщението „уважаеми“ относно Лилов.

Приемане и среща с Александър Лилов не се осъществи. Как конкретно се развиха събитията се вижда от второто ми писмо до Лилов.

Уважаеми другарю Лилов,

На 4 февруари 1981 г. аз Ви изпратих писмо, с което Ви молех за съдействие по повдигнатите в него проблеми. За да не го преразказвам аз Ви изпращам още едно копие от същото.

На 6 март 1981 г. бях извикан в ОК на БКП за разговор с представителя на ЦК на БКП др. Шалаверов, отговарящ за Пловдивски окръг. На срещата присъстваше и др. Шишков, завеждащ отдел „Наука и образование“ на ОК на БКП. От срещата аз останах дълбоко огорчен, тъй като в общи линии, макар и с известни нюанси, тя представляваше повторение на онова, от което се оплаквам в писмото си. Отново вниманието бе насочено към мен, а не към критикуваните от мен.

Тъй като видях какви недостатъци се очертават при разговора, който по мое мнение би трябвало да бъде към проверка на фактите, с които разполагам, аз пожелах да бъде направен магнетофонен запис /носех със себе си и касетофон/, но др. Шалаверов отказа, тъй като това го обиждало. Инак би било интересно да разполагате с такъв запис, от който би могло да стане ясно какъв стил на проверка е възприет.

Най-много ме огорчи обстоятелството, че др. Шалаверов и др. Шишков са си съставили становище за случая и за мене не от изучаване на фактите, а от разговора с критикуваните от мен доц. Димитров, доц. Дърева

и партийния секретар на Института доц. Мургов. Определено считам, че такива проверки, при които за меродавно се взема единствено мнението на критикуваните, а не изводите, които се налагат от изучаването на фактите, не способстват за развитието на критиката и самокритиката, не съдействат за преодоляването на недостатъците в трудовия процес и в партийната ни работа.

В писмото си до Вас естествено аз не можех от съображения за краткост да приведа всички факти, с които разполагам. Приведох някои обаче, които считам за особено важни. Вие сам може да се убедите че аз привеждам такива факти и че не е правилно възприетото от др. Шалаверов и др. Шишков становище, че в писмото си до Вас аз давам само „общи разсъждения".

Аз настоявам за проверка, но вече твърдо обещах за себе си да не участвам в такава, ако не се прави магнетофонен запис на същата. Аз не се страхувам от такъв запис, а напротив, само в него ми е надеждата, защото само той може да принуди към заемане на ясна позиция. Може би не е случайно и това, че такъв запис упорито се избягва, не само при споменатия разговор, но и практически, само с едно изключение/ във всички случаи, когато съм настоявал за това. Тъй като проверката още не е приключила, моля Ви другарю Лилов да разпоредите да се води такъв запис на абсолютно всички разговори и срещи, свързани с изясняването на истината по повдигнатите от мен въпроси.

Не мога да Ви се сърдя за това, че проверката не се осъществява под Ваш непосредствен контрол, защото поне от работата ми като преводач при посещенията на наши партийно-държавни делегации в ЧССР и на техни у нас имам достатъчно ясна представа за огромната заетост на нашия висш партиен и държавен апарат. Не мога обаче да не констатирам и това, че физическата невъзможност висшите партийни и държавни ръководители „да огреят навсякъде", създава възможност за изкривяване на тяхната линия, на линията възприета официално от нашата партия, в конфликтни сблъсъци от рода на този, за който Ви пиша. Ето защо се налага да се води прецизна отчетност, налага се от всеки такъв конфликт да се появи документ, който при обжалване на проверката да бъде предложен като веществено доказателство, от което висшестоящият орган или ръководител ще може да се ориентира.

Моля Ви, уважаеми другарю Лилов, да прецените целесъобразността на проверка, извършвана от хора, които заявяват: „Наша цел не е да правим разследване", „Във ВУЗ няма хора, които да не се мразят", „Ние не сме дошли да сменяме ръководителя на катедрата и партийния секретар", които развиват в общо теоретическо, абстрактно равнище въпроса за това какъв е интереса на ОК на БКП и да отбягват да направят в ленински дух анализ по делата, а не по думите.

Защо трябва аз да споря с тях, че първо трябва да проверят фактите, а след това да правят декларации дали ще сменят този или онзи или не. Моята цел не е да се сменя този или онзи, а да бъде създадена обстановка за

прилагане на класово-партиен, принципен подход, обстановка на висока взискателност към всички. С други думи моята цел е и в колектива, в който работя, по-действено да се прилага партийната линия. Ако за тази цел се налага да бъде сменен някой, това вече е друг въпрос.

Всъщност писмото ми отново започна да става много дълго. Приключвам с молба ако е възможно да се намесите в хода на проверката за да стане тя наистина проверка и търсене на истината. Моля да бъда извинен, че Ви пиша преди всичко още да е приключило. Писмото ми е продиктувано единствено от желанието да се ускори процеса на проучване на фактите

По въпроса за проблемите, които желая да разработвам в дисертацията си, желая да разговарям не с проверяващите, а с Вас. Ако Вие лично нямате възможност, нека те не се занимават с това, тъй като все едно пред тях няма да дам становищата си.

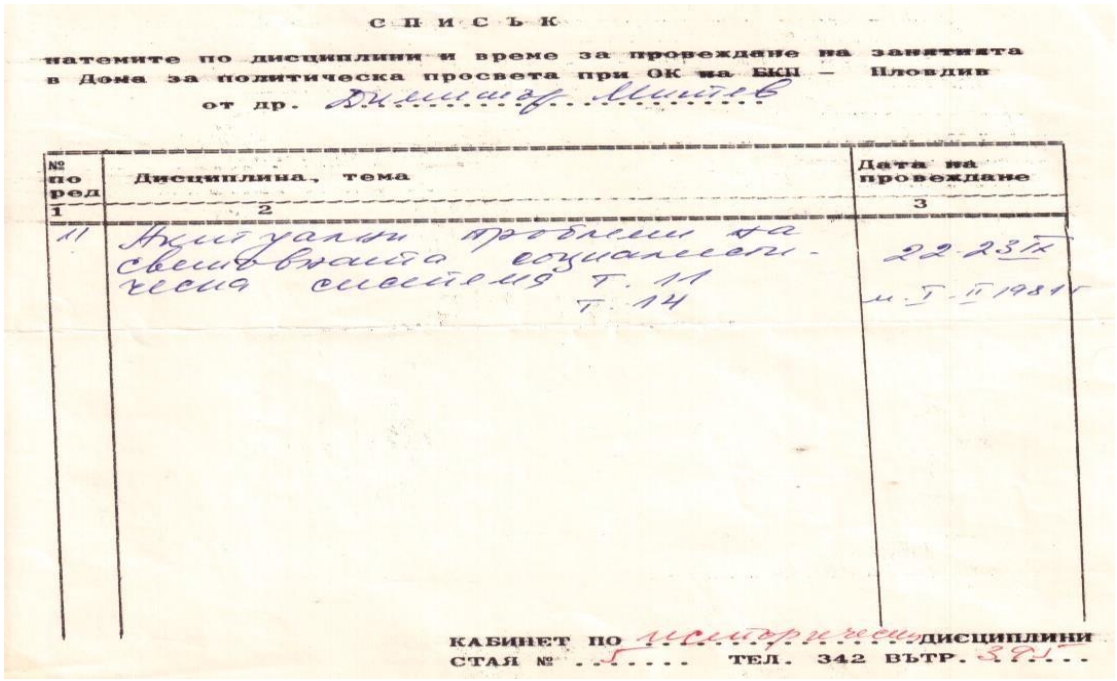
Пловдив
9.III. 1981 г. С най искрено уважение и комунистически поздрав:

Димитър Николов Митев

Отговор на второто ми писмо до Александър Лилов не получих, искането ми за среща не бе уважено. Най-искреното уважение, което изразявам в края на двете писма до Лилов беше щампа, която бе прието да се използва. Инак в себе си аз бях далеч от изпитването на искрено уважение към Лилов след разговора ми с бившия ни посланик в Прага Христо Шанов, който, както писах по-горе, ми сподели, че като член на ЦК и се е записал за приемане при Лилов, но от три месеца не може да влезе при него.

161. Списък на темите, които трябва да изнеса в Дома за политическа просвета при ОК на БКП. 1981 г.

С П И С Ъ К

на темите по дисциплини и време за провеждане на занятията в Дома за политическа просвета при ОК на БКП – Пловдив

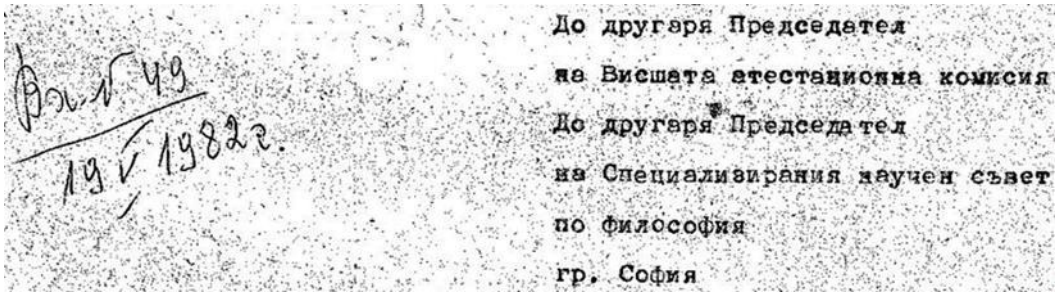
от др. Димитър Митев

№ по ред	Дисциплина, тема	Дата на провеждане
1	2	3
11	Актуални проблеми на съвременната социалистическа епоха т. 11 т. 14	22-23 IV м.г. II 1981 г.

КАБИНЕТ ПО историческо дисциплини
СТАЯ № 5 ТЕЛ. 342 ВЪТР. 391

162. Възражение срещу професурата на доцент Борис Ст. Димитров 13.4. 1981 г.

След дълго колебание на 13.4. 1981 г. реших да подам възражение срещу професурата на доцент Борис Димитров.

Уважаеми другари,

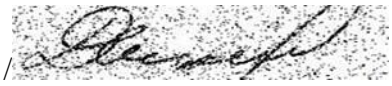
Обръщам се към Вас с настоящото писмо по повод разглеждането на представените от доцент Борис Стоянов Димитров документи и материали, с които той кандидатства за получаване на научно звание професор по марксистко-ленинска философия.

Познавам доцент Борис Ст. Димитров от м. юни 1972 г. Имайки предвид всички страни на неговата дейност, които съм могъл да наблюдавам през този без два месеца деветгодишен период, считам, че съм задължен да Ви съобщя своето становище по повод неговата професура, както и да изразя известна надежда, че може би ще се заинтересувате от многобройните факти, които са довели до това мое становище.

Съзнавайки голямата отговорност, която поемам, аз заявявам, че по мое мнение, доколкото аз познавам доц. Б. Димитров и изискванията за присъждане на званието професор, същият категорично не заслужава да му бъде присъдено такова звание. Тази моя позиция се гради върху следното:

- доц. Борис Димитров проявява крайно недобросъвестно отношение към преките си трудови задължения, при това отдавна.
- като ръководител на катедра нарушава сериозно изискванията, на които трябва да отговаря ръководителя в социалистическото общество, особено ръководителя, който същевременно е и професионален идеологически работник;
- чрез действията си проявява обективно погледнато формално отношение и неуважение към партийната политика и към обществените интереси;
- в миналото също е извършвал грубо нарушение на социалистическите принципи и има за това партийно наказание;
- в момент, когато във ВИХВП, където работи доц. Димитров /а и не само там/, за да може някой да получи званието главен асистент, вече се иска той да е кандидат на науките или да е пред защита, няма да има добър социален отзвук присъждането на професорско звание на доц. Димитров, който не е кандидат на науките;
- не ми е известно доц. Б. Димитров да е дал съществени приноси за развитието на марксистко-ленинската философия с представения хабилитационен труд, а също и с останалите си публикации;

Понастоящем вече ми е ясно, че направих грешка, като не информирах писмено специализирания научен съвет по философия преди обсъждането на хабилитационния труд на доц. Димитров. Вместо това се обърнах с писмо към др. Александър Лилов с молба за обстойно разглеждане дейността на катедрата, на която доц. Б. Димитров е ръководител. Изпращам Ви копия от първото, както и от наложилото се второ писмо до др. А. Лилов защото те могат да Ви дадат известна допълнителна, но все пак недостатъчно пълна представа за сложността на нещата. Пълна представа може да се получи само при обстойно разглеждане и оценка на фактите, с които разполагам, но с които за съжаление за сега по една или друга причина никой сериозно не се е занимавал. Иска ми се да вярвам, макар и да не съм твърде оптимистично настроен, че Висшата атестационна комисия няма да вземе решение по професурата на доц. Димитров преди проучване на всички факти.

С поздрав: /

Д. Н. Митев, гл. ас. по политикономия, ВИХВП П-в/

13. IV. 1981 г. П-в/

Не мога да си обясня защо след като изпратих възражението си на 13.IV.1981 г. то е заведено с входящ номер на 19. V. 1982 г. Без да съм сигурен в това допускам, че е направен опит писмото ми да не стане достояние на членовете на Висшата атестационна комисия преди да бъде изготвено тяхното становище по кандидатурата на доц. Борис Димитров за получаване на професорско звание.

163. Разговор във В. Търново със суперрецензента проф. Кирил Василев. Мой доклад „Анти Дюринг и преподаването на идеологическите дисциплини“.

Към периода, когато Б. Димитров кандидатстваше за получаване на званието професор, имаше изискване то да се присъжда след като кандидата е получил научна степен доктор на науките. А Борис Димитров не беше доктор на науките, нещо повече, не беше и кандидат на науките. Не знам дали в резултат на моето възражение или и по други причини, беше назначен професорът по философия от Софийския университет Кирил Василев за супер рецензент на хабилитационния труд на кандидата. Той даде положителна супер рецензия и Б. Димитров бе избран за професор.

По време на конференция на преподавателите от катедрите по марксизъмленинизъм във Велико Търново професор Василев направи, както той умее, блестящо изказване, с което разкритикува практиката да се вкарват студенти във вуз, които той нарече парашутисти – без приемни изпити. През първата почивка след изказването му аз се обърнах към него със следните думи:

- Другарю професор Василев, много ми хареса Вашето изказване срещу студентите парашутисти. Но проблемът е, че има не само студенти парашутисти, но има и професори парашутисти. В тази връзка искам да Ви

запитам за какво се закачи съвестта на професор Кирил Василев за да даде положителна супер рецензия за хабилитационния труд на Борис Стоянов Димитров. Къде открихте негови научни приноси?

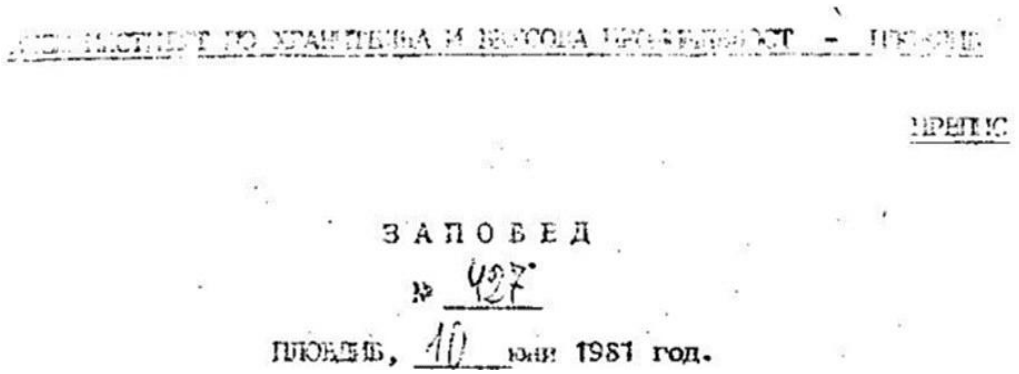
Очевидно силно изненадах професор Василев с въпроса си, защото той успя само да каже:

- Може би съм сгрешил.
- Определено сте сгрешил. Не само заради липсата на кандидатска и докторска дисертация, заради липсата на научни приноси, но и заради липсата на елементарни качества на комунист. Описал съм доводите си в своето възражение до ВАК против професурата му. С това приключих разговора.

След почивката седнах до гост от Чехословакия. За него беше добре, че има човек на конференцията с когото може да говори на чешки език. След известно време той малко обезпокоен ме попита защо професор Кирил Василев гледа все към него. Казах му накратко за разговора си с професор Василев и той разбра, че професорът е гледал към мен, а не към него.

164. Заповед от ректора за анулиране на отпуска ми за Ловното изложение

Ректорът Стоян Танчев продължи да търси начин да ме уязви. Този път избра издаване на заповед, с която отменя своя предишна заповед относно участието ми като преводач и ръководител на преводачите на Световното ловно изложение в Пловдив.

ПРЕПИС

ЗАПОВЕД

№ 427

ПЛОВДИВ, 10 юни 1981 год.

Поради допуснати от др. ДИМИТЪР МИТЕВ нарушения в процедурата по разрешаване на служебния му отпуск по време на Ловното изложение и във връзка със служебните му задължения по време на предстоящата изпитна сесия за даване на консултации и участие в изпита по Политическа икономия, съгласно наредбата на МНП Н А Р Е Ж Д А М:

АНУЛИРАМ заповед № 409 от 01.06 1981 год. главен асистент ДИМИТЪР НИКОЛОВ МИТЕВ ОТ 10.06. 1981 год. да бъде на работа. Препис от настоящата заповед да се изпрати на Личен състав и лицето за сведение и изпълнение.

/п/
/проф.дтн.С.Танчев/

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА:

165. Писмо от 10.6.1981 г. до директора на Световното ловно изложение за прекратения ми отпуск.

На 10.6. 1981 г. по повод отмяната със заповед на ректора Танчев на разрешения ми от ректора Танчев служебен отпуск написах на директора на световното ловно изложение следното писмо:

До другаря Директор

на Световно ловно изложение Пловдив

Уважаеми другарю Директор,

Във връзка с приложената заповед № 4-7 от 10 юни 1981 г. с която се прекратява служебният ми отпуск, считано от 10.VI.1981 г. считам за необходимо да Ви съобщя следното:

-не са допуснати никакви нарушения от мен във връзка с разрешаването на служебния ми отпуск (от страна на ректора на ВИХВП, където съм на работа за такова нарушение се счита това, че не съм го информирал предварително относно съгласието ми да работя на Световното ловно изложение. Тъй като той беше запас за три дни когато пристигна писмото с искане за служебен отпуск, подписано от др. Манолов, аз информирах заместващия го заместник-ректор. Заявих, че участието ми в СЛИ по споразумение с др. Манолов ще става при условие, че в Института ще си взема часовете, оставащи до края на семестъра и ще изпитам студентите, които трябва да бъдат изпитани от мене).

- не е вярно, че служебните ми задължения в Института и предстоящата изпитна сесия са пречка за участието ми в СЛИ. (за Ваша информация може да посоча, че от 10.VI.1981 г. до края на семестъра имам само едно единствено двучасово упражнение по политическа икономия и една студентска група за изпитване. С нищо не е застрашено осъществяването на тези мероприятия. Освен това се иска да присъствам на изпита на още две групи студенти, на които съм водил занятия, което също може да се осъществи без да страда от работата ми в СЛИ).

- заявявам най-отговорно, че към въпроса за моя служебен отпуск е подходено безпринципно, тъй като Ректора отменя собствената си заповед от

1.VI. 1981 г. без да са настъпили каквито и да било изменения в условията, при които ми е бил разрешен служебния отпуск съгласно заповед № 400, копие от която ще Ви представя. Отменянето на разрешения ми вече служебен отпуск е плод на лично отношение към самия мен (определени хора в Института не са гледали с добро око дори когато съм бил използван като преводач на др. Т. Живков) и на отношение към СЛИ като държавно мероприятие, което аз тук няма да коментирам.

Предвид създадените обстоятелства най-учтиво Ви моля за изясняване на възможността да продължа да извършвам дейността, с която съм натоварен в Дирекцията на Световното ловно изложение.

С най-дълбоко уважение:

(Димитър Н. Митев, гл. асистент по политикономия, изпълняващ длъжността диспечер на преводачите към СЛИ)

Пловдив

10.VI. 1981 г .

На световното ловно изложение аз отговарях за работата на над 120 преводачи от различните езици. Ректорът и стоящите зад него мои „приятели“ от катедрата разбира се въобще не се интересуваха от затрудненията, които ще предизвикат с моето отстраняване от СЛИ. Но след намесата на отговорни ръководители от окръга все пак отпуск ми бе разрешен, но неплатен.

166. Мое наивно тълкуване на заявление на ректора Стоян Танчев.

Не помня точната дата , на която при среща с ректора на двора на института си разменихме по няколко думи относно действията на ръководителя на катедрата Борис Димитров. В отговор на моето становище, че той грубо нарушава трудовата дисциплина, професор Танчев (по това време беше народен представител в Народното събрание) заяви:“ И аз няма да стоя мирен“. В този момент аз наивно изтълкувах казаното от него като подкрепа за мен и не допуснах, че той категорично ще застане на страната на ръководителя на катедрата. Измина повече от година до настъпването на този момент когато разбрах, че много съм се самозаблуждавал относно възможна негова подкрепа. Това стана на 9 юни 1981г. когато проф. Танчев ме извика в кабинета си и в присъствието на партийния секретар на ВК на БКП Иван Мургов и членката на ВК на БКП Златка Райчева се състоя „разговор“, част от който записах на касетофона си.

В частта от разговора, която не записах на касетофона, на твърдението на ректора, че съм събирал подписи от студенти за да удостоверя как Борис Димитров нарушава трудовата дисциплина, аз категорично заявих, че не съм предприемал такова действие. Обясних на ректора, на Мургов и Райчева, че Борис Димитров води лекции по философия когато студентите са във втори курс, а аз водя лекции по политикономия, когато студентите са в трети курс.

Когато те са във втори курс за тях аз съм непознато лице и няма как да се изправя пред тях и да искам с подписи да потвърдят по какъв начин преподавателят им си взема или не взема часовете. Няма как те да ми подписват такива сведения не само защото за тях съм непознат като преподавател, но и защото им предстои явяване на изпит при Борис Димитров и те от страх да не си навредят не биха свидетелствали.

Никой от тримата присъстващи не възрази на аргументите ми и аз си помислих, че недоразумението относно приписаното ми събиране на подписи от студентите е изяснено. След това обаче ректорът Танчев продължи да се държи грубо и да ме ругае несправедливо, в разрез с каквито и да било изисквания за академичност, а същевременно партийният секретар на Института и членката на ВК на БКП мълчаха и не се намесваха. По тази причина аз включих касетофона и записах останалата част от „разговора“ на касетофон след като видях накъде отиват нещата.

167. ЗАПИС НА ЧАСТ ОТ „РАЗГОВОРА“ С РЕКТОРА НА ВИХВП

/състоял се през м. юни 1981 г. в присъствието на секретаря на

ВК на БКП доц. Мургов и члена на ВК на БКП доц. Райчева/

ЧАСТ ОТ „РАЗГОВОРА“ С РЕКТОРА НА ВИХВП /състоял се през м. юни 1981 г. в присъствието на секретаря на

ВК на БКП доц. Мургов и члена на ВК на БКП доц. Райчева/

/във връзка с това, че започнах да записвам разговора с помощта на касетофон, след като видях на къде отиват нещата/ Ректора:

- Не се ли срамуваш?

Аз- Не се срамувам.

- Митев, свободен си.

- Значи прекратявате разговора вече?

- Да.

- Имам още едно-две възражения. Тук не се прави…

Ректора:

- Митев, възражения няма да имаш сега! Имаш ли други въпроси, които да се изясняват?
- Да, имам.
- Ти си недоволен от всичко!
- Не, не съм недоволен от всичко.
- Моля ти се, - прекъсна ме отново той.
- Възразявам категорично.
- Моля ти се, повече с теб не разговарям.
- Възразявам категорично, че не съм недоволен от всичко.
- Моля ти се, - отново бях прекъснат. -

Другарю ректор, - опита се да влезе в разговора партийният

секретар.

- Аз знам ли се себе си или не се знам? – попитах.
- Не се знаеш! Трябва да ти кажа!
- Да, не се знам!? Сериозно? Значи вие застъпвате позицията на

доцент Борис Димитров... -

Мен не ме интересува Борис Димитров!

- Той ме нарече психически болен преди време, значи аз съм такъв, така ли?
- Колко души могат да имат еднакво мнение за тебе? Значи ли че аз съм плюл в устатата на Борис Димитров или той да е плюл в моите да говорим еднакво за тебе?

- Не знам, другарю Танчев.

- Първо ще си измениш, така....

- Кое да изменя?
- Ще престанеш да се съмняваш във всеки, да си мнителен, нали, първо.
- Първо, подчертавам веднага, за да имаме стъпка след стъпка....
- Имаш ли други въпроси?
- Казвам, не съм се съмнявал във всеки.
- Виж какво...
- Не съм се съмнявал във всеки и държа да го запомните добре

- Имаш ли други въпроси, които...
- Въпросът ми е: с какво ще докажете, че аз се съмнявам във всеки?
- Аз на този въпрос няма да ти отговоря. Друго?

- Добре. Тогава въпросът ми е следният. Ще има ли най-после момент в нашия Институт, питам и другаря Мургов и Вас, в който, на повдигнатите от мен въпроси вие като административно и партийно ръководство ще реагирате...

- Няма такова нещо...
- а не....
- Няма въпрос, на който да не съм реагирал...
- Има.
- Но не съм задължен да те удовлетворявам тогава, когато не си прав.
- Докажете ми, Кой въпрос...
- Друг въпрос?
- ...сте обсъждали с мене?
- Друг въпрос имаш ли?
- Въпросът ми е: защо не ме информирате, по кой въпрос, който съм повдигнал, не съм прав?

- Ти защо не ме информира, когато отиде в Ловното изложение да постъпваш на работа?
- Защото ви информира писмото.
- Не си ме информирал, ти си отиде и си правиш пазарлъци.
- Защото ви информира писмото.
- Пазарлък си правиш, без да питаш.
- Пазарлък не съм правил.
- Когато ти си дадеш добър урок, тогава аз ще ти отговарям. Тогава, когато ми дадеш добър, действително аз ти казах, не се пиши по-голям католик от папата.
- Не се пиша.
- Навсякъде си тръгнал да учиш хората как да преподават, какво да преподават, как да растат, как да не растат, а ти не растеш. И ако има нещо за което да говориш, то е само...
- Като не раста вие ще ме....
- Ще дойдеш и ще кажеш, другарю Танчев, Другарю Мургов, искам да ставам, искам да защитавам, това ми трябва, онова ми трябва. Само за това нещо трябва да говориш. - Така.
- Ти си тръгнал тука, аз трябва да ти кажа, че си станал вече нарицателен, занимаваш се с такива, не ти подхожда нито на звание, нито на интелект, нито на нищо, разбери го. - Така.
- И по този начин не се оправя, това е махленски начин на оправяне на нещата.
- Дайте ми рационалния начин и аз ще се съглася с вас.
- Махленски начин на оправяне.
- Дайте ми рационалния начин, другарю Танчев. Дайте ми рационалния начин, аз се моля за този рационален начин. Който ме упреквал досега в метод, не ми е посочвал правилния метод.

- Ти дойде мен да съветваш и партийния секретар и заместника му и да казваш, че аз не мога да ти давам на тебе акъл.
- Не съм казвал такова нещо!
- Одеве какво твърдеше?
- Кога съм казвал такова нещо?
- Преди малко го каза.
- Не съм казвал, че вие не можете да ми давате акъл.
- Целият ни разговор беше такъв, че ние не знаем какво правим. - Не че не знаете какво правите, вие не знаете в катедрата какво става, там.
- Какво значи да загубиш доверие в едно ръководство, в две ръководства? Значи, че тези ръководства не знят какво да правят!

- Не че не знаят какво да правят...
- А, моля ти се!
- Не се хващайте за думите така, ще ви ги конкретизирам...
- А какво си казал?
- Ще ви ги конкретизирам.
- Няма какво да ги конкретизираш, всичко е ясно. Аз мога да ти кажа само едно – с лъжа по мой адрес няма да ти позволя да си играеш!
- А къде съм лъгал по ваш адрес?
- Така! С лъжа по мой адрес няма да се занимаваш!
- Моля ви се, къде съм лъгал по ваш адрес?
- Ей това всичко, дето не съм обърнал внимание, всичко е лъжа.
- Значи няма разговор с вас?
- Моля?
- Не е имало разговор с вас?!
- Имало е!
- Тогава, като съм ви поднесъл факти, там какво съм ви поднесъл...
- Аз не мога да удовлетворя тебе!
- ....факти ли съм поднесъл? Добре. Аз сега само едно искам.
- Да.
- Заслужават ли ония факти, които ви изнесох тогава, вниманието ви или не заслужават?
- Те са получили моето внимание.
- А каква е реакцията в катедрата? Преподавателят не си е изменил стереотипа въобще.
- Във вузовския комитет твоя случай е разглеждан там, разглеждани са твоите възражения, ти там взема ли си урок?
- Аз не съм получил никаква информация за това нещо и смятам, че в духа на постановленията, които има в нас, критикуващият трябва да получи реакцията.
- Постановленията са административни решения, моля ти се, постановленията са административни решения.
- Аз смятам, че те се отнасят всички.
- Административни решения.
- Има партийна линия, има административна линия!
- Кое постановление, ти на кое постановление стъпваш? - Аз стъпвам на това, че когато се даде сигнал от обикновен човек, от трудещ се, съответните органи са задължени в определен срок да реагират. Аз не съм дошъл да ви дам анонимен сигнал, за да не се реагира. Дошъл съм с краката си, с лицето си, давам ви сигнал, никаква реакция по този въпрос.

- Не е вярно, на кой сигнал не сме реагирали? Кажи! Кажи!.
- Аз не виждам реакцията ви по какво, ще ви кажа, ще ви кажа! Доцент Борис Димитров не си взема часовете както трябва, в смисъл не какво изнася в лекциите. Той си взема системно лекциите вместо 90 минути двата часа, както са, по 50,60,70 минути. Аз не съм видял, когато съм проверявал лично,... - По този въпрос ще се отнесеш към учебен отдел, който проверява.
- Добре, но по този въпрос аз ви сигнализирах тогава, никаква мярка изглежда не е взета, ефикасна, нека се застраховам, защото той продължава години наред, така и сега. И след сигналите.

Продължава.

- Така.
- Продължава.
- Така.
- Тогава ето един факт, който свидетелства, не казвам, че това е всичко,
- Ти не ти ли е неудобно да говориш за преданост у другите за учебната работа, тогава, когато ти, в една сесия излизаш в отпуск и отиваш да печелиш пари, не ти ли е неудобно?
- А аз засягам ли учебната работа?
- Засягаш я!
- Как?
- Засягаш я, разбира се!
- Моля ви се, как?
- Когато групата, съгласно тези изисквания, за които ти говориш, се изпитва от доцента, асистента трябва да е там!
- Ами че аз трябва да бъда там и кой е казал, че няма да бъда там?
- Асистента трябва да е там!
- Кой е каза, че няма да бъда там.
- Асистента трябва да е там?
- Другарю Танчев, нека да бъдем аргументирани!
- Има 15 групи, ти н 15 групи 15 дена ще отсъстваш и ще създадеш затруднено положение.
- Другарю Танчев, вие говорите неистини. Нямам 15 групи, имам 3 групи.

Ректорът става и отива към телефона, като при това продължава:

- Доцент Дърева, когато изпитва, аз сега пред теб ще се обадя и ти ще присъстваш на изпита!
- Момент, аз не възразявам по този пункт, другарю Танчев!
- Пред теб ще се обадя сега за да знаеш и ти нареждам.
- Ама аз не възразявам по този пункт!
- И ти нареждам, Дърева ако те изгони, тогава ще дойдеш да ми кажеш, че Дърева те е изгонила от упражнението!

Нареждам ти. (Тук ректорът се обърка, докато говореше че трябва да присъствам при изпитване, сега ме праща в упражненията, които така или инак Дърева не води, тъй като има само лекции. Упражнения води по изключение.)

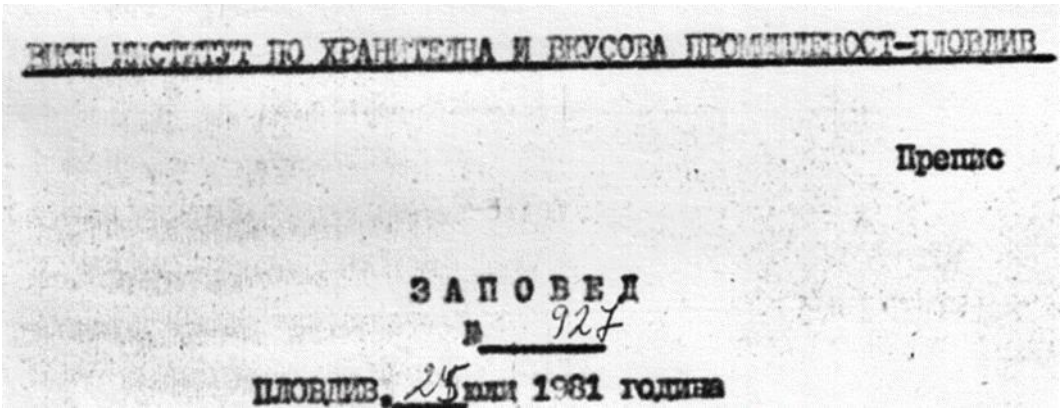
- Другарю Танчев, защо правите смешни неща, питам ви? - Виж какво, излизай от тук, напускай, напускай, моля ти се напускай!
- Смешно е това, аз казах, аз ще присъствам!
- Моля ти се Митев, спираш! Нареждам ти на всички изпити да присъстваш, пък по-нататък не знам.
- Не е нужно нареждането ви, аз ще присъствам.
- Нареждам ти, ставай и изпълнявай учебния план! - Последен въпрос имам, - казах аз, докато ректорът непрекъснато повтаряше:
- Митев, свободен си, аз не искам повече да разговарям с теб! - Последен въпрос имам за уточнение на нареждането ви и излизам.
- Моля ти се, напускай бе!
- Има групи, в които не съм влизал въобще на занятия...
- С тебе не искам да разговарям повече!
- Има групи, в които не съм влизал въобще, трябва ли да отида и на тях?
- На всички групи, на които се изпитва, свободен си! - И на тия, на които не съм водил занятия? И на тия, на които не съм водил занятия?
- И на тях!
- Благодаря, ще го изпълня!

След кратко изключване отново включих магнетофона, тъй като ректорът продължаваше да ме ругае.

- Щом като твърдите, че съм смешен, ще го запиша.
- А записа ли, че ти каза, че аз съм смешен? Записа ли го?
- Не, казах, че смешно, това, което твърдите.
- Не, ти каза, че аз съм смешен.
- Това е записано и вие ще го чуете.
- Ти каза, че съм смешен!
- Не, казах, че е смешно това, което твърдите! Ще го чуем!
- Ти сега защо лъжеш?
- Но другарю Танчев, тук е записано за щастие!
- Записвай го, бе!
- Записано е за щастие и ще го пусна...
- За твое нещастие е записано, ти го разбери, бе!
- Може и така да е.
- За твое нещастие.
- Може и това да означава край на работата ми тук.

След този „разговор“ ректорът подписа заповед, с която ми беше наложено административно наказание за деяние, което нито бях извършил, нито бях помислял да го извършвам.

168. Заповед за наказание „строго мъмрене“ за измислено „събиране на подписи от студенти“ №927 от 25 юли 1981 г. и молби за получаване на достъп.

ВИСШ ИНСТИТУТ ПО ХРАНИТЕЛНА И ВКУСОВА ПРОМИШЛЕНОСТ–ПЛОВДИВ

Препис

ЗАПОВЕД
№ 927
ПЛОВДИВ, 25 юли 1981 година

На основание чл. 130, буква „в“ във връзка с чл. 129, буква „к“ от КТ и решение на РС, взето с протокол № 19 от 29.06. 1981 година,

Н А К А З В А М

ДИМИТЪР НИКОЛОВ МИТЕВ - главен асистент в катедра „Марксизъм ленинизъм“ със „СТРОГО МЪМРЕНЕ“, затова, че по повод на негови виждания относно трудовата дисциплина в катедрата си е позволил да събира подписи от студенти, с което да доказва своята теза за необходимостта от спазване графика на учебния процес. С това си действие неправилно заангажира студенти в спорни въпроси от административен характер, които следва да се решават в рамките на катедрения съвет, или други административни органи. Действия от подобен род, имащи отрицателен възпитателен ефект с ролята и задачите на преподавателя от ВУЗ.

В изпълнение чл. 6 (2) от Наредба № 13 …. КТРЗ отнемам правото му на допълнително възнаграждение за прослужено време за периода от 01 до 31.08 .
1981 година.

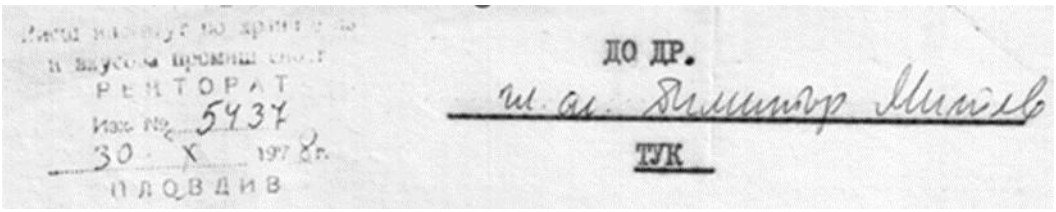
Препис от настоящата заповед да се изпрати на Профкомитета, Касиера, Личен състав и лицето за сведение и изпълнение.

РЕКТОР: /п/
/проф.дтн.С.Станев/

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА:

169. Зам. ректорът Танчев обръща сериозно внимание за отсъствие от съвещание по време на отпуск за полагане на изпит от кандидатския минимум. 30 октомври 1978 г.

Всъщност, Танчев не за първи път издаваше заповеди без да се съобразява с реалното състояние на нещата. Още в качеството си на заместник-ректор по учебната част той издаде заповед, с която ми се обръща сериозно внимание за отсъствие от съвещание, въпреки че по време на съвещанието бях в отпуск за полагане на изпит от кандидатския си минимум.

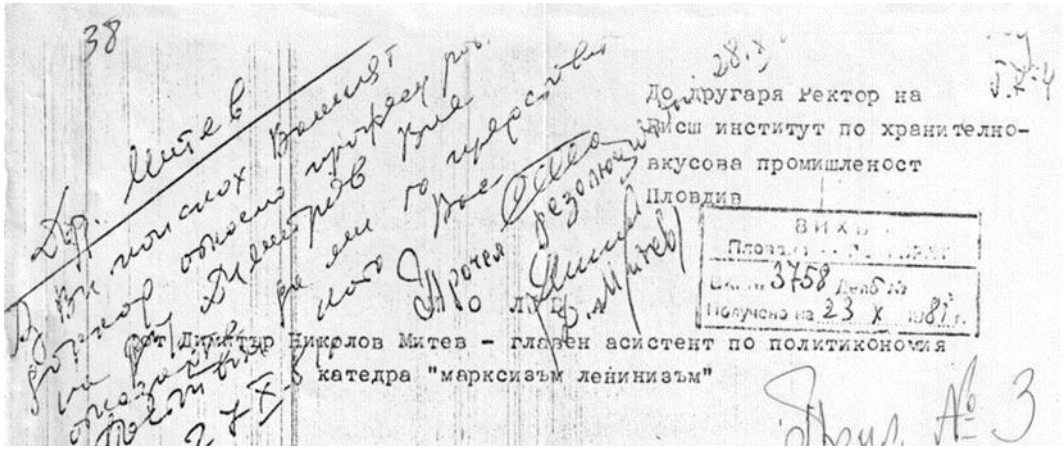
Обръща Ви се сериозно внимание, че не присъствахте на насроченото съвещание на поточните ръководители, състояло се на 26. октомври 1978 г. от
18 часа в заседателната зала.

За съвещанието бяхте поканен със специално писмо изх. № 5358/24.X. 1978 година.

СД/ЗК зам. ректор: (доц. Ст. Танчев)

/За зам. ректора /тогава/ Танчев е нямало никакво значение че в този период съм бил в отпуск за полагане на изпит от кандидатския минимум/

170. С резолюция върху искането ми за достъп до документите, на базата на които бях наказан, ректорът отказа да ми предостави копие от протокола за „самопризнанието ми“ и другите документи с мотив, че аз съм отказал да му предоставя възражението си до ВАК за професурата на Борис Димитров.

Уважаеми другарю Ректор,

Моля за Вашето съгласие да ми бъде предоставена възможност да се запозная лично със следните документи:

1/ Протокол от сбирка на профгрупата при катедрата по „марксизъм ленинизъм“ / или сведение, както го нарича профгрупоргът гл. ас. М. Кузманова/. В нашата профгрупа ми бе отказано да получа тази възможност под предлог, че няма копие от него.

2/ Протокол на РС от заседанието, на което е било взето решение да бъда наказан за „събиране на подписи от студенти“, поне в тази му част, която се отнася конкретно до мен.

3/ Писмо на ръководството на ВИХВП до Пловдивски районен съд - изх. № 3559 от 22.X.1981 г. За последното писмо, след като разбрах от днешното дело в съда, че съществува, помолих другарката Ирина Димитрова да ми го даде за ксерографиране, но тя каза, че не може да стори това без разрешение на др. Паликрушев, а той пък от своя страна заяви, че само Вие може да разрешите.

Въпросните документи са ми необходими, за да мога да направя мотивирано възражение по тях, , тъй като с тях съвършено несправедливо се предприемат репресивни мерки срещу мен.

Вярвам, че молбата ми ще бъде удовлетворена и предварително Ви благодаря.

23.10.1981 г.

Пловдив

171. След неуспешния опит да получа документите, свързани административното ми наказание чрез молба до ректора, на 19.11.1981 г. отправих аналогична молба до Вузовския комитет на Съюза на българските учители:

До Вузовския комитет на
Съюза на българските
учители ВИХВП – Пловдив М

О Л Б А

от Димитър Николов Митев - главен асистент по политикономия

катедра „марксизъм – ленинизъм“

Уважаеми другари,

През м. юли 1981 г. бе издадена заповед, подписана от другаря Ректор на ВИХВП съгласно която бях наказан със строго мъмрене и удръжка на допълнителното трудово възнаграждение за м. август. Тъй като никога не съм извършвал деянието, в което бях обвинен, аз подадох възражение до другаря Председател на СВО. В хода на разглеждане на възражението ми разбрах през м. септември, че като доказателство е бил използван протокол

от заседание на профгрупата при катедрата по „марксизъм-ленинизъм“, член на която съм и аз.

Във връзка с това аз помолих профгрупорга др. Мария Вл. Кузманова да ми даде да се запозная с този протокол , но тя отказа мотивирайки се, че няма копие от него. С официална молба до др. Ректор поисках да ми бъде предоставен за да се запозная с него същият протокол, но ми беше отказано.

Много Ви моля, уважаеми другари, да ми съдействате за да мога да се запозная с документа, който е използван като доказателствен материал срещу мен и въз основа на който бях наказан, отново подчертавам това, за деяние, което никога не съм извършвал.

Вярвам, че молбата ми ще бъде удовлетворена и предварително Ви благодаря.

19.XI.1981 г.
Пловдив с поздрав:

(гл.ас. Д. Митев)

Ръкописно добавих още искане:

P.S. Моля да ми бъде дадено възможност да се запозная и с протокола от годишното отчетно-изборно събрание на профгрупата при катедра „марксизъм-ленинизъм"

172. От ВК на СБУ получих следния отговор: 25.III.1982 г.-

ВК на СБУ при ВИХВП
Изх.№ 2/25.III.1982 г.
ПЛОВДИВ

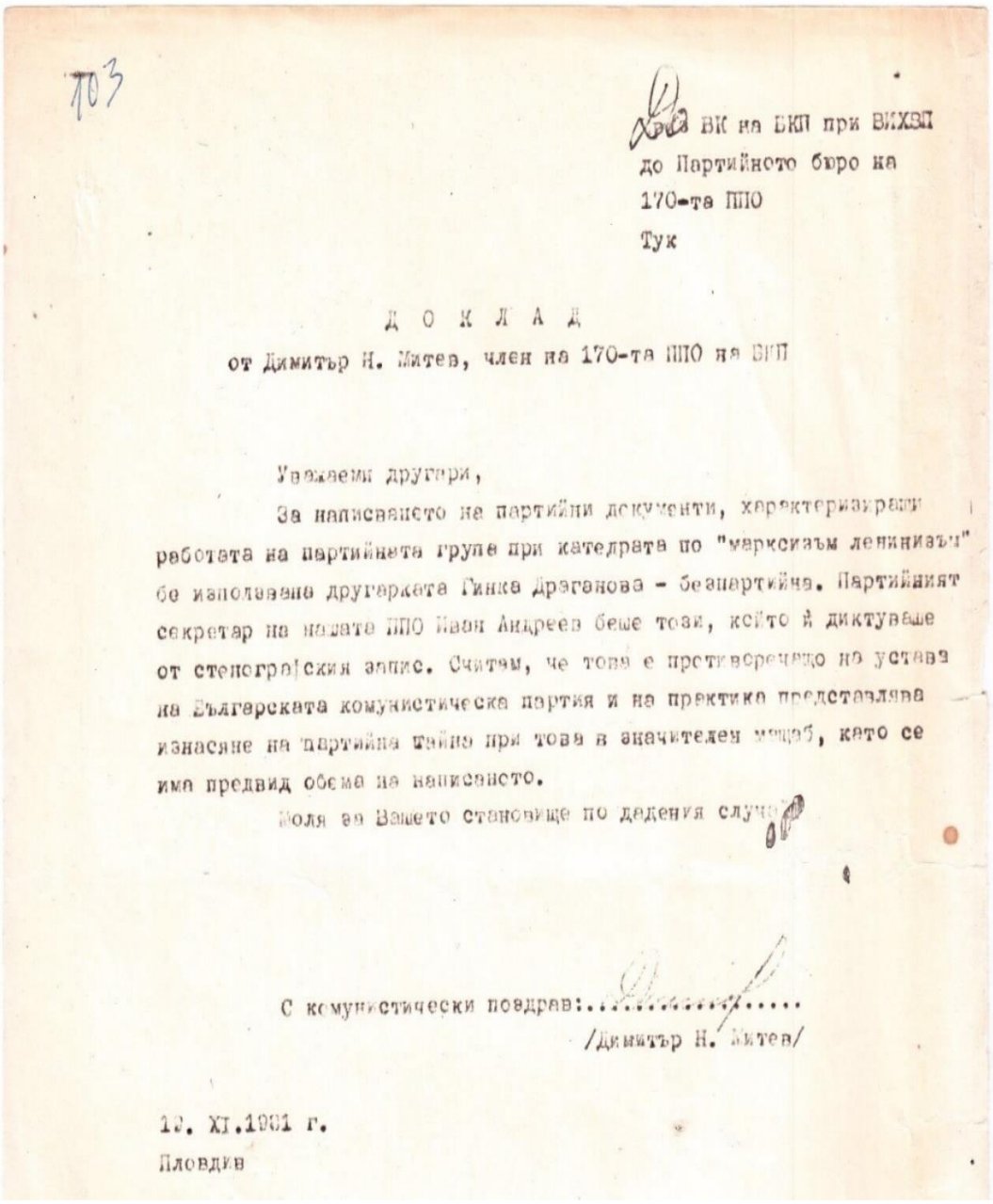
ДО др. ДИМИТЪР МИТЪВ,
главен асистент при
кат."Марксизъм-ленинизъм
при ВИХВП - ПЛОВДИВ

Др. Митев,
В отговор на молбата Ви под № 4723 /21. XII. – 1981 г. Ви съобщаваме, че във ВК на СБУ не е представен такъв протокол от сбирка на профгрупата, с който искате да се запознаете. Що се отнася до протокола от годишната отчетно-изборна сбирка на профгрупата за 1981 г. същия се намира при профгрупорга, на който е разпоредено да Ви го представи при поискване, за да се запознаете с него.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВК НА СБУ:
.....
/ доц.В.Коларов/

Профгрупоргът на профгрупата ни Кузманова отказа да ми предостави достъп до който и да било от исканите документи, независимо от това, което пише в отговора на молбата ми до ВК на СБУ.

173. Доклад за писане на партийни документи от безпартийна машинописка. 19.XI.1981 г.

103

ВК на БКП при ВИХВП
до Партийното бюро на
170-та ППО
Тук

Д О К Л А Д
от Димитър Н. Митев, член на 170-та ППО на ВИП

Уважаеми другари,

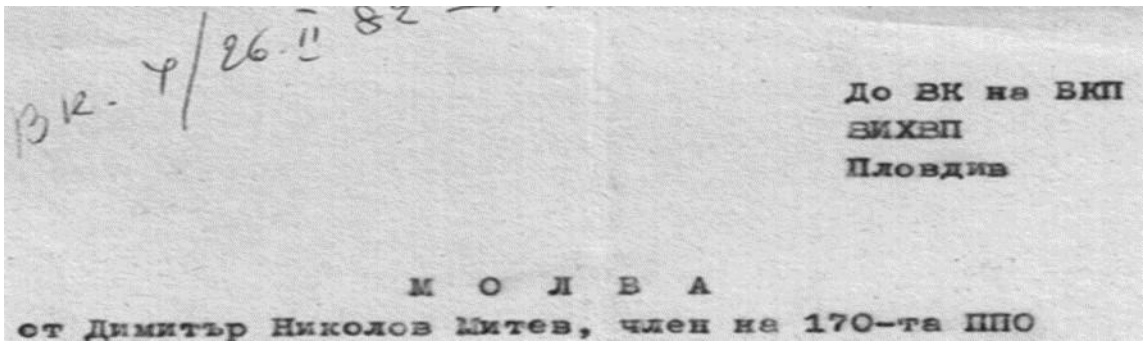
За написването на партийни документи, характеризиращи работата на партийната група при катедрата по "марксизъм ленинизъм" бе използвана другарката Гинка Драганова - безпартийна. Партийният секретар на нашата ППО Иван Андреев беше този, който й диктуваше от стенографския запис. Считам, че това е противоречащо на устава на Българската комунистическа партия и на практика представлява изнасяне на партийна тайна при това в значителен мащаб, като се има предвид обема на написаното.

Моля за Вашето становище по дадения случай.

С комунистически поздрав:.....
/Димитър Н. Митев/

19. XI.1981 г.
Пловдив

174. След като не получих желаните документи от ВК на СБУ се обърнах със следната молба към ВК на БКП.

ВК-Ч/26.II.82

До ВК на ВКП
ВИХВП
Пловдив

М О Л В А
от Димитър Николов Митев, член на 170-та ППО

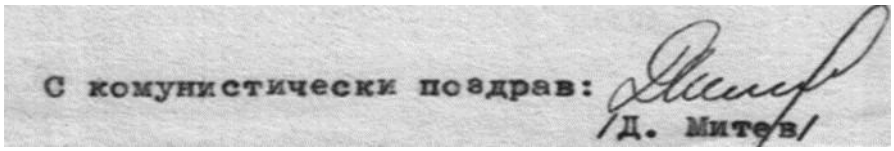
Другари,
през 1981 г. /на 23.10.1981 г./ се обърнах с молба до другаря Ректор до ми бъдат предоставени три документа, които се отнасят до мен и са послужили като основа за определени санкции срещу мен. /Вх. № на молбата 3758/. Единият от тях – Писмо на ръководството на ВИХВП до Пловдивски районен съд – изх. № 3559 от 22. X. 1981 г. по-късно получих чрез съда. Останалите два документа /по-точно копия от тях или заверени преписи/ все още не мога да получа и с това до голяма степен ми се отнема възможността да се защитя срещу наложено ми несправедливо административно наказание. Във връзка с това най-учтиво Ви моля да ми съдействате да получа копие или заверен препис от:

1/ Протокол от сбирка на профгрупата при катедра „марксизъм-ленинизъм“ /или сведение, както го нарича профгрупоргът М. Кузманова/ според който аз уж сам съм си „признал“ извършването на деяние, което никога не съм извършвал;

2/ Протокол от заседание на РС/поне тази част, която се отнася до мен/ на което ми е било наложено административното наказание „строго мъмрене“ през юни 1981 г.

3/ Копие или заверен препис от резолюцията, която др. Ректор е поставил върху молбата, с която искам да ми бъдат предоставени горните документи. Протоколът по т. 1. не ми бе даден от профгрупорга под предлог, че го е съставила в един екземпляр и го е предала на др. Ректор. (Тридесет години покъсно Михов ми предаде папка с документи на катедрата, която след закриване на катедрата е останала в него. Там имаше ДВА екземпляра, така че Кузманова е лъгала) . След като др. Ректор отказа да ми го представи, аз го потърсих в Съвета за висше образование – СОФИЯ, но там ми бе казано, че само им е съобщено за неговото съществуване, но не им е бил изпращан. По такъв начин се нарушава законното положение отправените срещу мен обвинения да ми бъдат представени като документ в писмена форма и се затруднява моята защита.

Вярвам, че молбата ми ще бъде удовлетворена и предварително Ви благодаря.

С комунистически поздрав:
/Д. Митев/

26.II. 1982 г.
Пловдив

175. Отговор от ВК на БКП. ДА СЕ НАМЕРИ И ДОБАВИ ТУК.

176. Обжалване на наказанието за „събиране на подписи“ при председателя на СВО Рашко Грозков. 29.7.1981 г.

Естествено беше след това да подам молба до Съвета за висше образование за отмяна на заповедта за административното наказание.

Председател към този момент на СВО беше Рашко Грозков, когото познавах от първата година на следването си във ВИИ „К. Маркс“, когато аз бях комсомолски секретар на групата, а той беше секретар на ВК на ДКМС. Въпреки че бяха изминали повече от десет години от тогава, той ме позна при срещата с него и след като му дадох молбата и му обясних за какво става дума, обеща да съдейства за изясняване на случая и отмяна на наказанието.

До другаря Председател на Съвета за висше образование

София

М О Л Б А

От Димитър Николов Митев – главен асистент по политическа икономия във ВИХВП – Пловдив

Уважаеми другарю Председател,

Изпращам Ви копие от заповедта на Ректора на ВИХВП с която съм наказан със строго мъмрене и лишаване от допълнително възнаграждение зам. август. Тъй като никога не съм извършвал деянието, в което съм обвинен, моля да бъде отменена приложената заповед като несправедлива и обидна.

В допълнение бих искал да Ви съобщя, че от дълго време критикувам определени недостатъци, но вместо да бъдат преодолявани, аз съм подложен на недопустим натиск, израз на който е и настоящата заповед.

Вярвам, че Вашата намеса ще допринесе за разрешаването на натрупаните противоречия и предварително Ви благодаря.

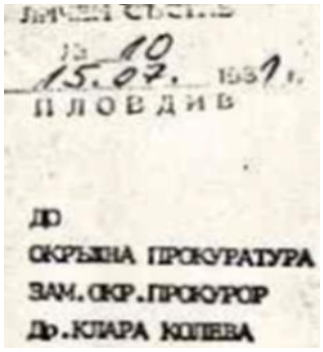
29.7.1981 г. Пловдив С уважение (Д. Митев)

P.S. Поради досаден технически пропуск, за който моля да бъда извинен, вчера Ви изпратих молбата си без да приложа заповедта, срещу която възразявам.

177. Ректорът иска от прокуратурата служебна проверка на здравословното ми състояние.

Повече от година след изпращането на молбата ми до СВО по повод наложеното ми административно съвсем случайно научих, че на 15.07.1981 г. ректорът е изпратил писмо до Окръжна прокуратура с молба за служебна

проверка на здравословното ми състояние. За мен стана ясно, че след като ръководителят на катедрата ме обяви за психически болен, идеята на ректора за такова писмо очевидно не е била негова, а на Борис Димитров. Това ново направление на атаката срещу мен дълго време остана неизвестно за мен.

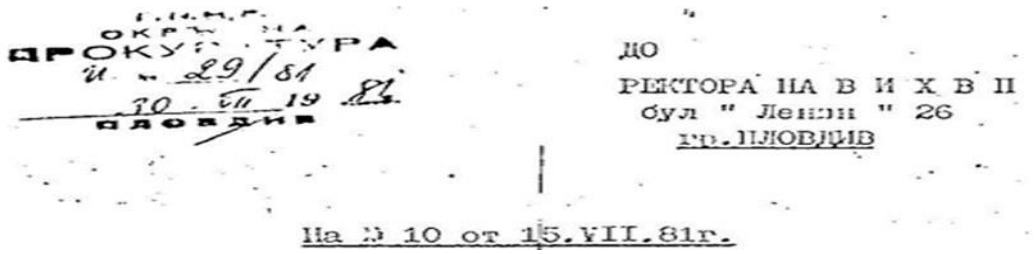
Др. Зам. окр. Прокурор,

Моля Ви, по служебен път да изискате справка за здравословното състояние на гл. ас. ДИМИТЪР НИКОЛОВ МИТЕВ, ВИХВП – Пловдив, живущ на ул. „Милин камък“ 6, тъй като в последните години същият се проявява като остро конфликтна личност, с което пречи на нормалната работа на катедрата, в която работи. Справката ще ни помогне по-добре да се ориентираме в отношенията си с него и вземем необходимите мерки.

178. Отговор от Окръжна прокуратура на писмото на ректора Танчев Клара Колева 30.7.1981 г

От Окръжна прокуратура след две седмици изпращат до Ректора Танчев следния отговор:

От извършената проверка не се установи интересуващото Ви лице да се води на учет в ОПНД.

В поликлиниката е започнало да посещава кабинета по нервни болести от 1979 г. с оплаквания от силно главоболие и стягане в сърдечната област, за което му е поставена диагноза „психастения“.

Тези негови страдания напоследък са предизвикали страх за състоянието му, за което е получило препоръка да се консултира в ОПНД, но там не е регистрирано негово посещение.

От отговора на зам. окръжния прокурор Клара Колева не ми стана ясно у кого се е появил страх за състоянието ми и кой ми е препоръчал да се консултирам в Окръжния психо неврологичен диспансер.

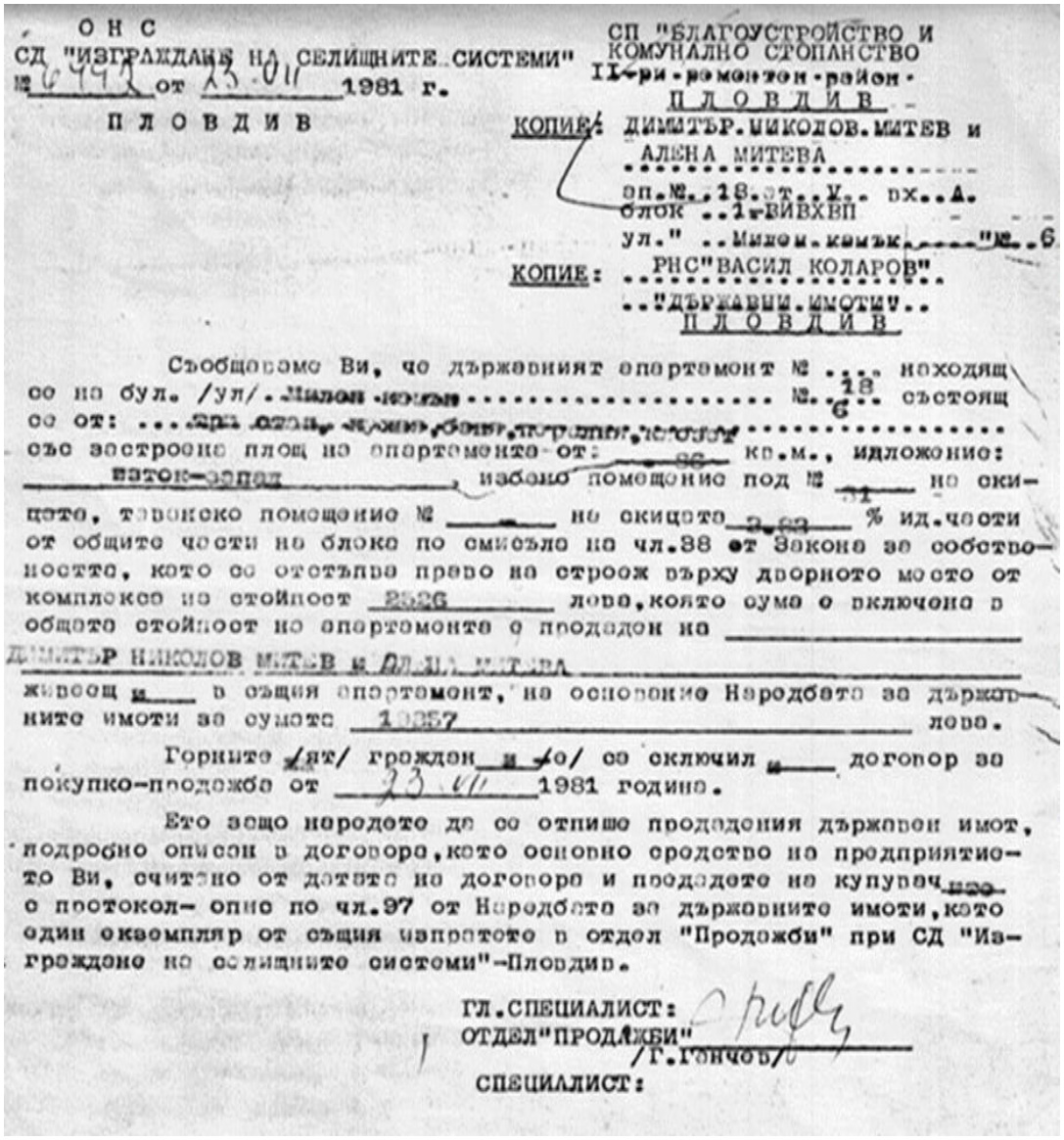
Посочената в писмото на Окръжна прокуратура диагноза „психастения“ никога не ми е била поставяна. Според мен зад опита да бъда изкаран психически болен стои ръководителят на катедрата, доцентът по марксистка философия Борис Димитров , който доколкото знам беше с юридическо висше образование.

Тъй като научих за кореспонденцията между ректора Танчев и Окръжна прокуратура много по-късно, в нито едно от писмата си до висшестоящите инстанции с искане за отмяна на административното наказание не съм коментирал опитът да бъда изкаран психически болен.

179. Закупуване на жилището след разширяването без начална вноска. Когато взех договора за покупката бях изключително щастлив и по никакъв начин не можех да допусна, че тепърва ме чакат тежки моменти за защита на този договор.

След като закупихме жилището си бе изпратено следното писмо от ОНС СД „ Изграждане на селищните системи“ до Районния народен съвет и до семейството ми за деактуване на жилището като държавен имот и предаването му на купувача в съответствие с протокол 97 от Наредбата за държавните имоти.

По този начин от това писмо ректорът и народен представител Стоян Танчев, а чрез него Б. Димитров и Д. Дърева са научили за осъществената по времето и със съгласието на предишния ректор покупка. Все още не ми се иска да вярвам, че и Дърева е била сред инициаторите на последвалите след покупката действия от страна на ръководството на ВИХВП в лицето на ректора. Но съм убеден, че Димитров е бил техен инициатор или съинициатор в качеството му на дипломиран специалист с висше юридическо образование.

ОНС
СД "ИЗГРАЖДАНЕ НА СЕЛИЩНИТЕ СИСТЕМИ"
№ 6493 от 23.VII 1981 г.
П Л О В Д И В

СП "БЛАГОУСТРОЙСТВО И КОМУНАЛНО СТОПАНСТВО
II-ри-ремонтен-район-
П Л О В Д И В

КОПИЕ: ДИМИТЪР.НИКОЛОВ.МИТЕВ и АЛЕНА МИТЕВА
.....
вп.№..18.ет..V.. вх..А.
блок ..1-ВИХВП
ул." ..Милош.Козлук...."№..6

КОПИЕ: ..РНС"ВАСИЛ КОЛАРОВ"
..."ДЪРЖАВНИ.ИМОТИ"..
П Л О В Д И В

Съобщаваме Ви, че държавният апартамент № .... находящ се на бул. /ул/. Милош Козлук ..... №..18..6.. състоящ се от: ... три стаи, хол, кухня, бани, тераси, коридор .....
със застроена площ на апартамента от: ..86.. кв.м., изложение: изток-запад, жилищно помещение под № ..1.. на скицата, таванско помещение № ..... на скицата 2,93 % ид.части от общите части на блока по смисъла на чл.38 от Закона за собствеността, като се отстъпва право на строеж върху дворното място от комплекса на стойност 2526 лева, която сума е включена в общата стойност на апартамента с продаден на ДИМИТЪР НИКОЛОВ МИТЕВ и АЛЕНА МИТЕВА живеещ и в същия апартамент, на основание Наредбата за държавните имоти за сумата 10357 лева.

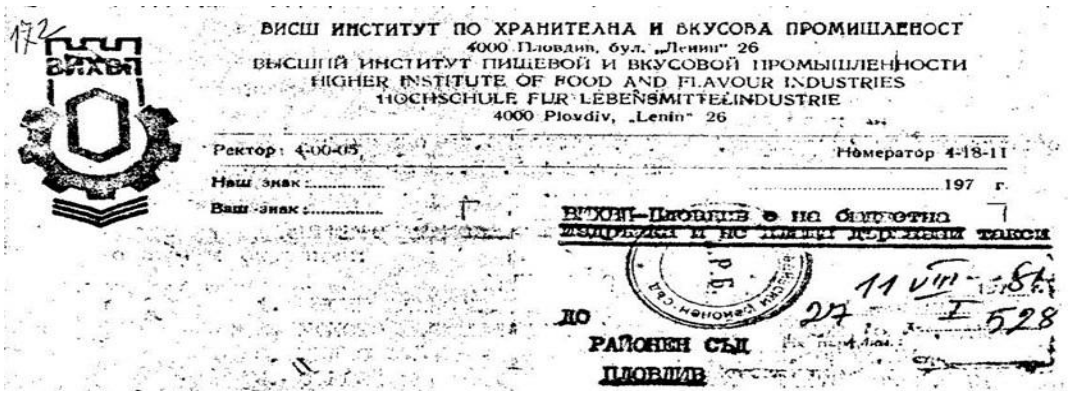
Горните /ят/ граждани и /о/ се сключил ... договор за покупко-продажба от 23.VII 1981 година.

Ето защо народото да се отпише продадения държавен имот, подробно описан в договора, като основно средство на предприятието Ви, считано от датата на договора и продадете на купувача след протокол- опис по чл.97 от Наредбата за държавните имоти, като един екземпляр от същия напратете в отдел "Продажби" при СД "Изграждане на селищните системи"-Пловдив.

ГЛ.СПЕЦИАЛИСТ:
ОТДЕЛ"ПРОДАЖБИ"
/Г.Гончев/
СПЕЦИАЛИСТ:

Докато чаках отговор на жалбата ми до председателя на Съвета за висше образование (СВО), дочаках „щастието“ да получа призовка като ответник по дело 5451 образувано в Районен съд Пловдив във връзка с искова молба на ректора на ВИХВП от 11.VIII. 1981 г. до Районен съд Пловдив с която той е поискал да бъде обявен за нищожен договора за закупуване на жилището, в което живеех със семейството си.

180. ИСКОВА МОЛБА от Висш институт по хранителна и вкусова промишленост – Пловдив за обявяване на договора за покупката за нищожен. 11.8.1981 г.

ВИСШ ИНСТИТУТ ПО ХРАНИТЕЛНА И ВКУСОВА ПРОМИШЛЕНОСТ
4000 Пловдив, бул. „Ленин" 26
ВЫСШИЙ ИНСТИТУТ ПИЩЕВОЙ И ВКУСОВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ
HIGHER INSTITUTE OF FOOD AND FLAVOUR INDUSTRIES
HOCHSCHULE FUR LEBENSMITTELINDUSTRIE
4000 Plovdiv, „Lenin" 26
Ректор: 4-00-65 Нумератор 4-18-11
Наш знак: ..... 197 г.
Ваш знак: .....
ВИХИ–Пловдив е на бюджетна издръжка и не плаща държавни такси
11 VIII 1981
ДО
РАЙОНЕН СЪД
ПЛОВДИВ
I 528

ИСКОВА МОЛБА

От Висш институт по хранителна и вкусова промишленост – Пловдив

Против: Димитър Николов Митев и

Алена Митева

ул. „Милин камък“

№ 6 ап. 18, етаж V,

вх. „А“

Копие: II-РАЙОНЕН НАРОДЕН СЪВЕТ

по чл. 26 от ЗЗД

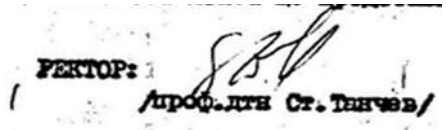
На основание заповед № 269 от 15.V. 1981 год., одобрена от ОНС – Пловдив на 26.V. 1981 год. , Втори Районен Народен съвет – Пловдив е извършена продажба на държавен апартамент № 18, находящ се на ул. „Милин камък“ № 6, етаж V. вход „А“, собственост на Института. Покупката е извършена от Димитър Николов Митев – гл. асистент в Института и съпругата му Алена Митева – на 23.VII. 1981 год.

2.

Покупко-продажбата е извършена без съгласието на Института. С писмо № 5204 от 14.XII.1980 год. до СД „Изграждане на населените места“ – Пловдив е искано само оценката на апартамента, без да е дадено съгласие др. Митев да го закупи, с което е нарушен чл. 11„За ефективна обратна връзка със студентите при преподаването на политическа икономия“. 1/от Наредбата за Държавни имоти.

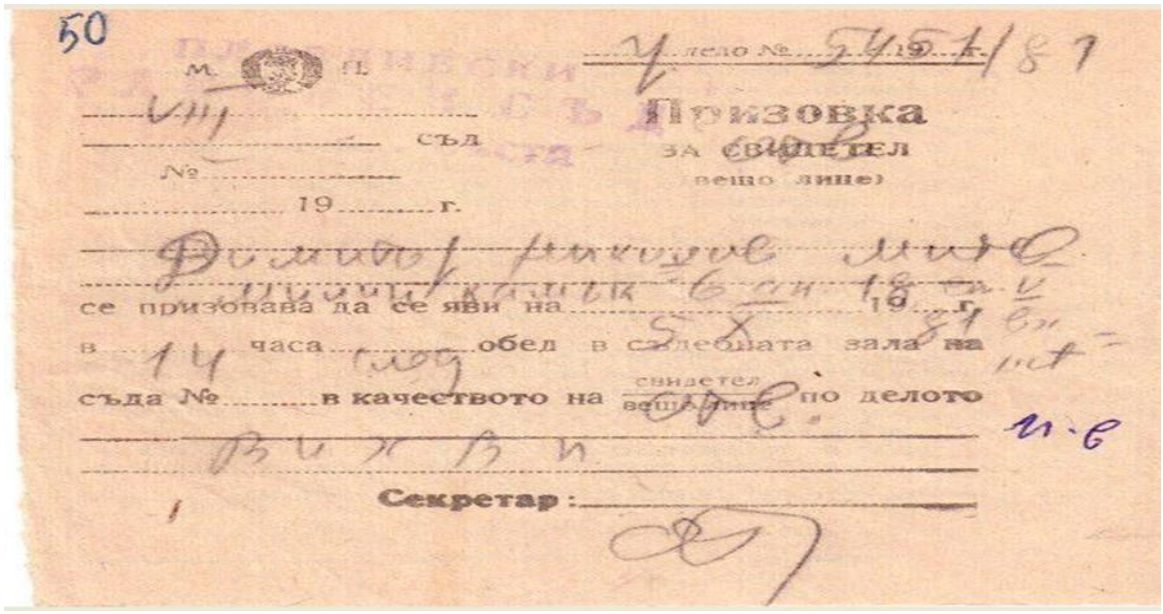
На основание чл. 26 от ЗЗД, молим да обявите за нищожен съставения договор за покупко-продажба на апартамент № 18, съставен от II. Районен народен съвет – Пловдив и Димитър Николов Митев и Алена Митева.

Документи по настоящата искова молба ще представим при първото заседание на съда.

РЕКТОР:
/проф.дтн Ст. Танчев/

Подписът не е на ректора Стоян Танчев.

181. Призовка до мен като ответник по гр. дело 5451/81 г. за 5. X. 1981г.

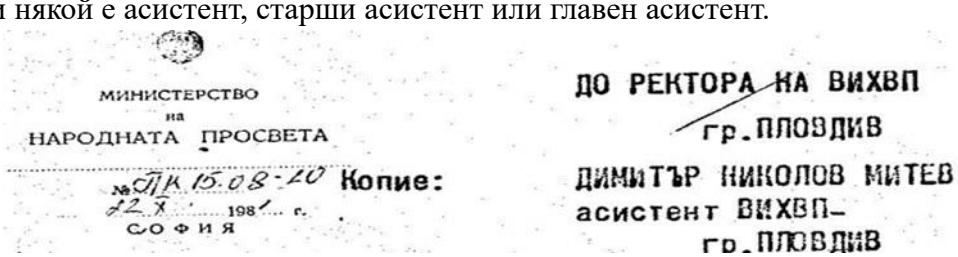

Призовка
за свидетел
(вещо лице)

Секретар:

183. Отговор от СВО на жалбата ми срещу административното наказание 15.8. 1981 г.

В отговор на молбата ми за отмяна на заповедта за административното наказание от СВО изпратиха следното писмо до Ректора с копие до мен и дата на подписване и изпращане 15. VIII. 1981 г. В това писмо бях „разжалван“ от главен асистент в асистент. Очевидно за писалия писмото е било без значение дали някой е асистент, старши асистент или главен асистент.

МИНИСТЕРСТВО
на
НАРОДНАТА ПРОСВЕТА
№ ПК 15.08-20 Копие:
22 X 1981 г.
СОФИЯ

ДО РЕКТОРА НА ВИХВП
гр. ПЛОВДИВ
ДИМИТЪР НИКОЛОВ МИТЕВ
асистент ВИХВП-
гр. ПЛОВДИВ

Др. ректор, във връзка с жалбата на ас. Димитър Николов Митев относно наложеното му наказания „строго мъмрене“ се налага да извършите допълнително проучване. По-конкретно Митев оспорва истинността на протокола от 14 май 1981 г. на профгрупата в която той членува.

Целесъобразно е със съдействието на обществените организации да се изясни напълно случаят на Митев и въз основа на това се вземе съответно отношение.

ЗАМ.-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СВО

СХ/БР

НАРОДНА ПРОСВЕТА
Н. Р. БЪЛГАРИЯ
15
СОФИЯ

183. Молба до министъра на просветата Александър Фол по повод на делото за разваляне на договора за покупката на жилището. 15.9. 1981

Докато във връзка с писмото от СВО до Ректора и до мен относно административното наказание не се вършеше практически нищо, за да защитя сключения договор за покупка на жилището, изпратих следната молба до министъра на просветата професор Александър Фол, тъй като не ВИХВП, а министерството бе собственик на закупеното от нас жилище преди сключването на договора. Първоначално делото бе насрочено за 5. X. 1981 г. и поради това трябваше своевременно да потърся намесата на министъра на просветата.

До др. професор Александър Фол министър на народната просвета
София

М О Л Б А

от Димитър Николов Митев – главен асистент по политикономия в катедрата по марксизъм-ленинизъм към ВИХВП – Пловдив

Уважаеми другарю Фол,
като комунист и преподавател в идеологическа катедра през 1977 г. си позволих да изразя критично становище спрямо някои негативни явления в катедрата. За съжаление единствената реакция се изрази в открит стремеж да бъда отучен от констатиране на истини, засягащи фаворизирани личности. Проявите, целящи да ми наложат подобно поведение с течение на времето, поради моето нежелание да се съобразя с тях, стигнаха до недопустими крайности.

През 1978 г. Ректорския съвет взе решение (протокол от 9. II. 1978 г.) поради това, че имам три деца, към апартамента ми да бъдат присъединени още две стаи от съседен апартамент. Съпругата ми е чехкиня, лауреат е на IV общобългарско състезание за певци и инструменталисти и работи в оркестъра на пловдивската опера. След значително отлагане тогавашният ректор подписа заповед, с която ми бе предоставена само една стая. Това бе резултат от стремежа на определени лица да ми покажат силата на позициите си. Предвид на отстояваната служебна позиция и поради това, че бях ползвал съдействие от др. Начо Папазов, престанах да искам втората стая (уверяваха ме, че по-късно ще получа и втората).

За съжаление, усложненията около разрешаването на жилищния проблем на семейството ми започнаха нагло да се използват като удобен претекст за отклоняване същността на служебните отношения. Моите критични становища без срам се обясняваха като резултат от жилищната история.

Независимо от оказвания натиск аз не престанах да критикувам отрицателните явления, както по партийна, така и по административна линия. Истински взрив предизвика официалното ми възражение до ВАК (въпреки настояването на ректора да не го правя) срещу професурата на доц. Борис Димитров, ръководител на катедрата по марксизъм-ленинизъм. Ректорът ме извика на разговор, по време на който в присъствието на секретаря на ВК на БКП и на още един член на ВК, той се държа крайно грубо, като не ми спести

и незаслужени обиди. По-късно, през м. юли т.г. бе пусната заповед, с която бях наказан за деяние, което никога не съм извършвал.

Накрая се стигна и до стъпка, която не бих искал да характеризирам. На 23 юли т.г. заедно със съпругата ми сключихме договор за закупуване на жилището, което обитаваме в момента. Но на 31 август и двамата получихме призовки да се явим (на 16. IX.) в съда за разглеждане на искова молба на ВИХВП относно обявяване на сключения договор за „нищожен".

Уважаеми другарю Министър,

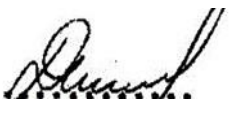
Налице е стремеж покупката на жилището, което ползваме, да се превърне в следващо средство за натиск. Тенденциозността на предприетата стъпка е безспорна и очевидна, защото заедно с мен при абсолютно идентични условия закупи жилището си и гл. ас. Д. Дамянов от ВИХВП, но неговата покупка не се оспорва.

В своята дейност до момента нямам нарушения. Давана е добра оценка за работата ми и като член на вузовския профкомитет, и като партиен отговорник, и като зам. партиен секретар, и като ръководител на звена за партийна просвета, като курсов ръководител и т.н. За дейността си като лектор извън института бях награден със златна значка „Г. Кирков" от Републиканския съвет на дружество „Г. Кирков".

Награждаван съм с екскурзия в СССР и с ръчен часовник съответно от ОС на БПС и ОК на ДКМС – Пловдив за методическа и пропагандистка дейност.

Съпругата ми е майка на три деца – граждани на НР България, за което е наградена с медал от Държавния съвет на НРБ. Запознах се с нея по време на контрареволюционните събития от 1968 г. в Прага Моите убеждения като комунист са и нейни убеждения. За мен ще бъде безкрайно унизително, ако се наложи като ответник в съда съпругата ми да отстоява правото на собствено жилище.

Във връзка с всичко това, уважаеми другарю Фол, най-учтиво Ви моля да наредите на ректора на ВИХВП да оттегли исковата молба за разваляне на сключения вече договор и да потвърдите съгласието на министерството, което ръководите, с извършената покупка. Дълбоко съм убеден, че молбата ми ще бъде удовлетворена и предварително най-сърдечно Ви благодаря.

С уважение: гл. ас. Д. Митев

15.9.1981 г.
Пловдив

184. Дневник 29.09.1981 г.

Рано сутринта се срещнах с проф. Иванов за да му кажа, че неговите часове съм ги взел и че останалите наши часове той трябва да ги вземе. След това той прехвърли разговора върху полските събития и посочи, че западните средства за масова информация атакуват повече Ярузелски и по-малко

Станислав Каня. Отговорих му, че те може би считат, че Каня е с по-дясна ориентация и е по техен човек. След това той ме запита дали съм чувал някакви слухове за увеличаване на цените у нас. Каза ми, че в София упорито се говори за ново покачване на цените на бензина, на текстилни изделия и т.н. и за някаква си компенсация. Запита ме и дали считам, че у нас има необходимост и условия за подобно нещо. Какво можех да му отговоря, след като ми липсва информация? Слухове засега не съм чувал. Казах му, че политическият момент е неподходящ за повишение на цените.

От 9,00 до 11,00 часа се занимавах с отчитане на аванса за командировката до Шумен.. Семерджиев загубил втория екземпляр от командировъчните и не се погрижил за тяхното вписване в главната книга. Наложи се наново да бъде написана втората страница на същите и понеже все още нямаме секретарка, обърнах се към секретарката на катедра математика. Тя възропта, че получава най-малко, а обслужва три катедри, че машината и е повредена, но в края на краищата ги написа на машината на нашата катедра. Касиерката оспорваше сумата 12,40 лв. за пътните до Шумен и се наложи да вземам от Спасов билетите за да доказвам, че е вярна вписаната от колегите сума. Те са ползвали първа класа влак и за това билетът е излязъл по-скъп.

Докато оправях тези формалности и раздавах парите, които командированите трябваше да получат допълнително в размера на преразхода над взетия аванс, срещнах Ив. Мандажиева, която ми се оплака, че доцент Димитров казал на доцент Попова, че тя /Мандажиева/ не е взела някакви часове със задочниците. Мандажиева ми каза, че ги взела. Питаше се на основата на какво Димитров е казал на Попова такова нещо. По-късно ми каза, че е разговаряла с него. Той и казал, че не иска да се кара с нея и че студенти му били казали. Възмутена, тя искаше да отиде при зам. ректора Обретенов, за да го помоли редовно да проверяват дали си взема занятията, защото утре студентите ще си отидат, а Димитров може отново да пусне доклад че проваля занятията и после отивай, че се оправяй. Аз я посъветвах да пусне писмен доклад до ректора за да не повтаря моите грешки. Ако аз бях пускал писмени доклади вместо да ходя при ръководителите на института лично, те или щяха да вземат мерки по повдигнатите въпроси, или пък щях да разполагам с веществени доказателства, че не се реагира правилно на критиката. Към обяд Мандажиева отново ме срещна и ми каза, че е разговаряла с Обретенов, че той се е възмутил и казал, че така не може да се работи. Казал и още, че лично той заявил на ректора, че не вярва в предишното твърдение на Димитров, че тя е проваляла занятията му по философия.

Ходих в ПДК „Ст. Кираджиев“ за да получа хонорара за рецензиите, които бях правил през миналата седмица. Вместо за шест изплатиха ми хонорар само за пет рецензии, общо 20 лв. бруто. Касиерката ме наруга защо не ходя да си получавам парите в определените часове. Казах и, че не съм ги знаел и че жена ми ми е поискала, че не съм имал да и дам и за това съм отишъл при тях да получа сумата. Не ми повярваха. Разчитах на повече пари, а се оказаха по-малко. Нямам за подарък на дъщеря ми Иванка по случай рождения и ден. Взех печалбата си от тотото 34 лева. Хонорара бързо се разпръсна и останах с 34 лева до следващия понеделник.

Вечерта бях на тържествено събрание на дружеството за българочехословашка дружба по случай 37- годишнината от Словашкото национално въстание. Председателят се затюхка че сме пропуснали да купим цветя за артистката. Излязох за малко от тържеството и купих на пазаря карамфили за 2 лв. и 10 ст. Наложи се след това и аз да ги поднеса. Артистката изглеждаше трогната. На фона на малкото пари този разход, плюс 2 лева за билета за мача, който Васко ми е купил и утре трябва да му го платя, изглеждаше голям.

Звъних на Васко Василев в ОК на БКП и го питах дали ме е търсил. Отговори ми „Няма такова нещо“. Остава засега неизвестно дали в момента наистина има делегация от Бърно или съм елиминиран като преводач, или госта, за който ми говореше колежката от ВСИ, не е по линия на ОК на БКП.

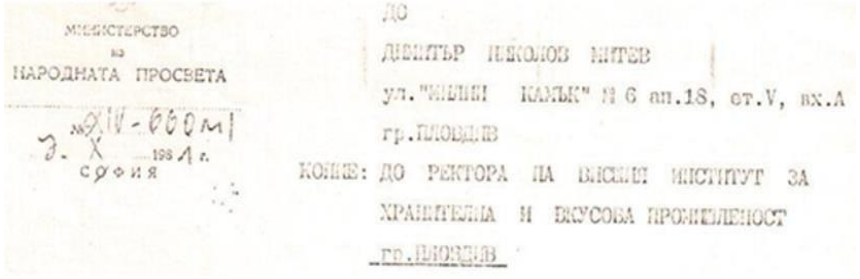
Вечерта позвъних на Лалка Роснева /през деня от Г. Момчилов разбрах, че тя наистина е назначена за завеждащ отдел Пропаганда и агитация на ОК на БКП и я поздравих с избирането и. Казах и че искрено се радвам и че и желая успех в новата и работа. Тя ми отговори, че никак не е искала, но са я накарали. Обещахме си да се срещнем като намерим време и да поговорим по-спокойно по проблемите, които ни интересуват.

През деня около 11 часа срещнах доц. Димитров на стълбището. Както винаги погледнах към него, но той отклони погледа си.

Говорих и с Катя Петкова от МНП по въпроса за апартамента. Каза ми да потърся отговор утре по телефона на Лонева, но късно след обяд.

185. Отговор от министъра на просветата Александър Фол на молбата ми за делото 7. X. 1981 г.

Отговор от министър Фол, адресиран до мен и с копие до ректора на ВИХВП получих сравнително скоро - с дата 7. X. 1981 г. С него министърът потвърди съгласието на министерството на просветата като собственик с направеното преустройство и извършената продажба.

МИНИСТЕРСТВО НА НАРОДНАТА ПРОСВЕТА

№ IV-660 т/ 7. X 1981 г. София

ДО
ДИМИТЪР НИКОЛОВ МИТЕВ
ул. "МИЛИН КАМЪК" № 6 ап.18, ет.V, вх.А
гр.ПЛОВДИВ

КОПИЕ: ДО РЕКТОРА НА ВИСШИЯ ИНСТИТУТ ЗА ХРАНИТЕЛНА И ВКУСОВА ПРОМИШЛЕНОСТ гр.ПЛОВДИВ

По повод на молбата Ви относно покупка на ведомствено жилище ап. 18 – находящ се на ул. „Милин камък“, Ви уведомяваме, че Министерството на народната просвета дава съгласието си и одобрява извършената продажба.

След този отговор вече очаквах по-спокойно гледането на делото в Районния съд. Услугите на адвокат не потърсих. От своя страна ректорът на ВИХВП, предполагам посъветван от Борис Димитров, подава молба до Районния съд за отлагане на делото с мотив, че оспорва писмото от МНП, но поради това, че министърът бил в чужбина, се нуждаели от отсрочка за да представят необходимите документи. Както се оказа по-късно, според главния секретар на МНП в този период министърът не е бил в чужбина. Лъжата на ректора в писмото до съда остана без последствие, а делото в съответствие с молбата на ищеца бе отложено и насрочено за началото на 1982 г.

186. Протокол от 11.X. 1981 г.- годишно отчетно-изборно събрание на профгрупата при катедрата с мои пояснителни бележки. Цитат от изказване на доц. Дърева.

Сто и осем дни след издаването на заповед № 927 от 25 юли 1981 г. от ректора на ВИХВП с която бях наказан със строго мъмрене и удръжка от заплатата за събиране на подписи от студенти, бе проведено годишно отчетно-изборно събрание на профгрупата при катедра марксизъм-ленинизъм.

След прочитането на отчетния доклад от профгрупорга М. Кузманова ст. ас. Весела Иванова посочва на присъстващите че се глася да включа магнетофон и да правя запис. В отговор изрично посочвам, че ще правя запис само на собственото си изказване и след това ще го представя в писмен вид, тъй като в момента го нямам в писмена форма.

Доц. Попова, доц. Димитров и доц. Генов се изказаха против, а доц. Дърева допусна, че може в къщи да съм си направил друг запис и запита „откъде да знаем че това ще е същият запис“. Генов нарече молбата ми ултиматум, а В. Иванова заяви, че според нея аз съм се готвил отдавна за тази среща и мога да се изкажа сега. Семерджиев се изказа по същия начин, а Спасов предупреди, че магнетофонен запис не се приема като доказателство в съда.

След това аз посочих, че хора с чиста съвест не се боят от запис. Посочих и че съм направил консултация в Окръжния комитет на БКП по въпроса за изготвянето на магнетофонен запис от заседанието и акцентирах, че от там са одобрили такава практика. Това не доведе до промяна на становището на колегите.

След поредно подчертаване от моя страна, че не съм събирал подписи от студенти, запитах Кузманова как е станало това, че по повод на жалбата ми срещу наказанието от Съвета за висше образование се позовават на представен протокол, според който съм заявил, че съм събрал 30-40 подписа от студенти. На което Кузманова отговори, че от ръководството са и искали документ,

протокол не сме водили. След това добави, обръщайки се към мен, „Ако искаш го приеми като доклад от профгрупорга до ректора“.

В протокола не е записан отговора ми на желанието на доц. Генов да кажа кои са другите хора от които съм събирал подписи освен Андреев. Казах, че не желая да им съобщя имената, защото не съм искал разрешение от тях и не желая да бъдат подложени на същото отрицателно отношение като мен. Това липсва в протокола.

Четейки тези редове, повече от 40 години след въпросното събрание на профгрупата, отново си мисля, че за нормалния човек е трудно да възприеме как е възможно никой да не подкрепи искането ми да получа копие от сведението, представено на ректора, което е послужило като основа за издадената заповед за наказание. Кузманова заяви, че го е съставила в един екземпляр и така го е предала, затова не може да ми даде копие от него.

На събранието бяха изказани още много обвинения срещу мен, без да се дават доказателства. Обвинен бях незаслужено, че съм се опитал за заблудя колегите си, че не съм задочен аспирант, а съм на самостоятелна подготовка. По такъв начин съм искал да получа неправомерно творчески отпуск за писане на дисертацията си. Струва ми се, че това беше дело на ръководителя на катедрата, който е поискал сведение от Висшия икономически институт четири месеца преди да изтече срокът за защита на дисертацията. А съгласно това писмо излиза, че аз съм долнопробен и прост шарлатанин, който си позволява да лъже за вида на аспирантурата си, въпреки че по силата на създадените отношения в катедрата всеки от противниците ми добре знаеше че съм задочен аспирант.

Помествам по-долу целия протокол от това заседание, като си спестявам конкретно да изтъквам всички неверни и клеветнически пунктове по които имам възражения. Ако някога това „творение“ стигне до широк кръг читатели, нека те имат възможност сами да си направят извод за обстановката в катедрата по МАРКСИЗЪМ – ЛЕНИНИЗЪМ, където господстваше волята на съпругата на първия секретар на ГК на БКП Петър Георгиев и на неговия приятел и ръководител на катедрата Борис Димитров.

П Р О Т О К О Л №….

Днес, 11. X. 1981 г. се проведе годишно-отчетно изборно събрание на профгрупата при катедра „Марксизъм-ленинизъм“. Присъстваха всички членове с изключение на Вл. Дулов. Присъства и члена на профкомитета на СБУ – проф. Д. Шикренов. За деловото протичане на събранието бе избрано ръководство:

председател: В. Иванова

протоколчик – Ив. Андреев

Събранието протече при следния

ДНЕВЕН РЕД:

1. Отчетен доклад – докладва профгрупорга – М. Кузманова

2. Избор на нов профгрупорг – Докладва Н. Михов

3. Избор на делегати за ВУЗ профсъюзна конференция.

По първа точка от дневния ред -

Отчетния доклад се прочете от М. Кузманова. По доклада станаха следните изказвания:

Ст. ас. Н. Спасов – Предлагам да се допълнят следните моменти: освен посочените колеги в доклада са заслушани още двама – гл.ас. М. Кузманова и ас. Н. Спасов. В доклада е пропусната съществена черта от нашата обществена дейност: от катедрата има двама декани, член на Партийния комитет, членове на факултетния съвет на Факултета за обществени професии, член на Вузовския комитет на ДКМС. За бригадите също не съм съгласен. Наши членове вземат участие в бригадирското движение като бригадири.

Гл. ас. Н. Михов : -Тя има предвид селскостопанските бригади.

Гл. ас. Митев – Какво има предвид Кузманова ще каже.

Ст. ас. Спасов – Но и нашето участие трябва да се отрази.

Ст. ас. В. Иванова - (по повод нагласяването на магнетофон за запис от страна на колегата Митев). Има колега, който желае да включи магнетофон. Трябва да се реши от събранието.

Гл. ас. Митев

- ще записвам само своето изказване, за да мога да го предам писмено след това, тъй като в момента не съм успял да го напиша.

Доц. Тр. Попова Трябва да се гласува. Имаме избран протоколчик. Доц. Димитров – Това, което ни поддържа е взаимното доверие. Не е в практиката да се проявяват такива действия.

Доц. Д. Генов - Този въпрос сме го решавали на по-горно равнище и Митев трябва да си е направил извод.

Гл. ас. Митев - след като партийното събрание гласува отидох в ОК на БКП за справка и ми се каза, че какво е по-добре от това да се запише на магнетофон. Аз няма да се изказвам, ако не се запише това изказване.

Доц. Дърева – Ако толкова много не си вярваме и той може да е направил един друг запис в къщи, откъде ще знаем че е същият.

Гл. ас. Митев – Имам пример за фалшифициране на изказване.

Ст. ас. Ив. Семерджиев – Смятам че доклада отразява нашата дейност. Това, което Спасов каза, е важно и трябва да намери място в отчета. Искам да обърна внимание на друго нещо – трудовата дисциплина и на това профсъюзно събрание да разкритикуваме др. Митев. Той е този, който най-малко идва в Института, който идва, отива си, дойде на събрание, каже нещо авторитетно или псевдоавторитетно и си отиде. Това не е работа в колектива, в колектива трябва да се работи за решаване на задачите. Който работи, той и греши. Слабости може да има, но това е профсъюзно събрание, това не е съд.

Ст. ас. Н. Спасов - Едно уточняване. В съда не се приемат магнетофонни записи.

Гл. ас. Митев - Не мога да си възобновя изказването. Искам магнетофон и след това ще дам писмено становище. Не съм подготвил писмен материал, желая каквото кажа да мога да го препиша.

Ст. ас. В. Иванова – Твърде отдавна др. Митев се е готвил и считам, че има готовност да се изкаже.

Доц. Генов – Доклада е обективен, точен и отразява нещата в нашия колектив. В доклада се правят хубави препоръки. Най-напред за себе си като самокритика или изясняване на въпроса. Наред че имам успехи, имам и нарушение на учебния процес, не съм получил наказание, но може би ще последва. Искам да изясня. Имах седмичното разписание което взех от учебен отдел. Бях на събранието, на което доц. Обретенов съобщи, че ще се работи само с лекции първата седмица, но не се съобщи, че има отделна програма. Това разписание е сложено на таблото, което е за студентите, когато взех програмата, никой не ми каза, че има отделна програма. Бях тук до 15 ч. и си отидох без да вляза в час, а от 13 до 15 ч. съм имал лекция, но аз това не знаех. Намира се един, който анонимно пуска сигнална записка че лекцията не е взета. На следващия ден идвам на занятия и бях длъжен да дам писмено обяснение на доц. Обретенов. Той разбра, че има недоразумение, след като е съобщено служебно във всички катедри, но и до сега не може да се уточни, кой е съобщил и на кого е съобщено. Ако е приел някой да каже. Учебният процес ще набавя пропуснатото. За бригадите, не съм ходил и нямам възможност да отида и сега моля да бъда освободен, защото имам проблеми, но защо да ви занимавам. За ултиматума от страна на др. Митев: „Не мога да приема, че събранието трябва да започне с ултиматум. Това недоверие, с което започна, подсказва, че трябва да продължим с неща, които са уточнени.

Ст. ас. Мандажиева: - във връзка с наказанието ми, смятам че съм дала обяснение. Във връзка с новата учебна година, ако за др. Генов е дадена бележка, за мен доц. Димитров е информиран, че не съм взела часовете със задочниците . Много е неприятно постоянно да те дебнат. Обясних, че вместо 16 съм взела 17 часа. Още в първият ден след отпуската ми имаше сведение, че имам нарушение. Бележка от наказанието съм си взела.

Гл. ас. Митев – Тъй като може да се прави капитал и от това ултиматум ли е или не, имам два повода до сега, които ме карат всяко свое изказване да давам писмено. Последна отстъпка правя. Единият повод е, когато поисках да отида в София за три дни и вторият повод – доклада на доц. Димитров, че Мандажиева е провалила занятие. Изказах се, че не вярвам Мандажиева да е провалила занятие. Не зная дали др. Андреев има правоспособност за стенограф.

(Андреев – Имам документ.)

Гл. ас. Митев – Ето, настръхва се срещу всяка моя дума, но тогава се изказах, че ако го е провалила, не и е мястото в Института. Друг път за доказателство Мандажиева освен вземане на документ от студентите няма. „Митев и ти си събирал подписи“ – ми каза тогава доц. Дърева. Да, др. Дърева, някои хора имат нечиста съвест. Хора с чиста съвест не се боят от запис. Без допълнителна аргументация, говори за страх от казаното. А страх се поражда когато има нечиста съвест. Няма да раздухвам, а нямам и толкова касети. Считам че е безполезно.

В доклада беше споменато, че съм наказан за нарушение на учебния процес. Да се провери в заповедта. Да бъде отбелязано изрично, че наказанието е наложено въз основа на сигнал, който не отговаря на действителността. Не съм събирал подписи от студенти, а имам подписи от други хора, включително и от партийния секретар. Заявявам още нещо, заявих да допуснем, че колежката Мандажиева е провалила занятието, през последните години 30 - 40 пъти съм наблюдавал как доц. Димитров излиза по-рано и никой не обръща внимание на този факт. Как е станало това нещо, другарко Кузманова? Кога е съставено това, което в Съвета за висше образование наричат протокол?

Гл. ас. Кузманова – От ръководството искаха документ, протокол не водихме. Митев отсъства през юни и юли.

Гл. ас. Митев – Поисках от секретарката на Ректора и от Ректора материала, нямам сведение какво точно е писано.

Гл. ас. Кузманова – ако искаш го приеми и като доклад от профгрупорга до Ректора.

Гл. ас. Митев – По непълната ми информация е съобщено, че аз съм се изказал, че съм събирал подписи от студентите. Това 30 – 40 пъти е направено, че съм събирал 30 подписа.

Доц. Генов : - Колко лекции има годишно доц. Димитров?

Гл. ас. Митев – Казах, през последните 3 – 4 години, др. Генов. И в момента не ме слушате правилно. От 3 – 4 години го наблюдавам. След като на събрание, след като на заседание не се взе отношение, не е имало случай да се вземе становище, да се провери вярно ли е или невярно. Всякога критиката се контрира „Митев, ти без грешка ли си“? Всякога съм заявявал, че не съм без грешки, не съм безпогрешен, да не се спекулира с това.

Доц. Дърева – Признай някои грешки.

Гл. ас. Митев - Ще Ви призная много грешки. Признавал съм много грешки. Обжалвах пред Съвета, в доклада това трябва да бъде отбелязано, а не е. Трябва да се отбележи в доклада, че др. Митев счита наказанието за незаслужено. От гледна точка на елементарната съдебна практика не съм заявявал, че съм събирал 30 – 40 подписа. По време на кандидатската кампания ходих при Кузманова, Иванова и Михов. После В. Иванова каза: „Така ми се стори“. На колегата Михов казах, че са слушали с дупетата си. Не се страхувам, обжалвам и срещу моята жалба застава протокол на Ректорския съвет. Искам доказателства, попитах ги да представят протокол от профгрупата. Такива са обективните пътища да се установи истината. Във всички случаи става въпрос за това, че опонирам, защото не е вписано в протокола че Митев възразява срещу това.

За това нещо научих през м. октомври. Когато не се води протокол, а след това се възобновява, трябва да се отиде при човека и да се възстанови. И Михов го е правил. В случая е нарушена една елементарна процедура. Оставам с голямо огорчение за анонимното писмо срещу др. Генов. През ловното изложения по мой адрес имаше анонимно писмо до ОК на БКП. Обвинението е, че по време на сесията съм напуснал работа.

Доц. Дърева – Във всеки случай всеки ще го каже явно.

Гл. ас. Митев – На ловното изложение отидох с уговорката, че ще си взема всичките задължения в института. Това значи ли че съм напуснал работа? По въпроса за ангажираността доклада може да бъде допълнен с участието в различни мероприятия, да се вземат сведения от хората. Не чух, че доц. Димитров е председател на д-во „Г. Кирков“, трябва да се допълни в тази насока. По наказанието заявил съм, че не съм съгласен с наказанието. Не съм събирал подписите. Не бих желал да има такова нещо, или колегите лъжат.

Доц. Генов – Искам да поставя два въпроса: Митев ни убеждава, че подписи не е събирал.

Гл. ас. Митев – Имам от други хора, включително и подписа на партийния секретар.

Доц. Генов – Може ли др. Митев да представите другите подписи?

Гл. ас. Митев - Подписа на партийния секретар ще го представя, но другите няма да ги представя.

Доц. Генов – поставям въпроса, пък ти както искаш. Може ли да се представи списъка на другите хора?

Гл. ас. Митев – От студенти не съм събирал подписи.

Доц. Генов – Какво искахте да покажете на кандидат-студентския изпит, да ни черпите за това, че сте получил наказание?

И третия въпрос: - За известната командировка в София, когато Вие признахте истината чак на третото събрание, че действително сте отишли да превеждате, а не за дисертацията. Напомням го, защото ни обвини, че преиначаваме изказванията Ви.

Гл. ас. Митев – Доц. Генов, в момента отново преиначавате изказванията ми. Не съм казвал, „че действително съм отишъл да превеждам, а не за дисертацията. Вижте протокола – май не е едно и също да съм отишъл за дисертацията и за два часа превод в един от трите следобеда. И трябва ли да се срамувам, че съм превеждал на двустранна междуправителствена комисия на НРБ и ЧССР за икономическо и научно-техническо сътрудничество при това без в конкретния случай да ми се плати?

Доц. Дърева – Към Вас, др. Генов, спомняте ли си, че е събирал подписи?
Митев прекъсва: - Защо почерпих? Исках да проявя своята ирония. Вие го тълкувайте както искате. Това е несправедливо наказание за неизвършено деяние.

Доц. Попова: - Черпете този, който Ви е наказал.

Гл. ас. Митев – Черпя колегите, които са ми „съпричастни“ и благодарение на чиято колективна лъжа, че съм си признал за събиране на 30 подписа от студенти, ректорът Танчев можа да прояви своята „принципност“. По втория въпрос подписа от партийния секретар мога да представя, другите няма да представя, тъй като не желая да бъдат представени и после да бъдат подложени на гонението, на което съм подложен аз.

Доц. Генов – (в отговор на въпроса на др. Дърева) – Каза го и тогава др. Дърева заяви „Митев, ти до там ли стигна, да замесваш и студентите“ и Вие тогава казахте „ да, и от други хора и от партийния секретар“ .

Гл. ас. Митев – др. Дърева, дайте доказателства. И третия въпрос бих посочил само това нещо, че Вие отново изопачавате. Чак на третото заседание

казах, че съм отишъл за дисертацията и за един след обед превод. Тези всички неща ги спестявах, защото имаше негативно отношение към преводите. По отношение дори на преводите за др. Живков др. Дърева ме попита: „Не можеш ли да му откажеш“?

Доц. Дърева: Това за първи път за Т. Живков го казваш.

Гл. ас. Митев – Ако доц. Димитров беше тук, това нямаше да се случи, защото той слуша добре. Последна моя мисъл: Стереотипа отново е същия: Митев на позорния стълб, а че имаме хора които не забелязват, че има налице груби нарушения на трудовата дисциплина от страна на доц. Димитров, това не се обсъжда. Не съм в състояние да изменя нещата.

Ст. ас. В. Иванова – Явно до известен период амбициите на Митев се разбиваха от определени хора. Но сега опира до всички. Дали Митев е казал или не е казал за подписите? Дали могат да се вместят в някакви цифри? - Митев, че чувстваш ли, че ставаш много банален и досаден? С начина, по който искаш тази истина да възкръсне? В последно време и аз съм в числото на дребните риби за неговите мащаби на висш пилотаж.

(Митев става за да напусне стаята и едва е задържан)

Искам да изразя мнението си: останах изненадана, когато бях в заседателната зала. Митев още тогава разбра мнението на катедрата, по отношение на подписите и с чувство на най-голяма отговорност по отношение на цифрите не мога да си спомня и просто не съм чула, но че е събирал подписи от студенти, съм го чула. И даже на следващия ден бях добра слушателка и най-възторжено искаше да си изразиш огорчението от наказанието.

Наказанието по своего рода е възпитателна форма и би трябвало да го приемеш, а не да се държиш като дете и да оскърбяваш колектива, да черпиш с бонбони. Постоянно ни занимаваш с твоите проблеми. Вчера подхвърли, че голямо клане ще падне, днес сутринта влизаш в стаята и всяваш напрежение пак същите неща пак за подписите, за протоколите. Един конкретен въпрос: „понеже си борец за истината, но не по-маловажно е по какъв начин и средства е поднесена тази истина? В името на каква истина за 4 – 5 години проявление към какво се стремиш, какво искаш, каква истина искаш да разкриеш пред нашите членове?

Ти си човек голям връзкар, много пъти си свързвал здравословното състояние и амбиции , защо не напуснеш след като се е създала такава атмосфера? Аз на твое място бих напуснала. Това е упрек, който отправяш към всички нас, всеки член на колектива има еднаква вина за твоето разстройство.

Гл. ас. Митев – Нямам такова.

Ст. ас. В. Иванова – Ти сам си го споменавал.

Колежке Иванова. Не си измисляйте, не ви прави чест.

Искаш да смениш ръководителя на катедрата, да смениш титуляра на дисциплината, някой да ти напише дисертацията, преди се чувстваше партийната група, но в последно време нещата отидоха до всички и колегите трябва да вземат отношение.

Гл. ас. Митев – на долнопробни измислици другарко Иванова няма да ви отговоря. Под достойнството ми е. Имам съмнения обаче за вашето достойнство.

Гл. ас. Ив. Андреев – Един въпрос: Може ли др. Митев да каже какво е написано под бележката?

Гл. ас. Митев – Че Ви обижда, но не Ви ли обижда *поведението на ръководителя на катедрата в конкретния случай?*

Доц. Попова – Доклада, който Кузманова изнесе пред нас правилно отразява стоящите пред профгрупата задачи. Стремим се непрекъснато да задълбочаваме преподаването като използваме и конспекти и някои нагледни материали. Може още повече да се активизира и научната работа. Подкрепям предложението на др. Димитров да организираме конференция във връзка със 100 -годишнината от рождението на Г. Димитров.

9.

В доклада трябва да се даде състоянието на аспирантите Митев и Михов, какви са перспективите за другите. Неприятно е, че нашата катедра вместо да бъде най-сплотена и държим за авторитета на катедрата, за съжаление от няколко години се занимаваме с въпрос, на който трябва да се сложи край. В партийната група, на партийно събрание разглеждахме някои въпроси с Митев и считам, че тези въпроси са решени и че Митев е престанал по този начин и с тези методи да доказва истината. Трябва да Ви кажа, др. Митев, за последното, с което се занимавахме на събрание на профгрупата трябва да Ви обвиним остро и да Ви потърсим отговорност за това, защо в доказателство на някои неща вмъквате студенти и с нищо не допринасяте за възпитанието им.

Много пъти повторих че не съм събирал подписи от студенти. Най-малко поне заради това, че студентите на доц. Димитров не ме познават и няма как, аз като непознат за тях когато те са във втори курс да си позволя да искам да свидетелстват с подписите за поведението на този, който след това ще ги изпитва. Същевременно не мога да не ви запитам как вреди на възпитанието на студентите евентуална молба да кажат каква е истината и евентуално да я потвърдят писмено?

Трябва да заявя, че Митев, когато докладваше за тези подписи каза: „Аз съм вземал 30 подписа на студенти, на някои преподаватели, включително и на партийния секретар“. И аз казах „значи Вие успяхте да стигнете до студентите“ и Вие отговорихте: „По друг начин не може да се докаже“. Работя от 20 години с доц. Б. Димитров, като асистент съм слушала лекциите му. Не само аз съм го слушала, идваха представители на ЦК на БКП за заслушване на лекции и са дали висока оценка за качеството на работата по философия на доц. Димитров. И на мене се е случвало да излизам по-рано или да задържа студентите. Не може да се измери точно винаги времето. Др. Димитров има една практика, която Митев не я знае. Често пъти прави почивка вътре в аудиторията без да направи 15 минути със съгласието на студентите и след това може да излезе по-рано.

Митев идва сутрин в 7 часа да провери дали всички са влезли и в 17 часа дали всички си вземат часовете. Що се касае до Мандажиева за занятията на задочниците дадох и списъка на групите на др. Димитров и казах, че има сигнал, че в някои групи не са взети часовете и тя каза, че само първото упражнение не взела по графика, защото не е намерена навреме, а ще го вземе допълнително. Друго занятие не е пропускала, казах и да се обади в учебен

отдел, че всичко е изправно. Трябва да се престане с тези методи на работа, ако искаме да насочим главното внимание към учебната работа.

Имам чувството, че по петите ми ходи някой в лицето на Митев, кога ще вляза, кога ще изляза. Вчера от 8 ч. съм на Академичен съвет, след това на факултетен съвет, на Вас ли трябва да давам отчет? Седнете и си напишете дисертацията. Трябва да се потърси отговорност ако е пропуснал сроковете, мисля, че той не е в срок за защитата. Някои с него започнаха и вече защитиха. Взел си отпуск всеки ден идва, седнете да пишете, крайно време е да се потърси отговорност.

Гл. ас. Митев –Кои са започнали с мен и вече са защитили? И кое е вярно от твърденията, на Семерджиев, че не идвам в института, или Вашето, др.
Попова?

Доц. Дърева – Няма какво друго да допълня, особено след казаното от Попова. Тя засегна всички въпроси. Оценката, която беше дадена в доклада, я поддържам, доклада отразява общо взето нашата дейност и с допълненията ще ни представи пред Профкомитета. Може наистина да се похвалим, че и профгрупата се активизира. По мое мнение трябва да се отрази дейността в извънучебната работа. Съгласна съм да станем инициатори на конференцията за 100 годишнината от рождението на Г. Димитров. По въпроса за наказанието на някои колеги.

Искам да разграничa наказанието на Мандажиева от наказанието на Митев. Нейното доказано, а неговото не е доказано – това Митев възразява. Но има качествена разлика в повода за наказанието. Мандажиева го прави недообмислено, недоорганизирано. Тя си понесе наказанието.

Другарко Дърева, не се опитвайте да оправдавате събирането на подписи от Мандажиева за да откроите на този фон колко голям е моят грях. Тя просто не е имала друг избор защото единствени свидетели на случващото се са били студентите. Това го казах още в началото, но от това се направи извод че и аз съм събирал подписи от студенти. Моята защита на Мандажиева се превърна от вас в мое самопризнание. Поне да бяхте посочили как съм организирал това събиране на 30 /или 40) подписа. Не става въпрос за недообмислено или недоорганизирано действие. Студентите са пълнолетни граждани на страната, не може с фалшиви доводи за тяхното възпитание да отнемате възможността им да се изкажат за нещо, което се е случило по време на учебния процес, да кажат истината.

Смятам, че колкото и да сме добри хора, сме нещастни, че не можем да работим спокойно. Нещастен е и Митев с неговата работа, че ни невротизира. Той ни смята за грешни. Пише писмо до Ал. Лилов, до Фол, но той усети че влиза като хитрата сврака с двата крака. Каже нещо и помисли че ще го забравим.

Другарко Дърева, нали за да не се забрави казаното от мен искам запис на магнетофон! Трудно ли ви е да разберете това? А писмата изпращам не като анонимен автор, а с името и подписа си.

Митев каза пред цялата катедра говорейки за Мандажиева „И аз събирам подписи от студентите, една друга способност откривам, иска да докаже, че имаме къса памет, а сега друго казва: че Мандажиева трябва да

събира подписи, че Мандажиева трябва да има подписи. И аз тогава възразих и казах: „С какво право ти намесваш студентите в нашите работи и ще ти потърсим отговорност“. „Да, аз по друг начин не мога да говоря с Димитров, освен с документи“ – отговори ти, (Митев, б.п.). **Не само от студенти**, а и от други, включително и от Андреев – отговори ти. Не се отказвай от думите, Митев го каза и това беше найголемия шок, че ние затъваме и не можем да работим, излагаме се пред цялата студентска маса.

А за мен, другарко Дърева, не по-малък шок е как един доцент по политикономия си позволява да прави свободно съчинение като добавя към казаното от мен и не казано. Изглежда спазвате принципа че целта оправдава средствата.

Няма защо да обвиняваш М. Кузманова, аз още на следващия ден сутринта бях при ректора проф. Танчев по друг повод и му казах, че в нашата катедра стават неща, несъвместими с катедрата. **Така, че ректора е сезиран от мен и когато стане нужда да се доказва поиска протоколи понеже не правихме протокол се възприе с доклад от профгрупорга да се докаже.** И понеже не е протокол друг никой не се е подписал, защо сме длъжни да те уведомяваме**. Ти уведоми ли някого, че отиде от Ал. Лилов или Фол, че сме съгласни. На никой не си казал, всичко правиш тайно.** На тази твоя дейност е крайно време да се сложи край. Или да се потърси най-пълна отговорност от нас. Не може да се докаже това, което искаш някаква революция искаш да направиш, време е или да спреш или да се потърси отговорност. Направи ни на палячовци от няколко години.

Доц. Димитров - Доклада, макар и кратък, дава картина на нашата работа. В основни линии имаме добра традиция и постижения. За тези постижения нашия колектив беше награден от ръководството на института. Може и повече да дадем. Във връзка с трудовата дисциплина има какво да се желае, въпреки че с въвеждането на новия механизъм се направи доста. Направих си извод от провеждането на занятие със задочниците, че не трябва да се разрешава отпуск на асистентите по това време. Имаше трудност с Мандажиева, която беше в отпуск. Трябваше да заминем за Шумен и трябваше да се промени програмата, а нямаше начин да се извести Мандажиева за това. Натоварих Семерджиев да и съобщи в къщи, добре че на другия ден се раздаваха заплати, че се съобщи на Мандажиева и Спасов, въпреки че последната не дойде при мен. При промяната на програмата едно занятие не се взе и това нещо ме разтревожи. Когато се е променяла програмата доц. Обретенов е казал най-строго да се спазва програмата, да не стане пропуск и когато занятията взеха поисках от теб – за това
имам право. И не трябва да се подхожда от нея така, а има пропуснато невзето занятие.

Що се касае до Митев искам да припомня един случай за вземане на подпис от студент. Той си призна, че е взел писмено възражение за съкращаването на статията на студента Абов. По повод на това, че имам невзети занятия, това е невярно. За излизане от занятие по-рано един случай: с чуждестранна група, в случая с подписа на гл. ас. Андреев. Чуждестранните студенти имаха контролно, казаха че не са готови, аз се нагърбих с разясняване на проблемите и ги пуснах един час по-рано.

Митев сериозно не зачита нашия колектив, не зачита ръководителя на катедрата. И тогава, когато искаше да отиде на ловното изложение не ме уведоми под някаква форма, във време когато имаше задължение. По въпроса за аспирантурата. Не е зле да се върнем към един факт. Спомням си, че Митев донесе едно писмо, с което се разрешава да ползва шестмесечен творчески отпуск - платен. В това писмо пише, че Митев е аспирант на самостоятелна подготовка и му се полага отпуск. Възразих, въпреки че колегите от „политическа икономия“ бяха склонни, тъй като е ясна и голямата разлика между задочна аспирантура и самостоятелна подготовка. Правата са различни. Това ме озадачи и писах до ректора на Икономическия институт. Ето писмото (прочита писмото), след това ето отговора (прочита отговора). Поставям един единствен въпрос: може ли аспирант да представи документ, в който има невярно представяне на неговото положение, на което основание да иска шестмесечен отпуск. Митев, когато представяше този документ, не му ли е било ясно….

Гл. ас. Митев – заявил съм Ви че съм задочен, но ……

Доц. Димитров: Като знаеш, че си задочен, защо представяш неверен документ?

Гл. ас. Митев: Ходих и им казах, че са сгрешили. И не съм претендирал за неговото изпълнение. За мен това писмо беше пълна изненада. И според вас трябваше ли да скрия че съм получил това писмо?

Доц. Димитров: Според мен, с тази заповед Митев направи опит да заблуди катедрения колектив, тъй като колегите се бяха съгласили с тази невярна заповед и на това основание да иска 6 месеца отпуск, което е абсолютно незаконно. Това са 6 заплати, неоснователно получени. Моля копието от тези заповеди да бъде представено към протокола.

А според мен другарю Димитров вие търсите под вола теле. Защото от това, че съм ви показал какво писмо съм получил до пускането на молба за неговото изпълнение разликата е от земята до луната. Когато ви информирах за писмото, с което бях изненадан, не очаквах че човек като вас с юридическо образование ще счете това показване за официално искане да се възползвам от грубата грешка на авторите на писмото и да поискам нещо, което по закон не ми се полага. А колегите в катедрата кога сте занимавали с това писмо и те кога са се съгласили да ползвам такъв отпуск? Просто се увличате в лъжите си!

Ст. ас. Мандажиева : За себе си няколко думи. Спасов го каза, Попова и Дърева го подчертаха: имам чувството, че ако някой прочете доклада, ще излезе, че съм черната овца, че нямам обществена дейност. За занятието – не съм възразявала за писмения отчет, или пък, че съм го подозирала. Иска да кажа, че като др. Генов имало анонимно съобщение. Имало трудности с мен., но не съм единствен асистент. Не съм отишла на бригада по желание, не е много приятно, но кандидати няма. За трудностите с откриването ми – защото си смених адреса. Срещу отчета не съм възразявала, пропуснатото занятие го взе Спасов, защото за него останаха по-малко. Когато дойдох да взема парите Вас Ви нямаше, търсих Ви и Семерджиев беше с мене, а не мога да се забавям, защото бащата на мъжа ми беше болен и на следващия ден Ви се обадих. Казах, че не съм възразявала срещу отчета, че има тенденция. И се страхувах, че имам провинение в нарушение на учебната дисциплина, а и подписи нямаше да вземам , защото аз не съм проваляла занятия, а когато

комсомолската организация го каже, това е достатъчно авторитетно, а за задочниците няма сведения, че са провалени.

Мисълта ми е във формулировката.

Доц. Димитров: по изказването на Митев, по неговите събирания на подписи какво ще кажете?

Ст. ас. Мандажиева Мисля, защото бях развълнувана, смятам, че той не спомена за студентите, каза за Иван Андреев и аз бях дълбоко учудена. За моите подписи всички знаят как стана.

Доц. Димитров : Искам да допълня, че също така чух, че е събирал подписи и тази цифра е 30.

Очевидно имате изключително развит слух след като сте чули и неща, които не са казани.

Гл. ас. Михов: Нашите изказвания трябва да обхващат 3 момента: трябва да се вземе отношение общо по доклада, трябва да се направи известен самоотчет и на трето място да се вземе отношение по конкретния случай с Митев. Одобрявам като цяло доклада, одобрявам и конкретните препоръки за допълнения на доклада. В учебната работа непрекъснато се стремим да развиваме творческото мислене на студентите. Др. Генов спомена за анонимката, това може да го направи един долен човек, това е едно недоразумение, но някой другар го е използвал за користни цели. По отношение на научната работа, взел съм изпитите, извършил съм събирателската работа, това е абсолютно необходимо. Имам още материал да събирам, имам известен страх от началото на писането. Дали ще бъда в срок или ще се забавя, сега не мога да кажа, 1983 г. ми е крайният срок.

<u>За Митев не мога да кажа, разбирам, че не е добре</u>. (*курсивът от мен – Д. М.*)

Може и да си прав колега Михов. Щом си позволявам да критикувам при това съотношение на силите! Все едно с глава стена разбивам, както ми каза при един разговор доцент Генов.

Стана дума за Мандажиева. Като на партиен отговорник тя ми обясни случая и няма убеждението, че не е взела занятие. Може би някакво недоразумение. Става дума за един конкретен момент – дали Митев е казал нещо. **Не съм чул, защото ме нямаше, но веднага, когато дойдох, от всички колеги чух, че е казал, което много ме изненада**. Едва по-късно Митев започна да отрича. **Всички, които казват, че е събирал подписи са честни и не мога да не им вярвам**. Др. Генов с такава искреност каза, че Митев го е казал. По принцип, в дадения случай въпросът трябва да се реши радикално, тъй като сме убедени, че нещата няма да се оправят. Това е неприятна кавга, която ще се повдига винаги.

Вече не трябва само да се говори, крайно време е да се вземе решение, да се установи кой е виновен и да има наказание, възможно най-голямо. В спора има определени страни, смятам че Митев не е бил прав в различни случаи, и смятам, че по-висш орган трябва да реши. Митев повдига въпроса, че не се взема отношение към това, че обвинява доц. Димитров. Такъв съм по характер, че ако срещна някой колега да излиза по-рано, не мисля той дали

излиза по-рано. Има и качество, не само количество.

Гл. ас Митев: Давам два конкретни случая. По време на държавен изпит провали часове с български студенти и чужденци.

Доц. Попова: Една сутрин и теб 25 минути те чакаха студентите.

Гл. ас. Митев : Аз ще си нося отговорността.

Доц. Дърева: Миналата година имаше да водиш с чуждестранните студенти. Уточнихме се, че първите и последни часове да не губим, не помня от 8 или от 9 часа, в последните занятия, видях ги пред твоята врата за подписи и когато те попитах, ти отговори: „не пожелаха“. Аз потърсих ли ти отговорност. Гл. ас. Митев: Не започнах в 8, а в 7 часа. В момента се сервират неща, които са били, защо тогава не се анализираха за да се установи истината веднага?

Гл. ас. М. Кузманова: Действително, не може така да продължава. Обстановката е повече от ненормална. Трябва да се сложи край, защото си отвличаме вниманието – никой няма да ни го прости. В заключение да кажа, това, което съм дала и като доклад пред ректора: Митев заяви, че е събрал 30 подписа от студенти, от парт. секретар и от други хора.

Ст. ас. Спасов: Не мога да си спомня точно случая и не се сещам за такова изказване и съжалявам. Митев не винаги може да сложи точка. С Кузманова не съм съгласен.

Гл. ас. Михов : Как общо оценяваш обстановката в катедрата?

Ст. ас. Спасов : Крайно време е да се сложи край и да се организира работата на катедрата.

Гл. ас. Андреев: Казаха се доста неща по работата на профгрупата, да се допълни с персонална, личностна оценка на обществената изява на всеки от нас. Да се види мястото и ролята на профорганизацията за подобряване на колективното начало – повече инициативност за всеки един от нас. По въпроса за бита. Съгласен съм. За научното израстване на кадрите да се отбележи в доклада. По отношение на един друг проблем, едва ли не превърнал се в централен искам да взема отношение. Др. Митев разкри цялостния си морален облик. Не веднаж са му правени забележки по отношение на методите и формите с които си служи. Няма място за обсъждане и доказване. Има доста случаи, които доказват това, но аз не напразно подписах въпросната разписка. Не е подписал Иван Андреев, а партийния секретар, аз съм един от хората, които знаят как действа Митев. Защо не каза какво е мнението на партийния секретар, какво пише още отдолу на разписката. Когато Митев каза, че е събирал подписи от студентите, заявих: „Горко му на този, който е стигнал до там, да събира подписи“. Това чухте ли го др. Митев?

Гл. ас. Митев: Чух го. В бележката е написано, че това те обижда. *Но в бележката, която подписа става дума конкретно за ръководителя на катедрата. Там няма нито дума за подписи от студенти.*

Гл. ас. Андреев: Защо ще го кажа това, ако не става дума именно за събиране на подписи от студенти, след като аз далеч преди това зная, че от колеги събира подписи, тъй като и аз самия съм подписал разписка. По-важното е да се запази единството сред нас.

Та значи в името на единството си готов да твърдиш, че щом като от теб и от колеги съм поискал подпис, това автоматично означава, че и от студенти съм събирал подписи. Браво!

Нещата излязоха извън партийната група – станаха катедрен въпрос, пораждат се чувства на взаимно съмнение и недоверие. Има опасност тези отношения да надрастат нашата катедра. Др. Митев заяви: „Убеден съм да сложа край“. На кое? Страшното е отношенията да се базират на разни разписки, кръчмарски способ. За съжаление стигнахме до този момент да се чувстваме несигурни в нас си като колектив. Мисля, че това можем да го отдадем на др. Митев. Ние сме убедени, че др. Мандажиева просто не е намерила най-доброто решение.

Гл. ас. Митев: Не един - два пъти се изказах. Окончателно становище за информацията на профгрупата - няма смисъл повече и от днес нататък престават да се занимавам с тези неща. Казах, че престават да се занимавам с тези неща.

Доц. Дърева: И преди две години, пред партийната група го каза.

Гл. ас. Митев: Защото ми се натрапиха много неща. Убеден съм, че трябва да сложа край. /последното го повтаря три пъти/

Професор Шикренов: По отношение на доклада – добър, достатъчно пълен, с вашите изказвания се направиха допълнения. Малко отклонение се направи като за годишно събрание. Някои въпроси не трябва да бъдат направени. Но психологическия климат е нарушен. Доста напред са отишли тези въпроси. Във вашия колектив, като водещ в Института, не трябва да има такива раздори.

Трябва да се оправи.

По точка ВТОРА

Доц. Попова предложи др. Кузманова да бъде преизбрана за профгрупорг. Всички членове на групата гласуваха за предложението и др. Кузманова бе преизбрана за профгрупорг.

По точка ТРЕТА

Профгрупоргът, съгласувано с парт. отговорник предложи за делегати следните другари: доц. Б. Димитров, доц. Д. Дърева, гл. ас. Ив. Андреев, гл. ас. Н. Михов, гл. ас. М. Кузманова и ст. ас. В. Иванова. Всички членове гласуваха единодушно за предложените делегати.

След изчерпване на дневния ред събранието бе закрито.

Събранието завърши с избор на делегати, предложени от профгрупорга съгласувано с партийния отговорник. Мандажиева, Спасов (двамата не потвърдиха че съм си признал, че съм събирал подписи от студенти) и аз не бяхме сред избраните делегати.

В интерес на истината се налага да посоча следното относно ангажирането на студенти в спор между преподаватели. Аз наистина не събрах подписи от студенти за начина, по който Борис Димитров си позволява вместо 90 минути да преподава 20, 30, 40 минути, а понякога изобщо пропуска да изнесе лекция. Причината за това е, че студентите изучаваха философия във втори курс. Те не ме познаваха, защото аз изнасях лекции пред трети курс. Не намирах за уместно да влизам при непознати

студенти и да ги моля срещу подпис да ми свидетелстват как си върши работата този, който на края на годината ще ги изпитва.

В изказването си относно събраните от колежката Мандажиева подписи от комсомолски активисти, с които доказва, че не е провалила часове, аз заявих, че тя няма друг начин да докаже своята правота. Това мое становище в последствие бе превърнато в самопризнание, че и аз съм събирал подписи. А ако аз бях събрал наистина подписи от студенти, щях да ги покажа непременно за да докажа как Димитров си върши работата. Това нямаше да промени ситуацията с наказанието, тъй като и без да съм събрал подписи, бяха наказан по обвинение, че съм събрал, и то не колко, а точно 30 според представения от Кузманова „протокол". Така че в известен смисъл почнах да съжалявам, че не съм извършил това, за което ме наказват.

При обсъждането на въпроса за събирането на подписи от студентите за да се установи как се вземат часовете от преподавателя аз се въздържах да атакувам преподавателите, които твърдяха, че ангажирането на студентите в споровете е вредно за тяхното възпитание. Въздържах се да напомня например на историците за това какво преподават за участието на студенти в миналото в борбата срещу капитализма и фашизма. В условията на капитализма участието на студентите в класовата борба, за установяването на по-справедлив обществен строй се оценява положително при преподаването например на история на БКП.

В същото време преподавателите в катедрата не допускаха по никакъв начин ангажирането на студентите в усъвършенстването на учебния процес и особено в спазването на графика на учебния процес. Считаха това за незаконно, неправилно и вредно за възпитанието на студентите. Според тях студентите не бивало да бъдат ангажирани в усъвършенстването на учебно-
преподавателската дейност, въпреки че те вече са пълнолетни и пълноправни граждани на страната. За съжаление историята с обжалването на наложеното ми наказание за неизвършено деяние показа, че ръководните органи в Съвета за висшето образование, в Министерството на просветата и в съответните районни, градски и окръжни комитети на БКП не бяха в състояние или не пожелаха да оценят същността на проблема. Интересуваха се предимно от защита на позициите на преподавателите, които се радваха на солидни връзки в административната и партийната йерархия.

На долния цитат от изказването на доц. Дърева в напрегнатата обстановка не бях обърнал нужното внимание. Сега ми стана ясно, че доц. Дърева подава сигнала за мое самопризнание за събиране на подписи от студентите, ректорът се е застраховал и е поискал протокол. И Кузманова е заставена да напише сведението, издигнато в ранг на протокол. Така в крайна сметка Кузманова като съставителка на въпросния „документ" формално поема отговорността за лъжата на базата на която бях наказан.

Цитат от изказването на доц. Дърева:

„По въпроса за наказанието на някои колеги. Искам да разграничa наказанието на Мандажиева от наказанието на Митев. Нейното доказано, а

неговото не е доказано – това Митев възразява. Но има качествена разлика в повода за наказанието. Мандажиева го прави недообмислено, недоорганизирано. Тя си понесе наказанието. Смятам, че колкото и да сме добри хора, сме нещастни, че не можем да работим спокойно. Нещастен е и Митев с неговата работа, че ни невротизира. Той ни смята за грешни. Пише писмо до Ал. Лилов, до Фол, но той усети че влиза като хитрата сврака с двата крака. Каже нещо и помисли че ще го забравим. Митев каза пред цялата катедра говорейки за Мандажиева „И аз събирам подписи от студентите, една друга способност откривам, иска да докаже, че имаме къса памет, а сега друго казва: че Мандажиева трябва да събира подписи, че Мандажиева трябва да има подписи. И аз тогава възразих и казах: „С какво право ти намесваш студентите в нашите работи и ще ти потърсим отговорност“. „Да, аз по друг начин не мога да говоря с Димитров, освен с документи“ – отговори ти, (Митев, б.п.). Не само от студенти, а и от други, включително и от Андреев – отговори ти. Не се отказвай от думите, Митев го каза и това беше най-големия шок, че ние затъваме и не можем да работим, излагаме се пред цялата студентска маса. Няма защо да обвиняваш М. Кузманова, аз още на следващия ден сутринта бях при ректора проф. Танчев по друг повод и му казах, че в нашата катедра стават неща, несъвместими с катедрата. Така, че ректора е сезиран от мен и когато стане нужда да се доказва поиска протоколи понеже не правихме протокол се възприе с доклад от профгрупорга да се докаже.

А защо не се възприе да се докаже директно с ваш писмен доклад? Или трябваше да създадете впечатление за по-голяма достоверност като включите и профгрупорга в лъжата си?

И понеже не е протокол друг никой не се е подписал, защо сме длъжни да те уведомяваме. Ти уведоми ли някого, че отиде от Ал. Лилов или Фол, че сме съгласни. На никой не си казал, всичко правиш тайно. На тази твоя дейност е крайно време да се сложи край. Или да се потърси най-пълна отговорност от нас. Не може да се докаже това, което искаш някаква революция искаш да направиш, време е или да спреш или да се потърси отговорност. Направи ни на палячовци от няколко години“.

В този цитат прави впечатление още упрекът на Дърева, че не съм уведомил някого за писмата си до Лилов и Фол и не съм поискал съгласието на групата, действаща срещу мен. Това е „образец“ за развитие на вътрешнопартийна демокрация по въпросите на критиката и самокритиката.

Аз и преди това допусках нейната ангажираност в действията срещу мен, но след нейното признание ми стана пределно ясно, че ректорът не е имал голям избор. Или да се съобрази с позицията на членката на ВУЗ-овския партиен комитет и съпруга на първия секретар на градския комитет на БКП и член на ЦК на БКП Петър Георгиев, без да подлага на съмнение обвиненията й срещу мен, или да влезе в конфликт и да изпадне в немилост пред този, от когото зависи кариерата му.

И отново си спомних репликата на посланика Атанас Димитров в Прага, когато му казах, че имам чувство, че всичко става с връзки. „Че ти не си ли го разбрал още това“ – беше неговият убийствено откровен отговор.

Спомних си и какво ми заяви бившия преподавател по политикономия доцент Делко Мустаков на чието място бях назначен. Каза, че първоначалното ми впечатление от катедрата е било предизвикано от това, че като нов преподавател, дошъл от Чехословакия, не съм имал представа що за хора работят тук. Докато той, като бивш околийски секретар на БКП е имал пределно ясна представа за това какво представляват като кадри и преподаватели в катедрата Димитров, Дърева, Попова и Генов. В заключение каза, че аз съм попаднал в „най-голямото блато в България“.

187. Дневник от 21.10.1981 г. Съвещание при Б. Димитров. Дулов за подписите. Разговор за членския ми внос с Генов и Михов.

21.10.81г.

Днес сутринта ме посрещна Дулов със списък, в който освен моето фигурираха още три имена, помоли ме да се подпиша за съвещание в 1 часа. Доц. Костова, Мандажиева и В. Иванова още не бяха се подписали. В 10 часа се събрахме при Димитров. Костова, Дулов и аз и Димитров откри съвещанието по повод лекционния курс за подготвителния курс (т.н. рабфак). *Каза, че Дулов ще поеме лекциите, че има и политикономически теми и че аз трябва да му помогна при изготвянето на лекциите. Отговорих, че не възразявам, попитах има ли още нещо за мен и след като Димитров каза че няма повече нищо, напуснах съвещанието.*

Преди това попитах Дулов дали би ми подписал, че не съм вземал подписи от студенти, по-точно, че не съм си признавал на профсъбранието, така както ми обеща в разговора пред поликлиниката. Отговори ми, че всъщност нищо не си спомня, че ако си спомни щял да ми подпише и т.н. Казах му, че не мога да настоявам.

След обяд бях за около два часа в поликлиниката. Д-р Юнаков ми написа лекарства за ушите и гърлото, а д-р Христев за болките в левия крак и в кръста.

Сутринта платих членския си внос. Партийния отговорник Михов ме запита имам ли други доходи за месеца освен заплатата. Отговорих му да пише още 400 лева. Доц. Генов, който пишеше на бюрото си, подхвърли: „Много пари бе, какво правите вие !“ Михов му отговори: „Много работят хората и много пари вземат“. Аз си замълчах, подписах, получих рестото, казах довиждане и излязох.

Преди това посетих преподавателят по немски език от ВИХВП Кирил Киров който работеше и в консулския отдел в Окръжния народен съвет. Даде ми подписано командировъчно за преводаческата конференция в София и в касата на клуба на културните дейци полагащите се 12,40 лева. В джоба си имах само десет лева, а заедно с току-що получените пари имах вече нужното за да платя 19,50 лева партиен членски внос. След това ме намери Кузманова, която поиска 2,20 лева за профсъюзен членски внос и 0,50 лева за културен фонд на профгрупата. Дадох и 2,20, а за петдесетте стотинки се извиних, че в момента нямам. Кой знае дали ми повярва, но аз наистина имах само 75 стотинки, а трябваше да купя и хляб за обяд. Вчера

дадох 3 лв. на жена ми, от които тя вероятно е пазарувала сутринта. Така че в момента, когато пиша всичко това, нямам пари да си купя лекарствата, които ми предписаха д-р Юнаков и д-р Христев.

Д-р Христев ме запита дали познавам Семерджиев. Каза, че онзи ден имал припадък и започнал да се съблича гол в един от коридорите на института.

Разказах му какво ми беше казала колежката му от Хасково за случая на партийното събрание и за последния случай

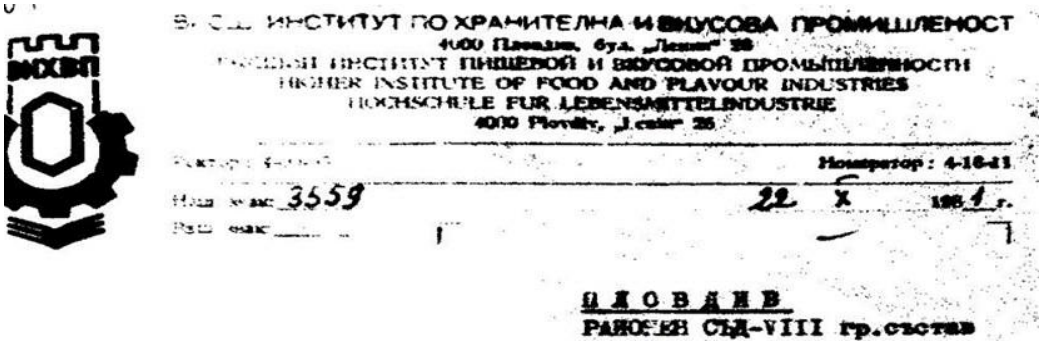
Секретарката на ректора Танчев ми каза, че може да го посетя в приемния му час, в понеделник от 11 до 12 часа. Срещнах и др. Кръстев, който ми каза за мое сведение, че ректора е изготвил писмо до министъра на народната просвета и се надява да постигне промяна на становището му относно покупката на жилището.

Помощник-ректорът Паликрушев (активен борец против фашизма и капитализма) ме спря на стълбището пред ректората и ме попита какво е новото, а аз му казах, че той се движи сред ръководителите и той трябва да знае кое е новото. Той ми каза: „Ами, сред големите. Слуга на народа. Слуга на всички, всеки ме дърпа където си иска“. По въпроса за жилището не ми каза нищо, макар че по-късно деловодителката Ирина Димитрова ми каза, че ректорът е резолирал до него писмото на министър Фол и той вероятно знае дали се готви нещо или не. Ирина Димитрова ми каза, че не е извеждала писмо с посоченото от др. Кръстев съдържание.

През целия ден не можах да намеря Спасов за да взема и от него подписано потвърждение, че не съм си признавал, че съм събирал подписи от студенти. Всъщност като прегледах още един път протокола видях неговото заявление че не чувал твърдение от мен че съм признал за събиране на подписи от студенти.

Получих разписанието за занятията със студентите. Ще имам шест групи. Дърева каза, че трябва да се съберем за да видим кой къде ще изнася лекциите за XII конгрес. Каза че всички трябва да бъдем ангажирани. Късно след обед се обади др. Иванов от Вечерния партиен университет за да разбере какво ми е свободното време във връзка с изработването на графика на занятията, които ще се провеждат в Дома за политическа просвета.

188. Молба от ВИХВП за отлагане на делото. Лъжа за министъра. 22.X.1981г.

М О Л Б А

от ВИСШ ИНСТИТУТ ПО ХРАНИТЕЛНА И ВКУСОВА ПРОМИШЛЕНОСТ – Пловдив

По гр. д. 5451/81 год.

VIII гр. състав,

насрочено за 23. X.

1981год.

Другарю Съдия,

По повод писмо № XIV-680 м. 7.X.81 год. на Министерството на народната просвета:

Оспорваме горното писмо. Но **тъй като другаря Министър е извън страната не можем да представим необходимите доказателства** в подкрепа на оспорването. Курсивът мой, Д.М.)

Молим, с оглед връщането му в страната да отложите делото с около десет дни, което ще ни даде възможност да подкрепим претенцията си с необходимите доказателства.

(Подписът не е на ректора Стоян Танчев)

189. Разговор с Виолета Гешева, доц. Мария Балтаджиева и доцент Иван Мургов 4.11.1981 г.

4.11.1981.

Днес към 16 часа и 15 минути на двора ме срещна Виолета Гешева и прояви интерес какво става с моя въпрос за жилището. Казах и за писмото от министъра, казах и също за фалшификата на изказването ми на профсъбранието, както и за резолюцията на ректора, с която не ми се дава достъп до тези документи, въз основа на които се приемат санкции срещу мен.

В това време край мен минаваше зам. ректора Балтаджиева и аз прекратих разговора с Гешева, за да кажа за резолюцията на ректора относно исканите документи и да я помоля за съдействие. Когато и казах, че ректора оспорва решението на министъра на народната просвета за жилището и делото е отложено, лицето и изрази една смесица от недоумение, възмущение

и съчувствие. Казах и за резолюцията, с която ректора отговори на молбата ми за достъп до документите и в това време към нас се приближи доц. Мургов. Използвах обстоятелството, че и той присъства и като се позовах на това, че в последно време съм го търсил, исках и той да чуе разговора с доц. Балтаджиева. Той обаче отговори: „Аз съм ти малко засегнат, тогава да си спомниш, че те виках за разговор, а ти не дойде“.

- Ще Ви отговоря откровено – казах аз. След многочасовото заседание на катедрата, т.е. на партийната група при катедрата, от което протоколите стоят, вие ме заплашихте, че няма да се церемоните и застанахте на становището, че не може да бъда прав, след като съм сам, че колективът следователно е прав. При това положение аз не чувствах нужда да си хабя нервите в един разговор защото счетох, че сте автоматично на тяхна страна. - А ти откъде си сигурен, че съм си сменил становището – отговори хладно и с раздразнение той.

– Аз и сега може да застъпвам същото становище.

- Да, но сега условията се промениха. До Вас има резолиран материал.
- Аз смятам, другарю Мургов – намеси се доц. Балтаджиева, че той има право да получи документите, въз основа на които го обвиняват.

- А бе документите ще ти бъдат дадени – обърна се отново към мен доц. Мургов и продължи: „Ти си ме намесил в писмата си до Лилов, аз съм ги чел, че съм страна“.

- А нима не беше така – запитах аз. – Нима не ме заплашихте, че ако не престана няма да се церемоните с мен? Протоколите още стоят.

Междувременно доц. Балтаджиева вече се качи в „нисата“, а доц. Мургов, видимо раздразнен, също се качи и прекрати разговора, като последните му думи бяха, че и той ги има тези протоколи.

190. Отчетна районна конференция на дружество Георги Кирков. Засилване на атаките срещу мен. Мое изказване. Преизбиране на Димитров за председател на секция философия. Реакция на секретаря на РК на БКП

Димитър Бакалов. 5.11.1981 г.

Днес бе проведена отчетна конференция на Районното дружество за разпространение на научни знания – район „В. Коларов“. Сред присъстващите видях и няколко души от нашия институт, между които и снабдителката на института и една служителка от библиотеката, т.е. хора, които в най-добрия случай само са слушали лекции от лектори на дружество „Г. Кирков“, но не са лектори. До мен седеше др. Ранчева от РК на БКП. Казах и това, а тя ми каза, че са били затруднени, тъй като залата до последния момент е била с доста празни места, а гостът от ЦК е с много отговорен пост и не трябвало да се изложат. Нямаше смисъл да се впускам в спор с нея, да и доказвам, че е по-добре „малко, но по-добре“, че така заблуждават представителя на ЦК и т.н. Очевидно на организационния работник е поставена задачата да обезпечи пълна зала и той я обезпечава!

Разбрах от др. Ранчева и това, че предварително са говорили с определени хора да се изкажат. С мен не бе говорено, но като видях на

трибуната др. Г. Григоров (завеждащ отдел организационен на ЦК на БКП), реших че има смисъл да се изкажа, защото това, което ме вълнува, ще бъде чуто от този, който трябва да го чуе. Написах листче с молба да ми бъде дадена думата и отидох до трибуната да го занеса на др. Милчев, който ръководеше конференцията. Минавайки край трибуната срещнах погледа на др. Григоров, който ми кимна за поздрав.

Изказах се десети поред. Даже преди да започна да говоря, гласуваха изказването да бъде последно. (Изказването си написах и предадох след това в РС на д-во Г. Кирков по тяхно искане). След свършването на конференцията няколко души дойдоха да ме поздравят за „принципното“ изказване.

Когато предлагаха новото ръководство на дружеството, в списъка отново бе включен доц. Б. Димитров. Искаше ми се да стана и да му направя отвод, но Ранчева ме разубеждаваше с думите: „Недей, не се излагай, нищо няма да постигнеш, само ще си развали впечатлението за тебе твоя приятел“ (имаше предвид др. Григоров)

Гласуването бе явно. Всички предложени бяха гласувани и избрани с едно гласуване на целия списък. Избрани бяха и делегати на Окръжната конференция.

След гласуването гостите си тръгнаха. Аз се отбих при др. Григоров и се уговорихме след петнадесети ноември да му се обадя в ЦК за да уговорим евентуална среща. На излизане от залата срещнах очи в очи др. Бакалов. Казах му: „Др. Бакалов, аз разбирам вашето положение, но все пак защо го правите? Защо отново го предлагате? Трябваше ли да стана да му направя отвод? Та той не изнася никакви лекции!“

-Ами ще изнася бе! – малко като че ли отегчено троснато ми отговори, подминавайки ме др. Бакалов.

Малко след това, след един кратък разговор с колеги пропагандисти, видях че ръководството излиза и от доц. Чалъков разбрах, че за председател на секцията е избран отново доц. Борис Стоянов Димитров!!! Очевидно механизма на връзките му действа безотказно.

Изпитвам желание при срещата с др. Григоров да му разкажа тези неща като илюстрация на проблемите, които ме вълнуват и които желая да изследвам в дисертацията си, ако ми бъде разрешено. Дали ще ми бъде позволено да изследвам колко пъти непосредствените интереси на членове на партийния апарат и редови комунисти им диктуват да дезинформират Партията за да избягнат санкция? Какво е отражението на тези явления върху безпартийните, върху честните и принципни комунисти и в края на краищата върху ефективността на нашето развитие по пътя на социалистическото строителство? Няма ли да се изсмее, че някакво си асистентче се навира в такива огромни проблеми? А инак фалша на много партийни членове около мене е недопустимо, отвратително огромен.

Димитър Бакалов бе първи секретар на Коларовски районен комитет на БКП в Пловдив. С включването на Борис Димитров в ръководството на Районния съвет на дружество „Г. Кирков“ и избирането му за председател на районния съвет беше постигната конкретна цел - документиране на

обществена активност във връзка с обсъждането на обявената за него професура.

Атаките срещу мен се засилиха след изказването ми на конференция на д-во „Г. Кирков“ на 5.11.1981 година. От мен беше поискано да представя в писмен вид изказването си, благодарение на което днес разполагам с текста му.

Мое изказване пред участниците в отчетната конференция на дружество „Г. Кирков“ – район „В. Коларов“ 5.11.1981 г.

Уважаеми другарки и другари,

Радвам се, че днес на нашата отчетна конференция присъстват др. Г. Григоров – зав. отдел „организационен“ на ЦК на БКП и др. Д. Бакалов – първи секретар на Коларовски районен комитет на БКП. Това е израз а уважение към работата на дружеството за разпространение на научни знания „Г. Кирков“. Веднага искам да посоча, че използвам тяхното присъствие за да повдигна един проблем, който отдавна ме вълнува.

Спомням си преди няколко години как по времето на провеждането на месеца на марксистко-ленинската теория и практика щатните служители към нашето дружество се мятаха, така да се каже като риба на сухо в усилието си да обезпечат недостигащите им лектори. Спомням си, как наскоро след това, на проведената окръжна конференция на нашето дружество в отчетния доклад не бяха цитирани никакви имена на хора, които с пасивността си са затруднили това важно мероприятие на окръжната партийна организация. Към тези спомени се връщам неволно сега, слушайки числата от изнесения доклад – ако добре съм чул – 320 картотекирани лектори, от тях 180 вземат участие с лекции, а от тези 180 пък само около 80 са активни лектори. По този повод искам да отбележа, че от тази гледна точка отчетния доклад е малко „стерилен“, защото отново не дава никакви имена на картотекирани, но не участващи по неуважителни причини лектори.

Всички ние добре знаем, че когато са излизали на различни форуми и Маркс, и Енгелс, и Ленин в своите изказвания са били винаги много директни, много адресни и не са се бояли да назовават конкретни имена. Защо тук не се споменават имената на пасивните?

Този въпрос важи с особена сила за катедрите по марксизъм-ленинизъм към пловдивските висши учебни заведения. От опита си като лектор към д-во „Г. Кирков“, към Вечерния партиен университет при ОК на БКП, като член на методичните съвети за подготовка на пропагандисти при ОС на БПС и ОК на ДКМС знам, че навсякъде са ангажирани по-младите, по-неопитните. Много по-малко е участието на хабилитираните преподаватели – на доцентите и професорите. Не страда ли, уважаеми другарки и другари, равнището на нашата лекционна пропаганда от това? Аз очаквах тук да чуя по обстоен анализ на участието на отделните групи преподаватели и наред с правилно изтъкнатите положителни примери, да

бъдат посочени и някои отрицателни примери, за които става дума само в общ план.

Ако ние можем до известна степен да простим на лекарите или на дейците на културата, че малко участват в лекционната пропаганда, то в никакъв случай не можем да простим на кадровите преподаватели от партийните катедри, от катедрите по марксизъм – ленинизъм тяхното слабо участие като лектори към дружеството. Аз не искам да правя сензации тук, но дори нашият председател на районната секция на -во „Г. Кирков“ не изнася лекции. (В това време от трибуната чух гласа на доц. А. Конарев, който чете отчетния доклад: „Мене ли имаш предвид?“ и преди да отговаря др. Бакалов му отговори, обръщайки се към него: „Борис, за Борис става дума“). Да, ,става дума за доц. Борис Стоянов Димитров, който на всичко отгоре е изразявал и отрицателно отношение към участието например на мен в лекционната пропаганда.

Другарки и другари,

Аз с голямо внимание изслушах изказването на др. генерал Грънчаров. Хареса ми това, че той постави с голяма тревога някои въпроси на нашата лекционна пропаганда. След него и аз мога да си позволя да бъда съвършено откровен. Спомням си как студент на упражнение по политикономия пред всички заяви, че „положението на българската икономика ще се оправи, ако България се отдалечи от Съветския съюз“. Спомням си още, как на оградата на бензиностанция „Мадара“ видях надпис „СССР + НРБ = дружба“, а след време под него се появи и ироничното „и служба“. Дават тези примери, защото те свидетелстват, че ние не бива да опростяваме обстановката, в която работим.

Може би това е мой недостатък, но другарки и другари, след моето петгодишно пребиваване в ЧССР по време на надигналата се контрареволюционна вълна в тази страна, аз съм просто алергичен към всичко, което ми напомня условията, довели до възникване на „чешките събития“, както и сега до следените от всички събития в Полша. Ето защо много ми хареса призива на другаря генерал Грънчаров, че ние трябва „да сме с пушка при нозе“. Но питам, как да искаме от редовия български гражданин да бъде с пушка при нозе, когато преподавателите от идеологическите катедри не са с пушка при нозе, когато те са пасивни и инертни? Става дума за пасивност и инертност по отношение лекционната пропаганда чрез дружество „Г. Кирков“ . В изказването си колегата Янев от Пловдивския университет се оплака, че много пъти на лекторите към дружеството се гледа като на „печалбари“. И аз мога да потвърдя същото. Във връзка с едно партийно поръчение и аз заради дейността си в д-во „Г. Кирков“, в Дома за политическа просвета, в ОС на БПС и ОК на ДКМС бях обвинен, че се занимавам „ с печалбарство“, че този род дейност е „моя частна работа“. Обвинен бях от главен асистент, работещ в катедрата по

марксизъм-ленинизъм при нашия институт. Обвинението ми бе направено по време на партийно събрание и аз не срещнах подкрепа, макар че там имаше още няколко члена на същата катедра.

Другарки и другари,

Искам да взема отношение и по още една мисъл, казана тук от колегата Владимир Янев. Той застъпи становището, че лекторите към дружеството не бива да бъдат обременявани с „бумащина“ и не трябва да дават сведения за изнесени лекции, за аудиторията, обстановката и т.н. като препоръча, „който го интересува, да отиде на място и да си получи информацията“. Считам, че такова становище заслужава енергично възражение. Дайте сега да създадем щатен апарат и за тази цел. А освен това, кой освен лектора, изясняващ дадените проблеми, може да даде най-компетентна оценка на качеството на провежданите лекции що се отнася до организацията, участие на слушатели, поставени въпроси, настроение сред слушателите и т.н.?

По мое мнение информация от лекторите трябва да се дава. Особено от лекторите, занимаващи се с изясняване на обществено-икономическата проблематика сред трудещите се. Дори си мисля, че ние задължително трябва да бъдем викани поне три-четири пъти годишно от съответните партийни органи за да предоставяме събраната информация. Информация трябва да се дава, но трябва да има и кой да я приема, да я чува. И който от нас, при такова повикване пред съответните партийни органи, не може да даде информация да се срамува от това положение и да му бъде търсена отговорност. Това изискват решенията на партията за изучаване и формиране на общественото мнение.

Същевременно се налага да посоча, че понастоящем нашата дейност като пропагандатори на партийната линия е оставена до голяма степен на самоконтрол. Няма или пък не се използват достатъчно обективирани средства за оценка на изнасяните лекции. В тази връзка ми се иска да предложа, тъй като това вече е необходимост, да бъде създаден клуб на пропагандистите към дружеството – дали районен или градски, това вече е друг въпрос. Аз неотдавна бях на заседание на икономическата секция на Съюза на научните работници в България – клон

Там с голяма острота бе поставена необходимостта от обсъждане на излезлите публикации на членовете на секцията. обменяме опит, да решаваме съвместно проблемни ситуации, да се учим на стил и ораторско умение. Трябва да си посещаваме взаимно лекциите и след това другарски, колегиално, не за да се обиждаме или засягаме, а за да си помогнем, да ги обсъждаме. Защото например дори и на нашата конференция може да се чуят неточни или неверни неща, като например че политикономията е наука за производството, за техниката“ или че Ленин е казал, че „религията е опиум за народите“. Знаем, че политикономията е наука за производствените отношения и икономическите закони, и че не Ленин, а Маркс е казал цитираната мисъл Струва ми се също така, че в пловдивските вузове има доста равностойни кадри на тези от софийските вузове и за това е уместно повече да се пращат лектори извън Пловдив в съседните окръзи. По-евтино е пловдивски, а не софийски лектор например да отиде да изнесе лекция в Смолян, при положение, още веднъж подчертавам, че по дадената тема разполагаме с равностойни кадри.

В заключение бих искал да благодаря за вниманието и да изкажа пожелание както е било по време на антифашистката борба, така и сега с личния си пример да ни увличат по-възрастните, по-опитните , а ние по-младите да се срамуваме, когато не участваме в разпространяването на научните знания. Бих желал, доколкото съм убеден, че лекционната пропаганда, идеологическата дейност като цяло, се явяват важен фактор за изпълнението на икономическата политика на партията, на нея наистина да се погледне като на важно средство в тази насока и това да намери израз в конкретни мерки. Още един път благодаря за вниманието и моля да бъда извинен, ако съм надхвърлил седем минутния лимит за изказването си.

5. XI. 1981 г. Пловдив

191. Разговор с партийния секретар Мургов на 9.11.1981 г. Годишнина Али.

На този ден, преди тринадесет години, се запознах с Али. Днес сутринта няколко пъти се сещах за това, но все някакво мъничко проблемче ме отклоняваше да и кажа няколко мили думи по този повод. Дано на обед да не забравя.

В главата ми постоянно се въртеше въпросът какъв ще бъде разговора ми с доц. Иван Мургов – секретар на ВК на БКП. Към девет часа и петнадесет минути, всъщност към девет и тридесет му се обадих по телефона в катедрата. Казах му, че желая да говоря с него и го попитах може ли да дойда веднага. Отговори ми, че от десет часа има ректорски съвет. Казах му, че точно преди съвета бих искал да му кажа някои неща. Съгласи се да ме приеме за малко. Когато влязох в кабинета му той говореше с една колежка, чието име и досега не знам. Изчаках на коридора. Междувременно мина проф. М. Бешков.

Попитах го как се чувства. Отговори ми че е добре и ме попита кого чакам. Казах му.

Докато чаках по коридора мина и гл. ас. Шопов.

- Какво се въртиш тук около винарската катедра – заговори ме той. – Да не би нещо да се интересуваш от диалектиката на вината?
- Още не съм дорасъл до диалектиката на вината – отвърнах му аз с шеговития тон, с който ме закачи той

– Търся някого от микробиология

- Жената, която беше при Мургов излезе и аз влязох в кабинета му. При влизането си мислех, че може би по-малко ме интересува какво ще ми каже, а как ще се държи с мен, защото това е по-показателно. Ръка не ми подаде. Тъй като стоях прав, покани ме да седна на табуретката, на която до този момент седеше предишната посетителка. Трудно ми бе да започна разговора. Започнах така:

Др. Мургов, аз смятам, че сега имате малко време за да разискваме всички въпроси и искам да ви помоля за едно-две конкретни неща. Преди всичко ви моля да не се отлага по възможност разглеждането в ректорския съвет на писмото на СВО по повод на моето възражение. Времето в случая не работи за успокояване на положението, а тъкмо обратното.

- Виж какво Митев, - прекъсна ме той,
- Аз искам да те посъветвам нещо не само като партиен секретар, днес съм аз, утре ще бъде друг на моето място, а просто като човек, изхождайки от житейския си опит. Тези неща не се оправят така. Вземи да ги оставиш, да седнеш на меките си части и да напишеш дисертацията си.

Аз искам да ги оставя, защото се убедих, че сам нищо няма да мога да променя, но ето че не ме оставят други на спокойствие. Хвърлят срещу мен необосновани обвинения, ректора иска независимо от писмото на МНП да развали договора за покупката на жилището ми, наказват ме за деяние, което не съм извършвал, знаете за наказанието за подписите.

- Ами че и аз те чух, че си призна, че си събирал подписи. Аз присъствах на разговора и чух.

- Другарю Мургов, сега може би по-добре разбирате нуждата от магнетофонния запис на такива разговори. Аз казах, че имам подписи от други хора, включително и от партийния секретар Андреев, но че от студенти нямам подписи и не съм събирал такива. В доклада си до ректора писах, че два пъти съм му повторил това, те може би бяха и три пъти, но тъй като не бях сигурен за третия път, писах само за двата пъти.

Спомням си добре, че за да не ме хванете за думите, и да ме обвините в лъжа, споменах, че студентът Петър Абов ми е дал писмен сигнал – оплакване за отношението, което е проявил спрямо неговата молба тогавашния редактор на нашия вестник. Но заявих категорично, че подписи от студенти не съм събирал. Та те, другарю Мургов, са във втори курс, когато слушат доц. Димитров, а аз работя със студенти от трети курс. Аз не ги познавам. Как ще отида при непознати студенти от втори курс и ще ги моля да ми се подишат кога е свършил часа?

Друг е въпросът, че много пъти, когато съм го виждал, че си излиза насред часа, ми се е приисквало да спра студентите, да ги ангажирам в доказването на факта като такъв. Не съм си го позволявал обаче до този момент. Някаква интуиция и може би чувство на срам ме спираше, но не съм си позволил да събирам подписи от студенти. Чувствал съм се изключително безсилен, защото след като повдигнах въпроса в партийната група, в ППО, след като тези въпроси станаха известни на ВК на БКП, след като писах на другаря Ал. Лилов, аз си мислех, че този човек най-после ще промени стереотипа си и ще започне да взема часовете както трябва. Нищо подобно. Виждал съм и как въобще не си взема часовете например през миналия семестър и съм се чувствал безкрайно слаб да изменя нещата.

- Ти си направил най-голямата грешка с това, че си писал до ВАК по професурата на Борис Димитров. Ако на мен ми се даде да тълкувам това, аз ще те запитам, защо на катедрения съвет, когато сте обсъждали труда му, си казал, че го одобряваш, а след това възразяваш срещу него? Тук има явно противоречие.
- Всичко е много по-просто другарю Мургов, отколкото изглежда. Просто в този момент аз не бях набрал нужната смелост от една страна, а от друга страна, след това станаха още много неща, които ме доведоха до това решение. Между момента, когато беше обсъждан труда на доц.

Димитров и момента, когато аз написах своето възражение , лежи период, по- голям от година. 1

Стигна се до положение, при което аз публично заявих пред партийната група, че започвам да мисля дали няма да бъде правилно ако изляза с опонентура по повод на професурата му. След това ме извика ректорът да ме убеждава да не пиша възражение. Възражението аз написах повече от половин година след разговора с ректора по този въпрос. Тогава аз казах на ректора какви са възраженията ми, казах и това, че ако доц. Димитров преодолее някои от мен недостатъци, аз няма да пиша нищо. Очевидно обаче въздействието е било насочено само срещу мен, защото доц. Димитров продължаваше независимо от критиката да допуска същите недостатъци в работата си. Това ме накара в края на краищата да напиша възражението си, макар че много не вярвам в неговия успех.

- Ти си тръгнал да учиш другите, а самия ти как си с дисертацията си? Четири години минаха, а още не си защитил!

  - Другарю Мургов – не издържах аз – защо поставяте така въпроса без да се интересувате от причините за това състояние? И защо търсите от мен сметка, че за четири години като задочен аспирант не съм защитил дисертация, а не запитате едновременно с това защо доц. Димитров, който е тридесет години във ВУЗ също не е защитил за това време ако не докторска, то поне кандидатска дисертация? Защо не попитате и доц. Дърева, която защити ако не се лъжа 14 години от започване на аспирантурата си. Аз много добре знам колко огромно е значението на дисертацията за мен. Но защо стигате до парадоксално положение, че след като не съм кандидат на науките, нямам право да критикувам? Аз не съм кандидат на науките, но не съм се напънал да искам нещо, което не ми принадлежи.

- Аз не ти казвам, че като не си кандидат на науките нямаш право да критикуваш.

- Обективно обаче излиза точно така, като се съди по това, което ми казахте.

  - Виж какво, аз не съм философ и вашите дисциплини много не ги разбирам, но ще ти кажа едно. Ти карал ли си кола? Или поне сядал ли си редом с шофьор?

Кимнах утвърдително и той продължи:

- Ако там, където се захващат отделните части на механизъма и отделните механизми няма известен луфт, ако всички те са скрепени без никакъв луфт, нито колата, нито която и да било машина не би могла да се движи. Така е и с обществото и с обществените науки. Ти не можеш да искаш да няма никакъв луфт. Знаеш, че живота е единство и борба на противоположности и че без тази борба на противоположности няма развитие. Мина ми през ум да му кажа в случая коя от противоположностите взема връх, че не може да се слагат като

равни двете противоположности, защото едната тласка напред а другата дърпа назад. Казах само:

- Другарю Мургов, както виждам би станал интересен теоретичен спор, но вие сега нямате време, а не знам дали имате и желание за нещо подобно. Тъй като трябва да отивате на ректорски съвет, аз искам да ви помоля за две неща: първото е ако може да не се отлага разглеждането на моето възражение, за което вече ви помолих всъщност; второто е ако може да ми бъде дадена възможност да се запозная с протокола на ректорския съвет за наказанието ми и особено с протокола на профгрупата, съобразно който аз сам съм си бил признал, че съм събрал подписи от студенти. Ректорът отказва да ми даде достъп до тях, а аз имам право да ги видя, за да мога да се защитавам.

В този момент той стана от стола си и тръгна за ректорския съвет. Разговора продължи още около минута – две по коридора, тъй като и аз тръгнах с него.

- После защо ректора смесва служебните въпроси със социалните? Защо

води това дело за разваляне на договора и след становището на министъра на народната просвета, което е ясно и категорично?

- Митев, аз мисля, че по въпроса за жилището ти получи. Знаеш ли колко семейства са в много тежко положение?

- Аз не оспорвам че съм получил. Но питам защо трябваше като баща на три деца и съпруг на чужденка да стигам до съда и да защитавам правото си да купя жилището, в което живея?

- Не знам, това са служебни въпроси.
- А протокола от профгрупата ще получа ли?
- Ще го получиш, ще ти се обадя – каза той и влезе в заседателната зала.

Останах със смесени чувства. На неразбираем език ли му говорих или той просто , съобразявайки се с конюнктурата, не желае да вземе становище по изнесеното от мен? Защо не се изрази и по становището на Димитров за философията и партията? Защо не уважава себе си и принципите на партията и ми говори, че при разясняването на 50-то постановление съм им създал проблеми? (Поради това, че не си водих записки от разговора в момента на същия, пропуснах да отбележа по- горе, че той ми заяви: „Всички еднопосочно признават, че ти си много добър лектор. Но ти ни създаде проблеми при разясняването на 50-то постановление“.

- Какви проблеми Ви създадох?
- Ами хората ни заявиха, че тук не е работено достатъчно за идейнополитическото възпитание на студентите за да зададат толкова много въпроси. На нас ни търсиха сметка за това.

- Другарю Мургов, - отговорих аз – мисля че много по-голям проблем е това, че студенти демонстративно напуснаха залата, когато доц. Дърева

изясняваше постановлението, нейни студенти, от нейния поток, с който работеше и преди това. А хората, които присъстваха например от ОК на ДКМС харесаха начина, по който съм разяснил нещата, харесаха активността, която съм предизвикал и веднага ме поканиха в Окръжния комитет на ДКМС за разясняване на постановлението пред техни пропагандисти. И в края на краищата, рискувайки с това да ви раздразня и да обърна всичко срещу себе си, аз наистина смятам, че тези, които са обвинили нас, че не сме работили както трябва за идейнополитическото възпитание на студентите, са прави. Аз именно от това най-много се безпокоя, че например нашата катедра по този въпрос не е на равнището на изискванията, но никой не ми обръща внимание.

Изолирано ли е това явление да се прикрива действителното състояние на нещата за да се избегне отговорност пред висшестоящите партийни и административни органи? Логиката показва, че не може да е изолирано явление. Интересно би било да се направи количествен анализ и да се види особено насоката на развитие – дали подобни решения на проблемите намаляват или се увеличават? Само истинският комунист, без да се страхува от отговорност за състоянието, което е причинил с действието или бездействието си, е в състояние да дава нещата такива, каквито са. Защото истинският комунист се страхува по-малко от това, че ще му бъде наложена санкция, а повече от това, че противоречията остават и се задълбочават, че справедливостта е изтиквана на заден план, че истината се потъпква и че в резултат на това хората започват да гледат с не добро око на партията, на нейното дело.

Прав ли ще бъда ако си мисля, че Мургов е човек умен и вижда нещата такива, каквито са, но както всеки човек вижда от кого зависи неговото развитие, развитието на кариерата му и гледа да не си развали отношенията с него? Ако е така, това е пошло. А ако не ги вижда, защо е необходимо на един висш институт сляп секретар на партията? Или истината е някъде по средата между двете положения?

Поместеният по-долу протокол от 10.11.1981 г. открих повече от четири десетилетия след неговото съставяне. Съдържаше се в папката, която някогашният партиен отговорник Николай Михов ми предаде малко преди да почине. В него се съдържат изказвания на съпартийците ми които до този момент не съм коментирал отделно поради това че не съм имал достъп до тях.

Така например говорейки за социално-психическия климат в партийната група, Борис Димитров подчертава, че „от друга страна е нарушен или нарушаван ….благодарение на удивителната способност на Митев вече години наред да създава пречки и препятствия за да отделяме повече време и усилия за творчески обсъждания , а не за това кога, къде и кой да се търси под вола теле, да се търсят най-различни заобикаляния на действителността, да се забравя което се обещава. Стана практика след всяко обсъждане да заявява, че в бъдеще няма вече, ще престане да интригантствува, ще ,ще престане да се занимава с тези дейности. Не мога да обясня на какво се дължи, на болестно състояние или на характер, който проявява нетърпимост към всички членове на партийната група. Тази нетърпимост ме кара да се замислям докъде ще

стигнем. Сам той допуска редица грешки и слабости, които са много по-големи от тези, които той приписва на своите колеги“. (стр.3,4)

„Много съм огорчен от Митев, че той представи по същество фалшив документ, в който бе представен не като аспирант-задочник, а на самостоятелна подготовка, въз основа на който да иска шестмесечна отпуска. Това беше далечно подготвен ход, защото още от есента на миналата година говори за

творческа отпуска.“

„Аз реагирах на Дърева, че след като е бил пет месеца в СССР не е правилно да иска отново отпуск. Нали тъкмо за това му дадохме отпуск за Съветския съюз. Но нищо не е направил. Внесе се предложение в катедрения съвет за творческа отпуска и катедрения съвет се съгласи.

Другарю Димитров, защо лъжете? Предложение в катедрения съвет не е внасяно и катедрения съвет не се е съгласявал. Отпуск за Съветския съюз не ми е даван от катедрата, а от министерството на просветата бях командирован за обучение в Института за повишение на квалификацията ми като преподавател в катедра по марксизъм. Лъжете, че в ИПК нищо не съм направил. Има приет отчет за това на катедрения съвет на нашата катедра По-късно отправих запитване до Института какъв аспирант е Митев и тогава нещата блеснаха със своята истина, че той няма никакво право на отпуска. Това

е опит да се измами и Института и катедрата, за да получи отпуск на какъв той няма право.“-----„Много пъти сме се обръщали към Митев с желание да се сложи край на тази атмосфера, край на това напрежение, защо да се изморяваме, а самият той най-много се изморява. Това положение и състояние съвсем няма да го изведе на добър край. Смятам, че е крайно време нашата партийна група и организация да вземат сериозни мерки против това поведение на Митев.“

„….в бъдеще да се занимаваме с творчески проблеми, а не с това кога и колко изложения прави на семестър Митев Изложения продължават да се правят от него от които в крайна сметка резултат остава позорен за него. Защото това което се стреми да прехвърли на другите е опит за собственото му оневиняване.“

Струва ми се невъзможно в няколко реда да се опровергае тази „ария на клеветата“. Надявам се че при прочитане на всичките ми спомени ще може да се получи истинска представа за състоянието на нещата. Тук е достатъчно само да спомена, че в СССР бях изпратен в ИНСТИТУТ ЗА ПОВИШЕНИЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯТА С ОПРЕДЕЛЕНИ ИЗИСКВАНИ ЗА ДЕЙНОСТТА МИ ТАМ ОТ Министерството на просветата, а не от катедрата само за писане на дисертация. За това съм представил отчет за специализацията, който е съставна част на тези мои спомени.

Второто, което искам да спомена е, че съм подложен на атака за Изложенията, които съм писал до висшестоящите органи, но липсва какъвто и да било пример за нещо, което да е невярно, а се съдържа в тези изложения. Поне Борис Димитров да беше споменал до кого съм писал тези „изложения“.

Ето и цялото съдържание на въпросния протокол, което предпочитам да оставя без коментар за да може евентуалните му читатели сами да си направят изводи за застъпваните позиции от членовете на партийната група в катедрата и за цялостната обстановка в катедрата.

П Р О Т О К О Л

Днес 10.XI.1981 г, от 13 ч. се проведе годишна отчетно-изборна сбирка на партийната група при кат. "Марксизъм-ленинизъм". На сбирката присъствуваха всички членове на партийната група. Като представител на ВК присъствува др. доц. Ив. Мургов - секретар на ВК на БКП.

Отчетната сбирка се проведе при следният

ДНЕВЕН РЕД:

1. Отчетен доклад за работата през изминалия период - докладва партийният отговорник Н. Михов

2. Избор на нов партиен отговорник.

По точка първа от дневният ред:

След прочитане на доклада станаха следните изказвания:

доц. Мургов- искам да поставя няколко въпроса - Ако е възможно да се разграничи с какви партийни форми са постигнати резултатите, как организаторската работа на партийната група е спомогнала за успехите и има ли кръжочници в катедрата?

Н. Михов - в момента няма кръжочници. Преди имахме, но сега по линията на ФОП по-пълно се застъпват някои от въпросите, които могат да се разглеждат като теми за кръжоци. Освен това се използват националния студенски политически конкурс. В бъдеще в такава насока трябва да се задълбочи работата. По втория въпрос с какви форми партийната група е спомогнала може да се отбележи следното: при нас до голяма степен се покриват партийната група и катедрения колектив. Всички въпроси, общи теоретични или по-конкретни обикновено се обсъждат в рамките на партийната група и стават линия и за останалите колеги. На партийна група са поставяни въпроси за положението на партийни членове по научното израстване. По прегледа на първичната партийна организация разгледахме информация и я внесохме на партийно събрание . Просто характера на работата при нас е такъв, че е

трудно да се отделят нещата .

доц. Б. Димитров - смятам че изнесеното в доклада отразява живота на партийната група , а от там и живота в катедрата, тъй като задачите се преливат и съвпадат . Във връзка с изучаване на материалите от Конгреса през миналия семестър изнесоха обща лекция. През тази година също така ще бъдат изнесени лекции във връзка с материалите на конгреса. Освен тези специални лекции и в другите лекции се стремим да внасяме елементите, които опират до един или друг проблем. Общо може да се каже, че колегите изнасят своите лекции и провеждат занятия с партийна страст и убеденост, че наистина се стремим да направим партийната линия достъпна за разбиране от студентите. Това ще бъде нашто основно задължение в бъдещата дейност. Напълно съм съгласен с това, че партийната група и катедрата изпитват трудности в използването на учебно-техническите средства. Това може би е национална слабост. С въпросите на методиката се сблъскваме тогава, когато заслушваме упражнения и занятия. Тогава се съпоставят различните възможности и форми за въвеждане на технически средства. Но те са доста трудни. Катедрата има активно участие към научната проблематика. Може би ние сме катедра с най-активно участие в научни сесии в града и страната. Все още има преподаватели, които не са определили своята тематика и това води до дребнотемие. В това отношение партийната група трябва да положи повече усилия. Другарите, които изостават трябва да стъпят на по-здрава основа, макар че всички колеги са имали възможност да отидат на специализация и квалификация. Съгласен съм с оценките за социално-психическия климат и съвършено правилно се разделя въпроса на два момента: социално-психически климат между партийната група с изключение на един от нейните членове между който и групата не съществуват взаимоотношения, които трябва да характеризират отношението между комунисти - партийни, принципни, по отношение на взаимопомощ, които в крайна сметка да водят до подобряване на работата със студентите. И от друга страна нарушени или нарушаван

климат благодарение на удивителната способност на Митев вече години наред да създава пречки и препятствия, за да отделяме повече време и усилия за творчески обсъждания, а не за това кога,къде и кой да се търси под вола теле, да се търсят най-различни заобикаляния на действителността, да се забравя което се обещава. Стана практика след всяко обсъждане да заявява, че в бъдеще няма вече, ще престане да интриганствува, ще престане да се занимава с тези дейности. Не мога да обясня на какво се дължи, на болестно състояние, или на характер , който проявява нетърпимост към всички членове на партийната група. Тази нетърпимост ме кара да се замисля докъде ще стигнем. Сам той допуска редица грешки и слабости, които са много по-големи от тези, които той преписва на своите колеги. При провеждането на анкетата на Митев беше дадена най-слаба оценка за преподавателската дейност. Това не пречи на Митев да има самочувствие, че е най-добър. Не искам да отмина със съжаление факта, че като на задочен аспирант бяха положени огромни грижи да му се осигурят всички възможни отпуски и почивки, за да работи върху аспирантурата и да се сърди за това че Дърева му прави забележка, че изостава и той реагира арогантно, че каква е тя да му прави бележка, самата тя е късно защитила. Дойде време да се отчете че той нищо не е направил, поне ние нищо не виждаме, а срока изтече, защита няма, няма представен материал, от който да се види какво е състоянието. Това наистина може да бъде за съжаление и тревога. Много съм огорчен от Митев, че той представи по същество фалшиф документ, в който бе представен не като аспирант-задочник, а на самостоятелна подготовка, въз основа на който да иска шестмесечна отпуска. Това беше далечно подготвен(ход, защото още от есента на миналата година говори за творческа отпуска. Аз реагирах на Дърева, че след като е бил пет месеца в СССР не е правилно да иска отново отпуск. Нали тъкмо за това му дадохме отпуск за Съветския Съюз. Но нищо не е направил. Внесе се предложение в катедрения съвет за творческа отпуска и катедрения съвет се съгласи. По-късно отправих запитване до Института какъв

аспирант е Митев и тогава нещата блеснаха със своята истина, че той няма никакво право за отпуска. Това е опит да се измами и Института и катедрата, за да получи отпуск за какъвто той няма право. В предвид на това, че той е задочен аспирант и не е разработил необходимия дисертационен материал. Много пъти сме се обръщали към Митев с желание да се сложи край на тази атмосфера, край на това напрежение, защо да се изморяваме, а самия той най-много се изморява. Това положение и състояние съвсем няма да го изведе на добър край. Смятам, че е крайно време нашата партийна група и организация да вземат сериозни мерки против поведението на Митев. Трябва да се вземат мерки за сериозно оздравяване, за да може климата да бъде климат на цялата партийна група и в бъдеще да се занимаваме с творчески проблеми, а не с това кога и колко изложения прави на семестър Митев Изложения продължава да се правят от него от които в крайна сметка резултат остава позорен за него. Защото това което се стреми да прехвърли на другите е опит за собственото му оневиняване.

<u>доц. Попова</u> - Съгласна съм с доклада изнесен от Михов. Наистина профгрупата също така направихме едно доста голямо събрание на което подробно разгледахме и учебния процес, и научната работа и социално-психическия климат. Болшинството сме партийни членове и считам че някакви особени различия в нашта партийна група и профгрупа няма. Нашата основна работа е учебно-възпитателната работа, научната дейност и обществено политическата дейност. В значителна степен се стремим да показваме, че не сме само преподаватели, но и да възпитаваме: с нашето отношение към учебния процес, към партийно-политическата работа и другите форми. В най-голяма степен студентите трябва да се запознават с класиците, базираме се на произведенията на класиците и освен че даваме за разработват отделни въпроси, чрез конспектирането задълбочаваме вниманието на студентите в марксистко-ленинското учение. По научното израстване на преподавателите смятам, че в катедрата за всички са създадени еднакви условия. Зависи и от

субекта дали ще засили тази своя дейност. Някои от нашите асистенти трябва да се разтоварят от обществена работа, например Спасов има три такива ангажимента. Имам предвид ролята на партийната група и трябва да разгледаме този въпрос за научното израстване на нашите асистенти, на всеки един от нас. По линията на ФОП миналата година участие в него имаше и Семерджиев. Кръжочници нямаме, но трябва да се има предвид, че отделяме много време по подготовката на студентите за участие в националния политически конкурс. Всеки един от нас ръководи трима-четири студента. И в другите катедри няма повече от три-четири студента на преподавател. А ние имаме по 10 - 15 рецензии. Трябва да се кажат няколко думи за работата на партийните членове и на членове на катедрата в-помощ на комсомолската организация. В това отношение има създадена традиция.

В нашата партийна група има някои ненормални положения на които трябва да се сложи край, трябва да се вземе решение от членовете на партийната група. Михов подчерта, че ректора е наказал Митев за намесване и на студентите. И партийната група трябва да има отношение, трябва да се излезе с известно предложение. Ние сме катедра, която работи не само за обучение на студентите по марксизъм, но и да съдействува за възпитание на студентите. Студентите много добре знаят какво прави всеки преподавател. Партийната организация трябва да разбира този факт, който не е малък. Трябва да се вземе отношение и във връзка със задълженията му по отношение на аспирантурата. Трябва да се сложи край на тези положения, ако Митев не е съгласен да сложи край да имаме също така отношение. Др. Мургов е в течение с това. Още преди две години сме се занимавали. Митев не е малък, човек, който се занимава с идеология не може да не разбира тези неща. Иван Семерджиев - доклада, който беше изнесен напълно точно и ясно изразява нашата дейност, отразена е организационната работа на нашия партиен колектив . Искам да кажа нещо по дисциплината "Научен комунизъм". Необходимо е през тази година още повече да наблегнем да

използваме техническите средства. По научно-изселдователската работа за себе си бих могъл да кажа, че до известна степен изоставам. Трябва да се активизирам, за да наваксам това, което през миналата гидина не съм постигнал. Миналата година съм участвувал в политическата учебна кодина на Комсомола. И един последен въпрос: - поведението на Митев? Неговото поведение вече преминава границите на търпението. Даже аз от три години съм в този колектив и от толкова време чувствам че се проявява излишна търпимост от хората, които знаят неговото състояние и поведение. Травматизира се психическия климат в нашата партийна група. Това поведение просто не заслужава толкова търпение. Той трябва да бъде наказан. Ако е истински партиен член той би навел глава и би се саморазкритикувал. Митев най-демонстративно показва неща които нямат стойност и не отговарят на истината. Моето мнение е решително да се накаже Митев. Той трябва да бъде наказан по административна и партийна линия. Срамно е за партиен член хора които два пъти повече от него са работили имат натрупан организационен и научен опит да бъдат лъгани.

Доц. Дърева - Доклада се характеризира със задълбочена оценка на различните направления в нашата дейност. Що се отнася до учебната работа правилно са отразени нещата. Дадоха се примери че се правят опити за въвеждане на технически средства . Специално Андреев полага много усилия да въведе нещо ново и ми се ще да вярвам, че ще се увенчаят с успех. Но сега се въздържам да кажа, че всички така трябва да изнасяме лекции. В друга насока виждам положителното: преди подготовката на всяка лекция ние я обсъждаме, което внася един елемент на дискусия, на дооточняване, внася творчество в нашата работа. Но обобщение трябва да направим по-късно. Що се отнася до научната работа оценката е спаведлива и за научното израстване и за участието в разработка на различни теми. Смятам, че възможности те са значително по-големи от това което даваме. Наистина има активизиране от страна на младите асистенти. Недостатъчни са усилията

от моя страна. Сега за Г. Димитров искам да направя нещо по-широко. Ние сме доста обременени с доста странични неща, с обществена заетост, но не това е основната причина. И на младите асистенти им се трупат обществени задължения. Всичко това трябва да се има предвид когато се говори за научното израстване сравнено с другите катедри. Има много катедри където младите асистенти си гледат само научната работа. Както винаги пак трябва да завършим, ако не започваме, с проблема Митев. Определено трябва да се каже, че той влияе и нанашата учебна работа, свидетели сме когато разтреперени влизаме в час, това не маже да не се отрази, след като сме имали разговор или сме информирани че Митев има поредното си изложение до някаква инстанция. Това е обстановката, която на профсъюзно събрание също така получи оценка и беше казано, че трябва да се сложи точка. Митев каза, че повече няма да се занимава и веднага след това написа доклад до Ректора, възрази ~~ни~~ писменно. Какво в крайна сметка подбужда Митев. Партийната група се заздравява. Климата става все похубав, ако изключим Митев. Напоследък се получиха някои неща, всеки си има по-особени възгледи, един казал едно, друг друго, пред Митев казал едно, пред нас друго, това е за тяхна сметка. Става дума за някои от младите асистенти. Но крайно време е обстановката създадена от Митев да бъде разгледана и партийния комитет да вземе мерки по този въпрос. Дали ние трябва да правим ~~някакво~~ предложение до някого, пред партийното бюро или партийния комитет е отделен въпрос но това травматизира и трябва да се ликвидира, партийно наказание малко или голямо трябва да се наложи. Трябва да се потърси партийна отговорност за разлагане, за опити да се руши социално-психическия климат, за дребни хитрувания, които станаха много явни, с тези подписи, за тези документи. Това което е написано в доклада на Михов е много добре подредено и това са много съществени неща за партиен член да му се потърси отговорност. И Митев продължава да твърди че е прав, той не че не иска, а той не може да ~~ни~~ разбере.

От себе си по надалече не иска да види. Но не искам да се връщам отново към всички неща, да се разстройвам, поддържам написаното в доклада и приканвам др. Мургов да се разгледа този въпрос в партийния комитет. Разбихме нервите и спокойствието, не може да се работи така.

Попова - Едно допълнение. Бях на отчетно-изборната конференция на Районната организация на дружество "Г. Кирков". Митев взе отношение и обвини партийната организация, че го е обвинявала в печалбарство. Може да има такова отделно изказване, но не на Партийната организация. Такава постановка ангажирва

Михов - Изказването е мое, но то беше казано по повод на следните неща. Митев беше определен за доброволен отрядник. След дълги разговори вътрешно си направих сметка. Това момче ще го освободим, защо то ще ни отвори повече работа. И взехме решение, моя грешка, и го освободихме от поръчението да бъде доброволен отрядник. По повод на това казах, че той си определя своите ангажименти. Изнасянето на лекции е обществено необходимо, но те също така се плащат. В истински смисъл тя е обществена, но има и материална облага. Той определя сам своите ангажименти и доста от тях са платени. Аз го казах и поемем отговорност и сега го казвам пак.

М. Кузманова - Присъединявам се към положителната оценка за доклада. Мога да кажа че по отношение на учебната работа има още какво да се желае. По отношение на научната работа бих казала, че всички млади колеги сме поставени при еднакви и нормални условия на развитие . Поставиха се също така и проблемите. Що се отнася до социално-психическия климат не мисля да се впускам в разсъждения. Действително случая Митев не е от вчера, аз съм от скоро партиен член, но още преди бях изненадана от факта, че много от нашите проблеми които стояха за разрешаване се изнасят извън катедрата, не ра редки случаите, когато колеги от други катедри ме питаха

какво става във вашата катедра. Още повече бях огорчена и от факта, че нашият колега за съжаление започна да занимава и нашите семейства с вътрешно-катедрени проблеми. Прави опити за шантаж. Конкретно много ме изненада факта, че Митев не зная от какви подбуди е отишъл при съпруга ми и изнесъл всички неща. Какво ни шантажира е излишно да казвам. Партийната група трябва да излезе с предложение да се потърси най-строга партийна отговорност за всички тези действия. Действително се подронва афторитета на катедрата, което е за съжаление, не много положителен факт.

доц. Генов - Много е трудно да се изкажа и да не повторя онова, което се каза. Като катедра, като профгрупа и като партийна група почти се препокриваме. Но сега чухме доклада, който точно, смело и конкретно анализира въпросите и от строги партийни принципи поставя проблемите. Така, че ако трябва да се кажат две думи подкрепям оценките. Това означава, че съм съгласен и с изказванията. Последния въпрос с който всеки завършваше е не само неприятен, но е и обидно повече да се занимаваме с него. Всеки път се обещава и особено последният път - "спирам дотук, повече няма да се занимавам" и бях горчиво изненадан, когато се поднесе доклада дали това е вярно или не. Нещо което прелива чашата. Напълно споделям казаното в доклада, че това не означава че ние не може да не ~~коментираме~~ коментираме нашата дейност. Но не сме спокойни и си хвърляме силите другаде. Направил съм отчет за атестирането ми По този самоотчет мога да помисля още. Но ето така се завъртат нещата, че по принцип си казваме нещата и накрая си отиваме огорчени. Какво друго да направим. Отношение имаме, оценката ни е ясна, но не може да решаваме. Трябва да излезем с предложение пред Партийното бюро.

Иван Андреев - Подкрепям отчета и оценката, която беше дадена. На всички е известно, че освен знание, нашите дисциплини имат и идеологически функции и именно в това отношение извършено напоследък е немалко. И приносът на партийната група в това отношение е

категоричен. В катедрения съвет се обсъждат редица въпроси и всеки разбира, че когато се изкаже един или друг колега, той се изказва и като комунист. Затова в известни случаи по-специалното внимание на партийната група се е насочвало към тези неща, които имат негативно влияние. По такъв начин се проявява значението на партийната група. По отношение на учебната работа искам да посоча, че използването на технически средства не трябва да се превръщат в самоцел. Използват се различни начини за засилване творческото начало - чрез тестове, задачи, конспекти. Необходимо е всичко това по-често да се анализира и обобщава. И приносът на партийната група е ако има нещо неточно, невярно, неправилно да се намесва, да реагира. Подкрепям мнението на др. Дърева за използването на технически средства: рано е да се прави още оценка за тази моя дейност като методика. По научно-изселдователската работа се отчитат добри резултати, напра виха се сериозни критични бележки. Имам едно предложение: В началото на всяка учебна година всеки колега да заяви в какъв срок ще предложи за обсъждаве от катедрения колектив своя работа. Естествено това е пожелание и съобразно личния творчески план, но една такава предварителна яснота ще мобилизира всеки един от нас и ще се знае колко колеги за годината ще докладват. Това го казвам изхождайки и от моята работа , от моя опит тъй като често пъти увлечени в едни или други задачи не съумявам да изпълня планираните творчески задачи. В партийното бюро правихме оценки на изпълнението на поетите задължения от всеки комунист, направихме оценки и на работата на партийните групи и партийните групови отговорници. Партийното бюро дава добра оценка за работата на партийната група и партийния групов отговорник. Но веднага искам да изразя тревогата от действията на комуниста Митев. И на настоящата сбирка на партийната група ясно и съвсем точно комунистите изразиха своето мнение и оценка. Място за коментар няма. Фактите продължават и се натрупват, въпреки всички бележки отправени към Митев. Комуниста Митев знае много добре, че на мен ми са известни и някои други неща, нещо повече

отколкото знаят другите комунисти в групата. Нещата назряха и никой няма да ни позволи и прости, ако продължаваме да търпим тези неща. И комунистическата толерантност има своята мярка и граници - това е партиен устав. Миналата година комуниста Митев прие своята оценка, после се отказа. Времето тече и ние сме длъжни да направим анализ как той изпълнява препоръките дадени от партийната организация. Как да се постъпи е уставно ясно. Трябва да се излезе с предложение, за да се потърси отговорност на комуниста Митев.

Д. Митев - Трудно ми е да започна да се изказвам, защото ще се изказвам две минути и особено ми е трудно, защото съм изморен и се натрупаха върху ми колосално количество факти. Във връзка с доклада убедих, се че е безперспективно да се занимавам, че повече няма да ме интересува как доц. Димитров си взема занятията. А аз няма да престана да се защитавам пред необосновани обвинения. Нямам възможност в момента да взема отношение по всички тези неща, поне по две съображения: Би отнело твърде много време и бяха казани за околя час и половина много неща, половината бяха по моя адрес. Не съм в техническо състояние да ги запиша и осмисля. Голямо количество предизвикаха веднага реакция, но предпочитам да си помисля. Партията е демократична и ако заслужавам наказание - да бъда наказан, ако се прецени че мога да бъда полезен в друга работа и това е в състояние да прави катедрения колектив. Ако е възможно да ми бъде предоставен доклада, за да взема отношение писменно по него и протокола с изказванията. До моята защита ако ми бъдат предоставени, ще се изкажа, ако не бъде направено, няма какво повече да казвам.

Иван Андреев - Има само един въпрос към Митев - Ако може да изясни за какво упражнение му даваше информация колежката миналия вторник. Може би проявявам излишна мнителност, но искам да стане ясно на всички този случаи, който досега не беше известен на никого.

Д. Митев - Това е колежка, която дойде да каже, че упражнението в края на семестъра е взето. Аз бях обвинен от др. Дърева, че не съм си взел последното упражнение и нямах друг начин да докажа, че упражнението е взето. Искам още да добавя, че конфликта възникна поради различните аршини и вие искате да ги изтриете със заплахи Може извън Партията да остана, но пак няма да ме убедите. Знам принципите и като реши организацията може да изхвърли този който ги е нарушил. Но всеки може да си защитава становището. Моя груба грешка е, че нещо което съм казал устно не съм го пускал като документ С ВХОДЯЩ НОМЕР-

Н. Михов - За аршините - именно на Вас др. Митев най-много Ви се даде като асистент.

Попова - За аршините трябва да се разберем, има принципи, с които трябва да се мери. Митев спекулира.

Михов - Митев постави въпроса да му дадем частта от доклада, по принцип нямам против да му се даде. Още сега ще повторя тези неща.

Митев - Не е нужно да ги повтаряте. И Вие ми поставяте условия. Аз помолих нещо, като не ми ги дадете и аз няма да взема отношение.

доц. Мургов - На вашата сбирка дойдох по собствено желание и съображенията не са от характер свързан с това, което беше обект на последно обсъждане във вашите изказвания, а важното място което заема катедрата. Цялата учебна, научна и идейно възпитателна работа, която партийната група е вършила и работата, която тя контролира по своята същност е идеологическа работа. И научно-изследователската работа е идеологическа работа и идеологическата работа провеждана в масовите организации - тук е гръбнака на идеологическата работа. Дейността на този колектив под ръководството на партийната група е с една изключителна адресираност - задачите, които конгреса постави и задачите, които стоят пред нашия колектив. Значима част от нещата, които представляват интерес бяха дискутирани в добра насока и искам да споделя неща, които трябва да се

правят. Трябва да знаем какви са нашите ангажименти след едно събрание на партийната група. Основна дейност е учебната дейност. Идеологическите дисциплини се преподават по определена програма но колектива има какво да прави по усъвършенстване на учебно-възпитателната работа. И партийната група и профгрупата и катедреният колектив като цяло имат да решават задачи по подобряване на въпросите за учебно-изследователската работа. Вие работите с постановки, които непрекъснато се обогатяват и вниманието трябва да се насочи за тяхното издигането на студента до творец макар и в малки мащаби. Онова, което се извършва с рефератите трябва да се разширява. Сред нашите студенти имаме и с подчертан политически нюхт към идеологическите дисциплини, трябва да се насочват към определени изследвания които ще бъдат от полза и за трудовите колективи. И други форми могат да се използват, може и научно-популярни филми да се търсят. Редица още форми за усъвършенствуване и извеждане на учебния процес могат да бъдат предизвикани от партийната група. Втория въпрос, който беше разгледан е научно-изследователската работа. Оставам с впечатлението, че всеки преподавател сам си избира тематиката. Но партийната група и катедрения колектив може още по-добре да насочва тематиката. Всички общи катедри в една или друга степен имат решават въпроса на хранително-вкусовата промишленост. Хранително-вкусовата промишленост има своите социологически проблеми и в този смисъл и пред студентите като преподаватели и с нашите научни търсения може да даваме своя принос. В този аспект партийната група може да заслуш ва как вървят темите, защото е важно да се докладва по отделните въпроси, докато още се твори, изгражда дадена научна работа. Може да се разглеждат и методологически въпроси. Цялата катедра е твърде активно ангажирана в идеологическата работа. Моята оценка е, че всички, които участвуват са се отзовавали. Може би някои да се пренатоварени. Последното - тягостно е това състояние, в определен етап

съм в течение на този процес който се развива. Има партийни норми всички разбираме от партийно строителство и подход. Както е записано в Устава решаването на въпросите стават в първичната организация, онези които не могат да се решат отиват в по-горен форум. И по искане на партийната група партийното бюро трябва да се занимае, да го разгледа партийната организация. Подобно разглеждане досега е нямало.

Н. Михов - Партийната организация в този аспект не се е занимавала.

Мургов - Партийният групов отговорник е длъжен да занимае партийното бюро, то да внесе въпроса за решаване в първичната партийна организация и в Решенията на XII сонгрес е записано, че първичната партийна организация е онова място, където се решават всички въпроси по същество.

Михов - Благодаря за изказванията. Всички препоръки ще се имат предвид. Всеобщо е обяснението, че трябва да се постави въпроса пред партийното бюро и административното ръководство за решаването на този въпрос. Иначе като катедра може да се превърне в антигрупа.

По точка втора от дневния ред:

От името на партийното бюро партийния секретар направи предложение за групов отговорник на партийната група да бъде преизбран комуниста Н. Михов.

Предложението бе възприето с пълно болшинство. И за партиен групов отговорник бе избран Н. Михов.

Поради изчерпване на дневния ред годишната отчетно-изборна сбирка бе закрита в 15.45 ч.

ПРОТОКОЛЧИК:
/Ив.Андреев/

Партиен групов отговорник:
/Н. Михов/

192. Предложение на ПГ при катедрата по марксизъм за партийното ми положение и наказание „строго мъмрене с предупреждение“ 10.11.1981 г.

Моето изказване пред участниците в районната конференция бързо е стигнало до ушите на Борис Димитров и Дафина Дърева, които не присъстваха на конференцията на дружеството. Борис Димитров беше избран за председател на районния съвет на дружеството, но не си направи

труда да уважи конференцията с присъствието си. Шест дни след това мое изказване, на 11.11.1981 г. се състоя сбирка на партийната група на катедра „марксизъм - ленинизъм“ , на която бе прието предложение до партийното бюро на ППО да бъда наказан „с полагащото се за дейността ми наказание“. Какво точно да бъде то, не беше записано.

П Р Е Д Л О Ж Е Н И Е

от партийната група при катедра „марксизъм-ленинизъм“ ВИХВП до ПБ на 170 ППО, във връзка с поведението и партийното положение на Димитър Николов Митев

Другари, вече години наред с проявите си др. Д. Митев тормози колектива ни, отвлича вниманието от решаването на действителните ни проблеми, обективно демонстрира желание непрекъснато да се занимаваме с него. В какво по-конкретно се проявява с поведението си Д. Митев?

1.В членовете на партийната група Димитър Митев е затвърдил напълно убеждението, че негова съществена черта е да не приема другарска критика и да не бъде самокритичен. Ярък пример е факта, че той не си направи самопреценка и не изпълни препоръката, дадена му от партийното събрание при приемане на оценката му. Обективно отрича принципите на демократическия централизъм.

2. Същия има открито пренебрежително отношение към всичките си останали другари от партийната група. Групата и хората в нея той характеризира с обидни думи и обвинения в политическа незрялост.

3. Нарушава грубо принципите на социалистическото възпитание и колегиалната етика. Ангажира студенти и работещи в института със събиране на писмени документи за да докаже неспазване на работното време (или други слабости) у своите другари. За една от тези му прояви беше му наложено административно наказание.

4. За да получи шестмесечен творчески отпуск др. Митев заблуди катедрата, като представи неверен документ, което представлява консумиран опит за нарушение на разпоредбите за аспирантурата.

5. За да реализира целите си, същия прибягва до обработване на безпартийните, както и до намеса във вътрешно-семейните отношения на колегите си.

Отличителни похвати на Д. Митев са: непрекъснато писане на доклади с изопачени факти, манипулиране с факти, злепоставяне, преиначаване или пълен отказ от казани неща. При това при всички тези случаи той представя себе си като пазител на реда, законите, принципите, прикривайки се с партийна фразеология, с което консумира авторитета на партията.

Партийната група дълго време, търпеливо, с различни форми и средства се опита да въздейства на Д. Митев в положителна насока, но безполезно. Нещата се задълбочиха още повече. Препоръките на другарите му за него

се оказаха стимулатор за нови нездрави конфликти. Някои негови позитивни забележки, които при това са били вземани предвид в работата ни, той използва като средство за заблуждение – като средство да се представи за борец за истината, като параван, зад който прикрива същността си, на критикар. Внимателният поглед на фактите от миналото (по разговори, водени от самия Д. Митев), съпоставянето им с настоящето, показват, че Д. Митев е проявявал тези качества , в една или друга степен и преди идването си на работа във ВИХВП.

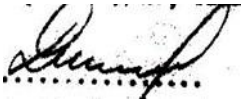
Партийната група е убедена, че средствата, с които разполага групата за положително въздействие върху Д. Митев са изчерпани, което се потвърди и на последната отчетно-изборна сбирка на партийната група. На същата сбирка всички партийни членове изразиха единодушно становището, че поведението на Д. Митев е нетърпимо повече, че проявите му са несъвместими със задълженията ни на идеологически работници, със пълното укрепване и поддържане на здрава творческа атмосфера в колектива ни. Като има предвид всички тези неща партийната група на годишната си отчетно изборна сбирка (10.XI.1981 г) единодушно реши да постави въпроса за поведението и партийното положение на Димитър Николов Митев на вниманието на партийното бюро. Считаме категорично, че на същия трябва да се наложи полагащото се за деянията му партийно наказание, като форма на възпитание.

Годишната отчетно-изборна сбирка на партийната група се проведе на 10.11.1981 г. Присъстваха другарите Б. Димитров, Д. Генов, Д. Дърева, Ив. Андреев, Д. Митев, Н. Михов, Тр. Попова, М. Кузманова, Ив. Семерджиев.
Отсъстващи нямаше. Представител на ВПК беше др. Мургов.

11.11.1981 г. Партиен групов отговорник:

Пловдив (гл. ас. Н. Михов)

Преписа извърших аз, Д. Митев. Помолих др. Н. Михов да подпише че преписа е верен с оригинала, но той отказа под предлог, че мрази тези работи.

18.XI. 1981 г.

Пловдив

193. Докладна записка от ПБ за партийното ми наказание“. Медицинска бележка за сърцето. Изказване на Иван Андреев по този повод.

(19.11.1981 г.) След предложението на партийната група от 11.11.1981 г. на 19.11.81 г. последва Докладна записка от партийното бюро до първичната партийна организация с предложение да бъда наказан със „строго мъмрене с

предупреждение за изключване“ – най-високото наказание преди изключването от партията.

Д О К Л А Д Н А З А П И С К А

от Партийното бюро на 170 ППО при ВИХВП – Пловдив

ОТНОСНО: Предложение за наказание на комуниста

Димитър Николов Митев

Другари,

в Партийното бюро на 170 ППО бе внесено предложение от партийната група при кат. Марксизъм-ленинизъм във връзка с поведението на комуниста Димитър Николов Митев, поведение, което обективно от няколко години води до затормозване работата на колектива, отвлича вниманието от решаването на действителните проблеми. Неговите деяния, излизащи от уставните задължения и норми на партиен живот могат да се сведат до следното:

1. Негова същностна черта е да не приема другарската критика и да не бъде самокритичен, не изпълни препоръките, дадени му от партийното събрание при приемане на оценка във връзка с подмяната на партийните документи.

2. Проявява открито пренебрежително отношение към останалите си другари от партийната група и живота в нея като ги характеризира с обидни думи и обвинения в политическа незрялост.

3. **Нарушава грубо принципите на социалистическото възпитание и колегиалната етика като ангажира преподаватели и студенти със събиране на писмени документи като доказателства за неспазване на учебното време.**

4. За да получи шестмесечен творчески отпуск представя неверен документ, който представлява консумиран опит за нарушение на разпоредбите за аспирантурата.

5. Има случай на обработка на комунисти и безпартийни, а също така и намеса във вътрешно-семейните отношения на колегите.

Комунистът Митев си служи непрекъснато с писане на доклади с изопачени факти, манипулиране с факти, злепоставяне, преиначаване или пълен отказ от казани неща като при всички случаи се представя като пазител на реда, законите, принципите, прикривайки се с партийна фразеология, което по същество бие по авторитета на партията. Някои негови позитивни бележки, които при това са били вземани предвид в работата на катедрата, той използва като средство, за да се представи като борец за истината, използва като параван, който прикрива същността му на критикар.

Като се има предвид, че постъпките и действията на комуниста Митев, цялостното негово поведение не веднъж са били повод на обсъждане на събрания, на сбирки на ПГ и на заседания на ПБ, ПБ отново се занима с този въпрос. Бяха проучени отново редица документи – протоколи от заседания на парт. група, заседания на ПБ, събрания на ППО и на профгрупата, оценката на комуниста Митев, беше взето предвид единодушното (без това на Митев) мнение и становище на членовете на парт. група при катедрата, за това, че проявите му са несъвместими със задълженията на идеологически работник,

несъвместими със задачата за пълното укрепване и поддържане на здрава, творческа атмосфера в колектива.

Установи се, че комунистът Митев не е изпълнил препоръката в оценката при подмяната на партийните документи, която беше приета от парт. организация, включително и от Митев, на събрание на ППО (протокол № 24/12.6.1980 г.), а именно: „В по-нататъшната си работа като комунист др. Митев трябва решително да преоцени своето отношение и роля в живота на ПГ и катедрата като лично съдейства за създаване на спокойна творческа обстановка, която да допринася за изпълнение на задачите, стоящи пред катедрения колектив“. Както е известно, по-късно Митев направи на събрание изявление, че не е съгласен с оценката, приема за сведение (протокол № 30/12.9.1980 г.), което не го освобождава естествено от нейния задължителен характер. Сега комунистът Митев изтъква, че по негово мнение психическия климат в катедрата е лош, но не по негова вина и той не счита, че трябва да изпълни препоръката, която не е успял да изпълни. По същество това представлява обективно отричане на принципите на демократическия централизъм и опит да се постави над партийната организация приела оценката и направила препоръката.

По същество всичките действия на Митев водят реално до сриване възможността за създаване на здрава критична и самокритична атмосфера за критика и самокритика на основата на парт. принципи, взаимното доверие и уважение. Доказателство за това, че климата в парт. група не отговаря на партийните изисквания Митев не представи, а се задоволи с обяснението, че по-късно ще ги представи в писмена форма. На комуниста Митев е наложено наказание „строго мъмрене“ от Ректора по повод на неговите неправилни виждания относно трудовата дисциплина в катедрата и че си е позволил да събира подписи от студенти, с което да доказва своята теза за необходимост от „спазване графика на учебния процес“. Към протокола от отчетно-изборната сбирка на ПГ при кат. Марксизъм-ленинизъм са представени копия от неверен документ, който Митев представя, за да получи шестмесечен отпуск и документ, който разкрива неправомерността от ползване на такъв отпуск.

На заседанието на парт. бюро вместо да даде съществен принос за нормализиране на атмосферата в катедрата и да прояви във висша степен чувство за самокритичност, комунистът Митев отново направи опит да се плъзне по външната страна, по формални и процедурни въпроси, които нямат и не могат да имат отражение за изясняване на нещата. Изнесените и отново анализирани постъпки и действия на Митев не са нещо ново, в този смисъл последното им развитие е едно по-нататъшно задълбочаване на всички негативни страни от поведението на Митев, което не е нещо ново и за самия него и не може да се приеме за основателен опита му да наложи на ПБ да протака разглеждането на неговото поведение и да чака някакви негови писмени доказателства и изложения. ПБ на ППО преценява, че действително обстановката в резултат на горепосочените действия и постъпки на комуниста Митев е повече нетърпима и няма повече основания да се предполага, че може да настъпи положителен обрат в поведението на комуниста Митев.

Със своето поведение комунистът Митев е нарушил чл. 2, б. „А“ за спазване на организационното единство, б. „Г“ – за развитието на социалистическите обществени отношения и утвърждаване на

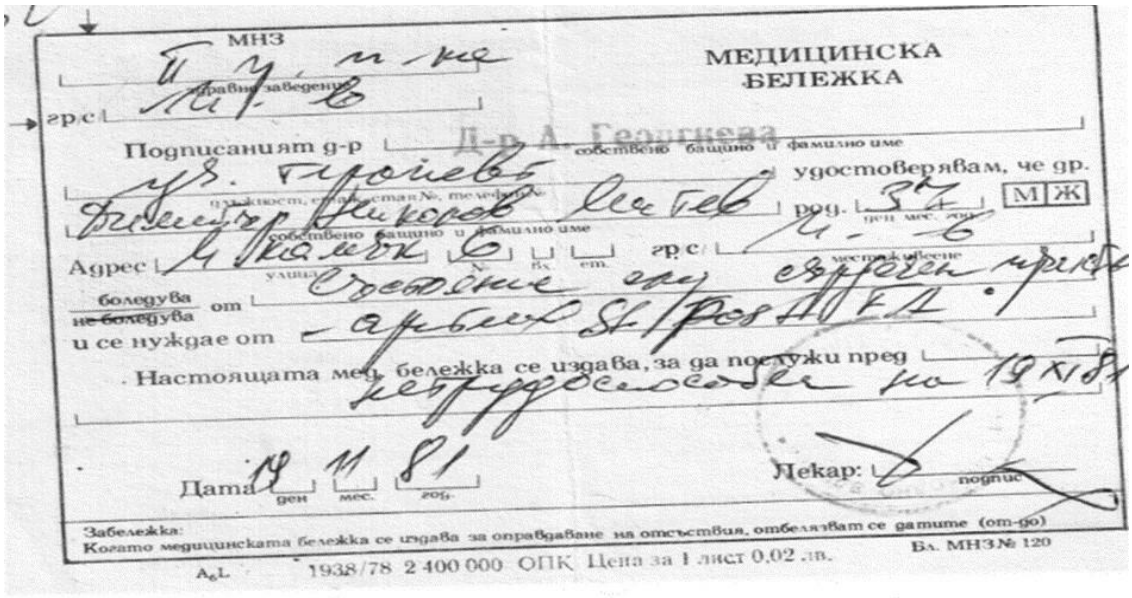
социалистическия начин на живот, б. “Ж“ – да съдейства за критиката и самокритиката и б. „И“– спазване на строга парт. и държавна дисциплина и социалистическа законност, да бъде честен и правдив пред партията от Устава на БКП като по негова вина е нарушил силно социално-психическия климат в партийната група и катедрата и не е изпълнил дадената му препоръка в оценката.

На основание на чл. 9 от Устава на БКП ПБ предлага на парт. събрание комунистът Димитър Николов Митев да бъде наказан със „СТРОГО МЪМРЕНЕ С ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ“.

ПЛОВДИВ
19.11. 1981 г.

Сърдечният пристъп и реакцията на събранието.

Седмица след предложението на ПГ да бъда наказан въз основа на докладната записка от ПБ ППО ми наложи наказание строго мъмрене с предупреждение за изключване. Няма да забравя никога това събрание. Предния ден бях получил за първи път остър тахикардичен пристъп, който бе регистриран от участъковата ми лекарка и съответно документиран с болничен лист. Преди да започнат разискванията относно предложението на ПБ за наказанието ми, аз помолих да бъде отложено това събрание за друг ден и представих медицинския документ.

МНЗ
МЕДИЦИНСКА БЕЛЕЖКА
Подписаният д-р Д-р А. Георгиева
удостоверявам, че гр.
Адрес
Настоящата мед. бележка се издава, за да послужи пред
Дата 19 11 81
Лекар:
Забележка:
Когато медицинската бележка се издава за оправдаване на отсъствия, отбелязват се датите (от-до)
1938/78 2 400 000 ОПК Цена за 1 лист 0,02 лв. Бл. МНЗ № 120

Тогава думата взе моя колега Иван Андреев – полит-икономист, с който работехме в един кабинет и в момента партиен секретар на ППО и каза, че в Италия по процедурни причини италианския парламент отлага с години разглеждането на някой проблем. „ Другаря Митев иска да ни разиграва по същия начин“ – заключи Андреев и събранието гласува против отлагане на разглеждането на докладната записка . Това негово изказване не бе отразено в протокола за събранието.

194. Посещение при заместник-председателя на Народното събрание Дража Вълчева

Няколко години след това посетих Дража Вълчева в народното събрание, където тя беше избрана за заместник –председател на същото. Тогава на казаното от мен, че във ВИХВП действа триумвират – Дърева, Димитров и ректора, тя отговори, че съответният ректор е винаги само временен член на триумвирата, а постоянни членове са Дърева и Димитров.

Доста пъти се връщах към тази нейна констатация и ми ставаше тъжно за партията, в която безобразията са известни, но партийните ръководители избягват да си създават главоболия и да се намесят за тяхното преодоляване. Дражa Вълчева тогава ми каза още, че Дърева е искала чрез съпруга си да доказва, че знае политическата икономия.

195. Конференция на полит-икономистите в края на 1981 г. Успях да се включа с доклад „Характерът на труда при социализма и стопанският механизъм“

ХАРАКТЕРЪТ НА ТРУДА ПРИ СОЦИАЛИЗМА И ИКОНОМИЧЕСКИЯ МЕХАНИЗЪМ

(Гл. ас. Д. Митев)

Икономическата политика на Българската комунистическа партия в съответствие с изискванията на основния икономически закон на социализма е ориентирана към постоянно и с високи темпове нарастване на жизненото равнище на трудещите се. На настоящия етап няма друг път за постигане на тази цел, освен пътя на всестранната интензификация на общественото производство и изобщо на всяка трудова дейност. От своя страна интензификацията на икономическото ни развитие не може да бъде успешно осъществена ако не се прилага икономическия подход и неговия механизъм.

Както подчертава другаря Т. Живков „нашата икономическа политика може успешно да се реализира, ако последователно и повсеместно се внедрява новия икономически подход. Въпрос на въпросите сега е всички съставни елементи на новия икономически подход и неговия механизъм да се приложат комплексно във всяка стопанска организация, във всяка бригада, във всяка социална дейност“. Очевидно за да може икономическият подход и икономическия механизъм да доведат до желаните резултати, необходимо е те по своето съдържание да отговарят на обективните условия в които се развива нашата икономика. Едно от тези обективни условия е характерът на труда.

Обикновено в литературата когато става въпрос за характера на труда при социализма се пише, че той е освободен от експлоатация, за него е типично наличието на другарството, сътрудничеството и взаимната помощ, подчертава се, че трудът е въпрос на „чест, достойнство и героизъм“. Има

1. Т. Живков, отчет на ЦК на БКП пред XII конгрес и предстоящите задачи на партията. Партиздат, С. 1981, с. 42

основание да се твърди, че подобен подход е едностранчив, защото тези характеристики отразяват само влиянието на господството на

социалистическата собственост , която наистина се явява обективна основа за проявяването на споменатите черти на труда.

Характерът на труда обаче зависи и от неговото природно-техническо съдържание, а то от своя страна е детерминирано на всеки един етап от равнището, което са достигнали производителните сили в своето развитие. Понастоящем производителните сили са на такава степен на развитие, която обуславя наличието на много елементи в съдържанието на трудовия процес (еднообразни рутинни операции, вредни за здравето на човека условия, голяма продължителност на работния ден и т.н.), превръщащи труда в бреме на този, който го извършва. Това състояние е намерило теоретичен израз в схващането, че трудът при социализма продължава да е „средство за живот“, че той още не се е превърнал в „първа жизнена необходимост“ на здравия човешки организъм. Трудът следователно не е цел на носителя на работната сила, а средство за постигане на негова цел – придобиване на необходимите средства за живот.

С други думи налице е едно противоречиво влияние на социалистическата собственост от една страна и на равнището на производителните сили от друга върху характера на труда. А като се вземе предвид и недостатъчната зрелост на обществената собственост и на социалистическите производствени отношения въобще в етапа на изграждане на развитото социалистическо общество се вижда, че това е едно допълнително условие за наличието на споменатия характер на труда. Ще бъде погрешно, ако характера на труда при социализма бъде разглеждан единствено във връзка със съзнанието на трудещите се, без да се има предвид обективната обусловеност на това съзнание от природнотехническото и общественото битие на трудовия процес.

Същевременно ще бъде погрешно и ако се пренебрегне новото, което внасят социалистическите производствени отношения и трудът бъде разглеждан при капитализма и социализма като тъждествен по своя характер. Характерът на труда е обективна основа за възникването на редица явления в трудовия процес, които не се вместват в рамките на другарството, сътрудничеството и взаимопомощта , а още по-малко свидетелстват, че в някои случаи трудът е „въпрос на чест, достойнство и героизъм“.

Синтезиран израз на подобни явления представлява казаното от др. Т. Живков на Юлския пленум на ЦК на БКП през 1976 г. , че „във всички социални среди има хора, които търсят „на баницата мекото и на работата лекото“. И не само го търсят, но и го намират, ОПИТВАТ СЕ НЕ БЕЗУСПЕШНО ДА ЖИВЕЯТ ЗА СМЕТКА НА ОБЩЕСТВОТО (курсивът мой – Д. М.). Такива хора са необичайно пробивни, а тяхната броня трудно се пробива. Нека не подценяваме силата на „нечестивия дух“ , на готованщината и използвачеството [1].

По същество същата констатация се съдържа и в становището на доктора на философските науки Васил Енчев, който пише: „Социализмът ликвидира социално – класовата основа на експлоатацията на човек от човек, но се оказва, че ЕЛЕМЕНТИ НА КОСВЕНА ЕКСПЛОАТАЦИЯ

ОСТАВАТ И СЛЕД ОБОБЩЕСТВЯВАНЕ НА СРЕДСТВАТА ЗА ПРОИЗВОДСТВО“
(курсивът мой – Д. М.)[2]. Обективна основа за съществуването на тези прояви на социален паразитизъм, които абсолютно противоречат на принципите на социалистическото общество, представлява описаният характер на труда. Възниква въпросът за връзката между характера на труда при социализма и задачата за интензификацията на икономическото развитие.

1. Т. Живков, За партийното строителство, Партиздат, София, 1978 г. , т. 3, стр. 577
2. Вичев – „Икономическият подход и възпитанието“, в-к Работническо дело, 26.X. 1979 г., стр. 3

Отговорът може да бъде само един – характерът на труда е обективен фактор, който може да има отрицателно значение за интензификацията и повишаването на ефективността на икономиката. С някои от последиците си той е обективно препятствие, което обществото трябва да преодолява при своето развитие. Доколкото икономическият механизъм се явява като цялостна система на въздействие с икономически средства върху обществено-икономическото развитие, той трябва непременно да бъде съобразен с описания характер на труда.

Преди всичко характерът на труда е обективна предпоставка за пораждане на стремеж за получаване на материални и духовни блага, служещи за задоволяване на съответни потребности на индивида, без да се вложи съответното количество труд от негова страна, поражда стремеж в пооткрита или по-прикрита форма да се заобикаля всеобщността и задължителността на труда в социалистическото общество. Когато е налице такъв стремеж и същият намери конкретна форма за проявление, по същество се стига до нарушаване на принципа всеки да се труди според способностите си. Очевидно е ощетяването на обществения интерес в такива случаи.

Като се имат предвид потребностите на трудещия се, може да се направи извода, че когато при организацията на работната заплата се спазват изискванията на закона за разпределение според труда, стремежът да се заобиколи изискването за съответното възнаграждение труд да бъде сведен само до потенциален стремеж. Следователно принципа на заработване на заплатата , който е изключително съществен елемент на новия икономически механизъм в нашата страна, по същество е предназначен да парира отрицателно влияние на характера на труда.

Тук обаче е необходимо да се посочи, че на настоящия етап не винаги са налице необходимите обективни критерии и показатели за измерване на трудовия принос на отделния трудещ се. Това важи особено за онези трудови дейности, при които трудовият процес не завършва с някакъв веществен израз, не „застива“ във формата на осезаем продукт. Почти всички трудови дейности извън сферата на материалното производство, както и много административно-управленчески и спомагателни дейности в материалното производство спадат към тази категория. Като се има предвид динамиката на заетостта на работната сила в сферата на материалното производство и извън него и очертаващата се тенденция за

развитие в тази насока може да се очертае значението и мащаба на гореспоменатия проблем.

Липсата на надежден обективен инструментариум за регистриране на трудовото участие на всеки член на трудовия колектив по същество в много случаи води до отклоняване на организацията на работната заплата от изискванията на закона за разпределение според труда, което при описания характер на труда води до отрицателни последици или поне създава предпоставки за възникването на такива. Получава се така, че в редица случаи работната заплата е в зависимост от заеманата длъжност, а не в зависимост от конкретния трудов принос. (например всички главни асистенти са с основа заплата 250 лева) За да бъде заета дадена длъжност се предполагат определени качества, предполага се определено участие в трудовия процес в миналото и се предвижда какъв трябва да бъде трудът, който трябва да се влага от заемащия длъжността.

Но тези предположения или предвиждания могат да съответстват на действително положение, а може и да не съответстват както в положителна, така и в отрицателна насока. Именно реалното е трудно постижимо без надежден обективен инструментариум за който стана въпрос по-горе.

От казаното до тук следва, че замислите, преследвани с икономическия подход и неговия икономически механизъм, при равни други условия ще бъдат реализирани винаги в по-малка степен от обективно възможната до тогава, до когато мярката на труда не бъде поставена на строго научна обективна основа.

Без такава основа не е възможно са се съизмерват и поставят в определена пропорционалност труда и потреблението, а това винаги ще създава възможност за проявление на отрицателните последици от характера на труда. Без такава основа по принцип не е възможно икономическият механизъм да даде очакваните от неговото приложение резултати. В заключение следва да бъде посочен още един проблем. На Дванадесетия конгрес на БКП бе посочено, че „следва да се повишават ролята и мястото на ПЕЧАЛБАТА КАТО ЕДИН ОТ НАЙ-ВАЖНИТЕ ИКОНОМИЧЕСКИ
ЛОСТОВЕ“ И ЧЕ „Печалбата, получавана не в резултат на спекулации, а като реален израз на подобрена стопанска дейност, трябва да се превърне в основен критерий за работата на всеки трудов колектив, на всяка бригада, за оценка на техните насрещни планове“ [1]/

Във връзка с характера на труда при социализма тук се налагат следните разсъждения:

- за да се елиминира отрицателното въздействие на труда като „средство за живот“ е необходимо при развитието на икономиката да се изменят в положителна насока, при които се влага труда (например да се намали шума, запрашеността и други неблагоприятни за човешкото здраве фактори, които действат отблъскващо);
- за да бъдат отстранени определени негативни страни на трудовия процес е необходим разход на понякога значителни средства, чиято възвращаемост изисква продължителен период от време. Тъй като и тази дейност трябва да бъде финансирана предимно от конкретните

икономически звена, съществува опасност те да се насочат към постигането на по-добри икономически резултати, изразени чрез печалбата, за сметка на икономия на разходи, които биха довели в някаква степен до изменение на условията, в които се полага трудът; съобразен със спецификата на тези разходи и на получавания от тях икономически и социален ефект, който не винаги може да бъде изразен стойностно.

Що се отнася до съществуването на такава опасност, достатъчно е да бъде припомнено казаното от др. Т. Живков в Докладната му записка до пленума на ЦК на БКП от 14 ноември 1980 г. а именно: „Практика стана да се утвърждават проекти за ново строителство, за реконструкция и модернизация без да се гарантират необходимите санитарни и хигиенни норми и изискванията за безопасен труд. …..Има не малко случаи, когато се правят икономии за сметка на здравето на хората“.

В заключение: очевидно ако се стигне до абсолютизиране на печалбата като критерий за ефективността от работата на съответното звено ще бъде неправилно, тъй като ще се стигне до отрицателен ефект по други направления, каквото е например изменението на характера на труда.

(Съдържанието на цитираното изказване до голяма степен бе предизвикано от нещата, които наблюдавах в катедрата по марксизъм ленинизъм).

196. За делото на 17.XI. 1981г. ректорът на ВИХВП представи следната писмена защита /гр. дело 5451/1091/ :

Другарю Съдия,

Молим да уважите молбата ни със всичките законни последици. Съображението ни да искаме това се свежда до следното:

I. При продажбата на въпросния апартамент не са спазени изискванията на чл. 111 от НДИ и писмените указания на МНП:

1. Съгласно писмо № ПР-90-00-09/12.06.80 год. на МНП „Прогнозиране и планиране“ до Ректора на ВИХВП гр. Пловдив се дават към нас указания относно продажбата на ведомствените жилища – цитирам: „Министерството на народната просвета /МНП/ по принцип дава съгласието си АДМИНИСТРАТИВНОТО, ПАРТИЙНОТО И СЪЮЗНА РЪКОВОДСТВО ПРИ ВАШЕТО УЧЕБНО ЗАВЕДЕНИЕ /Дирекция Народна просвета/ ДА
ПРЕЦЕНЯВА, НА КОЙ ОТ ПРЕПОДАВАТЕЛИТЕ ИЛИ СЛУЖИТЕЛИТЕ, ПОДАЛИ МОЛБА ЗА ПОКУПКА НА ЖИЛИЩЕ, да се даде право ДА ЗАКУПИ ОБИТАВАНО от него жилище…НА ОСНОВАНИЕ НА ТОВА НАШЕ ПРАВО ДАВАЙТЕ СЪГЛАСИЕ НА ЖЕЛАЕЩИТЕ ДА ЗАКУПЯТ ОБИТАВАНИТЕ ОТ ТЯХ ЖИЛИЩА……“

В нашия случай, /видно от представените документи по извършената продажба от СД "ИСС“ гр. Пловдив НЕ СА СПАЗЕНИ ТЕЗИ ИЗИСКВАНИЯ.

А. Никъде от предоставените документи не е видно ответника Димитър Митев ДА Е ПОДАВАЛ МОЛБА ДО РС /РЕКТОРСКИ СЪВЕТ/ с която да иска да му се разреши да закупи апартамента в който живее. / Напротив, подал е такава направо до СД „ИСС“ и последното веднага му е продал апартамента/. Затова и не му е дадено съгласие от нас за закупуване. ВАЛИДНА ЛИ Е ТОГАВА ЕДНА ТАКАВА ПРОДАЖБА?

Б. От представените документи не е видно, че РС е преценило, че именно на него е съгласно да продаде въпросния апартамент, а това се изисква изрично от чл. 111, ал. 4 от Наредбата за държавните имоти. /НДИ/ „Продажбата на ведомствени жилища, включително на жилища, които са предадени за стопанисване на общинските /районните/ народни съвети, се извършва ПО ПРЕДЛОЖЕНИЕ НА СЪОТВЕТНОТО МИНИСТЕРСТВО ИЛИ ДРУГО ВЕДОМСТВО, КОЕТО ПОСОЧВА И КУПУВАЧА.“

Кое ведомство е посочило купувача и кое е предложило да се извърши продажба?

2. С представеното писмо № XIV-660 м/7.X.81 год. на Министъра на Народната просвета отново се допускат грешки:

А. Молба за одобряване на извършената продажба се подава след като има заведено дело.

Б. Молбата се подава не до ведомството /което в момента оспорва извършената продажба/ а направо до МНП. КАКВО Е ТОВА, АКО НЕ ЯВНО ЗАБЛУЖДАВАНЕ И ПРОТИВОПРАВНО УЗАКОНЯВАНЕ?

В. МНП не е сезирано нито, че в момента има заведено дело, нита каква продажба се одобрява. КАКВО Е ТОВА? Би следвало МНП или да поиска мнението на ВИХВП, или да изпрати наредбата при …..от да я уважи. В
ПРОТИВЕН СЛУЧАЙ ПИСМО № ВР-90-00-09 НЯМА НИКАКВА СТОЙНОСТ.

3. С протокол № 14/23.02.78 г. РС решава /обърнете внимание/ …“ „ да предостави временно във ведомствени жилища следните служители:

1.не се чете

2. не се чете

- ст. ас. Димитър Митева – в апартамент № 19 плюс хол и спалня от апартамент № 18 и изба 23.

Същите се настаняват временно"…14.06.78 год., в която е писано следното: „На основание решение на РС, протокол 14/23.02. 78 год. пренастаняваме временно във ведомствени жилища следните служители:

1. Не се чете,

2. Проф. Иван Ц. Иванов в апартамент № 18….

3 ст. ас. Димитър Митев в апартамент № 19. Същите се настаняват временно.

Следователно не е изпълнено решението по протокол № 14, а е даден само апартамент № 19 без добавките от апартамент 18.

По-късно ответника /10.04.1981 год./ по неизвестни нам пътища извършва преустройства и взема една стая от апр. 18 /протокола № 14 му дава право на две стаи/ НЕЗАКОННО, като същото преустройство узаконява/. По този начин се осакатява апр. 18./

Отново своеволия. Отново нарушения на нормативни актове.

II. Ответниците РНС „В. Коларов“ Пловдив и Димитър Митев са извършили покупко-продажба без да спазят основните изисквания за това:

1. С писмо № 5204/14.XII.80 год. ВИХВП иска от СД „Изграждане на селищната система „ИСС/ гр. Пловдив на основание писмо /обърнете внимание върху това/ № ПР-90-00-09 на МНП да му бъде направена оценка:…на апартаментите, в които са настанени гл. ас. Данчо Асенов Дамянов/ апр. № 8/ и гл. ас. Димитър Николов Митев /апр. 19/ ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ – апр. 19. Приложено : Заповед за настаняване „1731/14.06.78 год.“

Ответника по тази заповед е настанен само в апр. 19. Вместо да направи оценка /така, както е поискана от нас/ и ни я върне или откаже такава, то СД „ИСС“ гр. Пловдив с интервенцията на ответника Д. Митев – чрез РНС „В. Коларов“ му продават апр. 18, обърнете внимание върху това/ . СЛЕДОВАТЕЛНО, ТОЙ СЕГА Е СОБСТВЕНИК НА АПР. 18/ДЯЛОВЕ, и апр. 19. И ЧАСТ ОТ ЗАГРАБЕНИЯ ОТ НЕГО АПР. 18/.

ВЪЗНИКВА ВЪПРОСА, МОЖЕ ЛИ ДА СЕ ПРОДАВА ПЪРВО АПАРТАМЕНТ, КОЙТО Е ВЕДОМСТВЕН БЕЗ ЗНАНИЕТО НА ВЕДОМСТВОТО? Това се подчертава от представените документи за делото.

По време на съдебното заседание на 17. X I 1981 г. съдия Мариана Костова назначи вещо лице и отложи делото за 8.II. 1982 г.

197. ПИСМЕНА ЗАЩИТА от Димитър и Алена Митеви, ответници по гр. дело 5451/1981г.

Паралелно с опитите да постигна отмяна на заповедта за административното ми наказание се налагаше да предприема необходимите стъпки и по делото за жилището. По него от името на съпругата ми и от мое име на 20.11. 1981 г. представих следната писмена защита.

ПИСМЕНА ЗАЩИТА
от Димитър и Алена Митеви
ответници по гр. дело 5451/1981 год.
на РС – Пловдив, VIII гр. състав
насрочено за 17.11.1981 г.

Другари СЪДИИ,

Относно исковата молба на Висшия институт по хранително-вкусова промишленост (ВИХВП) молим да се съобразите със следното:

I. Покупката на жилището е извършена съгласно установения ред , спазени са всички изисквания и указания.

1. По повод писмо (№ ПР-90-00-09 от 13.06.1980 г.) на Министерството на народната просвета (МНП), е подадена молба до Районен народен съвет „В. Коларов“ (РНС) за закупуване на обитаваното от нас и от трите ни деца жилище. ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: молбата е подадена до РНС, а този ред не е измислен от нас.

2. Като цитира споменатото писмо на МНП – разрешаващо му да ДАВА СЪГЛАСИЕ, ВЪВ ВРЪЗКА С ОФОРМЯНЕ НА ПРОДАЖБАТА, чрез свое писмо № 5204 от 14.02.1980 год. с приложена (ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: приложена) към него заповед за настаняване 1731 от 14.06.78 год. ВИХВП е поискал от Стопанска дирекция „Изграждане на селищните системи“ към ОНС да направи оценка на ЖИЛИЩЕТО В КОЕТО ЖИВЕЕМ.

Обърнете внимание върху това: ЗА ОФОРМЯНЕ НА ПРЕДСТОЯЩАТА ПРОДАЖБА ВИХВП ИСКА ОЦЕНКА СЪОБРАЗНО ПРИЛОЖЕНАТА ЗАПОВЕД ЗА НАСТАНЯВАНЕ. Ето защо, точно по този повод СД „ИСС“ изисква да се приложи и е приложено копие от писмото на МНП, доказващо, че е разрешено на института да дава съгласие относно продажбата на жилища, ведомствени на министерството

4. Във връзка със заведеното срещу нас дело оспорващо покупката, ние се обърнахме с правото на потърпевша страна към висшестоящата инстанция –
Министерството на народната просвета. КЪМ МОЛБАТА НИ ДО МИНИСТЪРА Е ПРИЛОЖЕНА ПЪЛНА ПРЕПИСКА ПО ДЕЛОТО.

Обърнете внимание: На базата на пълна преписка по делото, с писмо № XIV-660 М) от 7.X.1981 год. МИНИСТЪРЪТ НА НАРОДНАТА ПРОСВЕТА ДАВА СЪГЛАСИЕ И ОДОБРЯВА ИЗВЪРШЕНАТА ПРОДАЖБА.

Всичко посочено до тук доказва следното:

А. Покупката е извършена при абсолютно спазване от наша страна на установения ред.

Б. Спазени са указанията на МНП – нещо повече: продажбата е одобрена изрично от Министъра и то не случайно, а по повод на исковата молба подадена незаконно и неоснователно срещу нас.

В. От наша страна няма каквото и да било заблуждение, а още по-малко „явно заблуждаване“ – както твърди ищеца.

Г. Няма противоправно узаконяване, няма и незаконно преустройство на апартамента.

II. Авторът на исковата молба, водейки делото извършва и следното: НАЛИЦЕ Е СИСТЕМАТИЗИРАНЕ НА ЛЪЖИ, ФАЛШИФИЦИРАНЕ НА ФАКТИ, пренебрегване на ДОКУМЕНТИ И ОПИТ ЗА ФАЛШИФИЦИРАНЕ НА ТЕЗИ ДОКУМЕНТИ.

Молим да се обърне внимание на следното:

С ГОРНИТЕ ДЕЙСТВИЯ – ПРОТИВОРЕЧАЩИ НА СТАНОВИЩЕТО НА МИНИСТЪРА, ПРОТИВОРЕЧАЩИ НА КОМПЕТЕНТНОСТТА НА РНС
ПРОТИВОРЕЧАЩИ НА КОМПЕТЕНТНОСТТА НА СД “ИСС“ И НАЙ-ГЛАВНОТО: С ЯВНА ОМРАЗА СРЕЩУ ЕДИН ПОЗВОЛИЛ СИ ДА КРИТИКУВА ОПРЕДЕЛЕНИ НЕДОСТАТЪЦИ ПОДЧИНЕН

ПРЕПОДАВАТЕЛ В ИДЕОЛОГИЧЕСКА КАТЕДРА, СРЕЩУ ЧОВЕК С АКТИВНА ОБЩЕСТВЕНА ДЕЙНОСТ В ОК НА БКП, В ДРУЖЕСТВО „Г. КИРКОВ“, В ОС НА БПС И ОК НА ДКМС КАТО ПРОПАГАНДИСТ И МЕТОДИСТ,

АБСОЛЮТНО НЕЗАКОННО СЕ ВОДИ ТРАВМАТИЗИРАЩО МОРАЛНО И ПСИХИЧЕСКИ НЕЧОВЕШКО, БЕЗНРАВСТВЕНО ДЕЛО, ДЕЛО НЕСЪВМЕСТИМО СЪС СОЦИАЛИСТИЧЕСКИЯ МОРАЛ – ВЛОШАВАЩО НАШЕТО ЗДРАВЕ И ТРУДОСПОСОБНОСТ.

2. Във връзка с подадената до РНС наша молба за покупка сега се прави ПОТРЕСАВАЩО ПРИЗНАНИЕ (т.I-1-Б от писмената защита на ищеца) , че писмо № 5804 от 14.02.1980 год. иска оценка на жилището ни с намерение същото да бъде продадено изобщо на когото и да било – но не и на нас.

Поради същите „хуманни“ чувства, на настоящия етап – след изричното одобряване на договора от другаря Министър, изразяващо отношението му към воденото дело се задава въпроса (ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ) „Кое ведомство е посочило купувача и кое е предложило да се извърши продажбата.

3. По-нататък (т.т. I-2-А, Б, В от писмената защита на ищеца) нас ни учат че е грешка да подаваме молба до министъра, трябвало да се молим само на ищеца; мъчат се да ни внушат, че след като има заведено дело висшестоящата инстанция няма право да се произнася по него; накрая се тръсва ГРУБАТА ЛЪЖА, че МНП не е сезирано за заведеното дело и не било сезирано и каква продажба се одобрява.

Молим да се има предвид следното:

4. В т. I – 3 от писмената защита на ищеца е налице осмеляване с многоточие неразбираемо да се цитира някакъв документ – вероятно заповед, .
по следния начин:

…….14.06.78 год. в която е написано следното:

„На основание решение на РС, протокол 14/23, 02.78 год. пренастаняваме временно във ведомствени жилища следните № 18…..3. ст. асистент Димитър Митев в апартамент № 19. Същите са настанени временно“.

Молим да се обърне внимание на следното: даденият текст представлява фалшификация на зап. 1731/14.06.1978 год. която не случайно не е приложена към делото – по-точно липсва от преписката.

ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ:

А. Отначало не се отбелязва номерът на документа и това, че е заповед, а накрая, преди последното изречение се изпуска текста: „----(IV етаж западно (плюс спалня, баня и антре от апартамент № 18 (IV етаж източно) и изба № 23“.

Б. За да няма съмнение относно намерението на фалшификацията, след това се заявява следното: „….а е даден само апартамент № 19 без добавките от апартамент 18“.

В. В следващия по-нататък текст са лъжите около преустройството и узаконяването му, на базата на които безсрамно се обобщава: „отново своеволия, отново нарушения на нормативни актове“.

ВЪВ ВРЪЗКА С ГОРНИТЕ ДЕЯНИЯ, МОЛИМ ДА СЕ ПОТЪРСИ ОТГОВОРНОСТ за конструирането на обвинение в „заграбване“ към нас като ответници, което по своята същност е преднамерена обида и клевета – на базата на укриване и фалшифициране на документи.

5. Ищецът изтъква своите накърнени „интереси“ както следва „А. Може да не сме доволни от направената оценка,“

„Б. Отнета ни е правната възможност да реагираме по извършената продажба“.

И ТОЛКОЗ!!!!!

Сякаш ръководството на института е заинтересовано от размера на оценката, сякаш тя подлежи на ревизия защото някой има желание да ни защитава или да изплати жилището вместо нас! Колкото до правната му възможност да реагира, настоящото дело показва и доказва, че такава съществува, но се реагира ГРОЗНО и МРЪСНО.

Възниква въпросът: КАКВА Е КРАЙНАТА ЦЕЛ НА ИСКОВАТА МОЛБА И НА ВОДЕНОТО ДЕЛО?

Във връзка с това ние заявяваме, че крайната цел е репресията спрямо нас.

Следващият въпрос е: КОЕ ОБУСЛАВЯ ПРОВЕЖДАНЕТО НА ПОДОБНА РЕПРЕСИЯ?

Във връзка с това ние заявяваме следното: ОБУСЛАВЯ Я ДЕСПОТИЗМА, ЛИПСАТА НА МОРАЛНИ ЗАДРЪЖКИ, ЛИПСАТА НА ЗАДРЪЖКИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ЛЪЖА И ИЗМАМА. ОБУСЛАВЯ Е НЕПРИЗНАВАНЕТО НА СОЦИАЛИСТИЧЕСКИЯ МОРАЛ, НЕПРИЗНАВАНЕТО НА КАКВАТО И ДА БИЛО ДЕМОКРАЦИЯ, А ОЩЕ ПО-МАЛКО НА ПАРТИЙНИТЕ ПРИНЦИПИ И НОРМИ.

20.11.1981 год.

С уважение: Димитър Митев, Алена Митева

<u>198.</u> По повод на извършваната проверка по линия на СВО от неговия представител Стоян Христов се наложи да пусна следния доклад до ректора Танчев. 27. X. 1981 г.

До другаря Ректор на

Висшия институт по хранително-вкусова промишленост- Пловдив

Д О К Л А Д

от Димитър Николов Митев, главен асистент по политикономия

катедра „марксизъм ленинизъм“

Уважаеми другарю Ректор,

Във връзка с подадената от мен жалба до другаря Председател на Съвета за висше образование – София по повод подписаната от Вас заповед, с която се наказвам със „строго мъмрене“ и по повод писмо на МНП № ПК 15-08-20 от 22.X.1981 г. , копие от което ми бе изпратено, съм длъжен в интерес на истината да заявя следното:

През м. юни (ако не се лъжа на 9 юни) Вие ме извикахте на разговор при себе си. На този разговор присъстваха още и другаря Мургов и др. Райчева. Там аз два пъти (тъй като два пъти ме питахте) Ви заявих , че не съм събирал подписи от студенти, удостоверяващи как доц. Борис Ст. Димитров – ръководител на катедра „марксизъм – ленинизъм“ си взема часовете. С голямо огорчение посрещнах подписана от Вас заповед, с която бях наказан за деяние което никога не съм извършвал. При това положение единствената мярка, която можех и трябваше да предприема, бе да обжалвам въпросната заповед като несправедлива и обидна.

По-късно, когато се интересувах каква е съдбата на молбата ми до другаря Председател на СВО за отменяне на заповедта ми беше заявено от др. Стоян Христов, който бе натоварен с разглеждане на случая, че Вие сте представил като доказателство протокол от заседание на профгрупата при нашата катедра от който личало, че аз сам съм си признал, че съм събрал 30 (тридесет) подписа от студенти. (Всички мои опити до момента да получа възможност за запознаване с въпросния протокол бяха безуспешни, така че моля да бъда извинен ако в нещо греша).

С чувство на най-дълбоко възмущение съвсем отговорно заявявам, че този протокол е долнопробен фалшификат. На въпросното заседание, което се проведе по молба на ст. ас. Ив. Мандажиева доклад, че същата му е провалила занятия, съобщавайки на студентите, че такива занятия няма да има, аз заявих следното:

Неприятно ми е, че трябва да взема отношение по въпроси от подобен род, но се налага. По отношение на колежката Мандажиева аз считам, че тя

не е проваляла занятия на доц. Димитров. Ако тя съзнателно проваля занятия, то нейното място не е в Института. Както виждаме, студентите също потвърждават, че такова нещо не е имало. (Др. Мандажиева вече бе съобщила, че е взела подписи от студентите, от които се вижда, че обвинението на доц. Димитров не отговаря на истината, а той бе възкликнал „Значи аз лъжа!“

Аз обаче искам да попитам, тъй като в последните 3-4 години 30-40 пъти съм наблюдавал доц. Димитров как вместо 90 минути, колкото траят двата

учебни часа взема по 50, 60, 70 минути или въобще не си взема часовете, искам да попитам, тогава, в такива случаи кой му пречи да извежда нормално учебните занятия? Да допуснем, че ст. ас. Мандажиева му е провалила сега занятията. Още един път питам кой му пречи в другите случаи да си взема изцяло занятията?

Всъщност, ние отговора вече сме го слушали. Всички добре си спомняме че преди време, по повод на моя забележка (че доц. Димитров претупва занятията по философия, че претупваме и държавния изпит, че изисква студентите да четат само от стотината страници записки, които успяват да направят ако успеят и толкова да запишат за цяла година), доц. Димитров заяви, че не завишава изискванията по философия, тъй като студентите можели да намразят Партията !?!

Уважаеми другарю Ректор,

Питах се тогава, но вече престанах да се питам, защо ли само доц. Димитров ще бъде верен на Партията, защо никой в партийната група не каза дайте и ние да следваме неговия пример, щом това е в съответствие с партийната линия. Не вярвам да получа отговор и от Вас.

За съжаление не мога вече да си спомня точно в кой момент ме апострофира доц. к.и.н. Д. Дърева заявявайки, че и аз съм събирал подписи от студенти. Добре си спомням обаче, че през ума ми мина мисълта как може един хабилитиран преподавател толкова да не уважава себе си и да говори меко казано неща, които нямат нищо общо с истината. На нейната реплика отговорих, че подписи от студенти не съм събирал, че имам подписи от други хора, включително и от партийния секретар, гл. ас. Иван Андреев, който освен това писа, че го обижда искането на подпис.

По мое мнение, другарю Ректор, в този момент доц. Дърева беше длъжна да поднесе доказателства, но тъй като тя не разполага с такива, си позволи това, което прави не за пръв път, а именно, позволи си да обвинява без да мисли за връзката между обвинението и истината.

Доколкото като ректор на Института Вие трябва да познавате дейността на неговите отделни звена, съм длъжен да добавя още и това, че реакцията на доц. Димитров, доц. Дърева, гл. ас. Ив. Андреев, ас. Семерджиев и в по-малка

степен на някои други колеги бе повече от враждебна. Така например др. Андреев, който е и партиен секретар, заяви „Тежко му и горко, на тоя, който раздухва страсти“, обръщайки се към мен.

Освен това се налага да добавя, че до този момент винаги, когато съм критикувал когото и да било, по принцип не се обръща вниманието към казаното от мен, а огъня се насочва срещу мен със стандартното „А ти безгрешен ли си“? Естествено е и аз да допускам грешки. Никога не съм държал да бъдат разглеждани само грешките на другите, а моите да бъдат отминавани. Не мога обаче и няма да се съглася с практиката, която се е наложила в нашата катедра, че щом и другия има грешка, тогава критичния сигнал не бива да се разглежда. Грешката на единия не бива да се използва за оправдание на грешката на другия, когато между тях няма причинно-

следствена връзка. Иначе къде ще намерим идеалните граждани, идеалните комунисти, които да изпълняват партийната повеля за повече критичност, за свещена неудовлетвореност от постигнатото.

В заключение искам да заявя, че още по-малко пък мога да се съглася и да се примиря с измислянето на грешки и недостатъци, с фабрикуването на фалшиви доказателства. Може и нескромно да е от моя страна като асистент спрямо професор, но положително това не е нескромно като въпрос на комунист спрямо комунист ако Ви задам и въпросите:

1) След като студентските подписи, събрани от ст. ас. Мандажиева потвърждават, че обвинението на доц. Димитров не отговаря на истината, с какво основание Вие подписахте заповед за наказание на същата и за проваляне на учебния процес?

2) Не считате ли, че след като пред Вас отказах, че съм събирал подписи, Вие сте се доверили на едната страна в конфликта без доказателства за нейната правота? При такова процедиране не трябва ли да бъда щастлив, че не съм обвинен от определени хора в някое по-тежко прегрешение?

Много Ви моля, уважаеми другарю Ректор, да запознаете членовете на Ректорския съвет с този мой доклад. Бих извършил това лично, но се опасявам, че както при първото разглеждане, така и сега няма да бъда поканен.

27.X. 1981 г. С уважение: .....

Пловдив (гл. ас. Д. Митев)

199. Чрез другаря ректор до ръководителя на катедра марксизъмленинизъм – искане за командировка за защита на дисертация. 11.11.1981 г.

Чрез другаря Ректор

до ръководителя на катедра

марксизъм-ленинизъм.

Тук.

М О Л Б А

от Димитър Николов Митев, главен асистент по политикономия при

катедра марксизъм-ленинизъм – ВИХВП

Уважаеми другарю Димитров,

На 10.XI. 1981 г. във връзка с това, че съм поканен на защита на кандидатска дисертация в София на 12.XI (четвъртък) 81 г. аз помолих доц. Дърева (в съответствие с Вашето разпореждане за всяко излизане от

Института преди да се впише в тетрадката да се иска разрешение от ръководителя на дисциплината) да ми бъде разрешено да пътувам за София в четвъртък, на 12.XI. след като си взема занятията от 7 до 9 часа (както са по разписание). Обясних и че ще пътувам на собствени разноски, че няма да искам командировъчно. Тя ми отговори, че е съгласна и аз същия ден вписах в тетрадката съответния текст. По-късно тя ме предупреди да питам и Вас „за да не и се карате, че ме е пуснала без Ваше разрешение“, на което отговорих, че знам, че трябва да питам и Вас.

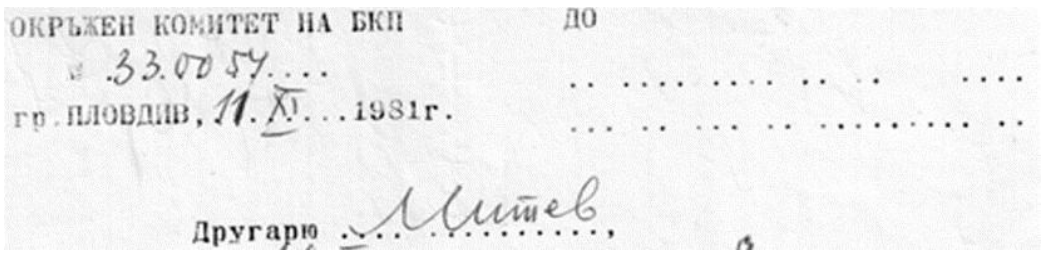
Пак на 10 (около 16,30 часа) аз Ви видях и Ви запитах дали може да отида при горните условия. Вие отговорихте, че „работното ми място е тук“ и че не сте съгласен. Тъй като в тетрадката вече бях вписал, че ще ходя, аз помолих др. Дулов да Ви я поднесе за да впишете отказа си. Той ми предаде днес, 11.XI.81 г., че Вие сте отказал да впишете отказа си в тетрадката и че сте наредил да дойда при Вас с командировъчно, на което да впишете не. Тъй като не желая да ползвам командировка, аз дойдох при Вас с тетрадката, за да Ви обясня още веднъж, защото допусках, че става някакво недоразумение . След като Ви обясних как искам да отида и защо, Вие ми отговорихте, че не желаете да подписвате нито това, което съм вписал в тетрадката, нито командировъчно.

Доколкото аз разработвам кандидатската си дисертация и в края на краищата ми предстои защита, аз трябва да посещавам защити, за да събирам опит. Моля Ви, ако е възможно, да прецените още веднъж отказа си да документирате с резолюция и подпис становището си по моята молба, която бе изказана устно. Според мен не е редно хем да ми отказвате, хем да не остава веществено доказателство, че сте ми отказали. В противен случай Вашето отношение остава недоказуемо. Убеден съм, че не се стремите към това и че ще потвърдите писмено отказа си.

11.XI. 1981 г.

Писмен отговор на тази молба не получих. Остана без подпис от Димитров и написаното от мен в тетрадката.

200. Съобщение от ОК на БКП че ще ръководя изучаването на проблемите на развитото социалистическо общество в Партийния университет. 11.XI.1981 г.

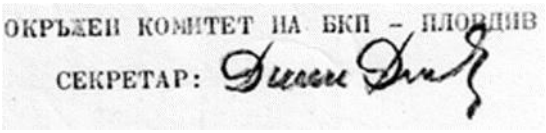

ОКРЪЖЕН КОМИТЕТ НА БКП
№ 33.00 54....
гр. ПЛОВДИВ, 11. XI. ...1981г.

ДО
.. ..

Другарю Л. Митев,

На 16.XI. 1981 г. в зала № 9 на Дома за политическа просвета от 17:00 часа ще бъде открита учебната година в Партийния университет. Тази година Вие ще ръководите изучаването на проблемите на РСО.

Присъствието Ви е задължително.

201. Дневник от деня на първото съдебно заседание – 17.11.1981 г.

Днес рано сутринта ходих при майка ми за да им помогна да изкарат на двора кацата за зелето за да я закиснат. Върнах се в къщи около 8:30 часа. През целия път си мислех за състоянието на баща ми който е загубил вяра в здравето си и се оплаква че сърцето му не е в ред, че в стомаха чувства болки, че краката и ръцете го болят и т.н. С тези своето ангажименти и проклетата конфликтна обстановка просто съм нещастен, че нямам възможност да му отделя нужното внимание. А ако за него се положат онези грижи, които се полагат за някои хора, той би могъл още дълги години да се радва на живота в едно относително добро здравно състояние.

Обръснах се, закусих на две на три и в този момент се обади бате Геньо по телефона. Разговора за евентуално пътуване до село и за някои проблеми ме задържа с около десетина минути, така че в Института пристигнах в девет часа и девет минути – в кабинета на катедрата по-точно. Заварих всички членове на катедрата събрани без Андреев. Помолих да бъда извинен че прекъсвам четенето на Попова и обясних, че отивам в съда. Ако закъснея нека поне да бъдат предупредени студентите от групата с която имам упражнение. Дърева ми каза, че тя има занятие, а Андреев е в „района“, така че няма кой да ми вземе занятието. Кузманова се обади, че може да го вземе.

Посочих, че вероятно ще се върна, че не настоявам някой да вземе занятието вместо мен, а просто да бъде съобщено че се отлага за по-късно. Казах още и че трябва да се разпиша в тетрадката, на което Димитров ме апострофира, че няма смисъл да се разписвам, след като няма да ме има. Все пак вписах в тетрадката, че отивам в съда като ответник.

В съда пристигнах около петнадесет минути по-рано от определеното време и слушах разпитването на свидетелите по закупуването и изплащането на някаква кола. Към десет часа и десет минути пристигна адвоката на Института др. Григоров и техника Кръстев. Григоров ме извика да седна при него и ме попита

„ Ти си бил на бай Кольо момче, така ли?“

- Да – отговорих му. – Вие откъде го познавате?

- Аз работя в строителната организация. Как е той?

- Не е добре и казва, че няма да го бъде. Той не знае, че Института води дело за разваляне на договора за жилището ми. Ако научи не знам как ще го понесе, защото цял живот е мечтал като строител да осигури на двамата си сина жилище. Едва сега знае, че съм сключил договор , а предстои и сключването на договор за закупуване на жилището, което той ползва. Много Ви моля, не му казвайте за това дело, защото не знам как ще се отрази върху него.

<u>202.</u> Чрез ректора до Б. Димитров 4177/18 Протест по повод на атестация на Генов и Мандажиева и отказ да ми бъдат предоставени материалите. (18.11.1981г.)

На 18.11.81г. подадох следното писмо (без отговор) до ръководителя на катедрата чрез ректора:

За стила на ръководство, прилаган от Борис Димитров, говори и следният случай, описан от мен в писмо до него, изпратено чрез ректора съответно с входящ номер. В тази situация се налагаше да документирам всички събития за да мога да се защитя.

Чрез другаря Ректор до ръководителя на катедра „марксизъм-ленинизъм“ доц. Б. Ст. Димитров

Уважаеми другарю Димитров,

Вчера, 17.11.1981 г. след обяд научих, че на същия ден сутринта е било проведено катедрено заседание, на което са били приети атестационните отчети и оценки на доц. Д. Г. Генов и ст. ас. Ив. К. Мандажиева. Тъй като и аз като член на катедрения колектив имам право и желая да се изкажа по тях, помолих другаря Дулов да поиска от Вас оценката на двамата колеги и протокола от катедрения съвет, за да мога да взема отношение по оценката и изказванията. Днес сутринта (18.11.1981 г.) научих, че Вие сте отказал, позовавайки се на това, че след като не съм бил на катедрения съвет нямам право да получа въпросните материали и да се изкажа по тях. Така ми предаде отговора Ви другаря Дулов.

Ако сте отговорили така, позволете ми, уважаеми другарю Димитров, да изразя своя протест срещу подобна практика. Вие добре знаете, че не присъствах на катедрения съвет по две причини:

1) защото бях призован по същото време като ответник по дело 5451 в Пловдивския районен съд;
2) за това, че ще има катедрен съвет, научих след като той се е състоял. Считам за нередна практиката катедрения съвет да се насрочва само часове преди неговото провеждане. Ако беше съобщено няколко дни предварително, ако оценките бяха предоставени предварително на разположение, можех да взема отношение писмено, независимо от това, че нямах физическа възможност да присъствам на разглеждането им от катедрения колектив.

Иска ми се да вярвам, че Вие ще прецените отново и ще ми предоставите въпросните материали, за да приложа към протокола от катедрения съвет и собственото си становище.

18.11.1981 г. С уважение:

Пловдив (гл. ас. Д. Митев)

Въпросните материали не ми бяха предоставени.

203. Неверен документ представен от ищеца ВИХВП – заповед за настаняване 1731 от 14. VI. 1978 г., приложен към писмена защита на

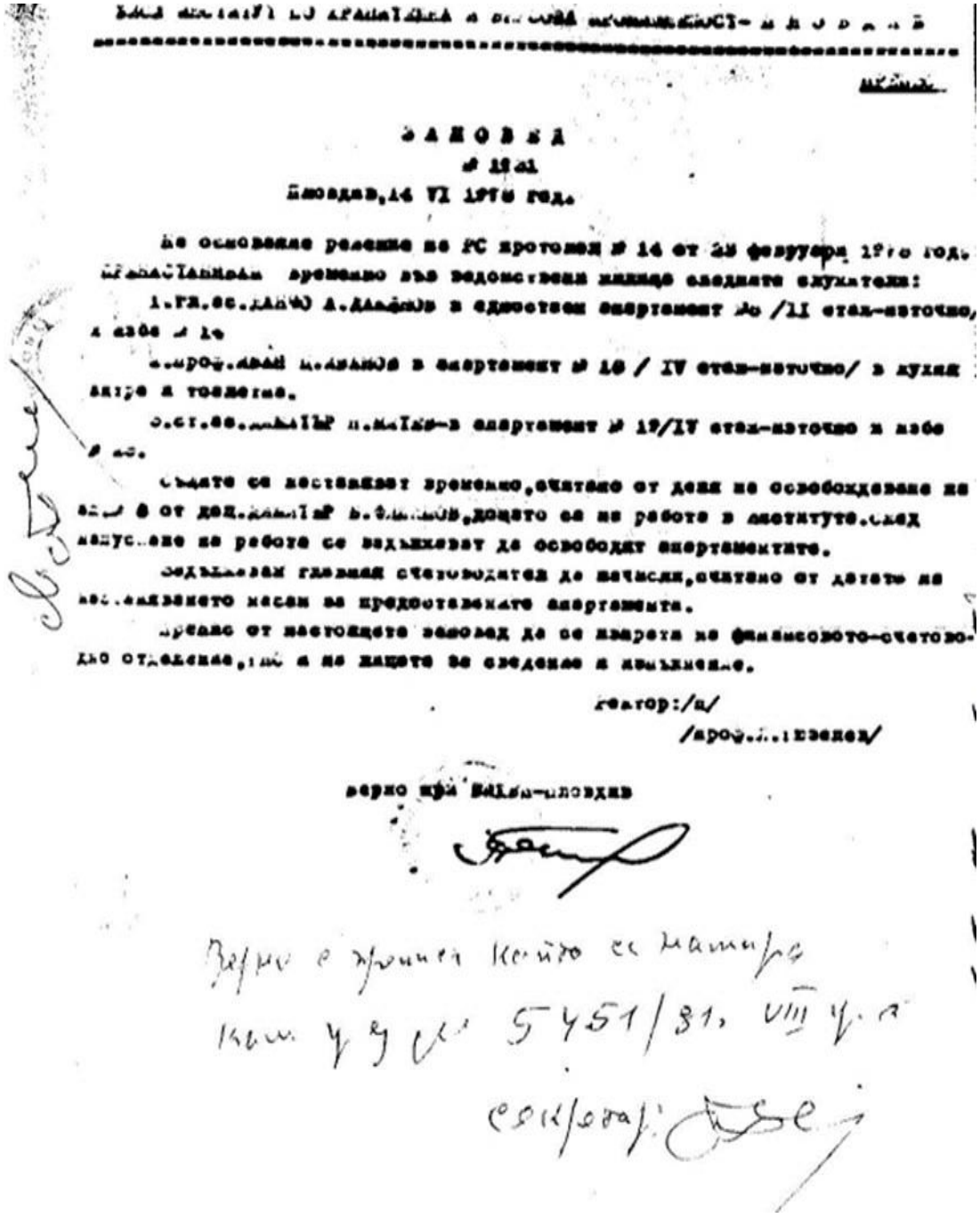
ВИХВП на 17. 11.1981 г.

С помощта на моя съученик от горския техникум и приятел Тошко Тодоров, служител (фотограф) в Научно-техническия отдел на МВР – Пловдив успях да се сдобия с фотокопие от неверния документ, представен от ВИХВП като доказателство към писмената им защита. След като разполагах вече с оригиналния документ и фалшификата, на 25.1.1982 г. подадох молба до районния прокурор Васил Шиваров. Молбата бе приета, а прокурорът ме изпрати при съдията по делото Мариана Костова с искане да потвърди, че неверният документ се съдържа в преписката по делото.

Когато влязох при съдия Костова и казах какво иска прокурор Шиваров, тя надменно ми посочи вратата и отказа да подпише че неверният документ се съдържа в преписката по делото. Защо отказа да удостовери това съществено обстоятелство по делото не ми е известно. Имам само предположение, че добре е знаела кой стои зад делото срещу мен. Дали не трябваше прокурорът Шиваров сам да прегледа преписката и да види дали документа е част от нея е отделен въпрос.

След отказа на съдия Мариана Костова прокурор Шиваров ме прати при председателката на съда. Тя от своя страна също разпореди на Мариана Костова да удостовери наличието на неверния документ в преписката, но резултатът бе същия – отказ от съдия Костова.

Тогава председателката на съда и нейна секретарка взеха преписката по делото и след като се убедиха, че неверният документ е част от нея удостовериха това обстоятелство със съответен подпис и дата върху документа

З А П О В Е Д
№ 1731
Пловдив, 14 VI 1978 год.

На основание решение на РС протокол № 14 от 28 февруари 1978 год. [illegible] временно във ведомствени жилища следните служители:

1. [illegible] в едностаен апартамент № /II етаж-източно, в сграда № 14

2. [illegible] в апартамент № 18 / IV етаж-източно/ в кухня, баня и тоалетна.

3. [illegible] апартамент № 19/IV етаж-източно в сграда № 20.

Същите се настаняват временно, считано от деня на освобождаване на [illegible] от [illegible], докато се на работа в института. След [illegible] на работа се задължават да освободят апартаментите.

Задължавам главния счетоводител да начисля, считано от датата на [illegible] наем за предоставените апартаменти.

Преди от настоящата заповед да се извърши на финансовото-счетоводно отделение, [illegible] и на лицата за сведение и изпълнение.

Ректор: /п/
/проф. [illegible]/

Верно при Вилм-Пловдив

Верно с оригинала, който се намира
във ЦДА № 5451/81, VIII у.е.
секретар:

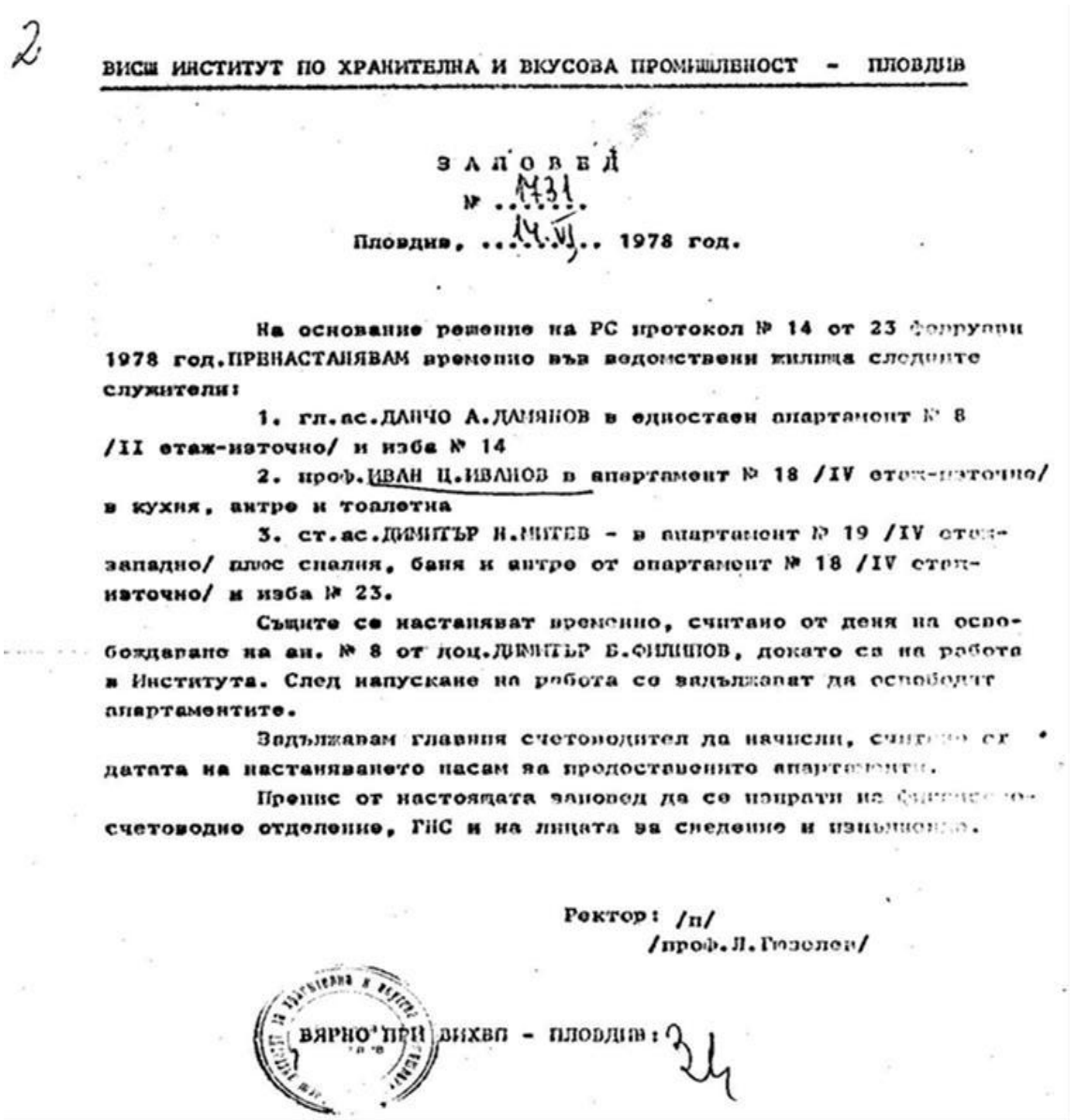
204. Верен документ- заповед за настаняване 1731 от 14.VI 1978.

В представената от ВИХВП писмена защита за делото на 17 ноември 1981 г. се твърди: „Следователно не е изпълнено решението по протокол № 14, а е даден само апартамент номер 18, без добавките от апартамент № 19“. Като доказателство, че не е изпълнено решение на ректорския съвет за разширяване на жилищната площ на семейството ми с части от огледалния източен апартамент, в писмената защита има позоваване на представен по делото от ищеца съставен неверен документ, представляващ фалшифициран вариант на настанителната ми заповед след извършеното преустройство и присъединяването на части от съседния апартамент.

Номерът и датата на двата документа са еднакви, но текстът, отнасящ се до ползваното от моето семейство жилище, е фалшифициран. Много пъти съм си мислил колко са били сигурни водещите делото, че ще останат без наказание при тази нагла фалшификация и при наличието на серия други

документи от ВИХВП – заповед за пренастаняване с разширението, заповед за увеличаване на наема във връзка с разширението и т.н..

Ето как изглежда верният документ за настаняването след разширяване на апартамента ми за сметка на част от източния апартамент (датата и номерът на двата документа са еднакви, а текстът е различен в частта, която се отнася за закупеното от нас жилище, освен това и подписите след заверката : вярно при ВИХВП са различни, различен е и използваният шрифт):

2.

ВИСШ ИНСТИТУТ ПО ХРАНИТЕЛНА И ВКУСОВА ПРОМИШЛЕНОСТ - ПЛОВДИВ

З А П О В Е Д
№ 1731
Пловдив, 14.VI. 1978 год.

На основание решение на РС протокол № 14 от 23 февруари 1978 год. ПРЕНАСТАНЯВАМ временно във ведомствени жилища следните служители:

1. гл.ас.ДАНЧО А.ДАНЧОВ в едностаен апартамент № 8 /II етаж-източно/ и изба № 14

2. проф.ИВАН Ц.ИВАНОВ в апартамент № 18 /IV етаж-източно/ в кухня, антре и тоалетна

3. ст.ас.ДИМИТЪР Н.МИТЕВ - в апартамент № 19 /IV етаж-западно/ плюс спалня, баня и антре от апартамент № 18 /IV етаж-източно/ и изба № 23.

Същите се настаняват временно, считано от деня на освобождаване на ап. № 8 от доц.ДИМИТЪР Б.ФИЛИПОВ, докато са на работа в Института. След напускане на работа се задължават да освободят апартаментите.

Задължавам главния счетоводител да начисли, считано от датата на настаняването наемна за предоставените апартаменти.

Препис от настоящата заповед да се изпрати на [illegible] счетоводно отделение, ГНС и на лицата за сведение и изпълнение.

Ректор: /п/
/проф.Л.Гюзелев/

ВЯРНО ПРИ ВИХВП - ПЛОВДИВ:

205. Протокол от 22.XII. 1981 г. – за моето атестиране. Отчет на Димитър Николов Митев за работата му след назначаването за главен асистент.

Подчертаните текстове се отнасят за период преди тази атестация. С червен цвят добавих данни за ангажираността ми като преводач на делегации. Тези данни не са включени в отчета ми за разглеждания период, въпреки че са се състояли по същото време. Никой от членовете на катедрата не реагира на този мой пропуск.

А тормозът срещу мен продължаваше и под други форми и на първо място при атестирането ми. Заповедта за административното ми наказание, както и партийното наказание бяха използвани като мотиви да ми бъде дадена оценка „задоволителен“ при атестацията.

С цел улесняване на разбирането на същността на отделните позиции от страна на евентуални бъдещи читатели си позволявам да добавя с червен цвят мои забележки и пояснения към някои от изказванията записани в долупосочения протокол.

П Р О Т О К О Л

Днес, 22.XII. 1981 г. се състоя катедрено заседание при следния

Д Н Е В Е Н Р Е Д:

1. **Атестиране на гл. ас. Димитър Митев**
2. **Отговор на писмото за аспирантури**
3. **Разни**

Доц. Б. Димитров (открива катедреното заседание)

- По първа точка от дневния ред предлагам да процедираме по следния начин:

а) да бъде прочетен отчетът на атестирания

б) да се зачете преценката на катедрения съвет за работата на гл. ас. Д. Митев

Гл. ас. Д. Митев: (прочита отчета) *Отчет на Димитър Николов Митев, главен асистент по политикономия при катедра „марксизъм ленинизъм“ за работата му след преназначаването за главен асистент (1.III.1978 г.)*

По т. 6 „а“/:

Не участвам в изпълнението на задачи и теми вписани в Единния план за социално-икономическото развитие на страната. Темата, която разработвам като кандидатска дисертация се отнася до „Ролята на социалните фактори за повишаване на икономическата ефективност на общественото производство“.

По т. 6 „б“/:

До отиването на специализация в Института за повишаване на квалификацията в град Киев /от 1.II. до 2.VI.1980 г. / изнасях от втория семестър на учебната 1972/73 г. пълен курс лекции по политическа икономия на капитализма и социализма, но по-голямата част от учебната ми натовареност /с малки изключения идваше/ от воденето на семинарни занятия. През учебната 1980/81 бях натоварен с извеждането на лекции само по политическа икономия на капитализма и семинарни занятия по политическа икономия на капитализма и социализма.

През учебната 1980/81 г. по план съм натоварен да извеждам семинарни занятия по политическа икономия на капитализма и социализма и да изведа 7 ч. лекции пред задочници /вече изпълнено/ и 4 ч. лекции по политическа икономия на капитализма и 2 ч. лекции по политическа икономия на социализма. При посещението на лекцията във връзка с процедурата за повишаване от старши в главен асистент бе заслушана моя лекция и получих оценка „много добър“. През 1980/81 г. катедрения колектив посети извеждано от мен семинарно занятие по политическа икономия на капитализма. Дадена бе добра оценка.

През отчетния период по линия на следдипломната квалификация ежегодно съм изнасял лекции пред няколко курса. Изнасял съм лекции и пред двегодишния курс по управление на качеството.

Ежегодно участвам в ръководство и рецензиране на доклади по линия на Студентския национален политически конкурс. До 1981/82 г. съм бил ръководител на поток. За по-обстойно изясняване на някои актуални икономически проблеми /доколкото редовното учебно време не е достатъчно/ съм използвал и колективни излети и срещи за въпроси и отговори с отделни студентски групи.

По т. 6 г/т. 14 от атестационния лист/:

През отчетния период бяха отпечатани следните мои статии и научни съобщения:

1/ „Анти Дюринг и преподаването на идеологическите дисциплини – Велико Търново1979 г. 100 Анти Дюринг – Научни доклади и съобщения.

2/ Използване на социалистическата практика в идеологическото възпитание на студентите – София, 1980 г. Сборник научни трудове с материали от международна конференция „Ролята на личността на преподавателя за идеологическото възпитание на студентите“ състояла се от 5 до 7. VI 1979 г. – Русе.

3/ „Великата октомврийска социалистическа революция и някои икономически проблеми на развиващите се страни“ – Научни трудове на Висшия институт по хранително-вкусова промишленост т. XXVI, свитък III, 1979 г.

Предстои излизането от печат на следните статии и научни съобщения:

1/ „За ефективна обратна връзка със студентите при преподаване на политическа икономия“

2/ „Използването на стойностните показатели като критерий при измерване измерване ефективността на общественото производство“ в намиращия се под печат сборник от материали на IV национална конференция на полит-икономистите – Бургас, септември 1980 г.

3/ „Ролята на партийната група в борбата за повишаване ефективността на трудовия процес“ в намиращия се под печат сборник с

материали на националната теоретическа конференция на преподавателите по идеологическите дисциплини – състояла се през м. юни 1981 г.

4/ „Приносът на профсъюзният пропагандист в борбата за интензификация на общественото производство“ в предаден за печат сборник на ОС на БПС Пловдив – август 1981 г. 5/ „Проблеми на стимулиране на възпроизводството на населението“ приета с положителна рецензия в сп. „Планово стопанство“ и върната в момента за да я доосъвременя с постановките на XII конгрес по този въпрос.- 1981 г.

В момента подготвям изказване за международна теоретическа конференция в София от 14 до 17 декември „ Стопанският механизъм и интензификацията на производството в което ще засегна въпроси за „Характера на труда при социализма и стопанският механизъм“. Във връзка с научната си дейност през отчетния период специално внимание трябва да отделя на работата по дисертацията си. Състоянието в тази насока е следното:

а/ преди отчетния период положих конкурсните изпити и бях зачислен като задочен аспирант във ВИИ „К. Маркс“ – катедра политическа икономия. Положих и изпитите от кандидатския минимум по руски език и английски език.

б/ през отчетния период положих изпитите от кандидатския минимум по философия, зачьот по I том на Капиталът, зачьот по II том на Капиталът, зачьот по III том на Капиталът и изпита по специалността – политическа икономия. Всички изпити приключих до м. ноември 1979 г

След този период събрах необходимото количество литература и литературни източници, които са на разположение в НРБ, СССР и ЧССР. При обработката на някои от тях подготвих тема номер 2 и тема номер 3 от посочените по-горе съобщения които са под печат и които са пряко свързани с темата на моята дисертация. В близко време ще бъда в състояние да оформя окончателно първата глава от дисертацията си относно същността на икономическата ефективност на общественото производство

Като задочен аспирант трябваше да защитя до 1. април 1981 г. Срокът на аспирантурата изтече и аз съм отчислен с право на защита. Причините за очертаващото се значително закъснение в основни линии са следните:

1/ Главно по моя вина не успях да поддържам връзка в необходимата степен с научния си ръководител проф. д-р Ташо Пачев от София, който също е много зает като работещ в отдел „планово-икономически на ЦК на БКП и на още много места. Така например ние направихме един план за работа, но след това катедрения съвет измени заглавието на дисертационния труд и след това за две години не бе съставен и одобрен нов план. Тъй като ходенето в София за мен бе много трудно поради натовареността ми с много задачи и тъй като много рядко се случваше при отиването ми там да се срещна с научния си ръководител, през времето на аспирантурата аз фактически нямах

възможност да ползвам нужната помощ от страна на научния си ръководител.

2/ Като аспирант бях зачислен в катедра политическа икономия , а научния ми ръководител не бе от същата катедра, което ми създаде множество главно организационно-технически затруднения, 3/ През посочения период, главно по моя вина, не успях да се концентрирам единствено или преди всичко върху работа по дисертацията, а се занимавах и с още много други работи, които макар и полезни, трябваше да отстъпят може би място единствено на подготовката на дисертационния труд.

4/ Като баща на три малки деца аз бях принуден през отчетния период да отделям значително количество от своето време и енергия за отглеждането и материалното им обезпечаване. Като имам предвид отправените към мен по различни поводи упреци по отношение на закъснението със защитата, иска ми се отправящите упрека да имат предвид това обективно обстоятелство.

5/ Претоварването с много задължения на прякото работно място и извън него се отрази значително неблагоприятно върху здравословното ми състояние. По тази причина например аз не успях да използвам пълноценно за работа върху дисертацията четиримесечното си пребиваване в Института за повишаване на квалификацията в Киев. На 5.V. 1980 г. там попаднах в „Бърза помощ“ с диагноза остър недостиг на кислород в областта на сърцето. По съвет на съветски, а след това и на наши лекари аз намалих значително темпа на работа върху дисертацията си в името на запазване на здравето си.

6/ В заключение по този пункт искам да посоча, че според мен, макар в някои случаи бавно, понастоящем се създават условия за ускоряване на работата ми върху дисертацията. Важен период в моето развитие като преподавател по политическа икономия беше пребиваването ми в СССР – ИПК Киев, затова в отчета си трябва да посоча още някои неща в тази връзка, а именно:

1/ Курса допринесе в значителна степен за повишаването на моята квалификация- поне такова е моето субективно становище. Това е така защото там ежеседмично слушах минимум по 12 часа лекции по целия курс на политическата икономия. Трябваше да разработя методически доклад за преподаването на политическа икономия /за него получих много добра рецензия и той в момента е под печат и е споменат по-горе/ и някои проблеми на икономическата теория. У нас, имам предвид НРБ, много хора мислят, че пребиваването в СССР е с цел единствено за работа върху дисертационни или хабилитационни трудове.

В действителност преобладаващата част от задълженията ни там са свързани с повишаване квалификацията ни като преподаватели и ако трябва човек да работи само по дисертацията си, то той ще трябва на практика да се отнесе формално към преките си задължения в ИПК, за което там се търси отговорност

По време на курса освен двата задължителни доклада /единият от тях по тема от дисертацията ми/ аз подготвих изказване и взех участие в теоретическа конференция в Киевския институт по хранително-вкусова промишленост. Темата ми бе за „Ролята на трудовия колектив в борбата за повишаване на икономическата ефективност“ и има пряка връзка с проблематиката на дисертацията ми. Също така през м. април взех участие в републиканска конференция в Киев, посветена на 35-годишнината от победата над хитлеристка Германия с научен доклад „Приносът на българския народ в победата над фашизма“.

Както вече посочих, курсът е петмесечен, но по здравословни причини аз ускорих изпълнението на задължителните задачи и получих в края на четвъртия месец документ, че съм завършил курса, след което се прибрах обратно в Пловдив без да карам петия месец.

По т. 16 от атестационния лист

През първата година на отчетния период бях партиен отговорник на партийната група при катедрата, в която работя. След това бях освободен от тази длъжност с добра оценка за работата ми поради заетостта ми като задочен аспирант. Член съм на комисията по проверка на учебнопреподавателската работа с председател професор Иван Иванов, до преди няколко месеца бях член на библиотечния съвет при Института .(Преди това бях член на ВК на Съюза на българските учители /на профкомитета/ , за период от половин година съм бил заместник партиен секретар вместо заминалия на специализация Н. Михов, няколко години ръководих звена на партийната учебна година при първичната партийна организация и с асистенти от катедрите към 170-та ППО.

Изнасял съм на обществени начала лекции за катедрени колективи и партийни групи и ППО в института. Бил съм в ръководството на институтската организация на дружеството за разпространение на научни знания „Г. Кирков“. Участвал съм със свои материали във в-к „Трибуна на ВИХВП“. (Ръководих школа на младия лектор) и т.н.

Извън Института съм ангажиран като:

- лектор към Вечерния партиен университет при Окръжния комитет на БКП

- лектор към окръжния съвет на д-во „Г. Кирков“,

- член на методическия съвет за подготовка на профсъюзни пропагандисти към Окръжния съвет на БПС,

- член съм на методическия съвет за подготовка на комсомолски пропагандисти към ОК на ДКМС,

- зам. председател съм на пловдивския филиал на дружеството за българо-
чехословашка дружба
- председател съм на секция „устни преводи“ към дружеството на преводачите в Пловдив,

За работата ми извън Института съм награждаван със златна значка „Г. Кирков“, (с екскурзия в СССР от ОС на БПС), както и с някои предметни награди от ОК на ДКМС /ръчен часовник/ и ОК на БКП. За работата ми в Института съм награждаван като поточен ръководител и като член на комисията за проверка на учебно-преподавателската работа в общите катедри.

Длъжен съм в тази връзка да спомена и това, че през м. юли 1981 г. ми беше наложено наказание „строго мъмрене“ със заповед на другаря Ректор. Тъй като никога не съм извършвал деянието, заради което съгласно заповедта съм наказан, аз подадох по съответния ред молба за отменяне на тази заповед. До момента все още нямам окончателен отговор на тази своя молба.

В заключение може да посоча, че многопосочната ми ангажираност, част от която е спомената тук, в определена степен се оказа отрицателен фактор в моето развитие, доколкото критериите за това развитие се свеждат до защитена или незащитена дисертация. Считам, че съм си направил необходимите изводи от това и в бъдеще ще насоча усилията си главно към по-нататъшно усъвършенстване на учебно-преподавателската си работа, към ускорено написване на дисертационен труд и в известна степен ще се опитам да намаля някои от обществено-политическите си ангажименти.

12.XI. 1981 г.

Пловдив

Подпис:

/гл. ас. Д. Митев/

P.S. (ръкописно) Моля подчертаните и заградени в скоби пасажи да не се вземат под внимание тъй като се отнасят до периода преди последното ми атестиране. Както по-късно разбрах, от тази гледна точка аз неправилно съм ги включил. Това е оригиналът на отчета ми за периода след
1.III.1978 г.

В него липсват данни за ангажираността ми през този период като преводач при преговорите на наши правителствени и партийноправителствени

делегации със съответни делегации от Чехословашката социалистическа република както следва:

14 до 18 ноември 1977 г. се състоя сесия на смесената българочехословашка комисия за икономическо и научно-техническо сътрудничество. София – Начо Папазов – Й. Шимон

5- 6 юни 78 г. министър председателя Л. Щроугал в България - София

1979 г. м. май - К. Зарев - Вацлав Хула –„Координация на плана за предстоящата петилетка - Прага

1979 г. 4 – 7 юни – Григор Стоичков - Йозеф Шимон – комисия за икономическо и научно-техническо сътрудничество - Прага 1979 г. 11 -12 юни – Станко Тодоров и Начо Папазов Прага – Лубомир Щроугал – координация на сътрудничеството в предстоящата петилетка

1979 г.

11 – 13 септември Т. Живков, Станко Тодоров Густав Хусак, Л. Щроугал - Прага

1980 г. април Григор Стоичков – Йозеф Шимон – икономическо и научно-техническо сътрудничество - София

Вл. Дулов: (прочита преценката на катедрения съвет)

Б. Димитров: Предлагам, ако има въпроси, да бъдат зададени, ако няма – да преминем към вземане на отношение.

Доц. Тр. Попова: в отчета е написано „някои мислят, че пребиваването в ИПК-Киев обезателно трябва да включва работа върху дисертационния труд“ – какво и кого по-точно др. Митев има предвид?

Б. Димитров: Кои от Вашите трудове смятате че имат характер на научни съобщения?

Гл. ас. Ив. Андреев: Смятам, че е необходимо доуточняване. В отчета пише, че при заслушването е дадена добра оценка, в преценката пише, че няма приета оценка. Аз прерових протоколите и в съответния протокол от заслушването не открих да е била приета някаква оценка от заслушаното упражнение, въпреки всички критични бележки, отбелязани от протокола.

Второ: Участието в две конференции в ИПК счита ли се за задължително?

2. Гл. ас. Н. Михов: Не смята ли др. Митев, че поне 30 – 40 % от времето, проведено в ИПК може да се използва за научна работа?

Доц. Д. Генов: В отчета пише, че др. Митев е провеждал излети със студентите, как практически ги е осъществявал и къде се е ходило?

Тр. Попова: Какъв период, от кога и до кога се има предвид при атестацията?

Б. Димитров: при атестиране се взема предвид периодът след последното повишение по звание.

Ас. Ив. Семерджиев: Защо толкова много се говори в отчета за активната обществена дейност. Мисля, че именно научната дейност е сърцето на нашата работа и точно тя трябва да се отчита.

А преподаването на учебния материал пред студентите не трябва ли да се отчита като първостепенна задача?

Освен това обществената дейност може да се разглежда като твърде относителна. Той е член на д-во „Г. Кирков“, но може да изнася по две лекции годишно и пак да отчита дейност. Може колега.

Но затова едва ли Републиканския съвет на дружество Г. Кирков би ми връчил почетна грамота и златна значка Георги Кирков.

Ст. Ас. Ив. Мандажиева : В съответния атестационен лист има параграф за обществената дейност.

Уместна забележка на колежката Мандажиева относно казаното от Семерджиев.

Аз искам да попитам в катедрата анкета само за нашата специалност ли е правена или за всички.

Б. Димитров: За други специалности не е правена.

Д. Митев: По първи въпрос не съм имал предвид конкретни членове на катедрата, но имаше разговор с Ректора и той каза буквално: „За какво съм ви пратил в Одеса и в Киев?“ Мисля, че съществуват такива възгледи. На нас гледат, че в ИПК разполагаме с всички условия за да пишем дисертация *и нямаме други задължения в курса за повишаване на квалификацията.*

По втори въпрос – по мое мнение характер на научно съобщение има показаната в отчета работа за стойностните показатели на ефективността. Също така изказването за ролята на партийната група има характер на научно съобщение, след като премислих добре стигнах до този извод. Освен това статията за проблемите на стимулиране на възпроизводството притежава нови и ценни моменти според рецензентите. Според рецензията, статията за ефективната обратна връзка има също научен характер.

3.

Ст. ас. В. Иванова: А докладът в Търново?

Д. Митев: Не считам че има съществен научен принос. За оценката от упражнението, ако греша, ще коригирам отчета. Но мисля, че ако няма определена оценка – това положение не е нормално. Във всяко едно изказване наред със забележките имаше и положителни моменти. Освен това мисля, че в атестационната преценка също липсва окончателна оценка.

Б. Димитров: Окончателната оценка се дава от атестационната комисия. Д. Митев: По въпроса задължителни ли са докладите? Докладите, които се правят в ИПК са два типа: 1. Методични доклади и 2. Научни доклади. Те се класират и се смятат за задължителни. Докладът, посветен на 30 годишнината от победата над фашизма изнесох по молба на българското землячество в Киев, т.е. бях натоварен с неговото изнасяне. За участието ми другата конференция – мисля че е полезно за един

преподавател да излезе пред свои колеги, да види реакцията от това, което е подготвил. При това за мен беше не само полезно, но и пряко свързано с темата ми.

По последния въпрос: Не съм казал, че не съм работил. Времето може дори 50 % да се използва. Затова в отчета твърдя, че не съм използвал пълноценно времето си. Всеки ден ходех на медицински процедури – стигнах до там, че вече не можех да ходя буквално. След това попаднах в „Бърза помощ“ с остър недостиг на кислород в областта на сърцето. Освен това 4 – 5 пъти получавах възпалителни процеси, не свикнах с климата или по други причини – фонд време беше изяден.

Излетите не бяха чак толкова чести. По какъв повод съм ги провеждал? Спомням си, веднъж в края на упражнението един студент заяви, че за икономиката на НРБ е по-добре да се отдалечи от СССР – веднага назначих задължителна консултация. С такава цел проведох и излетите – ходили сме до х. Равнища, х. Върховръх. Често студентите имат наклонност чрез въпроси да отклоняват преподавателите - те да говорят а студентите да слушат. Аз винаги съм казвал „Готов съм, но не отнемайте от фонд учебно време“. С тази цел и провеждахме излети. Събираха се по 15 – 20 души, два пъти с преспиване. Моето убеждение е, че личният контакт допринася за повишаване ефективността на учебния процес.

Защо се говори толкова много за обществената дейност. Не съм се стремял да разтягам. Има точка по този въпрос. Затова и съм бил длъжен да отбележа някои неща, при това не всичко съм изреждал, но не всичко, само това, което се изисква. Наистина понякога обществената работа може да бъде относителна, но моята не е относителна. У нас беше правена вътрешна анкета – в оценките има разлика- по-добре се бяха изказали за моята работа. Беше посочено, че не трябва да се абсолютизират оценките на студентите. Вследствие на анкетата се коригирах и съм достигнал положителни изменения. Смятам, че преценката е противоречива – от една страна добра оценка, от друга - изненада от слабата оценка от анкетата. При избирането ми за главен асистент беше дадена оценка мн. добър и от др. Димитров, и от др. Дърева, значи мнението за работата ми може да се определя от субективно отношение.

Ив. Мандажиева: Не приемам втората част от преценката на 3 стр. Не смятам, че Митев ни е отклонил от основните задачи. Това може да се изтълкува като слабост на катедрата. Каквото и да е ставало ние си вършим работата както трябва и достигаме успехи. На първа страница „поради особено стеклите се обстоятелства“ – той нямаше право да чете лекции и не беше отстранен от тези лекции само поради слабата оценка. Да се уточнят особено стеклите се обстоятелства. Др. Дърева беше сама в специалността и не можеше да ръководи всички лекции.

Н. Михов: Смятам че смисълът на преценката не е там, че Митев ни е отклонил от работата ни, а че твърде много си приказвахме по този въпрос.

Ив. Андреев: Искам да взема отношение по отчета и преценката.

Необходимо е уточняване. Какво всъщност приемаме – отчета му или преценката. По въпроса на др. Попова – „Някои смятат“ , смятам, че в отчет за извършената работа няма място за такива подхвърляния. Освен това не е задължително при заслушване да се приема оценка – понякога обсъжданията на упражнения имат характер на обмяна на опит. Др. Митев си е приписал положителна оценка. Дано не съм прав.

Ами не си прав, защото аз съм цитирал оценка от колегите, а не самооценка.

По учебната работа – Всеки ще се съгласи, че когато оценяваме учебно-възпитателната дейност не може да се откъсва съдържанието от формата. Разкривайки критичното си, негативно отношение към ръководителя на катедрата, към цялата катедра и към други институции Д. Митев стига до търсене и хващане само на отрицателните страни от действителността, а това е една особено опасна тенденция.

Андреев клевети. В учебната работа със студентите аз никога не съм коментирал нито ръководителя на катедрата, нито цялата катедра.

Когато др. Т. Живков в свои произведения, особено за работата с младежта говори за малката правда, той подчертава необходимостта не само да се назовава тя, но и да се научим как да се борим с нея. Ако човек се запознава с произведенията на др. Т. Живков чрез колегата Митев, остава впечатлението, че др. Живков е най-големият песимист, черногледец – по този начин Митев търси опора за твърденията си.

Поне един конкретен пример да беше дал за илюстрация на твърдението си.

Едва ли бихме могли да припишем такива черти на пропитите с достойнство и мъдрост произведения на др. Т. Живков.

Това твърдение ми прилича на извадено от периода на култа към личността.

Повтарям, че заострянето върху отрицателните черти и само върху тях е една опасна черта в учебно-възпитателната работа на колегата Митев. Това постоянно трябва да се има предвид и не трябва да се стига до провокиране на студентите. Например с тази тетрадка.

Според партийния секретар Андреев опитът за осъществяване на ефективна обратна връзка със студентите в процеса на преподаването е провокиране на студентите.

На съвещанието в Благоевград към съобщението на Митев беше отправен упрекът, че то много прилича на лекция пред студентите – елементарно и поучаващо. Мисля, че дори да изнесе пред студентите такава лекция, това би било вредно и опасно. От една страна….? (В подмяната част 3 не намерих продължение на изречението)

. 6.

Смятам, че деформацията в отношенията на Д. Митев с колегите е довела и до деформация на възможностите и способностите му в учебно-

възпитателната работа. Не се съмнявам, че добрите оценки, които са му били давани, са били правилни, но деформацията в неговата работа, доведе до резултати, които се проявиха в обсъждането на упражнението и след това.

Някои неща в отчета се отнасят до показната страна на въпроса, а не по същество.

По обществената му ангажираност. През този период получих доверие да бъда избран за партиен секретар. Личното ми мнение е, че през оценявания период личната изява на Д. Митев е скромна. Участието в учебно-методичната комисия е задължително. Изнасянето на лекции по различни поводи е нужно, но за такива неща ние трябва да имаме винаги готовност – това също е задължение за нашата катедра. Обществената ангажираност трябва да се разглежда като действие, като реален личен принос за да се изменят нещата.

Щеше да бъде много полезно ако Андреев беше направил сравнение на обществената ми ангажираност с обществената ангажираност останалите членове на катедрата и да очертае реалният им личен принос за промяна, особено след като наричат тази ангажираност „печалбарство“.

Извън Института той естествено върши работа, но може да се разтовари – това не може да бъде изтъквано като оправдаваща причина за закъснението на дисертацията.

Още миналата година, в периода от 1.II. до 1.XII. говорехме за това колегата Митев само да си взема часовете (имаме мълчаливото съгласие на Ректора) и през останалото време да работи в къщи.

(защо това решение е останало тайна за мен?)

Беше освободен като групов отговорник за да работи.

И непосредствено след това ми беше възложено ново партийно поръчение. Аз бях освободен от партиен групов отговорник за да бъде намалена възможността да критикувам състоянието на катедрата и да искам промяна в духа на партийната политика.

Такова положение не бива да бъде практика, но да служи като оправдание е некоректно. Ако отсъства тук и там не е страшно, защото се знае, че се пише дисертация. Но не свърши ли писането за един-два месеца, нещата се объркват.

Не знам как се е чувствал когато чува това Борис Димитров, които не за един два месеца, а за две десетилетия не е успял да напише кандидатска дисертация и сега кандидатства за професорско звание без защитена нито кандидатска, нито докторска дисертация. Също старши преподавател Дърева, също би могла да се засегне от казаното от Андреев по мой адрес след като за нея са били необходими 14 години за да защити кандидатската си дисертация. Както се казва в случая не се вижда гредата в окото на същите, но се вижда иглата в моето око.

Всеки знае това и всеки трябва да си намери начин за да работи. Такива са условията. Ще бъда удовлетворен ако колегата Митев ….

Доц. Д. Дърева: Приемаме отчета и преценката на Д. Митев. Считам че в отчета общо взето е изразил реалното положение на нещата. Смятам, че е необходимо да отпадне пасажът за добрата оценка от заслушването. Да отпаднат и редица негови собствени оценъчни елементи, както и такива от рода на „отправящите упрека да имат предвид“ – изразяването на такова отношение няма да се вземе под внимание. Общо взето отчетът може да се приеме. Не е нужно обаче да се оправдаваме с много обективни причини.

Даже и когато те реално съществуват, нали?

Много пъти Митев е ходил в София, ние знаехме, че се среща с научния си ръководител – Ташо Пачев. Смятам, че едва ли той е бил виновен. Не е вярно, че сме правили съд за такива неща, но Митев създава такава атмосфера.

Разбира се другарко Дърева, това което се разиграва в момента не е съд а благонамерена другарска загриженост.

Други колеги, които пишат дисертация, следва да знаят, че трябва да се даде отговор за ненаписване на дисертация, но ако се случи нещо ние можем да разберем. Митев създава некрасива обстановка.

Преценката, която беше дадена отразява вярно нещата. Не може, колкото и неприятно да ни е да не отразим някои неща и противоречия,, за които са хабени много нерви и думи. Тези оценки трябва да бъдат дадени. Става дума за наш преподавател – необходимо е катедрата да вземе отношение.

Случвало се е Митев да казва, че ми е правил някаква услуга – вземал моите лекции за да си пиша дисертация. Смятам, че не на мен той е правил услуга, а на себе си – възлагането на курс лекции е огромно доверие. Аз всъщност бях в отпуск, след изтичането на който се отчете, че дисертацията е била написана.

Давайки оценка на Митев мога да кажа, че с него работихме добре. Когато четеше лекции, мнението беше добро. При заслушването може би малко пресилено му дадохме оценка мн. добър, но равнището беше добро. Упражнението му беше също добро въпреки критичните бележки.

Тук неволно си спомням за критичната забележка на доцент Генов за посетеното мое упражнение, че много бързо съм казал на студентка след нейния отговор да седне, тъй като поличката и отзад се била повдигнала при ставането.

Бих искала да се съглася с Ив. Андреев, че Митев проигра възможностите си – минали и които сега има, благодарение на негативните си склонности и отрицателната си насоченост.

Ако той не си помисли, ще ги проиграе напълно – възможности, които са подчертани, открити, доказани, но които могат да бъдат изгубени напълно.

Помислих си, другарко Дърева. Разбрах недвусмислено, че ако като

партиен отговорник не бях поискал от катедрата да усъвършенства работата си в духа на Юлския пленум на БКП от 1977 г., вероятно и до сега щях да бъда партиен групов отговорник, а не обект на тенденциозна и необективна критика и наказания.

Ив. Семерджиев: Оценката за работата на др. Митев отговаря напълно на неговата дейност. Ако се говори повече, ще бъдат повторени много неща. Искам да отправя препоръка: вместо постоянно да търси малката истина, нека заживее с проблемите на колектива и се реализира като научен работник.

Семерджиев не разбира или се прави че не разбира, че малката истина както нарича малката правда, е част от проблемите на колектива. За него е непонятно, че темата на дисертацията ми е Ролята на социалния климат в борбата за повишаване на икономическа ефективност и че тя ме насочва както към голямата, така и към малката правда.

Тр. Попова: Изслушах отчета. Направи ми впечатление, че всички слабости се обосновават с обективни причини. Никаква самокритика. Напълно не съм съгласна с причините за ненаписване на дисертацията. На второ място - за ролята на научния ръководител не е хубаво да се говори така.

Как съм говорил за ролята на научния си ръководител? Някаква лъжа ли съм казал?

На първо място ти си виновен, Митев. Вината трябва да търсиш в себе си. – да не търсиш други странични неща и обстоятелства. Доколкото знам с желание Ви освободиха да работите върху дисертацията и навсякъде ще Ви освобождават – и в „Г. Кирков“ – не търсете вината в „Г. Кирков“. Минала съм през този период.

„С желание ме освободиха“ за да работя върху дисертацията и след това пак с желание направихте опит да ми натрапите друго партийно поръчение да стана отрядник. Когато възразих ме плашихте с партийно наказание и ми обяснявахте значението на партийните поръчения.

Трябва да се каже в отчета и преценката за наложеното на Д. Митев партийно наказание, за неговото отрицателно въздействие върху социалнопсихологическия климат в колектива. Не мога да дам оценка за неговата научна работа.

Д. Генов: Това, вписано в оценката отговаря на впечатленията ми като член на катедрата.

За учебно-възпитателната работа – не съм бил на обсъждането, мисля, че трябва да приемем казаното в преценката и изказванията.

Прави ми впечатление, че отчетът представлява описание на всичко, което може да послужи като факт за неговата огромна обществена ангажираност, за да се създаде впечатление за работата в „Г. Кирков“ и в Института. Не става ясно какви са били ангажиментите и колко много са.

Изтъкнатите неща могат да бъдат взети като факти, но не и като причини да влияят върху нашата научна работа Отчетът има описателски характер върху

– тоест изтъкнал съм факти, но те не могат да бъдат причина за влияние върху научната работа. Тоест фактите не влияят.

отделни неща, не се показва, какво е свършено. Поредица от ангажименти ако ги чете човек – широка дейност – но какво се крие не е ясно.

– нищо не се крие, описани са изпълняваните ангажименти.

Приемам преценката.

Н. Михов: Няколко думи. Най-общо, в развитието на др. Митев като преподавател могат да се изтъкнат два периода – до конфликта и след конфликта – втория период ние сега отчитаме. Отношението на катедрата към др. Митев беше положително – бяха му създадени всички условия за нормално и правилно развитие. Да подчертая – бяха му създадени най-добрите условия – той беше галеното дете от асистентите. Но поради някои черти от характера си той тръгна надолу и това директно се отрази върху качеството на учебната и научната му работа, върху взаимоотношенията с колегите.

/другарю Михов, Може ли да конкретизирате – относно тези „някои“ черти на характера ми благодарение на които съм тръгнал надолу. Моля също да дадете примери и за конкретни начини с които съм бил поставен в положение на галено дете . Ще бъде полезно за моето развитие ако бъдете конкретен. Особено бих се радвал и ще ви бъда благодарен ако посочите конкретни примери как съм тръгнал надолу в учебната и научната работа. Надявам се че искрено искате да ми помогнете за да се променя в положителна насока./

Катедрата беше поставена в такова положение да се говори за нашите взаимоотношения, смятам, че това е опетняване на катедрения колектив.

За учебната работа – харесва ми, че той търси контакт със студентите, притежава бърза, маневрена мисъл. Препоръчвам му да води по-организирано занятията – да намали елементите на импровизация. За научната работа – трудно мога да кажа, но Ив. Андреев акцентува върху използването на негативния елемент, например статията му за Благоевград спокойно може да се нарече „мнението на др. Митев за партийната група в катедрата“.

Това добре са го усетили.

Не казвам, че е некадърен, но този отрицателен аспект се отразява на качеството на работата му. Препоръчвам му да коригира отношението си в положителна насока

(с други думи да не забелязвам недостатъци, да не искам да бъдат преодолявани)

Приемам оценката на др. Димитров – би могло да се въведе малко повече анализ на изтъкнатите общи моменти.

Ст. ас. В. Иванова: Др. Митев, когато иска може да бъде съсредоточен, делови, усърден към фактите. **Отчетът му, обаче има характер на повествование без самокритичен тон. Митев взема ролята на майката в семейството,** обективна причина се оказват децата. Бих искала да кажа (с извинение), че всеки си прави децата и трябва да си ги гледа без това да влияе на работата му. Той взема определени ситуации и парадира с тях, използва ги за оправдание. Това не звучи реално като обективна причина.

Винаги съм казвала, че от него може да се купи много опит, но този опит може и да се разпилява.

Някак си виси във въздуха (в отчета) пожеланието, че ще има предвид тези свои грешки. Не искам да съм на мястото на др. Митев. Каква огромна отговорност тежи на плещите на един млад асистент. Разбира се, всичко може да се случи, но никой няма право да не се съобразява с условията и задачите си. Обръщам вниманието му върху негативните моменти, за които вече се каза и за въздействието, което може да окаже чрез тях на нас, по-младите колеги. Необходимо е да съзнава голямата отговорност , която трябва да има като член на катедрата.

Преценката на ръководителя на катедрата е направена прецизно и отговаря напълно на дейността, извършена от др. Митев. Ако той търси в себе си причината за напрежението, би могъл да намери начин да зашие, образно казано, голямата бримка в чорапа и да се обърне към колектива. Да преодолее самоизолацията си и тогава спокойно, без сърдечна недостатъчност, с големи дози кислород да обсъждаме заедно проблемите си, да отидем заедно на защитата му.

Б. Димитров: Ако няма други становища, давам думата на др. Митев.

Д. Митев: По принцип приемам преценката и изказаните становища. Тревожи ме единствено, дано се лъжа, че забелязвам опит да се свърже конфликтът в катедрата с моето преподаване пред студентите. Аз имам достатъчно задръжки и това е свидетелство за обективността ми. Стремил съм се студентите да не почувстват и най-малкото влияние на нещата в катедрата.

При заслушването на упражнението беше казано това, имащо връзка с нещата.

11.

Не виждам да съм обвинил научния си ръководител. Не считам, че е негова вината. Бих се разочаровал ако се окаже, че е негова вината – по моите думи.

Моля да се изясни процедурно – имате право, че трябва да се коригира отчета ми – как да стане това. Що се отнася до децата ми – доволен съм, че ги имам, обичам ги, но е трябвало по-рано да мисля за обезпечаването им – тук вината пак е моя. Но по мое мнение е по-добре отчетът да остане в този си вид, както го виждам аз. Смятам, че не бива да се смесва конфликтът ни с учебно-възпитателната дейност. Нямам предвид др. Дърева, а изказването на колегата Андреев.

Д. Дърева: Но има връзка. Защо повтори лекцията на Ив. Андреев и сред студентите се носи слух за вашите взаимоотношения?

Б. Димитров: Отчетът е документ и не може да се променя. Така да се каже – исторически документ. Протоколът също е документ и се представя на атестационната комисия.

Да взема отношение по изказаните становища. Смятам, че преценката дава оценка за учебната работа на др. Митев. Казано е, че в катедрата той се справя с извеждането на лекциите.

Малко късно сме изготвили преценката, затова е разработена по основните линии и съдържа преди всичко факти. Не съм вписал за партийното наказание – това е по друга линия, а тук става въпрос за административното му развитие, а освен това е въпрос, който се знае.

Смятам, че преценката е документ, слушан и одобрен от катедрения колектив и не бива да ми се дава право да го изменям. Нека остане така. Онова, което сте казали като мнение и допълнение се документира чрез протокола и се представя на комисията.

По втора точка, др. Б. Димитров се обърна към всички членове на катедрата за предложение във връзка с писмото за предстоящите аспирантури. Поради липса на предложения той изрази общото мнение за насочване към самостоятелна работа.

12.

По трета точка др. Димитров съобщи за проведеното на 8 XII 1981 г. в София съвещание с ръководни идеологически кадри с Доклад за Международното съвещание по идеологическите въпроси в Москва. Съобщи се, че материалите ще бъдат предоставени на разположение на катедрата.

Беше съобщено, че въпросникът за държавен изпит по марксизъм-ленинизъм е даден за доработка; за новия начин на обследване на преподаването на обществените науки и откриването на 4-месечни педагогически курсове за младите кадри.

Поради изчерпване на дневния ред заседанието беше закрито. На заседанието присъстваха всички членове на катедрата с изключение на М. Кузманова – отсъстваща по уважителни причини.

Протоколчик: Вл. Дулов (подпис) Ръководител катедра (доц. Б. Димитров)

Пловдив, 22.XII. 1981 г.

206. ПРЕЦЕНКА за педагогическата, научната и общественополитическа дейност на гл. ас. Д. Митев. С червен цвят са моите допълнения и корекции към преценката. 30.12.1981 г.

В крайна сметка катедрата прие следната оценка при атестацията ми:

Катедрения съвет приема за сведение отчета на гл. ас. Димитър Н. Митев за неговата педагогическа, научна и обществено-политическа дейност.

Относно неговата педагогическа дейност катедреният съвет отчита, че на гл. ас. Димитър Митев бяха създадени всички условия за нормално развитие. Поради особено стекли се обстоятелства на него за известен период от време беше възложено и четене на лекции пред редовни и задочни студенти. В катедрата имахме впечатлението, че гл. ас. Д. Митев добре се справя с четенето на лекциите поради което и му ги възлагахме. Бяхме обаче много изненадани , когато при извършената през 1979 г. анкета във ВИХВП от сътрудниците на Проблемната научно-изследователска лаборатория към ВХТИ – София студентите дадоха най-ниска оценка (в сравнение с останалите членове на катедрата) на гл. ас. Митев – 3,79. Това беше единствената анкета от няколкото поредни в предишните години, в които получих такава оценка. Имам основание да считам поради това че е поръчкова и е заслуга на Борис Димитров.

При последното заслушване на семинарно занятие на гл. ас. Митев бяха направени много съществени критики и препоръки.

Щях да бъда много благодарен ако тук бяха посочени поне някои примери за отправени към мен „много съществени критики и препоръки“. Искаше ми се атестационната комисия да придобие автентична, непосредствена представа за това кое катедрата счита за съществени критики и препоръки.

Катедреният съвет не прие строго определена оценка. При извеждане на учебната работа гл. ас. Митев допусна груби нарушения на колегиалната етика и нормите на комунистическото възпитание на студентите.

И тук множествено число без конкретни примери. За едно от тези му деяния му беше наложено административно наказание – „Строго мъмрене“. Че наказанието „строго мъмрене“ беше предмет на обжалване пред висшестоящите органи и че бе аргументирано с несъществуващо мое самопризнание, за това нито дума. Както и за факта, че трима членове на катедрата отрекоха наличието на мое самопризнание.

В областта на научната работа на гл. ас.. Митев бяха създадени условия за зачисляване на задочна аспирантура. Наистина бяха „създадени условия“, просто не ми се създаваха пречки. Оказваше му се помощ и при явяването на изпитите от кандидатския минимум.

Може би трябва да приема че са ми помагали като ръководителят на катедрата отказваше да ми подписва командировъчни заповеди за явяването на изпит?

При заслушване работата на аспирантите гл. ас. Митев винаги е уверявал катедрения колектив, че се движи в график. Сърдеше се, когато му се правеха бележки, че изостава с полагането на отделни изпити.

Всички изпити взех по график. Единствено изпитът по специалността взех със закъснение от около един месец спрямо графика за полагането му, поради липса на дата за изпит в катедрата където бях аспирант. Тук обаче е написано „изостава с полагането на отделни

изпити“. Никакви забележки или въпроси за полагането на отделните изпити. Чак по времето на конфликта във връзка със становището ми като партиен отговорник че е необходимо подобрение на работата на катедрата, Дърева ме упрекна за това закъснение. Тук обаче това е отнесено към полагането на отделни изпити, а не само към един изпит. Тоест не е било изключение, което беше поредна лъжа.

В катедрата обаче останахме много огорчени, когато разбрахме, че гл. ас. Митев не е подготвил дисертацията си и че от 1 април 1981 г. е отчислен като задочен аспирант. Считаме, че дадените от него обяснения не са в състояние да го оправдаят.

В катедрата не бяха огорчени, а в конфликтната обстановка през този период се радваха на това обстоятелство. Тук лицемерието достига своя връх.

На катедрения колектив са известни разностранните ангажименти на гл. ас. Митев в института и извън него. Ние сме оценявали редица от тях като необходими и полезни, като негова положителна изява.

Ние обаче сме съгласни с гл. ас. Митев, че се ангажира с много задачи не по силите му, което влияе върху качеството и на другата научна продукция.

Такова становище не съм изказвал. Но партийната група в катедрата по марксизъм-ленинизъм е „съгласна“ с мен за ангажиментите не по силите ми.

Катедрения съвет иска да вярва, че гл. ас. Митев ще си направи необходимите изводи, за което му е обръщано внимание в катедрата . Крайно време е той да намери сили да напише и защити кандидатска дисертация.

Четейки това стигам до извод, че катедрата е била по-заинтересована от мен от написването и защитата на дисертацията ми!?!

Катедреният колектив порицава опита на глас. Митев да заблуди катедрата и Института като представя невярна заповед от ВИИ „Карл Маркс“ (№ 15 от 3.V.1981 г.) с която му се разрешаваше 6 м. служебен (творчески) отпуск на основание, че е аспирант на самостоятелна подготовка, когато в действителност той беше задочен аспирант и то в края на срока си. По-късно тази заповед беше отменена. То разбира се не намалява личната вина и отговорност на гл. ас. Митев.

Аз бях много изненадан от появата на тази заповед. Сам обърнах внимание на грешката в нея и по никакъв начин не направих какъвто и да било опит да се възползвам. Но според авторите на оценката ми аз съм човек, който знае, че всички знаят вида на аспирантурата ми, но въпреки всичко си позволявам да правя опит да заблудя катедрата и института.

Като член на катедрения колектив гл. ас. Митев направи редица опити да разедини колектива, *и тук без конкретни примери* обективно създаде обстановка на напрежение, отклони за дълго време вниманието ни от основните задачи.

От кои основни задачи съм отклонил вниманието с критиката към ръководителя на катедрата че не спазва разписанието за лекциите и много често намалява наполовина часовете или въобще пропуска цели лекции?

За тази му дейност партийната организация му наложи наказание „строго мъмрене с предупреждение“.

Изхождайки от сложното и противоречиво развитие на гл. ас. Митев като преподавател и научен работник катедреният съвет му обръща сериозно внимание върху допусканите от него слабости с категорично изискване да си направи необходимите изводи .

Ръководител катедра „Марксизъм-ленинизъм:

Въз основа на Отчета, Преценката и станалите разисквания, отразени в протокола от 22 XII. 81 г. катедреният колектив дава комплексна оценка за работата на гл. ас. Д. Митев „задоволителен“.(вж. протокол от 30 XII. 1981 г.)

207. П Р О Т О К О Л За приемане на окончателните оценки на доц. Генов, с ас. Иванка Мандажиева и гл. ас. Д. Митев 30.12.1981 г.

Днес, 30 декември 1981 г. се състоя оперативка на катедра „марксизъм - ленинизъм“ с дневен ред:

1. Приемане уточнени с окончателна оценка преценки на доц. Д. Генов, ст. ас. Иванка Мандаджиева, гл. ас. Д. Митев.

Доц. Б. Димитров: (открива заседанието). Оценките от атестирането на колегите трябва да приемат конкретна форма. Затова се наложи да се проведе кратко заседание, на което да ги уточним. Предлагам следните оценки:

1. Доц. Д. Генов – „мн. Добра“
2. Ст. ас. Ив. Мандаджиева – „ добра“
3. Гл. ас. Д. Митев – „задоволителна“ Има ли други мнения?

Ст. ас. Спасов: Мисля, че в оценката на Д. Митев е допуснато занижаване и подценяване на неговите преподавателски качества.

Доц. Д. Дърева: при атестирането аз се изказах за учебната работа на др. Митев и определено заявих, че тя трябва да получи добра оценка. Но при атестирането става въпрос за комплексна оценка и е необходимо да се имат предвид и много други неща. На др. Митев бяха наложени две сериозни наказания – административно и партийно, което несъмнено е отражение на неговата цялостна дейност в Института. Все пак държа да бъде отбелязано, че за учебната му работа трябва да се даде добра оценка. Приемам комплексната оценка „задоволителен“.

Гл. ас. Д. Митев: Ще се изкажа кратко и ясно без коментари.

Тази предлагана оценка показва, че атестацията може да бъде плод на

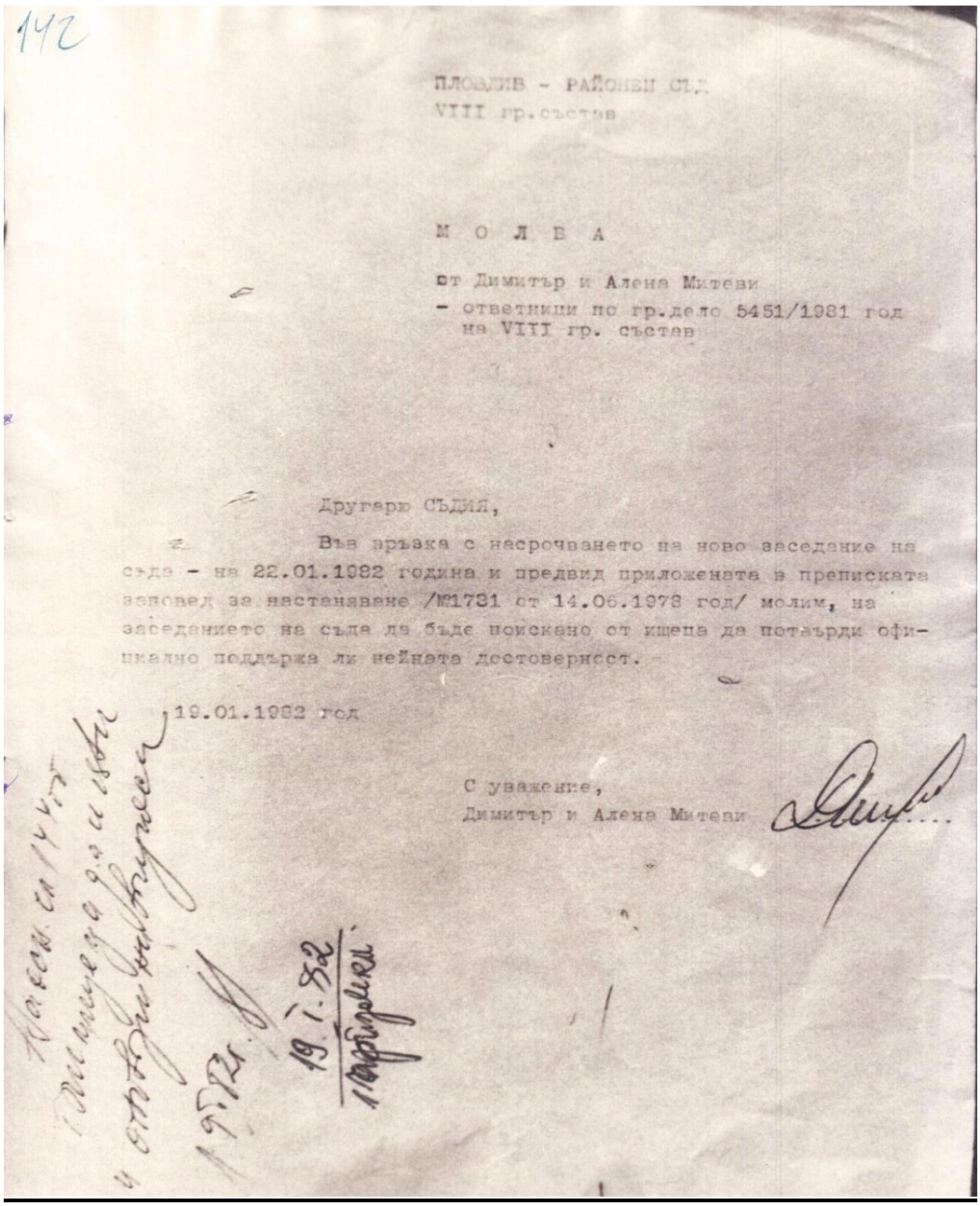
груб субективизъм. Не мисля, че е най-правилно да се укрепва социално психичния климат с необосновани оценки. Не приемам оценките, тъй като няма достатъчно аргументи. Не съм съгласен с оценките на Мандаджиева и Генов да бъдат поставени оценки добър и мн. добър. Не виждам някаква особена разлика в тяхната работа и считам диференциацията за неправилна. Не мога да наложа мнението си, но за себе си ще считам тези оценки за несправедливи.

Доц. Б. Димитров: Смятам, че твърде много разисквахме върху атестацията. Да не се връщаме към това, което вече е отбелязано в протоколите. Несъгласието на отделни другари ще бъде разгледано от атестационната комисия.

Катедреният колектив прие предложените комплексни оценки, които произтичат от станалите разисквания при разглеждането на отчетите и преценките на 17.XII и 30. XII. 1981 г.

Протоколирал (Вл. Дулов) Р-л катедра (доц. Б. Димитров)

208. Искане до ищеца да се произнесе за верността на настанителната заповед представена и цитирана от него в писмената му защита /19.01.1982 г.)

142

ПЛОВДИВ - РАЙОНЕН СЪД
VIII гр.състав

М О Л Б А

от Димитър и Алена Митеви
- ответници по гр.дело 5451/1981 год
на VIII гр. състав

Другарю СЪДИЛ,

Във връзка с насрочването на ново заседание на съда - на 22.01.1982 година и предвид приложената в преписката заповед за настаняване /№1731 от 14.06.1978 год/ молим, на заседанието на съда да бъде поискано от ищеца да потвърди официално поддържа ли нейната достоверност.

19.01.1982 год

С уважение,
Димитър и Алена Митеви

Искането ми бе оставен без отговор от ищеца въпреки резолюцията, която го задължава да даде отговор.

След като вече разполагах с копия от верния документ и от неверния документ подадох молба – сигнал до Районна прокуратура.

209. Молба до другаря Районен прокурор от 25.1.1982 г. с приложени верен и неверен документ – настанителна заповед.

До другаря Районен прокурор
гр. Пловдив

М О Л Б А

от Димитър Николов Митев, живущ в гр. Пловдив, ул.

„Милин камък " 6, ответник по граждански дело 5451/1981г.

на Пловдивски районен съд – VIII граждански състав

Другарю Прокурор,

Представям на Вашето внимание като приложение № 1 и приложение № 2 два документа, които имат еднаква дата и еднакъв номер, но са с различен текст /разликата е в т. 3/. Приложение № 1 е копие от намиращия се в преписката по делото екземпляр на настанителна заповед , представен от ищеца за да докаже тезата, съдържаща се в неговата писмена защита, че е налице незаконно заграбване на част от жилище. Приложение № 2 е копие от заповедта за настаняване, която аз получих преди повече от три години. Най-учтиво Ви моля, другарю Прокурор, да прецените дали в дадения случай е консумирано нарушение на законите на Народна република България и ако това е така, да предприемете необходимите мерки за законно санкциониране на извършителя на деянието.

С уважение

/Димитър Н. Митев/
гр. Пловдив

25.1.1982 г.

210. Дневник за 28.1. и 29.1. 1982г. Бюлетин за Вътрешно партийна информация. Насрещен план на катедрата. За и против хоноруван преподавател. Скандал от Кузманова за бюлетина за ВПИ. „Не съм ти другарка“ .

Андреев слуша и мълчи.

Дърева: „Стига с тия подписи бе Митев. Ти вечно с подписи се занимаваш.“ Разговор с Михов.

От време навреме записвах някои събития в дневника си. За 28 и 29.1.1982 г. съм записал следното, което е много показателно за атмосферата в катедрата и по-точно в секция политическа икономия.

28.1.1982 г.

След обяд Михов ме попита къде е бюлетина за вътрешнопартийна информация (за Франция). Кузманова му казала, че го е дала на мен и че ми казала после да го върна на него. Отговорих му, че Кузманова само ми е посочила, че има такъв бюлетин на една от масите в катедрения кабинет и че ми е казала когато имам време да го прочета. Казах му че съм го взел, прочел и оставил там, където беше първоначално. Реагирах малко нервно защото си представих, че на следващия ден отново ще се търси повод да ми бъде искана отговорност за нещо.

29.1.1982 – петък.

От 10 часа трябваше да има катедрен съвет за приемане на насрещния план на катедрата. Преди това доц. Дърева свика съвещание на специалността по въпроса дали да ползваме хоноруван преподавател през следващия семестър или не. Тя беше за хоноруван, Кузманова също и то

категорично, а аз заявих, че може би не е редно да ползваме хоноруван, но за да не влизам в конфликт, казах, че може да пишем в плана, че ще ползваме такъв, а допълнително ще решим какво ще правим в началото на следващия семестър, когато ще знаем броя на групите и потоците. Не можахме да дорешим въпроса и отидохме на съвещанието на цялата катедра. Доц. Генов, който заместваше ръководителя на катедрата, ръководеше заседанието и същевременно попълваше отделните раздели на плана. Помислих си, че не е редно точно когато се прави годишния план на катедрата ръководителят й да отсъства, но това си е в негов стил – щом друг може да свърши работата, нека я свърши.

След катедрения съвет към 11 часа продължихме само политикономистите да се съвещаваме относно необходимостта от хоноруван преподавател. Андреев се изказа категорично против искането на такъв и в края на краищата остана да се решава въпроса в края на февруари. Преди да преминем обаче към въпроса за хонорувания преподавател, Кузманова поиска да се изясни един друг проблем и обръщайки се към мен с крайно раздразнение ме попита:

- Митев, аз какво ти казах за бюлетина? Ти защо си отрекъл пред Михов? Сега ще ти припомня дума по дума какво ти казах.

Прекъснах я и казах, че сега имаме служебен въпрос за разглеждане и ако тя счита че съм извършил някакво нарушение относно бюлетина, да се отнесе по каналния ред към тези, които ще ми потърсят отговорност.

Тя обаче продължи, очевидно набрала вече скорост:

- Сега ще ти докарам и Семерджиев, той ми е свидетел. Не те е срам. Аз ти казах да дадеш бюлетина на Михов и ти го подадох в ръката.

- Другарко Кузманова – прекъснах я отново – има инструкция за работа с поверителните материали. Вземат се срещу подпис и се връщат срещу подпис. Спазвайте инструкцията и няма да има проблеми.

- Стига с тия подписи бе Митев – намеси се и доц. Дърева. – Ти вечно с подписи се занимаваш.

- Безсрамник, продължаваше Кузманова, станала вече от стола и ръкомахайки – как си позволяваш. Един път лъга партийната група, друг път лъга профгрупата. Къде се намираш,

- Другарко Кузманова, този тон можеш да държиш спрямо дъщеря си, но спрямо мен не позволявам. Ако аз съм виновен в нещо, ще си нося отговорност. Никой обаче не ти позволява да ме навикваш…

- **Не съм ти другарка, каква другарка съм ти аз? – излетя от устата й и аз си помислих, че тя без да съзнава наистина е права.** Мина край мен и излезе навън. След минута влезе със Семерджиев. Горкия Семерджиев. Накара го да каже, че лично е видял и чул как тя ми е дала бюлетина и че ми е казала да го предам на Михов. Семерджиев потвърди.

Ако не знаех механизма, бих си помислил, че вече съм изкукуригал и нищо не помня.

- Другарко Кузманова, още един път настоявам да се прекрати тази разпра. Има си начин да се уреждат подобни спорове.

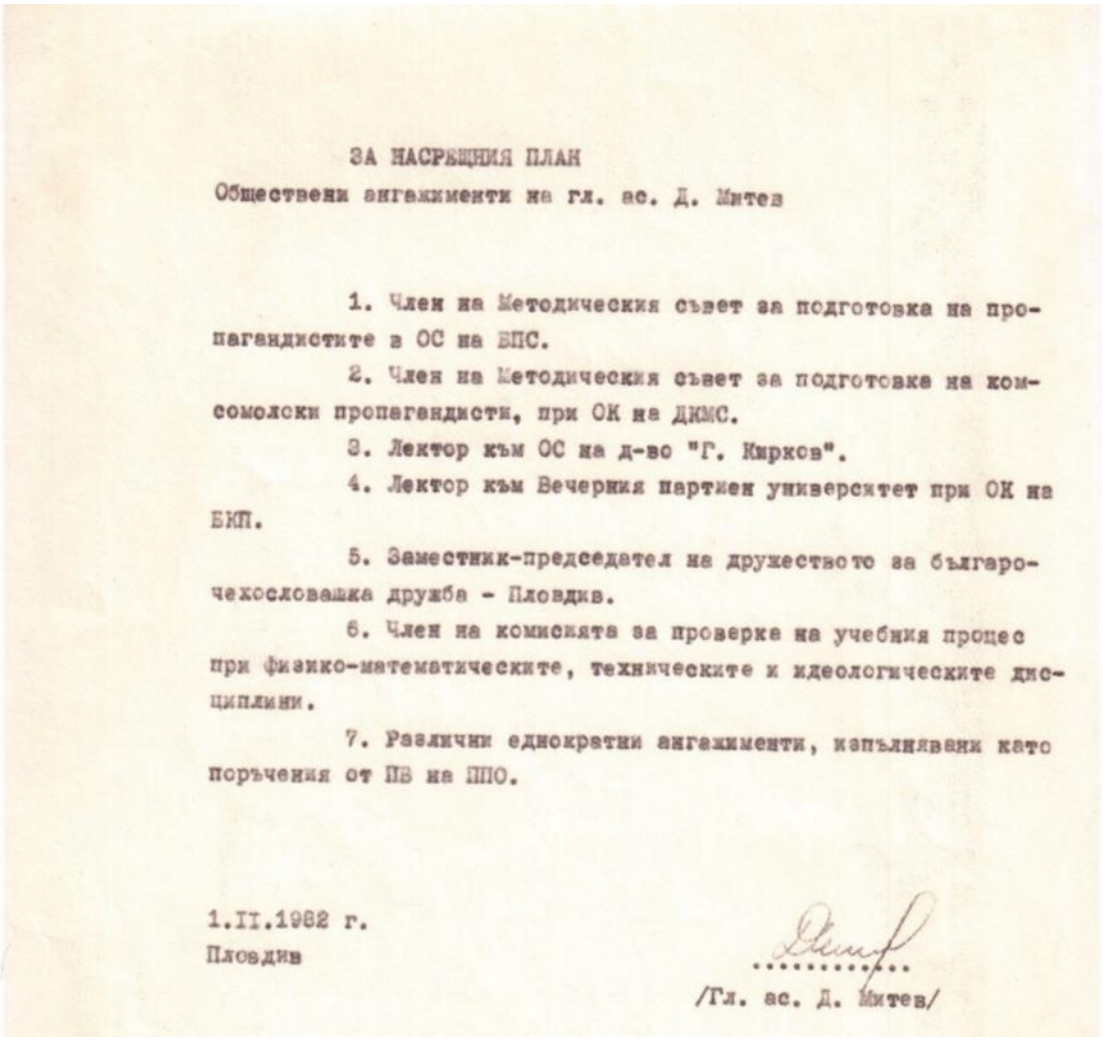
- Такива лъжци като тебе, трябва с подпис да им се дава всичко – фучеше още тя.

- Ето че стигнахме до един и същ извод, колежке Кузманова, казах аз, мислейки си, че би заслужавала след горната си реплика и обръщението „госпожа Кузманова“ – такива лъжци и мошеници трябва да се хващат само с подпис черно на бяло.

През цялото време Андреев, навел глава, мълчеше. След това преминахме вече към въпроса за хонорувания асистент.

Около един час след това срещнах партийния отговорник Михов и водих с него доста продължителен разговор. Разказах му за скандала, който ми направи Кузманова, попитах го защо е нужно всичко това след като бюлетинът е налице и преминахме постепенно към традиционните проблеми на катедрата и ПГ.

211. Насрещен план – обществени ангажименти 1.II.1982 г.

ЗА НАСРЕЩНИЯ ПЛАН
Обществени ангажименти на гл. ас. Д. Митев

1. Член на Методическия съвет за подготовка на пропагандистите в ОС на БПС.
2. Член на Методическия съвет за подготовка на комсомолски пропагандисти, при ОК на ДКМС.
3. Лектор към ОС на д-во "Г. Кирков".
4. Лектор към Вечерния партиен университет при ОК на БКП.
5. Заместник-председател на дружеството за българо-чехословашка дружба - Пловдив.
6. Член на комисията за проверка на учебния процес при физико-математическите, техническите и идеологическите дисциплини.
7. Различни еднократни ангажименти, изпълнявани като поръчения от ПВ на ППО.

1.II.1982 г.
Пловдив

.....
/Гл. ас. Д. Митев/

212. С цел да се защитя от тенденциозната атестация на 01.II. 1982 г. написах Възражение до Председателя на атестационната комисия в Института

До другаря Председател
на Атестационната комисия
при ВИХВП
Тук.

В Ъ З Р А Ж Е Н И Е

от Димитър Николов Митев – главен асистент по политическа икономия при катедра „марксизъм-ленинизъм“ относно дадената при атестирането оценка

Другарю Председател,

След като се запознах с решението на Атестационната комисия и материалите, въз основа на които то е взето, считам за необходимо да заявя следното:

Атестационната комисия отправя към мен препоръките:

-да активизирам НИР и насоча вниманието си по разработване на дисертацията;

- със своето поведение да съдействам за подобряване на климата в катедрата.

ПРИЕМАМ тези препоръки и ще се ръководя от тях в по-нататъшната си работа.

Атестационната комисия дава на цялостната ми дейност оценка „ЗАДОВОЛИТЕЛЕН“. Не съм съгласен с тази оценка по следните причини:

При последното атестиране през 1978 г. бе заслушана моя лекция, на която комисията плюс доц. Димитров и доц. к.и.н. Дърева дадоха много добра оценка. Нещо повече, в отчетния доклад на комисията за физикоматематическите, техническите и идеологическите дисциплини за 1978 г. , изнесен на Академичен съвет е посочено: „Като много добре изнесени лекции може да се посочат на гл. ас. Димитър Митев, гл. ас. Андрей Костов, на преподавателя по немски език К. Киров и др.“ (стр. 1)

След посочения момент аз продължих своята подготовка чрез полагане на изпити от кандидатския минимум и бях на специализация в Институт за повишение на квалификацията за преподавателите от идеологическите катедри в СССР, откъдето във връзка с доклад, отразяващ моя опит от учебнопреподавателската ми работа получих рецензия. В нея се дава оценка на моите качества като преподавател.

-2-

/Вж. приложение 1/

Считам че комисията е била подведена от предоставената Преценка, изготвена от ръководителя на катедра „марксизъм-ленинизъм“ и от някои от

изказванията, съдържащи се в протокола за обсъждането на моята работа. В тази връзка моля да се има предвид следното:

I. Преценката е изготвена крайно тенденциозно от доц. Димитров. Причината за тази тенденциозност е във факта, ча аз написах възражение до ВАК по повод на неговата професура, след като продължително време критикувах определени недостатъци в неговата работа и след като мнението ми за неговата некоректност и недобросъвестност окончателно се затвърди.

Тенденциозност може да бъде открита в почти всеки ред от този документ, но аз ще се спра на някои по-съществени моменти, които показват, че ръководителят на катедрата не е имал никакви задръжки в стремежа си да очерни моята дейност.

Така например доц. Б. Димитров пише: „Поради особено стеклите се обстоятелства на него /т.е. на мен/ за известен период от време беше възложено и четене на лекции…..В катедрата имахме впечатлението, че гл. ас. Д. Митев добре се справя с четенето на лекциите, поради което и му ги възлагахме.

Бяхме обаче много изненадани, когато при извършената през 1979 г. анкета …….студентите дадоха най-ниска оценка /в сравнение с останалите членове на катедрата/ на гл. ас. Митев – 3,79. С израза „за известен период от време“ доц. Димитров е избягнал да каже истината, че аз водех лекции пълен курс през всичките девет години, а на десетата година от работата ми в института тази възможност ми бе отнета. Изглежда след специализацията в СССР съм се деквалифицирал. По-интересно обаче е другото:

I/ През 1978 г. доц. Димитров е за „много добър“ като оценка за моя лекция, от тогава не е посещавал мои лекции и в преценката говори за „добра“ оценка и едва ли не поставя катедрата в неудобното положение да си прави самокритика, че се е оставила да бъде изненадана от оценката на студентите. 2/ За аргумент се използва оценка на студентите – като най-меродавна. При това доц. Димитров си е позволил да забрави спецификата на проведената и цитирана анкета, както и че е имало и други анкети със студенти, на които съм получавал други оценки. Нещо повече, от протокола се вижда по повод въпрос на ст. ас. Мандажиева, че той твърди в разрез с истината, че тази анкета е единствена

II. Що се отнася до направените „много съществени критики и препоръки“ /стр. 1 от Преценката/ при последното заслушване на мое семинарно занятие, моля същите да бъдат цитирани за да може да се прецени дали са такива действително.

Моля също така да се има предвид готовността ми по всяко време на всяко мое занятие да присъства комисия от специалисти, която съобразно утвърдената методика да се произнесе за моята учебно-преподавателска работа. Не се страхувам и от КОМПЛЕКСНА оценка от страна на студентите и желая да бъде поискана такава за цялата катедра. Без тези неща аз не виждам какво може да ме защити от неподкрепени с аргументи, несправедливи и тенденциозни обвинения.

III. Отричам изцяло твърдението на доц. Димитров, че съм допуснал „груби нарушения на колегиалната етика и нормите на комунистическото възпитание на студентите“ /стр. 1. от Преписката/. Моля да бъдат поискани от него доказателства, подкрепящи това обвинение.

Доц. Димитров, човек с висше юридическо образование, си е позволил да цитира, че съм наказан със „строго мъмрене“ за едно от тези „деяния“, свеждащо се до твърдението му, че съм събирал подписи от студенти за да удостоверя, как той си взема занятията. Като „доказателство" бил съставен протокол, съобразно който аз уж съм си признал, че съм събирал такива подписи. До момента, - повече от половин година след наказанието, все още не мога да видя въпросния „протокол“. На моя молба /вх. № 3758 от 23.X. 81 г./ до другаря Ректор да ми се предостави възможност за запознаване с този „документ“ последва резолюция: „Др. Митев, аз Ви поисках Вашия доклад ОТНОСНО ПРОФЕСУРАТА НА ДОЦ. ДИМИТРОВ. Вие отказахте да ми го представите. Постъпвам като Вас“ от 27.X. 81 г. подписана лично от др. Ректор.

Как няма да е смел доц. Димитров в намерението си спрямо мен, когато и др. Ректор застава безусловно, без да се интересува от фактите, на негова страна. Как няма смело да черни и клевети, когато досега никой не е подлагал на проверка верността на неговите твърдения?

IV. Обстоятелството, че още не съм готов с дисертацията си е резултат от много причини, някои от които съм посочил в отчета си. Аз не ги изтъквам като оправдание защото съм най-заинтересован от защитата си и не желая да се оправдавам пред себе си. Не съм обаче безучастен към твърдението на доц. Димитров, че разностранните ми ангажименти и задачи влияят върху качеството на другата ми научна продукция.

На стр. 2 от Преценката е написано: „Ние сме съгласни с гл. асистент Митев, че се ангажира с много задачи не по силите му, което влияе и върху качеството на другата му научна продукция“. Признанието ми, че имам многостранни ангажименти, е сервирано от доц. Димитров с негова добавка, звучаща като мое признание, че това влияе върху качеството на научната ми продукция. Не следва да се измислят „самопризнания“ и да се води игра на думи, а да се изтъкнат научни аргументи, доказващи тезата му за качеството на моята работа.

Налице е безспорен факт, че в катедрата някои от моите разработки се посрещат тенденциозно и лошо от определени колеги, а извън катедрата намират добър прием и се публикуват. Същото важи и за определени методи, използвани от мен в учебно-преподавателската ми работа. Така например активизирането на студентите чрез тетрадка за обратна връзка се нарича „провокиране на студентите“. От приложение № 1 се вижда оценката, дадена в СССР на този мой метод, а катедрения протокол за атестирането ми на стр. 5 /предпоследен пасаж/ се съдържа илюстрация на подхода на някои колеги.

V. Тенденциозността на направената от доц. Б. Димитров преценка се вижда и от следното:

1/ Използва се техническа грешка на длъжностно лице от ВИИ „К. Маркс“ при оформяне на заповед за отпуска, като се твърди, че тази грешка е породила мое желание да заблудя катедрата и Института, представяйки се за самостоятелен аспирант. От една страна в преценката се изтъква, че катедреният колектив е дискутирал нещата около задочната ми аспирантура а от друга – нелепо се твърди, че едва ли не съм се представил на колегите си за самостоятелен аспирант, защото на заповедта така пишело. Ето защо дори и факта, че тази заповед е била отменена, не намалявал личната ми вина и отговорност.

2/ Ситуацията и климата в катедра „марксизъм-ленинизъм“ отдавна и по много направления не са такива, каквито трябва да бъдат в тази именно катедра.

За това свидетелстват много други конфликти, а сега и атаката срещу мен.

Аз още един път подчертавам, че приемам и дълбоко осъзнавам необходимостта да се подобри климата в катедрата, защото не считам и не би следвало да се счита, че задушаването на критиката с всякакви средства и

действия от позиция на силата са признак за добър климат в която и да било катедра.

VI. Преценката завършва с обвинението: „Като член на катедрения колектив гл. ас. Митев направи РЕДИЦА ОПИТИ ДА РАЗЕДИНИ КОЛЕКТИВА…“ /Курсивът мой – Д.М./ Много бих желал да бъде поискано от доц. Димитров да представи доказателства ако не за цялата „редица опити“, поне за някой отделен опит да „разединя колектива“. Тогава ще се види критерият му за явленията, а това не би било безинтересно. За мен той е отдавна известен, но бих желал да го видя някъде документиран, защото досега катедрения колектив не можа сам да се справи на принципна основа с проблемите, раждащи конфликтите.

Една от тезите, които ми се противопоставят е: „А ти нямаш ли грешки“? Да, имам грешки. Не съм идеален. Когато са ми били посочвани, винаги съм се стремял да ги преодолявам. Но да се застане на плоскостта, че щом някой има грешки, не може да критикува, означава по принцип да се отрече критиката в нашето общество, тъй като поне аз не съм срещал човек, който да не греши. Кой е идеалният, който ще има право да критикува? Аз сам съм виждал някои от грешките си и съм се стремил да се коригирам в правилна насока. Бил съм винаги благодарен за всяка мотивирана, градивна критика относно моята дейност. Никога обаче не мога да се съглася с тенденциозни и непочтени отношения и доколкото ми стигат силите ще им се противопоставям, независимо от шанса за успех. Нямам право и не мога да се съглася с укрепване на климата на базата на взаимна толерантност и търпимост към допусканите грешки, защото това създава условия не за развитие, а за застой.

Тази моя позиция системно се изопачава от определени членове на катедрата. Така например колегата Андреев ме обвинява в едностранна насоченост само към отрицателното в нашия живот. За него при това е

абсолютно без значение от каква позиция е насочеността ми към отрицателното в нашия живот – защото ако той беше в състояние да си даде сметка за това и да го вземе предвид, нямаше да съчини толкова неуспешно и компрометиращо го обвинение. Според гл. ас. Андреев щом си позволявам да критикувам този, на когото той се мъчи да се хареса, вече съм дал повод да бъда обвинен в политическа изневяра. И без много да му мисли, без цитиране на съответен източник и без да дава аргументи, по примера на ръководителя на катедрата Ив. Андреев ме обявява за неспособен да тълкувам произведенията на другаря Тодор Живков, обявява ме за човек с деформация на възможностите и способностите и пр.

Ръководителят на дисциплината политическа икономия доц. Дърева заявява, че оценката за учебната ми работа /и за споменатото от доц. Димитров в Преценката заслушано упражнение/ е била добра, но че съм проиграл възможностите си, „минали и които и сега има, на негативните си склонности и отрицателната си насоченост“ /стр. 7-8 на Протокола от 22.XII/. Да имаш негативни склонности и отрицателна насоченост не е приятна характеристика и аз с удоволствие бих ги преодолявал съобразно с възможностите си, но понеже доц. Дърева избягва да даде примери за негативните ми склонности и отрицателната ми насоченост, аз бих помолил Атестационната комисия да поиска конкретни примери и доказателства. Не е зле да бъде документирано кое според нея е негативна склонност и отрицателна насоченост.

Главен асистент Н. Михов, наричайки ме „галеното дете на асистентите“, без да посочи как конкретно съм бил гален, свежда проблема до моя характер, поради който съм тръгнал надолу. Позицията ми, непризнаваща фаворизиране и самофаворизиране, подлагаща на критика отрицателни явления от рода на недобросъвестност в работата, некоректност, деспотизъм, служебно и обществено самозабравяне и прочие според историка Михов е резултат от моя характер и означава тръгване надолу.

Той твърди, че причината за опетняване на катедрата не е в същността на действията и взаимоотношенията, а в това, че се говори за тях: „Катедрата беше поставена в такова положение, да се говори за нашите взаимоотношения, смятам, че това е опетняване на катедрения колектив“. Това е записано на стр. 9 от Протокола, където съществуват и следните „достойни“ за член на идеологическа катедра мисли: „За научната работа трудно мога да кажа, но Иван Андреев акцентува върху използването на негативния елемент, например статията му за Благоевград спокойно може да се нарече „Мнението на др. Митев за партийната група в катедрата“. Не казвам, че е некадърен, но този отрицателен аспект се отразява на качеството на работата му. Препоръчвам му да коригира мнението си в положителна насока“.

Ако Атестационната комисия пожелае да има въпросната статия, с цел

да се изясни естеството на познавателната констатация на другаря Михов, базирана на асоциация с представата му за партийната група в катедрата, мога да я представя. Този колега дори не се усеща, че прави самопризнание в смисъл, обратен на този, който защитава.

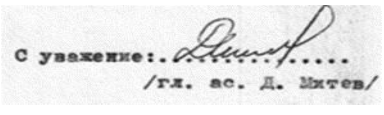
И така, моята позиция относно определени явления в катедра „марксизъм-ленинизъм“ се нарича „негативни склонности“. Отстояването на тази позиция по отношение на колеги, въобразили си, че критика, насочена срещу определени техни действия е повече от светотатство, се нарича от тях „отрицателна насоченост“. Изказването на мнение, че катедрата страда от политическо късогледство, предизвика бурни реакции и злоба. Главен асистент Ив. Андреев сега твърди /стр. 5 от протокола/, че разкривайки критичното си, негативно отношение към ръководителя на катедрата, към цялата катедра и към други институции“ съм стигнал до черногледство. Към него се присъединяват и останалите – без да си дават сметка, че когато от стремежа да се смачка критиката, вместо песимизъм се породи още по-задълбочена критика, това не може да бъде реакция на черногледство. Напротив: нежеланието да се води полемика на базата на факти – аргументирано и документирано и пр. се обуславят винаги от черноглед морал. Човек, който прави компромис със съвестта си в услуга на „силния на деня“ не е за подражание.

Действително, желанието ми да се променят взаимоотношенията доскоро изглеждаше смешно напъване. Ясно беше, че така може да продължава до безкрайност, защото другата страна е свръхпредпазлива – когато стане въпрос за документиране на становищата не иска и да чуе за подобно нещо. Някои от моите колеги разчитат единствено на това, че „играта на нерви“ ще ме пречупи и се сърдят, защото това не се случва. Изглежда те се надяват, че ще спечелят победа без борба – забравяйки, че „победа без борба не е победа, а позор“.

Другарю Председател,

Важно е да отбележа още и това, че в катедрата има колеги, които не подкрепиха безпринципните атаки срещу мен. Тогава се появи обвинението, че разбивам единството на катедрата.

Моля да бъда извинен за големия обем на възражението. Въпреки това то не засяга изчерпателно всички моменти, с които не съм съгласен. Все пак мисля, че ако бъдат подложени на щателна проверка само изнесените тук неща, ще се потвърди несправедливостта на приетата оценка и курсът на репресиране заради моите критични становища, който открито е възприет от ръководителя на катедрата и редица колеги, за които се оказа по-лесно да скъсат с принципите, които са призовани да защитават, отколкото да влязат в конфликт със силния на деня заради някакъв си Митев.

1.II. 1982 г Пловдив

213. РОЛЯТА НА ПАРТИЙНАТА ГРУПА В БОРБАТА ЗА ПОВИШАВАНЕ ЕФЕКТИВНОСТТА НА ТРУДОВИЯ ПРОЦЕС

Мисля, че възражението ми до Атестационната комисия и коментарите на Михов, Андреев, цитирани по-горе, ще станат по-ясни за евентуалния читател ако посоча по-долу атакуваната от тях статия: (публикувана в сборник Развитие на политическата система на социализма – 1984 г. – Национална научна школа за млади научни работници и специалисти с международно участие – Софийски университет – Университетски методичен център по идеологическите дисциплини).

Българската комунистическа партия е основен двигател на общественото усилие за повишаване на ефективността на трудовия процес във всяко звено на обществено-икономическия живот. Партийните групи, които са най-малките обособени звена на Партията са призвани да провеждат в живота партийната линия за да стигне тя и до най-малкия трудов колектив, да бъде възприета като негова собствена линия. На настоящия етап следователно няма и не може да има по-важна задача за партийните групи от ориентирането на дейността на колективите към повишаване на ефективността на осъществявания от тях трудов процес.

В литературата и особено в произведенията на др. Т. Живков сравнително пълно и добре са разработени проблемите на работата на първичните партийни организации. Същото обаче не може да се каже относно проблемите на работата на партийните групи както изобщо, така и в частност по повишаване на ефективността. Това е изключително сложна проблематика, нуждаеща се от вниманието на много научни дисциплини, включително и на политическата икономия на социализма. Настоящото кратко по обем изказване няма за цел разглеждането на проблема като комплекс, а е ориентирано само към някои аспекти на влиянието на партийната група върху процеса на усъвършенстването на социалистическата организация на труда като най-важна предпоставка за повишаване на неговата ефективност.

Погледнато в най-общ план, доколкото трудовият процес има своя природно-техническа страна и обществена страна, усъвършенстването на неговата организация трябва да бъде насочено както към производителните сили, така и към производствените отношения, при това взети в неразривно единство.

За да бъде усъвършенстван който и да било момент от трудовия процес, безусловно необходимо е той да бъде подложен на критичен анализ. В процеса на този анализ трябва да бъде изяснено кое е положителното, движещото напред, както и кое е отрицателното, остарялото, което трябва да бъде отречено и преодоляно. Казано с други думи, усъвършенстването на социалистическата организация на труда, а от тук до голяма степен и повишаването на ефективността на трудовия процес, е невъзможно без критична преценка на съществуващото положение.

Разбира се неговият критичен анализ е само първата стъпка. Само тя, без последващи конкретни действия в духа на направените при анализа изводи, не може да даде резултат. Доколкото партийната група е организирана на производствен принцип, тя е онова партийно звено /като

изключим отделния комунист/, което има най-пряка възможност да наблюдава, анализира и оценява конкретния трудов процес с оглед неговото усъвършенстване. Тази задача в никакъв случай не бива да бъде предоставена само на административностопанското ръководство.

Ако за страничния наблюдател понякога е трудно да проникне бързо в тайните на трудовия процес, за комунистите от партийната група , които едновременно са членове на този трудов колектив, тази трудност е значително по-малка.

Именно поради възможността партийната група детайлно да познава конкретния трудов процес и участващите в него с всичките им плюсове и минуси, тя обективно е поставена в благоприятни условия за осъществяване на партиен контрол върху процеса на усъвършенстване на социалистическата организация на труда. В тази връзка е уместно да се припомни казаното в отчетния доклад изнесен от др. Т. Живков на XII конгрес на БКП:

„Продължава да се подценява партийния контрол. Принизена е взискателността към нарушенията на трудовата дисциплина, с лека ръка се отминават груби нарушения на принципите и нормите на нашето общество“. Тази констатация е валидна в много случаи и за контрола на трудовия процес, осъществяван от партийната група. Преодоляването на това състояние там където то е налице, може да се превърне във важен фактор за повишаване на ефективността от дейността на съответния трудов колектив.

На тази основа логично възниква въпросът кои са факторите, водещи до незадоволителното състояние. Подобно състояние на нещата има многопосочна причинна обусловеност. Без претенции за изчерпателност тук ще бъде посочено, че подобно положение между другото е и резултат на ниската степен на развитие на отчетността и документацията за работата на партийната група. Липсата на достоверни сведения за работата на партийната група при евентуална проверка затруднява констатирането на действителното положение, тъй като партийните членове по понятни причини не са заинтересовани да признаят слабостите, особено когато няма веществен израз на трудовия процес. Преди всичко следва да се отбележи, че болшинството от слабостите в трудовия процес имат своите конкретни носители – членове на различните трудови колективи. Тях има предвид Т. Живков, говорейки за „…дейци които нямат поглед, кръгозор в своята работа“, „ „… хора, които са затънали до гуша в самодоволство“, на които „и окото не трепва, че не вървят обществените работи, не се усъвършенства техниката в предприятието, НЕ СЕ РАЗВИВА САМОИНИЦИАТИВАТА НА РАБОТНИЦИТЕ И СПЕЦИАЛИСТИТЕ“. Това са „застраховчиците и презастраховчиците, които „всичко ограждат и омотават с параграфи, с текстове, с разпореждания, със заповеди и не можеш за нищо да ги хванеш. [1]/“

С не по-малка сила е и констатацията на др. Т. Живков, че „във всички социални среди има хора, които търсят на работата лекото и на баницата мекото“. И не само го търсят, но и го намират, опитват се не безуспешно да живеят за сметка на обществото. Такива хора са необичайно пробивни, а

тяхната броня трудно се пробива. Нека не подценяваме силата на „нечестивия дух“, на готованщината и използвачеството“ [2]/

Очевидно такива хора не са заинтересовани от наличието на действен контрол, включително и партиен. Заслужава специално изследване въпроса за средствата и похватите, с които се подбива острието на контрола. Поради своя голям социален резонанс заслужават особено внимание случаите когато членове на партията възприемат подобно поведение.

Ако партийната група не съумее да въздейства ефикасно върху тях може да се стигне до нейното превръщане в пасивен наблюдател, а дори в някои случаи в параван за защита на личните интереси, които в подобни случаи влизат в противоречие с обществените интереси.

[1] Т. Живков, За партийното строителство, т.2, стр. 164, 165

[2] Пак там, том 3, стр. 577

Определено трябва да се посочи, че всяко превръщане на партийната група в защитник на лични или колективни интереси, противоречащи на обществените интереси, превръща такава партийна група от двигател в спирачка на процеса на усъвършенстване на организацията на труда и повишаване на ефективността му.

Следователно втори фактор, при това изключително съществен, за принизяването на партийния контрол е в обективно съществуващото поле за противоречия между колективния и обществения интерес.

Възникването на подобно на описаното по-горе отъждествяване на партийната група с колективните и лични интереси поставя по-сложни проблеми за разрешаване пред съответните партийни организации и органи. На тях се налага да разглеждат конфликтите, породен от несъвършената организация на труда, от опитите да се живее на гърба на обществото.

По същество тук става въпрос за производствени отношения, обективно реализиращи се на равнище трудов колектив. Фактът, че с тяхното анализиране и направляване се занимава партийната група или организация не ги превръща в надстроечни, извъникономически отношения. Ето защо те трябва да бъдат обект на внимателно изучаване от страна на политическата икономия на социализма.

За съжаление за сега много често подобни проблеми не се разглеждат и като икономически, а само като социално-етични или като проблеми на партийното строителство.

При практическото разглеждане на трудови конфликтни ситуации трябва да се имат предвид поне следните положения:

- характерът на труда като средство за живот е обективната основа за опитите да се прехвърлят трудовите задължения /не и полагащото се възнаграждение/ от едни членове на трудовия колектив върху други или за опитите на целия трудов колектив да симулира пред обществото, че полага изискващото се от него трудово усилие;
- всеки член на трудовия колектив или всеки колектив, който при съществуващата организация на труда е успявал да се възползва от възможността да не влага изискващия се от него труд , а да получава трудовото възнаграждение, съответстващо именно на този предполаган и

изискван от него труд, обикновено се стреми да консервира, да запази по-дълго подобно положение;

- съществуването на подобно положение има силно отрицателно въздействие върху останалите членове на колектива или върху останалите колективи, защото води най-малкото до подкопаване на принципите на материалната заинтересованост, до намаляване инициативността на трудещите се и т.н.. В крайна сметка то оказва неблагоприятно въздействие върху процеса на повишаване на ефективността на влагания труд.

о при подобно положение и особено когато преобладаващата част от трудовия колектив в своята дейност пренебрегва обществения интерес, обикновено не се подбират средствата за борба с критиката и критикуващия. Тъй както бе посочено по-горе задушаването на критиката е по същество противодействие на линията на Партията за повишаване на ефективността, партийната група трябва решително да противодейства на всеки подобен опит.

Трудно е да бъдат изброени всички похвати и начини за дискредитиране на критикуващия, особено когато той се окаже така да се каже в малцинство. Само за илюстрация ще бъдат посочени три често срещащи се в подобна обстановка средства, каквито са обвинението на критикуващия :

а) че е „конфликтна личност“ ,

б) че „руши климата в колектива“,

в) че изобщо щом колективът е против, то критиката, отправена към работата му от отделен негов член е против, значи другарят Х не е прав.

Тук се налагат следните уточнения, които могат да подпомогнат партийните групи в борбата им срещу подобни явления:

а) има най-общо казано два типа конфликтни личности с оглед на разглеждания проблем – такива които влизат в конфликт за да защитят обществените интереси и такива, които влизат в конфликт с обществените интереси чрез своето поведение;

б) климатът в колектива може да бъде характеризиран като добър, съвместимостта и сътрудничеството между неговите членове също като добри на здрава и на нездрава основа. Когато „добрият“ климат в колектива се характеризира с всеобщо взаимно не забелязване на допусканите недостатъци, той очевидно не може да бъде цел на работата на партийната група.

Точно в такива случаи партийната група трябва да проявява класово партиен подход, да съумее да подкрепи защитаващата обществения интерес „конфликтна личност“ и „рушителя на климата“ когато с това се създават предпоставки за повишаване ефективността на трудовия процес. Само при спазване на това условие партийната група ще може да дава своя принос в усилията на обществото за решаване на съществуващите противоречия в обществено-икономическото развитие.

Възможността за сраствaнето на партийната група с колективния, а не с общонародния интерес произтича от обстоятелството, че членовете на партийната група са едновременно и членове на трудовия колектив. В

трудовия колектив най-ясно изразен е колективния интерес и това понякога води до притъпяване на партийното съзнание /носител на обществения интерес/ у партийните членове по силата на това, че те са членове на трудовия колектив.

Тази възможност трябва да се има предвид при анализиране ролята на партийната група за повишаване на ефективността на трудовия процес.

Процеса на усъвършенстване на социалистическата организация на труда като предпоставка за повишавана на ефективността трябва да се осъществява на научна основа. Тъй като истината не винаги е на страната на болшинството, ако партийната група като цяло застане на позициите на колективния интерес критикуващият това положение понякога се среща и с механичното прилагане на принципа на демократическия централизъм.

Решаването на подобни сложни проблеми следователно изисква съчетаване на принципа на демократическия централизъм с принципа на научността в усъвършенстването на организацията на труда, защото в някои случаи механичното прилагане на принципа на демократическия централизъм може да има отрицателни последици в борбата за повишаване на ефективността на трудовия процес.

В заключение следва да се посочи, че партийната група може да дава съществен принос за повишаване на ефективността навсякъде и във всичко само ако разгръща критиката и самокритиката относно трудовия процес от позициите на обществения интерес.

В противен случай тя закономерно се превръща в спирачка на ефективното развитие и нейното действие е трудно за преодоляване защото тя е облечена с доверието на обществото по силата на това, че е група не на каква да е, а на марксистко-ленинска партия., чиято главна грижа е грижата за човека.

Димитър Николов Митев главен асистент по политикономия ВИХВП – Пловдив

214. Заключение на вещо лице арх. Петко Стойчев за преустройството на апартаментите . 8.II. 1982 г.

Архитект Петко Стойчев, назначен за вещо лице, представи пред съда следното Заключение:

По горното гражданско дело ми е възложено – да направя справка по чие искане е извършено узаконяването на преустройството между апартаменти 18 и 19 от жилищен блок на ВИХВП гр. Пловдив, на ул. „Милин камък“ 6 и изясня, дали след отнемането на една стая от двустайния апартамент /№19/ той отговаря на изискванията за самостоятелно жилище.

От: стая, кухня, преддверие,, едно помещение за баня-клозет и дрешник. В момента полученото едностайно жилище няма само дрешник, а помещението за баня-клозет фактически е само клозет.

Органът, който е одобрил проекта за преустройството вероятно е обсъдил тези обстоятелства и е преценил, че едностайното жилище може да бъде пълноценно и без дрешник.

Гр. Пловдив, 8. II. 1982 г.

/вещо лице: /арх. П. Стойчев/

В изпълнение на така поставената ми задача, направих оглед на място и справка по преписката за узаконяване – съхранявана в отдел „Архитектура и благоустройство“ при II-ри РНС гр. Пловдив и установих следното:

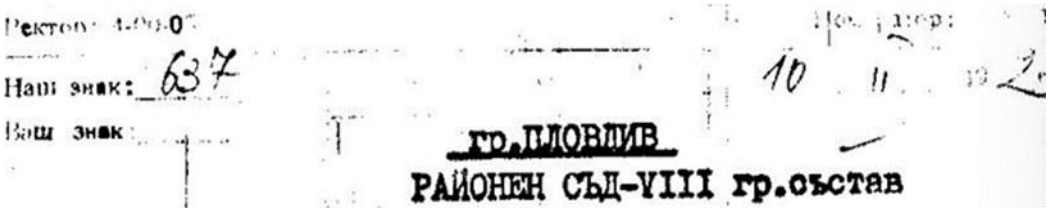
Подадената молба за узаконяване на преустройството между апартаменти № 18 и 19 от IV етаж на жил. блок на ул. „Милин камък“ 6 под вх. № 94-01-д-3 от 26.I. е от името на Димитър Николов Митев. На същият е съставен акт за нарушение под № 27 от 2.III. 1981 г. и издадено наказателно постановление № 27 от 16.III. 1981 г. за глоба в размер на 20 лв. От З.П.О. гр. Пловдив е изготвен архит. проект за узаконяване на името на ВИХВП гр. Пловдив и представен за одобрение в отдел „Архит. и благоустройство“ при II-ри Р.Н.С. Същият проект е одобрен на 9.IV. 1981 г. и на следващия ден е издаден акт за узаконяване на направеното преустройство, с което към апартамент № 18 се придава 1 стая и 1 баня от апартамент № 19, като се унищожава и дрешника на последния. След извършеното преустройство апартамент 18 се превръща в тристайно жилище, а апартамент № 19 – в едностайно такова.

По сега действащите нормативи, едностайното жилище се състои от: стая, кухня, преддверие, едно помещение за баня и клозет и дрешник. В момента, полученото едностайно жилище няма само дрешник, а помещението за баня – клозет фактически е само клозет.

Органът, който е одобрил проекта за преустройството вероятно е обсъдил тези обстоятелства и е преценил, че едностайното жилище може да бъде пълноценно и без дрешник.

Гр. Пловдив, 8.II.1982 г.
/вещо лице: /арх. П. Стойчев/

215. Ректорът на ВИХВП представя втора писмена защита по делото 10.II. 1982 г

Ректор: 4-00-0
Наш знак: 637
Ваш знак:
10 II
гр.ПЛОВДИВ
РАЙОНЕН СЪД-VIII гр.състав

ПИСМЕНА ЗАЩИТА от ВИСШ ИНСТИТУТ ПО ХРАНИТЕЛНА И ВКУСОВА ПРОМИШЛЕНОСТ ГР. ПЛОВДИВ

по гр. д. 5451/81 год.

Насрочено за 08.02.82 г.

Другарю съдия,

Молим, да уважите молбата ни със всичките законни последици. Вещото лице арх. Стойчев в писменото си заключение, а и в съдебното заседание е категоричен: относно:

1. Подадената молба в отдел „Архитектура и благоустройство при РНС „В. Коларов“ - Пловдив ЗА УЗАКОНЯВАНЕ НА ПРЕУСТРОЙСТВОТО е от името на Димитър Николов Митев. Напротив такава молба не е подавана и искано преустройство от наша страна, въпреки, че това е само наше право. Още повече, че в молбата си от 27.01. 1081 година за узаконяване на предварително извършеното преустройство (това е потвърдено в съдебното заседание и от ответника Д. Митев) същият , заблуждава РНС респективно отдел „Архитектура и благоустройство“ като е заявил: „…съм пропуснал да поискам проект за преустройство на двата двустайни апартамента в един тристаен (който в момента ползвам)…Сега от ръководството на ВИХВП, където съм на работа ми бе дадено разрешение да закупя жилището…“

Ответника умишлено заобикаляйки нормативните изисквания и Ръководството на института заблуждава РНС и узаконява извършеното от него преустройство въпреки, че няма право на това.

2. Текстовете на чл. чл. 225, 226,227 от ППЗТСУ са категорични- „Разрешение за строеж (в него влиза и преустройството) се издава по писмено искане на инвеститора (учреждение, стопанска или обществена организация, собственика на имота или лица, което има право да строи в чужд имот). В искането се означават точно строителните работи, които ще бъдат извършени“. При нас е станало точно обратното. Не собственика ВИХВП е поискал, а по изричната молба на ответника е извършено узаконяване на преустройството.

Същият, се е възползвал ловко от някои непълноти на правната уредба и от немарливото отношение на служителите уреждащи тези въпроси.

- да получи разрешение за узаконяване на извършеното преди това от него преустройство;
- а по-късно пак по собствена инициатива и **отново без знанието на ръководството на института да закупи същия апартамент.**

Заобикаляйки по този начин нормативните уредби, същият е станал причина и за осакатяване на апартамент 18. Вещото лице е категорично, че ако сега се строи такова жилище (има в предвид останалата стая, кухня преддверие) не и коридор(и едно помещение клозет без площ за баня) същото няма да се узакони, тъй като не отговаря на съществуващите нормативи.

Считаме, че при това положение (становището и на РНС „В. Коларов“ изрично изразено в съдебното заседание е същото (ДОГОВОРА СКЛЮЧЕН ОТ ОТВЕТНИКА Д. МИТЕВ Е НЕДЕЙСТВИТЕЛЕН. АКО ОТДЕЛ „АРХИТЕКТУРА И БЛАГОУСТРОЙСТВО “ И СД „ИЗГРАЖДАНЕ СЕЛИЩНАТА СИСТЕМА“ ПЛОВДИВ СА ДОПУСНАЛИ ГРЕШКА, ТО ТЯ НЕ МОЖЕ ДА ПОЛЗВА ОТВЕТНИКА Д. МИТЕВ.

Молим, като съобразите изнесеното по-горе от нас, предишната ни писмена защита, събраните доказателства, заключенията на вещото лице, да уважите изцяло иска ни със всичките законни последици.

ПРИЛОЖЕНИЕ: Два броя защита.

ГЛ.ЮРИСКОНСУЛТ: (Т.Григоров)

РЕКТОР: (проф.дтн Ст.Танчев)

216. Протокол от съдебното заседание на 8.02.1982 г.

Протокол

гр. Пловдив, 8. II. 1982 г.

Пловдивски районен съд VIII гр. с. в публично съдебно заседание на 8 февруари 1982 год. в състав:

Районен съдия В. Костова

При участието на секретаря П. Стоилова
и прокурора Попчев сложи за разглеждане
гр. дело № 5451 по описа за 1981 год. докладвано от…….

На именното повикване в 10:15 часа се явиха:
За ищеца се явява юр. Григоров, от отв. се явява Митев, за РНС се явява юр. Андонова. Вещото лице на лице.

Явява се прокурора Попчев.

Дава се ход на делото.

Сне се самоличността на вещото лице и му се напомни отговорността по чл. 291 от НК.

Вещото лице арх. Стойчев – Петко Стойчев – 56 годишен, българин, бълг. гр., не осъждан, без родствени връзки със страните по делото. Представям заключение, което поддържам. Вещото лице – Това жилище представлява самостоятелно жилище с необходимите сервизни помещения. Искал съм да кажа, че ако аз проектирам, както в това жилище няма определен дрешник, органа ще ме задължи да проектирам такова. Така, както е направено, жилището е само с клозет. Помещението е оразмерявано само за клозет и не е предвидено да се използва за баня, тъй като си имало предвидена отделна баня. Трябва да има едно помещение за баня и клозет. Така както обособено жилището може да съществува като едностайно, но са нарушени изискванията което е направено преди или след това.

Ответника Митев – проекта за узаконяване е направен след направеното преустройство. Разбрахме от лицето, което дойде да оценява апартамента, че по проектите на съвета апартамента имал номерация № 18, а не № 19, както съм считал до тогава. В настанителната заповед е упоменато запад и изток. предвиждат за допустимите помещения и квадратура. Казано е, че може да има едно помещение. Няма молба от собственика за узаконяването на направеното от него. По плана е собственик ВИХВП, а не Димитър Митев станало е по искане на Димитър Митев, като на него е съставен акт. Не съм сигурен дали проекта апартамента ми е запад с една източна стая.

Юр. Григоров - Поддържаме дадените номерации. Отв. Митев е бил настанен в апартамент 19 - западният такъв, , по-късно, когато се раждат близнаци с решение на Ректорския съвет му се разрешава да ползва спалня, баня и коридор. Това са помещенията, които представляват част от обособеният, след преустройството едно стаен апартамент.

Отв. Митев – да се изиска заповедта за увеличаването на наема и да се направи проверка дали преписката – заповедта представена от Института и тази за моето настаняване е една и съща.

Съдът намира, че делото е изяснено от фактическа страна, поради което О П Р Е Д Е Л И:

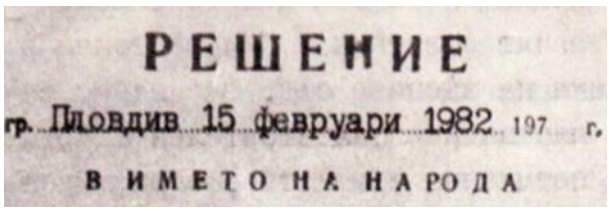
Приема заключението на вещото лице

По същество

Юр. Григоров – Представям писмена защита

Юр. Андонова – Проблемите, които се поставят за решаване са два, първо доколко има съгласие от ищцовата страна за продажба на жилището и второ, доколко може да се разреши това за продаването. Считам, че договора действително не може да се приеме за действителен, дори да се приеме, че Министерството потвърждава съгласието си. Струва ми се, че апр. № 18 или 19, както е в писмото, като за собственика си съществува старата номерация. Молба за узаконяване е имало и по отношение на него това узаконяване не е действително. Съществуват два апартамента . Ако има грешка от отд. Архитектура и узаконяването е извършено, то не може да се счита че е правилно. Договора може да се приеме за валиден ако стане със съгласието на Института, за което същият трябва да си даде съгласието малкият апартамент да се узакони. Отв. Митев – при Министъра на просветата има преписка с проект, акт за узаконяване, заповед за узаконяване. Има преписка от която личи, че съм ползвал жилището след което се е наложило узаконяването. Всичко съм дал в срока, което има противоречие, като от една страна Института ме настанява а след това отказват да ми разрешат.

Прокурора Попчев – да се отхвърли иска.

217.
РЕШЕНИЕ
гр. Пловдив 15 февруари 1982 197 г.
В ИМЕТО НА НАРОДА

Пловдивския районен съд VIII гр. с. район в публичното заседание на осми февруари през хиляда деветстотин 82 година в състав:

Районен съдия: Мариана Костова

Съдебни заседатели

при секретаря П. Стоилова и в присъствието на прокурора като разгледа докладваното от ……гр. дело № 5461 по опис 1981 год.

Иск предявен на основание чл. 26 ЗЗД

Ищецът твърди, че със заповед № 269 от 15.V. 1981 год. II РНС е извършил продажба на апартамент 18 собственост на института. Продажбата е била извършена без съгласието на ищеца – направеното искане с писмо от 14 XII. 1980 год. се отнася само за оценката на апартамента, но не и за продажбата му на ответника. Моли съда да постанови решение, което да се обяви за недействителна извършената продажба.

Ответниците Митеви не признават предявения иск.

II РНС даде мнение, че извършената продажба е невалидна и противоречи на закона.

Прокурорът даде заключение да се отхвърли предявения иск.

Съдът като прецени събраните по делото доказателства приема за установено следното:

От приложената към делото преписка № 293/1981 год. се установява, че на отв. Митеви е била извършена продажба на ведомствено жилище на Министерството на народната просвета – ВИХВП, представляващо ап. 18. със застроена площ 86 кв.м.

От страна на ищеца се правят няколко възражения: че не са давали съгласие за продажбата на ап. 18, а само за оценка на дадения под наем на ищеца апартамент, за извършване на преустройство на двата апартамента, в които е бил настанен отв. Митев със семейството си в един тристаен и един едностаен апартамент и на последно място, че едностайния апартамент образуван след извършеното преустройство не отговаря на техническите правила и норми за пълноценен апартамент.

От приложената към преписката за извършване на продажбата на ап. 18 молба от 14 XII. 1980 год. се установява, че ищецът е направил искане до СД „ИСС“ да направи оценка на апартаментите в които са настанени гл. ас. Дамянов и Митев. Към същата молба е отразено, че се прилага заповед за настаняване № 1731/14.VI. 1978 год.

От приложената към делото жалба № 1731/14.VI.1978 год. се установява, че първият ответник е бил настанен в ап. 19. От обясненията обаче на пълномощника на ищеца в съдебното заседание се установи, че първоначално отв. Митев е бил настанен в самостоятелен апартамент, а в последствие, поради това, че има петчленно семейство, е разширен като му са дадени под наем спалня, баня и коридор от съседния апартамент. /това са помещенията, представляващи част от обособения като едностаен апартамент, след извършеното преустройство/.

Следователно, след като от страна на ищеца не се поддържа, че на ответника е продадено жилище, в което фактически той не е бил настанен с настанителна заповед се касае до допусната грешка в номерацията на апартаментите съществуваща във ВИХВП и проектите на РНС СД „ИСС“ в какъвто смисъл са и обясненията на отв. Митев.

С оглед на изложените съображения, съдът приема, че грешката в номерацията на апартаментите сама по себе си не може да обоснове извода че продажбата е недействителна само на това основание, щом като от ищеца се поддържа, че направеното искане за оценка, се отнася до апартамента в който ответниците Митеви фактически са живели и са плащали наем.

Основателно е възражението на ищеца, че направеното искане в молбата от 14. XII. 1980 год. за извършване не оценка на апартаментите на Данчо Дамянов и Димитър Митев, не представлява искане /предложение/ по смисъла на чл. 111 ал. 4 от Наредбата за държавните имоти. От друга страна обаче от отв. Митев беше представено писмо от 7.X. 1981 год. на Министъра на Народната просвета проф. Ал. Фол с което Министерството на народната просвета дава съгласието си и одобрява извършената продажба. Следователно с посочения отговор до ищеца, следва да се приеме, че е санирал допуснатия пропуск /чл. продажбата да започне едва след валидно даденото съгласие извършването и, а не само въз основа на направеното искане до СД „ИСС“ за извършване на оценката на апартамента.

От приложената преписка за продажба на апартамента, както и от заключението на в.л. П. Стойчев се установява, че ап. 18. е бил по архитектурен проект – двустаен. Същото се отнася и за апартамент 19. По искане на отв. Митев е било извършено преустройство или по-точно узаконяване на извършено преди това от него преустройство , с което е бил образуван ап. 18., предмет на договора 23.VII 1981 год. и един едностаен апартамент. Ответникът не оспорва, че архитектурния проект за незаконния строеж е бил направен след като той фактически е бил извършен на място. Узаконяването е извършено с акт. 2 от 10.IV. 1981 год.

Поставя се въпроса, обстоятелството, че преустройството на апартамента, респективно узаконяването на незаконния строеж е било извършено без съгласието на собственика, прави ли недействителна сделката. Съгласно чл. 302, ал. 2 от ППЗТСУ незаконния строеж /какъвто е настоящия случай/ се узаконява на името на собственика, по негово искане или по решение на съответните технически органи.

ВИХВП в конкретния случай узаконяването е било извършено на името на бъдещия собственик на апартамент 18 ответниците Митеви, а не по искане и на името на собственика на апартамента Министерството на народната просвета, респ. ВИХВП Пловдив. При това положение, след като не е спазена разпоредбата на чл. 302, ал. 2 от ППЗТСУ направеното узаконяване с акт 2 от 10. IV. 1981 год. не може да се противопостави на собственика и за него това преустройство е недействително. От тук следва, че извършената продажба се явява в противоречие с разпоредбите на ЗСГ – нарушена е забраната да се продават части от жилища.

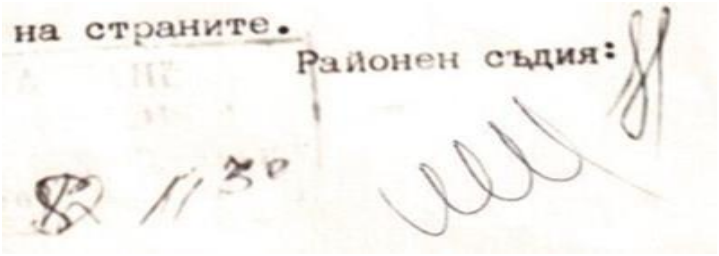
От друга страна от заключението на в.л. Стойчев се установява, че едностайното жилище по сега действащите нормативи трябва да притежава стая, кухня едно помещение за баня и клозет и дрешник. В конкретният случай след предаването на банята на ап. 19 към ап. 18, ап. 19 е останал само с едно помещение клозет, което по своите размери не може да бъде използвано за баня. Следователно нарушено е изискването при преустройството да не се нарушават действащите строителни правила и норми, респ. да не се нарушават изискванията за самостоятелно жилище. След като това изискване е нарушено /ап. 19 е оставено без баня и дрешник/ сключената сделка се явява недействителна поради неправилно извършеното узаконяване на преустройството на ап. 18 и 19.

Предвид изложените по-горе съображения съдът намира, че продажбата по договора за продажба от 23. VII. 1981 год. противоречи на закон а/чл. 26. от ЗЗД е в нарушение на разпоредбите на ЗСГ и ППЗТСУ, така, както беше посочено по-горе/ , поради което се явява и недействителна. С оглед на изложените съображения съдът

Р Е Ш И:

ОБЯВЯВА за недействителна – нищожна- продажбата извършена с договор за покупко-продажба от 23.VII. 1981 г. на следния недв. Имот Държавен ведомствен на Министерството на народната просвета – ВИХВП апартамент вх. А V ет. Бл. 1 .- ВИХВП находящ се на ул. „ Милин камък“ 6 Пловдив със застроена площ 86 кв. м. , състоящ се от три стаи, кухня, баня, перална, клозет избено помещение 31 и 3,82 ид. ч. % от общите части на блока на стойност 19857 лв.

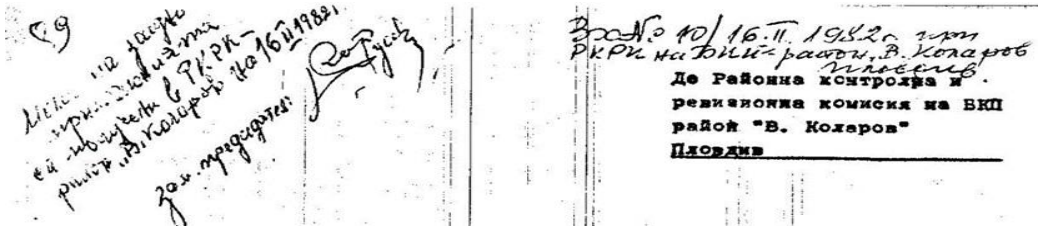
ОСЪЖДА Димитър Николов Митев и Алена Митева от гр. Пловдив да заплатят на ВИХВП Пловдив направените по делото разноски в размер на 15 лв. Решението може да се обжалва пред Пловдивския окръжен съд в 7-дневен срок от съобщението на страните.

на страните. Районен съдия:

218. Жалба до Районната контролна и ревизионна комисия на БКП срещу партийното наказание – 15.2.182 г.

Така второто полугодие на 1981 г. ми донесе богата реколта – заповед за строго мъмрене за неизвършено от мен деяние, заведено и спечелено на първа инстанция дело от ВИХВП за разваляне на договора за покупка на жилището, а сега и последното по строгост партийно наказание преди изключване от партията.

На 15.2. 1982 г. написах и на 16.2.1982 г. подадох жалба до Районната контролна и ревизионна комисия на БКП срещу наложеното ми наказание „строго мъмрене с предупреждение за изключване от БКП“.

До Районна контролна и ревизионна комисия на БКП район "В. Коларов" Пловдив

(В. Коларов“ – Пловдив

зам. председател Дженю Русев)

М О Л Б А

От Димитър Николов Митев – член на 170 ППО на БКП

Другари,

на 19 ноември 1981 г. с решение на събрание на ППО ми беше наложено партийно наказание „строго мъмрене с предупреждение“. Като комунист съм длъжен да възразя срещу това несправедливо и неоснователно наказание. Във връзка с това моля да се има предвид следното:

1. В предложението на партийната група при катедра „марксизъмленинизъм“ за разглеждане на поведението и на партийното ми положение единственото нещо, с което имам право да се съглася е това, че партийната група е против мен и иска да бъда наказан. Обстоятелството, че се демонстрира сплотеност в искането на наказание – за да се осъществи налагането му без аргументиране с изобличаващи ме факти и доказателства, за да се приемат като аргумент единствено голи твърдения и явни клевети – трябва да бъде разгледано в съответствие с изискването за класово-партиен подход при анализа на явленията.

От многото факти и обяснения, които доказват необосноваността и несправедливостта на наложеното ми наказание, тук ще спомена поне следните:

1.1. Истина е, че съм оценявал редица прояви и явления в живота на катедрата и на партийната група като политическа слепота. Това е ставало на подходящо място, по подходящ начин и при това съм молил и настоявал /почти винаги безуспешно/ да се протоколира точно както моето становище, така и становището на другата страна. Поради многото съществени противоречия, поради налагане вето на истината и на подкрепящите я факти, поради пълния отказ от определени становища се снабдих с технически условия и започнах да настоявам протоколите да се правят с магнетофонен запис. Само с едно изключение това винаги е било отхвърляно.

1.2. Истина е, че развалям настроението на определени колеги с нежеланието да проявявам сервилност и да си затварям очите пред прояви на самозабравяне, безпринципност и недобросъвестност. Истина е, че ги тормози желанието ми да се води документирана полемика по спорните въпроси, чрез писмено регистриране на становищата, оценките и прочие, както и на обвиненията.

1.3. Противопоставянето срещу тенденциозна и необективна критика, много пъти отправяна недокументирано поради това, че е далеч от истината и настояването ми за нейното точно регистриране в ПГ на кат. „марксизъмленинизъм“ се оценява като „неприемане на другарска критика“. Правото на критика в катедрата на практика се свързва с условието, че критикуващият трябва да се обяви за съвършен, а самокритични изглежда са тези, които никога не възразяват. Самокритични са и тези, които знаят, кога и кого не бива да критикуват.

1.4. Усилията за отстояване на правилата на социалистическото общежитие, за придържане към ленинските принципи и норми на партиен живот се наричат „отвличане на вниманието от решаване на действителните проблеми“. Отрицателните явления и взаимоотношенията, възникнали на тяхна основа, не се считат за действителни проблеми. Ветото на истината и на критиката се съчетава с препоръки за самопреценка, за проявяване на

сдържаност – без да се посочва спрямо какво трябва да се проявява тя, защото тогава може да се докаже, че вместо сдържаност е необходима непримиримост. Отстояването на определени принципни положения означавало „…обективно демонстрира желание непрекъснато да се занимаваме с него“.

1.5. Сложността на положението в катедра „марксизъм-ленинизъм“ , откритото заявяване от моя страна на готовност да отстоявам позицията и вижданията си и решението ми да не отстъпвам въпреки рисковете и малките шансове за успех доведоха до това, че при подмяната на партийните документи партийната група и ППО се противопостави със следната препоръка: „В по-нататъшната си работа като комунист др. Митев трябва решително да преоцени своето отношение и роля в живота на партийната група и катедрата, като лично съдейства за създаване на спокойна творческа обстановка, която да допринася за решаване на задачите, стоящи пред катедрения колектив“ .

Приел съм тази препоръка и считам, с всичките си сили и възможности работя в това направление. Това, че климата в катедрата е лош, не означава, че не изпълнявам препоръката – още по-малко може да се свърже с „отричане принципите на демократическия централизъм“. Налице е само коренна разлика между моите схващания и схващанията на останалите членове от ПГ относно понятието „спокойна творческа обстановка, която да допринася за решаване на задачите, стоящи пред катедрения колектив“, както и относно това как трябва да се постигне тя.

1.6. В катедра „марксизъм-ленинизъм“ и в ПГ има различни хора. Едни са фаворизирани, други са се самофаворизирали, трети с цената на всичко се мъчат да се харесат някому и всичките им усилия са насочени в познаване какво се харесва и какво няма да се хареса. Има и колеги, които мислят честно, а може би виждат определени неща още по-контрастно, но преди да решат да говорят, обикновено се отказват. И ако някога все пак проговорят, настъпва вайкане за
„разбития колектив“.

1.7. Да се спори с някого, според мен най-малко означава изразяване на пренебрежение и презрение. Лично аз не говоря с хора, които презирам. Колкото до това, че много трудно стигам до презрение – изглежда всичките ми беди идват от там. Очевидно само презрението е избавление от травматизиращото въздействие на непристойните прояви на уважавани личности. Интересите на нервната система би трябвало отдавна да ми го наложат, а и поведението ми тогава сигурно ще стане „търпимо“.

1.8. Истина е, че има хора, които винаги съм презирал – такива се срещат навсякъде. За тях е светотатство, ако някой засегне този, на когото те искат да се харесат – дори се засягат повече от обекта на критиката, много лесно куражът им наедрява, щом са със „силния на деня“ и стават способни на

всичко. В наше време „силният на деня“ трудно може да си позволи издевателства без помощта на този вид „рицари“.

1.9. Относно твърдението: „Партийната група дълго време, търпеливо, с различни форми и средства се опита да въздейства на Д. Митев, но безполезно“ – твърдя, че то е в пълно съответствие с истината и моля да се подложат на анализ както формите и средствата, така и насоката, в която ми е въздействано.

2. В предложението на ПГ има твърдения, показващи, че някой се е измъчил в усилията си да организира моето „превъзпитание“. Неговият труд ще получи

още още по-добро признание, ако съумее да конкретизира с факти, примери и аргументи „другарската критика“ на която съм подложен. По този повод се налага да заявя следното:

2.6. Моля да бъдат поискани доказателства, показващи как и кога съм нарушавал „грубо“ принципите на социалистическото възпитание и колегиалната етика. Добре ще бъде да се прецени и какъв критерий се използва при отправянето на подобно обвинение. Показателно в това отношение е съпоставянето на т. 3 от предложението на ПГ с т. 3. от докладната записка на ПБ и особено с 11 – 15 ред на стр. 3 от същата записка. Това съпоставяне, както и цялостното съпоставяне на двата документа, говори само по себе си достатъчно красноречиво.

2.6.1. Обвиняват ме, че чрез писмени документи се стремя да докажа неспазването на работното време /или други слабости/ у свои другари – без да се посочва кого съм обвинил, в какво съм го обвинил. Никой не се интересува кое ме е тласнало към искане на потвърждаващ подпис от члена на ПГ и секретар на ППО Иван Андреев. Доказателство, че се цели сплашването ми, е издадената на базата на фалшиво обвинение заповед, с която съм наказан за това, че уж съм събирал подписи от студенти. ПГ знае, че има писмо на Съвета за висше образование при МНП, с което се иска преразглеждане на заповедта – известно е на всички, че повече от 3 месеца ръководството на института не дава отговор и въпреки това се позовават на нея при искане на партийно наказание. 2.3. Твърдението: „За да получи шестмесечен творчески отпуск Димитър Митев заблуди катедрата като представи неверни документи, което представлява консумирано нарушение на законните разпоредби за аспирантурата“ окачествявам изцяло като клевета. Аз не съм ползвал творчески отпуск, нито пък съм подавал молба да ми бъде разрешен такъв като на самостоятелен аспирант. Използването на техническа грешка при издаване на заповедта от ВИИ „К. Маркс" за формиране на подобно обвинение, представлява съзнателна клевета.

2.4. Моля да бъде поискано обяснение какво се има предвид по текста на т. 5 от предложението, при което същият да се съпостави с т.5. от Докладната записка на ПБ до ППО. Моля Районната контролна и ревизионна комисия да прецени фактите и да реши следва ли да нося отговорност по тази точка и за какво.

2.5. В предложението на ПГ е вписано: „Отличителни похвати на Д. Митев са: непрекъснато писане на доклади с изопачени факти, манипулиране с фактите, злепоставяне, подвеждане, преиначаване или пълен отказ от казани неща, лъжа и др. При това, при всички тези случаи той представя себе си за пазител на реда, законите, принципите, прикривайки се с партийна фразеология, с което консумира авторитета на партията“.

Окачествявам горните твърдения на ПГ, повторени в докладната записка на ПБ, като документирана клевета. Моля да бъдат поискани и подложени на проверка доказателствата /доклади и пр./ с които ПГ трябва да подкрепи това грозно оклеветяване. Моля също по този повод да се реши недвусмислено кой консумира авторитета на партията – аз или някой друг, както и по какъв начин става това.

2.6. Във връзка с цитирания по-горе текст особен интерес представлява следващия го по-нататък:

„Някои негови позитивни забележки, които при това са били вземани предвид, в работата ни, той използва като средство за заблуждение, като параван, зад който прикрива същността си на критикар“. „Повторението“ не затвърдява впечатлението от първия текст, а го разобличава. Същото явление е налице с несъществени различия и в докладната записка на ПБ. Какво представлява това явление?

От една страна веднъж съм представен като критикуващ мошеник – кариерист, в най-грозния смисъл на това понятие, а от друга – по мой адрес се въвежда термина „критикар“, използващ при това САМО НЯКОИ ОТ ПОЗИТИВНИТЕ СИ БЕЛЕЖКИ за да се представи като борец за истината, като параван, прикриващ въпросната му същност. Нека ревизионната комисия на основата на факти да прецени обосноваността на смесването в едно на образите на „черния дявол“ и на „прилежния божи служител“.

2.7. „Същността на критикар“ не мога да проявявам абстрактно, а чрез конкретни действия. Моля да бъдат посочени, за да може да се види кое се счита за критикарство. И още нещо: „Внимателния поглед на фактите от миналото (по разговори, водени от самия Д. Митев), съпоставянето им с настоящето показва, че Димитър Митев е проявявал тези си качества в една или друга степен преди идването си на работа във ВИХВП. Тук по същество се прави опит да се очерни целия ми активен живот. Вярвам, че поне „фактите от миналото“ , които са разгледани с „внимателния поглед“ на членовете на ПГ ще бъдат представени на членовете на контролната и ревизионна комисия.

Аз много моля за това, защото зная какво се търси с внимателен поглед от членовете на ПГ. Ще се радвам ако това стане известно и на съответните партийни органи.

2.8. Нещата по горния случай не могат да се приключат само с евентуално възклицание „какво ли не прави увлечението“, защото имат и друга, много поопасна страна. По принцип човек, открито отстояващ позиция, имаща изгледи за успех поради съвпадение с партийната линия, може винаги да бъде „обвинен“ в кариеристични намерения. Но когато се отстоява „с глава срещу стената“ обществено полезна позиция, не произтичаща от користни цели и

нямаща нищо общо с личната изгода – единствено, което може да се очаква, е евентуалното оцеляване при опитите за смачкване.

Опитите за моето „смачкване“ отдавна са в разгара си, защото наред с „другарската си критика“ и съпътстващите я „незначителни“ прояви, на които ще се спра по-нататък, колегите стигат до тотално отричане и дамгосване на всички мои действия. Но в такъв случай те се задължават в следното:

а) да докажат елементите на користност в това, че атакувам определени отрицателния явления в ПГ и катедрата. Заинтересовани да сторят това има, остава да се видят доказателствата.

б) да докажат, че си служа с лъжа;

в) да докажат, че не техните, а моите действия са несъразмерни, както и че действията им не са под влияние на нечия злоба;

г) да докажат, че е налице поне един случай, при който някой е бил обвинен несправедливо от мен, да представят докладите с изопачените факти и т.н.;

д) да докажат, че е присъщо на мен, а не на тях „изгарянето на юргана заради бълхата“.

2.9. Не споря, че членовете на ПГ не могат да ме търпят повече, но бих желал да се замислят и да отговорят въз основа на какво се стигна до тази нетърпимост, да се посочи в кой момент, с какви свои прояви аз съм влязъл в противоречие с изискванията към идеологическия работник и с линията на партията.

3. Предложението на ПГ, независимо от изказаното от мен несъгласие, бе възприето от ПБ на ППО без да се искат каквито и да било факти за доказателство на горепосочените твърдения. Моля да се поискат мотивите на ПБ поради което то е приело съвършено на доверие аргументите на една страна и с абсолютно, априорно недоверие аргументите на другата страна. Във връзка с това моля да се

провери дали е известно на ПБ, че партийното ми наказание е САМО ЕДНО ОТ /макар и най-тежкото/ предприетите злобни репресивни действия срещу мен. Моля да се прецени хуманността, принципността и съвместимостта с партийната линия на серията от „възпитателни действия“:

3.6. От молбата ми до другаря Министър на Народната просвета подадена на 15.09.81 г. – се виждат проявите на упражнявания върху мен недопустим натиск.

(Приложение № 1)

3.7. Документите по воденото срещу мен дело показват до каква степен е налице свобода на действията и липса на каквито и да било задръжки в стремежа да бъда репресиран.

(Приложение № 2 – писмена защита по повод искова молба от института, приложение № 3 – допълнение към писмената защита по същия повод, писмо на министъра на НП, изразяващо становище по предмета на воденото дело – приложение № 4).

3.8. По време на воденото срещу мен и семейството ми дело дойде и партийното наказание, което обжалвам с настоящата си молба. След това последва и

крайно тенденциозно атестиране на педагогическата, научната и общественополитическата ми дейност. Прилагам като приложение № 5 възражението ми до атестационната комисия при ВИХВП.

В определен период преди години, същността на зараждащите се противоречия нагло се отклоняваше с твърдението, че били предизвикани от усложненията около моя жилищен проблем – които при това не били създавани изкуствено, а съществували обективно. Тогава се целеше служебното ми поведение да бъде представено като егоцентрична реакция повлиявана от неудовлетворено желание.

На настоящия етап от документираните действия ясно се вижда кой на какво е способен, какви са му желанията, на какво се надява и с кого е свързан. Вижда се, че през цялото време истината е била една и съща. Тази истина трябва да се срещне без заобикаляне от партийната справедливост, защото заобикалянето я е породило.

4. Съгласен съм с ПБ на ППО, че действително обстановката, създадена спрямо мен е нетърпима и няма да настъпи обрат в поведението ми – особено по отношение на ясно изразената от мен позиция.

4.1. Не съм съгласен, че съм нарушил организационното единство на ПГ, поради което след изясняването на нещата трябва да се даде оценка на поведението на двете страни по отделно.

4.2. Не съм съгласен, че действията ми на защитаващ партийната линия комунист не водят до развитие на социалистическите обществени отношения и утвърждаване на социалистическия начин на живот.

4.3. Не съм нарушил, а съм изпълнявал чл. 2, б. „х“ със стремежа си да докажа необходимостта от създаване на условия за развитие на градивна критика и самокритика.

4.4. Не съм съгласен, че противопоставянето на отрицателните явления е неспазване на строга партийна и държавна дисциплина и че нарушавам социалистическата законност в каквото и да било отношение – напротив, социалистическата законност е нарушена в предприетите срещу мен действия.

4.5. Възражението ми относно професурата на ръководителя на катедрата доц. Б. Димитров, е проява на честност и справедливост пред устава на БКП. Предприетите репресии срещу мен означават, че ръководителят на катедрата и някои негово помагачи се отъждествяват със самата партия, ползват и нея, и катедрата, и института като своя бащиния, с което действително бият по партийния авторитет.

5. След като партийното бюро прие съвършено механически обвиненията срещу мен за истинни, ППО на своето събрание също, поставена под напора на членовете на ПГ при катедра „марксизъм-ленинизъм“ и на предложението на ПБ за налагане на наказание, не прояви желание да се занимае обстойно с изясняването на истината по отделните обвинения. На проведеното събрание се помолих да бъде отложено разглеждането на въпроса, за да мога да се подготвя с писмено изложение по отправените ми обвинения. ППО гласува против.

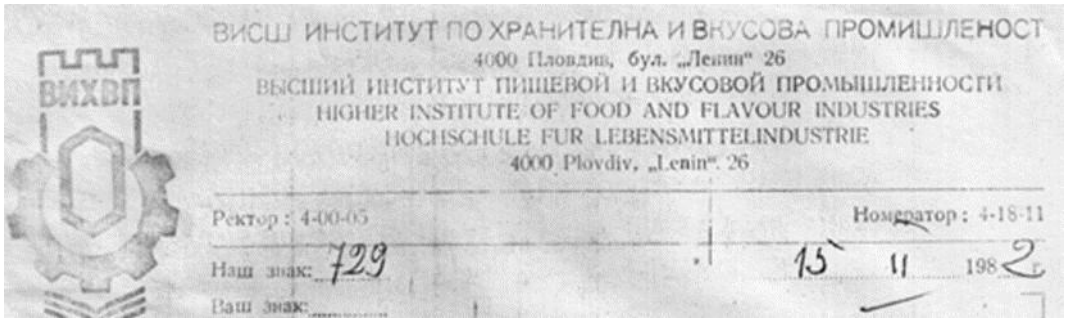
В заключение още един път моля да бъде отменено наложеното ми партийно наказание като не почиващо на действителни мои нарушения. Моля да се има

предвид, че наложеното ми наказание е по същество репресия заради желанието ми да прилагам партийната линия и следователно представлява погазване на тази линия.

<u>219.</u> Изпаряване на надеждата за справедливост 15.2.1982 г.

Жалбата ми до РКРК бе приета от изискано облечен, солидно изглеждащ другар. Разказах му доста неща във връзка с обстановката в катедрата и ролята на Б. Димитров и Д. Дърева. По едно време той излезе за малко. Тогава дребна възрастна жена, която през цялото време слушаше какво говоря ми каза: „Другарю Митев, не ги говорете тези неща пред него – той е зет на Петър Георгиев, женен е за сестра му“. Стана ми ясно, че действията на съпругата и приятеля на първия секретар ще бъдат оценявани от негов зет. По-късно научих и неговото име – Дженю Русев. Надеждата ми за справедливост на този етап вече клонеше към нулата. За пореден път ми стана тъжно като разбрах, че в Партията контролната и ревизионна дейност може да се осъществява и на роднински начала, при това във втория по големина български град.

<u>220.</u> На 15.2.1982 г. ректорът потвърди отново заповедта за наказанието ми за събиране на подписи от студенти.

ВИСШ ИНСТИТУТ ПО ХРАНИТЕЛНА И ВКУСОВА ПРОМИШЛЕНОСТ
4000 Пловдив, бул. „Ленин" 26
ВЫСШИЙ ИНСТИТУТ ПИЩЕВОЙ И ВКУСОВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ
HIGHER INSTITUTE OF FOOD AND FLAVOUR INDUSTRIES
HOCHSCHULE FUR LEBENSMITTELINDUSTRIE
4000 Plovdiv, „Lenin" 26

ВИХВП

Ректор: 4-00-05 Нумератор: 4-18-11

Наш знак: 729 15 11 1982

Ваш знак:

ДО

ГЛ. АС. ДИМИТЪР МИТЕВ

ВИХВП

На основание воденият разговор с МНП Ви съобщавам, че наложеното Ви през 1981 г. административно наказание остава в сила.

РЕКТОР:
(проф.дтн.Ст.Тънчев)
/СИ.-

Използваната от ректора формулировка е предназначена да създаде впечатление, че Министерството на народната просвета не възразява срещу потвърждаването на наказанието.

Припомням посочения по-горе отговор от МНП по повод на жалбата ми за наказанието за събиране на подписи от студентите:

МИНИСТЕРСТВО
на
НАРОДНАТА ПРОСВЕТА
№ ПК 15.08-20 Копие:
22 X 1981 г.
СОФИЯ

ДО РЕКТОРА НА ВИХВП
гр. ПЛОВДИВ
ДИМИТЪР НИКОЛОВ МИТЕВ
асистент ВИХВП–
гр. ПЛОВДИВ

Др. ректор,

във връзка с жалбата на ас. Димитър Николов Митев относно наложеното му наказания „строго мъмрене“ се налага да извършите допълнително проучване. По-конкретно Митев оспорва истинността на протокола от 14 май 1981 г. на профгрупата в която той членува. Целесъобразно е със съдействието на обществените организации да се изясни напълно случаят на Митев и въз основа на това се вземе съответно отношение.

СХ/БР

ЗАМ.-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СВО

Н. Р. БЪЛГАРИЯ 15 СОФИЯ

Мисля, че направих грешка като не информирах Министерството на просветата и в частност СВО за това развитие на нещата с моето обжалване на несправедливата заповед за наказание. По същество с потвърждаването на заповедта ректора се подигра не само с мен, но и със становището на Съвета за висше образование.

221. Писмени свидетелства че не съм си признавал за събиране на подписи от студенти 1.10.1981 и 3.10.1981 г. Не е воден протокол на заседанието по изрично разпореждане на Б. Димитров.

На 11.X. 1981 г. на годишното отчетно изборно събрание на профгрупата при катедрата в отговор на твърдение на профгрупорга Кузманова:

„Трябва да се сложи край, защото си отвличаме вниманието – никой няма да ни го прости. В заключение да кажа, това, което съм дала и като доклад пред ректора: Митев заяви, че е събрал 30 подписа от студенти, от парт. секретар и от други хора.“

Ст. ас. Спасов заяви: Не мога да си спомня точно случая и <u>не се</u> <u>сещам за такова изказване</u> и съжалявам. Митев не винаги може да сложи точка. С Кузманова не съм съгласен.

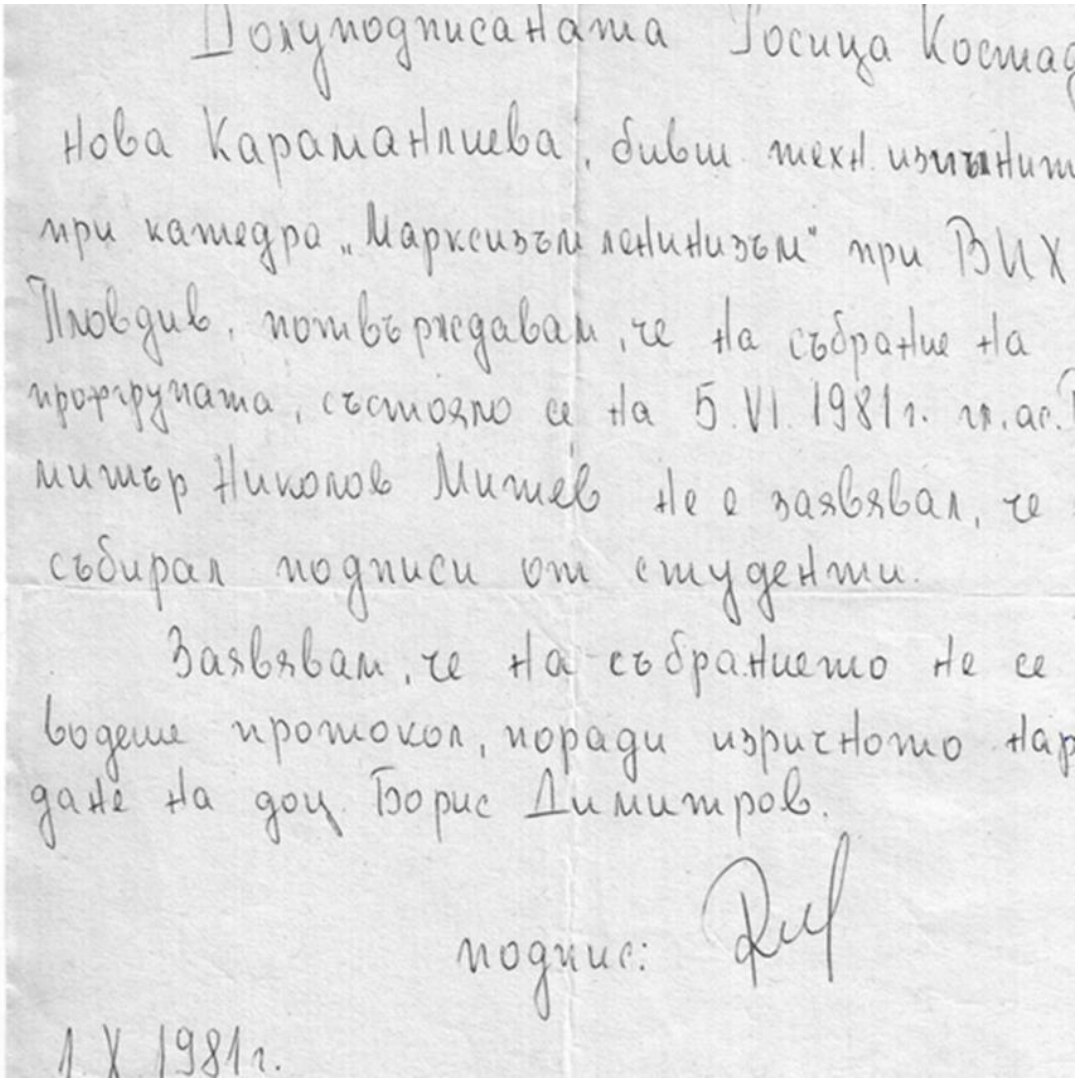
Освен Спасов писмено отрекоха да са чули от мен такова признание ст. ас. Мандажиева и техническият секретар на катедрата Р. Караманлиева, която подчерта, че **протокол на въпросното събрание по изрично разпореждане на Б. Димитров не е воден.**

На профсъюзното събрание на профгрупата към кат. „Марксизъм-ленинизъм" през юни тази година, не беше чула ас. Д. Митев да спомене, че е събирал подписи от студенти.

На събранието протокол не беше водён.

ст. ас. Мандаджиева

3 х. 1981 г.
гр. Пловдив

Долуподписаната Росица Костад
Нова Караманлиева, бивш техн. изпълнит
при катедра „Марксизъм ленинизъм" при ВИХ
Пловдив, потвърждавам, че на събрание на
профгрупата, състоящо се на 5.VI.1981 г. гл.ас.
Митър Николов Митев не е заявявал, че
събирал подписи от студенти.
Заявявам, че на събранието не се
водеше протокол, поради изричното нар
дане на доц. Борис Димитров.
подпис:
1.X.1981 г.

На 11.X.1981 г. на същото годишно отчетно изборно събрание на профгрупата Михов заявява: „**Става дума за един конкретен момент – дали Митев е казал нещо. Не съм чул, защото ме нямаше, но веднага, когато дойдох, от всички колеги чух (** почертано от мен, ДМ**), че е казал, което много ме изненада. Едва по-късно Митев започна да отрича. Всички, които казват, че е събирал подписи са честни и не мога да не им вярвам. Др. Генов с такава искреност каза, че Митев го е казал.** По принцип, в дадения случай въпросът трябва да се реши радикално, тъй като сме убедени, че нещата няма да се оправят. Това е неприятна кавга, която ще се повдига винаги.

В. Иванова на същото събрание „Искам да изразя мнението си: останах изненадана, когато бях в заседателната зала. **Митев още тогава разбра мнението на катедрата, по отношение на подписите и с чувство на найголяма отговорност по отношение на цифрите не мога да си спомня и просто не съм чула, но че е събирал подписи от студенти, съм го чула.** И даже на следващия ден бях добра слушателка и най-възторжено искаше да си изразиш огорчението от наказанието.

222. Писмо от Районна прокуратура до II РУ на МВР по повод на подадения от мен сигнал за съставен и използван в писмена защита неверен документ. 4.III.1982 г.

ДО

521/82 II РУ МВР – ПЛОВДИВ

Изпращаме Ви преписката за проверка с оглед чл. 311 от НК. Да се изземе оригинала на заповед № 1731/14.VI. 78 г. – двете приложения/.Да се установи кой е редактирал /поотделно двете редакции на заповедта, кой я е написал, на коя машина, от кого е била дадена за написване на съответната машинописка. Коя от двете редакции е писана по-рано? Кой е подписал оригиналите? По чия инициатива /евентуално подбудителство/ е станало написването на втората по ред редакция на заповедта?

ПРИЛОЖЕНИЕ: молба, 2 бр. копия.

Срок: 7 дни

ЗАМ. РАЙОНЕН ПРОКУРОР:
/В. Циваров/
СЕКРЕТАР:

223. Старши лейтенант Цветков представя Докладна справка на началника на II РУ на МВР за резултатите от извършената от него проверка.

Старши лейтенант Цветков представя Докладна справка на началника на II РУ на МВР за резултатите от извършената от него проверка. Може да се каже че тази докладна справка е пример за повърхностно, незадълбочено отношение към проблема. Ако беше установено коя от двете редакции е писана по-рано, т.е. възрастта на двата документа, щеше да стане ясно, че неверният документ е изготвен специално за делото. Така например от пръв поглед се вижда, че двата документа са подписани с различни подписи.

До Др. Началник
на II РУ МВР
ТУК

Докладна справка

Относно извършена проверка с оглед на чл. 311 ал. 1 от НК

Другарю Началник,

Докладвам Ви, че извърших проверка по преписка на Районна прокуратура по молба на Димитър Николов Митев ул. Милин камък № 6 Пловдив за евентуално използван документ с невярно съдържание от длъжностно лице При проверката установих следното:

1. Заповедта – приложение № 2 е допълнен в точка 3 с подпис на машинописката има оригинална заповед, която се съхранява в архива на

ВИХВП.

2. Заповедта – приложение № 1- подписана от бившия гл. счетоводител - няма оригинал. Същата заповед препис е намерена в папка, съхраняваща материали за ведомствените жилища на института дадена от гл. счетоводител Царев за делото, водено срещу Димитър

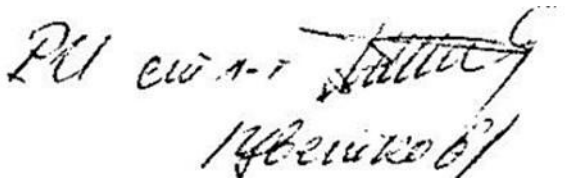
Митев от страна на ВИХВП.

3. Петко Чонев не може да си спомни кой е поднесъл преписа за подпис тъй като е било преди около 4 години. 4. Текста на преписа е написан с портативна пишеща машина които в института са много, а има и редица частни поради което не може да се установи лицето.

5.

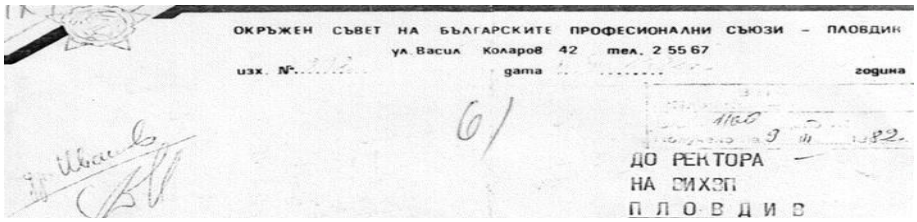
Оригинала е подписан от ректора на ВИХВП по това време – Л. Гюзелев.

Като имам в предвид горното предлагам преписката да се върне на Районна прокуратура за вземане на отношение.

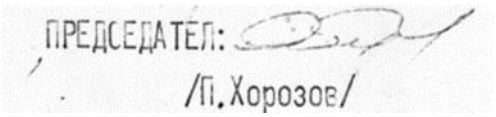
<u>224.</u> На 09. III. 1982 г. Окръжния съвет на БПС е изпратил благодарствено писмо до ректора по повод на моята дейност.

На 09. III. 1982 г. ОС на БПС е изпратил благодарствено писмо до ректора по повод на моята дейност в Окръжната профсъюзна организация. За това писмо аз научих не в Института, а няколко месеца по-късно от ОС на БПС. Потърсих го във ВИХВП и го открих в досието си.

ОКРЪЖЕН СЪВЕТ НА БЪЛГАРСКИТЕ ПРОФЕСИОНАЛНИ СЪЮЗИ – ПЛОВДИВ
ул. Васил Коларов 42 тел. 2 55 67
изх. №..... дата ..... година
ДО РЕКТОРА
НА ВИХВП
П Л О В Д И В

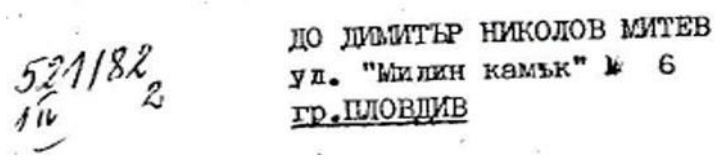
Ръководството на ОС на БПС – Пловдив изказва благодарност на кин. Димитър Митев, дългогодишен член на методическия съвет по проблемите на профсъюзната политическа просвета при ОПДК „Стефан Кираджиев“. С чувство на отговорност, компетентно и творчески др. Митев допринася за усъвършенстване на идейно-възпитателната работа в Окръжната профсъюзна организация в духа на изискванията на Дванадесетия конгрес на БКП.

Молим настоящето благодарствено писмо да стане достояние на колектива.

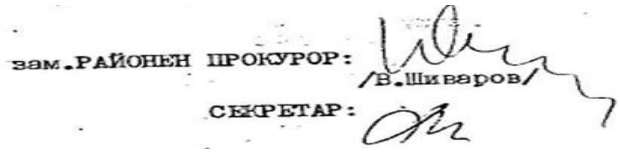
За това писмо, изпратено през м. март, аз научих не във ВИХВП, а в ОС на БПС много по-късно - през м. юли от ОС на БПС. Потърсих го в Института и го намерих в досието си.

<u>225.</u> Районна прокуратура си затвори очите за представения по делото за жилището и използван в писмената защита неверен документ и прекрати преписката. 1.4.1982 г.

Уведомяваме Ви, че преписката е прекратена. Няма достатъчно данни обаче за образуване на наказателно производство.

Можете да обжалвате в 7 дневен срок пред Окръжна прокуратура Пловдив

<u>226.</u> Жалба до Окръжна прокуратура срещу постановлението на Районна прокуратура 19.4.1982 г.

Чрез Пловдивска районна прокуратура до
Окръжния прокурор – Пловдив

МОЛ Б А

от Димитър Николов Митев, гр. Пловдив, ул. М. камък 6

Другарю Окръжен прокурор,

Не съм доволен от решението на Районна прокуратура – Пловдив за прекратяване на преписка 521/82 и от становището, че липсват достатъчно данни за образуване на наказателно производство, като неотговарящо на истината. Мотивите за възражението ми са следните:

а) Следствието е оставило без внимание обстоятелството, че неверният документ е използван в писмената защита на ВИХВП от 19. XI. 81 г. и в допълнението към нея от месец февруари 1982 г. , както и това, че е пределно ясно кой го е използвал.

Ако юрисконсултът Григоров като странично лице в Института вероятно не е знаел действителното състояние на нещата, то Ректора на ВИХВП, подписал и двете писмени защити, не може да не е бил наясно, че

съзнателно дезинформира съда. Той отдавна и добре знае как съм настанен, не е пожелал в писмената защита да стъпи върху истината, защото това би му попречило да води делото.

б) Като доказателство за използването на неверния документ обърнете внимание на стр. 3 от писмена защита на ВИХВП № 4197 от 19.XI. 81 г., където е написано: „Следователно не е изпълнено решението по протокол № 4, , а е даден само апартамент № 19 без добавките от апартамент 18“, както и по-долу „…гл. ас. Димитър Николов Митев /апр. № 19/ ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ – апр. № 19. Приложено заповед за настаняване № 1731/14.06.78 год.“

Базирайки се на неверния документ Ректора на ВИХВП по-долу на същата страница си позволява да твърди, че съм „заграбил“ част от ап. 18.

Разпитваните служители на Института Царев и Кръстев неправилно твърдят, че ищеца се е отказа в хода на следствието от неверния документ. Вие може да се убедите от материалите по делото, че **дори и когато писмено поисках с молба до съда ищеца да се произнесе за достоверността на представения от него документ, това не става**. В тази връзка, доколкото е общоизвестно, че главен счетоводител на един институт и строителен техник не могат да водят дело от името на същия институт без разрешение на неговия ръководител, учудване предизвиква обстоятелството, че не е разпитан същия този ръководител проф. Танчев който с подписа си се е заангажирал с неверния документ и който въобще стои в основата на воденото дело.

Че ищецът не се е отказал от неверния документ личи и от представената от него през. м. февруари допълнителна писмена защита, в която се иска от съда да се съобрази със събраните доказателства и с първата писмена защита, без каквито и да било уговорки, сякаш тя не е изградена на базата на неверен документ.

Считам, че не е постъпено правилно, като не е изпълнена заповедта на районния прокурор др. Шиваров за изземане на оригиналите от Института. Не е редно без доказателство да се приема за чиста монета твърдението, че неверният документ се е съдържал в папка, оставена от бившия главен счетоводител. Имам всичко основания да считам, че неверния документ е съставен за нуждите на делото, т.е. три години по-късно и поради това, моля, другарю Окръжен прокурор, да поискате експертиза на оригиналите, за да се определи тяхната възраст.

в) Моля да бъде обърнато специално внимание на това, че ако е трудно да се докаже кога е започнато съставянето на неверния документ, то е съвсем елементарно да се докаже, че неговото съставяне е завършено след завеждането на делото. За това си твърдение изхождам от разбирането, че за да се появи един документ , е необходимо той да има текст, подпис и печат. Оригиналът, от който е пресниман преписа, представен в съда, е бил без печат.

Печатът е сложен допълнително, което личи от ксероксното копие, съдържащо се в преписката по делото. При следствието не е обърнато внимание на това обстоятелство и не е изяснено защо не е потърсен

оригинала на документа, а е бил пресниман текст без печат и след това му е сложен печат, както и кой е извършил това конкретно.

Като имам предвид горните мотиви, най-учтиво Ви моля, другарю окръжен прокурор да направите всичко необходимо за доизясняване на случая и за евентуално потърсване на отговорност от нарушителите на социалистическата законност, които са използвали неверния документ за да заблудят Пловдивския районен съд.

С уважение: /гл. ас. Д. Митев/

<u>227</u>. Допълнително писмо до РКРК за посочване на свидетели 04.05.1982 г.

По искане на Районната контролна и ревизионна комисия във връзка с молбата ми за отмяна на партийното наказание на 04.5. 1982 г. изпратих следното писмо:

До районна контролна и
ревизионна комисия на БКП
район „В. Коларов“ -
Пловдив

М О Л Б А от Димитър Николов

Митев, член на 171 ППО

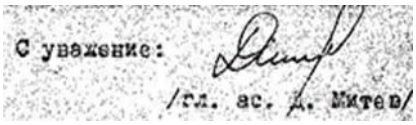
Другари,

Във връзка с подадената от мен молба за отмяна на наложеното ми партийно наказание , която Ви подадох на 16.II. 1982 г. след консултация разбрах, че съм пропуснал да посоча имена на хора, които биха могли да дадат сведения по повдигнатите от мен въпроси. Моля при проверката на изнесените факти от мен, при оценката на обстановката на катедрата и начина на действие на партийната група да бъде проведен разговор с доц. кин Будимир Митрович, понастоящем пенсионер, дом. Тел. 51874, с н.с. Веселина Габровска, понастоящем завежда младежката лаборатория при ОК на ДКМС – и двамата бивши членове на нашата ПГ. Освен това моля да бъде проведен разговор със ст. ас. Иванка Мандажиева и ст. ас. Николай Спасов – настоящи членове на катедра „марксизъм-ленинизъм“ – ВИХВП. Информация за отношенията в катедрата могат да дадат още доц. кин Делко Мустаков, директор на ОДИТ - Пловдив – бивш член на катедрата и ПГ, както и Росица Караманлиева – бивш член на катедрения колектив. (дом. тел. – 39312). Относно факти за отношението ми към членовете на ПГ може да се обърнете към др. доц. Русин Донев – бивш зав. отдел Пропаганда и агитация на ОК на БКП и към другарката Дража Вълчева – зам. председател на Народното събрание.

Доколкото има отправени обвинения и за периода преди идването ми в института, моля да бъде проведен разговор и с др. Атанас Димитров –

зам. председател на Народното събрание, който ми е бил пряк ръководител като

извънреден и пълномощен посланик на НРБ в ЧССР през периода, когато бях служител на Посолството на НРБ в Прага. За този период от моята дейност може да получите информация и от арбитъра в Окръжен държавен арбитраж Иван Д. Трендафилов, както и от старши научен сътрудник при БАН -София д-р кбн Кольо Влахов (сл. тел. в София 722381, вътрешен 69); За работата ми като партиен секретар в Прага можете да получите информация от тогавашния парторг на ЦК на БКП Тодор Алексиев, , както и от съществуващата документация в съответния отдел на БКП. При нужда съм готов да посоча и други комунисти и безпартийни, които могат да дадат сведения относно моята работа.

4.5.1982 г. Пловдив

С ПОСОЧЕНОТО ИСКАНЕ ДА ПРЕДСТАВЯ СВИДЕТЕЛИ, КОИТО МОЖЕ ДА ДАДАТ ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА МЕН И КОНФЛИКТА В КАТЕДРАТА, РКРК ОЧЕВИДНО СЕ СТРЕМЕШЕ ДА СЪЗДАДЕ ВПЕЧАТЛЕНИЕ ЗА ОБЕКТИВЕН ПОДХОД ПРИ РАЗГЛЕЖДАНЕ НА ЖАЛБАТА СРЕЩУ НАКАЗАНИЕТО МИ. РАБОТАТА ПРИКЛЮЧВА С ИСКАНЕТО, ОТПРАВЕНО КЪМ МЕН. НИТО ЕДИН ОТ ПОСОЧЕНИТЕ ОТ МЕН КОМУНИСТИ НЕ Е БИЛ ТЪРСЕН ЗА РАЗГОВОР ОТ СТРАНА НА КОМИСИЯТА.

228. Отговор от окръжна прокуратура на жалбата срещу решението на Районна прокуратура ДА СЕ НАМЕРИ И ДОБАВИ ТУК.

229. Чрез Окръжна прокуратура -Пловдив до отдел Следствен на Върховна прокуратура на НР България – София Гр. Пловдив 20. V. 1982 г.

М О Л Б А

от Димитър Николов Митев, главен асистент по

политикономия при катедра „марксизъм-ленинизъм“

ВИХВП – Пловдив живущ в гр. Пловдив ул. М. камък 6

Другари,

Не съм доволен от решението на Окръжна прокуратура – гр. Пловдив, потвърждаващо решенето на Районна прокуратура – гр. Пловдив за прекратяване на преписка № 1/82, образувана въз основа на представени от мен документи. Тъй като преписката с моята молба до

Районна прокуратура и с втората ми молба до Окръжна прокуратура – Пловдив ще бъде на разположение на следствения отдел, аз няма да повтарям всички посочени там аргументи. Те остават в сила. В допълнение към тях обаче искам да посоча следното:

През м. април 1981 г. аз изпратих възражение до Висшата атестационна комисия при ДКНТП по повод професурата на моя пряк ръководител и декан във ВИХВП – доц. Борис Стоянов Димитров. Около половин година преди това ректорът на ВИХВП проф. д-р т.н. Стоян Танчев в личен разговор с мен се опита да ме разубеди да не правя въпросното възражение. След като през м. юни 1981 г. той научи, че не съм се съобразил с оказвания от него натиск и независимо от него все пак съм подал възражението, срещу мен бяха предприети редица репресивни мерки.

Една от тези репресивни мерки се изрази в завеждането на дело за разваляне на сключения от съпругата ми и от мен, от една страна и РНС „В. Коларов“ от друга договор за закупуване на ползваното от семейството ми жилище, преди това ведомствено на МНП и предоставено за ползване от ВИХВП. По повод на заведеното дело аз се обърнах към др. Министър на народната просвета проф. Александър Фол и получих подписано лично от него писмо, с което се одобрява сключения договор. Независимо от категоричното становище на МНП ректорът на ВИХВП продължи делото. За целите на същото бе представена писмена защита, подписана от ректора в която аз бях обвинен в ЗАГРАБВАНЕ на част от закупеното жилище.

В подкрепа на това твърдение бе представена ЗАПОВЕД ЗА НАСТАНЯВАНЕ, КОЯТО НЕ ОТГОВАРЯ НА ОРИГИНАЛА, МАКАР ЧЕ НОСИ СЪЩИЯ НОМЕР И ДАТА.

На първа съдебна инстанция сключеният договор за закупуване на жилището бе обявен за нищожен, защото ищецът, базирайки се на неверния документ, успя да заблуди съда (а и съдията не се стремеше особено активно да се предпази от това), че не е имало ФАКТИЧЕСКО СЪГЛАСИЕ за извършване на незначителното архитектурно преустройство, довело жилището до състоянието, в което то бе закупено. В сегашния му вид площта му е 86 м2. Семейството ми се състои от три деца, а съпругата ми е чехословашка гражданка, лауреат на Общобългарско състезание за певци и инструменталисти, носителка на награда от Държавния съвет на НРБ като многодетна майка.

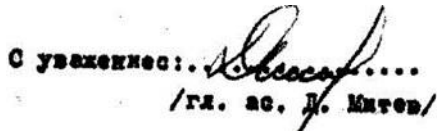
Като имам предвид:

- че ректорът на ВИХВП предприе съзнателно горните действия и сложи подписа си под две писмени защити на ВИХВП, съдържащи явно изопачаване на истината,
- че ректорът на ВИХВП е народен представител и аз съм гласувал за него,
- че съдът не се съобрази с партийната линия за стимулиране на раждаемостта и с истинското състояние на нещата, а подходи формално и

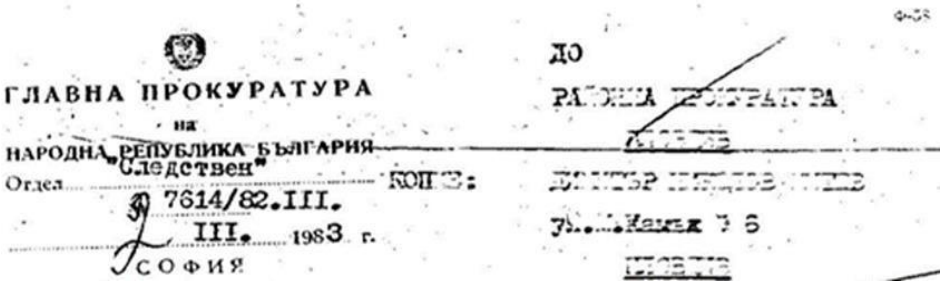
се съобрази със солидното обществено положение и връзки на водещия делото срещу мен и семейството ми,

- че районната прокуратура и окръжната прокуратура не пожелаха да потърсят истината с всички средства с които разполагат следствените органи, а приеха обясненията на представилите неверния документ за истина,
- че е недопустимо членът на законодателния орган на Народна република България, който погази честта си на народен представител и пристъпи към груба фалшификация в името на недостойни цели да не получи необходимата в такива случаи санкция,

като комунист и идеологически работник най-учтиво моля Следствения отдел на Върховна прокуратура на НРБ да се заеме с цялостното изясняване на случаи и откриването на виновниците за съставянето и използването на неверния документ.

230. Две седмици след като подадох молбата до отдел Следствен на Главна прокуратура получих следния, може да се каже светкавичен отговор:

„Връща Ви се пр. №521/82г. Потвърждавам резолюцията за прекратяване. Правилно е прието за неустановено, умишлено да е представен като доказателство в Пловдивския районен съд по гр. д . № 5451/81 г. неверен препис от заповед № 1731/14. IV. 1976 г. От извършената проверка се установява, че представеният препис от заповедта не съответства на оригиналната заповед – пропуснат е цял ред. Доказано е, че този препис се е намирал в папка с документи и е съставен преди 4 години, заверен от тогавашния Гл. счетоводител на ВИХВП и предаден на юрисконсулта през 1981 г. за завеждане на делото. Не е установено кой е извършил преписа на заповедта. Сравнението на преписа с оригиналната заповед не изключва неверният препис да е направен по небрежност, тъй като се касае за пропускане на един ред в който са описани допълнителни помещения.

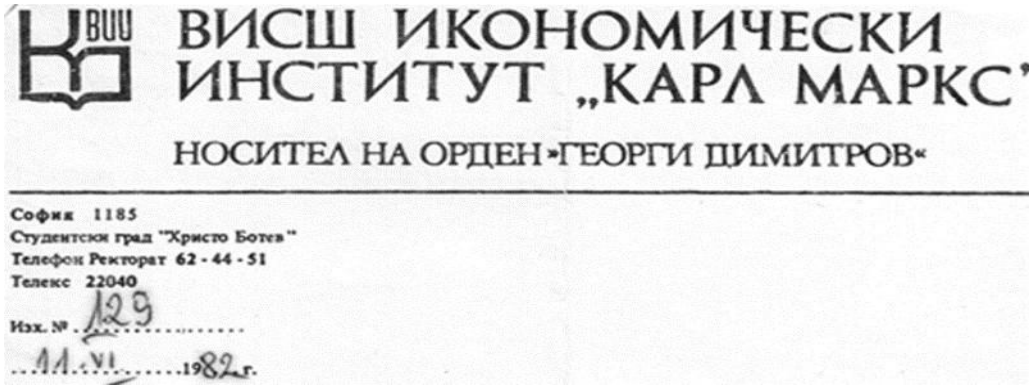
Няма данни за умишлено издаване и ползване на неверен препис от заповед.

ПРОКУРОР: /Табански/

СЕКРЕТАР: /Николова/

231. Служебна бележка от ВИИ „Карл Маркс „ - 11.VI. 1982 г.

В катедрата аз бях единственият преподавател, който трябваше да представя служебни бележки при посещения в София във връзка с научни консултации. Това ме устройваше, защото по този начин можех да се предпазя от обвинения за неизвинени отсъствия от работа. В обстановка на остро противопоставяне днес се чудя как съм намерил време и сили освен за преподавателските си задължения и за научна консултация.

ВИСШ ИКОНОМИЧЕСКИ ИНСТИТУТ „КАРЛ МАРКС"

НОСИТЕЛ НА ОРДЕН „ГЕОРГИ ДИМИТРОВ"

София 1185
Студентски град "Христо Ботев"
Телефон Ректорат 62 - 44 - 51
Телекс 22040

Изх. № 129

11.VI 1982 г.

Служебна бележка

Настоящата се дава на гл. ас. Димитър Николов Митев, в уверение на това, че същия на 11 юни 1982 г. в НИС при ВИИ „Карл Маркс“ оформи документи за науча консултация по тема № 198, с ръководител проф. Н. Великов.

Настоящето да му послужи пред ВИХВП – Пловдив

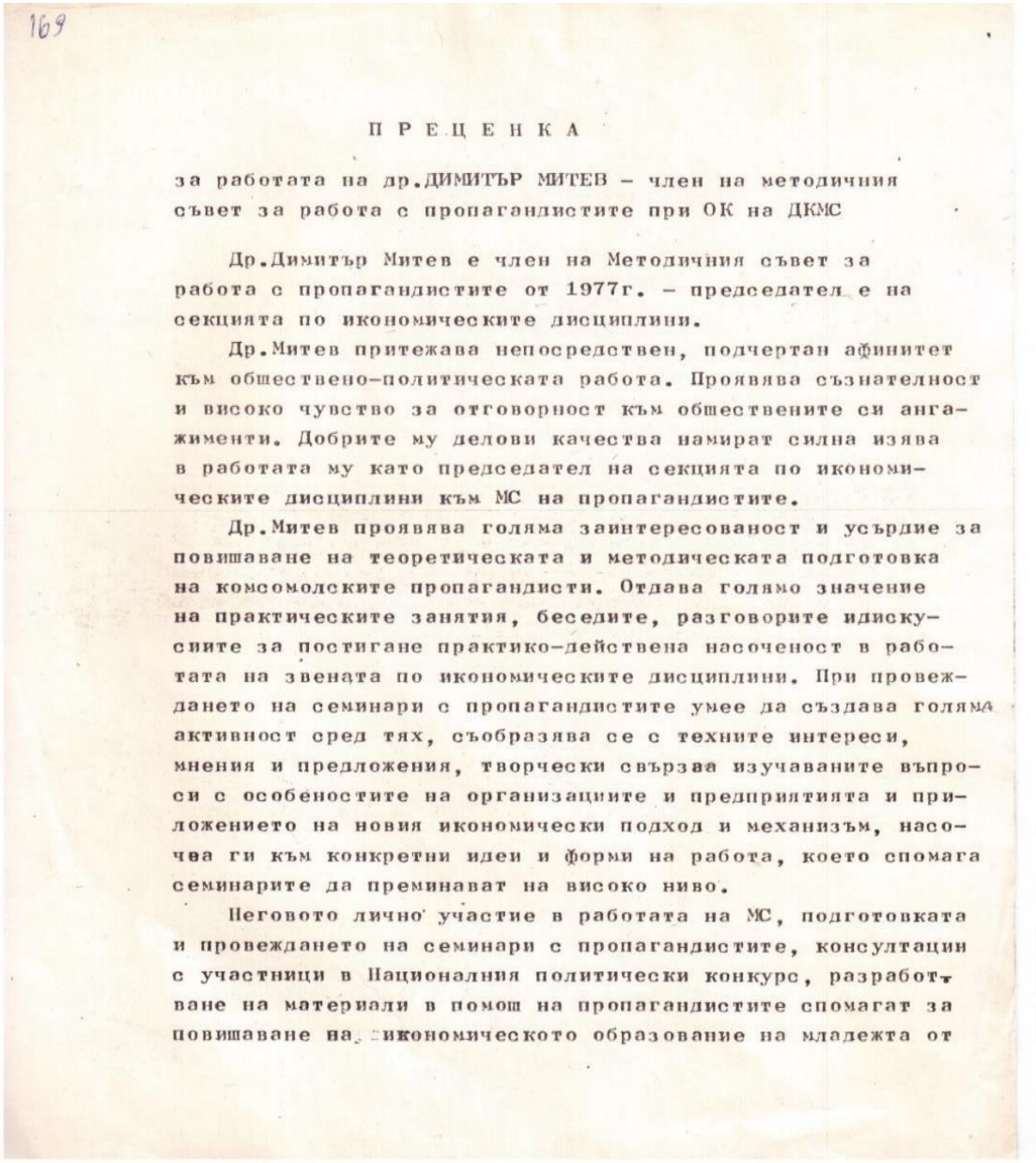

Ръководител на НИС: /проф. Ат. Танов/

X

X X

232. Преценка от ОК на ДКМС за работата на Д. Митев като член на методичния съвет 2. VII. 1982 г.

169

П Р Е Ц Е Н К А

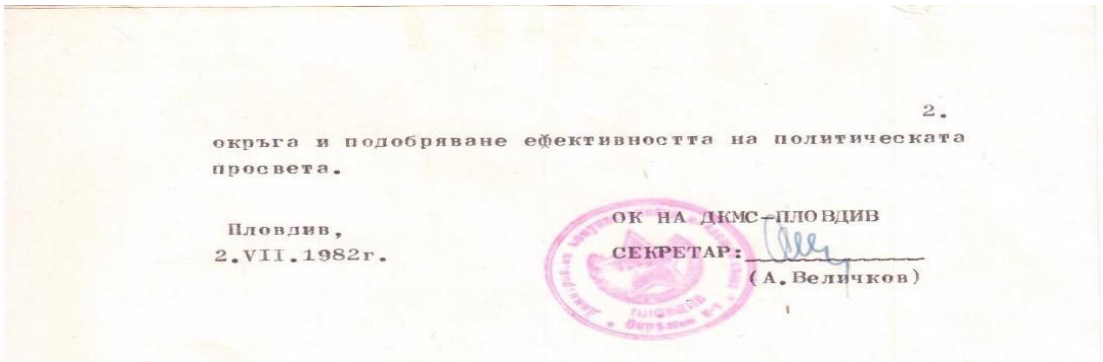
за работата на др.ДИМИТЪР МИТЕВ – член на методичния съвет за работа с пропагандистите при ОК на ДКМС

Др.Димитър Митев е член на Методичния съвет за работа с пропагандистите от 1977г. – председател е на секцията по икономическите дисциплини.

Др.Митев притежава непосредствен, подчертан афинитет към обществено-политическата работа. Проявява съзнателност и високо чувство за отговорност към обществените си ангажименти. Добрите му делови качества намират силна изява в работата му като председател на секцията по икономическите дисциплини към МС на пропагандистите.

Др.Митев проявява голяма заинтересованост и усърдие за повишаване на теоретическата и методическата подготовка на комсомолските пропагандисти. Отдава голямо значение на практическите занятия, беседите, разговорите и дискусиите за постигане практико-действена насоченост в работата на звената по икономическите дисциплини. При провеждането на семинари с пропагандистите умее да създава голяма активност сред тях, съобразява се с техните интереси, мнения и предложения, творчески свързва изучаваните въпроси с особеностите на организациите и предприятията и приложението на новия икономически подход и механизъм, насочва ги към конкретни идеи и форми на работа, което спомага семинарите да преминават на високо ниво.

Неговото лично участие в работата на МС, подготовката и провеждането на семинари с пропагандистите, консултации с участници в Националния политически конкурс, разработване на материали в помощ на пропагандистите спомагат за повишаване на икономическото образование на младежта от

2.

окръга и подобряване ефективността на политическата просвета.

Пловдив,
2.VII.1982г.

ОК НА ДКМС–ПЛОВДИВ
СЕКРЕТАР: _____
(А.Величков)

233. Сведение от к.ик.н. Иван Андреев Стоянов , гл. ас. в кат. Марксизъм Ленинизъм при ВИХВП – Пловдив, парт. секретар на 170 ППО за комуниста Димитър Н. Митев.

Това „Сведение“ забелязах едва на 12 април 2025 г. То е попаднало в архива ми още по време на самия конфликт, но аз едва днес го забелязах.

С В Е Д Е Н И Е

от к.ик.н. Иван Андреев Стоянов, гл. ас. в кат. Марксизъм-Ленинизъм при ВИХВП – Пловдив, парт. секретар на 176 ПО за комуниста Димитър Н. Митев

Не веднаж е имало повод (както и за всички комунисти от нашата партийна група) да посоча обществената опасност от "явлението Митев". Настоящето сведение, без впускане в подробности, обобщава само някои особено фрапиращи и обществено значими характерни черти в поведението и моралния облик на комуниста Митев.

Комуниста Димитър Митев познавам от м. януари 1979 год. От началото, по времето когато ме "обработваше", го възприех като един постоянно недоволен мърморко и празнословец, който се вре, където не му е работата и който за клюка "душа дава". Но неговите негативни прояви и действия, въпреке че за някои от тях още през 1979 год. беше сериозно разкритикуван, лавинообразно нарастнаха. Става дума за прояви и действия от 1979 год. насам, които, според мене, го характеризират като носител на твърде опасен начин на потребителско мислене: потребител не само и не толкова на материални блага, колкото консуматор на "права" и духовни ценности, при който особено силно са изразени опитите за елеминиране и заобикаляне на уставни или нормативно установени принципи или положения и необосновани претенции свързани с недоказаните му възможности и бъдещите му реализации. Тази му същност предопределя цялата негова ценностно-критериална система, неговите отношения с колегите, с партийната група, с партийната организация: всичко да се определя от личните му интереси, в зависимост от това дали е изгодно или не за него, дали съответства или не на това, което

той счита за правилно като собствените си оценки и мнения приема за "абсолютна истина" от най-висок ранг.

Този си стремеж да се постави над всичко, да бъде съдник на всички, без при това някой да има право да потърси сметка от него, той умело прикрива зад добре разработена фразеология. Партийните принципи и постановки използва, за да се покаже като безкористна "жертва" на борбата за истина и справедливост.

Но какво се получава ?

Със своите действия и постъпки той сам грубо нарушава и погазва партийните принципи. Не един са случаите на опити да се постави над партийното бюро, над партийната организация. На практика не зачита демократическия централизъм, демагогства пред партийната организация, присвоява си правото сам да дава оценки на един или друг партиен член, на партийното бюро, на партийната група. И това че тези негови оценки не се приемат и че за тях е получил решителен отпор не му пречи да ги разпространява.

По същество връзката с партията за Митев е нещо илюзорно, формално, а партията е някаква аморфна маса, чиито принципи е много изгодно да се използват. Това той показа с изразеното пълно недоверие към партийното бюро, обвинено в некомпетентност, с подигравката си към партийната организация чрез опитите да използва магнетофон на партийно събрание при приемане на оценката му, с това че оценката и препоръката при подмяната на партийния билет, утвърдени с решение на парт. събрание "приема за сведение", с разиграния фарс пред партийно събрание, когато се разглеждаше партийното му положение. Партийни, катедрени и институтски въпроси ги е разнесъл нашироко из Пловдив и страната.

Митев е дълбоко, порочно нечестна личност. За него не е проблем да каже нещо и след това да го преиначи или отрече (самата си партийна оценка на едно събрание прие, на следващото се

отказа от нея), да използва фалшив документ за себеуреждане и да изкара, че друг е виновен, да прикрие с паравана на принципността отмъстителността си. Нему не са чужди шантажа, интригантството. Не са единични случаите, когато грубо нарушава колегиалната етика, в стремежа си да злепоставя не спира и пред това да въвлича студенти, което е в пълно противоречие с основните принципи на комунистическото възпитание. Комунистическата хуманност за него е съвсем абстрактна, на практика той е обърмен човекомразец. Не веднъж е проявявал потребност да причинява зло, да навреди някому или да го злепостави. Той е злопаметен и отмъстителен. Според мене, хората ги дели на две групи: едни, които за нещо са му потребни, полезни и други – нищожества. На такава основа прави опити да създава групонщина и благодарение на високата партийна закалка на преобладаващата част от колегите в катедрата постигнатият резултат е скромен: известно "коткане" с 1-2 от по-младите колеги с все още неуравновесен характер.

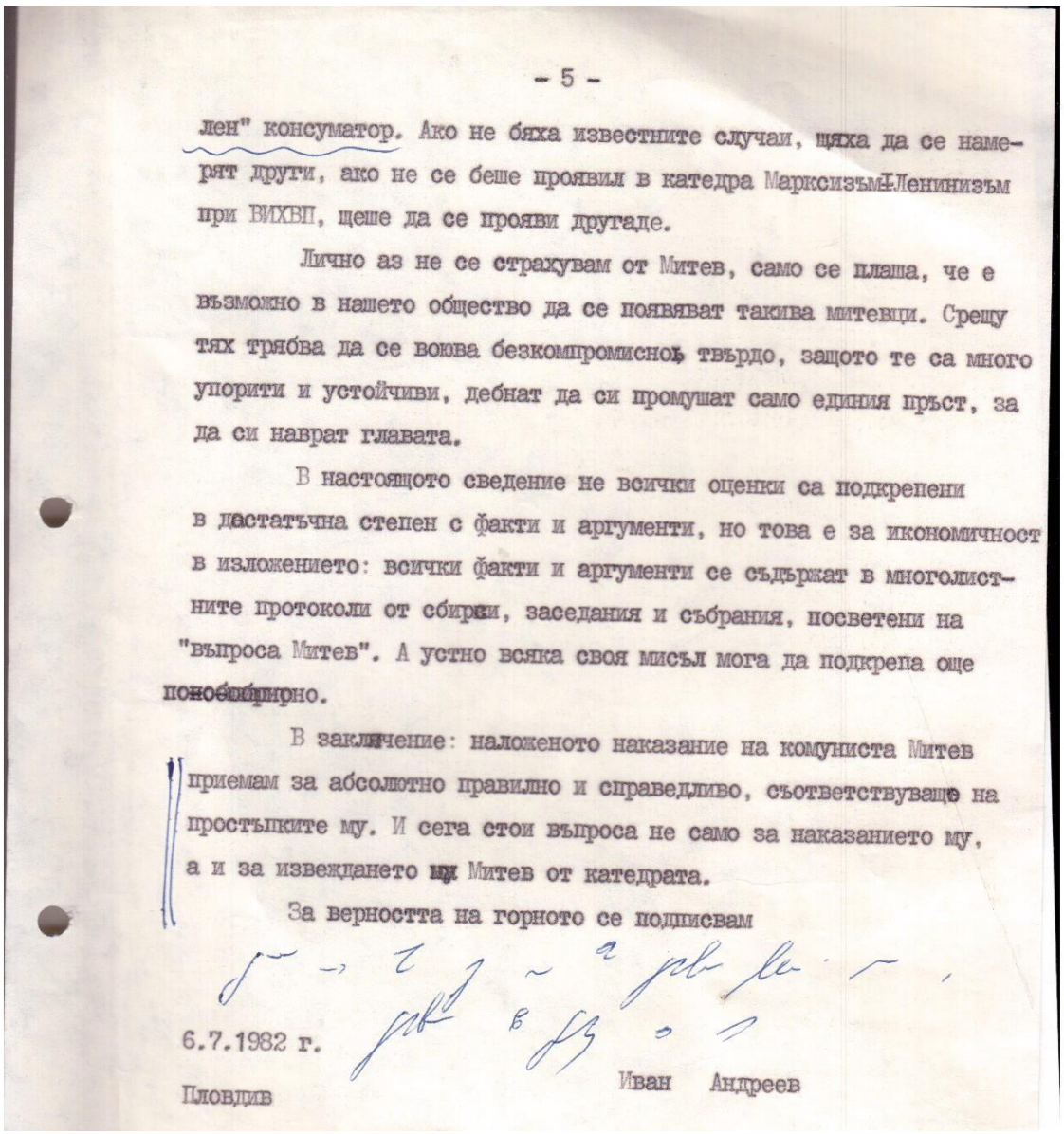
Всичко това е гарнирано с болни амбиции, самовлюбеност, нарцисизъм. Не става дума за необходимото съвсем човешко самочувствие, за потребната добра дума и заслужена похвала, а за стремежа непрекъснато да се превръща в център, постоянно да занимава някого със своята особа съчетано с безспирен поток от жалби, писма, изложения и т.н. Той не е в състояние самокритично да се огледа, да прецени своите постъпки, които определено говорят за деформация в духовния му мир към негативизъм и безполово критикарство. Това му вреди и в научната работа, но това е отделен проблем. Привикнал е всичко, което му се прииска да го получава незабавно или поне да мисли че така трябва да бъде. И тежко му на този, който не се съобразява с желанията на Митев – следват безкрайни атаки, груб натиск, подвеждане, словесен потоп докато

"жертвата" се умори и предаде. Всъщност, според мене, Митев е човек без лично достойнство и много често съм се питал доколко с искреност и убеденост членува в партията.

Най-кошмарното в цялата тази история е, че всички свои деяния Митев прикрива с повика за висока ефективност. Трагедията му е в това, че забравяйки в името на какво води "борбата" (но винаги добре помни своите интереси), обективно и реално той стигна до пълна дефективност. Много месеци и години пилее времето на не малък брой хора, от дълго време отклонява вниманието на катедрения колектив от основните проблеми, благодарение на него в катедрата не може да се прояви с пълна сила като в една идеологическа катедра творческа атмосфера, атмосфера на откровеност, критичност и самокритичност.

Естествено, в катедрата нещата не могат да бъдат и не са идеални, катедрения колектив е жив организъм и пред нас непрекъснато се поставят нови много по-високи и отговорни задачи. Имало е и ще има някои пропуски и слабости. Но ние комунисти не за да се конфронтираме и макар и единомишленици да се гледаме като врагове, а с обединени усилия, с взаимно доверие да преодоляваме и отстраняваме тези пропуски и слабости. Но комунистът Митев не вижда така нещата. Все повече и повече, с всички свои постъпки, действия, изказвания той се отдалечава от партийната група, въпреки всички усилия положени от нея в продължение на три години. Това отдалечаване и противопоставяне на партийната група продължава и сега.

Причините ? Митев не може да превъзмогне себе си, своя потребителски начин на мислене. Всички случаи, стари и нови, на остро конфронтиране на Митев срещу катедрата, срещу партийната група, срещу вузовското ръководство са само повод да се разкрие дълбоката причина, да се разкрие неговата същност - "интелектуа-

- 5 -

лен" консуматор. Ако не бяха известните случаи, щяха да се намерят други, ако не се беше проявил в катедра Марксизъм-Ленинизъм при ВИХВП, щеше да се прояви другаде.

Лично аз не се страхувам от Митев, само се плаша, че е възможно в нашето общество да се появяват такива митевци. Срещу тях трябва да се воюва безкомпромисно, твърдо, защото те са много упорити и устойчиви, дебнат да си промушат само единия пръст, за да си наврат главата.

В настоящото сведение не всички оценки са подкрепени в достатъчна степен с факти и аргументи, но това е за икономичност в изложението: всички факти и аргументи се съдържат в многолистните протоколи от сбирки, заседания и събрания, посветени на "въпроса Митев". А устно всяка своя мисъл мога да подкрепа още по-обширно.

В заключение: наложеното наказание на комуниста Митев приемам за абсолютно правилно и справедливо, съответстващо на простъпките му. И сега стои въпроса не само за наказанието му, а и за извеждането му Митев от катедрата.

За верността на горното се подписвам

6.7.1982 г.

Пловдив

Иван Андреев

234. Молба за приемане и среща с министър Ал. Фол 10.11.1982 г.

След като научих, че на първа инстанция губя делото за жилището, вече не исках да рискувам и поисках с писмо до министъра на просветата Александър Фол да бъда приет от него за да обясня какъв е случаят . Главният секретар на министерството след като прочете писмото ми каза само: **„Аз ще ви пусна при министъра за да види с какво е принуден да се занимава един главен асистент и баща на три деца вместо да си гледа преподавателската и научната работа и семейството“.**

Министър Фол ме прие и внимателно ме изслуша. Оставих му съответните документи по делото. Попита ме защо не се обърна към първия секретар на Окръжния комитет на БКП Иван Панев. Аз му отговорих, че аз знам кой е Иван Панев и мога да го спра на входа на Окръжния комитет, но смятам че това не е редно. Казах на министъра, че ако той ми съдейства за среща с Панев, с удоволствие ще отида на нея.

- Аз не мога да ти уредя среща с Панев, защото той ще ми каже: ти не можеш да се оправиш с ректорите си, искаш аз да ти ги оправям.

Освен това аз му казах, че Петър Георгиев е от по-старото поколение членове на БКП, активен борец против фашизма и капитализма, докато Иван Панев е от по-младото поколение и не знам доколко ще си позволи да влезе в конфликт заради един преподавател от ВУЗ.

- Значи вие сте от другата партия. Не ви завиждам на съдбата колега. След това министър Ал. Фол се обади по телефона и ми уреди среща със заместник завеждащия отдел Наука и образование в ЦК на БКП професор Иван Патоков.

235. Среща със заместник завеждащия отдел Наука и образование в ЦК на БКП професор Иван Патоков 10.11. 1982 г.

Отидох на срещата веднага след като излязох от министерството на просветата. Професор Патоков ме попита защо ме праща Фол при него.

- Вероятно защото счита, че вашите юмруци в ЦК са по-големи от неговите.

- Нищо подобно, той има много по-голям апарат за намеса в такива случаи от мен. След това продължи: -
Всъщност аз ви познавам, колега.

▪ На мене също ми се сторихте познат, но не помня от къде.

- Пък аз помня от къде. Имаше съвещание в голямата аула на Софийския университет. В почивката вие потърсихте да атакувате секретаря на ЦК Стоян Михайлов, но като не го намерихте се обърнахте с въпроси към мен. И добави:

▪ Имам чувство, че вашите катедри по марксизъм-ленинизъм трябва да бъдат под постоянно видеонаблюдение.

▪ Съгласен съм с Вас, но ако аз го кажа ще ме обявят за луд. Разговорът с професор Патоков приключи без конкретен резултат. На излизане от сградата на ЦК от някакво включено радио дочух новината, че е починал Леонид Брежнев. Така запомних датата на тези две срещи.

236. Заместник – секретар на ВК на БКП доц. Златка Райчева – предложение до ВК на БКП да обсъди извеждането ми от катедрата и устройването ми на подходяща работа.

С докладна записка от 8.II.1982 г.ПБ при 170 ШО внесе за разглеждане от ВК на БКП въпросът за обсъждане на социално-психическия микроклимат в ПГ на катедра Марксизъм-ленинизъм.С решение № 4 от 28.IX.82 г.РИРК при II район на БКП наред с потвърждаване наказанието на Димитър Николов Митев,"Строго мъмрене с предупреждение" наложено от 170 ШО при ВИХИ,препоръчва на ПК и ПБ да обърне по-сериозно внимание и вземе организационни мерки за оздравяване на социално-психическия климат в катедрения колектив и партийната група.

Членовете на ВК на БКП знаят,че поведението на комуниста Д.Митев е обект на обсъждания от редица години /началото е 1978 г./от страна на ПГ,катедрения колектив,ШО-170,различни висшестоящи инстанции.-ОК на БКП,МНП,РИРК -II район "В.Коларов".Отделни членове на ВК на БКП са вземали участие в различните обсъждания (Мургов,Дърева,Райчева Танчев,Манева,Коларов,Тасев),но ВК на БКП като цяло до сега не е изразявал своето становище.

На разположение на членовете на ВК на БКП са част от многобройните протоколи от тези обсъждания,както и решението на РИРК - II район.

Запознах се още веднъж внимателно с тази документация.Считам, че в решението на ИРК точно и вярно са обобщени фактите и правилно е поставен въпросе за влиянието на Митев върху психоклимата в катедрата.

От всички материали ясно личи отношението на членовете на ПГ към др.Митев и мнението им,че с цялостното си поведение той руши здравия микроклимат в колектива.Независимо от това проведох лично разговори и с всички членове на катедрения колектив,с изключение на Ив.Манджиева,която отсъствува от града няколко дни/ с цел да изясня има ли нови моменти и то по-благоприятни във взаимоотношенията на Митев с катедрения колектив след наложеното му наказание и проведените разговори с комисията на МНП.

На всички колеги зададох напълно еднакви въпроса,а именно: Какво е влиянието на Д.Митев върху социално-психическия климат на катедрата в настоящия момент;има ли създадени условия в катедрата з творческото развитие на Митев;какви радикални мерки предлагат да се проведат за оздравяване на социално-психическия климат в катедрата.

От всички проведени разговори с колегите и от цялостната документация по въпроса може да се оформи следното становище:

ПБ на 170 ПО и РКРК правилно поставят въпроса за психоклимата в катедра Марксизъм-ленинизъм на влиянието на ЦК на БКП.Микроклиматът на катедрата е сериозно влошен,взаимоотношенията между Д.Митев и по-голямата част от катедрения колектив са силно изострени,достигат състояние на нетърпимост,някои колеги изпитват вече досада от тъй наречената "митевщина".Главна причина за това е поведението на др.Митев,който с безкрайните критични бележки и непрекъснатото търсене на поводи за непорядъците в работа създава излишно напрежение в колектива,непрекъснато го отклонява от занимаване със собствената му личност и по този начин пречи на нормалната работа на колектива по всички основни задачи.От нито едно разглеждане или наказание Д.Митев не си е взел даже и най-малка бележка,непоколебимо вярва само в собствената си правота над колегите си,над ПГ,над ПО.

Отрицателното влияние на Д.Митев върху климата и цялостния живот в катедрата по мое мнение се изразява в три направления:

1.Смятайки се за безпогрешен и единствен правоверен комунист, с непримиримата си борба срещу ръководителя на катедрата и някои други другари Д.Митев създава психическото състояние на колегите си,непрекъснато създава конфликтни ситуации,колегите му живеят в

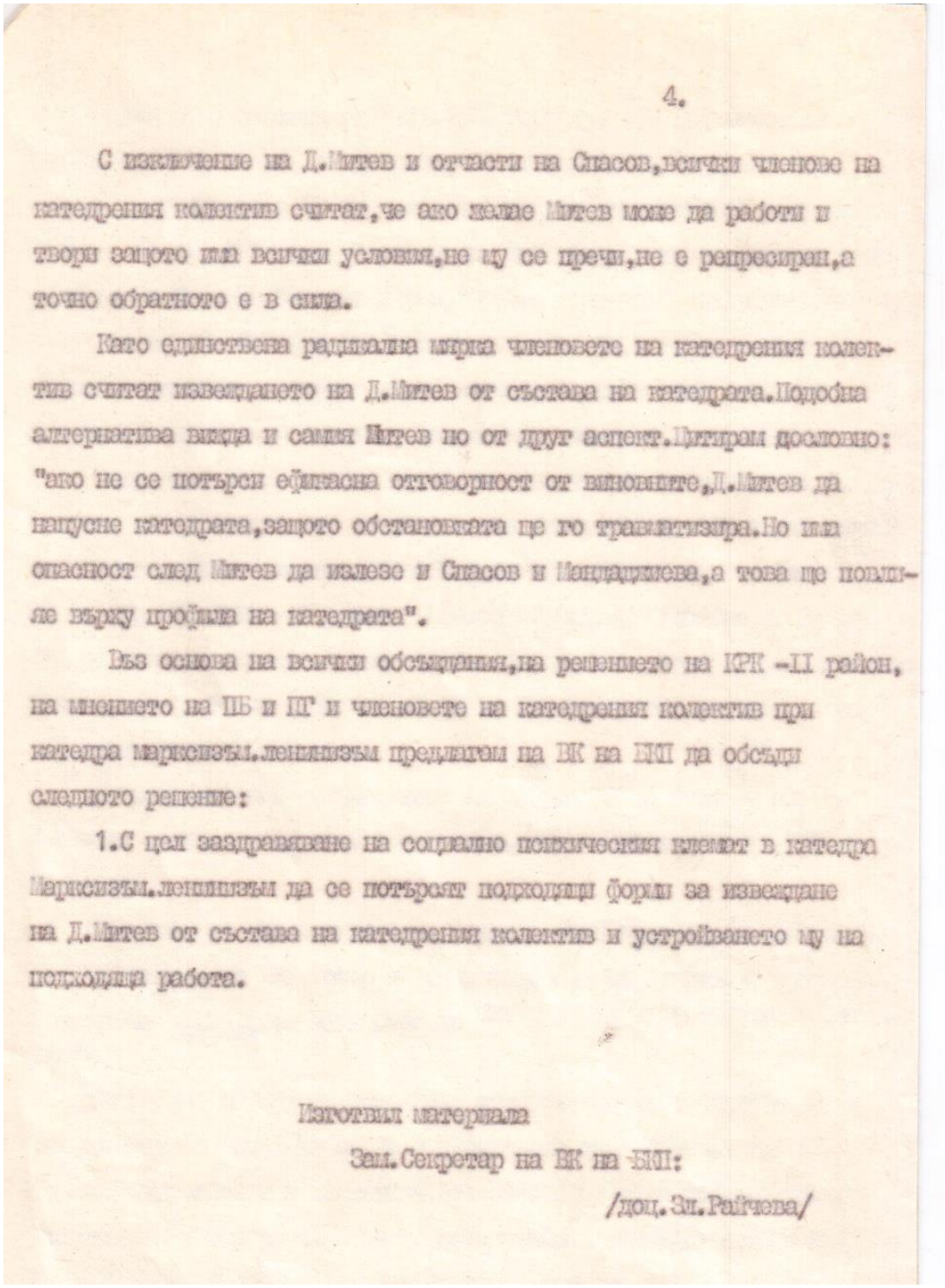
напрежение всеки момент очаквайки някоя нова атака. Това естествено влияе отрицателно върху цялостния живот на катедрата.

2. Търсейки непрестанно нови доказателства в правотата си в борбата срещу ръководители на катедрата и други другари, той фактически блокира критиката и самокритиката в катедрения колектив. Появил се е известен страх да се вземат при необходимост някои мерки, защото Митев веднага ги използува за доказателства, че той е бил прав. Той злоупотребява с критичните бележки и членовете на катедрения колектив се страхуват да използуват критиката като градивен елемент в своята работа.

3. Комунистите от ПГ отчитат и моето становище е такова, че Митев влияе отрицателно върху някои от по-младите колеги. /Н. Спасов, беше споменато и за Манджиева, но нямам лични впечатления/. Единствено Н. Спасов счита, че Митев критикува и на тази база са конфликтите, но те не пречат на нормалната работа в катедрата. У Н. Спасов вече се насложило недоверие към останалите членове на колектива, считайки че те са виновни за това, че досега не е приет в Партията, недоволен е от заповедта за стриктно спазване на работното време и недостатъчните компенсации. Тези свои проблеми той свързва с неправилното отношение на "старите" към "младите".

Според мен, това е нов опасен момент в развитието на случая Митев - отрицателно въздействие върху младите колеги, които вместо да търсят причините за проблемите си там където те са действително, тръгват по по-лесната плоскост - оправдават собственото си поведение, неангажиране с разработка дисертации, с външни фактори и главно с неразбиране от страна на ръководители на катедрата.

Трябва да се отбележи, обаче, че другите млади колеги В. Иванова, М. Куманова, Ив. Семерджиев са изключително категорични в становището си по отношение на отрицателното влияние на Д. Митев върху климата в катедрата и върху нормалните условия за работа.

4.

С изключение на Д.Митев и отчасти на Спасов,всички членове на катедрения колектив считат,че ако желае Митев може да работи и твори защото има всички условия,не му се пречи,не е репресиран,а точно обратното е в сила.

Като единствена радикална мярка членовете на катедрения колектив считат извеждането на Д.Митев от състава на катедрата.Подобна алтернатива вижда и самия Митев но от друг аспект.Цитирам дословно: "ако не се потърси ефикасна оттворност от виновните,Д.Митев да напусне катедрата,защото обстановката ще го травматизира.Но има опасност след Митев да излезе и Спасов и Мандаджиева,а това ще повлияе върху профила на катедрата".

Въз основа на всички обсъждания,на решението на КРК -II район, на мнението на ПБ и ПГ и членовете на катедрения колектив при катедра марксизъм.ленинизъм предлагам на ВК на БКП да обсъди следното решение:

1.С цел оздравяване на социално психическия климат в катедра Марксизъм.ленинизъм да се потърсят подходящи форми за извеждане на Д.Митев от състава на катедрения колектив и устройването му на подходяща работа.

Изготвил материала

Зам.Секретар на ВК на БКП:

/доц.Зл.Райчева/

237. Писмо от министър Фол до РНС „В. Коларов, Окръжен съд Пловдив и ВИХВП Пловдив. 24.XI. 1982 г.

От разговора с министър Александър Фол обаче получих много конкретен и значим резултат във вид на писмо до Районния народен съвет, Окръжния съд Пловдив и ВИХВП. С това писмо задачата на наетата от мен адвокатка Ангелина Кювлиева да ме защитава пред Окръжния съд значително се облекчаваше.

МИНИСТЕРСТВО
на
НАРОДНАТА ПРОСВЕТА
№ XIII-13159
24.VI 1982 г.
София

ДО
РНС "ВАСИЛ КОЛАРОВ"
ПЛОВДИВ
КОПИЕ: ОКРЪЖЕН СЪД
ПЛОВДИВ
КОПИЕ: ВИХВП
ПЛОВДИВ

По повод на подадената молба от Главен асистент Димитър Николов Митев при ВИХВП – Пловдив, във връзка с предоставеното му за изкупуване жилище № 18, ул. Милин камък“ № 6, Ви уведомяваме следното:

Министерството на народната просвета потвърждава направеното искане за преустройство на процесното жилище и приема неговото узаконяване. Дава съгласието си същото да бъде закупено от семейството на Димитър Николов Митев. Ведомственият жилищен фонд е собственост на Министерството на народната просвета и то единствено може да извършва разпоредителни действия с него. Правата на ВИХВП като поделение на Министерството на народната просвета са ограничени и се свеждат само до издаване на настанителни заповеди в предоставените му жилища. Ръководството на ВИХВП не е упълномощавано да предявява искове и да отговаря на такива във връзка с ведомствения жилищен фонд. Дадените указания с п. № ПР-90-00-09/12.06.80 г. до ръководството на ВИХВП по отношение на това жилище да не се прилагат, като в бъдеще всички молби за изкупуване да се изпращат в Министерството на народната просвета с мнение.

МИНИСТЪР:
/проф. Александър Фол/

238. Писмена защита от адвокат Ангелина Кювлиева за делото в Окръжния съд. 26.8.1982 г.

ДО ОКРЪЖЕН СЪД ПЛОВДИВ

П И С М Е Н А З А Щ И Т А
от А. Кювлиева – пълномощник на
Димитър и Алена Митеви от гр. Пловдив

по гр. Д. № 3434/82 год.

УВАЖАЕМИ ДР. СЪДИИ,

От името на доверителите ми, моля да уважите като основателна жалбата срещу решението на първоинстанционния съд. Същото е постановено при условията на чл.207 б. „а“, „в“ и „г“ от ГПК, поради което моля да постановите решение, с което на основание чл. 208, ал. II и III от същия кодекс, отмените това на първоинст. съд и постановите друго, с което обявите за действителна продажбата извършена с договор за покупко-продажба от 23.VII. 1981 г. на недвижим имот, ведомствен на М-во на народната просвета, ведно със законните последици.

Преди да посоча конкретно недостатъците на първоинст. решение, си разрешавам накратко да обърна вниманието Ви на моралната обстановка малко преди и по време на процеса, които макар и да не са предмет на процеса, имат основно значение – най-напред за предявяване от страна на ВИХВП и по-късно, по време на процеса, последният да си служи с неверни писмени доказателства и оспорване на други такива от МНП, с които заблуждава първоинстанционния съд, и съответно резултатът, ТАКА ЖЕЛАН от ищеца да е налице, с постановено решение, но РЕШЕНИЕ със съществени пороци, които уверена съм, ще бъдат отстранени от Почитаемия съд.

Не може и не е съвместимо с партийните принципи и норми, да се упражнява репресия именно по този начин – да бъде оставен без НАЙ-ЖИЗНЕНО необходимото, жилището закупено на АБСОЛЮТНО ЗАКОННО ОСНОВАНИЕ

- от гл. асистент при ВИХВП Пловдив, комунист, с твърде изразителна политическа дейност

– лектор към ОК на БКП, Д-во „Г. Кирков“, на което е носител на златна значка за дългогодишна лекторска дейност,

- член на метод. съвети за подготовка на пропагандисти при БПС и ОК на ДКМС. Съпругата му, чехословашка гражданка, работеща в сферата на изкуството и Лауреат на наши конкурси за музикални изпълнители. Семейство с три деца с подчертан комунистически пример, да стане прицел на неотговарящи на нашето общество действия, и то само защото доверителя ми Д. Митев по повод даване на научна степен на член на преподавателския кадър при ВИХВП е възразил пред ВАК. Това са неща от съвсем друг характер, това са проблеми, които се разглеждат от научните съвети при ВУЗ , и ако това му възражение е дало повод за известна неприязън срещу доверителя ми, то редно би било всичко от този характер да се изясни и изчисти на място, така както изисква етиката, особено в един кръг на общество с високо подчертан интелект.

Това е повод от страна на ВИХВП, довел до предявения иск и наложил това предисловие в настоящата защита.

I. ЗА ПРЕДМЕТА НЕ ПРЕДЯВЕНИЯ ИСК И МОТИВИТЕ КЪМ СЪДЕБНОТО РЕШЕНИЕ.

Първоначално иска е предявен на основание чл. 26 от ЗЗД, поради нарушение по чл. 111 от НДИ, т.е. че покупката е извършена без съгласието на ВИХВП. По-късно по време на процеса, последния не поддържа първоначално

предявения иск /чл. 111 от НДИ/, а преминава на друго основание, като извършване на незаконно преустройство, за самонастаняване в част от съседен апартамент и т.н., което от своя страна води до съществен порок на решението на първоинст. съд , или решението на последния за обявяване нищожността на сделката е на основание чл. 302 ал. II от ППЗТСУ. А решението на първоинст. съд не се покрива с нито един от текстовете посочени в него. НДИ, ПИЗТСУ и ЗСГ. ОСНОВАНИЯ:

1. С писмо № ПР-90-00-09/12.VI. 81 г. / приложено към делото/ Министерството на народната просвета, собственик на ведомствения жилищен фонд, по принцип дава съгласието си, ръководството на ВИХВП да преценява на кои от преподавателите да се дава право да закупят обитаваните от жилища, след което следват указания „давайте съгласие на желаещите….“. Това принципно писмо е било достатъчно за да задължи първоинст. съд, както и неговата по-задълбочена преценка на всички останали доказателства, доводите на доверителите ми, за да отхвърли иска. Вместо това, той даже не си е направил труда да посочи съображения за такъв начин на процедиране. Изградил е своето убеждение при абсолютно игнориране на ред доказателства сочени от доверителите ми, искания, изискване служебно на документи от ВИХВП, които са имали пряко отношение към главния факт за доказване в процеса, и именно налице ли е нищожност на сделката?

2. По принцип ВИХВП е давал устно съгласие за закупуване на наети от техни служители апартаменти . Ако това не е отговаряло на истината /довод в личната защита на доверителите ми/, то ВИХВП би представило поне едно писмено такова.

3. С писмо на ВИХВП до „СД ИСС“ Пловдив, № 5204/14.XII. 80 год. Приложено към делото , се иска оценка на апартаментите с цел закупуване, в които са настанени гл. ас. ДАНЧО АСЕНОВ ДАМЯНОВ и гл. асистент ДИМИТЪР НИКОЛОВ МИТЕВ, с приложение към същото Заповед за настаняване № 1731/14.VI.78 год. /по оригиналната заповед/. По-късно по делото бе представена друга, с невярно съкратено съдържание, за която ще се спра по-късно. И какво представлява това писмо – нищо друго, освен СЪГЛАСИЕ на ВИХВП за извършване на продажба, макар че единствено бъдещият купувач следва да иска да му бъде направена оценка на апартамента, който заема. Това не може да иска трето лице.

Пак във връзка с цитираното писмо, се извършва продажбата на наетия апартамент от гл. ас. ДАНЧО АСЕНОВ ДАМЯНОВ, който също няма подадена молба за закупуване на същия, и извършения договор за продажба е ПЕРФЕКТЕН! За него също няма формално съгласие на ВИХВП за закупуването. Как първоинст. съд е преценил това съществено доказателство? Разбира се, той не се е занимал въобще с него, а чл. 188 му вменява такова задължение.

4. По отношение доводите на защитата на ищцовата страна.

На стр. 2 долу и стр. 3 горе в писмената защита се твърди, че гл. ас. Д. Митев е настанен „временно“ в ап. 19. ВСИЧКИ ЗАПОВЕДИ ЗА НАСТАНЯВАНЕ ВЪВ ВЕДОМСТВЕНИ ЖИЛИЩА СЕ ИЗДАВАТ ВРЕМЕННО,

и после, че доверителя ми без всякакво основание изземва една стая от съседния апартамент № 18 и извършва преустройство. Обвинява го в своеволия и най-важното, представя препис от цитираната по-горе заповед за настаняване, но ПРЕПИС с непълно и явяващо се невярно съдържание. /Оригиналната представяме сега, в която по т. 3 липсва цяло съществено изречение, в която по т. 3 сочи, че гл. асистент Димитър Николов Митев се пренастанява в апартамент № 19, плюс спалня, баня и антре от съседния апартамент № 18, взето с протокол № 14 от 23.II. 1978 год. на основание РЕШЕНИЕ НА РЕКТОРСКИЯ СЪВЕТ при ВИХВП Пловдив.

Вместо да представи верен препис на оригиналната заповед, защитата по делото представя такъв, в който по т. 3. липсва цяло съществено изречение, с което довежда до заблуждение на съда.

По този повод доверителят ми с молба от 1982 г. 19.I. 1982 г. до първоинстанционния съд прави искане – ПОДДЪРЖА ЛИ ЗАЩИТАТА НА ИЩЦОВАТА СТРАНА ДОСТОВЕРНОСТТА на представената на 8.II.недостоверна заповед за настаняване, същото искане прави и в с.з. на 8.II. 82 год. Като моли и за служебна проверка от съда. За тези му искания не само няма определение на последния, но и не се обръща никакво внимание. Това съществено нарушение на първоинстанционния съд по отношение на доказателствата се разпростира върху решението му с цитираните вече пороци.

По горе изложеното представяме РЕЗОЛЮЦИЯ на Окр. Прокуратура по повод подадена молба от доверителя ми за образуване на предварително производство . В подкрепа на горното представяме заповед № 942/28.III.79 год. за увеличение на наема във връзка с настаняването му допълнително в ап. № 18, в който да ползва спалня, баня и антре.

5. По отношение направеното преустройство, състоящо се в избиване на зид между двата апартамента и обособяване на едно тристайно и едно едностайно жилища, на което фактически е основано решението на първоинст. съд.

а/ Неправилно първоинст. съд в мотивите към решението , прави извод че са нарушени разпоредбите на ЗСГ, т.е. да се продават части от жилища - счита че това не се отнася до ведомствените жилища, които са обособени като една собственост на Ведомството.

б/ След като доверителите ми имат настанителна заповед за ползване и на стая, баня и антре от ап. 18, не е ли следвала преценката на съда върху приложения план към делото и доводите на доверителите ми, че се налагало това преустройство? Налагало се е задължително, защото за да се ползва спалнята от ап. 18, трябва да се преминава през другите две помещения, обособени в едностайно жилище, представляващо приемна на ВИХВП и ползващи се респективно от проф. Ив. Иванов и проф. Илия Нушев при престоя им в дните, когато четат лекции.

в/ Заключението на вещото лице арх. П. Стойчев, сочи, че по сега действащите нормативи, обособеното едностайно жилище би следвало да има стая, кухня, преддверие, едно помещение за баня и клозет. Сега полученото

едностайно жилище няма само дрешник, а помещението баня-клозет фактически е само клозет /по сега представения проект за старото и новото положение, клозета има размери 90/251 м., което е дало възможност за поставяне на бойлер./

6. По отношение узаконяването на извършеното преустройство.

а/ По повод подадената молба от доверителя ми до Н-ка на отдел „Архитектура и благоустройство“ при II РНС Пловдив за узаконяване на направеното преустройство, последният отговаря с писмо от подателя и копие до ректора на ВИХВП № -9701-Д-3/24.II.81 год. се указва каква глоба и такса трябва да заплати молителя, а също така да представи и конструктивни доказателства за отваряне на отвор в зида от Зоналната проектантска организация. След представяне на исканите документи, РНС „В. Коларов“ Пловдив УЗАКОНЯВА С АКТ № 2/10.IV. 81 год. на името на ВИХВП по молба от Д. Митев направил преустройството. В мотивите към решението на първоинст. съд, неправилно е отразено, че узаконяването е направено на името на бъдещия собственик – доверителя ми Д. Митев. То е на ВИХВП по направено преустройство от Д. Митев.
б/ Нищо нередно до тук не е направил доверителят ми. Първоинст. съд не се постарал да вникне в онази обстановка, която би го довела до логичния извод, а именно: първо, ищеца ВИХВП не реагира на цитираното по-горе писмо № -9701-Д-3/24.II.81 год. на „Архитектура и Благоустройство“ с което се указва какви документи са необходими за узаконяване на извършеното преустройство; второ, не реагира на Акта за узаконяване на същото. Тази пасивност от страна на ищеца не следваше да остане непреценена от първоинст. съд. ВИХВП реагира едва на 23.VII. 1981 год., т.е. когато му се съобщава, че с извършената продажба на процесния апартамент, същият му се отнема като основно средство и се предава на купувачите Димитър и Алена Митеви след което се предявява иска веднага от ВИХВП.

II. ПО ОТНОШЕНИЕ АКТИВНАТА ЛЕГИТИМАЦИЯ НА ИЩЕЦА.

Първоинстанционния съд допуска съществено нарушение на изискването за надлежно пълномощно за предявяването на иска от ищеца – ВИХВП, още повече, че в първото по делото заседание доверителя ми е направил възражение в тази насока. И ако съдът бе изпълнил задължението си за проверка, за правата на ВИХВП като поделение на МНП, би се стигнало единствено до прекратяване на делото.

В заключение изпратеното писмо № XIV-13/У/ от 24.VI. 1982 год. от МНП, подписано от Министър проф. Ал. Фол и приложено към делото на Окръжния съд Пловдив ИЗКЛЮЧВА ВСИЧКИ СПОРНИ ВЪПРОСИ В ПРОЦЕСА, а именно: Министерството на народната просвета потвърждава направеното искане за преустройство на процесното жилище и приема неговото узаконяване. Дава съгласието си същото да бъде закупено от семейството на Димитър Н. Митев. Санирането от ППЗТС въз основа на което

е основано решението на първоинстанционния съд, дава сега възможност на Почитаемия съд да уважи жалбата ни като основателна.

Следващият съществен текст от цитираното писмо на МНП, сочи, че „Ведомствения жилищен фонд е собственост на МНП и то единствено може да извършва разпоредителни действия с него. Правата на ВИХВП са ограничени и се свеждат до издаване на настанителни заповеди в предоставените му жилища. Ръководството на същото не е упълномощавано да предявява искове и да отговаря по такива във връзка с ведомствения жилищен фонд“ , което поддържа тезата по-горе за активната легитимация на ищеца!

Наред с писмените доказателства които прилагам:

1. Оригиналната заповед за пренастаняване № 1731/14.VI. 78 год.
2. Заповед № 942/28.III.79 год. за увеличение на наема във връзка с разширението.
3. РЕЗОЛЮЦИЯ на окр. Прокуратура Пловдив с което се установява, че представения препис на заповедта за пренастаняване не е верен. Следващото изречение на РЕЗОЛЮЦИЯТА : „ че впоследствие по същото дело е представен пълен препис на заповедта и се е имал предвид при разглеждане на делото“ – не отговаря на истината тъй като не се намира в делото и въобще не е третиран въпроса за него, видно от протоколите на с. заседания.
4. План на

Зоналната проектантска организация Пловдив за архитектурното преустройство на ап. 18 и ап. 19. – IV ет. на жил. Блок 1 на ВИХВП.

Прилагам и в подкрепа на изложеното в началото на защитата ми документи, които изясняват извоената дейност от обществено-политически характер на доверителя ми Д. Митев:

1. ПОЧЕТНА ГРАМОТА и ЗЛАТНА ЗНАЧКА от РС на Д-во „ГЕОРГИ КИРКОВ“ за дългогодишна активна дейност.
2. РЕЦЕНЗИЯ от Киевския Държавен Университет – катедра за политическа икономия.
3. ПРЕЦЕНКА за работата на Д. Митев – член на мет. съвет при ОК на ДКМС – П-в.
4. ПИСМО от Председателя на Държавен комитет за наука и технически прогрес до др. Иван Панев – ПЪРВИ СЕКРЕТАР НА ОК на БКП Пловдив.

Пловдив, 26.8.1982 г. С почитание:

Най-после си отдъхнах по повод на една от атаките срещу мен. Получих съобщение от Окръжния съд с което ми бе съобщено, че делото се прекратява. Искът на ВИХВП за разваляне на договора за покупка на жилището не успя. След решението на Окръжния съд от 5.IX. 1982 г. вече не трябваше да се безпокоя поне за жилището ни.

239. **Обявление от Окръжния съд Пловдив за прекратяване на делото.**

До _____
в _____
№ _____ Връщам разписката _____ връчена
гр. (с.) _____
Председател: _____ Секретар: _____
М. П. Гр. дело № 3434/82 19 г.
_____ До Димитър Николов
_____ СЪД Димитър Николов
№ _____ Димитър Николов
19 г. Митев
_____ в Пловдив

ОБЯВЛЕНИЕ

Съобщава Ви се, че решението по гражданско
№ 3434/82 19 г. е приготвено и може да го об-
жалвате пред _____ съд в седмичен срок
от получаване на настоящето.
Искане _____
_____
Секретар: _____
2962—2000x100 —1981-п-к

240. **Освен това получих следния изпълнителен лист с който се иска от ВИХВП да заплати разноските по делото:**

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ЛИСТ

гр. Пловдив, 29.XI 19 82 година

В ИМЕТО НА НАРОДА

Председателя на Пловдивски окр. Съд на основание чл. чл. 237 и 242 249 от граждnско-процесуалния кодекс (170 ал. 2 и 371) като констатира, че решение № …….. от 5. XI. 1982 г. по гр. дело № 3434/82 19….г. подлежи на изпълнение разпореди да се издаде следния

И З П Ъ Л Н И Т Е Л Е Н Л И С Т

Осъжда ВИХВП Пловдив да заплати на Димитър Николов Митев сумата 270,44 лв. /двеста и седемдесет лв. 44 ст./ разноски по делото.

Този изпълнителен лист се издаде на Димитър Николов Митев

Задължават се органите на държавното управление да указват съдействие на съ-
дебния изпълнител за привеждане в изпълнение изпълнителния лист.
Председател:
(печат)
2849—3000 x 100—вк

241. **Съобщение от РКРК за разглеждане на молбата ми 20.IX. 1982 г.**

На 20.IX.1982 г. , т.е. седем месеца след подаване на молбата да РКРК получих следното съобщение от Районна контролна и ревизионна комисия на БКП за разглеждане на молбата ми:

РАЙОННА КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННА
КОМИСИЯ НА БКП "ВАСИЛ КОЛАРОВ"
№ 65/20.9. 1980 г.
П Л О В Д И В

ДО
Димитър Николов
Митев
ул. Милеч Камък 76
П Л О В Д И В

На 28. IX. 1982 г. /вторник/ от 15 часа бюрото на Районната контролноревизионна комисия на БКП район „Васил Коларов“ – Пловдив ще проведе заседание, на което ще се разглежда Вашата молба.

ПРИСЪСТВИЕТО ВИ Е ЗАДЪЛЖИТЕЛНО!

ПРЕДСЕДАТЕЛ: /Е. Тосева/

242. **Решение на Районна контролна и ревизионна комисия за молбата ми.**

Р Е Ш Е Н И Е

№ 4

ВЗЕТО НА ЗАСЕДАНИЕ НА БЮРОТО НА РКРК НА БКП – РАЙОН „ВАСИЛ КОЛАРОВ“ – ПЛОВДИВ, С ПРОТОКОЛ № ……..от …….1982 ГОД. , ПО МОЛБАТА НА ДИМИТЪР НИКОЛОВ МИТЕВ, ЧЛЕН НА 170 ППО, ГЛ. АСИСТЕНТ ПО ПОЛИТИКОНОМЯ ПРИ КАТЕДРАТА ПО „МАРКСИЗЪМ ЛЕНИНИЗЪМ“ ПРИ ВИХВП – ПЛОВДИВ.

Разглеждането стана в негово присъствие.

ДОКЛАДВАТ: Аргир Аргиров Василев, зам. председател на РКРК на БКП и Атанас Димитров Куцалов, член на РКРК.

Димитър Николов Митев, е роден на 1944 8.VIII. година, в с. Маруцековци, окръг Габровски. Произхожда от работническо семейство. Баща му е строителен работник, а сега пенсионер. Член на БКП от 1946 год. Майка му има селски произход, работничка – чистачка в ПДК „Ст. Кираджиев“, вече пенсионерка.

Има един брат, музиколог , безпартиен.

Съпругата му е гражданка на ЧССР, майка и е учителка, баща и е починал, по професия е бил художник, от миньорски произход.

ТРУДОВА : От м. IX. 1958 г. Велинград техникума
до м. IX. 1963 г. ученик

От м. IX. 1963 г. Кърджали – войник под. 55290 уволнен до м. X. 1965 г. От м. X. 1965 г. Пловдив ЗСМ „Г. Грозев“ - работник до м. X. 1966 г.

От м. IX. 1966 г. София ВИИ „К. Маркс“ – студент до м. VI. 1967 г.

От м. VI. 1967 г. Чехия – Прага – студент – завършил до м. VIII. 1972 г.

От м. VIII. 1972 г. Пловдив – ВИХВП – катедра Марксизъм-ленинизъм. След завършването си на висшето образование става служител, в посолството на НРБ в Прага. (тук е допусната грешка. Преводач в посолството на НРБ в Прага бях през последните две години от следването си – едновременно и редовен студент, и редовен служител на посолството). През 1972 г. е назначен след конкурсен изпит за асистент по политическа икономия. За кратко време става главен асистент към катедрата по „марксизъм – ленинизъм“ при ВИХВП – Пловдив. Приет за кандидат партиен член през 1964 г., а за член на БКП през 1965 год. в поделение 55290 гр. Кърджали, като военнослужещ.

Преди постъпването си в института е бил член на ПБ и секретар на ППО на българските студенти и аспиранти в Прага. В обществено политическия живот на института и ППО взема активно участие. Избиран за партиен групов отговорник и член на ВК на БПС, член е на методичен съвет към ОС на БПС и завеждащ секция „политическа икономия“ в ОК на ДКМС за работа с пропагандистите. Като активен член на дружество „Г. Кирков“ е награждаван със златна значка и почетна грамота. Владее чешки, руски и английски език.

В своята преподавателска дейност, като главен асистент по политическа икономия – катедра „Марксизъм-ленинизъм“ при ВИХВП град Пловдив е изграден лектор с обща култура и ерудиция. Полага усилия за повишаване на професионалната си квалификация. Съавтор е на ик. сборник от лекции по СДК.

Димитър Николов Митев, като член на ППО № 170 при ВИХВП гр. Пловдив, с решение на ППО /с протокол № 28 от 19.IX. 1981 г. му е наложено партийно наказание „строго мъмрене с предупреждение“ по следните мотиви:

1. Негова същностна черта е да не приема другарската критика и да не бъде самокритичен. Не изпълни препоръките, дадени му от партийното събрание при приемане на оценката във връзка с подмяната на партийните документи.
2. Проявява пренебрежително отношение към останалите другари в партийната група и живота в нея, като ги характеризира с обидни думи и обвинява в политическа незрялост.
3. Нарушава грубо принципите на социалистическото възпитание и колегиалната етика, като ангажира преподаватели и студенти със събиране

на писмени документи, като доказателство за неспазване на учебното време.

4. За да получи шестмесечен творчески отпуск представя неверен документ, който представлява неконсумиран опит за нарушение на разпоредбите за аспирантурата.

5. Има случай на обработка на комунисти и безпартийни, а така също и намеса във вътрешно семейни отношения на колегите. Служи си непрекъснато с писане на доклади с изопачени факти, манипулиране с факти и др.

В ППО членуват 68 комунисти. На събранието са присъствали 62 души, 6 партийни членове са отсъствали по уважителни причини. Изказали са се 12 души. За предложението на ПБ на ППО са гласували „за“ – 60 комуниста от организацията, „против“ – 1 комунист и „въздържали се“ – 1 комунист.

Недоволен от решението на ППО Димитър Митев, се жали до РКРК на БКП район – „В. Коларов“ – Пловдив.

При изясняване мотивите за вземане на горното решение и отразена в жалбата на Митев, комисията проведе разговор с 16 души, от които 15 комунисти и един безпартиен – зам. секретар на ВК на ДКМС – Пловдив.

Извършената проверка от работната група установи:

На главния асистент Митев е гласувано високо доверие. Почти още с идването му се предоставя правото да изнася лекции пред студентите. Всички признават неговите възможности като лектор, неговата пробивност, неговата смелост той да се каже от ход да взема отношение по различни научни проблеми на провежданите съвещания, семинари, конференции и др. С това асистента Д. Митев печели симпатиите на студентите и колегите, всички са във възторг от Митев. За неговата реализация ръководителя на катедрата по „марксизъм-ленинизъм“ осигурява на Митев отиване на съответните курсове в София и Съветския съюз.

Др. Д. Митев, в Пловдив е много активен в обществено политическа дейност и името му бързо нашумява. Другарите му главно проф. Димитров и доц. Дърева, започват да изискват от Митев той да посъкрати своята обществена дейност и да се заеме с пряката си научна дейност – да пише своята дисертация. Голямото доверие, грижите и вниманието полагани за др. Митев са безспорни и той в израз на благодарност откровено нарича другарите Б. Димитров и доц. Дърева „майка“ и „баща“.

В основата на конфликта стои самолюбието и мислите за непогрешимост от страна на асистента Митев. Той не може да бъде спокоен, да слуша да го критикуват. Комунистите искат обяснение от него и го подозират в лъже, че тези чести и дълги командировки са свързани с дисертацията му. В своя защита асистента Митев също обвинява. В обемистите протоколи ясно се открояват страните които в продължение на 2-3 години отстояват своята правда. В резултат на споровете между

страните, гл. ас. Митев и партийната група вече се появява съмнение, недоверие, омразата, за да се стигне до обидни думи, които са недопустими в един ведущ колектив - катедрата по „марксизъм-ленинизъм“ във ВИХВП. Работната група най-внимателно проучи молбата на др. Димитър Митев. Изслуша много комунисти и на основата на проученото в обемистите протоколи, в изказаните мисли отразени в тези протоколи считаме, че определена вина носи асистента Д. Митев.

- Не съм го правил съзнателно, но всеки трябва да има активна жизнена позиция. Всеки за всичко пред всички трябва да отговаря.

Въпрос: - как изглежда всичко това в очите на студентите?

Отговор: - Не мога да кажа!

Когато др. Д. Митев сочи слабостите на др. Б. Димитров и на комунистите от катедрата, за него това е активна жизнена позиция, когато те му сочат грешките това е „документирана лъжа“. Не можем да приемем издаването на документ с невярно съдържание, че той е самостоятелен аспирант, за него е „техническа грешка“, а за това, че се иска др. Митев да признае това било „съзнателна клевета“.

По-нататък той пише „Налице е коренна разлика между моите схващания и схващанията на останалите членове от групата, относно понятието „спокойна и творческа обстановка, която допринася за решаване на задачите……, както относно това как трябва да се постигне тя“.

Чак толкова голяма разлика ние не почуствахме. Комунистите добре разбират какво е това творческа обстановка. Но щом те поставят въпроса, че др. Митев е причина за липсата на такава обстановка, той казва, обвинява комунистите в липсата на смелост, „че сега всичките им усилия са насочени в познаване какво се харесва и какво няма да се хареса на силния на деня“.

Гл. ас. Д. Митев в молбата си от 8 страници няма пункт, от който да се види, че с нещо е съгласен. В отричането на докладната записка на партийното бюро той отхвърля всичко. В СВОЯ ЛИЧНА ЗАЩИТА ДР. МИТЕВ ТАКА СЕ ОБОСНОВАВА, ЧЕ КОГАТО СЕ ЧЕТЕ МОЛБАТА МУ НАИСТИНА, ЧОВЕК СЕ ОЗАДАЧАВА, ЧЕ Е НАМЕРИЛ МЯСТО ЗА ОТГОВОР ПО ТАКЪВ НАЧИН ДА ГО КАЖЕ, ЧЕ ЧОВЕК ОСТАВА С УБЕЖДЕНИЕ В НЕГОВАТА ПРАВОТА, БЕЗ ДА ОТГОВОРИ ЛИЧНО ТОЙ ИМА ЛИ НЯКАКВА ВИНА? ТАКА ДОРИ ТОЙ СЧИТА, ЧЕ ИМА ПРАВО ДА ДОКАЖЕ, ЧЕ ВЪВ ВСИЧКО Е ПРАВ. /Курсивът мой – Д.М./

Да вземем факта, че той отрича професурата на доц. Димитров. Той счита себе си за напълно прав. От проведения разговор се , че др. Митев прави това като е прочел от хабилитационния труд на доц. Б. Димитров само един параграф. „В София са го преценили отдалече и го избраха за професор, въпреки моето възражение“. Независимо от горното др. Митев счита че е прав, че това е пише той „проява на честност и справедливост пред устава на БКП“. По-нататък др. Митев пише:

„Предприетите репресии срещу мен означават, че ръководителят на катедрата и някои негови помагачи се отъждествяват със самата партия, ползват и нея и катедрата и института като своя бащиния, с което действително бият по авторитета на партията“. В цитирания пасаж от молбата става ясно, че гл. ас. Д. Митев се отъждествява с партията.

-6-

Др. Д. Митев знае, че за комуниста истината е само една. За да се защити др. Митев, за да докаже, че той е правата страна, той пише две писма до др. Александър Лилов. Първото му писмо е от януари 1981 година, второто от март 1981 година, а молбата му до РКРК на БКП е от 11.II. 1982 г.

В това да се пишат писма до наши отговорни партийни и държавни лица, няма нищо нередно. Има, обаче, нещо смущаващо, има нещо което не говори добре за морала на комуниста, за неговата скромност. Нескромно е да се иска намесата на такова отговорно партийно лице , за да доказва своята невинност. В писмото си до др. Лилов, др. Д. Митев иска съдействието му по два въпроса:

Първо проверката да се организира под негов непосредствен контрол, потвърждаването на всички факти, като се води запис на абсолютно всички разговори и срещи свързани с изясняването на истината по повдигнатите въпроси от него.

Вторият - Да бъде приет от др. Лилов за са изясни още по-добре какво желае да разработи явя дисертацията си, за а има тя принос в борбата за висока ефективност навсякъде и във всичко.

- По-нататък др. Д. Митев пише „за огорчението си от факта, че представителят на ЦК на БКП др. Шалаверов си съставил становище за случая и за мене не от изучаването на фактите, а от разговори с критикуваните – от доц. Димитров, доц. Дърева и секретаря на парт. комитет на института доц. Мургов“.

Работната група положи много сериозни усилия да се добере до истината във възникналия спор, в сблъсъка и дълбоко нарушения психологически климат. От всичко проучено в документите, изслушвано и преосмислено се налагат следните изводи:

1. За създалата се неблагоприятна обстановка в катедра по „марксизъмленинизъм“ при ВИХВП вина има другаря Д. Митев. Възползвайки се от предоставеното му доверие от нашумялата слава, от създалото му се самочувствие, че такава фигура като него няма, той постепенно злоупотребява с доверието на колегите си. Повишената взискателност към него да започне да работи по научния си труд, че неправилно получава документ за самостоятелен аспирант, че много шуми около себе си, че говори твърде много наляво и надясно против ръководителя на катедрата му се вижда едва ли не клевета и обвинения.

Опитите да му се помогне чрез другарски съвети и партийна критика, Митев вижда като „користни“, „нечестни“, „непартийни“, „смачкващи“ и репресиращи действия.

2. Вина за създалата се обстановка носи и ръководителя на катедрата по „Марксизъм-Ленинизъм“ др. Борис Димитров. За него др. Митев не е единствения случай, в който той изпада в сблъсък, макар и обстоятелствата да не са едни и също.

От всичко гореизложено и от общите впечатления от проведените разговори с др. Митев и останалите членове на партийната група се констатира, че др. Митев притежава добра теоретическа подготовка и лични качества на добър преподавател и пропагандист В отношенията с колегите си, обаче, не е етичен. Склонен е към конфликти и използва някои пропуски за злепоставяне пред най-отговорни партийни ръководители и партийни и държавни органи, без да се чувства другарската му загриженост към тези, които критикува. Не проявява самокритичност за създадения психоклимат в катедрата, а вина търси в другите. Изхождайки от изводите бюрото на РКРК на БКП район „Васил Коларов“ - Пловдив

Р Е Ш И:

1. ПОТВЪРЖДАВА наложеното от 170 ППО при гр. Пловдив наказание на ДИМИТЪР НИКОЛОВ МИТЕВ „СТРОГО МЪМРЕНЕ С ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ“.
2. Препоръчва на ПК и ПБ да обърне по-сериозно внимание и вземе организационни мерки за заздравяване на социологическия психоклимат в колектива и партийната група. Отговорник: секретаря

РКРК НА БКП – РАЙОН „В. КОЛАРОВ“

гр. ПЛОВДИВ

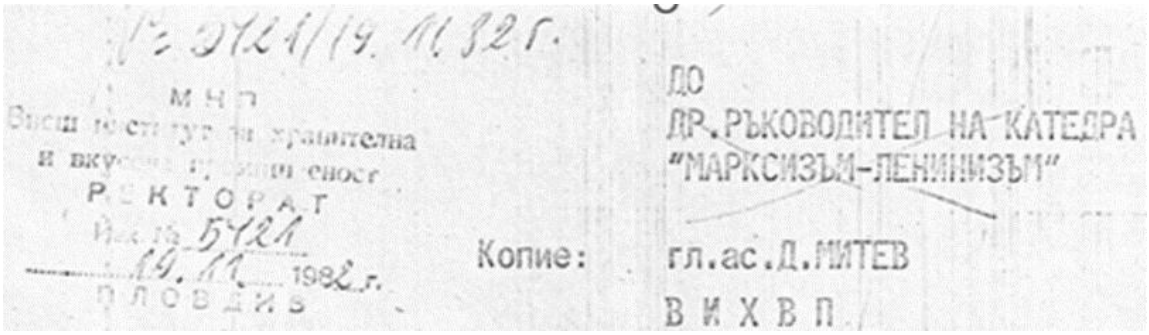
243. Писмо от ректора до ръководителя на катедрата и копие до мен 19.11. 1982 г.

По повод на молбата ми от 2.XI. 1982 г. ректорът Стоян Танчев изпраща следното писмо до ръководителя на катедрата и до мен. В него изобщо не се взема предвид, че аз искам командировъчни удостоверения само за да оправдая отсъствието си от Института. Не претендирам за командировъчни пари. Никой не искаше да се съобрази с обстоятелството, че катедрата в която бях задочен аспирант и научният ми ръководител са в София.

Днес при наличието на интернет вероятно много по-малко бих се нуждаел от командировки за лична среща с ръководителя си. Но тогава беше друго положението.

В това писмо прозира стремеж да бъда уязвен чрез поредна тенденциозна оценка като тази при атестацията ми. Очевидно ректорът е подразнен от подадения от мен сигнал до районна, окръжна и главна

прокуратура във връзка със съставения и използван неверен документ за делото за жилището.

По повод постъпващите доклади за командировки до София, във връзка с дисертацията е необходимо да се изясни следното, като се има предвид, че др. Митев беше задочен аспирант във ВИИ „К. Маркс“.

1. Гл. ас. Д. Митев да изясни чрез доклад до Ректора етапите, през които е минала аспирантурата и какво е последното и административно състояния. Срок: 1. XII. 1982 г.

2. Гл. ас. Д. Митев да направи отчет за постигнатите научни резултати по темата.

Срок: 15.XII. 1982 г.

3. Проф. Б. Димитров да осигури разглеждането на отчета в разширен катедрен съвет, като се поканят и специалисти от други ВУЗ.

Срок: 15.1.1983 г.

Материалите да се представят на зам. ректора доц. кин Асен Конарев.

Подписът не е на ректора Стоян Танчев.

244. Трето писмо до министъра на просветата професор Ал. Фол 22.6.1982 г. Назначена комисия и „резултат“ от нейната работа.

При създалата си ситуация се наложи отново да се обърна с писмо до министъра на просветата професор Александър Фол за съдействие и отмяна на заповедта за административното наказание. Надявах се по този начин министъра да получи (ако лично се запознае с молбата ми) необходимата информация за начина на процедиране на подчинените си в министерството.

До др. професор Александър Фол
министър на народната просвета
София

М О Л Б А

от Димитър Николов Митев – главен асистент по политикономия в катедра „марксизъм-ленинизъм“ ВИХВП, гр. Пловдив

Уважаеми другарю Министър,

В двете ми молби до Вас за съдействие във връзка с воденото срещу мен репресивно дело във връзка с жилището ми аз Ви запознах в най-съкратен вид с причините, които обуславят това дело. Не счетох за необходимо да изброявам повече примери как отстояването на служебна и партийна позиция в нашата катедра в продължение на години ме е правило единствено обект на тенденциозно и замаскирано репресивно третиране. Да се доказва това е излишно , тъй като след възражението ми до ВАК относно професурата на доцент /вече професор/ Борис Димитров, твърде ясно пролича кой на какво е привърженик и на какво е способен – изчезна всякаква замаскираност, а мерките за демонстративното ми смачкване съществуват черно на бяло.

Документирането на становищата и на действията в много голяма степен винаги е било чуждо на живота в нашата катедра. Ето защо считам, че необходимостта да се противодейства на възражението ми до ВАК, а не само злобата срещу мен е наложила да се „документира“ представянето ми в най-черна светлина едновременно с воденето на познатото Ви дело за жилището. По тази причина съм принуден, др. Министър, чрез Вас лично да се обърна към министерството на народната просвета /а при необходимост и към други институти/ с молба за проверка на комплекса от действия, предприети срещу мен и за евентуална защита – като жалба спрямо съответните лица, чиито постъпки са несъвместими с партийните принципи и норми.

Делото за разваляне на договора за закупуване на жилището беше втората стъпка срещу мен. Първата стъпка се изрази в това, че месец по-рано (м. юли 81 г./ получих заповед за наказание със „строго мъмрене“ и удръжка на част от мъмрене“ и удръжка на част от допълнителното трудово възнаграждение /Прил. № 1/. Наказан съм за това, че съм събирал подписи от студентите с които да удостоверя как доц. Борис Димитров /срещу чиято професура бях възразил/ си взема учебните занятия. ТАКОВА ДЕЯНИЕ НЕ СЪМ ИЗВЪРШВАЛ. Но очевидно ЗА ДРУГАРЯ РЕКТОР В ТОЗИ МОМЕНТ БЕ АБСОЛЮТНО ДОСТАТЪЧНО САМО ДА ИМА ОБВИНЕНИЕ, ЗА ДА ИМА НАКАЗАНИЕ.

Моя колежка от катедрата /ст. ас. по философия Ив. Мандажиева/ за да се предпази от клеветнически доклад на същия доц. Б. Димитров до ректора на ВИХВП, че му е провалила занятия, е събрала подписи от комсомолския актив на студентите, с КОЕТО ДОКАЗВА ЛЪЖЛИВОСТТА НА ОБВИНЕНИЕТО. Независимо от това, тя бе наказана за събиране на подписи и **за проваляне на занятията**. Не мисля, че ще бъде дребнавост ако посоча, че за „събиране на подписи“ и „за проваляне на занятия“ тя бе наказана с „мъмрене“ , а аз – за „събиране на подписи“ със „строго

мъмрене“. Показателна е самата формулировка в заповедта за наказание : „по повод на негови виждания относно трудовата дисциплина в катедрата си е позволил да събира подписи от студенти, с което да доказва необходимостта от спазване на графика на учебния процес“.

След консултация в ОС на БПС разбрах, че наказанието може да бъде обжалвано единствено пред висшестоящата инстанция по административна линия. По тази причина се обърнах към другаря Председател на СВО с молба за отменяне на въпросната заповед и ЗА РАЗГЛЕЖДАНЕ И РАЗРЕШАВАНЕ НА НАТРУПАНИТЕ ПРОТИВОРЕЧИЯ. / Приложение № 2/. Молбата подадох през м. юли и тъй като отговорът не идваше, през втората половина на м. септември се срещнах с др. Стоян Христов – служител в СВО, натоварен с разглеждане на същата. „Ама вие не сте ли събирали подписи?“, „Ами че те нямат ли доказателства?“ – бяха неговите първи реакции. Други подробности от разговора ще Ви спестя. Другаря Христов отказа да се занимава с проверка на фактите – „Ние имаме стотици такива случаи и не можем да се занимаваме с всеки поотделно“ – това бе неговият аргумент. Стотиците случаи винаги ще бъдат налице, именно ако никой не се занимава с тях, чрез което у отделни длъжностни лица се създава убеждението, че те са абсолютно извън всякаква наказуемост. При разговора с другаря Христов разбрах, че др. ректор е ползвал като доказателство „протокол от заседание

на профгрупата ни“, СПОРЕД КОЙТО АЗ УЖ СЪМ СИ ПРИЗНАЛ САМ, ЧЕ СЪМ СЪБИРАЛ ПОДПИСИ ОТ СТУДЕНТИ!?! Месеци наред това „доказателство“ е било държано в тайна от мен. Когато все пак научих за него аз го поисках, но др. Христов каза, че този „документ“ не е изпращан в СВО, а само е цитиран. Поисках го от профгрупорга ни /гл. ас. по политикономия М. Кузманова/ , но тя ми заяви, че не е протокол, а „сведение“ и че е било съставено и подписано от нея само в един екземпляр, предаден на ректора.

Обърнах се с молба до другаря ректор да ми бъде даден достъп до въпросния „протокол“, но последва красноречива резолюция „ДР. МИТЕВ, АЗ ВИ ПОИСКАХ ВАШИЯ ДОКЛАД ОТНОСНО ПРОФЕСУРАТА НА ДОЦ. ДИМИТРОВ. ВИЕ ОТКАЗАХТЕ ДА МИ ГО ПРЕДСТАВИТЕ. ПОСТЪПВАМ КАТО ВАС. 22.X.1981 Г. Подписът под резолюцията е на др. Ректор. /Прил. № 3/ Отправих молба за съдействие до ВК на БКП. По повод на нея другаря ректор поясни, че ПРОТОКОЛЪТ Е ПРЕДАДЕН В СОФИЯ и не разполага с него. /Прил. № 4/. Оказа се, че някой лъже, но засега не мога да разбера кой. В крайна сметка, след няколко месечно бездействие СВО ПРЕПРАТИ МОЛБАТА МИ ЗА РАЗГЛЕЖДАНЕ ОТ ТЕЗИ, СРЕЩУ ЧИИТО ДЕЙСТВИЯ СЪМ ВЪЗРАЗИЛ. /Прил. № 5/. Отново се занизаха месеци без резултат. Тогава се обърнах към проф. М. Натов – зам. председател на СВО за съдействие. В разговор с мен той заяви, че никой не можел да отмени заповедта на ректора освен той самия, щом ставало въпрос за асистент. Министърът можел да разглежда и утвърждава

заповеди за наказание само за хабилитираните преподаватели, а ако един ректор решал да смачка един асистент, той за съжаление можел винаги да го направи. Съгласно новите нормативни документи и съда не можел да отмени неговата заповед. На моят реплика, че това прави от ВУЗ държава в държавата не ми беше възразено.

Напразно се опитвах през м. декември 1981 г. да убедя и тогавашния завеждащ отдел „Обществени науки“ при СВО доц. Л. Гюлмезов да ме приеме и изслуша. „Ти си търпял, те са те търпяли…“ бе неговата реакция, която ми показа, че вече е говорено с него. Той упорито ме пренасочваше към местните партийни органи независимо че това е административен въпрос, тъй като му беше известно, че не мога лесно да очаквам местен партиен орган да реагира в противоречие с колежката ми доц. по политикономия Д. Дърева – съпруга на първия секретар на Пловдивския общински комитет на БКП др. Петър Георгиев.

- 4 -

Следващото средство за въздействие върху мен след административното и партийното наказания и след воденото дело се оказа атестирането. При него за крайната оценка се оказаха от решаващо значение наказанията. /Прил. № 7/. Наред с това в процеса на атестирането срещу мен бяха отправени множество клевети – голяма част от които документирани в писмена форма. Направих възражение до председателя на атестационната комисия във ВИХВП /прил. № 8/, но никой не му обърна внимание. Оценката ми е била потвърдена от академичния съвет едновременно с другите оценки без да е било четено и обсъждано възражението ми. По такъв начин от средство за разкриване на плюсовете и на минусите в моята работа, атестирането ми се превърна в инструмент за тенденциозно репресиране.

С оглед на обстановката съвършено логично беше да очаквам потвърждение на административното ми наказание. Така и стана. На 12.II.1982 г. др. ректор писмено потвърди същото – НО ЗАБЕЛЕЖЕТЕ – „НА ОСНОВАТА НА ВОДЕНИЯ РАЗГОВОР С МНП“ а не на базата на проверка и доказателства. /Прил. № 9/.

Другарю Министър,

Като имам предвид съветите на някои членове на ръководството на ВИХВП за „НЕЗАВИСИМА ИНСТАНЦИЯ“, както и действителното състояние на нещата – изразяващо се в демонстриране на особено положение и в налагането от такава позиция вето върху истината и фактите, от все сърце Ви моля да разпоредите да бъде извършена проверка за отменяне на наложеното ми несправедливо административно наказание. Това ще облекчи и работата на комисията по наложеното ми не по-малко несправедливо партийно наказание.

-5-

Моля също ако е възможно да бъде направена проверка по атестирането ми. Такава проверка не може да не разкрие истинския лик на

онези членове на катедра „марксизъм- ленинизъм“, в услуга на които се постави и другаря ректор на ВИХВП. Без такава проверка, БЕЗ ПРОВЕРКА, КОЯТО ДА НЕ ДЪРЖИ СМЕТКА ЗА ВРЪЗКИТЕ НА ТОЗИ ИЛИ ОНЗИ, А ЕДИНСТВЕНО ДА СЕ СЪОБРАЗЯВА С ФАКТИТЕ, АЗ НЕ БИХ МОГЪЛ ЕФЕКТИВНО ДА СЕ ЗАЩИТЯ ОТ ДОСЕГАШНИ И БЪДЕЩИ КЛЕВЕТНИЧЕСКИ НАПАДКИ И РЕПРЕСИВНИ МЕРКИ.
Възможно е такива да се появят въз основа на моите постъпки в Главна прокуратура на НРБ за потърсване на наказателна отговорност на съставителите на неверния документ – фалшивата заповед, представена в съда във връзка с делото за жилището ми.

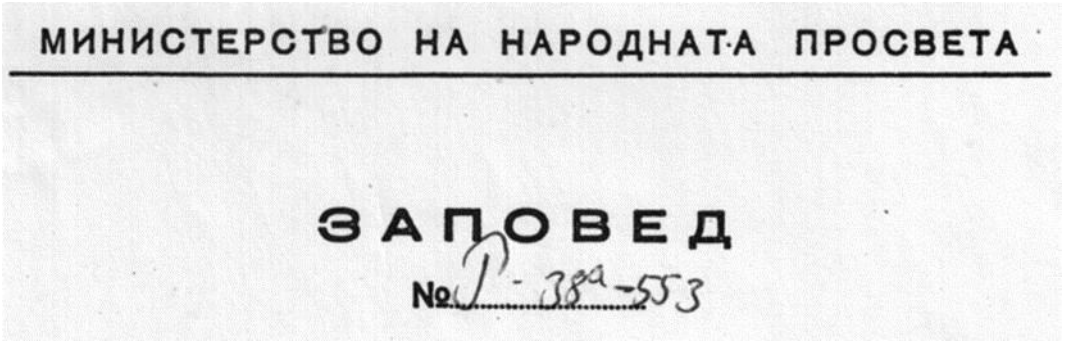
Убеден съм, че в нашето социалистическо общество истината винаги, рано или късно, тържествува. Все пак ще бъда щастлив, ако тя в дадения случай възтържествува колкото се може по-скоро, тъй като в създалата се обстановка е много трудно да осъществявам преподавателските си и научни задължения, а да не говоря за това, че през м. ноември 1981 г. на 37 годишна възраст вече имах няколко остри пароксизматични сърдечни пристъпа.

Вярвам, др. Фол, във Вашата енергична и ефективна намеса и .предварително Ви благодаря

Пловдив
22.6.1982 г.

245. **22.6.1982 г. Назначена комисия от МНП и „резултат“ от нейната работа.**

В отговор на молбата ми със своя заповед министърът на просветата професор Александър Фол назначи комисия, която да се занимае със случаите, описани в жалбата ми до него .

МИНИСТЕРСТВО НА НАРОДНАТА ПРОСВЕТА

ЗАПОВЕД

№ Л-384-553

Във връзка с жалбата на ДИМИТЪР НИКОЛОВ МИТЕВ - гл. асистент в катедра „Марксизъм-ленинизъм“ – Висш институт по хранителна и вкусова промишленост – гр. Пловдив Н А Р Е Ж Д А М:

комисия в състав:

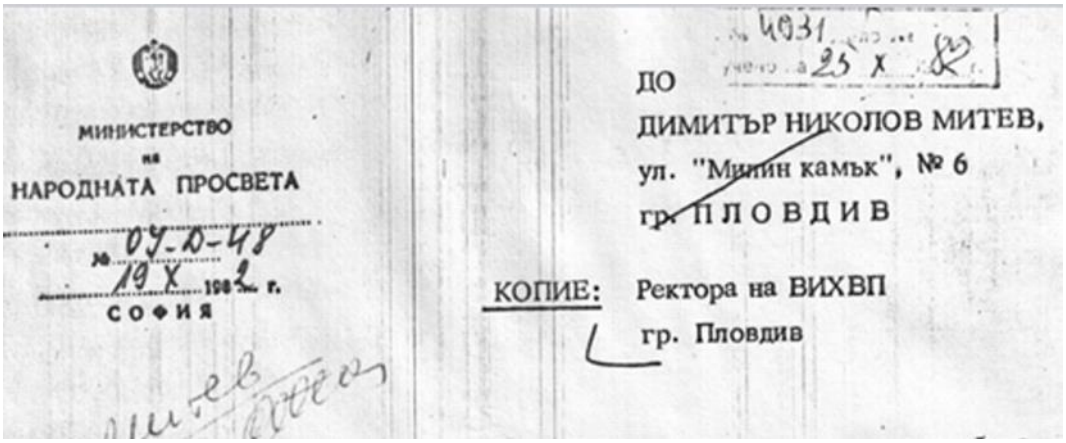
ЙОРДАН МИХАЙЛОВ – председател и членове:

1. Доц. ХРИСТИЯН НИКОЛОВ

2. СТОЯН ХРИСТОВ 3. РУМЯНА ЛОНЕВА

да извърши проверка на място и да докладва в срок до 31.VII. 1982 година.

Резултатът от „работата“ на комисията бе следното писмо в стил и вълкът сит, и агнето изядено, тъй като наказанието ми не беше отменено, а по повод текста „На ръководството на института и катедрата е обърнато сериозно внимание за допуснатите от тях слабости“ въпросните наказани по този нищо не значещ начин на наказание доволно са се усмихнали:

МИНИСТЕРСТВО
на
НАРОДНАТА ПРОСВЕТА
№ 04-0-48
19 X 1982 г.
СОФИЯ

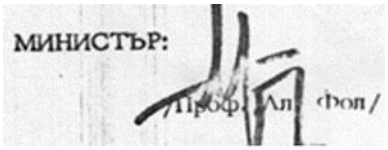
№ 4031
25 X 82

ДО
ДИМИТЪР НИКОЛОВ МИТЕВ,
ул. "Мизин камък", № 6
гр. П Л О В Д И В

КОПИЕ: Ректора на ВИХВП
гр. Пловдив

При извършената от МНП проверка във връзка с молбата Ви е установено, че в резултат на сериозни слабости както във вашите подходи и действия, така и в тези на ръководството на Института в катедрата са нарушени колегиалните взаимоотношения и социално-психическия климат в катедрения колектив. На ръководството на Института и катедрата е обърнато сериозно внимание за допуснатите от тях слабости.

Заедно с това МНП не снема и Вашата отговорност за създалата се обстановка, но като има предвид, че следва да се развивате и утвърждавате като научно-преподавателски кадър, ще съдейства за удовлетворяване на желанието Ви да бъдете устроен на работа като асистент в друг ВУЗ на територията на града.

МИНИСТЪР:
/Проф. Ал. Фол/

246. Чрез другаря проф. Ал. Фол - Министър на народната просвета до другаря Н. Стефанов - завеждащ отдел „Наука и образование“ на ЦК на БКП.

Комисията не пожела да се запознае детайлно със ситуацията, предовери се на твърденията на опонентите ми и ми изпрати горепосочения отговор на жалбата ми. Направих последен опит за промяна на положението с писмо, изпратено чрез министър Ал. Фол до Никола Стефанов, завеждащ отдел Наука

и образование на ЦК на БКП. Сега отчитам, че може би е било по правилно да изпратя писмото директно до Никола Стефанов и копие до министър Ал. Фол. Ж А Л Б А от Димитър Николов Митев – главен асистент по политикономия при катедра „марксизъм-ленинизъм“ – ВИХВП – град Пловдив

Уважаеми другарю Стефанов,

На 22.06.1982 г. се обърнах към другаря Министър на народната просвета проф. Александър Фол с молба да бъде извършена проверка за отменяне на наложеното ми несправедливо административно наказание за деяние, което никога не съм извършвал. Помолих освен това, ако е възможно, да бъде направена проверка и на атестирането ми – което от средство за разкриване на плюсовете и минусите в моята работа беше превърнато в инструмент за тенденциозно оклеветяване и репресиране. Посочих, че това ще бъде от значение и за проверката по наложеното ми не по-малко несправедливо партийно наказание.

В същата молба, както и в предхождащите я две молби (от м. IX 81 г. и от м. VI. 82 г. е посочено, че ОТСТОЯВАНЕТО НА ПРИНЦИПНА СЛУЖЕБНА И ПАРТИЙНА ПОЗИЦИЯ В НАШАТА КАТЕДРА ОТ ДЪЛГО ВРЕМЕ МЕ Е ПРАВИЛО ЕДИНСТВЕНО ОБЕКТ НА ТЕНДЕНЦИОЗНО И ЗАМАСКИРАНО РЕПРЕСИВНО ТРЕТИРАНЕ. Посочено е също, че след възражението, което направих до ВАК относно професурата на ръководителя на катедрата доц. Б. Димитров, твърде ясно се прояви кой на какво е способен и на какво е привърженик. В молбата ми са изброени факти и са приложени документи, които показват как ОТ ЗАМАСКИРАНИ МЕРКИТЕ ЗА СМАЧКВАНЕТО МИ СА СТАНАЛИ ДЕМОНСТРАТИВНИ – НЕЗАВИСИМО ОТ ТОВА, ЧЕ СА НЕДОПУСТИМИ И ДОРИ ПРЕСТЪПНИ.

Позволявам си в тази връзка да припомня, че наред със служебното репресиране, на което вече открито (и напоследък за съжалени все по-често) съм подложен, наред с атестирането и проявите, насочени към научнопреподавателското ми очерняне и елиминиране и успоредно с налагането на несправедливите наказания, спрямо мен беше предприет нещо несравнимо погрозно. ИМАМ ПРЕДВИД ФАЛШИФИЦИРАНЕТО НА НАСТАНИТЕЛНАТА МИ ЗАПОВЕД, ОБВИНЕНИЕТО ЧЕ СЪМ ЗАГРАБИЛ ЖИЛИЩНА ПЛОЩ И ВОДЕНЕТО НА ДЕЛО ЗА ОТМЯНА НА ПОКУПКАТА НА ЖИЛИЩЕТО МИ – ДЕЙСТВИЯ, КОИТО БЕЗ КАКВИТО И ДА БИЛО МОРАЛНИ ИЛИ ДРУГИ ЗАДРЪЖКИ ЗАСЯГАХА И ОСТАНАЛИТЕ ЧЕТИРИ ЧЛЕНА МОЕТО СЕМЕЙСТВО.

Ето защо не считам за необходимо в настоящата жалба да привеждам повече доказателства за това, че причините, поради които съм принуден да я напиша са абсолютно идентични с тези, породили горепосочените неща.

По повод на цитираната в началото молба получих отговор от МНП – писмо № ОУ - 48 - Д от 19.10.1982 г. След като внимателно се запознах с неговото съдържание считам за наложително да отбележа следното:

1. В него за първи път е констатирано наличието на сериозни слабости в подходите и действията на ръководството на Института и катедрата.

2. Години наред аз критикувах явления, подобни на тези, които са послужили като основа за горната констатация, но вместо мерки за отстраняване на недостатъците, бяха предприемани единствено репресивни действия срещу мен. Ето защо, при положение, че не е настъпила каквато и да било положителна промяна в живота на катедрата, не може да не ме смущава характерът на писмото на МНП, който би могъл да илюстриран с поговорката „и вълкът сит, и агнето цяло“.

3. В молбата си до другаря Министър на народната просвета аз исках да бъде взето становище по наложеното ми административно наказание (повтарям за деяния, които не съм извършвал нито самопризнавал) и по крайно тенденциозно и клеветнически проведено атестиране. В ПИСМОТО, КОЕТО ПОЛУЧИХ, НЯМА ОТГОВОР НИТО НА ЕДНАТА МИ МОЛБА, НИТО НА ДРУГАТА.

4. На моите конкретни въпроси и конкретни факти се противопоставя ЕДИН ПРЕДЕЛНО АБСТРАКТЕН, ОТ НИКОГО НЕ КОНКРЕТИЗИРАН В ПРОВЕРКАТА ОТГОВОР – „сериозни слабости“ в моите „подходи и действия“, които заедно със слабостите в ръководството на Института и катедрата са станали причина за нарушаване на „колегиалните взаимоотношения и социално-психическия климат в катедрения колектив“. Като има предвид фактите и цитираната по-горе констатация, АЗ НЕ МОГА ДА ОТКРИЯ И СЛЕДА ОТ КЛАСОВО-ПАРТИЕН ПОДХОД ПРИ ОЦЕНКАТА НА НЕЩАТА И ЯВЛЕНИЯТА в проверката и отговорите.

5. Нещата са завъртени на 180^0 относно нарушаването на колегиалността и социално-психологическия климат, КОИТО СЕ ПРИЕМАТ АПРИОРИ ЗА ДОБРИ ДО ВЪЗНИКВАНЕТО НА КОНФЛИКТА, вместо конфликта да бъде приет като резултат от нарушената колегиалност, за което има много доказателства.

6. Катедрения колектив и климата в него не са разгледани в тяхното развитие. Комисията на МНП начело с ръководителя на контролния блок при Министерството др. Йордан Михайлов дори не пожела да се срещне с бивши членове на катедрата, напуснали поради несъгласие със същите явления и техните носители, с които се сблъсках и аз.

7. Необходимостта от анализ на цялостното развитие на катедрата ясно личи от следната мисъл на доцента по научен комунизъм, осъден на смърт от режима на Тито в Югославия, Будимир Митрович, изказана в негов доклад до Ректора на ВИХВП, до ВК на БКП и до секретаря на ОК на БКП по идеологическата работа още през 1971 г. (№……..):

„На края, у мен няма никаква болезнена мнителност, др. Димитров. (Обръщението е към тогавашния и сегашен ръководител на катедрата (Д.М.)) И ако това се свързва с кариеризма, то искам да заявя, че не се боря за никаква

кариера, нито за това съм дошъл в България. Ако съм държал на кариерата, то при съществуващата обстановка в Югославия имаше богати условия за това. ИЗОБЩО И СЕГА, И ПО МНОГО ДРУГИ ПОВОДИ МИ ЛЕПВАХТЕ И ЛЕПВАТЕ ЕТИКЕТА ЗА БОЛЕЗНЕНА МНИТЕЛНОСТ. МОЕТО РЕАГИРАНЕ Е ПОСЛЕДСТВИЕ ОТ СЪЩЕСТВУВАЩАТА ОБСТАНОВКА В КАТЕДРАТА. ТОВА Е БАЗАТА. АКО СЕ ПРОМЕНИ ТАЗИ БАЗА И СЕ СЪЗДАДАТ ДРУГАРСКИ И ПАРТИЙНИ ОТНОШЕНИЯ, ЩЕ ИЗЧЕЗНЕ И ОНОВА, КОЕТО НАРИЧАТЕ МНИТЕЛНОСТ И Т.Н.“ (Курсивът мой – Д.М.)

Три години по-късно (през 1974 г. доц. Митрович напусна катедрата. Едновременно с него напусна и асистентката по научен комунизъм Веселина Габровска. Тече вече девета година от тогава, но все още не е обявен конкурс за доцент по научен комунизъм!

8. В отговора на МНП се казва, че МНП ще съдейства за удовлетворяване на желанието Ви да бъдете устроен на работа като асистент в друг ВУЗ на територията на града“. В молбата си до другаря Министър на народната просвета аз никъде не съм изразил подобно желание. В разговорите с работната група аз бях принуден да се съглася с преместването в друг ВУЗ единствено поради все по-ясно очертаващата се перспектива, че отново няма да последват ефикасни санкции срещу тези, които ме подложиха на истинско гонение и че аз може и в бъдеще да стана жертва на техните груби извращения.

9. Измина вече достатъчно време след проверката на комисията на МНП и отново се трупат доказателства, че ръководството на Института и катедрата нищо не са възприели от факта, че им „е обърнато сериозно внимание за допуснатите от тях слабости“. Изглежда ръководителят на катедрата проф. Б. Димитров и ректорът на ВИХВП се чувстват твърде сигурни при наличието на солидните им връзки.

Не мога да не отбележа мощната подкрепа, която оказва на проф. Димитров члена на катедрения колектив и на ВК на БКП – доц. Д. Дърева – съпруга на първия секретар на Общинския комитет на БКП в Пловдив и член на ЦК на БКП другаря Петър Георгиев. Без тази подкрепа не бих могъл да си обясня деформираните реакции на мои критични забележки. Само не мога да си обясня не се ли осъзнава до каква степен това бие по авторитета на Партията и в частност на другаря Петър Георгиев.

10. Като имам предвид всичко казано до тук, считам, че излизането ми от катедрата, погледнато прагматично, ще ме облагодетелства, защото ще изляза от една крайно нездрава обстановка, ще си запазя здравето за трите си деца и ще мога спокойно да работя.

С това обаче няма да се нормализират нещата в катедрата по марксизъмленинизъм. Това е така защото причината за конфликтите не е в характера на Д. Митев, а в стила и методите на работата на ръководителя на катедрата и групата подкрепящи го членове на катедрата, за които е по-удобно да не прилагат принципите на нашето общество, вместо да влязат в конфликт

със силния на деня, като вземат истински партийно отношение към неговите постъпки и цялостната му работа.

11.В хода на разрешаването на противоречията в катедрата съвсем не е без значение какви хора един след друг напускат и какви и защо остават невредими независимо от действията си. Ето защо си струва труда при изясняването на нещата да се вземе мнението не само на Б. Митрович, В. Габровска и Д. Митев, но и на доц. Д. Мустаков кин, на ст. ас. Ив. Мандажиева, ст. ас. Н. Спасов, на Р. Караманлиева и др.

12.Независимо от състоялата се среща между комисията на МНП и работната група на Районната контролна и ревизионна комисия на БКП, след приключването на проверката по линия на МНП, в доклада на работната група до бюрото на РКРК на БКП отново са застъпени клевети от административнослужебно естество. В ДАДЕНАТА ОБСТАНОВКА ЛИПСАТА НА ЯСНО ДОКУМЕНТИРАНО СТАНОВИЩЕ НА МНП ПО СЪЩИТЕ ТЕЗИ ВЪПРОСИ СЕРИОЗНО ЗАТРУДНЯВА ТЪРСЕНЕТО НА СПРАВЕДЛИВОСТ И ПО ПАРТИЙНА ЛИНИЯ.

Уважаеми другарю Стефанов,

Като имам предвид реализирания стремеж да бъда принизен като користно критикуващ мошеник-кариерист в най-лошия смисъл на това понятие, което е най-тежката репресивна мярка срещу мен, като имам предвид положението ми на идеологически работник и отправените срещу мен политически обвинения и клевети, нямащи нищо общо с истината. СЧИТАМ ЧЕ Е КРАЙНО ВРЕМЕ ДА БЪДЕ ПРЕДЯВЕНО ИСКАНЕ ЗА ДОКАЗАТЕЛСТВА ОТ СТРАНА НА ОБВИНЯВАЩИТЕ МЕ. Това е ЕДИНСТВЕНИЯ ПЪТ КЪМ СЪЗДАВАНЕ НА ТОЧНА ПРЕДСТАВА ЗА ДЕЙСТВИТЕЛНИЯ ПРИНОС НА ВСЯКА ОТ СТРАНИТЕ В СЪЗДАДЕНА ОБСТАНОВКА И СЪЩЕВРЕМЕННО ОРИЕНТИР ЗА МЕРКИТЕ ЗА ИЗЛИЗАНЕ ОТ ТОВА СЪСТОЯНИЕ. В тази връзка аз настойчиво Ви моля да бъде взето отношение по:

- наложената ми административна заповед за наказание и нейното потвърждаване;
- начинът на атестиране и съдържащите се атестационните документи обвинения, както и по съдбата на направеното по дадения повод възражение;
- цялото протичане, подбудите и средствата, намерили място във воденото срещу мен и семейството ми дело.

Повтарям, че това ще има съществено значение за изясняването и на обстоятелствата около наложеното ми партийно наказание „строго мъмрене с предупреждение“.

Освен документите и материалите, които се намират в службата, организираща приема при другаря проф. Александър Фол, при нужда съм

готов да предоставя и много други, в които комисията на МНП така и не пожела да надникне.

Приложение: Отговора на МНП с резолюция от др. Ректор, която е показателна отношението му към проблема.

15.12.1982 г. гр. Пловдив

247. Отговор от зам. председател на СВО на жалбата ми до завеждащия отдел „Наука и образование“ на ЦК на БКП Никола Стефанов 14.II. 1983 г.

Предполагам, че това писмо въобще не е стигнало до завеждащия отдел „Наука и образование“, защото в получения долу посочен отговор от Съвета за висше образование към Министерството на просветата нямаше реакция на повдигнатите от мен въпроси.

МИНИСТЕРСТВО
на
НАРОДНАТА ПРОСВЕТА
№ ПС-22-4
141 1983 г.
София

ДО ДИМИТЪР МИТЕВ
ул. "Милин камък" № 6
ПЛОВДИВ

ДР. МИТЕВ,

В жалбата си от 15.XII. 1982 г. Вие поставяте същите въпроси, които бяха предмет на обстойна проверка от специална комисия, определена от министъра на народната просвета – проф. Александър Фол.

Въз основа на резултатите от проверката, министъра вече взе отношение не само по Вашите подходи и действия, но и по слабостите на ръководството на ВИХВП, за което им е обърнато внимание.

ЗАМ.-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СВО:

248. Решение на годишното отчетно-изборно събрание на ППО № 170 при ВИХВП -Пловдив , състояло се на 18.XI. 1982 г. – нито дума за мен.

Една година след приемане на предложението на ПГ при катедрата да ми бъде наложено партийно наказание и налагането на строго мъмрене с предупреждение за изключване се проведе годишно отчетно-изборно събрание на ППО. Там бе прието Решение, издържано в последователно пожелателен тон и нотки на абстрактна самокритичност на фона на общата положителна оценка

за работата на ППО, като по конфликта с мен нямаше нищо записано. **Това е идилията, която аз неблагоразумно нарушавах с критиките си**.

Р Е Ш Е Н И Е на годишното отчетно-изборно събрание на ППО № 170 при ВИХВП – Пловдив, състояло се на 18.XI. 1982 год.

След изслушване на отчетния доклад на ППО за дейността на организацията от 3.XII. 1981 г. и направените разисквания, събранието

К О Н С Т А Т И Р А:

ПБ на ППО провеждаха редовен организационен живот. На партийните събрания се поставяха на обсъждане актуални въпроси, свързани с дейността на целия колектив. Все по-тесни стават връзките на ПБ с ПГ, за активизиране и повишаване още повече техните контролни функции в катедрените колективи, връзката с ВК на ДКМС и профорганизацията.

Основен проблем, с който се занимаваше през отчетния период ПБ и ППО бе проблемът за претворяване в дела постановките и решенията на ЦК на БКП по образованието и на I конгрес на народната просвета и задълбоченото изучаване и осмисляне решенията на XII конгрес на БКП. Усилията на комунистите и безпартийните преподаватели бяха насочени към по-нататъшно подобряване на организацията и планирането на учебно-възпитателния процес със студентите, към усъвършенстване на методическата и педагогическа квалификация на преподавателите, към по-пълно обезпечаване на учебния процес с учебници, учебни помагала и материално-техническа база, към установяване на по-тесни връзки между катедрените колективи и студентските групи, към усъвършенстване контрола на партийните групи върху развитието на учебния процес, към въвеждането на научно-изследователски елементи в учебната работа и провеждане на по-системно и целенасочена идейновъзпитателна работа чрез учебния процес.

ПБ и ППО работиха за повишаване ефективността и качеството на научноизследователската работа. Все по-тясно се свързва научната тематика на катедрените колективи с проблемите на хранително-вкусовата промишленост , чрез разгръщане на внедрителската дейност и задълбочаване и разширяване на научната тематика с теоретично-фундаментален характер.

ПБ и ППО отделяха необходимото внимание на проблема за организацията, планирането и ръководството на работата по идеологическото възпитание на преподавателите, служителите и студентите-комунисти и безпартийно. Успешно бе проведена партийната учебна година в която участваха всички комунисти и безпартийни работещи в катедрите в обсега на нашата ППО. Повиши се тяхната съзнателност и трудова активност. Членовете на ППО извършиха значителна идейно-възпитателна и пропагандистка дейност извън института – в Окръжната и Общинска партийна организация . Постигнаха се успехи в по-нататъшното подобряване на социално-психическия климат в катедрените колективи и с утвърждаването и усъвършенстването на социалистическия начин на живот. Успоредно с постигнатите успехи в дейността на ПБ на ППО бяха допуснати и някои пропуски и слабости.

Не са използвани всички възможности за усъвършенстване формите и методите на учебно-възпитателната работа като използване на по-масово съвременните учебно-технически средства, по-тясно свързване на учебния процес с научно-изследователската работа. Недостатъчно е участието на научните работници в научно-изследователската дейност по институтския план. ПБ и ПГ не работеха достатъчно за научното израстване на младите научни работници , недостатъчно е участието на студентите от I и II курс, включително и студентите комунисти в разработките по линията на ТНТМ. Слаба е активността на студентските партийни групи.

Като обща оценка за работата на ПБ и ППО през годината събранието счита, че ПБ и ППО извършиха значителна дейност и постигнаха добри успехи в решаване на основните задачи и в осигуряване на условия за изпълнение на конгресните решения.

За подобряване на бъдещата дейност на ПБ и ППО събранието

Р Е Ш И:

1.ПБ и ППО да активизират своята дейност по решаване на стратегическата задача за прерастване на ВУЗ-а в учебно-научен център, като за целта се работи по следните проблеми:

1.1. ПБ и ППО да осъществяват ефективна организационна дейност в катедрените колективи, обсъждане на учебните планове за тяхното актуализиране и съобразяване с изискванията на комплексния характер на обучението, с изискванията за интелектуализация на материалното производство.

1.2. ПБ и ПГ да полагат системни грижи за повишаване нивото на учебнопреподавателската дейност, като се извършва системен анализ на лекционния материал, лабораторни упражнения и семинарни занятия с оглед отразяване на най-новите и челни постижения в областта на съответната научна дисциплина и използване на съвременна техника, аналитично-онагледяващи средства и апаратура.

1.3. Да се подобрят съществуващите и се въведат нови методи на обучение и оценка на знанията на студентите с оглед повишаване творческото начало в усвояване на преподаваните знания.

1.4. ПБ и ПГ да повишат още повече контрола върху дейността на катедрените колективи за усъвършенстване и разширяване идеологическото въздействие върху студентите чрез учебния процес.

1.5. ПБ да продължи да осъществява контрол над ПГ и катедрените колективи по решаване на въпроса издаване на учебници и учебни помагала.

1.6. ПГ и ПБ да активизират своята дейност по квалификацията на преподавателите за издигане на тяхното педагогическо и научно ниво.

1.7. ПБ и ПГ да упражняват системен контрол и помагат за правилната организация на труда и подобряване на трудовата дисциплина на преподаватели и студенти.

1.8. ПБ да усъвършенства още повече съвместната дейност с ръководството на ДКМС и студентските дружества за повишаване творческото

усвояване от студентите на преподаваните знания, за разширяване на участието на студентите в кръжочната дейност и ТНТМ.

1.9. ПБ и ПГ да оказват по-активно съдействие и упражняват контрол по определяне проблематиката на научните разработки и изследвания по разширяване степента и обхвата на приложимост за срочното и качествено завършване на задачите. Да се увеличи делът на научните разработки, внедрявани в предприятията на Пловдивски окръг.

1.10. ПБ периодически да изслушва информация и анализира научноизследователската дейност в отделни катедри и да им оказва конкретна помощ. Най- добрият опит в това отношение да става достояние на останалите членове на колектива.

1.11. ПБ и ПГ да повишат контрола и своевременно оказват помощ на младите научни работници за тяхното научно израстване. 2. ПБ и ПГ да насочат своите усилия за издигане на идеологическата, политическата и организаторската работа на висотата на задачите, поставени от XII конгрес на БКП.

2.1. ПБ и ПГ да работят за по-нататъшно усвояване на решенията на XII конгрес на БКП, като основа за бъдещата учебно-възпитателна, научноизследователска, идейно-политическа работа на катедрените колективи и студентите комунисти. Да се разработи комплексен двугодишен план за идейновъзпитателна работа.

2.2. Идеологическата комисия да активизира повече своята работа . Да се работи за издигане ролята на идеологическата работа при утвърждаване на марксистко-ленински мироглед у комунистите, комсомолците и безпартийните, за по-пълното им свързване със задачите, които се решават в нашата страна и трудовите колективи.

2.3. Да се издигне равнището на обучението по линията на партийната учебна година, чрез усъвършенстване на формите, методите, средствата на нейното провеждане и повишаване квалификацията на пропагандистите.

2.4. В семинарите по линия на партийната учебна година да се поставят на задълбочено изучаване теоретическите проблеми разработени в трудовете на др. Т. Живков след XII конгрес на БКП, ПБ да направи обобщена оценка за резултатите от обсъжданията на семинарните занятия.

2.5. ПБ и ППО да предвидят и набележат съответните организационни и политически мерки във връзка с подготовката за честването на двете юбилейни годишнини през 1983 г. – 60 години от Септемврийското антифашистко въстание (1923 г.) и 50 години от историческия Лайпцигски процес (1933 г

2.6. Партийното бюро да информира редовно комунистите по актуални въпроси на вътрешното и международно развитие, като се използват единните политически дни, практиката на провеждане на открити партийни събрания агитаторския апарат и др. ПБ и ПГ да работят активно за подобряване индивидуалната работа с комунистите и на комунистите с комсомолците и безпартийните.

2.7. Решително да се подобри работата по предложенията, мненията и критичните бележки на членовете на катедрените колективи, като се осигури своевременен отговор.

249. 1.12.1982 г. Доклад до другаря ректор по повод на писмо 5421 от 19/11.1982 г.

До другаря Ректор
на ВИХВП
Пловдив

Д О К Л А Д

от Димитър Николов Митев, главен асистент по политикономия

катедра „марксизъм – ленинизъм“

Другарю Ректор,

по повод на писмо № 5421/19.11.82 съм длъжен да доложа следното:

а/ по т. 1. – След успешно положени конкурсни изпити през м. декември 1976 г. със заповед № 991/15.04.77 г. бях зачислен за задочен аспирант във ВИИ „К. Маркс“ – София със срок на обучение от 1.04.1977 г. до 1.04.1981 г. Изпитите и зачьотите от кандидатския минимум положих до м. октомври 1979 г. Тъй като не успях да приключа със защита в определения съгласно цитираната по-горе заповед срок за обучение, на 14.04.1981 г. бе взето решение да бъда отчислен с право на защита. С това решение Вие сте запознат, което се вижда от Вашия подпис върху приложената към доклада ми служебна бележка. Изменения в посоченото административно състояние не са настъпили.

б) по т. 2 и 3. – в общи линии състоянието на работата ми по темата на дисертацията понастоящем е такова, каквото беше миналата година към датата на атестирането ми. Там са посочени публикациите ми по темата, както и причините за закъснението при разработването на темата. Аз искрено вярвах, че ще мога да ускоря работата, но това се оказа напразна надежда. Продължиха да действат факторите, които и преди това ме забавяха, но освен това се появиха и нови.

През последната година благодарение на предприетите от Вас репресивни стъпки спрямо мен, изразили се в безпрецедентното по своя характер дело за жилището, в заповедта Ви, с която ме наказвате за деяние, което никога не съм извършвал, в тенденциозното и грубо оклеветяване в процеса на атестирането ми, както и благодарение на предприетите репресивни стъпки по други линии, аз бях принуден да търся защита на свои насъщни интереси и да търся справедливост, вместо да работя по дисертацията.

Вие вече ме обвинихте в некадърност, а сега Ви се удава удобен случай да

кажете – прав бях, защото ако беше кадърен през последната година Митев трябваше да напредне в работата по дисертацията.

- 2 –

В заключение искам да посоча, че създадената около мен обстановка в катедрата /за съжаление и благодарение на Вашето поведение/ в никакъв случай не може да бъде преценена от мен като благоприятна за осъществяването на творческа научна работа и за написване на дисертационен труд.

…….

/гл. ас. Димитър Митев/

1.12. 1982 г.

Приложения:

1. Служебна бележка за отчисляване с право на защита.
2. Писмо от ВИИ „К. Маркс“ до ръководителя на катедра „марксизъм – ленинизъм“ при ВИХВП, от което е видно кога съм зачислен и срока на обучението.

250. Молба до общинската контролна и ревизионна комисия на БКП – 18.4.1983 г. След около седем месеца и половина в края на м. септември 1982 г. бюрото на РКРК потвърди наложеното ми наказание. Наложи се да се обърна към Об КРК на БКП – Пловдив със същата молба, която преди това бях отправил към РКРК на БКП.

251. Писмо от ОбКРК за дата на разглеждане на молбата ми – № 56 от 21. III . 1983.

До др. Димитър Николов Митев

Ул. Милин камък 6

Гр./с. Пловдив

Др. Митев,

На 25. март 1983 г. /петък……./

От 8:30 часа , в партера на Партийния дом бюрото на Общинската контролноревизионна комисия на БКП – Пловдив ще проведе заседание, на което ще се разглежда Вашата молба.

ПРИСЪСТВИЕТО ВИ Е ЗАДЪЛЖИТЕЛНО.

Председател: нечетлив подпис
/Г. Куцалов/

252. Р Е Ш Е Н И Е № …..ВЗЕТО В ЗАСЕДАНИЕ НА БЮРОТО НА ОБЩИНСКАТА КОНТРОЛНО – РЕВИЗИОННА КОМИСИЯ НА БКП - ПЛОВДИВ С ПРОТОКОЛ № ОТ…….1983 година по жалба на ДИМИТЪР НИКОЛОВ МИТЕВ ОТ 6 XII. 1982 година

Решение на общинската контролна и ревизионна комисия на БКП във връзка с жалбата ми от 06.12.1982 година. Решението бе взето през пролетта на 2013 г., но в него не е посочена датата на приемането му и аз вече не си я спомням. Тъй като подадох жалба срещу това Решение до Окръжната контролна и ревизионна комисия на 18.04.1983 г., датата на приемането му е била вероятно в началото на месец април.

Разглеждането стана в негово присъствие

Докладват: Ангел Бл. Калфов – член на бюрото на Общ. КРК

Мария Крайнина - член на бюрото на Общ. КРК

Димитър Николов Митев е роден на 8.VIII. 1944 год. в с. Маруцековци, Габровски окръг. Произхожда от работническо семейство. Баща му е бил строителен работник, а сега е пенсионер. Член е на БКП от 1946 година. Майка му има селски произход, работила е като чистачка в ПДК „Ст. Кираджиев“, а понастоящем е пенсионерка. Има един брат, музиколог, безпартиен. Женен е и има три деца. Съпругата му е гражданка на ЧССР. Работи като оркестрант в Народна опера – Пловдив. Баща и е работил като художник. Починал е. Майка и е учителка.

Др. Митев е завършил средно образование в техникума в гр. Велинград през 1963 година. От 1963 до 1965 г. отбива военната си служба. От 1965 год. до 1966 год. е работник в ЗСМ „Гочо Грозев“. През 1966 г. е приет за студент в ВИИ „К. Маркс“ – София, а от 1967 г. продължава висшето си образование в Прага. През време на следването е бил назначен като преводач в българското посолство и е изпълнявал секретарска длъжност при посланика.

През 1972 г. след полагане на конкурсен изпит постъпва на работа във ВИХВП като асистент по политикономия и за непродължително време става главен асистент към катедрата по марксизъмленинизъм. През този период полага сериозни усилия за усъвършенстването си като преподавател, за издигане на учебния процес на добро научно и методично равнище. Съавтор е на сборник лекции по СДК.

2.

В редовете на БКП е приет през 1965 г. в под. 55290 в гр. Кърджали. (Тук комисията е допуснала грешка. **Първо бях приет за кандидат-член на БКП през 1964 г**., а след това през 1965 г. за член.) Като комунист се изявява със значителна активност в обществено-политическия живот. Бил е член на БКП и секретар на *първичната партийна организация на* българските студенти и аспиранти в Прага. Във ВИХВП е избран за партиен групов отговорник и за член на ВК на БПС. Член е на методичния съвет към ОС на БПС и ОК на ДКМС за работа с пропагандистите. Като активен лектор на дружество „Г. Кирков“ е награждаван със златна значка и грамота.

Същевременно у др. Митев се развиват и проявяват някои отрицателни качества, във връзка с което 170 ППО при ВИХВП на 19.XI. 1981 г . му налага наказание „строго мъмрене с предупреждение“. По повод на това наказание той отправя най-напред молба до РКРК на БКП район „В. Коларов“. Бюрото на същата след извършване на много щателно проучване потвърждава решението на ППО. В отправената молба до Об КРК Митев изразява неудовлетворението и несъгласие спрямо взетото решение, смятайки, че комисията, която е извършила проверката и бюрото на РКРК са проявили необективност „липса на класово-партиен подход“, „несъобразяване с изискванията и постановките на партийната политика“. Във връзка с това се налага отново да се оцени обективността и справедливостта на това наказание. Изложените и приети от ППО мотиви за налагане на наказанието на др. Митев са следните:

1. Негова същностна черта е да не приема другарската критика, да не проявява самокритичност. Не изпълни дадените му препоръки от партийното събрание при приемане на оценката във връзка със замяната на партийните документи.
2. Проявява пренебрежително отношение към останалите другари от партийната група и живота в нея, като ги характеризира с обидни думи и обвинява в политическа незрялост.
3. Нарушава грубо принципите на социалистическото възпитание и колегиалната етика, като ангажира преподаватели и студенти със събиране на писмени документи, като доказателство за неспазване на учебното време.
4. За да получи шестмесечен творчески отпуск представя неверен документ, който представлява консумиран опит за нарушение на разпоредбите за аспирантура.
5. Има случаи на тенденциозна обработка на комунисти и безпартийни. Служи си непрекъснато с писане на изложения с изопачени факти, манипулира с фактите и др.

В ППО членуват 68 комунисти. На събранието са присъствали 62 души, 6 души са отсъствали по уважителни причини. За предложението, внесено от ПБ са гласували 60 комунисти, един комунист е гласувал „против“ и един комунист „се е въздържал“.

За изясняване обстоятелствата за вземане на това решение и мотивите изложени в жалбата на др. Митев бяха проверени отново натрупаните много документи, в които се третира този случай, проведоха се редица разговори с членове на ВК на БКП, ПБ, катедрения колектив и служебното ръководство в лицето на ректора проф. Стоян Танчев, след което може да се изрази определено становище и да се направят някои обобщителни изводи.

В продължение на няколко години след постъпването му на работа в института отношението на ръководството на катедрата към др. Митев както и неговите взаимоотношения към ПГ и членовете на катедрения колектив са били много добри. Сравнително безпрепятствено /без удължаване на сроковете/ той става преподавател, старши и главен асистент. Предоставени му са добри условия за развитие – завършва 5-месечен курс по английски език с откъсване от работа, 5 месечен курс в СССР, записва задочно аспирантура във ВИИ „К.

Маркс“ – София. Научната му дейност /чрез разработване на дисертацията/ се насочва към проблема за ролята на социалните фактори за повишаване на

икономическата ефективност в производствения процес и по-специално на Партията и кадровата политика. Взема участие и при решаването на други проблеми, свързани с учебно-възпитателната и научно-изследователската работа.

Постепенно с укрепването на своите позиции и авторитет у др. Митев започват да се забелязват и проявяват черти на известно възгордяване, незачитане мнението на другите, включително и на ръководителя на катедрата Б. Димитров. В началото това има прикрит характер, но впоследствие той става причина за възникване на интриги и напрежение в катедрата. Изразява без да има основание несъгласие с назначаването в катедрата на кин Иван Андреев без конкурсен изпит, става проводник на слуха, че Б. Димитров е бил изключван от партията, прави необективни оценки за качеството на лекциите на Димитров, преувеличава слабостите в катедрата смятайки, че само той е въоръжен с духа на юлския пленум, за да обвини в края на краищата ПГ и ППО в политическа незрялост, „слепота“, а комунистите в безпринципност и хора, които се страхуват от „силните на деня“.

Негативните страни в поведението на др. Митев се засилва подчертано във връзка с някои негови несполуки, за които той съзнателно или несъзнателно търси отдушник.

Въпреки своите добри намерения и амбиции, той не съумява да завърши своята дисертация, даже да внесе част от нея за обсъждане от съответната катедра във ВИИ „К. Маркс“.

ПОРАДИ ИЗТИЧАНЕ НА СРОКА РЪКОВОДСТВОТО НА КАТЕДРАТА ГО ОТЧИСЛЯВА БЕЗ ПРАВО НА ЗАЩИТА, КОЕТО Е ПОТВЪРДЕНО С ПИСМО ДО ИНСТИТУТА ОТ 30. XI. 1982. /подчертано от мен ДМ/

„С Л У Ж Е Б Н А Б Е Л Е Ж К А

Удостоверяваме, че на 14. IV 1981 г. се състоя заседание на секция „Социализъм“ при катедра „Политическа икономия“, на което присъства аспирантът Димитър Митев и се взе съответно решение: Отчисляване с право на защита.“

/ Това показва качеството на работата на Об КРК на БКП!!!/

Очевидно др. Митев не е проявил необходимата съсредоточеност, отклонил е вниманието си в други мероприятия и особено много по решаване на възбудени от него въпроси за състоянието на катедрата до най-различни инстанции. Не е правилен и подхода му да се позовава на ПГ в катедрата като (не успях да открия продължение на изречението).

Един от отключващите моменти за разгаряне на конфликта между него и ръководството на катедрата е неговото закъснение, когато е бил в поредна командировка в София по дисертацията си. Без да има разрешение той остава самоволно /макар и да е бил поканен/ да превежда на някаква представителна комисия, за което с основание е получил бележки от катедрения съвет за нарушаване на дисциплината.

/Междуправителствената комисия за икономическо и научно-техническо сътрудничество между НРБ и ЧССР е „някаква представителна комисия“ – Д. М./

Вината му е още по-голяма като се вземе предвид, че той не е проявил честност да признае веднага кои са причините за неговото закъснение.

Вместо да окаже възпитателно въздействие горното обстоятелство раздразва твърде много Митев, който не е свикнал да бъде критикуван. В отговор на това той започва акция срещу всички – проследява кой кога започва работа и кога напуска института. Без да си даде сметка предварително, на едно събрание на профгрупата съобщава, че е събрал 30 подписа от студенти, които уж потвърждавали че Б. Димитров не спазва учебните часове. Оказва се, че такъв документ с подписи няма, но и създаването на самата версия е достатъчно компрометираща. /подчертано от мен – ДМ/ Във връзка с това е наказан основателно от административното ръководство с „мъмрене“

(заповедта е за строго мъмрене и удръжка от заплатата)

Стига се и до друг неетичен факт от страна на Митев същият изпраща специално изложение до висшата атестационна комисия срещу професурата на Б. Димитров. Това той е оповестил публично пред ректора и секретаря на ВК на БКП др. Мургов, но не е пожелал да ги запознае със съдържанието на изложението. **Д. Митев е проявил стремеж, както стана дума, да търси негативните страни от досиетата на някои кадри и да ги пренася там, където не е необходимо. /подчертано от мен ДМ).**

Сериозен е и факта на представянето от ВИИ „К. Маркс“ на документ с невярно съдържание /че Д. Митев е свободен аспирант/ по силата на който е могъл да замине на няколкомесечна творческа командировка. Несъстоятелно е обяснението на Д. Митев, че е допусната техническа грешка от института. Искането да признае този факт той класифицира като съзнателна клевета.

Представих на комисията писмо от ВИИ К. Маркс.

ДО РЪКОВОДИТЕЛЯ НА КАТЕДРА
„МАРКСИЗЪМ-ЛЕНИНИЗЪМ“
НА ВИСШ ИНСТИТУТ ПО ХРАНИТЕЛНА И
ВКУСОВА ПРОМИШЛЕНОСТ
ГР. ПЛОВДИВ,, БУЛ. ЛЕНИН 26

В отговор на Вашето запитване Ви съобщаваме, че аспирантът ДИМИТЪР НИКОЛОВ МИТЕВ е зачислен на задочна аспирантура във ВИИ „Карл Маркс“ съгласно заповед № 991 /15.04.1997 г. със срок на обучение от 1. 04. 1977 г. до 1. 04. 1981 год. Поради недобре оформено досие беше допусната грешка при

издаването на заповед за творчески отпуск, какъвто той няма право да ползува. /справка Наредба а аспирантура и Наредба за отпуски на работници и служители – чл. **44. Изпращаме Ви заповедта„ отменяща ползването на платен творчески отпуск от 6 /шест/ месеца.**

ЗАМ. РЕКТОР: подпис А. Танов

/проф.Ат. Танов/ Печат на ВИИ „Карл Маркс“

СОФИЯ

Десетилетия след това като чета как бях обвинен в представяне на неверен документ за да получа служебен отпуск все повече си мисля, че е възможно това писмо да е организирано от Борис Димитров. Аз му представих писмото, което за мен бе неочаквана изненада, без да имам никакви претенции за получаване на служебен отпуск на основата на сбърканото писмо. Но това не му попречи да ме обвини в представяне на неверен документ за да се възползвам неправомерно от неговия текст. За мен остава загадка как три и половина години ВИИ К. Маркс води кореспонденцията си с мен като задочен аспирант, а четири месеца преди срока за приключване на аспирантурата изведнъж досието ми става недобре оформено.

6.

В поведението на др. Митев се забелязва определено недоверие към хората, към комунистите от ППО и ПГ. Обвинявайки колегите си, че „преиначават нещата“ иска да се въведе съответна техника /магнетофона/ на партийните събрания да се записва всичко. Такова искане той предявява и на други места, включително и на срещата с др. Шалаверов – инспектор на ЦК на БКП. Представения ни записан протокол на една от сбирките на ПГ не потвърждава тезата на Митев за изопачаване на фактите. Сочейки слабостите на Б. Димитров я комунистите от катедрата Д. Митев счита, че проявява „активна жизнена позиция“ , а когато се сочат неговите грешки това за него е „документирана лъжа“.

Д. Митев си е позволил твърде самоволно и нашироко да занимава най-различни отговорни ръководители с неговите проблеми и проблемите на катедрата. Изпратил е две изложения до др. Лилов, след първото писмо е проведен въпросния разговор с др. Шалаверов без да получи желаното удовлетворение. Отделни въпроси са повдигани пред Ал. Фол, м-р на Народната просвета; Н. Папазов – председател на КНТПВО, Г. Григоров и Н. Стефанов, зав. отдели на ЦК на БКП, КНТПВО, Г. Григоров и Н. Стефанов, зав. отдели на ЦК на БКП, др. Ив. Панев, др. др. Шишков и Френгов от ОК на БКП и т.н.

(тук общинската контролна и ревизионна комисия си е позволила да подмине без конкретно внимание например позицията на Ал. Фол по делото, водено относно покупката на жилището ми. Подминала е и сигналите ми до всички нива на прокуратурата за използването на неверен документ от ВИХВП в същото дело. Приписала ми е че съм автор на писма до Ив. Панев,

Шишков и Френгов от ОК на БКП, но старателно е подминала писмото ми до завеждащата отдел Пропаганда и агитация Иванка Уливерова.)

Във връзка с това през есента на миналата година е правена специална проверка от МНП, която също не го оневинява. Ако Д. Митев не преодолее този неправилен подход на действие има опасност тези проверки да продължат нескончаемо.

Самоизолирайки се от колегите си и комунистите Митев всъщност е пренебрегнал правилния път - да търси опора в ПГ, ППО и ПК и принципа на демократическия централизъм – да се подчини на волята на мнозинството като изпълнява препоръките на ПГ и решенията на ППО. Няма основание да се смята че не е проявен стремеж да му се окаже помощ от тяхна страна. Сбирката на ПГ, проведена на 25.XII. 1979 г. е продължила 4 ч. и 40 мин. и там обстойно са обсъдени конкретните въпроси, отнасящи се за претенциите на Д. Митев, включително и слабостите в ръководството на Б. Димитров.

Обективна е и оценката за Д. Митев приета от партийното събрание на 12.VI. 1980 г. В нея дословно са отправени следните препоръки към него: „Постепенно у др. Митев се развива нетърпимост към отправените към него критични бележки и чувство за непогрешимост. В стремежа си за разкриване на слабостите и грешките стига до преднамерен боравене с отделни факти, (липса на самооценка на някои страни от поведението си, като **използва неприсъщи за комуниста форми и начини на борба.(курсивът мой – Д.М.)**

Това създава обстановка на напрежение. Необходимо е като комунист да проявява сдържаност и скромност. В по-нататъшната си работа трябва решително да преоцени своето отношение и роля в живота на ПГ и катедрата, като лично съдейства за създаване на спокойна и творческа обстановка, която да допринася за изпълнение на задачите, стоящи пред катедрения колектив“.

Недоумение буди изразеното отношение на Митев по оценката – на събранието се съгласява с нея, а след непродължително време се опитва да я отхвърли като неоснователна. С подобен прийом се отнася и при обсъждане на партийното му наказание в ППО – въздържа се да изрази на самото събрание своите лични съображения и аргументи по наказанието , а след това на други места и по други пътища води полемика за защита на своята невинност.

На 3.XI. 1982 г. ВК на БКП е обсъдил специално създаденото положение в катедрата по „Марксизъм-ленинизъм“ и оценява по сходен начин поведението на Д. Митев и приема единодушно решения същият да се изведе от състава на катедрения колектив и се предложи да се устрои на подходящо място в друг ВУЗ. Проучването на фактите дава основание да се направят следните заключения:

1. Смятайки се за непогрешим и праволинеен комунист др. Д. Митев продължава да воюва необосновано срещу ръководителя на катедрата и някои други комунисти, с което накърнява сериозно вътрешния психоклимат и авторитета на катедрата. Сега съществува относително затишие, но вътрешното напрежение е много високо. Очевидно още не е настъпило желаното оздравяване и осъзнаване на Д. Митев след наказанието. Търсейки непрестанно

нови доказателства за своята правота за сметка на слабостите в катедрата, всъщност той предизвиква обстановка на скованост, при която се изпитва страх да се обсъждат в критичен и самокритичен дух текущите задачи и проблеми в катедрата. Подобна въздържаност се забелязва и у най-младите колеги, които до известна степен са дезориентирани.

2. При това положение най-целесъобразна мярка би могла да бъде преместването на др. Митев от катедрата с оглед да се окаже двустранна помощ. В условията на една нова среда др. Митев би могъл да продължи да се развива като специалист и научен работник.

3. В същото време е необходимо да се препоръча на административното ръководство на института и ВК на БКП да проявяват по-действено отношение за решаване проблемите в катедрата отнасящи се до заздравяване на психоклимата, развитието на кадрите и др.

След цитираното по-горе решение на общинската контролна и ревизионна комисия надеждата ми че ще успея с Жалба до Окръжната контролна и ревизионна комисия клонеше към нулата, но интуитивно чувствах, че не трябва да спра процедурата на обжалването.

253. Ненормалната обстановка в катедрата продължи и през 1983 година. Това се вижда от докладите, които се налагаше да продължа да подавам.

1273/10.III.1983 г.

До другаря Ректор
на Висш институт по хранително-
вкусова промишленост
Тук

Д О К Л А Д

от Димитър Николов Митев, главен асистент по политикономия катедра „марксизъм-ленинизъм“

Другарю Ректор,

На 2, 3 и 4 март бях в отпуск по болест. В понеделник, 7 март във връзка с това се състоя разговор между мен и доц. кин Д. Дърева в присъствието на гл. ас. М. Кузманова. Тъй като от четирите групи за упражнения, които не можах да взема поради горната причина две не са били взети от колегите ми и тъй като особено за едната от тях /петък от 14 до 16 часа/ не виждах никакви причини да не бъде взета /никой от тримата ми колеги не е имал през това време паралелна учебна натовареност, аз попитах „не се ли намери някой поне нея да вземе?“ С това изглежда извърших голямо нарушение, тъй като доц. кин Д. Дърева реагира много остро: „Какво значи това не се ли е намерил някой да я вземе? Ти сметка ли ще ни търсиш? Ти си вземаш винаги отпуск в!“ и т.н.

Във връзка с горните реплики съм длъжен да заявя:

Димитър Митев не разполага с частен лекар и не може да си „взема отпуск“ когато пожелае. На мен никак не ми е било приятно, че съм бил болен, нито мога да планирам кога ще съм и кога не.

В твърденията на доц. кин Д. Дърева както много пъти вече се съдържа огромна доза несъобразяване с истината, съдържа голямо количество тенденциозност. Дали първата седмица на семестъра е най-натоварената нека друг преценява. Може би някой ще пожелае да направи справка за да се види какви доказателства могат да се намерят за твърдението „ВИНАГИ си вземаш отпуск в най-натоварената част на семестъра“.

Надявам се, че ако бъде направена проверка проверяващият ще забележи, че в началото на м. февруари бях също в болнични и за да не пропаднат очните занятия със задочниците, аз макар и болен дойдох и взех 2 ч. лекции пред курс по следдипломна квалификация и 6 ч. лекции пред задочниците. /Никой от колегите не изяви желание да ме замести/.

На доц. кин Д. Дърева не може да не е известно за сравнение и обстоятелството, че например през последната седмица на миналия семестър, когато трябваше да се обсъжда на семинарни занятия Партийната концепция за нов Кодекс на труда гл. ас. М. Кузманова за един час успяваше да разгледа и концепцията и даде подписи на студентите, а втория час не го вземаше.

Но в книгата за отчитане на взетите часове се пишат за цялата седмица по два взети часа от гл. ас. Кузманова. Или може би греша? Може би макар че доц. кин Д. Дърева и гл. ас. М. Кузманова работят в един кабинет все пак ръководителката на дисциплината политикономия не е могла да знае разписанието на упражненията и да регистрира нарушението на колежката Кузманова?

Всъщност твърде много вече станаха досегашните примери за двоен аршин при оценката на поведението на членовете на катедра „марксизъмленинизъм“, но лошото е че това състояние продължава да господства и след проверката от комисията на МНП, която е обърнала сериозно внимание да не се допускат повече подобни слабости.

В заключение бих искал да дам още един пример за отношението към учебно-преподавателската дейност и да помоля за нормализиране на положението. Известно е, че асистента е задължен в името на качественото извеждане на учебния процес да посещава лекциите на титуляра на дисциплината и да ги познава добре. За повече от 10 години откакто съм в Института аз съм посетил само две лекции на доц. Дърева през есента на 1972 г. и през есента на 1982 г. /съответно по политикономия на социализма и капитализма/. Ще спестя на доц. кин Д. Дърева описанието на обстоятелствата, при които все пак можах да направя последните две посещения. Нейно упражнение никога не съм посещавал. След второто посещение през миналия семестър доц. Дърева отново настойчиво пожела да не и посещавам лекциите, независимо от обстоятелството, че сега има изменение в учебната програма по нашата

дисциплина. Сега и часовете ми са такива, че упражненията ми съвпадат с нейните лекции. Моля да ми бъде дадена възможност да посещавам лекциите, а също така и поне някои упражнения, защото считам сегашната обстановка за ненормална. От кого да се уча, ако не от титуляра на дисциплината доц. кин. Д. Дърева?

254. Доклад до другаря ректор на ВИХВП от 18. III. 1983 по повод на доклад № 1273 от 10.03.1983 г.

До другаря Ректор
на Висшия институт по хранително -
вкусова промишленост -

Тук

Д О К Л А Д

от Димитър Николов Митев – главен асистент по политическа икономия в катедра „марксизъм-ленинизъм“ - ВИХВП

Другарю Ректор,

във връзка с мой доклад до Вас от 10. III. 83 г. вх. № 1273, днес, 18 III. 83 г. Вие свикахте оперативка на катедра „марксизъм-ленинизъм“ във Вашия кабинет. След като разбрах, че оперативката е по повод на моя доклад с интерес очаквах Вашите становища по повдигнатите в него проблеми. За моя изненада , вместо да потърсите отговорност за клеветите и нарушенията на дисциплината от хората, които са ги допуснали и да набележите мерки такива да не бъдат допускани в бъдеще, Вие заехте становища, които най-меко казано пораждат съмнения относно правилността им . Тъй като някои от тях по същество издигнахте в заповед, с която трябва всички да се съобразяваме, за да не възникнат в бъдеще недоразумения, аз ще си позволя да ги цитирам още един път писмено. Това ще Ви даде възможност да ме коригирате ако съм разбрал нещо неправилно.

По същество Вие забранихте:

- на всички членове на катедрата, включително и на нейния ръководител да посещават лекции на свои колеги от катедрата без тяхната изрична покана - на всички членове на катедрата да наблюдават съответни колегите си кой как си върши работата и по-специално как си взема часовете. Моето име споменахте отделно с цел именно аз да си направя добър извод от тази забрана.

Вие упълномощите ръководителя на катедрата да следи за спазването на дисциплината на всички с изключение на мен. Натоварихте себе си със задачата лично да следите моята трудова дисциплина и лично да ми търсите отговорност за всяко нарушение.

Заявих Ви устно, заявявам Ви това и писмено, че считам за неправилно който и да било, включително и Вие да забранява на

комунисти, още повече на идеологически работници да забелязват кой как си върши работата.

Познавайки до известна степен Вашия стил и метод на работа, помнейки лъжите, които използвахте срещу мен и семейството ми, имам всички основания да се опасявам, че утре може да се откажете, че сте давали горното разпореждане или по-точно разпореждания. Аз ще се постарая да ги изпълнявам докато е в сила Вашата заповед само при положение, че ги потвърдите писмено. Освен това имайки предвид причиненото от Вашето поведение недоверие у мен спрямо обективността Ви, моля при констатиране на някакво нарушение от моя страна да ми бъде търсена отговорност веднага, за да ми бъде по-лесно да изясня когато не съм виновен, че ме клеветите /ако се опитате да сторите нещо подобно/. И още нещо. На кратката оперативка Вие по същество искахте да докажете, че лъжа за аспирантурата си. Аз действително разполагам с документ, в който пише, че съм отчислен с право на защита и в този документ не е упоменат никакъв срок. При нужда ще Ви го представя. 18. III. 1983 г.

Пловдив

Подпис:…….

На този доклад докато работех във ВИХВП (август, 1983 г) отговор не получих.

255. Молба до Окръжната контролна и ревизионна комисия на БКП – Пловдив. 18.4.1983 г. (На края на молбата ми има грешка в датата – сбъркана е годината, не е 1982, а 1983.)

До Окръжната контролна и ревизионна комисия на БКП гр. Пловдив

М О Л Б А

от Димитър Николов Митев, главен асистент по политикономия, член на 170-та ППО във ВИХВП – Пловдив.

Другари,

По повод на наложеното ми от ППО партийно наказание „строго мъмрене с предупреждение“ се обърнах с молба до РКРК на БКП – район „В. Коларов“ за преразглеждане решението на ППО и за отмяна на наложеното ми наказание като необосновано и несправедливо. В молбата си изложих много факти и приложих редица документи, потвърждаващи правилността на становището ми. След около седем месеца и половина в края на м. септември 1982 г. бюрото на РКРК потвърди наложеното ми наказание. **Наложи се да се обърна към Об КРК на БКП – Пловдив със същата молба, която преди това бях отправил към РКРК на БКП.** На 25 март тази година Бюрото на Об КРК на БКП на свое заседание потвърди отново наложеното ми наказание.

От докладите на работните групи на двете гореспоменати комисии, от проведените с мен разговори от страна на работните групи и от бюрата на двете комисии за мен стана ясно, че:

- липсва желание за обективна оценка от класово-партийни позиции на острият конфликт в катедрата по марксизъм-ленинизъм в която работя и на ролята на всеки един от членовете на колектива в развитието на този конфликт. Аз не допускам, че хората, с които разговарях, не са способни да проявят на практика класово-партиен подход и за това твърдя, че липсва желание;
- липсата на такова желание създава условия за консервиране на недостатъците, за по-нататъшно задълбочаване на проблемите в дейността на катедрата, която би трябвало да бъде образец за останалите катедрени колективи в института;
- липсата на желание за обективна оценка от класово-партийни позиции е доказуема от :

1/ приложения подход на двете комисии и техните работни групи да се приема КАЗАНОТО ОТ ЕДНАТА СТРАНА ЗА ДОКАЗАНО, А ДОКАЗАНОТО ОТ ДРУГАТА СТРАНА СЕ ИГНОРИРА СЯКАШ НЕ Е БИЛО КАЗАНО;

2/ наличието на неверни твърдения в докладите на двете работни групи;

3/ нежеланието да се изрази партийно становище по правилността на наложеното ми административно наказание, на воденото срещу мен и семейството ми съдебно дело и прийомите, използвани от ръководството на Института в същото дело, по правилността на атестирането ми и по още много други документирани факти за репресивни действия срещу мен, разгънали се след моето възражение до ВАК против професурата на ръководителя на катедрата Б. Димитров;

4/ нежеланието на комисиите и работните им групи да вземат отношение по възраженията, които направих към всеки пункт от предложението на партийното бюро до ППО, въз основа на което съм наказан;

5/ стремежа на работните групи да избягнат разпитването на някои посочени от мен свидетели, както и от системното игнориране на мненията на онези, с които все пак е разговаряно и са се изказали в моя подкрепа;

6/ нежеланието на работните групи и бюрата на комисиите да разгледат постъпките и на другата страна и особено на проф. Б. Димитров и доц. кин Д. Дърева. Това нежелание се изрази в многократното ми прекъсване и отклоняване когато започна да изяснявам определени свои стъпки като породени от поведението на друга страна с израза: „Сега разглеждаме вашето наказание, а не работата на другите“.

Бих могъл да посоча и редица други симптоми за проявеното нежелание да се подходи обективно към конфликта, но считам че и тези дават достатъчно ясна представа за начина, по който бе потвърдено наказанието ми от РКРК и Об КРК.

Като имам предвид липсата на положителни промени в дейността на партийната група при катедра марксизъм-ленинизъм и след проверката на комисията от Министерството на народната просвета, както и след проверките на двете контролни и ревизионни комисии на БКП считам, че съм длъжен да се обърна към ОКРК на БКП с молба за преразглеждане на наложеното ми наказание, защото защитавам в случая обективно не само себе си, а с това воювам за реализацията на партийната политика. Вярвам, че в края на краищата ще се поиска от обвиняващите ме да докажат обвиненията си, а не както е до сега наклеветеният да отхвърля клеветите, а голословните обвинения да се приемат автоматично за доказани.

С уважение:.....

18. IV. 83 г.

256 . Писмо от партийната група на катедра марксизъм-ленинизъм до първия секретар на ОК на БКП Иван Панев . 24.III.1983 г.

На 24 III. 1983 г. партийният отговорник на катедра марксизъм-ленинизъм заедно с още седем преподаватели от катедрата подписват и изпращат писмо до първия секретар на Окръжния комитет на партията в Пловдив Иван Панев:

Уважаеми др. Панев,

Позволяваме си да се обърнем лично към Вас, защото става дума за случай, на пръв поглед незначителен, засягащ твърде малък колектив, но случай, достигнал до степен на развитие, при която грубо се погазват основополагащи принципи на партийните взаимоотношения и дисциплина. И за най-голямо съжаление случай, засягащ микроклимата в една идеологическа катедра и партийната група към нея – катедра Марксизъм-ленинизъм във ВИХВП и поради това с твърде силен отзвук в целия колектив на ВУЗ-а, дори и в определени среди на града и страната.

В продължение на почти 5 години (документирано от лятото на 1979 г. насам) комунистът гл. ас. Димитър Николов Митев с непрекъснато нарастваща отчужденост, преминаваща в озлобеност, опити за шантажиране и груповщина, грубо нарушава партийните и морални и нормативно установените академични правила.

Присвоил си правото да бъде единствен съдник , той обвинява непрестанно партийната група в политическа слепота, в липса на партийна доблест, в безкритичност, в стремеж към спокойно живуркане. Негови отличителни похвата си: непрекъснато писане на доклади и жалби с изопачени факти, манипулиране с фактите, злепоставяне, подвеждане, преиначаване или

пълен отказ от казани неща, лъжи, обработка на студенти и безпартийни, намеса (с цел шантажиране) във вътрешно-семейните отношения и пр.

Партийната група, профгрупата, катедрения съвет, ПБ, ППО и административното ръководство дълго време, търпеливо, с различни форми и средства се опитаха да въздействат на гл. ас. Димитър Митев в положителна насока, но безполезно. Нещата се задълбочиха още повече. Той не само нищо не възприе, но несекващо и лавинообразно разви дейност по писането и изпращането до най-различни органи и инстанции на изложения, доклади, жалби и молби.

2.

Препоръките на другарите му, за него се оказаха стимулатор за нови нездрави конфликти. Някои негови позитивни забележки, които при това са били вземани предвид в работата ни, той използва като средство за заблуждение, като параван, зад който прикрива същността си на критикар. Внимателен поглед на фактите от миналото (по разговори, водени от самия Д. Митев), съпоставянето им с настоящето показва, че Д. Митев е проявявал тези си качества, в една или друга степен и насока и преди идването си на работа във ВИХВП.

Съзнавайки опасността от „явлението Митев“, ПБ предложи, а партийното събрание с партийна принципност и почти пълно единство (един „против“ - Митев и един „въздържал се“) му наложи наказание „строго мъмрене с предупреждение за изключване“.

Др. Митев се жалва до РКРК – II район, която потвърди наказанието. В момента в ход е жалбата до Общ. КРК и манифестирайки убеждението си как стават някои работи (в смисъл, че по понятни причини Общ. КРК ще даде отрицателен отговор на жалбата му) настоява по-бързо да се разгледа за да се отнесе до ОКРК и след това до ЦКРК. Има право. Но в случая партийната група се явява непрекъснато в положение на обвиняема, налага се непрекъснато да се оправдава срещу неговите „правдоподобни“ обвинения, да се изясняват, безкрайно да се повтарят едни и същи неща, казани и преразказани до втръсване. Струва ни се, че не всички могат да се ориентират в опасностите, криещи се зад „явлението Митев“ – потребителско мислене в най-замаскирания си вид, изразяващо се в консумация на партийни права, на присвояване правото чистите партийни принципи да се използват като защитна мантия за постигане на собствените интереси, за скриване на неефективността от собствената работа. Какво ни струва всичко това, колко време е загубено на всички нас с безкрайните разправии, провокирани от др. Митев, Колко „храна“ за разговори в института и извън института

3.

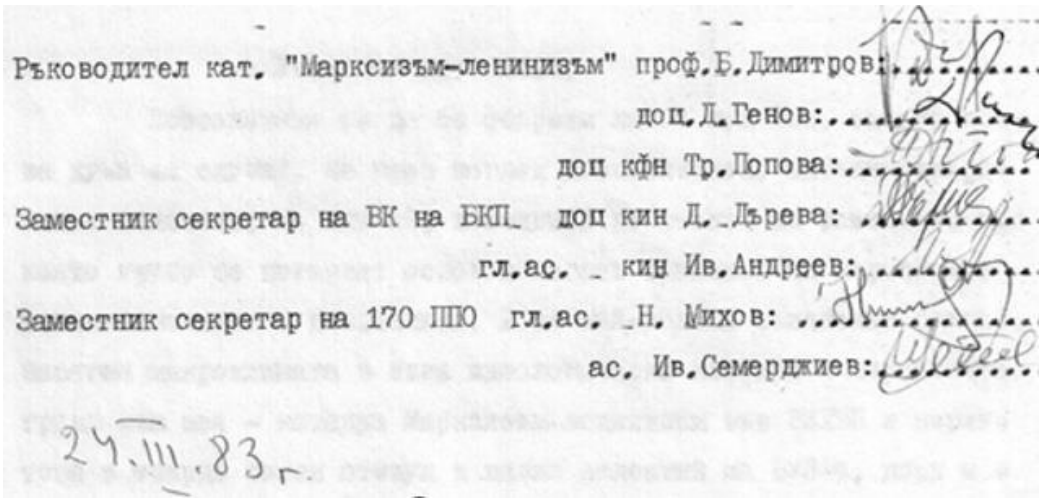
е осигурил той? До кога и в името на какво трябва да се търпи това положение, има ли все пак начин да се спре всичко това? Неизбродими са действията, чрез които др. Д. Митев обективно разстройва работата в катедрата: на думи борейки се за ефективност, реално той отдавна допринася за пълна неефективност. Определено може да се каже, че ако не беше здравата партийна

закалка на членовете на партийната група, атмосферата в катедрата отдавна би се превърнала в едно зловонно блато благодарение на усилията на комуниста Митев, който умее да плува именно в такива води. Тези неща бяха оценени чрез решението на ВК на БКП да бъде изведен от катедрата гл. ас. Митев, чрез предложението на МНП до ОК на БКП да бъде преместен в друг ВУЗ. Но оказва се, че на практика не е направено необходимото, за да се реши радикално „проблема Митев“, от което Д. Митев се възползва.

Нашето твърдо убеждение е, че комунистът Митев не взе предвид отправените му препоръки при оценката свързана с подмяната на партийния билет, не си направи никаква поука от наложеното му наказание, не желае и не може да промени своето поведение и по същество е загубил качествата си на партиен член. Естествено, този въпрос ще го решава партийната организация. Ние, комунистите от катедра „Марксизъм-ленинизъм“ настойчиво молим да предизвикате твърдата и решителна намеса на съответните отдели в ОК на БКП за да се разреши окончателно и радикално „проблема Митев“. С уважение:

Партиен отговорник гл. ас. М. Кузманова

Ръководител кат. "Марксизъм-ленинизъм" проф.Б.Димитров:
доц.Д.Генов:
доц кфн Тр.Попова:
Заместник секретар на ВК на БКП доц кин Д.Дърева:
гл.ас. кин Ив.Андреев:
Заместник секретар на 170 ШЮ гл.ас. Н. Михов:
ас. Ив.Семерджиев:
24.III.83 г.

От горното писмо до първия секретар на Окръжния комитет на БКП ясно личи какво е отношението на съставителката/-ите му към мен.

257. Снимки в юбилеен сборник.

При това положение за мен е пълна загадка как в юбилейния сборник за 30 годишнината на ВИХВП влиятелните ми противници са допуснали да бъде публикувана в сборника долупосочената моя снимка като преводач на генералния секретар на ЦК на ЧКП Густав Хусак, Тодор Живков, президента на ЧССР Лудвик Свобода и други ръководители на България и Чехословакия. Така и не разбрах кой мой симпатизант има заслугата за публикуването на тази снимка която липсва в личния ми архив.

Снимката ми като преводач с Густав Хусак, Тодор Живков, Лудвок Свобода беше изложена първоначално в изложба за ЧССР в библиотека „Иван Вазов“ – Пловдив. След това изчезна от изложбата и аз си помислих че това е в резултат на „любовта към мен“ на влиятелните ми противници в града и института. Бях приятно изненадан когато по-късно я видях публикувана в юбилейния годишник на ВИХВП. Това означава че първоначално съм сгрешил като приписах заслугата за изчезването на снимката от изложбата на „приятелите ми“ от института и града.

В текста е сгрешена годината на прехвърлянето ми от ВИХВП във ВСИ, което не беше в отговор на мое желание, а по искане на ВИХВП и решение на ОК на БКП. Освен това прехвърлянето беше проведено през 1983 година, а не през 1978 г. Допусната е печатна грешка – специалността която завърших е политическа икономия, а не политическа икономиКа. Пропуснато е обстоятелството, че преди да бъда назначен на работа в посолството бях почти една година преводач на кореспондента на БТА в Прага.

Гл. ас. Димитър Николов Митев

Роден на 8 август 1944 г. в с. Маруацековци, Тревненско. През 1963 г. завършва Техникум по горско стопанство във Велинград. Висшето си образование започва в 1966 г. във ВИИ "К. Маркс" специалност "Народно-стопанско планиране" и след конкурс продължава във Висшето икономическо училище в Прага, което завършва в 1972 г. със специалност "Политическа икономика". Още като студент работи 2 години като служител в Посолството на България в Прага, Чехословакия. Постъпва като асистент във ВИХВП през 1972 г. През 1975 г. е повишен в старши асистент, а през 1978 г. – в главен асистент. Като преподавател по политическа икономика се изявява и извън Института, в качеството на лектор при Дружеството за разпространение на научни знания "Георги Кирков". Известен период от време е титулярен преводач на чешки език в Държавния протокол. Занимава се с активна преводаческа дейност от чешки на български език.
Автор е на българско-чешки разговорник. Има над 30 публикации.
През 1978 г. се прехвърля на работа във ВСИ.

1972 г. – *Отляво надясно:* *Густав Хусак - ген.-секретар на ЧКП (по-късно президент на Чехословакия, Димитър Митев – преводач, Атанас Димитров - посланик в Чехословакия, Тодор Живков, Петър Младенов – министър на външните работи, Лудвиг Свобода – президент на Чехословакия, Йозеф Корчак – министър-председател на Чешката република*

258. ИНФОРМАЦИЯ за работата на катедра Марксизъм-ленинизъм“ при ВИХВП – ПЛОВДИВ

Тази Информация е писана от Борис Димитров след моето преместване във ВСИ „В. Коларов“. Струва ми се че заслужава да бъде коментирана, защото дава представа за начина на работа на катедрата след „твърдата и решителна намеса“ за отстраняването на „явлението Митев“. Затова я помествам със същия номер непосредствено след писмото на партийните членове от катедрата до първия секретар на ОК на БКП Иван Панев.

Посочено е в началото, на първа страница, че в катедрата има нужда от преподавател по научен комунизъм. „Поради липса на кандидат работим с хонорувани преподаватели.“ За седем години след напускането на Митрович катедрата не е обявявала нито един път конкурс за преподавател по тази

дисциплина. Как при това положение Борис Димитров си позволява да твърди че няма кандидат? Обяснението е много просто – никой не му търси отговорност за това, че не е обявяван конкурс и по такъв начин катедрата е лишена от титулярен преподавател по завършващата дисциплина.

По-долу давам оригинала на цялата „информация“ за да може евентуалният читател да получи автентична представа как се пишеха отчети за пред ръководството.

Не мога обаче да се въздържа и да не спомена, че в края на Информацията е написана още една фрапантна лъжа, а именно че всички членове на катедрата имат значителна обществено-политическа активност в помощ на дружество за разпространение на научни знания „Г. Кирков“. Пример: Борис Димитров бе избран за председател на дружеството в район „В. Коларов“ без да е изнесъл поне една лекция по заявка от дружеството. Но бе предложен и избран за председател, защото беше необходимо във връзка с кандидатстването му за звание професор да има записана и такава дейност. Избирането стана при негово отсъствие от събранието.

Ето и целия текст на Информацията, подадена от Борис Димитров:

„В катедрата ни работят единадесет преподаватели: един професор, трима доценти и трима кандидати на науките. По възраст те се разпределят както следва: четирима са между 50 – 60 г., един на 44 г. и останалите са между 30 и 40 г. Осем от преподавателите са членове на БКП.

В кадрово отношение катедрата има нужда от преподавател по Научен комунизъм. Поради липса на кандидат работим с хоноруване преподаватели. Многократно ползувахме такива от СССР и от София. Понастоящем хоноруван преподавател е гл. ас. кин Цвятко Монов от ВССИ “В. Коларов“, Пловдив.

Понастоящем на задочна аспирантура към АОНСУ е зачислен гл. ас. Николай Михов, гл. ас. Мария Кузманова работи над дисертационен труд като аспирант на самостоятелна подготовка. Другите асистенти се стремят към намиране на подходяща тема за дисертация.

Искаме да вярваме, че в близките 2 – 3 години гл. ас. Иван Андреев ще се хабилитира, че гл. ас. Н. Михов и гл. ас. Мария Кузманова ще защитят, а останалите асистенти ще работят над свои дисертации. Заявки за зачисляване сме направили. Членовете на катедрата винаги са имали възможност за повишаване на квалификацията си в ИПК – Москва и Киев. През тези институти са преминали всички преподаватели с изключение на В. Иванова и М. Кузманова и Н. Спасов. Също така на всички нуждаещи се от езикова подготовка е било осигурявано посещаването на 5- месечни курсове с откъсване от работа – Михов, Кузманова,

Мандажиева, Иванова. Предстои отиване на курс на Н. Спасов.

През изминалата година организирахме научна сесия в Института, посветена на 100 годишнината от рождението на Г. Димитров. В тази и други сесии членовете на катедрата участваха с 12 научни статии.

При извършваните проверки и заслушвания на работата на катедрения колектив, давана е положителна оценка от ръководството на института и партийната организация.

През този семестър бяха заслушани лекции и упражнения от преподаватели, изпратени от отдел „Марксизъм-ленинизъм“ при СВО на МНП на следните преподаватели: доц. Д. Дърева, доц. Д. Генов, гл. ас. Иван Андреев, гл. ас. Н. Михов, и ст. ас. Ив. Мандажиева. Наред с отделни критични бележки, те дадоха положителна оценка за работата на посочените преподаватели в разговори с тях. Цялостно обсъждане на резултатите от посетените занятия, както и обобщена оценка няма.

Освен тези анкети и проверки в катедрата всяка учебна година се заслушват лекции и упражнения на преподавателите, които се посещават от целия колектив и обсъждат задълбочено. Ползата от тях е безспорна – Помагат за отстраняване на слабостите и обмяна на положителния опит.

Такива посещения и проверки задължително се извършват и от методичната комисия по учебната работа при повишаване в звание и при атестирането.

Ползването на технически средства започва да се ползва от преподавателите (Андреев, Спасов и др.)

Преподавателите от катедрата се стремят непрекъснато да обновяват и обогатяват преподавания материал, като в него включват нови моменти от теорията и особено от партийните документ и материали. Катедрата винаги е вземала дейно участие в конкретното изучаване на конгресните решения и на други материали и особено последните речи и доклади на др. Т. Живков. Предстои изучаването на партийната концепция за новия Кодекс на труда. Възпитателният елемент е включва в цялостната ни преподавателска работа, както и в помощта ни на Партията и ДКМС – НСПК, Обществено-политическа практика и за други и за други извънаудиторни мероприятия.

Катедреният колектив винаги е имал предвид партийните оценки за работата на преподавателите по идеологическите дисциплини и с е старал да преодолее допусканите допусканите слабости в системата на преподаването им с оглед на високите изисквания и цели.

Посещаемостта на лекции е добра. Студентите ни слушат с интерес. На заслушване работата на катедрата ни от бюрото на Общ. Комитет на БКП на катедрата ни беше дадена положителна оценка.

Катедреният колектив поддържа най-тесни връзки с партийното и административно ръководство и в своята работа е намирал разбиране и подкрепа в тях.

Считаме обаче, че материалната база на катедрата е недостатъчна. По наше мнение в един работен кабинет не бива да бъдат повече от двама души. На тази основа имаме нужда от два работни кабинета, които да заменят сега ползуваните рекреации. Такова е нашето предложение и във връзка с решението на бюрото на Общинския комитет на партията за подобряване на материалната база на катедрите по марксизъм-ленинизъм в гр. Пловдив.

Всички членове на катедрата имат значителна обществено-политическа ангажираност както в института, така и в помощ на ВПУ, д-во „Г. Кирков“ и др.

Считаме, че взаимоотношенията и взаимопомощта между членовете на катедрата е добра.

Ръководител на кат. Марксизъм-
ленинизъм:
/проф. Б. Димитров/“

Това е развитие и обогатяване на Априлската линия на партията! Наистина благотворно се е отразило на дейността на катедрата преместването ми във ВСИ.

259. В началото на 1983 г. изпратих следната молба до Главния прокурор на Народна република България.

До другаря Главен прокурор
на Народна република България – София

Ж А Л Б А
от Димитър Николов Митев – главен асистент
по политическа икономия, живущ в гр. Пловдив 4002, ул. Милин камък 6

Другарю Главен прокурор,

Във връзка с отстоявани от мен принципни партийни и служебни позиции аз бях подложен на серия от репресивни мерки. Една от тях се изрази в недостойната амбиция на ректора на ВИХВП – Пловдив по съдебен път да отмени сключения между РНС „В. Коларов“ и мен договор, по силата на който аз като купувач станах собственик на ползваното от трите ми деца, съпругата мия и мен жилище /преди това собственост на Министерството на народната просвета/. Доколкото ВИХВП бе упълномощен от МНП да дава съгласие в исковата си молба ищеца се опитва да използва формален претекст за да отрече дадено преди това фактическо съгласие и на тази основа да иска обявяване на покупката за нищожна. Имайки предвид репресивния характер на тази стъпка, аз се обърнах к ъм МНП за съдействие и в отговор получих писмо /Приложение 1/, подписано лично от другаря министър Ал. Фол.

Независимо от това, че собственикът /МНП/ се произнесе категорично в полза на извършената покупка, от името на ВИХВП ректорът продължи да води започнатото дело като представи писмена защита, изградена върху преднамерени недостойни лъжи, преследвайки цел да повлияе на съда. Бях обвинен, че съм „заграбил“ част от жилището си. Това твърдение бе подкрепено с представен от юрисконсулта на ВИХВП неверен документ - заповед за настаняване. На официалната ми молба до съдията ищеца да се произнесе относно достоверността на представения документ, отговор не бе даден!! Направих фотокопие на неверния документ, но съдията М. Костова /VIII гр. състав/ отказа да потвърди, че същият наистина се съдържа в преписката по делото /№ 5451/. Тя отказа да изпълни и нареждане на председателката на съда да потвърди наличието на този документ в преписката и накрая се наложи

секретарят на съда в присъствието на председателката на съда с подписа си да удостоверят действителното положение.

Обърнах се с молба до Районния прокурор на Пловдив да вземе отношение по деянието на ищеца, като представи копия от верния и неверния документи /преписка № 521/82/. Отговорът, който получих страдаше от съществени недостатъци и поради това подадох мотивирано възражение против решението на Районна прокуратура пред Окръжния прокурор – Пловдив. Последва отговор, потвърждаващ прекратяването на преписката /Приложение № 3/. Тогава обжалвах пред отдел „Следствен“ на Главна прокуратура на НРБ и отново получих отговор, потвърждаващ правилността на прекратяване на преписката /Приложение № 4/.

Другарю Главен прокурор,

В отговорите на съответните инстанции на прокуратурата ме смущават много неща, по-важните от които са:

- приема се на доверие за вярно твърдението на сегашния главен счетоводител на ВИХВП Царев, че неверният документ е бил намерен от него в папка, оставена от бившия главен счетоводител;
- тъй като оригиналната заповед е издадена на 14. VI. 1978 г. , а бившият главен счетоводител седемнадесет дни след това е напуснал, от това се неверният извод, че документа е съставен през 1978 г. и че той по грешка, без умисъл е представен от ищеца;
- „забравя“ се, че освен неверния документ ищеца е представил писмена защита, подписана от ректора, в която на няколко места се повтаря „грешката“;
- не се вниква в обстоятелството, че ректора на ВИХВП много добре е бил запознат с истинското състояние на нещата:

а/ след като ВИХВП има само осем предоставени му от МНП ведомствени жилища,

б/ след като аз съм единствения от по-младите преподаватели, имащ три деца;

в/ след като Ректорския съвет, на който той бе член, взе решение да ми бъдат предоставени две допълнителни стаи от съседния апартамент;

г/ след като във връзка с възникнали при изпълнението на това решение проблеми другаря Начо Папазов писа лично до първия секретар на ОК на БКП др. Иван Панев /Приложение № 5/ и др. Ст. Танчев /ректора/ присъства на разговора между представителя на ОбК на БКП и мен, проведен по повод на това писмо;

след като др. Милко Балев се обажда по същия въпрос на др. Иван Панев. Ако във ВИХВП имаше стотици случаи като моя, бих допуснал, че нещо може да се забрави или сгреши, но след като случаят е единствен, тогава?

- не се вниква в обстоятелството, че и сегашният главен счетоводител на ВИХВП е знаел добре истинското положение на нещата, защото при него се е намирала издадена по негово време заповед за увеличаване на плащания от мен

наем след като към жилището ми бе присъединена допълнителна жилищна площ от една стая, баня и антре. /Излишно е да се позовавам на множеството

разговори между мен и него относно справедливостта на решението на жилищния ми проблем, защото той може да ги отрече/. Как е изпълнявал той служебните си задължения щом при толкова малко ведомствени жилища ми е позволено от 1978 г. до 1981 г. / м. септември/ когато се появи на бял свят злополучната писмена защита на ВИХВП да живея в „заграбено" от мен жилище?

- Всичко е пределно ясно. Води се дело срещу семейство с три деца, срещу баща комунист, преподавател в катедра по „марксизъм-ленинизъм“ който с лека ръка е обвинен в „заграбване“ на жилищна площ в стила на буржоазните обвинения срещу самонастанили се бездомни в свободните жилища на големите западни градове. И как няма да се води това дело когато грехът на този комунист е наистина голям – написал е и е сложил подписа си под възражение до ВАК по професурата на влиятелния приятел на ректора на ВИХВП. Как народният представител в настоящото народно събрание и ректор на ВИХВП да не даде урок на непокорния асистент /нищо, че между другото този асистент е един от неговите избиратели и трябва да очаква съвсем други неща от своя народен представител/ ?
- Ярко се белеят конците, с които са сшити оправданията на заинтересованите лица, но органите на прокуратурата засега не ги забелязват. Нещо повече – освен че окръжна прокуратура – Пловдив и отдел „следствен“ на Главна прокуратура, представени съответно от прокурорите Юлия Лачева и Шабански не вземат отношение по моята молба за експертиза на верния и неверния документ за да се установи тяхната възраст, те си позволяват твърдения, които са неверни и слагат подписа си под тях:

а/ Др. Лачева пише: „Впоследствие по същото дело е представен пълен препис на заповедта, който се е имал предвид при разглеждане на делото“. Това не е вярно. Ищеца нито се произнесе по достоверността на представената от него невярна настанителна заповед, нито някога е представял вярната.

б/ Др. Шабански от своя страна пише: „ДОКАЗАНО Е, че този препис се е намирал в папка с документи и е съставен преди 4 години….“./Курсивът мой – Д. М./ Вярно, че това е казано от сегашния главен счетоводител на ВИХВП. Но с какво право и случайно ли др. Шабански заменя думата казано с думата „доказано“? Какви са доказателствата освен твърдението на едно заинтересовано лице?

- Накрая в отговора, подписан от др. Шабански се казва: „Няма данни за умишлено издаване и ползуване на препис от заповед“. Може би той очаква, че без необходимите стъпки от страна прокуратурата виновните сами ще поднесат на тепсия доказателствата за своята вина?

Уважаеми другарю Главен прокурор,

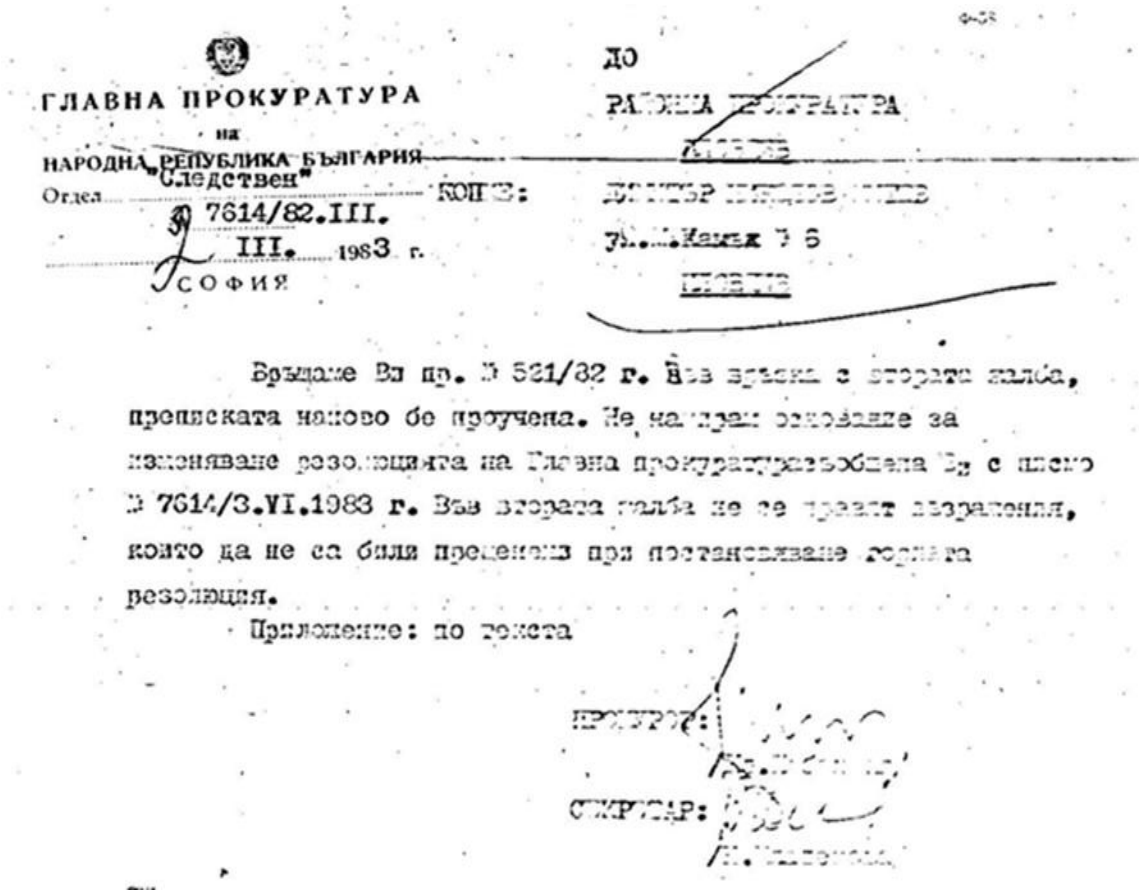
В края на краищата замисленото репресиране чрез жилището отчасти не успя, защото след второ писмо на др. министър Ал. Фол /Приложение № 6/ Окръжният съд прекрати делото и обезсили решението на районния съд, което беше в полза на ищеца! Казвам отчасти, защото никой не може вече да върне тази година и половина, през която вместо да работя по кандидатската си дисертация, аз ходех по съдилища.

Като имам предвид, че не е справедливо виновниците да не бъдат наказани и особено като имам предвид, че все още другите форми на репресиране по административно-служебна и партийна линия не са отменени и по тях работят съответни комисии, моля Ви най-учтиво да разпоредите наистина да бъде извършена експертиза на двата оригинала, но и цялостна проверка на всички обстоятелства, при които е извършено деянието. Убеден съм, че това ще помогне да бъде разобличен репресивният характер на предприетите срещу мен мерки.

28.I. 1983 г. Пловдив

260. Отговор на жалбата до главния прокурор

получих от същия този представител на отдел следствен на главна прокуратура Хр. Шабански, брат на главния редактор на в-к Отечествен глас, орган на Окръжния комитет на БКП – Пловдив) срещу чието решение се жалвах до главния прокурор. Образец на порочна практика, естествено и резултатът съответстваше на тази практика.

ГЛАВНА ПРОКУРАТУРА
на
НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Отдел „Следствен"
№ 7614/82.III.
III. 1983 г.
СОФИЯ

ДО
РАЙОННА ПРОКУРАТУРА
[illegible]
ДИМИТЪР [illegible]
ул. „Кайлък" № 6
ПЛОВДИВ

Връщане Ви пр. № 581/82 г. Във връзка с втората жалба, преписката наново бе проучена. Не намирам основание за изменяване резолюцията на Главна прокуратура/възбдена Ви с писмо № 7614/3.VI.1983 г. Във втората жалба не се правят възражения, които да не са били проверявани при постановяване горната резолюция.

Приложение: по списъка

ПРОКУРОР: [illegible]

СЕКРЕТАР: [illegible]

Връщаме Ви пр. №521/82 г. Във връзка с втората жалба, преписката наново бе проучена. Не намирам основание за изменяне резолюцията на Главна прокуратура, съобщена Ви с писмо № 7614/3.VI. 1983 г. Във втората жалба не се правят възражения, които да не са били преценени при постановяване горната резолюция.

Приложение: по текста.

261. Посещение при мен на Н. Михов 35 години след петчасовото заседание на партийната група. Опит за извинение. Предадена папка с документи на партийната група.

За съществуването на писмото на партийната група до Иван Панев разбрах тридесет години по-късно, когато Николай Михов, малко преди да почине, ми донесе папка с документи на партийната група, която след десети ноември 1989 г. останала у него. Каза, че папката е най- добре да остане у мен. Отслабнал и състарен, при ходенето се опираше на бастун, освен страстен пушач беше се превърнал и в алкохолик. Цигарите и алкохолът явно го бяха съсипали.

При предаването на папката Михов се опита да ми се извини за позициите, които е заемал по време на конфликта срещу мен и посочи като мотив за това си поведение обстоятелството, че Дърева го е видяла в ресторант „Тримонциум“ в компанията на чужда жена – студентка от ВИХВП. Страх го било да не бъде подложен на санкции за неморално поведение. Инак бил на моя страна, духом. Освен това считал, че аз съм много гъвкав и опитен и ще се оправя и без негова помощ. Не се опитах да му възразявам, че като партиен групов отговорник в катедрата е могъл да вземе принципна позиция, а не да участва активно в гаврата срещу мен. Изпитах смесено чувство на съжаление и отвращение. След това посещение повече не се появи при мен.

262. След повече от три десетилетия от папката, предоставена ми от Николай Михов получих достъп и до клеветническия донос на гл. ас. М. Кузманова, представен от ръководството на катедрата и Института като протокол за мое самопризнание, че съм събирал подписи от студенти.

В тази папка след повече от три десетилетия наред с писмото до първия секретар на Окръжния комитет на БКП в Пловдив (по-късно избран за кмет на София) Иван Панев между другите документи открих и сведението, съставено и представено като протокол от профгрупорга на катедрата по марксизъм-ленинизъм главен асистент по политическа икономия Мария Кузманова на базата на което ми бе наложено административното наказание за събиране на подписи от студентите.

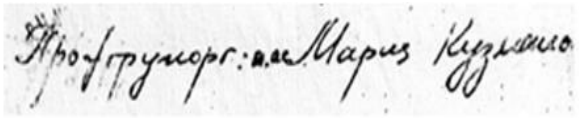
„На 14. Май 1981 г. се проведе сбирка на профгрупата в кат. „марксизъм“ на която бяха разгледани профсъюзни въпроси. По повод разглеждането на предложението на зав. Катедрата – доц. Димитров за

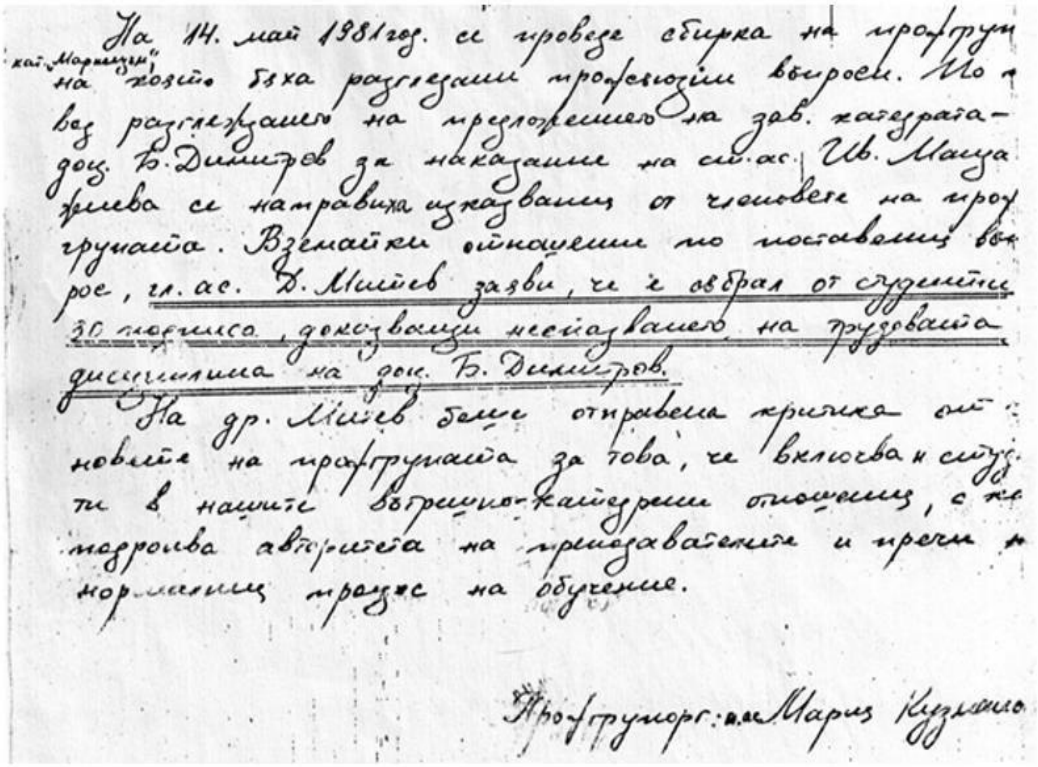
наказание на ст. ас. Ив. Мандажиева се направиха изказвания от членовете на профгрупата. Вземайки отношение по поставения въпрос , гл. ас. В. Митев заяви, че е събрал от студенти 30 подписа, доказващи неспазването на трудовата дисциплина на доц.
Б. Димитров.

На др. Митев беше отправена критика от членовете на профгрупата за това, че включва и студенти в нашите вътрешно-катедрени отношения, с което подронва авторитета на преподавателите и пречи на нормалния процес на обучение.“

В папката имаше два еднакви екземпляра този донос, а Кузманова при всичките ми опити преди три десетилетия отказваше да ми предостави копие за да се запозная с него. Упорито твърдеше, че написаното е само в един екземпляр който тя е предала на ректора.

Това е оригиналният ръкописен текст написан и представен от М. Кузманова:

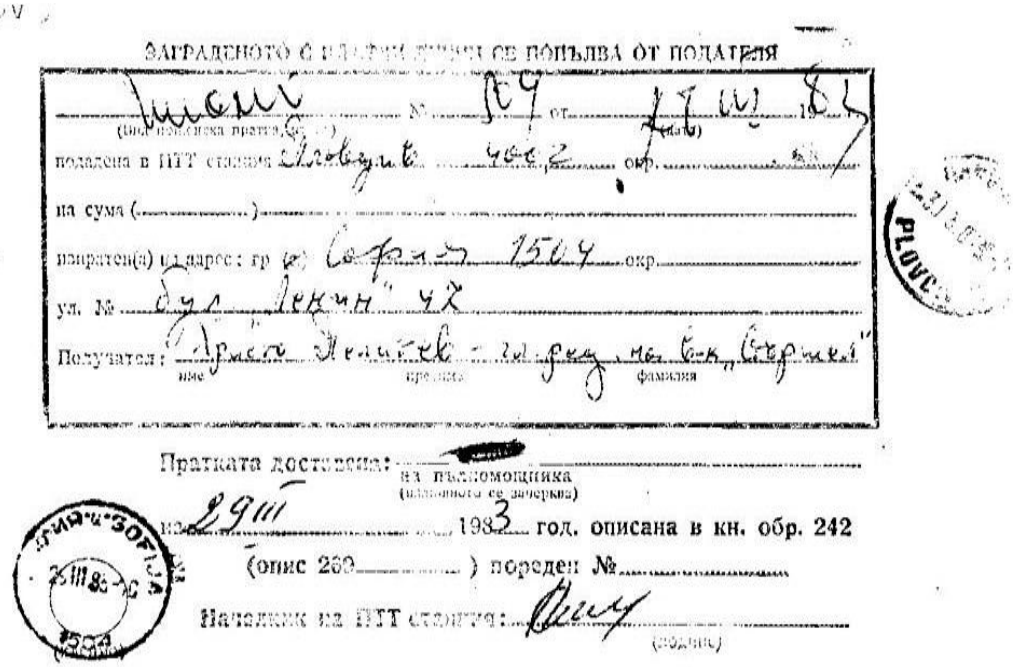

Проф. групорг: п.ас. Мария Кузманова

На 14. май 1981 год. се проведе сбирка на проф. групата „Мариците“ на която бяха разглеждани професионални въпроси. По време разглеждането на предложението на зав. катедрата доц. Б. Димитров за наказание на ст. ас. Ив. Мандажиева се направиха изказвания от членовете на профгрупата. Вземайки отношение по поставения въпрос, гл. ас. В. Митев заяви, че е събрал от студенти 30 подписа, доказващи неспазването на трудовата дисциплина на доц. Б. Димитров.

На др. Митев беше отправена критика от членовете на профгрупата за това, че включва и студенти в нашите вътрешно-катедрени отношения, с което подронва авторитета на преподавателите и пречи на нормалния процес на обучение.

Проф. групорг: п.ас. Мария Кузманова

263. Опит за предизвикам публикация във вестник „Стършел“ във връзка с делото за жилището и представения и използван от защитата неверен документ. 29. III. 1983 г.

ЗАГРАДЕНОТО С ЧЕРНИ ЦИФРИ СЕ ПОПЪЛВА ОТ ПОДАТЕЛЯ

Писмо № 64 от 4 IV 83

подадена в ПТТ станция Пловдив 4002 окр.

на сума (.....)

изпратен(а) адрес: гр. София 1504 окр.

ул. № бул. Ленин" 47

Получател: Ирена Ненчева - гл. ред. на в-к „Старшел"
име презиме фамилия

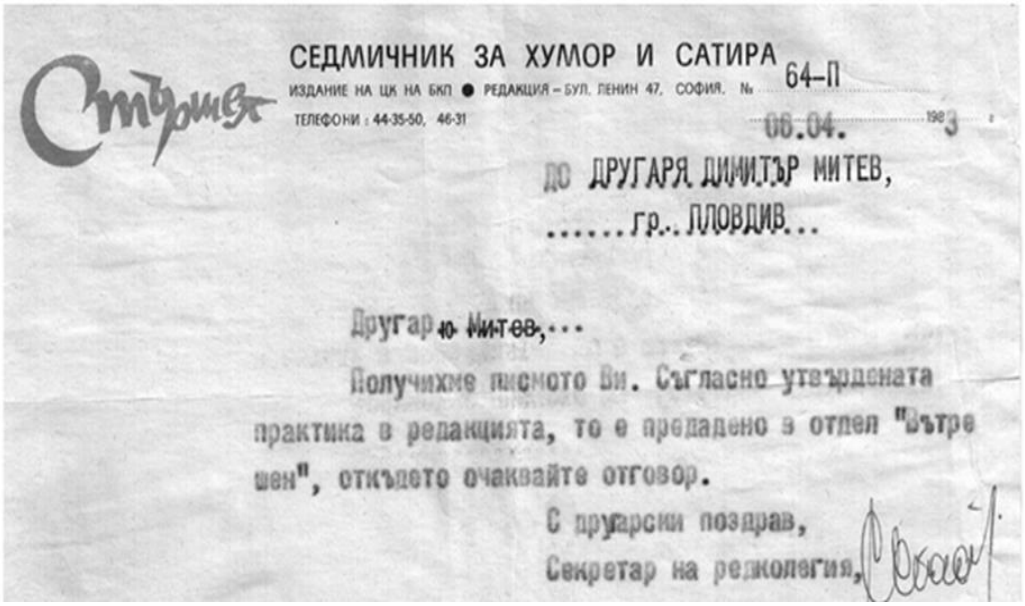
Пратката доставена: на пълномощника
(ненужното се зачерква)

на 29 III 1983 год. описана в кн. обр. 242

(опис 260) пореден №

Началник на ПТТ станция:
(подпис)

Получих отговор от редакцията 06.04.1983 г.:

Стършел

СЕДМИЧНИК ЗА ХУМОР И САТИРА 64-П

ИЗДАНИЕ НА ЦК НА БКП ● РЕДАКЦИЯ – БУЛ. ЛЕНИН 47, СОФИЯ. № ТЕЛЕФОНИ: 44-35-50, 46-31

06.04. 1983

ДО ДРУГАРЯ ДИМИТЪР МИТЕВ,
.....гр..ПЛОВДИВ...

Другар ~~Ю Митев~~,...

Получихме писмото Ви. Съгласно утвърдената практика в редакцията, то е предадено в отдел "Вътре шен", откъдето очаквайте отговор.

С другарски поздрав,
Секретар на редколегия,

С проучването на случая и изготвянето на евентуална публикация бе натоварен кореспондентът на вестника в Пловдив Слави Славов. Той се зае да организира среща между ректора, Димитров, Дърева и мен. От мен поиска само да задавам въпроси, без да възразявам или споря с тримата.

Такава среща обаче не се състоя, защото бе отказана от ректора. Слави Славов ми разказа, че ректорът заявил пред него, че

няма да участва в такава среща, защото „получавал обрив като ме види“. Казал му още да се срещне поотделно с мен и с тях и да си прави изводи. Слави Славов ми каза, че е подготвил публикация и я представил в редакцията на вестника. В крайна сметка публикация нямаше, защото от ЦК на БКП възразили срещу текста.

Съжалявам че тогава не поисках от Слави Славов текста на публикацията, подготвена от него, която не е била одобрена от ЦК. Много по-късно се опитах да намеря някаква следа в редакцията на вестник Стършел, но без успех.

264. Във връзка с преместването ми във висшия селскостопански институт трябваше да представя моя автобиография.

А В Т О Б И О Г Р А Ф И Я

на Димитър Николов Митев – главен асистент по политическа

икономия – катедра „марксизъм – ленинизъм“ – ВИХВП – Пловдив

Роден съм на 8.8.1944 г. в с. Маруцековци – окръг Габровски. Основното си образование завърших в съседното село Енчевци, а средното си образование - в техникум по горско стопанство – гр. Велинград – през 1963 г. След това постъпих в редовете на Българската народна армия за отбиване на редовната си военна служба. От 1963 до 1965 г. служих в артилерийски полк в гр. Кърджали. След това постъпих на работа като термист в завода за свързочни материали „Гочо Грозев“ – Пловдив, където работих на три смени да есента на 1966 г. След това продължих образованието си във ВИИ „К. Маркс“ София.

След успешното приключване на първи курс бях изпратен в Чехословакия – гр. Прага, във Висшето Икономическо училище, което завърших през 1972 г. По време на следването си работих през 1970 г. като преводач на кореспондента на БТА в Прага, а от м. март 1971 г. да м. септември 1972 бях едновременно и редовен студент, и щатен преводач в Посолството на НР България в Прага.

През есента на 1972 г. се явих на конкурс за асистент по политическа икономия във ВИХВП – Пловдив и след спечелване на конкурса през м. октомври същата година постъпих на работа като асистент по политическа икономия в катедрата по марксизъмленинизъм. През 1975 г. бях преназначен на длъжност старши асистент, а през 1978 г. на длъжност главен асистент по политическа икономия, на която работя и в момента. През време на научно-преподавателската си работа във ВИХВП съм бил на едномесечен курс за повишаване на квалификацията през 1974 г. в Академията за обществени науки и социално управление – София, а през 1980 г. на петмесечен курс за повишаване на квалификацията в гр. Киев – СССР. Имам до момента

15 отпечатани публикации плюс още три под печат. Положил съм като аспирант изпитите от кандидатския минимум.

През 1964 г. бях приет за кандидат-член, а през 1965 г. за член на Българската комунистическа партия. По време на военната си служба бях комсомолски секретар на батарея и член на полкови комитет за държавен и партиен контрол. През време на следването ми в Прага бях една година член на ПБ на ППО на българските студенти и аспиранти три години партиен секретар на същата ППО. След постъпването ми във ВИХВП съм бил избиран за член на вузовския профкомитет, за партиен отговорник на ПГ в катедра – „марксизъм-

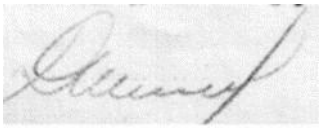
ленинизъм“, изпълнявал съм половин година длъжността зам. партиен секретар на ППО, в която членувам. Повече от десет години работих като лектор във Вечерния партиен университет към ОК на БКП, лектор съм на Окръжния съвет на дружество за научни знания „Г. Кирков, от 1982 г. съм картотекиран и като лектор към националната лекторска група на Републиканския съвет на дружеството. Член съм на Методичния съвет за подготовка на пропагандисти към ОК на ДКМС и на Методичния съвет към ОС на БПС за подготовка на профсъюзни пропагандисти . Заместник-председател съм на пловдивското дружество за българо-чехословашка дружба, член съм на Съюза на научните работници и на дружеството на преводачите.

За обществената си дейност съм получавал награди като например: златна значка на Републиканския съвет на дружество Г. Кирков на името на Г. Кирков, екскурзия в СССР от ОС на БПС и др. През 1981 г. Ректорът на ВИХВП ми наложи заповед за наказание „строго мъмрене“ за деяние, което не съм извършвал, но същата беше потвърдена повторно от него. Пак през 1981 г. ми бе наложено и партийно наказание „строго мъмрене с предупреждение“, което обжалвам по съответния ред и момента се разглежда от Окръжната контролна и ревизионна комисия – Пловдив.

Баща ми, Никола Митев Стоев е роден през 1914 г., член е на БКП от 1946 г. работеше като строителен работник/зидаро-мазач/, о1974 г. е пенсионер. Майка ми – Неда Пенева Стоева е родена през 1924 г. , членува в ОФ, работила е отначало като работничка в текстилна фабрика, след това в ТКЗС, като домакиня и накрая като чистачка в ЕСО „Градстрой“ и в ПДК „Ст. Кираджиев“. В момента е пенсионерка.

Съпругата ми, Алена Митева, е родена през 1947 г. в Чехословакия, гр. Ухерске Храдище. Родителите и – Драхомир Мрозек /починал през 1979 г. роден през 1922 година и Милада Мрозкова /родена през 1924 г. са били съответно художник и учителка. Майката на съпругата ми в момента е пенсионерка. Имам брат – Пенчо Н. Митев, роден 1948 г., член на ДКМС и служител на Новотел Пловдив.

Децата ми – Иванка, Никола и Неда са родени съответно през 1972, 1975 и 1976 г. в Пловдив.

265. Молба за освобождаване от заеманата длъжност във ВИХВП 11.VIII. 1983 г

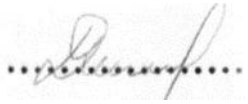
До ректора на Висшия институт по хранително- вкусова промишленост
Пловдив

М О Л Б А

от Димитър Николов Митев главен асистент по политическа икономия при катедрата ленинизъм“- ВИХВП

Другарю Ректор,

Във връзка с участието ми в конкурс за асистент по политическа икономия и назначаването ми за главен асистент по политическа икономия във ВСИ „В. Коларов“ – Пловдив моля да бъда освободен от заеманата от мен длъжност във ВИХВП, считано от 10.VIII. 1983 г.

11.VIII. 83 г.
Гр. Пловдив /Димитър Н. Митев/

266. Молба до Ректора на ВСИ В. Коларов за допускане до участие в конкурс за редовен асистент

До другаря Ректор на Висшия селскостопански институт „ В. Коларов“
Пловдив

М О Л Б А

От Димитър Николов Митев – главен асистент по политическа икономия, катедра „марксизъм – ленинизъм“ – ВИХВП – Пловдив

Другарю Ректор,

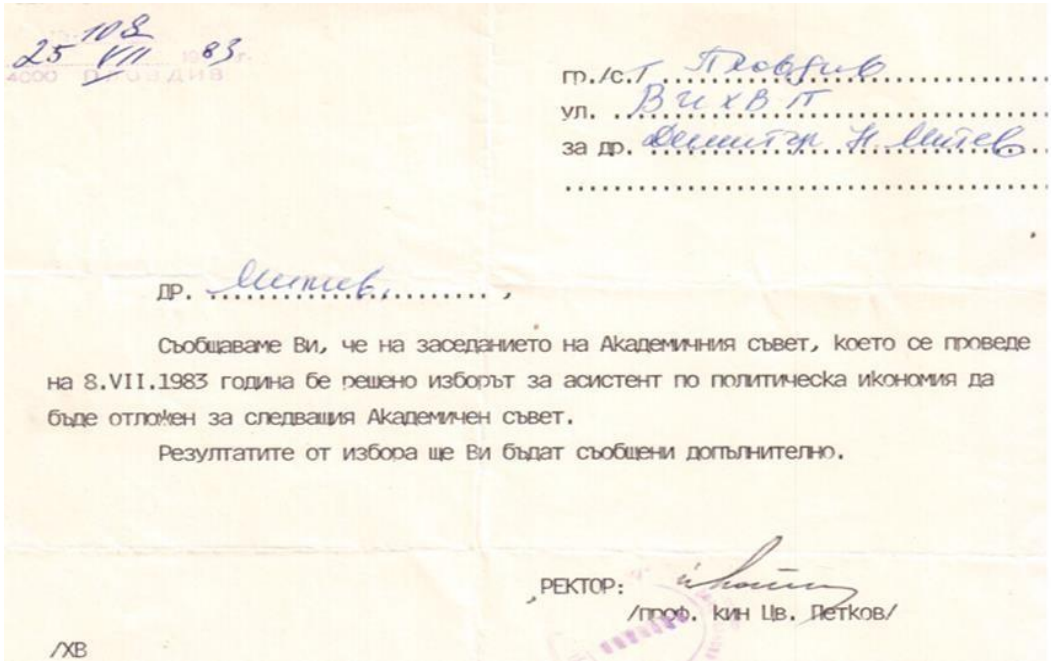
Въз основа на становището на ОК на БКП, че е необходимо преместването ми в друг ВУЗ, моля да бъда допуснат до участие в обявения конкурс за редовен асистент по политическа икономия в поверения Ви институт.

Прилагам необходимите за целта документи.

С уважение: .....

/Гл. ас. Д. Митев/

267. Отлагане на избора ми за асистент във ВСИ 25.VII. 1983 г. заради „черна характеристика“ . Нова характеристика от ВИХВП.

25 VII 83

гр./с.Т Пловдив

ул. ВИХВП

за др. Димитър Н. Митев

ДР. Митев,

Съобщаваме Ви, че на заседанието на Академичния съвет, което се проведе на 8.VII.1983 година бе решено изборът за асистент по политическа икономия да бъде отложен за следващия Академичен съвет.

Резултатите от избора ще Ви бъдат съобщени допълнително.

РЕКТОР:

/проф. кин Цв. Петков/

/ХВ

По време на преместването ми от ВИХВП във ВСИ до мен достигна информация, че Цвятко Петков, ректор към този момент на ВСИ не е харесал черната характеристика, изпратена за мен от ВИХВП в духа на писмото на партийната група в катедра марксизъм-ленинизъм до първия секретар на Окръжния комитет на БКП Иван Панев. Професор Цвятко Петков преди да стане ректор беше секретар на окръжния комитет на БКП и отговаряше за науката и образованието. В няколко случая той беше ползвал услугите ми като преводач при посещението на делегации на ЧКП от побратимения град Бърно. Като бивш партизанин (партизанското му име доколкото знам е било Стрелата) той очевидно не е пожелал да се съобрази с мнението на колегите ми от ВИХВП и заявил „като е толкова черен, да си го държат при себе си“.

След това е била изпратена нова характеристика в която единствената ми отрицателна черта е че контактите ми като преводач с висши партийни и държавни ръководители са ме накарали да се възгордея и да не приемам другарска критика. С този недостатък вече бях приет на работа във ВСИ. Според мен отлагането на избора ми за асистент във ВСИ за следващия Академичен съвет вероятно е потвърждение, че това е било така.

268. В помощ на пропагандистите от профсъюзната учебна година

ИКОНОМИЧЕСКИЯТ МЕХАНИЗЪМ И САМОУПРАВЛЕНИЕТО НА СТОПАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

Ключово място в реализацията на партийната стратегия за качествено нов се пада на усъвършенстването на икономическия механизъм и разгръщането на самоуправлението на социалистическите стопански организации. Като се има предвид това, както и новите задачи, поставени от X конгрес на българските профсъюзи в областта на икономическото развитие става ясна важността на горепосочената тема и необходимостта от засилено внимание към нея в рамките на профсъюзната политическа просвета.

Малкият обем на настоящата разработка естествено не дава възможност за изчерпателно разглеждане на многобройните теоретически и практически аспекти на връзката между икономическия механизъм и самоуправлението на стопанските организации, поради което тук ще бъдат засегнати, при това накратко, само някои от тях. Погледнато в най-общ план въпросът за връзката между икономическия механизъм и самоуправлението на социалистическите стокопроизводители налага заключението, че на настоящия етап не е възможно да се намери икономически механизъм, адекватен на обективните условия на изграждащото се развито социалистическо общество без разгръщане на самоуправлението на стопанските организации, а от друг страна самоуправлението не може да се превърне в реална действителност, ако не е налице икономическият механизъм, който да дава възможност за това. Това положение налага едновременната, синхронизирана разработка на двата проблема.

По своята същност икономическият механизъм представлява съвкупност от средства, с помощта на които обществото направлява стопанската дейност на всички свои звена и йерархически нива. Задача на икономическия механизъм, т.е. на направляването на стопанската дейност, е реализиране на социално-икономическите цели на обществото чрез постигане на еднопосочност в обществените, колективните и индивидуалните интереси пи съблюдаване приоритета на обществените интереси.

Синхронизирането и постигането на еднопосочност на интересите в съществена степен зависи от разпределението на функциите, на функциите, правата и задълженията на отделните звена и нива в народното стопанство. В началния период на развитието на социализма, при наличието на много неизползвани ресурси за екстензивно развитие бе необходимо и оправдано концентрирането на дейността по вземането на решения за развитието на стопанската дейност в центъра, докато стопанските единици по места трябваше да бъдат предимно изпълнители на взетите в центъра решения. По тази причина тяхната дейност бе регламентирана обстойно, планът им съдържаше голям брой показатели, а

възможностите им за маневриране на базата на собствени решения – минимални. В тази насока е известен използваният от др. Т. Живков израз за „вързаните ръце и крака“ на предприятията. Икономическият механизъм трябва да е в съответствие с обекта на управление. А обекта на управление – народното стопанство, се измени. Производственият апарат на обществото се увеличи многократно, усложниха се вътрешноотрасловите и между отрасловите връзки, по-ниските нива се наситиха също с добре подготвени кадри, все повече се изчерпаха и днес практически не съществуват екстензивни фактори за икономически растеж, промени се международната икономическа обстановка и т.н.. Появи се с други думи необходимостта от интензификация на общественоикономическото развитие.

В тази нова обстановка старите методи на ръководство на народното стопанство все повече намаляваха своята ефикасност, на практика се стигна до снижаване на темповете на икономическо развитие, застрашено бе постигането на перспективните цели на социалноикономическата политика не само у нас, н и в останалите социалистически страни. Новото състояние на народното стопанство, новите условия в които то се развива при разгърналата се научно-техническа революция, накараха практически всички социалистически страни да предприемат интензивни търсения и стъпки към радикално, коренно преустройство на икономическите си механизми.

Една от основните насоки, в които се търси решение на възникналите проблеми е изменението в съотношението на правата и задълженията на централните органи за управление на народното стопанство и основните стопански звена, непосредствени производители. Общото във всички случаи е засилването на правата и отговорностите на непосредствените производители /независимо дали се използва понятието самоуправление или не/, ликвидиране на опекунството от страна на центъра върху непосредствените стокопроизводители, насочване на работата на централните органи за ръководство на икономиката към решаването на стратегическите задачи на икономическото и социалното развитие.

Засилването на правата и отговорностите на стопанските организации и премахването на бюрократично-дребната опека върху тях от страна на централните органи разбира се съвсем не означава и не бива да означава намаляване на ролята на центъра и пълна свобода в действията на стопанските организации. Както се посочва в Основните положения на концепцията за по-нататъшното изграждане на социализма в България, приета от Юлския /1987 г/ пленум на ЦК на БКП „…и за в бъдеще държавният план ще бъде „централната ос“ в народното стопанство, около която се „върти“ икономиката на страната. Но сега тази „ос“ ЩЕ СЕ ПОДДЪРЖА НЕ ОТ АДМИНИСТРАТИВНИ, А ОТ ИКОНОМИЧЕСКИ ОТНОШЕНИЯ И ИНТЕРЕСИ, ОТ ЕДИН МНОГО ПО-ЕФИКАСЕН МОТИВАЦИОНЕН МЕХАНИЗЪМ“ 1 /к.м. мой – Д.М./

Центърът с неговите органи и в бъдеще ще изпълнява координиращи функции, без които е невъзможно да си представим социалистическото производство. Спазването на обществения интерес изисква да има „поле на координацията“ на действията на стопанските звена. От друга страна практиката показа, че за стопанските организации, участници в общественото производство, трябва да има и „поле на свободата“, в рамките на което те да могат да вземат самостоятелни решения. Без правилното съчетаване на „полето на координацията“ и „полето на свободата“ практически не е възможно оптималното съчетаване на интересите и постигане на тяхното еднопосочно действие.

Именно икономическия механизъм трябва създава и да представлява рамката, в която предприятията-стокопроизводители да могат свободно, без бюрократична намеса отгоре да вземат решения, свързани със стопанската им дейност.

С други думи самоуправлението е относителна самостоятелност на основното стопанско звено, самостоятелност в пределите на рамката, създадена от икономическия механизъм, самостоятелност в търсенето на начини за по-пълно удовлетворяване на обществените интереси.

Всяка друга постановка би означавала деградиране на социалистическата обществена собственост в груповокооперативна и съответно подкопаване в основите на социализма. Не случайно във встъпителното си слово през Юлския /1987 г./ пленум на ЦК на БКП генералният секретар на нашата партия подчертава, че“…за нас социалистическата собственост е свята и неприкосновена“ [1] .

Новият икономически механизъм трябва да доведе до нов тип икономически отношения между самоуправляващите се стопански организации и държавата по вертикала и между самите производители по хоризонтала. „Този нов тип взаимоотношения несъмнено ще повиши отговорността на стопанските организации, ще ги направи „ЧУВСТВИТЕЛНИ“ КЪМ ОТРИЦАТЕЛНИТЕ И ПОЛОЖИТЕЛНИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОТ ТЯХНАТА ДЕЙНОСТ“ [2 /] Курсивът мой – Д.М./

Самоуправляващите се стопански организации ще станат „чувствителни“, ако отрицателните и положителните последствия от тяхната дейност се поемат не от обществото като цяло, а от самите тях, от техните трудови колективи. С други думи целта е да се засили икономическата заинтересованост и икономическата принуда /досега тази принуда беше в твърде голяма степен административна/ на трудовите колективи и отделните им членове да съдействат чрез работата си за найпълното удовлетворяване на обществените интереси. Удовлетворяването на обществения интерес трябва да стане изгодно за предприятието, а неговото погазване – неизгодно

Най-същественият момент в засилването на икономическата заинтересованост и икономическата принуда е поставянето на доходите на самоуправляващите се стопански организации и на работещите в тях трудещи се в пряка и непосредствена зависимост от количеството и

качеството на тяхната работа, отразено в количеството и качеството на произведените блага и услуги. В този смисъл и у нас, и в СССР и в останалите социалистически страни се акцентира върху ликвидирането на уравниловката, върху ликвидирането на практиката в НР България, с резултата на добре работещите предприятия чрез процесите на преразпределяне да се покриват загубите на зле работещите.

1 В-к Раб. дело, 20 юли 1987 г. „Основни положения на концепцията за по-нататъшното изграждане на социализма преразпределяне да се покриват загубите на зле работещите.“

Логично е при това положение да се очаква, че колективите и техните отделни членове непосредствено на своето работно място ще се стремят да решат редица проблеми на производствената дейност , с които до този момент на социалистическото производство недостатъчно успешно се справят и които в крайна сметка пречат да се разкрият преимуществата на социализма.

Такива проблеми например са: нереалност на планирането, борба за нисък план поради незаинтересованост на стопанската организация да разкриват и включват резервите за по-голямо производство в плановете си; непълноценно използване на основните производствени фондове; непълноценно използване на работната сила, липсата на заинтересованост у отделния трудещ се в производствената си дейност да разкрие пълноценно истинските си възможности, а не част от тях; ниска ефективност на капиталните вложения поради това, че предприятията ги получаваха безплатно от държавата и тяхното добро или лошо усвояване намираше недостатъчно отражение върху интересите на колективите и отделните труженици; непълноценно използване на суровините, горивата, материалите и енергията; незаинтересованост от внедряването на постиженията на научно-техническата революция и др.

Ако самоуправляващата се стопанска организация не съумява да решава горепосочените проблеми, тя ще губи, от което ще се засягат колективните и индивидуалните интереси. Обратно, колкото по-добре трудовият колектив се справя със същите тези проблеми, толкова по-високи ще бъдат неговите доходи, толкова по-пълно при равни други условия ще бъдат задоволявани колективните и индивидуални материални и духовни потребности. Казано с други думи, нашето общество се намира в етап, когато е обективно необходимо изброените проблеми да се решават не само в центъра и не предимно чрез административно методи, а в центъра и по места и предимно чрез икономически методи, с които да се направлява поведението на самоуправляващите се социалистически стокопроизводители.

В заключение се налага да се обърне внимание и на обстоятелството, че решаването на проблемите на самоуправлението, на преминаването на стопанските организации на пълна стопанска сметка, без която то е невъзможно, изисква да се обърне изключително внимание на

подготовката на всички кадри о особено на повишаване на тяхната икономическа квалификация. В тази насока изключително голяма и отговорна роля е призвана да играе и профсъюзната политическа просвета.

Гл. ас. Димитър Митев

Долната статия е по повод на интервю, дадено от ст. н. с. д-р на икономическите науки Иван Ангелов, по редица проблеми на преустройството на нашата икономика. В тази част интервюираният отговаря на въпроса „Какво е вашето отношение към създаването на обстановка на „дозираната социална и икономическа негарантираност“

269. ДИМИТЪР МИТЕВ

НЕОБХОДИМА ЛИ Е БЕЗРАБОТИЦАТА ПРИ СОЦИАЛИЗМА*

(Сп. Икономическа мисъл, кн. 2, 1988 г. приета за печат на 24.I 1987 г.)

В последно време както от някои стопански дейци, така и от отделни научни работници се приема възгледът, че част от проблемите, с които се сблъсква нашето общество при строителството на развития социализъм, биха могли да се решат при наличие на безработица. От безработицата в социалистическите условия се очаква да съдейства за повишаване на трудовата дисциплина, на качеството на работа, на продукцията и т.н. В статията си „Авансове и дългове“, публикувана през юни 1987 г. в неспециализирано по икономическите проблеми списание, съветският икономист Н. Шмельов например застъпва становище, че в съветската икономика безработица има и не може да яма и че тя съвсем не е лошо лекарство срещу мързела, пиянството и безотговорността, където те се срещат [1/].

В нашата страна публикация, разглеждаща възможността за въвеждане на безработица при социализма се появи във вестник „Поглед“. Всъщност става дума за част от обширно негарантираност чрез безработица?“, а мислите му са отделени от останалия текст с подзаглавие „Безработицата и социализмът“ [2/]. В статията се съдържат много ценни, верни и смели изводи, но позицията, която авторът [3/] заема по въпроса за безработицата , за съжаление буди доста възражения, а и недоумение. Цялостният тон, използваните аргументи и направените изводи могат да тласнат в заблуждение поне част от много разнообразната по своята подготовка читателска маса и да насочат в погрешна посока стопанската практика.

*

Отговора на зададения въпрос Ив. Ангелов започва с думите: „След като бъдат изчерпани възможностите в посочените направления и ако се окаже, че те са недостатъчни, за да поемат целия товар по изпълнение на функцията на дозирана социална и икономическа негарантираност, следва да се помисли доколко е целесъобразно част от бремето да се възложи на „заетостта“.

Емоциите, или онова, което някога сме чели от учебниците по политическа икономия и философия, в случая едва ли ще ни помогнат. Алергичното отбягване на тази тема е също безполезно, понеже тя съществува. И не само темата. *Колкото и да се кълнем, че на социализма не*

• Статията се публикува като дискусионна.

[1/] Шмельов, Н. Авансы и долги. – Новый мир, 1987, № 6, 1`48 – 149.

[2/] Ангелов Ив. Движещите сили и съпротивата – Поглед, 20 юли 1987, с. 12

[3/]Статията, разбира се, засяга позицията на Шмельов, но в отговора на Ив. Ангелов се съдържат повече аспекти на проблема за безработицата.

е присъща безработицата, колкото и да повтаряме, че в нашата социалистическа икономика съществува пълна заетост и даже недостиг на работна ръка, с което ние дори се гордеем, смятайки го като наше предимство пред капитализма, *за съжаление безработицата у нас съществува, и то от много години.* Става дума за скритата безработица, която се измерва с доста впечатляваща цифра. Тя се изразява в непълното използване на труда на четирите милиона, заети в народното стопанство [4/] (к.м., Д. М.)

В приведения пример предизвикват внимание следните по-важни моменти:

авторът по същество допуска, че социализмът и безработицата са съвместими, що се отнася до техните същности, и поставя само въпроса за целесъобразността да се използва „заетостта“ за създаване на „дозирана негарантираност“;

приема се и се прави опит да се докаже, че в условията на социалистическата ни икономика съществува безработица в масов мащаб и нейната скрита форма (дори използваната за илюстрация подсказва, че у нас цялото трудоспособно население влиза в състава на тази „скрита безработица“);

посочена е безполезността на „алергичното отбягване“ на темата, на емоциите и на учебниците по политическа икономия и философия при решаването на поставения проблем.

Може би ще бъде правилно да се започне с последното. Безспорно е, че отбягването на проблемите не води до тяхното решаване, както и това, че емоциите нямат място в изясняването на теоретични и практически проблеми. Към учебниците обаче, а следователно и към намерилите място в тях досегашни изводи на икономическата теория в дадения случай като че ли надделява емоционалният, а не рационалният подход.

В учебниците по политическа икономия въпросите на безработицата се третират на базата на Марксовите изводи от изследването на това явление в условията на капитализма. Може би няма да е пресилено, ако се каже, че отричането на валидността и актуалността на написаното в учебниците по същество представлява отрицание на същите тези Марксови изводи или най-малкото - поне на тяхната актуалност в съвременните условия. Инак трудно

може да се обясни обстоятелството, че от публикувания отговор не личи, че вече има натрупано човешки познание по въпросите на заетостта и безработицата. Четейки интервюто , човек в известна степен остава с впечатлението, че дискусията по тези проблеми, към която призовава авторът, като че ли трябва да започне от А, Б, т.е. от самото начало. А това не може да не предизвика удивление. Практически във всички учебници по политическа икономия в една или друга форма са отразени изводите, направени от Маркс в произведенията му „Наемен труд и капитал“, работна заплата, цена и печалба“ и особено двадесет и трета глава на първи том на Капиталът, а именно че:

излишното работническо население е необходим, закономерен продукт на функционирането на капитала. То се появява в хода на капиталистическия възпроизводствен процес в резултат на повишаването на органическия състав както на първоначалния, така и на допълнително влагания капитал; излишното работническо население се явява не само като резултат, но и като предпоставка за капиталистическото натрупване; излишността на работната сила е относителна, т.е. тя не е излишна за обществото, а е излишна спрямо потребностите на капитализма. Маркс доказа, че безработицата не е присъща на всеки начин на производство, не е някакъв „природен закон“ , а е резултат на господството на капиталистическите производствени отношения.

Ако се приеме, че в условията на социалистическите производствени отношения съществува безработица и че тя е противоречи на тяхната същност, в такъв случай се приема, че Марксовият извод за относителния характер на излишното население не е верен, приема се, че безработицата не е присъща само на капиталистическия начин на производство. В тази светлина може би не е случайно и излишността на работната сила и на казаното от Иван

4/ Вж. Ангелов Ив., Цит. съч. с. 12.

Ангелов, че при безработицата „става дума и за нещо по-сериозно – превръщането на човека ***в излишен за обществото“***

5/(к.м. , Д. М.).

Излишността на работната сила и на нейния носител спрямо обществото за разлика от излишността спрямо потребностите на капитала вече не е относителна, а е абсолютна. Не е нужно да се подчертава, че този извод е качествено нов в сравнение с извода на Маркс, че той е отрицание на постановката на Маркс.

Като се има предвид, че марксизмът не е догма, а живо, развиващо се учение, само по себе си оспорването или отричането на определени, признавани до този момент изводи, не е беда, ако разбира се, са налице солидни, правдиви аргументи в полза на новите тези. За съжаление тук авторът не ни поднася никакви доказателства в подкрепа на своята правота. Всичко, посочено до тук, очевидно налага да се потърси отговор най-малкото на следните въпроси:

Води ли наблюдаващото се при социализма повишаване на органическия строеж на производството до закономерно превръщане на част от трудещите се в непотребни за това производство?

Наличието на безработица при социализма предпоставка ли е за осъществяване на социалистическото натрупване?

Съвместима ли е в крайна сметка същността на социалистическите производствени отношения с превръщането на част от трудоспособното население в излишно за производствения процес?

Без претенции за изчерпателност отговорът на първия въпрос се свежда до следното. Както при капитализма, така и при социализма използването на постиженията на научно-техническия прогрес в човешката трудова дейност води до това, че с течение на времето единица жив човешки труд придобива способност да привежда в движение все по-нарастващи маси овеществен човешки труд във формата на средства за производство.

В условията на капитализма обаче, където „…не работникът прилага средствата на труда, а средствата на труда прилагат работника“ [6/], работникът продава работната си сила, която след това се използва за умножаване на чуждо богатство, за „самонарастването“ на капитала. В тези условия „прилагането на всички методи за покачване на производителната сила на труда става за сметка на индивидуалния работник; всички средства за развитие на производството се превръщат в средства за подчинение и експлоатиране на производителя..“ [7/]

За капиталистите като персонификация на капитала е изгодно действащата работна сила да бъде подложена на натиска на безработните. Това е така защото по такъв начин с единица разход на променлив капитал може да се получи по-голям прираст на авансираната капиталова стойност по простата причини, че заетият работник от страх да не бъде заменен с безработния напряга повече своите сили и способности и при равни условия създава повече стойност поради по-голямата интензивност на труда си. Освен това при наличието на безработица капиталистът може по-успешно да посяга върху част от работната заплата н своите работници и т.н. Появата и развитието на машините създава възможност за облекчаване на човешкия труд, но капиталистът ги използва само когато му икономисват жив заплатен, а не принаден труд. Вследствие на действието на закона за печалбата обективно резултатите на технически прогрес при тяхното капиталистическо използване закономерно се насочват не към подобряване на положението на работника, а към повишаване на прираста от стойност чрез икономия на заплатен труд.

---

[5] Ангелов, Ив. Цит. съч., с. 12.
[6] Маркс, К., Фр. Енгелс. Съч. Т. 23, с. 654.
[7] Пак там.

При социализма производството не е подчинено на закона за печалбата. То, както е известно, има друга, обективно детерминирана цел – все по-пълното задоволяване на нарастващите потребности на обществото и неговите членове. Ориентирането на производството не км печалбата, а към потребностите на практика създава възможност резултатите на научно-технически прогрес да бъдат използвани без превръщане на част от работната сила в излишна. В новите условия също може и закономерно се освобождава в дадени производствени процеси работна сила, но тя може да се преквалифицира и пренасочва към

дейности, задоволяващи ново възникващи и растящи потребности, които до този момент въобще не са били задоволявани или са били задоволявани само отчасти. А като се има предвид, че икономиката като подсистема при социализма не е ориентирана към самоцелно нарастване на богатството на определена част от обществото, а към създаване на условия за развитие на човешката личност, става ясно, че прогресивното развитие на производителните сили закономерно ще намира израз и в нарастването на свободното време като съществена предпоставка именно за развитието на членовете на обществото.

В класовоантагонистичното капиталистическо общество, както беше посочено по-горе, за едната класа – капиталистите – е изгодно да има промишлена резервна армия. Важно е обаче и обстоятелството, че безработните, които оказват натиск върху заетите, не се издържат за сметка на капиталистите, а за сметка а заетото население.

В социалистическото общество, където е отстранена частната капиталистическата собственост като основа на антагонизма между труда и капитала, няма класа, която да е заинтересована от наличието на безработица. Безработните биха легнали върху гърба на цялото общество, а не само на една класа. Това е обективната основа на стремежа на обществото постоянно да привежда в съответствие работните места с броя на трудоспособното население.

При социализма, с други думи, наличието на безработица не е предпоставка за осъществяване на социалистическо натрупване и разширено възпроизводство, а напротив, ако бъде допуснато нейното съществуване тя би въздействала отрицателно върху икономическия растеж, ограничавайки неговите фактори (намаляване размера на фонд работно време и обема на използваните средства за производство). Безработицата следователно би довела до трайна диспропорция между количеството на работата сила и на средствата за производство, защото за обществото ще бъде неизгодно да държи неизползвани средства производство, които биха съответствали на количеството на незаетата работна сила. С по-малко действаща работна сила и с по-малко средства за производство при равни други условия ще бъде по-малко количеството на произведените потребителни стойности, ще бъде по-ниска степента на задоволяване на потребностите на обществото и неговите членове. С други думи, безработицата влиза в противоречие с изискванията на основния икономически закон на социализма.

Идеята за решаване на проблемите на социалистическото развитие или поне на част от тях с помощта не безработица е в най-дълбоко противоречие и с основата на социалистическите производствени отношения – социалистическата собственост. Тя ще наруши установеното за първи път след първобитнообщинния строй равно положение на хората спрямо средствата за производство. Обществената собственост при социализма означава възможност за всеки член на обществото непосредствено да съедини своята работна сила със средствата за производство (както и с основните непроизводствени фондове, с помощта на които се осъществява трудовата дейност в сферата извън материалното производство).

Ако обществото принудително остави част от своите членове без работа, т.е. отнеме им възможността за съединяването на работната им сила със

средствата за производство, това би означавало, че същевременно те са престанали да бъдат съсобственици на средствата за производство и на материално-веществените условия за протичане на трудовата дейност в непроизводствената сфера. Съответно при наличието на безработица собственик е вече не цялото общество, а част от обществото, макар и по-голямата част. Това би било крачка назад в развитието на отношенията на собственост при социализма, при това необоснована и ненужна крачка. Така изглеждат нещата, погледнати откъм обществената форма на присвояването на материалновеществените условия за трудова дейност.

Ако се погледне безработицата от гледна точка на присвояването на продукта на труда, предназначен за непроизводствено потребление, ще се види, че и тук тя влиза в непримиримо противоречие със същността на социалистическите разпределителни отношения. В икономическата литература по същество се приема за безспорно действието на закона за разпределение според труда, т.е. признава се обективната необходимост основната маса от благата и услугите да се разподелят пропорционално на количеството и качеството на вложения труд, като за равен труд се получава равно възнаграждение.

Въвеждането на безработица в социалистическите условия би означавало несъобразяване с обективната необходимост разпределението да става според труда. И най-запалените привърженици на оказването натиск върху заетата работна сила чрез незаетата такава не си представят, че безработните ще умират поради липса на средства за живот. [8/] Очевидно е, че безработните ще консумират, но няма да създават блага и услуги. В такъв случай те ще живеят за сметка на останалите трудещи се, които именно ще продължат да създават тези блага и услуги, т.е. безработните по своеобразен начин ще експлоатират останалите членове на обществото. Лишени от положението си на съсобственици на материално-веществените фактори на общественото производство, те ще останат съсобственици на произведените блага и услуги за лично потребление. На горните мисли би могло да се възрази с твърдението, че безработните би трябвало да живеят за сметка на свои спестявания. Погледнато по принцип обаче, след като до този момент работната им заплата е била форма на проявление дори не на целия, а само на преобладаващата част от необходимия продукт за възпроизводство на работната им сила, трудно може да се очакват необходимите спестявания у хората, останали без работа. Би могло още да се предположи, че в положението на безработни, на първо място ще се окажат най-лошо работилите до момента, така че, ако в миналото тяхното възнаграждение в по-голяма или по-малка степен е било поставено в зависимост от закона за разпределение според труда,, може да се очаква , че и по тази причина те няма да имат спестени средства, от които да се издържат, докато са безработни. Поне това логически произтича от идеалния вариант на организация на работната заплата в съответствие с обективната необходимост. Следователно в една или друга степен безработните ще живеят за сметка на обществото и в съответната степен за тях разпределението според труда съвсем незаслужено ще бъде заменено от разпределение според потребностите, по-точно пропорционално на потребностите. В противен случай работната сила на безработните няма да се възпроизвежда нито текущо, нито в перспектива и те ще престанат да съществуват като сила, оказваща в

социалистическите условия натиск върху заетата работна ръка, ще престанат да съществуват и като човешки индивиди.

Стремежът да бъде използвана безработицата като средство за натиск върху заетата работна сила не може да доведе до положителни резултати и поради характера на труда , който при социализма все още е средство за живот, а не първа жизнена потребност на здравия човешки организъм. Този характер на труда по необходимост изисква икономическа принуда, която да накара човека да се труди и тя намира израз в разпределението според труда. Ако обаче обществото не се съобрази с това обстоятелство и осигури на оставените без работа задоволяване на техните потребности от средства за живот, мака и на по-ниско равнище (но все пак достатъчно високо, за да се осигури възпроизводството на работната им сила), възниква въпросът дали те при съществуващия характер на труда ще проявят въобще желание да се трудят. Те ще постигнат целта си – да получават и потребяват средства за живот и без

[9] В цитираната статия Н. Шмельов пише: „Трябва безстрашно и делово да се обсъди какво може да ни даде сравнително неголяма резервна трудова армия, *която, разбира се, няма да бъде оставяна от държавата на произвола на съдбата.*“ (к. м., Д. М.). Вж. Шмельов. Н. Цит. съч.. с. 149.

труд, следователно трудът за тях ще престане да е средство за живот. Както пише Генадий Лисичкин, има членове на обществото, които са безразлични не само към благополучието на общественото стопанство, но дори и към своето собствено. „Да се напрягам? А защо? За да заработвам повече? А защо? Някакъв покрив над главата си имам, елементарна ситост също ми е осигурена.“ [9/] Така те разсъждават, когато са заети, когато имат работа. А ако останат без работа при посочените обстоятелства, т.е. при осигуряване на елементарно необходимите им средства за живот, може ли да се очаква че ще се променят? Очевидно не. От друга страна, членовете на обществото, които се трудят по-добре, очевидно не „заслужават“ да бъдат оставяни без работа, макар че докато трудът си остава средство за живот, може и някои „средняци“ да пожелаят без труд да получават елементарно количество средства за живот, т.е. да останат без работа.

Както беше посочено по-горе, при капитализма трудещите се са принудени обективно, от господството на капиталистическите производствени отношения да носят бремето на безработицата. Наивно е да се мисли, че в условията на социализма, където с премахването на частната собственост се създава възможност трудещите се да се превърнат в субект на властта и управлението на икономиката, ще приемат част от тях да бъдат оставени без работа за да започнат останалите да се трудят поусърдно. Именно така обаче са представени нещата в разглежданата част от интервюто на Ив. Ангелов: „…Безработицата играе обективно и някаква положителна стимулираща роля. Хората се стремят да се трудят добросъвестно, да спазват дисциплината, да повишават квалификацията си, да произвеждат повече и по-качествена продукция, да разгръщат научното и техническото творчество- *защото , ако не правят това, има опасност да бъдат заменени от чакащите* [10/] *(к.м. Д. М.).* „Положителното“ от гледна точка на капиталиста тук се представя като „положително“ въобще, доколкото при социализма капиталисти няма и безработицата се разглежда не като вътрешно присъща на капитализма, а като безработица въобще. Остава и трудещите се да приемат, че трябва в новото,

изграждано от тях общество част от тях да останат без работа, за да накарат другата част да се труди по-добре.

Могат да бъдат приведени и други доказателства, че въвеждането на безработица при социализма противоречи на системата на социалистическите производствени отношения и на действащите в условията на тази система икономически закони, но и посочените до тук са достатъчни, за да бъде направен такъв извод.

*

Сериозно внимание заслужава и твърдението на ст. н.с. Ив. Ангелов, че сега проблемът се свежда не до съществуването, а до признаването или непризнаването на безработицата в социалистическата ни икономика. Във връзка с това трябва да се отбележи, че ст. н.с. Ив. Ангелов е много прав в искането си „да наричаме явленията със собствените им имена“[11/], както и в това, че трябва „с лед като бъде поставена точната диагноза, да търсим начин да лекуваме болестта. Упоритият отказ да се види реалността, пише той, ни лишава от тази възможност.“ [12/] За съжаление обаче в тази част от интервюто си той не е дал точната диагноза, не е нарекъл нещата със собствените им имена.

Най-напред не може да бъде прието за точно, когато съществуващата според него „скрита безработица“ се илюстрира „с непълното използване на труда “[13/] , а не с непълното използване на работната сила и на четирите милиона заети в нашето народно стопанство. Известно е, че като процеси на използване на труда и на

[9] С тоской о равенстве. Полемические заметки. — Литературная газета, 24 июня 1987, с. 11.
[10] Ангелов, Ив. Цит. съч., с. 12.
[11] Пак там.
[12] Пак там.
[13] Пак там.

работната сила не се покриват по своето съдържание така, както не се припокриват и понятията труд и работна сила.

Второ, в количествен аспект разгледаното от автора явление „скрита безработица“ е пресилено. Лесно е да се каже, но е трудно да се докаже, че работната сила на всичките четири милиона заети в народното стопанство се използва непълноценно при съществуващото равнище на развитие на производителните сили у нас, а още повече, както е посочено, само 30 – 40 % [14/] Картината в нашата икономика е по-пъстра, отколкото тук е представена.

Най-съществено в случая обаче се състои в неправилното характеризиране на неефективната заетост, която съществува в значителни размери в народното ни стопанство като „скрита безработица“. Както е известно, под „скрита безработица“ в марксистката политическа икономия се разбира явлението, отнасящо се до дребни собственици на средствата за производство, предимно в селското стопанство. Съществено за скритата безработица е, че средствата за производство, с които разполага дребният собственик, не могат да осигурят пълноценно натоварване на неговата работна сила поради това, че те са по-малко, отколкото тя може да използва, да приведе в движение. Непълноценното използване на работната сила в случая се дължи на поляризацията на обществото на имащи средства за производство и лишени от средства за производство. Следователно, за да се премахне скритата безработица е необходимо да се променят отношенията на собственост, т.е. необходима е революция, която да отстрани различното положение на хората по

отношение на средствата за производство и на специфичния за капитализма начин на свързване на работната сила с тях.

В условията на социализма, както е известно, върху основата на социалистическата собственост хората са в равно положение спрямо средствата за производство. Като се изключи преходният период от капитализъм към социализъм, главната причина за непълното използване на работната сила като цяло за обществото, така и при отделния трудещ се, не се корени в недостига на средства за производство. Че това е така, може да се види както от твърде ниския коефициент на сменност, така и от твърде ниската степен на използване на редица фондове в непроизводствената сфера. Ако все пак се стига до престои и неизползване на работната сила поради липсата на суровини, материали, а понякога и на оръдия на труда, това се дължи не на реализиране , а на неизползване на възможностите, които предоставя социализмът като система, на субективни недостатъци а не на същностни характеристики на социалистическите производствени отношения. В този смисъл борбата „за повече социализъм“ очевидно ще бъде и борба за ликвидиране на причините за появата и съществуването на неефективната заетост на работната сила. Присъщото на капитализма скрито или открито не използване на част от работната сила не може да се реши без смяна на частната собственост с обществена. Съществуващата в нашата социалистическа икономика неефективна заетост, напротив, не изисква отрицание на обществената собственост, а нейното по нататъшно развитие и усъвършенстване.

Скритата безработица при капитализма и неефективната заетост на работната сила , съществуваща на сегашния етап на развитието на социализма, се различават и по своите последици за съответния индивид. Скритият безработен при капитализма не получава помощ от обществото, докато на неефективно използваната работна сила у нас се изплащат необходимите за нейното възпроизводство като работна сила средства. Скрито безработният с течение на времето губи и малкото средства за производство и престава да бъде частен собственик, докато от гледна точка на собствеността положението на носителя на неефективно използваната работна сила не се променя – той продължава да е съсобственик на материално-веществените фактори на трудовата дейност. Обратно на това, явно или открито безработният при капитализма няма средства за производство и когато бъде нает на работа. Докато при социализма, ако някой бъде оставен без работа, той, както беше посочено по-горе променя положението си от гледна точка на собствеността – след като не може непосредствено да свързва работната

---

[14] Ангелов, Ив. Цит. съч., с. 12

си сила със средствата за производство, престава да бъде съсобственик в рамките на обществото. Тези обстоятелства също потвърждават неправилността на смесването на явленията при капитализма и социализма, потвърждават че не е правилно съществуващото неефективно използване на работната сила у нас да бъде наричано „скрита безработица“.

В известен смисъл Ив. Ангелов отъждествява социалната помощ за безработните при капитализма с работната заплата на голям брой хора у нас, т.е. на тези, чиято работна сила не е ефективно използвана. „Но това не е истинската

работна заплата, защото не е заработена, срещу нея няма резултат. Тя осигурява нормално вегетиране, но не и социален и икономически прогрес.“ [15/] Последното изречение отразява сравнително точно състоянието на нещата. По-сложен е обаче въпросът за заработването на работната заплата. Масовото използване на тази формулировка налага някои уточнения.

Както е известно, при социализма трудът на отделния човек също се дели на необходим и принаден, на труд за себе си и труд за обществото. Вникването в същността на проблема за заработването на работната заплата показва, че са възможни различни варианти на количествени съотношения. Възможно е получената работна заплата по своята стойност да е по-голяма, равна или по-малка от ново създадената стойност на необходимия за възпроизводството на съдържащата се в произведения от работната сила продукт. Има достатъчно основания първият вариант да се смята за нетипичен. В общи линии следователно работната заплата у нас се заработва. Проблемът, с други думи, в огромното мнозинство от случаите не е в „несработването на работната заплата“, а в нарушаването на нормалното за съответния етап на развитие на производителните сили съотношение, в което трудът на отделния човешки индивид в съответствие с възраст, професия, квалификация и т.н. се дели на необходим и принаден. Очевидно, когато работната заплата се равнява на създадената от работника нова стойност или е незначително по-малка, тогава работникът създава продукт, който въобще не съдържа или съдържа малко принаден труд, малко чист доход и по такъв начин осигурява незначителни възможности за прогресивното възходящо развитие на обществото. От там и наличието на нормално вегетиране и отсъствието на социален и икономически прогрес, малките възможности за натрупване и т.н.

Въпросът за безработицата има и друг аспект. Той се отнася до съревнованието между капитализма и социализма, до идеологическата борба между тях. От тази гледна точка пълната заетост при социализма е безспорно предимство в сравнение с капитализма, което не може да бъде поставяно под съмнение. Вярно е, че тази пълна заетост не винаги е ефективна, че понякога е свързана с пилеене на работна сила. „Можем ли да бъдем сигурни, пише Ив. Ангелов, че деморализиращите последици от тази привидна пълна заетост в нашето общество са по-малки от деморализиращите последици на безработицата в капиталистическите страни“ [16/] Трудно е да се отрича деморализиращото въздействие на неефективната заетост. Но още по-трудно е да се очаква, че социализмът ще печели позиции в борбата с капитализма, като замени неефективната заетост с явна безработица.

По своята същност явната безработица е чужда на социализма. Известно е, че в икономическия механизъм на функциониране на общественото производство всички елементи трябва да образуват органическо единство. От тази гледна точка даже и да се направи опит за въвеждане на безработица, той неминуемо ще се окаже в дисонанс със социалистическия характер на икономическия механизъм и в крайна сметка няма да доведе до положителни резултати. Неефективната заетост може да бъде отстранена не чрез въвеждане на безработица, а чрез усъвършенстване на планирането и намаляването на субективизма в него, чрез привеждане на организацията на работната заплата във все по-пълно съответствие с изискванията на закона за разпределение според труда, чрез

[15] Ангелов, Ив. Цит. съч., с. 12.
[16] Пак там.

инвестиционната политика, чрез осигуряване развитие на потребностите на обществото и отделните индивиди. Главното е да се даде простор за изява на интересите, а не да се разчита на санкция, каквато по същество е безработицата.

Въз основа на всичко казано до тук, може да изкаже само пълно съгласие със становището на проф. Ив. Илиев, който пише във връзка с противоречията, свързани с неефективното използване на възможностите на трудовите ресурси: „Нашата система разполага с възможности за тяхното разрешаване и без да се нарушава социалната страна на заетостта. Не могат обаче да се приемат съображенията на някои икономисти, че е настъпило време и в нашите условия да се допусне безработица, чрез която да се създадат стимули за по-добра работа. *Вътрешноприсъщите противоречия на нашата система не могат да се преодоляват чрез използване на механизми, свойствени на капиталистическата система.“* [17/] (к.м., Д. М.) Съвсем закономерно и др. М.С. Горбачов отхвърля позицията на Н. Шмельов за лечебната сила на безработицата при социализма [18/]

*

В заключение се налага и една реплика за функциите и възможностите на „дозираната социална и икономическа негарантираност“. Неправилно е да се говори за нейното въвеждане, тъй като тя и сега съществува. Само че в много случаи негарантиран се оказва онзи и онези, които защитават обществения интерес и това е съществен недостатък на действащите досега икономически механизми. Тази негарантираност пречи за разгръщането на творчеството на масите, на тяхната инициатива. В този смисъл са необходими повече гаранции, че добре работещият ще получи съответно повече от този, който работи лошо и ако това се постигне (а то е в пряко съответствие със закона за разпределение според труда), няма да има нужда от чужди на социализма средства за активизиране на работната сила (освен това невинаги ниската степен на използване на работната сила е по вина на нейния носител и той, дори и заплашен от безработица, невинаги може да осъществи своите способности по-пълно). С други думи, не е необходимо да се въвежда дозирана негарантираност, а да се променят параметрите на съществуващата такава.

[17/] Революционното мислене и идеологическата борба. С. 1984 г. с. 94.

18/ Горбачов М. С. Работническо дело, 22 юни 1987 , с. 6

ДИМИТЪР МИТЕВ

270. ТРУДОВИТЕ АКЦИИ ПРИ СОЦИАЛИЗМА (Икономическа мисъл, кн. 6, 1989 г)

При търсенето на икономически механизъм, съответстващ на сегашния етап от развитието на социалистическото общество, напоследък в практиката и теорията стана актуален въпросът за дяловото участие на трудещите се във финансирането на

дейността на социалистическите стопански организации. Някои икономисти [1/] се изказват категорично в полза на пускането в обръщение на акции и облигации и разрешаването на отделни граждани да закупуват такива срещу свои спестявания. В УНР и СРР тази форма се прилага от няколко години, а по сведения на съветския печат[/] и в СССР има случаи на пускане на акции от някои стопански организации и на закупуването им от отделни граждани.

У нас за такава възможност за първи път официално се споменава в документите на Юлския (1978) пленум на ЦК на БКП. С приемането на Указ № 56 на Държавния съвет на НРБ от 2 ян. 1989 г. и правилника за неговото приложение (ПМС № 2 от 15 февр. 1989 г.) проблемът за трудовите акции и облигации стана особено актуален както в теорията, така и в практиката.

В икономическата литература засега прави впечатление липсата на цялостен теоретичен анализ на предлаганата форма за дялово участие на трудещите се в стопанската дейност. Нейните привърженици разглеждат използването на акциите и облигациите като икономически форми едностранчиво – акцентират само върху очакваните от тях положителни резултати и не отделят нужното внимание на възможни отрицателни последици. С други думи, проблема се разглежда

[1/] Вж. Ангелов, Ив. Движещи сили и съпротивата. Поглед, 20 юли 1987; Икономическата логика на новия икономически механизъм – Ново време, 1988, № 2, Шмельов, Нашие тревоги – Новы мир, 1988, № 4,, Личные сбережения в производство, - Вопросы экономики, 1989, № 1.

[2/] Вж. Московски новости, 1 май 1988 с. 1, Правда 11 юли 1988, с. 2 и др. [3/] Живков Т. Основни положения на концепцията за по-нататъшно изграждане на социализма в НР България, С., 1987, с. 47.

недиалектически, сякаш е лишен от вътрешни противоречия. Не се дават никакви аргументи относно обективната необходимост от такава форма или вместо логически аргументи се използват доводи от рода на: „…ако системата на дяловото участие се прилага така широко и успешно в капиталистическите страни, защо да не се използва и при нашите условия за приобщаване на хората към общите дела на самоуправляващите се социалистически организации. Още повече, че по съдържание тя е по-близка до принципите на нашето социалистическо общество, отколкото до капиталистическото…“[4/] Доказателство в цитираните източници за по-голяма близост на акционерната форма до принципите на социализма обаче отсъстват. И доколкото това е ключов въпрос, редно е да се започне с него.

*

В действителност се посочва, че биха могли да възникнат принципни възражения по въпроса за използването на трудовите акции: „Не е изключено някои да възразят на тази идея, опасявайки се от подкопаване на устоите на социалистическата собственост. По този въпрос също може да се дискутира открито. И нещо повече – нека да се допитаме до работниците и специалистите [5/]

Може да се каже, че възражения от гледна точка на социалистическата собственост не само че не са изключени, но е и наложително да бъдат направени.

Даването на възможност на отделните членове на социалистическото общество да закупуват акции (независимо от названието „трудови“) изменя съществено ядрото на социалистическата обществена собственост, т.е. равното положение на членовете

на обществото по отношение на средствата за производство – всички са съсобственици като членове на обществото , никой не е лишен от обект на собственост и никой сам не собственик върху обект на собственост.

Това е така защото притежателите на акции вече няма да са просто съсобственици, както всички останали членове на обществото, а ще се окажат в двойствено положение. От една страна като членове на обществото те ще бъдат собственици на средствата за производство, а от друга и собственици върху средства за производство на стойност, равна тази на притежаваните от тях акции. В това отношение нещата не променят своята същност от обстоятелството, че може първо да се издават акциите, а после, с получените от тяхната продажба пари да се купуват средства за производство от предприятието.

Положението си на собственици на съответна част от средствата за производство , с които изпълнява производствените си задачи даденото предприятие, притежателите на акции ще реализират в дохода, получаван под формата на дивидент.

Доколкото държавата ще притежава по-голямата част от средствата за производство, а акционерите – по-малката, държавната собственост ще запазва господстващото си положение , т.е. държавата, а не акционерите, ще решава въпросите, свързани с използването на обекта на собствеността. При такива условия акционерите, ако нещата се доведат до логичния им край, ще могат само да участват във вземането на решения.

Всъщност тяхното място във вземането на решения също не е обект на достатъчни внимание в публикациите по този въпрос, което определено е пропуск, тъй като положително може да се очаква различно поведение на акционерите в зависимост от това дали имат само правата на редови членове на трудовия колектив, или са включени в ръководството на предприятието. В този смисъл и формулировката в чл. 126 на Правилника за прилагане на указа за стопанска дейност е явно недостатъчна, защото не предвижда активно участие на „трудовите“ акционери във вземането на решенията.

[4/] Ангелов Ив. Движеща сила ….с. 12

[5 /] Пак там.

Следователно налага се изводът, че фактически част от обекта на сегашната държавна собственост, съответстваща на стойността на продадените акции , фактически ще се превърне в обект на частна собственост.

Срещу постановката, че обществото ще се разслои, от гледна точка на собствеността, на съсобственици и акционери, т.е. съсобственици и едновременно собственици, може да се възрази, че всички имат право да закупуват и притежават акции.

Това обаче ще бъде формално възражение, тъй като при сегашното различно равнище на реалните доходи на трудещите се преобладаващата част от тях няма да имат по икономически причини действителна възможност да закупуват акции. До такова разслояване на обществото ще доведе и предлаганото (с цел ограничаване на възможни спекулации) нормативно, т.е. не икономическо, а волево ограничаване, а именно акции могат да закупуват само работещите в съответното предприятие

(евентуално по решение на трудовия колектив и пенсионери от същото предприятие).

На практика обаче това би означавало изключване на заетите в непроизводствената сфера или поне на преобладаващата част от тях от възможността да станат акционери, дори и при положение, че разполагат с необходимите пари.

Наред със социалната си несправедливост такова ограничаване противоречи и на една от основните цели на използване на акциите – мобилизиране на повече парични ресурси от населението за финансиране на стопанската дейност на предприятията. В Указ № 56, чл. 21 и в Правилника за неговото приложение , чл. 119, 120, 125 за трудовите акции е възприета посочената линия на нормативно ограничаване.

В крайна сметка независимо дали неравното положение на членовете на социалистическото общество по отношение на обекта на социалистическата собственост ще възниква по икономически или по нормативен път, то ще е отстъпление от най-съществената черта на социалистическата собственост, която, както беше отбелязано, се състои именно в равенството на членовете на обществото спрямо обекта на собствеността.

Тук евентуално може да бъде възразено, че и досега, без използване на акционерната форма, фактически не всички членове на обществото са в еднакво положение спрямо обекта на държавната собственост (например държавния апарат и гражданите). Това е и една от причините за отчуждаване на хората от държавната собственост. Има обаче достатъчно основания да се приеме, че използването на акциите няма да представлява приближаване към същността на социализма, а ще бъде друга форма на нейното нарушаване.

Като се има предвид определящия характер на собствеността спрямо останалите производствени отношения, съвсем закономерно при настъпване на посочените промени ще настъпят изменения и в разпределителните отношения, по-точно ще настъпят отклонения от техния (социалистически) характер. По-конкретно ще се нарушат изискванията на закона за разпределение според труда, който е израз на обективната взаимозависимост между характера на собствеността, количественото развитие на произвежданите материални блага и услуги и съдържанието на трудовия процес (и зависещото от него отношение на човека като към средство за живот, а не като към първа жизнена потребност на здравия човешки организъм).

При изменението на една от тези взаимосвързани същности е логично да настъпи и изменение в характера на връзката между тях, а в случая с появата на акционерната форма на собственост на отделни граждани ще възниква и подобаващата й форма на разпределение.

„Ако ние разрешим на предприятията да издават и продават, а на хората да купуват акции и облигации *с висока норма на доход,* пише Н. Шмельов, то промишлените обединения, колхозите и совхозите ще могат да мобилизират допълнително към своите собствени ресурси десетки милиарди рубли. Много потенциални кредитори ***охотно ще пуснат своите средства в оборот при висок (7 – 10 %) доход.***

В политически смисъл този доход принципно няма да се отличава от онзи, който сега получава който и да било вложител в спестовната каса“ *(к. м., Д. М.*

С други думи, акционерите и притежатели на облигации ще получават доход, който е част от принадения продукт, т.е. от чистия доход на обществото. На базата на обективната необходимост от разпределяне на преобладаващата част от благата според количеството и качеството на вложения труд всеки член на обществото трябва съобразно способностите си да влага необходим и принаден труд , труд за себе си и за обществото и съответно да създава нужната стойност и чист доход.

В този смисъл законът за разпределение според труда се оказва равната мярка спрямо всеки трудоспособен член на обществото (друг е въпросът колко е успяло обществото досега при конкретната организация на работната заплата да се приближи до изискванията на тази мярка).

Притежателят на акции или облигации ще се окаже в по-различно положение от не притежателите. Ако той е зает в народното стопанство, очевидно ще получава възнаграждение под формата на работна заплата съгласно изискванията на закона за разпределение според труда. Освен това той ще получава и „възнаграждение“ за вложената от него парична маса без или с незначителна пряка връзка с трудовата си дейност (в зависимост от конкретните условия, при които ще се пускат в обръщение акциите).

Ако пък не е зает в народното стопанство (например пенсионер) той ще бъде извън действието на закона за разпределение според труда и ще получава доход под формата на дивидент или процент единствено в зависимост от масата на пуснатите в обръщение пари. Получаваните по такъв начин доходи в най-добрия случай ще бъдат само косвен резултат от обръщението на парите, които той е дал, закупувайки акции или облигации.

В крайна сметка обаче и при единия, и при другия вариант доходът от акциите и облигациите ще има за свой източник стойността на принадения продукт, т.е. чистия доход на обществото. Тук методологично значение за разкриване природата на получавания доход от акциите и облигациите има марксисткото положение за капитала – функция и капитала- собственост.

В зависимост от количеството на притежаваните акции и облигации, величината на дивидентите и процента за облигациите и от индивидуалната производителност на влагания от самия работник труд (когато е зает в народното стопанство) притежателят на ценни книжа може да се окаже в едно от трите положения: получаваната срещу акциите и облигациите част от чистия доход на обществото е по-малка, равна или по-голяма от стойността, която акционерът създава над необходимата за възпроизводството на неговата работна сила стойност. Върху основата на посочените варианти членовете на трудовите колективи и обществото могат да се обединят в пет групи:

трудещи се, които създават необходим продукт за себе си и продукт за обществото (чист доход);

трудещи се, които създават необходим продукт за себе си, а в принаденото работно време – още стойност за себе си и определено количество чист доход за обществото, при равни други условия по-малък от този при първа група;

трудещи се, създаващи необходим продукт за себе си (доколкото то може в дадения случай да бъде наречено принадено) – стойност пак за себе си и не създават принаден продукт и чист доход за обществото;

трудещи се, които получават в абсолютния смисъл от обществото повече, отколкото му дават. Ясно е, че последната категория не само че не създава чист доход за обществото, но и в съответната степен ще експлоатира първите две категории; притежатели на ценни книжа, които никъде не работят (например пенсионери или работят извън материалното производство, не създават нова стойност нито за себе си, нито за обществото, но получават част от чистия доход на обществото като дивидент или процент и също като четвъртата група в съответна степен фактически експлоатират тези от първа и втора група.

6/ Шмельов, Н. Цит. съч. с. 169.

Не е трудно да се разбере, че такъв начин на разпределение ще задълбочи неравенството в икономически план между членовете на обществото, а с това ще се създаде предпоставка за изостряне на икономическите и социално-политически отношения. Нужно е да се отбележи също, че първата група при сегашното равнище на доходите не може да няма огромно мнозинство спрямо четирите останали категории, взети заедно.

В този смисъл е наивно да се очаква, че при правилно изясняване същността на проблематиката при едно демократично допитване до трудещите се мнозинството ще се изкаже в полза на прилагането на акциите и облигациите, така, както ги препоръчват цитираните автори. А иначе е ясно, че заинтересувани притежатели на значителни по размер спестявания ще подкрепят идеята за придобиване на акции и облигации от частни лица.

В такъв смисъл на фона на постановката на Юлския пленум на ЦК на БКП за необходимостта от преминаване от „власт в името на народа“ към „власт чрез народа“ не може да не се види, че по съществени въпроси, засягащи интересите на широките народни слоеве, чрез Указ № 56 и Правилника за неговото приложение отново се проявява командно-административен подход.

За доизясняване на същността на разпределението на база притежавани ценни книжа е необходимо да се припомни и анализът, който прави Маркс на видоизменението на първоначалния капитал при простото възпроизводство [7/] Този анализ има методологично значение и в дадения случай. Ако изключим употребата на нетрудови, спекулативни доходи за закупуване на акции и облигации и се постигне пускане в оборот само на трудови доходи, то и те с течение на времето в процеса на възпроизводството ще се превърнат в нетрудови.

*

Както се вижда от посочените до тук аргументи, даването на възможност на отделни граждани да закупуват пускани от стопанските организации ценни книжа противоречи на същността на социалистическите производствени отношения и по специално на социалистическата собственост и социалистическите разпределителни отношения. И все пак възниква въпросът по аналогия на „крачка назад, две напред“, дали едно такова отстъпление не би довело до резултати, които в крайна сметка ще допринесат за излизането от конкретни наследени трудности. Поради тази причина се налага да се анализират очакваните положителни резултати от използването на

акциите и облигациите:

мобилизиране на определени парични ресурси за инвестиционно-производствени цели;

повишаване на материалната заинтересуваност от резултатите на дейността на предприятията, която да доведе до по-пълноценно участие в трудовия процес, от една страна, и до намаляване на текучеството поради засилване на привързаността към предприятието, в което работи съответния акционер, от друга;

намаляване на натиска върху стоковите фондове за непроизводствено потребление поради пренасочване на определени парични маси за решаване на производствено-инвестиционни проблеми;

създаване в крайна сметка на еднопосочност и хармония между личните, колективните и обществените интереси.

По повод на първото очаквано предимство от използването на акциите и облигациите а именно привличането на средства на населението за производствено инвестиционни цели, съмнение относно ефикасността на такава стъпка предизвикват

7/ Маркс, К., Фр. Енгелс, съч. т. 23, 574 - 586

следните по-важни моменти:

1.

Сега преобладаващата част от спестяванията на населението се намират в спестовна каса и така или иначе държавата може да ги включва в инвестиционна дейност. Ако се осигури „висока норма на доход“ за закупени акции и облигации“ може да се очаква, че вложителите в спестовната каса ще изтеглят спестяванията си от там и при по-изгодните условия в сравнение с ниската лихва, която получаваме от ДСК, ще ги предоставят на стопанските организации.

От гледна точка на натрупването на парични средства за инвестиционния и производствения процес в количествен аспект няма да възникнат съществени изменения. Същевременно ще се смени субектът, който дава кредита и получава дохода от кредитната операция.

2.

Логично е при такива условия да се очаква включването и мобилизирането за производствени цели на парични наличности на населението, държани в къщи. За техния размер няма достатъчно данни, но може да се предполага, че преобладаващата част от тези наличности служи за покриване на текущи потребности и следователно от тук не може да се очаква мобилизирането на значителни парични количества. Що се отнася до натрупани по нетрудов път спекулативни доходи, които не се внасят в банката поради страх от закона, при равни други условия този страх ще възпрепятства и влагането им в акции.

3.

За да се запази в такава конкурентна обстановка като икономическа институция, държавната спестовна каса ще трябва да повиши лихвения процент, който дава на вложителите си. Това от своя страна ще възпре вложителите и те няма да теглят своите спестявания за закупуване на акции или облигации, ако нормата на

дохода от тях е по-малка от лихвения процент на спестовната каса.

Това би означавало че не всяко предприятие ще може да продава своите акции или облигации, ако не е в състояние да осигури доход срещу тях, по-голям от лихвения процент на ДСК. При сегашното положение в такава ситуация може би ще се окажат повечето стопански организации.

4.

В публикациите и разсъжденията по този въпрос съвсем погрешно се отминава един съществен аспект на проблема, т.е. щом защитавайки се от конкуренцията спестовната каса повиши процента,, който дава на вложителите си, тя ще трябва още повече да повиши лихвения процент, който иска от длъжниците си.

Ако се абстрахираме от това в какво положение ще се окажат стопанските организации в случай че прибягнат до ползване на кредит от нея, остава много съществения въпрос за социалното отражение на една такава стъпка. Сега значителна част от населението за решаване на своите финансови проблеми често прибягва до търсене на заем от ДСК.

Не е лесно връщането на заемите при съществуващата лихва от два процента, а какво ще бъде, ако тя се покачи пет-шест пъти? Няма ли кредитът да стане практически недостъпен за широки слоеве от населението, какви ще бъдат социалнополитическите последици от такова развитие на нещата?

Всички тези въпроси не могат да не предизвикат смущение и заслужават много внимателно обсъждане и сериозен научен анализ. Не бива да се отминава без внимание и още една съществена последица.

Тя се състои във възможността с повишаването на лихвения процент за влоговете вложителите реално да започнат да присвояват значителна част от чистия доход на обществото. И докато за броя на трудовите акции в Указ 56 има известни „антиспекулативни“ ограничения, то за величината на банковите влогове (Правилникът за прилагане на Указа за стопанската дейност не предвижда ограничение и за броя на облигациите, които може да закупи отделният гражданин) такива не съществуват.

Това ще създаде условия за съществуване на своеобразно рентиерство, което дълбоко противоречи на принципите на социализма и е потенциален източник на социалнополитически сътресения.

5.

Необходимо е да се отбележи, че ако все пак се стигне до мобилизирането на значителни парични ресурси на населението за производствено-стопански цели, при сегашните условия ще се появят съществени трудности с тяхното усвояване. Както е известно, сега понятието дефицитност е характерно не само за пазаря на средствата за живот, но и за пазаря на средствата за производство. Появата на повече пари в касите на стопанските организации не означава, че с „магическа пръчка“ ще се появят и средствата за производство, които стопанските организации ще пожелаят да закупят с придобитите срещу акциите и облигациите пари.

Тази трудност не може да бъде преодоляна и по външно икономически път, тъй като ограничените валутни възможности на страната не позволяват допълнително получените парични средства да бъдат използвани за закупуване на валута и чрез

нея на средства за производство на международния социалистически и капиталистически пазар.

От тази гледна точка известно недоумение предизвиква обстоятелството, че с Указа за стопанската дейност и Правилника за неговото прилагане не е предвидена възможност за закупуване на акции срещу конвертируема валута от граждани, които притежават такава.

В крайна сметка посочените мисли и аргументи водят до убеждението, че дори и стопанските организации да успеят да мобилизират паричните средства на населението, то те едва ще могат да ги употребят при дефицита на средства за производство. А ако не могат да ги употребят с необходимата ефективност, не биха имали възможност да плащат съответните високи доходи на притежателите на цени книжа, вследствие на което те път от своя страна биха загубили интереса си към дяловото участие в производствено-стопанската дейност на предприятието.

Разсъждавайки за използването на акции и облигации в условията на социалистическата икономика, някои икономисти застъпват тезата, че това ще приобщи работещите в дадено предприятие към общите му дела [8/].

Заинтересоваността ще бъде по-голяма, ако акциите се продават само на хора от предприятието или обединението. С други думи, очаква се повишаване на заинтересоваността „от подобряване на крайните резултати не само чрез работната заплата, но и посредством лихвата за облигации и дивидентите за дялово участие. А тази силно мотивирана лична заинтересованост ***във всички случаи ще бъде еднопосочна с колективните и обществените интереси*** *“ (к.м. Д. М.)*[9/]

Предполага се по-конкретно, че притежателите на акции или облигации ще чувстват по-голяма привързаност към предприятието, по-активно и качествено ще участват в трудовия процес, по-икономично ще използват ресурсите и т.н. Очаква се тази по-голяма привързаност да стане спирачка пред текучеството на кадрите и се изказва тезата, че работата заплата, ако е правилно организирана осигурява съчетаване само на текущи лични, колективни и обществени интереси, но не и на перспективните и поради това не осигурява задръжки за напускане на предприятието

В дадения случай очакваните предимства се поднасят без доказателства за тяхната реалност, аксиоматично, и това налага да бъдат изказани някои съображения.

Известно е, че при социализма, макар и в по-малка степен отколкото в предшестващите обществено икономически формации, трудът продължава да е средство за постигане на цел, а самият той не е цел на човека. Целта е да се придобият средства за живот, а трудът е едно от възможните средства за нейното постигане.

Във връзка с това логично възниква въпросът за зависимостта между размера на дивидента и трудовият ентусиазъм на акционера. Като се има предвид съдържанието на трудовия процес и целта на човека, може да се предположи, че при един солиден дивидент неговият получател едва ли ще изпитва особено желание за участие, още повече добросъвестно, в трудовия процес. Неговата цел би била постигната – той ще има достъп до необходимите му средства за живот на базата на притежаваните от него ценни книжа. Ако бъдат вложени например 50 000 лев в акции или облигации при 10% годишен дивидент (съответно лихва), притежателят на тези акции или облигации ще получи доход, който ще бъде около

8/ Вж. Вопросы экономики, 1989, № 1, 48 – 49, Ангелов Ив. Икономическата логика … и др.

9/ Ангелов Ив. Икономическата логика …, с. 9.

средната работна заплата за 1987 г. С други думи акционерът би се раздвоявал между желанието чрез повече собствен труд да допринесе за подобри стопански резултати на предприятието и оттам за по-висок дивидент в желанието без труд (с всичките му плюсове и минуси като процес) на базата на вложените пари да осъществи задоволяването на потребностите си.

Тук привържениците на използването на акциите и облигациите като средство за привличане на спестяванията на членовете на обществото за инвестиционни цели и за създаване на материална заинтересованост и привързаност към предприятието може да възразят, че се предвиждат ограничения на размера на притежаваните от едно лице акции 10/.

В такъв случай, от една страна ограничаването на броя на акциите ще намалява при равни други условия степента на заинтересованост на акционерите, а от друга, посочената зависимост не престава да съществува, а само количествено се видоизменя.

Същевременно без включване на големите по размер спестявания предприятията не биха могли да получават очакваните от тях парични средства. Малките по размер спестявания обикновено са целеви и е трудно да се предполага тяхното масово пренасочване към покупки на акции и облигации, т.е. към пренасочването им за продължителен срок от време за производствено-стопански цели.

Основателни съмнения възникват и относно способността на акциите и облигациите да съдействат за намаляване на текучеството. На първо място, съмнителна е правдивостта на постановката, че работната заплата може да осигурява само текуща, а не и перспективна заинтересованост. Трудно е да се съгласим с тезата, че работникът не е заинтересован да работи постоянно в предприятието и да получава в перспектива (дори до пенсионирането си) висока и динамично нарастваща заплата; той не е бил перспективно заинтересован, защото може да напусне и да отиде другаде, където му се плаща по-добре.

Напускането обаче не е аргумент за липса на перспективен интерес по линия на работната заплата, а тъкмо обратното – показва че има разминаване между перспективния му интерес от определена по размера си заплата и нейната конкретна величина. Работната заплата осигурява толкова по-малко текуща и перспективна заинтересованост у получаващия я, колкото повече се разминава с равнището й, което произтича от закона за разпределение според труда.

Недоумение предизвиква обстоятелството, че се очаква дивидентът за акциите и лихвата за облигациите да попречат на текучеството и да не страдат от аналогичните недостатъци на работната заплата в тази насока. Тук е много уместен въпросът – коя сила би задържала по икономически път притежателя на определени парични средства (това е толкова по-вярно, колкото повече са въпросните парични средства) като акционер в дадена стопанска организация, ако другаде дивидентът и лихвата са по-високи?

Очевидно няма такава сила и в случая текучеството като проблем би се

задълбочило. Ако акциите и облигациите бъдат поименни и могат да се купуват само от работещи в съответната стопанска организация лица, има всички основания да се очаква, че текучеството заради по-високата заплата ще бъде допълнено и комбинирано с текучество в името на по-високия дивидент или процент. По-сложното тук идва от факта че ще бъде налице вече текучество не само на работната сила, но ако нещата се изведат докрай и на парични средства , и на средства за производство. Това положително ще предизвика още по-големи затруднения в дейността на стопанските организации. В известна степен частично противодействие на текучеството, породено от по-високия дивидент, може да окаже възможността за запазване на акциите след пенсиониране на техния притежател.

Същевременно, ако акциите не бъдат поименни и работата в предприятието не е непременно условие за закупуването им, където не се посочват такива ограничения, би било възможно текучеството на парични средства да не бъде съпроводено от текучество на работна сила. Това обаче ще е сравнително рядко

[10/] Вж. чл. 21, алинея 4 на Указ № 56 на Държавния съвет на НРБ, а също и гл. V, раздел II на Правилника за неговото приложение,

явление, защото не е реално да се очаква висока заплата там, където дивидентът е нисък. Следователно по линия на привързаността към предприятията и спиране на текучеството чрез превръщане на част от трудещите се в притежатели на акции и облигации нещата съвсем не са толкова еднозначно положителни, колкото понякога се представят.

Във връзка с материалната заинтересованост, създавана чрез акциите и облигациите, необосновано се отминава без внимание един твърде съществен проблем. Става въпрос за материалната заинтересованост на хората, които работят в предприятието и няма да могат да купят акции поради това, че нямат свободни парични средства. Както вече беше посочено, те ще бъдат мнозинство в национален мащаб (независимо че в някои предприятия може да има и по-друго съотношение между акционери и не акционери).

Не е тайна, че и сега отношенията в трудовите колективи са далеч от оптималните. Нещата обаче биха се влошили при използването на акции и облигации.

Не е логично да се очакват отношения на другарство, сътрудничество и взаимопомощ между тези, които получават работна заплата, и вземащите и работна заплата и дивидент или лихвен процент, в някои случаи пряко експлоатирайки първите.

С други думи, дори и да се стигне до очакваното повишаване на материалната заинтересованост от делата на предприятието у притежателите на пуснатите от него в продажба ценни книжа , тя ще бъде съпроводена от силно снижаване на заинтересоваността на преобладаващата част от трудещите се, които с основание ще виждат в предлаганата форма източник на социална несправедливост.

На тази база не може да не се подкопава и доверието им в социализма като система, която би трябвало да осигурява именно по-високо равнище на социална справедливост.

Следователно създаването на възможности за дялово участие на отделни трудещи се в стопанската дейност на предприятията на практика не само няма да

разреши, но и ще задълбочи определени противоречия, характерни сега за разпределителните отношения и проявяващи се например по въпроса за разпределението на средствата за премиални възнаграждения. А да се очаква на всичко отгоре, че такова участие ще спомогне за постигане на еднопосочност и хармония между личните, колективните и обществените интереси, е, меко казано утопично.

Последната от предвижданите положителни последици на дяловото участие на трудещите се, както беше споменато, е очакваното намаляване на натиска върху стоковите фондове. Това ще предизвика засилване на натиска на пазара на средствата за производство, т.е. още повече ще задълбочи неравновесието между , което съществува сега, в полза на търсенето.

Съмнително е дали обществото ще има някаква полза от такова изменение в съотношението между търсенето и предлагането на средства за живот и средства за производство. Изострянето на дефицита на последните при определени условия може да окаже въздействие върху техните цени и на тази основа може да стане причина за инфлационни тенденции и явления.

Същевременно може да се очаква, че и ефектът от пренасочването на парични средства на населението за производствени цели и полученото намаляване на натиска върху пазаря на средства за живот ще бъде само временен и постепенно ще изчезва. Основният източник на търсенето на средства за живот – фонд „Работна заплата“ , при равни други условия няма да претърпи количествени изменения при пускането на акциите и облигациите .

Освен това още след първата година към търсенето, формирано на базата на фонд „Работна заплата“ и на обществените фондове за потребление, ще се прибави и прираст на търсенето за сметка на част от чистия доход на обществото (разпределен като дивидент на „трудови“ акции и лихва за облигации) , който преди това е оставал в обществото и предприятията и не се е превръщал в търсене на средства за живот.

Така че след първоначалното отнемане на пари за финансиране на инвестиционна и производствена дейност и съответно намаляване на натиска върху стоковите фондове ще последва увеличаване на търсенето на средства за живот и на тази основа засилване натиска върху техния пазар. Ако доходът от акциите и облигациите поради нормативни ограничения не може да се употребява над определена граница за увеличаване на количеството притежавани от отделните граждани ценни книжа, това също ще способства за засилване на споменатия натиск.

Разгръщането на дяловото участие на отделни трудещи се и членове на обществото в стопанската дейност на предприятията, от една страна, противоречи на редица същностни черти на социализма, а от друга, няма да доведе до очакваните положителни последици. Напротив, то може да предизвика задълбочаване на определени противоречия и да породи сериозни социални конфликти.

Проблемът за дяловото участие на трудещите се в стопанската дейност е многоаспектен и по него наистина трябва да се води сериозна научна дискусия. Едва когато дискусията доведе до разкриване на същността на трудовите акции и последиците от тяхното пускане за интересите на всички трудещи се, би трябвало, основавайки се на научните изводи, те последователно демократично да се произнесат за използването или не използването на тази икономическа форма.

Допитването до трудещите се обаче не може да бъде използвано като средство за решаване на научния проблем. В науката волята на мнозинството няма доказателствена сила за правилност на дадено решение и затова всяко допитване е необходимо да се извърши след решаване на научния проблем, а не преди това.

За да могат народните маси да направят в духа на социалистическото народовластие своя избор на една или друга форма на мобилизиране на финансови ресурси за производствени и инвестиционни цели, за създаване на морална и материална заинтересованост, за преодоляване на текучеството, за постигането на равновесие (при това динамично) между търсене и предлагане на средства за живот, трябва икономическата наука да представи съответни алтернативни решения.

От тази гледна точка е необходимо да се види кои икономически форми и лостове водят до постигането на посочените цели и не противоречат (или по-малко противоречат) както „трудовите“ акции, на такива фундаментални характеристики на социалистическото общество като обществената собственост, разпределението според труда, по-високата степен на социално-икономическата справедливост и постепенно създаване на все по-еднакви предпоставки за развитието на човешката личност.

В крайна сметка това трябва да бъде и основна цел на икономиката като подсистема на обществото. Разбира се, идеален механизъм не може да бъде намерен. Затова е нужно предварително да се изясни дали всеки нов икономически лост, всяко ново икономическо отношение е по-съвършено от това, което се отрича с него.

Очевидно причините за отчуждаването на хората от обекта на държавната собственост не се крият в липсата при досегашните механизми на акции и облигации като икономически форми, а в обстоятелството, че тази държавна собственост в основни линии престана да бъде форма на обществената собственост.

Защото по същество управленският апарат (особено т.нар. „висш“ и „среден“ ешелон) не е инструмент в ръцете на обществото, а го превърна (в отделните социалистически страни в различна степен) в свой инструмент, лишавайки го от собствениеските му функции.

Тук по въпросите на собствеността няма да се спираме, но все пак се налага изводът че решението, на първо място, трябва да се търси по пътя на превръщането на държавната собственост в наистина общонародна, т.е. обществена собственост. За тази цел е необходимо преди всичко **такова развитие на демокрацията, което ще позволи на обществото да си служи с държавния апарат като със свой инструмент , който ще изпълнява неговата воля и ще защитава интересите му.**

Освен това трябва да се разширява гласността, без която демократичният избор не е възможен. Икономическите проблеми не бива да бъдат скривани пред обществото от управленския апарат. Само на такава основа са възможни и многообразни, плодотворни научни търсения, които ще служат в икономическата област не за хвалене на правилността на взети от този апарат решения, а на интересите на обществото при определяне на линията, която то възлага за изпълнение на него и на себе си.

Съобразяването с обективната необходимост от разпределението според труда, преодоляването на сегашната уравниловка в едни направления, а в други – и на

необоснованите диференциации в доходите, е много по-могъщо средство за постигане на материална заинтересованост, отколкото даването на възможност на отделни граждани да закупуват акции и облигации.

При това стимулиращата функция на разпределението според труда ще бъде определяща за поведението на всички трудещи се, а не както при акциите и облигациите на десетина процента от трудоспособното население. Това обаче е невъзможно, докато обществото не постави под свой контрол средствата си за производство, т.е. докато не бъде установена обществена собственост и на тази основа то да приведе разпределителните отношения в съответствие с обективно необходимите.

Има основание да се очаква, че когато обществото се разпорежда със средствата за производство, с останалите ресурси (природни, трудови и финансови) и същевременно последиците (в положителен и отрицателен смисъл) остават за него, ще е налице по-ефективно социално-икономическо развитие в сравнение с досегашното. Това би била истински социалистическа насока на развитие, за която „социалистически“ акционери или притежатели на облигации не са необходими.

Приета за печат на 9.II. 1989 г.

273. Седемнадесети конгрес на ЧКП за основните насоки на икономическото развитие на ЧССР за периода 1986 – 1990 г. и до 2000-та година.

Гл. ас. ДИМИТЪР Н. МИТЕВ

ВСИ „ В. КОЛАРОВ - Пловдив

На своя XVII конгрес Чехословашката комунистическа партия направи анализ на развитието през изминалите 15 години и на резултатите от осъществяване на генералната линия за изграждане на развитото социалистическо общество в ЧССР, приета на XIV конгрес и набеляза по-нататъшните насоки за цялостното развитие на страната през периода 1986-1990 г. и до 2000-та година.

Конгресът отчете, че независимо от трудните условия в края на 70-те и през осемдесетте години, генералната линия на партията се изпълнява успешно. В потвърждение на горния извод са приведени много данни за икономическото развитие на страната. Така например за разглеждания период националният доход се е увеличил с над 80%, като 92 % от този прираст е резултат на нарастване на обществената производителност на труда, която за същото време се е увеличила с над 70%. Промишленото производство е нараснало с 95 %, машиностроителната продукция - 2,4 пъти , обемът на селскостопанската продукция – с 34 %, а на хранително-вкусовата промишленост – с 55 %.

Десетилетия наред върху търговския и платежния баланс на ЧССР оказваше отрицателно въздействие значителния внос на зърнени храни. XVII

конгрес на ЧКП сега отчита, че е постигнат голям успех в тази насока и че страната по същество вече е осигурила самозадоволяване с производството на зърнени храни. Добрите резултати, постигнати в икономическото развитие, позволиха на ЧКП да следва неотклонно главната си цел в социалноикономическата политика – повишаване на жизненото равнища и подобряване на неговото качество.

През последните три петилетки личното потребление нараства с 45 %, реалните доходи на населението с над 50 % , средната работна заплата с над 20%. Потреблението на месо на глава от населението през 1985 г. е 85,4 кг., на 100 домакинства се падат по 145 перални, 115 хладилника, 125 телевизора, 49 леки коли, а потреблението на електричество и газ в домакинството се е увеличило над 2 пъти. [1/]

На базата на анализа на развитието през предшестващите години бе направен извода, че „Чехословакия навлиза във втората половина на 80-те години като сплотена, политически силна, икономически и социално развита държава с високо жизнено и културно равнище на народа “.[2/]

Наред с общата положителна оценка бяха посочени и бе направен анализ на нерешените проблем и трудности, с които чехословашката икономика се сблъсква в своето развитие. Вниманието бе насочено на първо място към недостатъчното използване на постиженията на научно-техническия прогрес, към все още високата в сравнение с най-развитите страни материало и енергоемкост на производството, към ежегодното спадане пред седмата петилетка на фондоотдаването , към бавното ликвидиране на остарелите основни средства за производство, към все още недостатъчната ефективност на външноикономическите връзки и т.н.

[1/] Цит. Главни насоки за стопанското и социалното развитие на ЧССР за периода 1986-1990 г. и до 2000-та г., в-к Руде право, 11 януари 1986 г.

[2/] Хусак Г. , Политически доклад на ЦК на ЧКП пред XVII конгрес на ЧКП, в-к Руде право, 25 март 1986 г.

На основата на този всестранен анализ и в съответствие с главната цел, „…която Чехословашката комунистическа партия постоянно следва – повишаването на жизненото равнище на народа, задоволяването на материалните и духовните потребности на населението на качествено по-висока степен, укрепването на неговата жизнена и социална сигурност и създаването на все по-благоприятни условия за хармонично развитие на човека“ [1/] , XVII конгрес на ЧКП постави нови, още по-високи, но реални цели за развитието на страната през осмата петилетка и до 2000-а година. Синтезиран израз на тези цели е задачата през 2000-а година националния доход да бъде с над две трети по-висок от равнището на 1985 г. Този растеж трябва да бъде постигнат по същество за сметка на увеличаване на производителността на труда. [2/]

През осмата петилетка националния доход трябва да се увеличи с 18,19 % спрямо 1985 г. Успоредно с по-нататъшното укрепване на платежния баланс на ЧССР 75% от този прираст трябва да бъде използван вътре в страната /през периода 1981 – 1985 г. само 25 % от прираста е използван вътре в страната/.

На тази основа личното потребление трябва да се увеличи с 11,6 % /през седмата петилетка постигнатото увеличение е само 5 % , общественото потребление с 22 % и капиталовложенията с 10 – 12 %“ / [3/] Щроугал, Л.,

Успешното изпълнение на напрегнатите, но реални задачи ЧКП свързва с осъществяването на ускорен преход на икономиката по пътя на интензификацията, които разглежда като „действително революционна задача, историческото значение на която може да се сравнява със социалистическата индустриализация и колективизацията на селското стопанство“. [3/.] Тук от съображения за краткост ще бъдат посочени само някои от пътищата, по

1/ Цит. Главни насоки за стопанското и социалното развитие на ЧССР за периода 1986-1990 г. и до 2000-та г., в-к Руде право, 11 януари 1986 г.

2/ Пак там.

3/ Щроугал, Л., Доклад за Главните насоки на стопанското и социалното развитие на ЧССР…, в-к Руде право, 26 март 1986 г.

някои от пътищата, по които съгласно XVII конгрес на ЧКП ще се осъществява интензификацията. Сред тях на първо място трябва да бъде посочено развитието на научно-техническия прогрес.

„През VIII-та петилетка да се повиши ролята на научно-техническото развитие като РЕШАВАЩ ФАКТОР ЗА ИНТЕНЗИФИКАЦИЯ НА ИКОНОМИКАТА“ [4/] (курсивът мой – Д. М.) се казва в Главните насоки за стопанското и социалното развитие на ЧССР за периода 1986 – 1990 г. и до 2000-а година. Предвижда се силите и средствата да се концентрират преди всичко в областта на въвеждането на прогресивни технологии, електронизация на народното стопанство, комплексната механизация и автоматизация, развитието на биотехнологиите, ферментационните и микробиологичните производства, на създаване на нови материали и на формирането и опазването на окръжаващата среда и усъвършенстване грижата за здравето на народа. Броят на работещите в областта на науката и техниката трябва да се увеличи с 11,5 хил. души, а за развитието на науката и техниката трябва да се отделят 3,9 % от използвания в страната национален доход. [5/]

Сериозни усилия трябва да бъдат насочени към намаляване на разхода на горивно-енергийните и суровинните ресурси. Предвижда се за първи път в историята на ЧССР размерът на нарастването на националния доход в проценти да е по-голям както от общия размер на нарастване на производството, така и от процента на нарастване на промишленото производство. Такова положение може да се постигне единствено при съответно намаление на производственото

---

[3] / Хусак Г. , Политически доклад на ЦК на ЧКП пред XVII конгрес на ЧКП, в-к Руде право, 25 март 1986 г.

[4] / Главни насоки за стопанското и социалното развитие на ЧССР за периода 1986-1990 г. и до 2000-та г., в-к Руде право, 11 януари 1986 г.

[5] / Пак там.

потребление и особено на материалните разходи. През 1990 г. прирастът на националния доход трябва да се осигури практически със същото производствено потребление и материални разходи.

През осмата петилетка /1986 – 1990 г. / трябва да настъпят съществени структурни изменения в икономиката на ЧССР. Предвижда се делът на промишленото производство в прираста на националния доход да нарасне от 63 % през миналата петилетка на 80 % през текущата. Задачата същевременно е да се намали делът на отраслите на промишлеността, които поглъщат много горивно-енергийни и суровинни ресурси и да се увеличи делът на отраслите с висока норма на чист доход, на отраслите, които увеличават експортните възможности на страната.

Предвижда се значително увеличаване на дела на ядрените електроцентрали в енергийния баланс на ЧССР. През 1990 г. в тях трябва да се произведат 25 млрд. квтч от общо 87 – 90 млрд. квтч произведена електроенергия [2/] /по-малко от сегашния дял на атомната електроенергия в НРБ/. Особеност на ЧССР в сравнение с останалите социалистически страни е предвиденият по-висок процент на нарастване на продукцията на растениевъдството в сравнение с животновъдството. Това може да

1 Щ р о у г а л, Л., цит.Доклад за Главните насоки за стопанското и социалното развитие на ЧССР за периода 1986-1990 г. и до 2000-а г., в-к Руде право от 26 март 1986 г.

2 Цит. Главни насоки за стопанското и социалното развитие на ЧССР за периода 1986 1990 г. и до 2000-а г., в-к Руде право, 11 януари 1986 г.

се обясни с постигната висока степен на задоволяване на потребностите на населението с продукти от животински произход.

Теоретически и практически интерес буди обстоятелството, че в документите на XVII конгрес на ЧКП във връзка със структурното преустройство на икономиката на първо място е поставена наложителната необходимост от засилване на непроизводствената сфера. „Трябва да помним, че именно в тази сфера се реализират редица завоевания на нашия обществен строй и че от нея много зависят динамиката и ефективността на развитието на нашата икономика.

ЗАТОВА ОЧЕВИДНО ЩЕ БЪДЕ НЕОБХОДИМО ДА СЕ ПРОМЕНИ ДОСЕГАШНИЯТ СТЕСНЕН ПОГЛЕД ВЪРХУ ЗНАЧЕНИЕТО, ЕФИКАСНОСТТА И ПРОДУКТИВНОСТТА НА ТАЗИ СФЕРА.“ [1/] /Курсивът е мой – Д.М./

Горната постановка може да се счита за закономерна като се има предвид постигнатото високо икономическо равнище на ЧССР, което позволява и налага в съвременния стадий на изграждане на РСО да се насочат повече ресурси към сферата, от която в огромна степен зависи развитието на човешката личност.

Както бе посочено по-горе в общия процес на интензификацията на икономиката на ЧССР неблагоприятна тенденция се очертава във фондоотдаването. Очертават се три основни направления за преодоляване на това положение, а именно – по-доброто използване на съществуващите средства за производство, ликвидиране на тези от тях, които са остарели и

повишаване ефективността на капиталовложенията. Така например в сравнение с изминалата седма петилетка се предвижда в машиностроенето да бъдат ликвидирани два пъти повече основни средства, в селското стопанство – с 80 % повече, в строителството приблизително с 50%. По такъв начин се цели постигането на двояк ефект - от една страна намаляване на разходите за ремонт и поддръжка, а от друга – освобождаване на площи за развойни програми и перспективни производства в съответствие със структурната политика. 2/

Голямо внимание на конгреса бе отделено на развитието на интеграцията със социалистическите страни и на първо място със Съветския съюз. С нея ЧССР свързва всички насоки на своето развитие и особено решаването на такъв важен проблем като намаляването на несъразмерно голямата в момента производствена номенклатура на страната в рамките на прогресивните структурни изменения.

В заключение наистина се налага изводът, направен от др. Г. Хусак в неговото заключително слово пред конгреса, че главен резултат от XVII конгрес е „приемането на стратегията за ускоряване на икономическото, социалното и общественото развитие, базиращо се на първо място на интензивното използване на научно-техническия прогрес. Тази стратегия определя съдържанието на генералната линия на партията за целия следващ период "3/

1/ Щроугал, Л., Доклад за Главните насоки на стопанското и социалното развитие на ЧССР…, в-к Руде право, 26 март 1986 г.

2/ Пак там.

3/ В-к Руде право, 29.III. 1986 г. с. 1

274. УСЪВЪРШЕНСТВАНЕТО НА ОБРАТНАТА ВРЪЗКА СЪС СТУДЕНТИТЕ И ФОРМИРАНЕТО НА АКТИВНА ЖИЗНЕНА ПОЗИЦИЯ

Гл. ас. Димитър Митев, ВСИ „ В. Коларов", Пловдив

Формирането на комунистически мироглед и на активна жизнена позиция у студентите е основна задача на преподаването на идеологическите дисциплини във ВУЗ. Разбира се, такава задача стои и пред преподавателите от останалите области на науката., но в нашето изказване имаме предвид само аспектите, които трябва да се решават от преподавателите по идеологическите дисциплини.

Активната жизнена позиция на бъдещите специалисти с висше образование е резултат от много и изключително разнообразни фактори и въздействия. Принципно значение в тази връзка има проблемата за усъвършенстване на обратната връзка със студентите. Необходимостта

Необходимостта от обратна връзка при управлението на различните процеси в теоретическо отношение не предизвиква спор. Тъй като

формирането на жизнената позиция на студентите е процес, при това много продължителен и сложен, необходимостта от осъществяване на обратна връзка с тях не се поставя под съмнение. Но в практиката сред преподавателите се среща подценяване и нежелание за установяване на обратна връзка. Това обстоятелство изисква да се изяснят редица въпроси.

Преди всичко трябва да се посочи, че формирането на жизнената позиция на студентската младеж е процес, който е започнал далеч преди тяхното постъпване във ВУЗ. Още от най-ранна детска възраст, под въздействието на семейството, образователната система, пионерската организация, комсомолската организация, неформалните групи и др. протича процесът на изграждане на жизнената позиция на цялото подрастващо поколение. Жизнената позиция, с която студентската младеж навлиза в учебния процес, не може да бъде изучена без прилагането на ефективна система за обратна връзка.

Жизнената позиция се формира въз основа на опита и представите, които се изграждат за живота. Тези представи са винаги отражение на обективната действителност, но те могат да бъдат вярно, невярно или отчасти вярно и отчасти невярно отражение на същата тази действителност. Без обратна връзка с обекта на възпитателното въздействие преподавателят не може да получи необходимата информация за характера на неговите представи за заобикалящата го действителност. Следователно не може достатъчно пълноценно да използва процеса на преподаването за коригиране на неточните или неверни представи, а от тук и за формиране на активна жизнена позиция.

Осъществяването на системна обратна връзка със студентите до голяма степен предопределя и ефективността на преподаването на научните знания и възпитателното влияние. Това е така, защото, когато преподавателят разкрива особеностите на жизнените позиции на студентите той може в необходимата степен да се съобрази с тях и по този начин да събуди интерес, да повиши силата на възпитателното въздействие . Не бива да се забравя и общоизвестното положение, че студентите слушат преподавателя с много по-голямо внимание когато той засяга интересни за тях проблеми. Обратната връзка дава информация кое е интересно и кое не за слушателите, а добрата обратна връзка дава и информация защо дадена тема буди интерес, а друга не. Преподавателят може да разкрие корените на политическата пасивност например, на равнодушието към проблемите, които решава обществото и по такъв начин по-ефективно в процеса на преподаването да въздейства върху ценностната ориентация и жизнената позиция на своите слушатели.

Сериозен недостатък в осъществяването на обратната връзка със студентите е липсата на стройна и научно обоснована система за нейното реализиране. Преподавателите по обществените дисциплини (и не само те) не разполагат с научно изградени „технологии“ на обратната връзка и по същество всеки е оставен да се справя както намери за добре, опирайки се на собствената си интуиция и преподавателски опит. Очевидно вече е назряла необходимостта от формиране на научни колективи, които да разработят проблемите за

начините и средствата за осъществяване на ефективна обратна връзка съобразно условията на различните групи вузове.

Трябва да се подчертае също така, че обратната връзка със студентите се осъществява в по-голяма степен от нехабилитираните преподаватели и в по-малка степен от хабилитираните. Този съществен недостатък се дължи на обстоятелството, че лекциите и семинарните занятия като учебно форми дават различни възможности за контакт със студентите, като предимството на семинарните занятия в това отношение е безспорно.

Усъвършенстването на обратната връзка със студентите и създаването по такъв начин на по-добри предпоставки за формиране на активна жизнена позиция у тях предполага да намерят решение редица въпроси:

1. Да се подобри връзката на хабилитираните преподаватели със студентите, като бъдат възложени да водят семинарни занятия минимум с една група.
2. Лекцията да получава ниска оценка, ако преподавателят не съумява да предизвика, в хода на нейното изнасяне, диалог, дискусия със студентите Репликите, въпросите и мненията, изказани от студентите, са най-бързата обратна информация, от която преподавателят може веднага да разбере как е възприето неговото пряко въздействие в хода на лекцията и какви са позициите на студентите в съответната област.

3. Лекцията не трябва да се чете, а да се разказва , за да може преподавателят същевременно да следи пулса на аудиторията, да следи израженията, степента на внимание, действията на студентите. Живата беседа създава възможност за по-голям динамизъм, който съответства на младежкия темперамент и при който те може по-непосредствено, чрез своите спонтанни реакции, да разкриват за внимателния и опитен преподавател ценностната си ориентация и жизнената си позиция.

4.

Ефективното осъществяване на обратната връзка със студентите изисква лекционни потоци с оптимален, а не с максимален брой студенти. Семинарните занятия да се провеждат с лабораторни групи от 15-16 студенти (както сега е по редица естественонаучни дисциплини. Сегашното положение, при което семинарните занятия се провеждат с групи от 35 – 40 души, не позволява в нужната степен да се осъществява непосредствен контакт с всеки от студентите. Те често остават анонимни за преподавателя с техните интереси и виждания.

5.

На семинарните занятия трябва да се създават условия за дискусия. На студентите да се възлага разрешаването на проблемни ситуации, взети от живота или моделиращи някои негови елементи. В хода на дискусията, в хода на обсъждане на различните варианти на решения на анализираните проблемни ситуации се постига рязко повишаване на активността на студенти. Учебният процес в голяма степен се превръща за тях в творчески процес. Същевременно се получава непосредствена обратна информация относно техните позиции, знания и опит.

6.

Не са рядко студентите, които считат определени въпроси, свързани с обществената действителност, за „неудобни“, „опасни“ и т.н. и се въздържат да изказват собствените си виждания по тях. Ще бъде грешка, ако не се отбележи също така, че има и преподаватели, които по същество в практическата си дейност се придържат към подобно деление. Това създава впечатление (понякога основателно) у студентите за откъсване на теорията от практиката. С такъв подход преподавателя поставя под силно съмнение собствената си активна жизнена позиция и съответно не може да способства в необходимата степен за формирането на такава у слушателите си.

Процесът на преподаването, тоест правата връзка със студентите, няма да бъде достатъчно ефективен фактор за формирането на активна жизнена позиция, ако се разминава с въпросите и проблемите, които студентите понякога се страхуват да поставят. Практиката показва, че такива въпроси възникват в почти всички групи. Тяхното поставяне от страна на студентите може да бъде критерий за ефективност на осъществяваната обратна връзка с тях, както и критерий за умението на преподавателя да общува с аудиторията, да печели нейното доверие.

Не е беда задаването на подобни въпроси (друг е проблемът, че те може да свидетелстват за пропуски в идейно-възпитателната и преподавателската работа), а е беда ако те останат в главите на студентите като неразрешени проблеми и отговорът не се търси от тези, на които комунистическата партия и социалистическата държава е поверило задачата да преподават марксистколенинската наука, а от случайни дори и враждебни на социализма източници. Най-пълна обратна връзка със студентите се получава по време на изпитите. Необходимо е да се подчертае, че обратната информация, която преподавателят получава по време на изпит за знанията и жизнената позиция на студентите в известна степен е закъсняла. Това е така, защото след изпита преподавателят вече е загубил възможността да отстрани констатираните пропуски. Този род информация за него има значение във връзка с работата му през следващата учебна година, но ползата положително ще бъде по-голяма, ако бъде утвърдена практика да се предоставя информация за констатираната жизнена позиция на студентите от предходната година на обучение в следващата.

По такъв начин върху основата на обратната връзка със студентите и доброто сътрудничество между преподавателите по отделните идеологически дисциплини може да се постигне много по-ефективно формиране на активна жизнена позиция у студентската младеж. Като се има предвид ограниченият хорариум, в който трудно се вместват всички предвидени за преподаване проблеми и ограниченията, които произтичат от това за преподавателите, следва да се търси и да се използва всяка възможност за осъществяване на обратна връзка със студентите в извънаудиторни условия. За съжаление за сега е много рядко явление присъствието на преподавателите на студентски излети, другарски срещи и т.н., а точно в такава неформална обстановка може да се получи много добра обратна връзка. Разбира се, присъствието на преподавателя в никакъв случай не бива да бъде натрапено, защото ще сковава младите хора.

Преподавателят трябва да си е извоювал пред студентите авторитет на личност, която е чест да поканиш.

Много са още проблемите, които трябва да се решават в процеса на усъвършенстване на обратната връзка на преподавателя със студентите. Сред тях се налага да бъде посочен още един, защото е много съществен. Става дума за посоченото подценяване и в известна степен нежелание на преподавателите да осъществяват действена обратна връзка със своите слушатели. Може да се каже, че причините за това са разнообразни и сложни. Несъмнено, много важна роля сред тях играе системата за оценявана на преподавателската дейност, начинът и критериите за присвояване на преподавателските звания. Засега е създадено положение, при което преподавателят, който отделя значителна част от силите си за усъвършенстване на преподавателската си работа, за намиране и използване на начини и форми за повишаване на ефективността на възпитателното въздействие, не е много „полезен“ за себе си. При равни други условия той обикновено ще напише по-късно дисертацията си, ще има помалко научни разработки. Не става дума за подценяване значението на научната работа на преподавателите, а за намиране и постигане на съразмерност в оценката на значението на преподавателската работа и нейното качество, от една страна, и научната работа от друга страна, при решаване на въпросите, свързани с повишаването в длъжност.

С други думи, ако се създаде възможност за изравняване на значението на преподавателската и научната дейност при присвояването на научните звания, положително ще се намерят много повече ентусиасти, ще се намерят много повече желаещи да търсят и осъществяват обратната връзка със студентите, да я развиват и да ползват получените от нея резултати в интерес на усъвършенстване на преподаването, в интерес на формирането в крайна сметка на активна жизнена позиция у своите възпитаници.

275. АПРИЛСКАТА ЛИНИЯ ЗА УСКОРЕНО СБЛИЖАВАНЕ НА НРБ С ЧССР

Гл. ас. ДИМИТЪР Н. МИТЕВ
ВСИ „В. Коларов“ – Пловдив

Генералната линия на БКП за социалистическото строителство, разработена под непосредственото ръководство на Г. Димитров и утвърдена от V конгрес на БКП през 1949 г. предвиждаше с високи темпове на развитие на производителните сили да се преодолее чувствителната изостаналост на нашата страна. Тази генерална линия на БКП получи по-нататъшно цялостно развитие след историческия Априлски пленум на ЦК на БКП от 1956 г. В изпълнение на неговите решения бе преодоляно изоставането в темповете на развитие на материалното производство, настъпило в резултат на грешките по време на култа към личността и бяха разкрити многостранни възможности за по-нататъшно динамично развитие на българската икономика.

Тази линия на партията бе продиктувана от правилната оценка на

значението на материалното производство и особено за повишаване благосъстоянието на трудещите се в съответствие с изискванията на основния икономически закон на социализма. Наред с това БКП правилно отчете огромното значение на сътрудничеството и интеграцията със социалистическите страни за социално-икономическото развитие на НРБ. Отчетено бе, от една страна, че сътрудничеството и интеграцията спомагат за нашето ускорено развитие, а от друга страна, че нашето ускорено развитие ни прави желан и търсен партньор в интеграционния процес. Във връзка с това БКП постави като стратегическа задачата за равнение с развитите социалистически страни.

Постигнатите резултати блестящо потвърдиха правилността на партийната стратегия. В настоящата разработка това ще бъде илюстрирано на фона на сближаването на НРБ с ЧССР като високо развита в промишлено отношение социалистическа страна.

В първите следвоенни години сътрудничеството между НРБ и ЧССР до голяма степен зависеше от възможностите на по-слабия партньор - НРБ. В този период ЧССР ни оказа значителна помощ за изграждане на българската промишленост и енергетика. В непосредствено сътрудничество с ЧССР и с нейна помощ са изградени обекти като акумулаторния завод д гр. Пазарджик , МОК Медет, заводът за електро и мотокари в София, около 1/3 от българските енергийни мощности и т.н. [6/] .

Българската страна изплащаше получените кредити и доставки преди всичко с хранителни продукти и селскостопански суровини, с други изделия, произведени в построените с чехословашка помощ обекти. През този период двустранните икономически отношения се развиват главно чрез външната търговия, а специализацията и кооперирането, висшите форми на сътрудничество и интеграция са все още неразвити.

С течение на времето курсът на НРБ към ускорено икономическо развитие дава все по-осезаеми резултати, което намира съответно отражение и в развитието на икономически отношения между НРБ и ЧССР. Един от най-красноречивите примери е нарастването на взаимния стокообмен. Само за периода от 1960 до 1984 г. той се е увеличил почти 8 пъти и е нараснал от 136,4 милиона лева на 1 031, 6 млн. лева. Успехите в изграждането на развитото социалистическо общество в двете страни гарантират съхраняването на високите темпове на нарастване на стокообмена и в бъдеще.

Съгласно подписания на 21 ноември 1985 г. Протокол за координация на народностопанските планове между НРБ и ЧССР за периода 1986-1990 г. постигнатият през осмата петилетка стокообмен от 3,1% милиарда рубли трябва да нарасне през следващата петилетка с 40 %..

Темповете на нарастване на взаимния стокообмен са по-високи от темповете на нарастване на националния доход за същия период в двете страни, както и от предвидените за следващата петилетка. Такова развитие е възможно

---

[6] / Словански пржехлед, 1984, бр. 4.

само като резултат от задълбочаването на общественото разделение на труда между двете страни и по-тясното свързване на народните им стопанства. Същевременно това е ярко доказателство за нарасналите възможности на НРБ да бъде равностоен партньор на развитите социалистически страни като ЧССР и разгръщането на процеса на социалистическата икономическа интеграция.

Друг красноречив пример за растящите икономически възможности на НРБ е развитието на структурата на взаимния стокообмен с ЧССР. Докато в началото на социалистическото си развитие НРБ практически не изнася машини и съоръжения в ЧССР, то през 1960 г. делът на машините и съоръженията в целия износ на НРБ за ЧССР вече е 24%, а през 1984 г. достига внушителната цифра 61,5 **%** [7].

Постигнат е кардинален успех, защото по същество вече вносът на машиностроителни изделия от ЧССР се заплаща не чрез износ на традиционни български селскостопански и хранителни стоки, а с насрещен износ на българска машиностроителна продукция. Какво по-ярко потвърждение на правилността на линията на партията от такъв размер на износ на българско машиностроене в машиностроителна страна като ЧССР? Днес износната листа на НРБ за ЧССР включва електро и мотокари, изделия на електрониката, обработващи машини, хладилни съоръжения, изделия на електротехническата промишленост, автомобилостроенето и корабостроенето, съоръжения за

1/ Социалистицка економицка интеграце, 1985 г., кн. 13, с. 87

2/ Шаранкова Ст. , Пламен Петров, Международни отношения, 1985, кн. 9, с. 72

хранително-вкусовата промишленост и т.н., т.е. все изделия, чието производство бе развито у нас след Априлския пленума на ЦК на БКП от 1956 г.

Израз на прогресивните изменения в структурата на българския износ за ЧССР е и намаляването на дела на суровините за производство на хранителни стоки и нарастване дела на преработената селскостопанска продукция.

Високите и устойчиви темпове на нарастване на взаимния стокообмен между НРБ и ЧССР, неговите двустранна балансираност и прогресивни

---

7 / Шаренков Ст. , Пламен Петров, цит. произведение, с. 70.

специализация и кооперране до 2000-та година цялото конструктивно и технологическото развитие на двигателните мостове се поема от българска страна – още едно потвърждение на порасналия авторитет на българския партньор.

Промишленото кооперране между НРБ и ЧССР се развива и в областта на производството на стругове автомати, в производството на средства за промишлена автоматизация, в производството на машини за селското стопанство и т.н. „Положително се оценява изпълнението на

структурни изменения във все по-голяма степен се постигат благодарение на развитието на специализацията и кооперирането в областта на материалното производство. През осмата петилетка те се развиват благодарение на изпълнението на 48 многостранни и 17 двустранни договора за специализация и кооперирание. Особено значение за двете страни имат специализацията и кооперирането, където се реализират 13 двустранни договора. Вследствие на това развитие нашата страна е вече на трето място във вноса на специализирана продукция на ЧССР от страните-членки на СИВ.

Най-голямо по своя мащаб е кооперирането в производството на товарни автомобили между комбината за товарни автомобили „Мадара“ в гр. Шумен и заводите „ЛИАЗ“ от ЧССР. Преодолявайки първоначалните трудности в производството на задни мостове, нашето предприятие се превърна в модерен комбинат. Докато в началото задните мостове се произвеждаха у нас с внос на 83 % готови детайли от ЧССР, сега тази цифра е само 4 %, а КТА „Мадара“ успява да задоволи изцяло нуждите на НРБ и ЧССР от задни мостове за товарни автомобили. [1/] Вече е усвоено и производството на предни мостове, а съгласно продължението на договора за договорите за промишлено кооперирание в производството на херметични и компресорни агрегати, съоръжения за електроцентрали, машини за тютюневата промишленост, мелиоративно оборудване, климатични инсталации, маслени контактори, вентили, органични бои, автомобилни гуми и каучук.“ [1/]

Отчитайки взаимната изгода и значението на специализацията и кооперирането в областта на материалното производство, двете страни предвиждат тяхното по-нататъшно задълбочаване. В резултат на това делът на специализираната и кооперираната продукция в общия стокообмен от 30% за периода 1976 – 1980 г. и очаквано изпълнение през 1985 г. 44,5 % се предвижда да нарасне до 60 % през 1990 г. [2/] а делът на специализираната машиностроителна продукция да възлезе на 50 %. Това също е доказателство за правилността на огромния път, изминат в изпълнение на партийните предначертания за превръщане на изостанала аграрна България в признат, търсен и равностоен партньор за развитие на специализацията и кооперирането и в област като машиностроенето, което може да се счита като изцяло рожба на априлския период в развитието на НРБ. Това намери израз и в подписаните от др. Т. Живков и Г. Хусак през 1982 г. „Основни насоки за разширяване и задълбочаване на икономическото и научно-техническото сътрудничество между НРБ и ЧССР след 1985 г.“.

По-нататъшната специализация и кооперирание на производството изискват все по-тясна координация на политиката в областта на капиталните

1/ Шаренков Ст. , Пламен Петров, цит. произведение, с. 70.

2/ Пак там.

вложения по отрасли, което е и нов момент в развитието на интеграцията между НРБ и ЧССР.

Освен това за задълбочаване на специализацията и кооперирането съществена роля играе и развиващата се съвместна планова дейност между

двете страни и координирането на народностопанските планове още в етапа на тяхното разработване. Това създава предпоставки за реализиране на курса на двете страни към всестранна интензификация на икономическото развитие. „Централният комитет на партията отделя и ще отделя най-голямо внимание на задачата за ПО-НАТАТЪШНОТО РАЗВИТИЕ И ЗАДЪЛБОЧАВАНЕ НА ВЪНШНО ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ВРЪЗКИ НА НАШАТА СТРАНА. Ние гледаме на нашето участие в международното разделение на труда като изключително важен и мощен фактор за осъществяване всестранна интензификация на народното стопанство“ [1/]

Стратегическата линия на партията за ускорено развитие на НРБ и за сближаване с развитите социалистически страни включва освен сътрудничество, особено на неговите висши форми, в областта на науката и техническия прогрес. Степента на развитие на научния потенциал на нашата страна я направи търсен партньор за развитието на съвместни научни изследвания и разработки и от страни с отлична база в науката, каквато е ЧССР. През осмата петилетка двете страни са разработвали съвместно 94 теми, развиват се преките връзки между научно-изследователските звена от двете страни.

Развитието на интеграционните процеси между НРБ и ЧССР са израз на правилната стратегия на БКП и ЧКП за укрепване на социалистическата общност чрез развитието на всяко отделна страна и на развитието на всяка страна посредством развитието и укрепването на световната социалистическа общност. В сложните съвременни условия това е гаранция за икономически прогрес и мир.

[1/] Живков , Т., Избрани съч., т. 31, с. 377.

Публикувана в сборник Априлската линия на партията – равносметка и перспективи , издание на ВИИ „К. Маркс“ София, ЦК на ДКМС и клуб на младия научен работник,
Общински комитет на ДКМС гр. Правец
София, 1986 г.